COLECȚIA

Iubiri de poveste

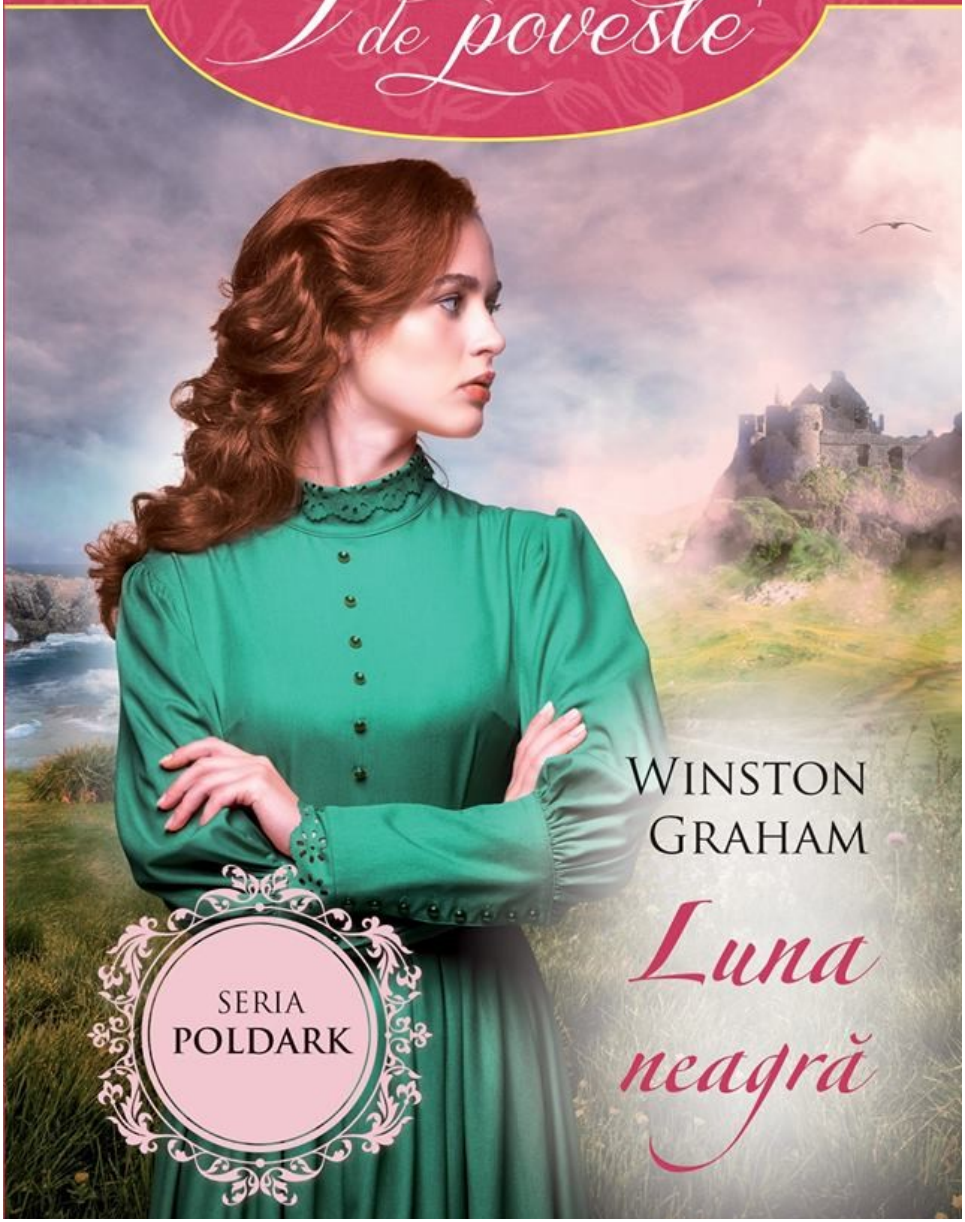

WINSTON GRAHAM

Luna neagră

SERIA POLDARK

WINSTON GRAHAM
LUNA NEAGRĂ

***Black Moon by* Winston Graham**

Copyright © 1973 Winston Graham
Alma este marcă înregistrată a Grupului Editorial Litera
Copyright © 2017 Grup Media Litera pentru versiunea în limba română
Toate drepturile rezervate
Editor: Vidraşcu şi fiii
Redactor: Maria Popa
Corector: Emilia Achim
Copertă: Flori Zahiu
Tehnoredactare şi prepress: Ioana Cristea
Traducere din limba engleză Cristina Tache, Gabriel

Drăghici

Cartea întâi

Capitolul 1

Elizabeth Warleggan născu primul copil din noua ei căsătorie la Trenwith House, la jumătatea lui februarie, 1794. Fu prilej de oarecare tensiune şi nelinişte.

Între Elizabeth şi noul ei soţ existase de la început o înţelegere, şi amândoi căzuseră de acord ca naşterea să aibă loc în casa lor cea nouă din oraş, unde aveau la îndemână cea mai bună îngrijire medicală care exista; dar la Truro fusese luni în şir un adevărat pericol, mai întâi vara, cu holera care nu se mai terminase nici măcar de Crăciun, şi apoi, mai recent, cu gripa şi pojarul. Aşa că nu părea să fie nicio grabă. Doctorul Behenna, care venea călare în fiecare săptămână să-şi vadă pacienta, îi asigurase că nu e nicio grabă.

Şi poate că chiar aşa ar fi fost, dar în seara de treisprezece, care era într-o joi, Elizabeth alunecase şi căzuse când se îndrepta spre camera ei. Scara splendidă din piatră care ducea din holul cel mare la etaj dădea într-un coridor întunecos tipic stilului Tudor, de unde ajungeai în cele două dormitoare principale ale casei urcând alte cinci trepte. Elizabeth îşi prinsese piciorul în marginea neregulată a treptei de sus şi căzuse până jos. N-o văzuse nimeni, deşi două dintre servitoare auziseră ţipetele ei şi zgomotul făcut în cădere; iar una dintre ele, ce se grăbea pe coridor cu o tigaie pentru încălzit patul, dăduse de stăpâna ei care zăcea ca o floare frântă pe treapta de jos.

Casa fusese imediat cuprinsă de panică. George, chemat din salonul de iarnă, venise cu sufletul la gură, o ridicase pe soţia lui leşinată şi o dusese în pat. Cum doctorul Dwight Enys era încă pe mare, singurul care practica medicina şi putea fi adus repede, era bătrânul Thomas Choake, aşa că fusese chemat, din lipsă de ceva

mai bun, în timp ce un alt servitor fusese trimis numaidecât să-l aducă pe doctorul Behenna.

În afară de un cot învineţit şi o gleznă sucită, la început Elizabeth nu părea să aibă altceva, aşa că, după ce îi lăsase destul de mult sânge şi îi dăduse nişte sirop de fructe cald, doctorul o expediase la culcare.

Lui George nu-i plăcea aproape nimic la Choake: înfumurarea şi aerul afectat, îndemânarea cu care se lăuda pe câmpul de vânătoare, medicina extrem de riscantă pe care o practica, nevasta care zâmbea prosteşte şi opiniile politice conservatoare; dar se resemnase şi acceptase situaţia, îi oferise cina şi-i propusese să rămână acolo peste noapte. Choake, care nu mai intrase în casa aceea de la moartea lui Francis Poldark, acceptase, scorţos.

Fusese o cină cenuşie. Doamna Chynoweth, mama lui Elizabeth, refuzase mâncarea şi, în ciuda faptului că nu vedea cu un ochi, că şchiopăta de un picior şi era bâlbâită, insistase să rămână în camera fiicei ei ca să fie acolo în caz că se trezea; aşa încât doar bătrânul Jonathan Chynoweth li se alăturase la masă celorlalţi doi bărbaţi. Conversaţia fusese despre războiul din Franţa, căruia Choake, luându-se după eroul lui, Fox, i se împotrivea, despre faptele pe mare ale lui Edward Pellew, despre dovada de incompetenţă a Ducelui de York în Flandra, despre domnia terorii de la Lyon, despre recolta slabă de porumb, despre preţurile tot mai mari ale cositorului şi cuprului. George îi dispreţuia pe amândoi bărbaţii cu care şedea la masă şi rămăsese mai tot timpul tăcut, ascultând cum se sfădesc, mârâitul răguşit al lui Choake, glasul de tenor gutural al lui Chynoweth. O vreme, în mintea lui, neliniştea se potolise. Elizabeth suferise o zdruncinătură, nimic mai mult. Dar nu trebuie să fie atât de teribil de neatentă cu ea însăşi. Deşi purta acea preţioasă povară, primul fruct al căsătoriei lor, în ultimul timp făcuse adeseori lucruri pe care George le considera imprudente, nechibzuite. Poate că te puteai aştepta să fie deprimată, cu toane, plângăcioasă. Nu te aşteptai să-şi pună viaţa în pericol încercând să călărească un cal care stătuse multă vreme în grajd şi nu te puteai bizui pe el nici

în cele mai bune momente. Nu te aşteptai să o găseşti ridicând cărţi grele pe un raft înalt. Nu te aşteptai…

Era o latură nouă a personalităţii ei. George descoperea mereu faţete noi ale individualităţii ei, unele fascinante, altele, cum era asta, neliniştitoare. O dorise dintotdeauna, din prima clipă când pusese ochii pe ea, cu ani în urmă, dar poate că o dorise mai ales ca un colecţionar, aşa cum un fin cunoscător îşi doreşte cel mai frumos lucru pe care l-a văzut vreodată. De când se căsătoriseră, se obişnuise cu sentimentul proprietăţii, fără însă ca imaginea să se deterioreze. Dimpotrivă, pentru prima oară ajunsese să o cunoască. Dacă dragostea adevărată era în firea lui, atunci îşi iubea soţia.

Aceste reflecţii caline fură curmate – parcă de o piatră aruncată într-un heleşteu – de un servitor care-i întrerupse şi pe cei doi bătrâni nătângi, şi conversaţia lor neavizată, ca să le spună că stăpâna era din nou trează şi că avea dureri mari.

Doctorul Behenna sosi la miezul nopţii, lăsându-şi pacienţii din Truro pe mâinile neîndemânatice ale asistentului său. Choake nu prea voia să plece, iar George îl lăsă să rămână. Tariful lui nu era important.

Daniel Behenna era un bărbat având în jur de patruzeci de ani, dar arătând mai tânăr, voinic, scund şi autoritar, care venise la Truro doar cu câţiva ani în urmă. George Warleggan care era un cunoscător destul de perspicace, înţelesese că cererea mare pentru serviciile doctorului Behenna atât în Truro, cât şi în împrejurimi, ar putea fi, măcar în parte, datorată personalităţii şi priceperii lui. Avusese totuşi câteva succese răsunătoare cu noile sale metode şi, mai presus de toate, învăţase să moşească de la unul dintre cei mai distinşi doctori din Londra. Părea, de departe, să fie preferat oricărui alt doctor pe o distanţă de o zi călare.

După o scurtă examinare a pacientei, ieşi şi-i spuse lui George că junghiurile doamnei Warleggan erau cu certitudine dureri ale facerii. Le descrise drept „vremelnice”, dar altminteri normale. În mod limpede

copilul urma să fie prematur, dar încă trăia. Doamna Warleggan suporta bine durerile şi, deşi acum era clar că riscul urma să fie mai mare, avea toate motivele să fie încrezător în rezultat.

A doua zi la amiază, în cel mai groaznic moment al îngrijorării lui George, apărură şi părinţii săi, care aproape îşi distruseseră trăsura traversând potecile iernatice. Erau în oraş când le parvenise vestea. Nicholas Warleggan spuse că credeau că e de datoria lor să fie cu el într-un asemenea moment. Cu excepţia celor câteva încăperi splendide care-ţi făceau plăcere, Trenwith nu era o casă mare după standardele epocii elisabetane, iar dormitoarele erau mici şi întunecoase. George nu fu prea politicos cu părinţii săi şi-i expedie cu un servitor să se instaleze cât puteau de bine într-o cameră friguroasă.

Elizabeth continuă să aibă dureri spasmodice, deşi la intervale mari, însă fătul cobora mult prea încet, spuse doctorul Behenna, deşi poziţia era normală. Luă ceaiul cu familia la ora cinci şi cită din Galenus, Hipocrat şi Simon din Atena. Al treilea trimestru al sarcinii începuse, spuse el, dar dacă în curând nu se va întâmpla nimic, se hotărâse să folosească forcepsul, deoarece, mai spuse, simpla atingere a fătului cu acest instrument va stimula probabil travaliul şi va declanşa naşterea naturală.

Dar providenţa fu de partea mamei şi la ora şase durerile deveniră mai frecvente fără stimulare. La opt şi un sfert dădu naştere unui băieţel, viu şi nevătămat. Era eclipsă totală de lună atunci.

Ceva mai târziu lui George i se dădu voie să urce să-şi vadă soţia şi fiul. Elizabeth zăcea în pat aidoma unui înger cu aripile frânte, cu părul blond răsfirat pe pernă, istovită, cu chipul palid precum ceara, dar cu ochii – pentru prima oară după multe săptămâni – zâmbitori. Până în acel moment George nu-şi dăduse seama ce mult trecuse. Se aplecă şi-i sărută fruntea jilavă şi apoi traversă încăperea ca să arunce o privire la crâmpeiul de om ce şedea în leagăn, cu faţa roşie şi înfăşurat ca o mumie. Fiul lui. Averea ale cărei baze le pusese cu treizeci şi cinci de ani în

urmă Nicholas Warleggan când a început cu topitul cositorului în Valea Idless se dezvoltase şi se înmulţise până când ajunsese să cuprindă afaceri comerciale, miniere şi bancare care se întindeau până la Plymouth şi Bamstaple. În ultimii zece ani lui George i se datora expansiunea. Dacă avea să supravieţuiască pericolelor copilăriei, pruncul născut în acea zi avea să moştenească totul.

George era pe deplin conştient că pentru părinţii lui căsătoria sa cu Elizabeth Poldark fusese o mare dezamăgire. Nicholas se însurase cu Mary Lashbrook, fiica unui proprietar de moară de minereu cu ceva agoniseală şi fără educaţie – se vedea limpede chiar şi atunci –, dar avuseseră ambiţii foarte diferite pentru fiul lor. *El* avusese educaţia, *el* avea banii, *el* putea să se învârtă în cercuri total închise pentru Nicholas când era tânăr – nu complet deschise pentru Nicholas nici măcar atunci. Invitaseră fete bogate de vârsta măritişului la casa lor de la ţară din Cardew; riscaseră umilinţe cu petrecerile date pentru cei cu titluri şi relaţii sus-puse în casa lor de la oraş, în Truro. Puseseră întrebări şi aşteptaseră nerăbdători să audă din gura lui numele potrivit, căci erau siguri că până la urmă aşa va fi. El avea o puternică înclinaţie pentru progresul social. Un titlu ar fi fost totul. Chiar şi un titlu mic. „Domnul George Warleggan şi onorabila Mary Warleggan”. Chiar şi asta ar fi sunat atât de drăguţ. În loc de asta însă, rămăsese neînsurat până la vârsta de treizeci de ani, vârsta discreţiei cu siguranţă pentru un bărbat care fusese discret şi când era tânăr; acum, un bărbat inteligent, chibzuit, abil, care nu se gândea decât la putere şi cum să urce pe scara socială, alesese să se însoare cu văduva lui Francis Poldark, delicată şi scăpătată.

Bineînţeles că nu era vorba că genealogia lui Elizabeth n-ar fi fost foarte veche şi fără cusur, bucurându-se de un mare prestigiu în ţinut. În secolul al nouălea un anume John Travelizek îi dăduse o treime din pământurile sale fiului lui cel mic, care şi-a luat numele de Chynoweth, ceea ce înseamnă Casă Nouă. Fiul cel mare murise fără urmaş, aşa încât totul îi revenise fiului celui mic. Acest prim

Chynoweth cunoscut murise în 889 d. Hr. Nu era sigur dacă genealogia regelui Angliei se ducea aşa de mult în trecut. Dar George ştia cum se simţea tatăl lui. Capitalurile se *epuizaseră:* uită-te doar la tatăl lui Elizabeth ca să înţelegi asta. Şi în ciuda arborelui genealogic vechi, cei din familia Chynoweth nu reuşiseră niciodată să facă altceva decât să supravieţuiască. Nu atinseseră niciodată distincţia şi nici măcar nu realizaseră o căsătorie prosperă, singura alternativă folositoare la mediocritate. Cel mai apropiat de măreţie fusese un strămoş care atinsese rangul de cavaler al lui Piers Gaveston[1], iar asta nu era, una peste alta, o carte de vizită notabilă. Deşi cunoscuţi dintotdeauna de către marile familii din Cornwall, nu avuseseră vreodată legături personale sau de familie cu ele.

Dar Elizabeth era frumoasă; şi nu păruse niciodată mai frumoasă ca acum. Vizitată la intervale rezonabile de diferite rude şi prieteni, arăta minunat, la fel de delicată şi de neatinsă de viaţă de parcă ar fi avut douăzeci de ani, nu treizeci, ca şi când aceasta ar fi fost prima ei căsătorie şi prima naştere, nu a doua oară când trecea prin asta.

Printre primii vizitatori ai lui Elizabeth fu, bineînţeles, socrul ei; după ce o sărută, o întrebă de sănătate şi îşi admiră nepotul, Nicholas Warleggan închise uşa grea de stejar în urma lui, coborî cu grijă cele cinci trepte aproape fatale şi străbătu coridorul cu podeaua care scârţâia, ajunse la scările principale şi apoi în holul mare cu geamuri. Poate că n-ar trebui să fie prea nemulţumit, reflectă. Măcar acum era asigurată succesiunea pe care şi-o dorise. Nora lui făcuse tot ceea ce ar fi putut să i se ceară. Şi poate că familia Warleggan nu mai avea nevoie acum, iar în viitor şi mai puţin, de relaţii puternice de familie. Nu avea nevoie să curteze familiile nobiliare din Cornwall: în curând aceste familii aveau să fie bucuroase să o accepte. Era suficient de puternică prin forţe proprii. Căsătoria lui George cu Elizabeth se dovedea deja un bun – căci ea era în mod clar una dintre *ei* – şi s-ar putea să le parvină un titlu pe alte

1 Nobil englez, primul conte de Cornwall în secolul al XIII-lea (n.tr.)

căi: un loc în Parlament, generoase daruri băneşti unuia sau altuia dintre negustorii târgului… Cu siguranţă războiul ăsta avea să fie util. Intermediarii care deţineau şi vindeau mărfuri nu puteau să nu prospere. Serviciile pe care le ofereau băncile aveau să fie la mare căutare, din ce în ce mai mult. Săptămâna anterioară preţul cositorului crescuse cu cinci lire tona.

Când ajunse la ultima treaptă Nicholas Warleggan medită că, pe lângă creşterea ei aristocratică, Elizabeth adusese în familie casa aceasta, casa familiei Poldark, începută în 1509, terminată abia în 1531, şi de atunci aproape neatinsă până când George se apucase de reparaţii şi renovări, în vara anterioară.

Schimbările surprinzătoare ale vieţii aveau nişte urmări ciudate. Prima vizită aici a lui Nicholas, cu unsprezece ani în urmă, fusese la recepţia şi banchetul de după căsătoria lui Elizabeth Chynoweth cu moştenitorul acestei case. La vremea aceea, familia Poldark, deşi destul de săracă, părea tot atât de bine aşezată aici cum fusese şi în ultima sută de ani, iar cei din familia Trenwith timp de încă un secol şi jumătate înaintea lor. Bătrânul Charles William fusese plin de viaţă, râgâia şi gâfâia întruna, dar era destul de activ, capul familiei, al ţinutului, al clanului, urmând ca la momentul potrivit să-i succeadă Francis, un tânăr viril de douăzeci şi doi de ani – cine putea să prevadă moartea lui timpurie? —, apoi venea fiica Verity, o fiinţă onestă, micuţă, care ulterior s-a căsătorit cu un tip sărac şi deja locuia în Falmouth. Pe lângă asta, mai erau verii: William Alfred, preotul ăla slab şi evlavios, şi progenitura lui, care acum se mutaseră în Devon. Şi Ross Poldark, care din nefericire mai era încă pe acolo şi, după cum auzise, prospera, încă nu căzuse într-un puţ de mină şi nici nu fusese închis pentru datorii sau incitare la revoltă, după cum prea bine merita. Uneori nemernicii şi aroganţii propăşeau, în pofida oricăror aşteptări rezonabile.

În timp ce Nicholas Warleggan traversa încăperea spre fereastra splendidă, unul dintre valeţii cei noi ai lui George intră şi suflă în lumânările care fuseseră nu demult

aprinse. În lumina gălbuie a lumânărilor, cerul încă luminos părea îngheţat. Fusese o lună blândă, în general o iarnă blândă – favorabilă pentru cei sărmani, deşi nu prea bună pentru sănătate. Se spunea că gripa este purtată de norii groşi şi răspândită de umiditate; era nevoie de un pic de vreme rece ca să scapi de ea.

Focul susură după ce fură aruncate nişte lemne în jurul buşteanului masiv de ulm care fusese adus în casă cu o zi înainte. Valetul îşi termină treaba şi ieşi în linişte, lăsându-l pe Nicholas Warleggan singur. Cu unsprezece ani în urmă, holul acesta minunat nu fusese nici pe departe tăcut. Îşi aminti ce invidios fusese atunci pe casa aceasta. La scurt timp după aceea cumpărase una de două ori cât aceasta – Cardew, pe coasta cealaltă, în mijlocul unui parc cu căprioare, un model de arhitectură palladiană[2], finisată în cel mai modern stil. Prin comparaţie, locul acesta era provincial şi demodat, înăuntru, peste tot se vedea zidăria, în dormitoare era prea mult lambriu de stejar negru, multe podele scârţâiau, iar unele erau pline de care, closetele mobile puţeau şi erau învechite în comparaţie cu *chaises perchées* de la Cardew, ferestrele nu se închideau bine şi se făcea curent. Dar avea stil. În afară de satisfacţia că aparţinuse întotdeauna familiei Poldark.

Nicholas îşi mai amintea şi cât de pământiu şi tras la faţă era tânărul Ross Poldark la nunta aceea. George îl ştia dinainte, dar *el* îl vedea pentru prima oară pe tip şi se mirase de aerul lui ursuz, de pomeţii înalţi şi de cicatricea care-l urâţea, de faptul că părea să privească mereu printre gene – până când i-a povestit George. Se părea că *toţi o* voiau pe Elizabeth: Ross, Francis şi George. Ross se considerase alesul pe veci, dar Francis se băgase la mijloc în timp ce vărul lui era în America. Trei tineri nebuni care se certau, şi totul pentru un chip frumos. Ce altceva mai avea fata asta de era aşa de dorită? Nicholas ridică din umeri şi luă un vătrai ca să aţâţe focul. Gingăşia, presupunea el, fragilitatea, specificul diafan minunat; toţi bărbaţii îşi

2 Andrea Palladio, arhitect veneţian 1508-1580 (n.tr.)

doreau să adore, să protejeze, să fie bărbatul puternic care are grijă de femeia frumoasă şi lipsită de ajutor, toţi potenţiali Lancelot în căutarea unei Guinevere. Ce ciudat că propriul său fiu, atât de echilibrat, atât de inteligent, în multe privinţe aproape prea precaut, era printre ei!

În timp ce aţâţa focul, unul dintre buştenii mai mici căzu cu un trosnet, arzând cu flacără vie şi scoţând fum la unul din capete, iar Nicholas se aplecă să ia cleştele. În momentul acela, pe scaunul de lângă foc se mişcă ceva. Tresări cu putere şi scăpă vătraiul. Scaunul fusese în penumbră dar acum văzu că în el stătea cineva.

— Cine-i acolo? spuse o voce subţire şi fără sex din cauza vârstei. Tu eşti, George? Servitorii ăştia netrebnici…

Agatha Poldark. În afară de Geoffrey Charles, copilul din prima căsătorie al lui Elizabeth, care nu prea conta încă, Agatha era singura din familia Poldark care mai rămăsese în casă. Pentru toţi cei din familia Warleggan era o hoaşcă enervantă, un sac de zgârciuri şi oase, care s-ar fi cuvenit să fie moartă de multă vreme. Ba chiar zilele astea emana un miros de mormânt, dar în ciuda tuturor acestor lucruri în ea acţiona un spirit vital. Soţia lui Nicholas, Mary, care spre enervarea familiei se lăsa pradă tuturor superstiţiilor, o privea pe bătrâna doamnă cu o spaimă reală de parcă ar fi fost cumva animată de fantomele dezaprobatoare ale unor generaţii de reprezentanţi de mult morţi ai familiei Poldark care le purtau sâmbetele intruşilor. În casa aceasta, Agatha era ca scaiul pe oaie, ca musca în lapte, ca bolovanul de care toată lumea se împiedică şi cade mai devreme sau mai târziu. Se zicea că o să facă nouăzeci şi nouă de ani în august. Cam cu vreun an în urmă părea că se duce tot timpul la culcare, aşa că în cel mai rău caz putea fi ignorată fără zarvă de toată lumea, mai puţin de slujnica aleasă să aibă grijă de ea; dar de la căsătoria lui Elizabeth, însă mai ales după ce aflase că un bebeluş nou era pe drum, îşi recăpătase o frântură din vitalitatea combativă şi dădeai peste ea împleticindu-se prin casă în cele mai nepotrivite momente.

— O, e tatăl lui George… O lacrimă îi scăpă pe sub

geană, se opri în cel mai apropiat rid, apoi începu să-şi croiască drum în jos, către bărbia păroasă. Nu era semnul vreunei emoţii. Ai fost sus să-l vezi pe dolofănelul ăla, nu? E o găluşcă mică şi sănătoasă. Un adevărat Chynoweth din cap până-n picioare.

În poala ei se mişcă un pisoi negru. Era Smollett, pe care-l găsise pe undeva cu câteva luni în urmă şi pe care, în mod ciudat, şi-l însuşise. Acum erau nedespărţiţi. Agatha nu făcea nici măcar un pas fără pisoi, iar Smollett, tot doar o limbă roşie şi ochi galbeni, cu greu putea fi convins să plece vreodată fără ea. Cu încântarea oricărui copil, Geoffrey Charles îi spunea „Smoală”.

Nicholas ştia că Agatha spusese aceste lucruri numai ca să-l enerveze, şi cu toate acestea chiar se enervă. În plus era agasat şi că nu putea să-i răspundă aşa cum trebuie pentru că era complet surdă, iar dacă nu ţipai în urechea ei – şi o asemenea apropiere era jignitoare – nu era posibilă niciun fel de comunicare. Aşa încât putea să continue să vorbească, făcând observaţii scandaloase, fără teama de a fi contrazisă. George îi spusese că singurul mod de a o enerva era să-i întorci spatele şi să pleci, lăsând-o să vorbească, dar să fie al naibii dacă Nicholas avea să se lase gonit de lângă foc de femeia asta respingătoare.

Puse buşteanul la loc, dar fără folos, pentru că unul din capete trimise o spirală subţire de fum în toată încăperea. Ar fi sunat după un servitor să rezolve treaba, dar lăsă buşteanul să fumege în speranţa că-i va irita pieptul Agathei.

— Doctorul ăla, spuse Agatha. Ce individ bătut în cap, auzi, să-l lege pe bietul cocoloş aşa de strâns ca să nu aibă convulsii. Sunt şi mijloace mai bune ca ăsta să-l fereşti de convulsii. Eu l-aş dezlega chiar în seara asta dacă m-ar lăsa.

— Dar nu te lasă, replică domnul Warleggan.

— Ha? Ce-i aia? Ce tot zici? Vorbeşte mai tare!

Ar fi putut şi el să strige, dar se deschise o uşă şi intră George. Uneori, poate cel mai adesea când erau singuri şi în consecinţă amândoi erau relaxaţi, asemănarea dintre cei

doi bărbaţi era foarte evidentă. Ceva mai scund decât tatăl lui care era înalt, George avea aceeaşi constituţie robustă, acelaşi gât puternic, acelaşi mers hotărât, cu călcătura spre interior. În felul lor extraordinar, amândoi erau bărbaţi arătoşi. Faţa lui George era mai lată, cu buza de jos ridicată în mijloc şi uşor în afară, umbrindu-i un pic aspectul. Pe frunte, între sprâncene, avea nişte protuberanţe mici. Dacă şi-ar fi tuns părul în bucle mici şi strânse, ar fi arătat precum împăratul Vespasian.

— Ce privelişte frumoasă, spuse apropiindu-se de foc. Propriul meu tată într-o discuţie cu însăşi Vrăjitoarea din Endor. Cum stă treaba?

— Am văzut zei înălţându-se din adâncul pământului. Apare un bătrân înfăşurat în mantie.

Domnul Warleggan puse vătraiul la loc în cele din urmă:

— Să nu te audă maică-ta vorbind aşa. Nu-i plac discuţiile despre lucruri supranaturale nici măcar în glumă.

— Nu sunt sigur că e în glumă, spuse George. În vremuri mai bune, ruina asta, mortăciunea asta umblătoare ar fi fost „ajutată” printr-o bine-venită scufundare în apă sau o mască de fier[3]. N-ar trebui să fim nevoiţi s-o suportăm într-o casă civilizată.

Spre satisfacţia Agathei, pisoiul îşi arcuise spinarea şi-l scuipase pe noul venit.

— Hei, George, spuse ea. Presupun că te simţi mai important acum, când eşti tatăl unui ţânc născut la opt luni. Cum o să-l cheme, ha? Cu toţi regii ăştia, sunt prea mulţi George în jur. Îmi amintesc de vremea… Tuşi. Scoate fum focul ăla. Domnul Warleggan l-a aţâţat în grabă şi un buştean s-a făcut bucăţi.

— În locul tău aş încuia-o pe creatura asta în camera ei, spuse Nicholas. Ar trebui ţinută sub pază.

— Dacă ar fi după mine, replică George, mâine aş arunca-o la gunoi – şi poate şi pe alţii cu ea.

---

3 Instrument de tortură şi umilire publică folosit în special pentru femei (n.tr.)

— Păi, şi cine hotărăşte?, întrebă Nicholas, deşi ştia foarte bine.

George îl privi gânditor:

— Un bărbat aflat în posesia unei cetăţi minunate. După ce ai cucerit citadela, grijile mai pot aştepta o vreme.

— I-aţi putea zice Robert, ajunse la ei vocea subţirică din fotoliu. Ala adus de spinare. Primul cu numele ăsta de care ştim. Sau Ross. Ce părere ai de Ross? Şuieratul care răbufni ar fi putut fi produs de fum, dar cel mai probabil era urmare a faptului că o hoaşcă slobozise un râset maliţios.

George îi întoarse spatele, se îndreptă agale spre fereastră şi privi afară. Deşi lângă foc era cald, de îndată ce te depărtai în încăpere se stârneau curenţi de aer rece.

— Sper, spuse el, ca în curând creatura asta să se umfle şi să pocnească precum un buboi.

— Amin… Dar, apropo de nume, George. Presupun că tu şi Elizabeth v-aţi gândit probabil deja la problema asta. Avem şi noi în familie câteva foarte frumoase…

— M-am hotărât deja. M-am hotărât înainte de a se naşte.

— Înainte să se nască? O, dar cum ai putut să faci asta? Dacă era fată…

— Accidentul lui Elizabeth, spuse George. Ar fi putut să le fie fatal amândurora, dar cum nu a fost aşa, simt că este mâna puternică a destinului în toată povestea – ca şi cum soarta ar arăta un moment, un loc şi o dată. În legătură cu data, imediat ce am ştiut că se va naşte în ziua aceea copilul, am ales numele. Dacă ar fi fost fată, aş fi făcut la fel.

Domnul Warleggan aşteptă.

— Şi, deci, care este?

— Valentine.

— Sau Joshua, zise mătuşa Agatha. Din câte ştiu eu, am avut trei în familie, deşi ultimul a fost un băiat rău cum nu s-a mai văzut.

Nicholas urmărea plin de speranţă dâra subţire de fum care plutea încolăcindu-se în jurul fotoliului bătrânei.

— Valentine. Valentine Warleggan. Se potrivesc bine,

e uşor de pronunţat. Dar în niciuna din familii nu avem numele acesta.

— Nu va mai fi nimeni ca fiul meu, în niciuna din familii. Istoria nu trebuie să se repete.

— Da, da. O voi întreba pe mama ta cum îl găseşte. E şi alegerea lui Elizabeth?

— Elizabeth nu ştie încă.

Nicholas ridică din sprâncene:

— Dar eşti sigur că-i va plăcea?

— Sunt convins că va fi de acord. Suntem de acord în atât de multe privinţe, mult mai multe decât m-am aşteptat. Probabil că este de acord că uniunea dintre mine şi ea este una rară – nobilimea cea mai veche şi cea mai nouă – şi că fructul unei astfel de uniuni nu trebuie să privească în trecut, ci în viitor. Un nume cu totul nou este ceea ce ne trebuie.

Nicholas tuşi şi ieşi din raza fumului.

— Nu vei scăpa de numele Warleggan, George.

— Nu voi avea niciodată nici cea mai mică intenţie să scap de el, tată. Deja este respectat şi temut.

— Cum spui tu… Noi trebuie să prosperăm bazându-ne pe respect, teama trebuie s-o risipim.

— Unchiul Cary nu ar fi de acord.

— Îi acorzi prea multă atenţie lui Cary. Ce treabă ai avut cu el săptămâna trecută?

— Afacerile obişnuite. Dar teamă mi-e că tragi o linie prea subţire între respect şi teamă, tată. Cele două se contopesc tot timpul. Nu poţi să separi două sentimente din categorii atât de asemănătoare.

— Onestitatea în afaceri îl induce pe primul.

— Iar necinstea pe cel de-al doilea? Ei, nu zău…

— Poate că nu necinstea, ci abuzul de putere. Îmi vei spune în clipa următoare că-ţi ţin o predică. Dar în această privinţă, Cary şi cu mine nu am avut niciodată aceeaşi părere. Te întreb, al cui nume vrei să-l poarte fiul tău?

— Pe al tău şi al meu, spuse calm George. Pe acesta îl va purta. Şi aşa cum eu am mers înainte cu ajutorul tău, aşa şi el va progresa cu ajutorul meu.

Nicholas se duse înapoi la şemineu şi împinse buşteanul fumegând pentru ca fumul să se ducă în sus pe coş.

— Aşa e mai bine, fiule, spuse mătuşa Agatha trezită din moţăială. Doar nu vrei ca focul să cuprindă tot căminul.

— Dumnezeule mare, cred că duhoarea bătrânei ăleia a ajuns până aici! Enervat, George se duse şi trase de clopoţelul cu ciucuri. Domnul Warleggan continua să tuşească. Deşi acum fumul începuse să se risipească, îi intrase în piept şi nu reuşea să scape de el. Rămaseră tăcuţi până veni servitorul.

— Du-te după fraţii Harry, spuse George.

— Bine, domnule.

— Bea un pahar de vin, îi spuse George tatălui său.

— Nu, mulţumesc. Nu e momentul… Scuipă în cămin.

— Tătănească şi lemn dulce, spuse mătuşa Agatha. Am avut o soră care a murit de plămâni, şi nimic n-o liniştea în afară de tătănească şi lemn dulce.

Îndată, în pragul uşii apăru silueta masivă a lui Harry Harry, urmat de fratele său mai mic, Tom:

— Domnule?

George spuse:

— Duceţi-o pe domnişoara Poldark în camera ei. Când ajungeţi acolo, sunaţi după domnişoara Pipe şi spuneţi-i că domnişoara Poldark nu mai coboară astăzi.

Cei doi bărbaţi solizi aduseră un scaun mai mic, o ridicară pe mătuşa Agatha care protesta, şi o aşezară în el. Strângând pisoiul care mieuna la piept, bombăni răguşit:

— Un lucru e rău în legătură cu micuţul tău, George. Un copil născut când e lună neagră rareori are parte de bine. Nu cunosc decât doi, şi amândoi au sfârşit prost.

Nicholas Warleggan era vânăt la faţă. Fiul lui traversă încăperea, se duse la masă şi turnă vin într-un pahar pe care i-l aduse în grabă.

— Nu… e… Oh, în fine, o înghiţitură poate o să mă ajute.

— O să am grijă să afle şi Elizabeth de asta! spuse mătuşa Agatha. Să fiu scoasă din propriul meu salon ca o

bucată de lemn stricat... Ştiu salonul ăsta de nouăzeci de ani. Nouăzeci de ani... în timp ce era cărată sus pe scări, văicărelile ei stinse se pierdură în spatele lat al lui Tom Harry.

— Elizabeth ar fi trebuit să stea la Cardew pe perioada lăuziei, spuse domnul Warleggan printre reprizele de tuse şi înghiţiturile de vin, fiindcă aşa am fi fost scutiţi de enervările astea.

— Nu cred că este nepotrivit că primul nostru copil s-a născut aici.

— Dar o să rămâneţi? Vreau să zic, o să fie casa voastră?

Pe chipul lui George trecu o privire precaută:

— Nu sunt sigur. Nu ne-am hotărât încă. Înţelegi, acesta *a fost întotdeauna* căminul lui Elizabeth. Nu mă gândesc să o vând. Nici nu am de gând să o păstrez numai pentru ca să le fac pe plac celor din familia Chynoweth şi celor care au mai rămas din familia Poldark. Şi după cum vezi, am cheltuit deja bani.

— Chiar aşa. Nicholas se şterse la ochi, apoi îşi puse batista la loc. Îl privi pe fiul său. Mai trebuie luat în calcul încă un Poldark, George.

— Geoffrey Charles? Da. Nu am nimic împotriva lui. I-am promis lui Elizabeth că educaţia lui va fi cât de scumpă va dori ea.

— Nu e numai asta. E faptul că prea se ţine de fustele maică-sii. Sper că fiul tău – copilul nou-născut – o va distrage pe Elizabeth de la preocupările legate de el, dar mi s-ar părea necesar...

— Ştiu exact ce ar fi necesar, tată. Lasă-mă să-mi conduc casa cum ştiu eu.

— Iartă-mă! Mă gândisem doar să-ţi propun...

George se încruntă la o pată de pe manşetă. Problema legată de viitorul lui Geoffrey Charles fusese unul dintre puţinele puncte de divergenţă cu Elizabeth în ultimele luni.

— Geoffrey Charles va avea o guvernantă.

— A... Foarte bine... Dar la zece...

— I-ar fi mai bine cu un profesor particular sau să meargă la internat. Sunt de acord. O şcoală bună lângă Londra. Sau Bath. Nu am reuşit încă să aranjăm această chestiune.

— Aha.

După o pauză, în timp ce Nicholas citea printre rânduri, George adăugă:

— Pentru vreun an, măcar până face unsprezece ani, va rămâne aici. Am găsit o persoană potrivită care să aibă grijă de el.

— Cineva din zonă?

— Bodmin. Probabil că ţi-l aminteşti pe reverendul Hubert Chynoweth, care a fost vicar acolo. Era vărul lui Jonathan.

— A murit?

— Anul trecut. La fel ca toţi cei din famiba Chynoweth, nu a făcut investiţii, iar familia lui este săracă. Fiica cea mai mare are şaptesprezece ani. Este respectabilă – ca toţi din familia Chynoweth – şi are o oarecare educaţie. Lui Elizabeth îi va face plăcere s-o primească aici.

Domnul Warleggan spuse mormăit:

— Aş fi zis că sunt destui din familia Chynoweth pe aici. Dar dacă tu eşti de acord… Ai văzut-o?

— Elizabeth a cunoscut-o când era copil. Dar fiica unui vicar ca guvernantă n-ar trebui să fie un dezavantaj social.

— Da, înţeleg. Şi probabil că ştie cum să se poarte. Problema este dacă va reuşi să-l facă pe domnişorul Geoffrey Charles să se comporte cum trebuie. Este foarte răsfăţat şi are nevoie de o mână fermă.

— La momentul potrivit o va avea, spuse George. Aceasta este o măsură temporară. Un experiment. Trebuie să vedem cum funcţionează.

Domnul Warleggan îşi tamponă fruntea cu batista.

— Mi-a trecut tusea, acum că a plecat bătrâna. Ştii, cred că ea m-a blestemat să tuşesc.

— Ei, prostii!

— Ce era chestia cu… ce a vrut să zică despre copilul născut pe lună neagră?

— Vineri a fost eclipsă, eclipsă totală, atunci când s-a născut. N-ai observat?

— Nu. Am fost prea preocupat.

— Şi eu. Dar a fost menţionată în gazeta Sherborne. Şi am observat că animalele şi unii dintre servitori au fost neliniştiţi.

— Mama ta va coborî la cină?

— Presupun că da. Mergem în salon în zece minute.

— Ştii… Nicholas Warleggan ridică din umeri stingherit. În locul tău eu nu i-aş pomeni de prostiile bătrânei.

— Nici nu intenţionam.

— Păi, ştii cum este ea – un pic cam încăpăţânată când vine vorba despre superstiţii. Întotdeauna a dat prea multă atenţie semnelor şi presimţirilor. E mai bine să nu o neliniştim cu astfel de lucruri.

Capitolul 2

Într-o zi vântoasă de martie, înainte de prânz, doi tineri umblau anevoios pe drumul de catâri ce trecea pe lângă hala motoarelor şi clădirile în paragină ale minei Grambler. Era o zi cu nori negri ameninţători şi rafale de ploaie, iar vântul dinspre vest urla, vâjâind cu putere. Când se întrezărea marea, se vedea cum valurile înspumate lovesc nestăpânite malul; unde erau stânci un nor de stropi era purtat de vânt.

Vreo douăsprezece colibe erau împrăştiate în jurul minei. Deşi dărăpănate, erau încă locuite; chiar şi clădirile minei – cele care nu fuseseră construite din piatră – erau deja o ruină; dar rămăseseră o mare parte din instalaţiile de deasupra puţului şi cele trei hale ale motoarelor. Grambler – de care depinsese prosperitatea celor mai bătrâni din familia Poldark, ca să nu mai pomenim de cei trei sute de mineri şi spărgători de minereu şi tinere muncitoare – era închisă deja de şase ani, iar perspectivele

de a se mai redeschide vreodată erau îndepărtate. Era o privelişte deprimantă.

— E la fel tot drumul, Drake, spuse cel mai în vârstă. De aici şi până la Illuggan iese fum de la o singură mină. E o situaţie îngrozitoare. Dar nu trebuie să ne lăsăm copleşiţi de păcatul nerecunoştinţei. Dumnezeu cel milostiv a poruncit aşa ca să ne pedepsească.

— Suntem pe drumul cel bun? întrebă Drake. N-am mai fost niciodată pe aici. Sau am fost? Nu-mi aduc aminte.

— Nu, erai prea mic.

— Păi şi cât mai avem?

— Vreo cinci sau şase kilometri. Nu-mi amintesc prea bine.

Cotiră şi îşi continuară drumul, doi tineri înalţi despre care nu-ţi dădeai seama imediat că sunt fraţi. Sam, cu patru ani mai mare, părea mai vârstnic de douăzeci şi doi de ani. Avea umeri largi, un mers greoi, o faţă subţiratică foarte ridată cu un aer întunecat, de parcă ar fi purtat toate suferinţele omenirii, până când zâmbea, iar atunci ridurile de pe chipul plin de tristeţe se prefăceau în cute blânde şi prietenoase. Drake era la fel de înalt, dar cu o constituţie mai uscăţivă şi remarcabil de arătos, cu o piele frumoasă neciupită de vărsat; un chip cu aer strengăresc; părea că-i pus mereu pe şagă. Era o pornire pe care fusese nevoit să şi-o ţină în frâu în preajma lui taică-său. Amândoi erau îmbrăcaţi sărăcăcios, dar respectabil – cu pantaloni bleumarin dintr-o ţesătură cu urzeală solidă, ghete scurte, veste şi vestoane peste cămăşi aspre. Sam purta o pălărie veche, iar Drake o legătoare de gât roz cu dungi. Amândoi cărau câte o bocceluţă şi un toiag.

Traversară pârâul Mellingey pe un pod şubred care aproape cedă sub greutatea lor, apoi urcară până la un crâng de pini, ce ascundea cealaltă mină în ruine, Wheal Maiden, peste care se aşternuse tăcerea cu jumătate de secol în urmă, iar acest lucru se vedea. Pietrele zăceau acolo unde căzuseră. Orice ar fi, putut fi de folos fusese de mult cărat de acolo. Ciorile zburară făcând scandal că fuseseră deranjate.

Acum însă intrau într-o vale puţin adâncă şi văzură fum. Într-o zi liniştită l-ar fi văzut mai repede. Cum se apropiau de capătul călătoriei amândoi încetiniră pasul, de parcă n-ar fi vrut să se termine. Coborând pe poteca străjuită de un gard viu înalt, reuşiră să arunce un ochi printre rugii de mur şi ferigi, păducel şi nuci sălbatici, şi să vadă hala motoarelor – nu una nouă, deşi arăta ca şi când ar fi fost reconstruită – instalaţiile de deasupra puţului erau cu totul noi, iar pâlcurile de colibe din jur erau noi şi în mod evident locuite; pârâul Mellingey, care făcea o buclă întorcându-se în această vale, fusese îndiguit şi se auzeau bufniturile şi zornăitul şteampurilor pentru cositor acţionate de apă[4]; toate aceste zgomote fuseseră estompate de vânt; vreo duzină de femei munceau pe platforma de spălare a minereului; ceva mai încolo, apa acţiona un agitator care se rotea greoi cu mişcări circulare, ajutând la separarea minereului. Un şir de catâri încărcaţi cu coşărci erau mânaţi în sus, pe celălalt versant al văii. La poalele văii, despărţită de toată zona industrială doar de o mică pajişte şi câteva tufişuri, era o casă joasă construită din granit, cu acoperişul parte din ardezie, parte din paie, mai mare şi mai impunătoare decât o fermă, cu anexe, cu hornuri scunde şi largi, cu corpuri de clădiri răzleţe şi ferestre cu menouri, dar cu toate acestea lipsită de distincţia care ar fi putut să-i dea aerul unei reşedinţe aristocratice. În spatele casei pământul se ridica iar într-un câmp arat care se întindea până la un promontoriu; dincolo de crâng, spre dreapta, era o plajă cu o fâşie de mare ca ardezia.

— N-a fost minciună, spuse Drake.

— Cred că ai dreptate. Arată altfel decât atunci când am mai fost.

— Toate astea-s noi?

— Aşa bănuiesc. Nanfan zicea că nu-s mai mult de doi ani de când a fost început totul.

Drake îşi trecu mâna prin claia de păr negru:

— E o casă frumuşică. Chiar dacă nici pe departe la fel

4 Maşină pentru sfărâmarea minereurilor (n.tr.)

de mare ca Tehidy.

— Familia Poldark face parte din mica, nu din marea nobilime.

— Suficient de mare pentru noi, spuse Drake cu un râs nervos.

— Toţi bărbaţii sunt la fel în ochii lui Iehova cel veşnic, zise Sam.

— Se prea poate, dar nu cu Iehova avem noi treabă.

— Nu, frăţioare. Însă toţi oamenii sunt liberi prin sângele lui Hristos.

Îşi continuară drumul, traversară din nou pârâul şi ajunseră la casă. Tulburaţi, câţiva pescăruşi ţâşniră de pe peluză, ca nişte veşminte albe fluturând în vânt.

Cei doi tineri fură scutiţi de necesitatea de a ciocăni, căci uşa de la intrare se deschise şi o femeie de vârstă mijlocie, mărunţică şi durdulie, cu păr şaten, ieşi cărând un coş. Când îi văzu, se opri şi cu mâna liberă se şterse de şorţ.

— Da?

— Vă rugăm, doamnă, am dori s-o vedem pe stăpâna dumneavoastră, spuse Sam.

— Spuneţi-i doar că o caută doi prieteni.

— Prieteni? Jane Gimlett îi cântări şi ezită, dar nu avea suficientă experienţă ca servitoare pentru a-i descuraja doar fixându-i cu privirea. Aşteptaţi aici, adăugă, apoi intră iar în casă. O găsi pe stăpâna ei în bucătărie, curăţând cu apă genunchiul lui Jeremy, care se zgâriase când se căţărase pe un zid. La picioarele ei stătea întins un câine mare, a cărui rasă era neştiută. Sunt doi tineri la uşă, doamnă, care vor să vă vadă. Mineri sau cam aşa ceva, aş zice.

— Mineri? De la mina noastră?

— Nu. Străini. Cred că de departe.

Demelza îşi prinse un cârlionţ rebel, apoi se ridică.

— Stai puţin, frumosule, îi spuse lui Jeremy, apoi traversă coridorul şi se îndreptă spre uşă, încruntându-se în lumina mai puternică. La început nu-l recunoscu pe niciunul.

— Am venit să te vedem, surioară, spuse Sam. Au trecut şase ani de când nu ne-am văzut. Mă mai ţii minte? Sunt Sam, cel de-al doilea. Eu mi te amintesc bine. Asta e Drake, cel mai mic. Avea şapte ani când ai plecat de acasă.

— Doamne! spuse Demelza. Ce-aţi mai crescut amândoi!

*

Ross fusese la Wheal Grace cu căpitanul Henshawe şi cu cei doi mecanici care construiseră motorul. Se duseseră acolo ca să verifice o defecţiune care apăruse la pistonul pompei, iar motorul fusese oprit o jumătate de zi până când ajunseseră ei; aşa că se folosiseră de această ocazie ca să realizeze şi curăţarea anuală a cazanului.

Ross porni spre casă gânditor, dar bine dispus. Mina, se gândea el, atinsese acum limitele previzibile de extindere. Avea angajaţi treizeci de mineri plătiţi cu o parte din valoarea minereului extras, douăzeci şi cinci de mineri plătiţi cu salariu fix, şase dulgheri care lucrau la armarea galeriilor, şi cam vreo patruzeci de muncitori de toate felurile, la suprafaţă. Motorul funcţiona acum aproape la o capacitate normală, iar apa pe care o pompa de la aproape o sută zece metri adâncime era canalizată în mod ingenios printr-un jgheab din lemn care acţiona o mică roată hidraulică la suprafaţă, care la rândul ei acţiona o pompă secundară mult mai mică. Apoi apa curgea în jos printr-un pasaj de aproximativ optsprezece metri, până când acţiona o a doua roată hidraulică construită la aproape douăzeci de metri sub nivelul primei roţi şi cam la zece metri sub nivelul terenului în pantă, după care curgea în continuare prin pasaj ca să iasă la platforma de spălare de la suprafaţă, construită chiar deasupra grădinii Demelzei. O cantitate apreciabilă din minereul extras era încă trimis să fie măcinat şi spălat la şteampurile de cositor de la Sawle Combe, pentru că în această vale nu mai era loc suficient să se construiască alte şteampuri fără a o distruge şi a o face de nelocuit.

Extinderea în continuare a minei părea nerentabilă. Să construieşti alt motor sau să încerci să-l exploatezi pe acesta mai mult ar însemna să-ţi zădărniceşti singur planurile. Cărbunele costa 18 şilingi tona franco, şi nici chiar războiul nu ridicase încă preţul cositorului la un nivel la care să nu fie asigurat un profit acceptabil. Una dintre cauzele care contribuise la acest lucru era schimbarea modei: trecerea de la folosirea vaselor cositorite la utilizarea celor de lut sau de porţelan. Era o schimbare de obiceiuri în toată ţara, şi venise exact la momentul nepotrivit.

Cu toate acestea, cum filoanele erau atât de bogate şi, în ciuda adâncimii, atât de accesibile, mina aceasta aducea profit pe când atâtea altele nu reuşeau sau dăduseră faliment. Concerne mari precum United Mines pierduseră 11.000 de lire cu un an înainte să se închidă. Aşa mică cum era, Wheal Grace era peste aşteptări de bogată, şi în şase luni îl scăpase pe Ross de numeroasele datorii, ca un Lucullus generos. Profitul pe două luni îi plătise în întregime datoria de 1.400 de lire către Caroline Penvenen; în alte două luni îşi achitase datoria la Banca Pascoe şi terminase definitiv cu toate celelalte datorii mai mici; în mai putea să achite ipoteca de douăzeci şi doi de ani pe care o deţinea Harris Pascoe în persoană. În curând avea să aibă bani să-i ţină într-un depozit în bancă, să-i investească în acţiuni cu profit fix de cinci la sută sau să-i ţină în traiste sub pat ori să-i cheltuiască pe orice pofteau.

Era o agitaţie ameţitoare. Nici el, nici Demelza nu se obişnuiseră încă; se purtau ca şi cum ultima tonă de minereu ar fi putut fi extrasă în după-amiaza aceea. Săptămâna anterioară o dusese pe Demelza la mină şi-i arătase cele două filoane bogate care se extindeau; chipurile, fusese ca s-o convingă; în realitate, deşi le vedea în fiecare zi, o făcea ca să se convingă pe el însuşi, în egală măsură. Simţea că are nevoie de convingerea ei pentru ca şi el să fie liniştit.

Cum mina era aşa de aproape de casă, se ducea aproape în fiecare zi acasă la masa de prânz, care era de

regulă în jur de ora două. Acum era abia ora unu, dar avea nişte cifre de la mină şi voia să se uite peste ele în bibliotecă. După împăcarea de la Crăciun, petrecuse cât putuse de mult timp acasă; era o altă formă de confort psihic. Fusese cât pe ce să se piardă unul pe altul – ea fusese gata să-l părăsească, fusese pe picior de plecare de acasă. Acum părea de necrezut că fuseseră aşa de aproape de despărţire. Căldura împăcării fusese plină de ardoare, din unele puncte de vedere îi apropiase mai mult decât fuseseră vreodată, căzuseră toate baricadele dintre ei. Şi cu toate acestea fusese o căldură un pic neliniştită – încă era aşa – ca şi cum relaţia lor se refăcea după o rană aproape mortală şi ei încercau să reclădească încrederea reciprocă. Nu reuşiseră încă să atingă din nou starea calmă de încredere absolută care existase între ei odinioară.

Dar încântarea şi uşurarea în urma succesului minei erau temperate de faptul că ştiau de prezenţa străină de la Trenwith House, aflată la numai vreo şase kilometri depărtare. Adesea uitau de ea; după care reapărea, ca o durere sinuoasă, aşa că se depărtaseră, din nou, vremelnic unul de altul. Naşterea şi botezul lui Valentine Warleggan – ultima întâmplare – era încă un ghimpe în coastă. Niciunul din ei nu spunea cu glas tare ceea ce-i frământa cel mai mult pe amândoi; nu putea fi rostit de nimeni. Dar Caroline Penvenen îi scrisese Demelzei:

E aşa o mare dezamăgire să nu vă văd acolo, deşi ca să spun drept, nici nu prea mă aşteptam, cunoscând dragostea profundă şi durabilă pe care şi-o poartă Ross şi George. Nu-mi amintesc să mai fi fost înăuntru la Trenwith înainte; este o casă minunată. Ţâncul este smead, dar cred că seamănă cu Elizabeth; un copil bine făcut şi foarte frumos, aşa cum sunt toţi copiii. (Mie, de fapt, chiar nu-mi pasă de ei până când nu au înjur de trei ani. Dwight va trebui să aranjeze chestia asta într-un fel sau altul!) Adunare mare de oameni la botez – habar nu aveam că sunt atâţia în familia Warleggan, iar unul sau doi dintre cei mai vârstnici, cam nesăraţi.

De asemenea, tot atât de mulţi din ţinutul învecinat câţi s-ar încumeta pe o zi friguroasă.

Intrase în amănunte legate de cei prezenţi.

Unchiul Ray n-a putut să meargă cu mine, din păcate, prea slăbit. Simte lipsa ajutorului lui Dwight. Ultima scrisoare de la Dwight a fost cu două săptămâni în urmă, de la bordul lui Travail; dar şi asta era veche de două săptămâni când a fost primită, aşa că e deja o lună de când nu mai ştiu pe unde se află. Mă înfurie chestia asta de parcă aş fi o fecioară din turn bolnavă de dor, şi mă simt cu atât mai rău cu cât ştiu că, dacă n-aş fi fost eu, n-ar fi fost deloc în marină. Mi-aş dori să opească *cineva războiul acesta...*

Deşi scrisoarea fusese scrisă cu toată prietenia, Ross ar fi fost bucuros dacă n-ar fi primit-o. Încinsese atmosfera şi reînviase amintiri legate de casa şi oamenii pe care-i cunoştea atât de bine. Singura persoană pe care Caroline n-o pomenea în scrisoare era chiar Elizabeth. Desigur că ea nu cunoştea nici jumătate din toată povestea, dar în mod limpede ştia destul ca să dea dovadă de tact într-o scrisoare către Demelza. N-ar fi putut şi n-ar fi vrut să se ducă la botez, chiar dacă ar fi fost invitaţi; dar îl rodea mai mult decât ar fi crezut vreodată că e posibil faptul că-i era interzis accesul în căminul familiei, că nu putea s-o viziteze pe bătrâna mătuşă Agatha, să-l vadă pe nepotul lui, să vadă renovările şi reparaţiile care aveau loc. Văzuse destul când făcuse ultima vizită, neinvitat, de Crăciun, ca să ştie că deja casa îşi schimba aspectul şi individualitatea, împrumuta o personalitate străină.

Când trecu prin dreptul ferestrei de la salon aruncă o privire şi o văzu pe soţia lui şezând de vorbă cu doi tineri necunoscuţi. Se întoarse şi intră în salon.

Jeremy se smuci de pe genunchii ei şi alergă spre el strigând: – Taţi! Taţi! Îl ridică şi-l strânse în braţe, apoi îl lăsă jos, în timp ce tinerii se ridicară stânjeniţi, nepreaştiind

ce să facă cu mâinile. Corsajul rochiei pe care o purta Demelza era croit de ea din poplinul alb şi fin de la două cămăşi ale lui Ross; era împodobit cu dantelă de la un şal vechi; fusta era din în de culoare crem, iar şorţul, verde; de talie avea atârnat un mănunchi de chei. Nu găsiseră încă prilejul să-i înnoiască garderoba.

— Ţi-i aminteşti pe fraţii mei, Ross? spuse Demelza. El este Samuel, al doilea dintre fraţi, iar Drake, cel mai mic. Au venit pe jos de la Illuggan ca să ne vadă.

O ezitare.

— Ei, spuse Ross. A trecut multă vreme. Îşi strânseră mâinile, dar cu prudenţă, fără căldură.

— Şase ani, spuse Sam. Sau cam pe-acolo. De când am fost aici, vreau să zic. Drake n-a mai fost. Atunci Drake era prea mic ca să vină.

— E ceva de mers pentru unu mic chiar şi acum, zise Drake.

Demelza spuse:

— Cred că tu ai picioare mai lungi decât Sam.

— Toţi avem picioare lungi, surioară, spuse Sam grav. E moştenire de la mama. Şi dacă s-ar putea vedea, fără îndoială că şi la tine este la fel.

Ross spuse:

— Vi s-a oferit ceva de băut? Un rachiu de ienupăr? Sau un tonic?

— Mulţumim. Sora ne-a întrebat. Dar poate mai târziu, un pahar cu lapte. Nu ne atingem de alcool.

— Aha, spuse Ross. Ei, păi, şedeţi! Îi aruncă o privire Demelzei, ezitând dacă să-i lase singuri, dar sprânceana ei ridicată îl invită să rămână. Aşa că se aşeză şi el.

— Nu că am avea ceva împotrivă să bea alţii, explică Drake, îndulcind tonul fratelui său. Dar preferăm ca noi să nu o facem.

— Ce mai face tatăl vostru? întrebă Ross, cu o asociere de idei firească.

— Dumnezeu cel atotputernic s-a îndurat şi l-a luat la El luna trecută, spuse Sam. Tata a murit pregătit cum se cuvine pentru întâlnirea cu Salvatorul lui binecuvântat. Am

venit să-i spunem surorii noastre. Asta şi alte lucruri.

— O, îmi pare rău, zise Ross. Se uită la Demelza ca să vadă cum o afectase vestea asta, şi nu văzu nimic. Cum... ce s-a întâmplat?

— A murit de vărsat. Nu avusese niciodată şi l-a luat brusc, şi într-o săptămână l-am îngropat.

Ross conchise că vocea fratelui mai mare, deşi înflăcărată, era lipsită de sentimente. Dragostea filială fusese o datorie, nu o alegere.

— Noi am avut cu toţii când eram mici, spuse Drake. A lăsat urme, asta-i sigur. Tu ai avut, surioară?

— Nu, răspunse Demelza, dar am avut grijă de voi cât aţi fost bolnavi. Trei din voi în acelaşi timp, iar tata beat mort în fiecare seară.

Se lăsă o tăcere scurtă. Sam suspină:

— Păi, da, da ce-i al lui e al lui, zilele alea sunt de mult trecute, de ceva ani. După ce s-a însurat din nou nu s-a mai atins de alcool niciodată.

— Şi mama vitregă, Nellie, e bine? spuse Demelza.

— Destul de dârză. Luke s-a însurat şi a plecat de acasă. William, John şi Bobby l-au urmat pe tata şi au coborât în mină, dar mina s-a închis. E mare sărăcie în Illuggan.

— Nu numai în Illuggan, spuse Ross.

— Chiar aşa e, frate, fu de acord Sam. Când eram puştan, de la Illuggan şi până la Camborne lucrau peste patruzeci şi cinci de motoare de mină. Zi şi noapte. Zi şi noapte. Acum nu mai sunt decât patru. Dolcoath s-a dus, şi North Downs, Wheal Towan, Poldice, Wheal Damsel, Wheal Unity. Ţi-aş putea înşira o listă lungă cât o zi de post.

— Şi voi cu ce vă ocupaţi? întrebă Ross.

— Eu primesc o cotă, la fel ca şi ceilalţi, spuse Sam. Când pot să-mi găsesc o galerie. Dar în nesfârşita lui milă, Dumnezeu a găsit de cuviinţă să mă lovească şi pe mine. Drake, aci de faţă, a ucenicit la un rotar şapte ani. Muncea când şi când, dar în ultima vreme nici pentru el n-a mai fost nimic de lucru.

Ross începu să priceapă rostul vizitei lor, dar se

abţinu să zică ceva.

— Sunteţi amândoi de confesiune metodistă? întrebă.

Sam aprobă din cap:

— Amândoi avem o credinţă nouă, şi urmăm calea lui Hristos şi învăţăturile Lui.

— Eu credeam că tu eşti cel care nu a văzut lumina, spuse Demelza. Cu ani în urmă, când tata a venit odată şi mi-a cerut să merg acasă, a zis că toţi se convertiseră, mai puţin tu, Samuel.

Sam avea un aer încurcat, şi îşi trecu mâna peste faţa tânără şi ridată:

— Aşa e, surioară. Ai o memorie grozavă. Am trăit fără Dumnezeu, în nesfârşite păcate şi provocări timp de peste douăzeci de ani. Am dus o existenţă plină de depravare şi nelegiuiri. Dar în cele din urmă Dumnezeu mi-a iertat toate păcatele şi mi-e eliberat sufletul.

— Iar acum, adăugă Drake, Sam şi-a găsit mântuirea mai abitir decât noi, ceilalţi.

Ross aruncă o privire spre celălalt băieţandru. Tonul lui avea o urmă de ironie, dar pe chipul palid şi calm nu era nici urmă. Asta aducea cu Demelza; culoarea şi limpezimea pielii, ochii. Poate chiar cumva şi la simţul umorului.

— Nu eşti aşa de sigur în ce te priveşte? întrebă el.

Drake zâmbi:

— Uneori mai cad în păcat.

— Ni se întâmplă tuturor, spuse Ross.

— Eşti de aceeaşi confesiune, frate? întrebă Sam entuziasmat.

— Nu, nu, spuse Ross. A fost doar un comentariu general despre viaţă, nimic mai mult.

Jeremy fugi înapoi şi trase de fusta maică-sii:

— Pot să plec acum, mama? Pot să mă duc să mă joc cu Garrick? întrebă el.

— Da. Dar să ai grijă de tine! Fără căţărat pe ziduri până nu se vindecă asta.

După ce copilul plecă, Sam spuse:

— Mai ai alţii, surioară?

— Nu, e singurul. Am pierdut o fetiţă. Demelza îşi

netezi fustele. Dar tata şi văduva? Parcă-mi amintesc că mai aveau şi alţii?

— O copiliţă care merge pe cinci ani, numită Flotina. Alţi trei au fost chemaţi la Domnul.

— Domnul trebuie să dea socoteală pentru multe, spuse Ross.

Se lăsă o tăcere stânjenitoare. În cele din urmă însă, niciunul din băieţi nu muşcă momeala, aşa cum cu siguranţă ar fi făcut tatăl lor.

Demelza spuse:

— La ce oră aţi plecat de acasă dimineaţă?

— Când am plecat? Imediat după cântatul cocoşilor. Am luat-o greşit o dată şi am fost goniţi de nişte paznici de vânătoare. E vina mea fiindcă am crezut că e drumul pe care am venit prima oară.

— E posibil să fie aşa, spuse Ross. Dar la Trenwith sunt proprietari noi care blochează drumurile de acces folosite de generaţii.

— Este prea târziu ca să vă duceţi înapoi azi, spuse Demelza. Trebuie să rămâneţi aici.

— Mulţumim, zău, surioară. Samuel îşi drese glasul. De fapt, surioară – şi, tu, frate –, noi am venit ca să vă cerem un hatâr. În Illuggan sunt mulţi care nu au gustat niciun fel de carne de trei luni. Trăim cu pâine de orz şi ceai slab – şi sardine când putem face rost. Nu spun asta ca să mă plâng, să ştiţi. Hristos cel milostiv ne salvează de la foamea sufletului. Suntem însufleţiţi de fântâna limpede a dragostei Lui veşnice. Dar mulţi mor de lipsuri şi boli, şi răposează păcătoşi.

Tăcu şi făcu o grimasă.

— Zi mai departe, spuse Ross calm.

— Păi, uite, frate, am auzit vorbă că aici e de muncă. Luna trecută am aflat că mina ta merge bine. Se zicea că ai mai angajat douăzeci de oameni acum o lună şi alţi douăzeci cu o lună înainte. Cât despre mine şi Drake… Eu sunt cel mai bun miner pe care poţi să-l găseşti, deşi o spun chiar eu. Drake e un om priceput, se pricepe la tot soiul de lucruri, nu numai la roţi. Am venit să vedem dacă e ceva de

lucru pentru noi aici.

Jeremy tocmai îl scosese pe Garrick în grădină, iar Garrick sărea pe lângă el şi lătra. Acum Jeremy era singurul care putea să-l facă pe Garrick să se poarte ca un pui. Ross îşi muşcă degetul şi privi spre Demelza. Îşi ţinea mâinile împreunate în poală, cu privirea ţintuită cu modestie în jos. Nici aşa însă nu putea să ascundă de el faptul că în mintea ei se petreceau probabil multe şi că avea păreri clare şi coerente legate de chestiunea solicitării fraţilor. Dar din starea ei nu-şi dădea seama care erau acestea. Probabil că acest lucru însemna că voia ca el să se hotărască.

Toate bune, dar asta o privea direct pe ea. Pentru el era greu să refuze o asemenea cerere: legătura de familie, nevoia de partea lor, prosperitatea de a lui. Numai că Demelza fusese nevoită să lupte ca să se rupă de familia ei – în special de taică-său. Încă mai era pomenită peste tot, fără îndoială, drept fiică de miner, dar în societate fusese acceptată ca soţie a lui abia în ultimii patru ani. Acum că aveau bani, puteau urca pe scara socială. Haine de calitate, ceva bijuterii, o casă renovată. Puteau primi şi puteau fi primiţi în societate. N-ar fi om dacă, după ani buni de sărăcie, acum n-ar avea ambiţii. În această etapă a vieţii ei oare voia să fie legată de doi fraţi care să fie un obstacol, să locuiască în apropiere, doi muncitori care abia se puteau exprima, revendicându-şi relaţia de rudenie şi astfel diverse privilegii, ceea ce ar pune-o pe ea şi pe toţi ceilalţi în situaţii stânjenitoare? Poate că le-ar fi făcut probleme cu oamenii care lucrau pentru ei: minerii, mecanicii, spălătorii de minereu, muncitorii de la aeraj, băieţii şi fetele care pregăteau minereul pentru prelucrare, muncitorii agricoli, sătenii, servitorii din casă. Acum, deşi se ştia că e una de-a lor, era acceptat faptul că este doamna Poldark. Relaţiile de acum cu toată lumea erau deosebit de bune; era vorba de simpatie şi prietenie adevărată, dar şi de respect efectiv. Cum ar putea fi toate acestea schimbate de sosirea celor doi din familia Carne? Iar cei doi ar putea fi urmaţi de alţi trei sau patru. Ce se va întâmpla dacă aveau să se căsătorească pe aici? Demelzei îi va conveni să aibă o

droaie de rude muncitori în mină, fără îndoială săraci, obligatoriu prost crescuţi, în mod firesc revendicând altceva decât ceilalţi? În special femeile. Femeile nu aveau acelaşi tact şi simţ al statutului social ca bărbaţii.

Ross spuse:

— Este o mină mică. Nu angajăm mai mult de o sută, socotindu-i şi pe cei de la suprafaţă şi pe cei din subteran. Prosperitatea noastră este de dată foarte recentă. Acum nouă luni eram la Truro ca să pun la punct vânzarea motorului şi a instalaţiilor minei noastre către acţionarii minei Wheal Radiant. Acum am găsit cositor în cantităţi atât de mari încât, chiar şi cu preţul nerentabil de azi al cositorului, facem un profit substanţial. Toate semnele arată că cele două filoane se lărgesc şi se adâncesc pe măsură ce înaintăm. E de lucru pentru toţi cel puţin doi ani. După aceea, nu mai pot să spun. Dar cu preţul cositorului atât de jos, cu marja de profit aşa de mică, bunul-simţ îmi spune să nu mă mai extind. Mai întâi pentru că, cu cât e mai mult cositor pe piaţă, cu atât mai mic va fi preţul. În al doilea rând, pentru că, cu cât va dura mai mult războiul, cu atât va creşte probabilitatea cererii de metale, şi cu atât mai mari vor fi şansele să crească preţul. Aşa încât am fost nevoiţi să refuzăm mulţi oameni care au venit să caute de lucru.

Se opri şi-i privi pe cei doi tineri. Nu prea ştia sigur cât vor înţelege din toate astea, dar păreau să-l urmărească destul de atent.

Sam spuse:

— Noi nu vrem să luăm munca altor oameni.

— Cred că este o problemă pe care va trebui să o discut cu domnul căpitan Henshawe. Pot face acest lucru cel mai devreme mâine-dimineaţă. De aceea vă propun să rămâneţi aici peste noapte. Cred că vă putem găsi un loc fie în casă, fie în şură.

— Mulţumim, frate.

— Domnul căpitan Henshawe are evidenţa tuturor angajărilor, şi voi şti mai multe după ce voi vorbi cu el. Între timp însă, o să vă dăm să mâncaţi de seară.

— Mulţumim, frate.

Demelza se foi şi îşi dădu părul de pe frunte:

— Samuel, Drake, cred că este potrivit să-mi spuneţi mie soră. Dar cred că se cuvine să-i spuneţi soţului meu domnul căpitan Poldark.

Chipul lui Sam se lumină de un zâmbet:

— Surioară, facem asta bucuroşi. Vă cer iertare, dar în confesiunea metodistă se obişnuieşte să-i numeşti pe toţi bărbaţii „fraţi”. Este un fel de a vorbi.

Ross îşi încreţi buzele şi, într-un târziu, spuse:

— Aşa rămâne. Mă întâlnesc cu căpitanul Henshawe dimineaţă. Dar sper să înţelegeţi că nu vă promit un loc de muncă, e doar o promisiune că mă consult cu el.

— Mulţumim, spuse Sam.

— Mulţumim, dom’le căpitan, spuse şi Drake.

Demelza se ridică:

— Mă duc să-i spun lui Jane că vor mai fi două persoane la masă.

— Mulţumim, surioară, spuse Sam. Dar înţelegi că nu pentru asta am venit noi.

— Înţeleg.

Ross le spuse celor doi tineri să ia loc din nou şi pe urmă ieşi şi el după Demelza. O ajunse din urmă pe coridor şi o ciupi de fund, iar ea scoase un chicot înăbuşit.

— Niciun semn, spuse el. Habar nu am dacă vrei să le dau de lucru sau nu.

— Este mina ta, Ross. Şi este alegerea ta.

— Deci răspunsul este da, sigur că da.

În seara aceea, în pat, Ross spuse:

— Am vorbit cu Henshawe şi putem să-i aranjăm. Asta, dacă sunt dispuşi să accepte ceea ce le vom oferi noi. Nu vreau să măresc numărul celor care primesc cotă parte, nu pot să iau oamenii de la puţurile lor; dar mai avem loc pentru încă un muncitor cu plată fixă, iar Drake ar putea fi angajat în hala motoarelor, dacă doreşte asta.

— Mulţumesc, Ross.

— Dar sper că-ţi dai seama că aceşti doi tineri s-ar putea dovedi o complicaţie stânjenitoare pentru tine.

— În ce fel?

Ross îi explică în ce fel.

— Bine, da, s-ar putea să fie aşa, spuse ea. Prin urmare, va trebui să suport situaţia, nu? Şi tu, la fel.

— Nu în aceeaşi măsură. Oricum, este hotărârea ta. Trebuie să recunosc însă că în după-amiaza aceasta mi-ai dat tot atâtea indicaţii privind sentimentele tale ca atunci când jucăm whist şi uiţi ce e atuul.

— Când am făcut eu asta? O singură dată! Se ridică în capul oaselor, proptită în pernă, cu cotul sprijinit de ea, şi-l privi. Nu, zău, Ross, deşi sunt soţia ta şi împărţim totul, aceasta este proprietatea *ta,* mina *ta,* sunt oamenii *tăi.* Aşa că, dacă nu-i vrei pe tinerii ăştia, ei bine, izgoneşte-i de aici fără să te gândeşti la relaţiile de rudenie! Este *dreptul* tău să poţi face asta, şi dacă o vei face, nu mă voi plânge.

— Dar dacă ar fi alegerea ta, ar rămâne?

— Da, dacă ar fi alegerea mea, ar rămâne.

— Destul. Nu mai trebuie să spui nimic.

— Mai trebuie să spun ceva, Ross; nu te poţi aştepta să-mi păstrez demnitatea în această casă dacă mă ciupeşti aşa cum ai făcut-o în această după-amiază, când abia ieşiserăm din raza lor vizuală.

— Toate doamnele bine trebuie să înveţe să suporte asta, spuse Ross. Dar vor dovedi această calitate doar suferind în tăcere.

Demelzei îi stătea pe limbă o replică fără perdea, dar îşi ţinu gura. Divergenţele puteau apărea atunci când glumeau şi se împungeau reciproc. Probabil că Ross simţi acest lucru, căci ştia că fără unele hatâruri interzise era practic imposibil să o învingă pe soţia lui. Pe sub cămaşa de noapte puse o mână pe genunchiul ei şi, cu delicateţe, o lăsă să se facă căuş.

— Unde o să-i găzduieşti? întrebă Demelza.

— Mă gândeam la Mellin. Acum că Joe Triggs a plecat, mătuşa Betsy are o cameră. I-ar fi şi ei de ajutor.

Ea răspunse gânditoare:

— Cred că poate l-aş fi recunoscut pe Sam, dar să ştii că nu m-aş fi gândit nicio clipă că e Drake.

— Într-un fel seamănă cu tine, nu? spuse Ross.

— Poftim?

— Păi, culoarea pielii. Forma feţei. Şi privirea din ochi.

— Ce fel de privire?

— Ar trebui să ştii… Orgolioasă. Dificilă.

Demelza îşi retrase genunchiul şi spuse:

— Ştiam eu că urmează vorbe urâte.

Ross puse mâna pe celălalt genunchi al ei:

— Îl prefer pe ăsta. Asta are cicatricea de când ai căzut din ulm când aveai cincisprezece ani.

— Nu. Atunci doar m-am zgâriat pe picioare. Asta e de când am răsturnat bufetul peste mine.

— Vezi? Exact ce spuneam. Orgolioasă. Dificilă.

— Şi care îmbătrâneşte şi se rablageşte.

— Nu le băga în seamă. Imperfecţiunile la frumuseţea unei persoane pe care o iubeşti sunt ca nişte ornamente muzicale care adaugă un plus de încântare unei piese.

— Sfinte! Ce vorbe frumoase. Mai bune te-ai culca, altfel o să încep să cred că vorbeşti serios, spuse Demelza.

— Vorbele frumoase ar trebui luate mereu în serios, replică Ross.

— Aşa o să fac, Ross. Şi mulţumesc. Şi promit că n-o să-ţi amintesc de ele în lumina crudă a zilei.

Rămaseră tăcuţi o vreme. Lui Ross îi era somn şi îşi lăsă mintea să alunece către lucrurile confortabile, mulţumitoare din viaţa lui – nu deteriorarea situaţiei cu vecinii lor, familia Warleggan, nu gânduri despre Elizabeth şi copilul ei, nu temerile legate de mersul războiului; ci legate de succesul minei, eliberarea de povara datoriilor, căldura sentimentelor pentru soţia şi copilul lui. Până acum nu făcuseră prea mult ca să mai mărească numărul de servitori în casă; iar cu tot entuziasmul legat de succesul minei, neglijaseră ferma. Ross începu să se gândească la ce se va întâmpla cu fânul şi la aratul pământului de la Long Field, la mersul desculţ prin nisipurile dure de la Hendrawna Beach; la refacerea în viitor a bibliotecii; la cumpărături în Truro, s-o ducă pe Demelza în locuri noi. Când Demelza spuse:

— Vorbind despre copii, Ross...

— Ce copii?

— Ai noştri. Cred că e probabil ca până se sfârşeşte anul să mai adaug ceva la „şeptel”.

— Poftim? Ross reveni din visul lui confortabil. Despre ce vorbeşti? Eşti sigură?

— Nu sunt sigură. Dar nu mi-a venit luna asta şi, după cum ştii, la mine e „ceas”. Ultima oară m-ai învinuit că nu ţi-am spus din timp, aşa că de data asta m-am gândit să te avertizez imediat.

— Dumnezeule mare! Nu ştiu de ce, dar nu mă aşteptam la asta, spuse Ross.

— Ei bine, spuse Demelza, ar fi puţin cam de mirare dacă eu nu m-aş fi aşteptat. De la Crăciun n-a mai fost nimic, nu?

— Ai fi vrut să fie altceva?

— Nu, mulţumesc. Dar ar fi de mirare dacă nu s-ar fi întâmplat aşa ceva.

— Da. Bănuiesc că ai dreptate.

Se lăsă tăcerea.

— Eşti supărat? întrebă ea.

— Nu supărat. Dar nu întru totul încântat. Oh, nu din aceleaşi motive ca ultima oară: aş fi fericit să avem mai mulţi copii. E vorba doar de riscurile care vor apărea atât pentru tine, cât şi pentru copil. Oamenii sunt permanent încolţiţi de riscuri de toate felurile, încât acum, măcar pentru o vreme, cum tocmai am scăpat de povara datoriilor şi de ameninţarea sărăciei, mi-ar fi plăcut ca un an sau doi să nu mai accept alţi ostatici ai sorţii.

— Prin simplul fapt că trăim suntem cu toţii – aşa cum spui tu – ostatici ai sorţii.

— Bineînţeles. Dar eu am atitudinea unui laş. Numai că nu sunt laş în ce mă priveşte pe mine, cât în ce-i priveşte pe cei pe care-i iubesc.

Demelza se foi un pic:

— Poate că o să fie o alarmă falsă. Dar, oricum, nu-ţi face griji pentru mine. A fost bine de ambele ori înainte.

— Când o să fie?

— Cred că prin noiembrie.

— Îţi mai aminteşti de furtuna care a izbucnit când s-a născut Julia? Cred că este cea mai rea furtună pe care am văzut-o vreodată. Când m-am dus după bătrânul Choake era aproape imposibil să stai în picioare.

— Şi n-a fost deloc de folos când a venit. Doamna Zacky a făcut totul. Mai degrabă m-aş încrede în ea, oricând.

— Am auzit că Elizabeth l-a chemat pe tipul cel nou, Behenna, din Truro. Mi se pare că vine de la Londra şi are idei bune.

Scurta tăcere care urmă era ceva obişnuit când se pomenea numele lui Elizabeth. Nu era intenţionată de nicio parte, dar discuţia părea că lâncezeşte de la sine.

— Dacă e să fie un doctor, îl prefer pe Dwight. Până în noiembrie ar trebui să se întoarcă.

— Nu mizez pe asta. Nu întrevăd încă sfârşitul războiului.

— Trebuie să mă duc să o văd pe Caroline foarte curând. Nu am făcut pentru ea atât de mult pe cât ar fi trebuit.

— Exact la asta mă gândeam azi când mă întorceam de la mină. Dar nu vreau să te aventurezi până acolo acum. E drum lung...

— O, Doamne, pot să mai merg încă luni bune, Ross, fără să-mi facă rău. Dacă ea nu vrea să-l lase pe unchiu-său, unul din noi, sau amândoi, trebuie să meargă s-o vadă. Trebuie să fie frustrant nici măcar să nu poată să vorbească cu el despre îngrijorarea legată de Dwight.

— Cu zece minute în urmă pluteam într-un vis plăcut, spuse Ross. Acum sunt treaz de-a binelea, globul de cristal în care mă retrăsesem s-a făcut ţăndări la un simplu anunţ. Nu că nu sunt fericit pentru ceea ce-mi spui, numai că în momentul ăsta îmi lipseşte mulţumirea aia simplă care te face să adormi.

— Vrei să dormi? întrebă Demelza.

— Nu. Nu încă.

Îşi apropie capul de al ei, obrazul lui lângă al ei, şi

stătură aşa respirând calm, împreună, câteva momente.

El spuse:

— Sper să fie fată. Dar nu ca tine. Una ca tine e destul.

Capitolul 3

Un bărbat înalt, cam de patruzeci de ani, cu o faţă prelungă şi distinsă, sosi călare la uşa de la intrare de la Killewarren, descălecă şi trase de clopoţel. Era îmbrăcat într-un costum de călărie din nanchin maro făcut de un croitor de lux, purta cizme foarte bine lustruite, de o culoare maro atât de închisă încât păreau aproape negre, şi o legătoare de gât din mătase neagră. Vârfurile drepte ale gulerului se înălţau de fiecare parte a feţei lui. Era proaspăt bărbierit şi nu purta perucă peste părul închis la culoare care începuse să-i încărunţească la tâmple.

Când servitorul apăru, ceru să-l vadă pe domnul Ray Penvenen.

— Păi, domnule, stăpânul se simte atât de rău, spuse servitorul. Dacă vreţi să poftiţi pe aici, domnule. Cine să-i spun că întreabă?

— Domnul Unwin Trevaunance.

Fu condus în salonul mare de la parter, cu draperiile de catifea pluşată decolorate, cu mobila de bună calitate, dar dărăpănată, şi cu covoarele turceşti roase. De când fusese ultima oară aici, cam cu patru ani în urmă, totul se deteriorase şi mai tare. Oglinda de deasupra şemineului avea mucegai într-un colţ. O bucată din tapetul gros cu model se desprinsese de pe perete. Strâmbă cu dezgust din nas, îşi trecu un deget pe poliţa şemineului, iar apoi îşi examină degetul prăfuit. Se hotărî să nu se aşeze.

Cam după cinci minute apăru Caroline Penvenen. Ducea în braţe micul ei mops, care atunci când îl recunoscu pe musafir scoase un mârâit scurt care sfârşi într-un chefnit, lucru care îi provocă acestuia iritarea.

— Unwin! spuse Caroline. Ce surpriză! Şi Horace îşi aminteşte de tine! Nu-ţi face griji, scumpule, n-o să-l las pe acest uriaş să te mănânce. Te-am văzut la botezul familiei Warleggan, dar se pare că nu ne-am întâlnit.

— Precum spui. Unwin îşi înclină capul mare deasupra mâinii ei, pe care ea nu i-o putea întinde prea bine din pricina căţelului. Nu l-am văzut acolo pe unchiul tău şi mi s-a spus că nu se simţea bine. M-am gândit că mi s-ar putea îngădui să-i fac o vizită ca să-l văd. Sper că se simte mai bine.

— Mă tem că nu se simte deloc mai bine. Dar îţi mulţumesc pentru că eşti atât de amabil să te interesezi. O să-i spun că ai trecut pe aici.

— Nu poate fi văzut?

Ea clătină din cap.

— Doctorul spune că nu. Şi cred într-adevăr că acest efort l-ar obosi prea tare.

— Cine este doctorul vostru?

— Doctorul Sylvane de la Blackwater.

— Nu-l cunosc. De altfel vin destul de rar în Cornwall. Este… eficient?

— Ce cuvânt complicat! Nu cunosc răspunsul la această întrebare, Unwin. Unchiului Ray îi merge din ce în ce mai rău; dar s-ar putea să fie vorba de evoluţia unei boli pe care niciun doctor nu este în stare să o oprească, oricât de eficient ar fi.

Unwin privi afară pe fereastră. Ploaia bătea în ea.

— Ce ploaie torenţială! Una de aprilie. Trebuie să te rog să mă găzduieşti în casa ta până când trece.

— O fac cu plăcere. Vrei ceva de băut? Avem nişte brandy franţuzesc bun, adus de curând. Sau bere? Sau vin dulce din Canare?

— Brandy, mulţumesc, dacă deranjul nu e prea mare.

Caroline trase şnurul clopoţelului şi, când apăru servitorul, îi dădu ordinul. Unwin o studia cu un interes nedisimulat. Ajunse la concluzia că nu se făcuse mai frumoasă decât atunci când o întâlnise prima dată în casa unchiului ei William din Oxfordshire, o frumuseţe înaltă,

capricioasă şi roşcată de optsprezece ani. Frumuseţe care era şi moştenitoarea a doi burlaci bătrâni, bogaţi şi zgârciţi. Ce putea fi mai bine? Venise după ea în Cornwall şi după optsprezece luni de curte sporadică crezuse că pusese mâna pe ea, dar ea se răzvrătise brusc şi refuzase să mai aibă ceva de-a face cu el. De atunci mai existase un zvon în legătură cu logodna ei cu lordul Coniston, dar nici acesta nu se adeverise. Unwin credea că ştie care este cauza tuturor acestor lucruri. Acesta era în parte şi motivul vizitei lui din acea zi. Dar ea nu mai era la fel de atrăgătoare cum fusese. Silueta ei înaltă şi zveltă se ascuţise, iar tenul îi părea mai puţin proaspăt. La douăzeci şi doi de ani era încă o frumuseţe, iar înălţimea şi vivacitatea o scoteau în evidenţă oriunde s-ar fi dus; dar faptul că observase la ea o tentă de ofilire îi făcea plăcere. Poate că până la urmă o să devină ceva mai puţin capricioasă şi încăpăţânată.

Când sosi brandy-ul, Unwin sorbi din el şi muşcă dintr-un biscuit.

— Mmm. Foarte bun. Aşadar, războiul n-a reuşit să tulbure traficul peste Canal.

— Nu, după cum se spune, pare să-l fi sporit.

— Mai puţini oameni care să păzească coastele, nu? Dar să faci comerţ cu duşmanul e o chestie gravă. Există nenumărate posibilităţi să spionezi, să vinzi informaţii, să ajuţi la slăbirea blocadei.

Ea îl lăsă pe Horace să-i alunece de pe genunchi, iar acesta se rostogoli greoi pe podea. Rămase acolo respirând greu şi icnind, aruncându-i lui Unwin o privire bănuitoare, cu ochii injectaţi şi bulbucaţi.

— Cariera ta avansează, presupun?

— Într-adevăr. Locul meu în Parlament a fost în sfârşit confirmat în acest an, iar rivalul meu a fost dat la o parte. Acum, mi s-a promis în scurt timp un post de subsecretar în guvern. Mi-ar plăcea – şi probabil că o să-l obţin – la finanţe. Găsirea banilor pentru a duce la bun sfârşit acest război este una dintre cele mai importante probleme de care trebuie să ne ocupăm.

— Credeam că şi lupta e la fel de importantă, spuse

Caroline.

— S-ar putea s-o fac şi pe asta. Ducem mare lipsă de oameni. Mă întreb dacă Ross Poldark nu se gândeşte să se întoarcă în Regimentul 62 infanterie.

— Ar trebui să-l întrebi.

El privi din nou pe fereastră.

— Spune-mi, Caroline! În legătură cu unchiul tău. Sper că tu nu – doctorul ăsta nu anticipează un sfârşit fatal?

— Doctorul Sylvane nu anticipează niciodată aşa ceva atât timp cât un pacient încă mai respiră sau îi mai tresare un deget de la picior; dar trebuie să mărturisesc că nu prea am speranţe.

— Dacă sau atunci când acest lucru se va întâmpla, ce o să faci? Te întorci la Londra? Nu prea poţi rămâne aici singură.

— De ce nu? Nu ştiu. Prefer să trăiesc de pe o zi pe alta.

— Bineînţeles… Mă întreb adesea ce s-ar fi întâmplat dacă nu te-ai fi certat cu mine acum doi ani în acea seară de mai.

Caroline zâmbi.

— Păi, atunci aş fi fost soţia ta, Unwin. Nici nu e prea greu de înţeles. Dar nu aş fi fost o soţie bună pentru tine.

— Îngăduie-mi să am părerea mea în privinţa acestui lucru. Cred, chiar îndrăznesc să cred, că tu însăţi ai fi fost mai fericită. Nu sunt un căpcăun. Multă lume mă consideră destul de agreabil. Şi am şi o oarecare poziţie în lume. Ai fi putut avea o viaţă împlinită, şi una foarte interesantă. Chiar dacă nu m-ai fi iubit, cred că ar fi fost o căsătorie minunată. Mult mai bună decât viaţa pe care o duci acum aici, singură, departe de prietenii tăi din Londra şi Oxfordshire…

— Şi îngrijind de un bătrân bolnav? spuse Caroline. Oh, da, ar fi trebuit să duc o altă viaţă. Şi aşa ar fi trebuit să faci şi tu. Dar asta e situaţia. Dacă mâine mă duc să călăresc n-o să pot să stau lângă foc. Dacă tu n-ai fi venit să-l vezi pe unchiul Ray în dimineaţa asta, nu ţi-ai fi asumat riscul de a fi udat până la piele în drum spre casă. Fiecare hotărăşte pentru el. Nu asta înţeleg pastorii când vorbesc

de liberul arbitru?

Unwin îşi scoase în afară buza inferioară. Nu admira acest soi de frivolitate.

— Este adevărat, draga mea. Dar nu toate deciziile sunt irevocabile. Dacă eşti dispusă, încă există posibilitatea alegerii.

Horace, stârnit de piciorul stăpânei, se rostogoli din nou şi chefni o dată. După aceea se lăsă liniştea, netulburată decât de răpăitul ploii şi de zgomotul picăturilor de apă care curgeau de undeva prin acoperiş.

— Să mă mărit cu tine, Unwin? Ce te face să crezi că s-ar putea să mă fi schimbat?

— Nu cred asta. Dar suntem amândoi mai maturi. Ceea ce am spus la mânie acum doi ani nu este neapărat ceva definitiv. Între timp, nici tu, nici eu nu ne-am căsătorit. Încă am putea să o facem.

Caroline îşi netezi manşetele din dantelă belgiană. Pentru o clipă ochii ei frumoşi părură să trădeze emoţia, iar el se gândi că o să cedeze. Dar apoi ea clătină cu putere din cap.

— Nu, mulţumesc, Unwin, nu este posibil. Eu nu pot s-o fac. În acea seară de mai, când ne-am despărţit după recepţia dată de fratele tău, poate că m-am exprimat puţin cam vehement, o idee insultător. Dacă vrei să mă scuzi pentru asta, poţi să pui acest lucru pe seama temperamentului şi a tinereţii mele. Dar decizia nu s-a schimbat. Nu pot să mă mărit cu tine. Îmi pare rău. Îţi mulţumesc însă pentru complimentul de a mă fi cerut din nou în căsătorie.

Unwin sorbi din brandy. Îşi întinse picioarele lungi şi privi fix un strop de noroi de pe cizmele lui strălucitoare. Înghiţi şi cealaltă jumătate a biscuitului.

— Ei bine... aşadar, asta e alegerea ta. Nu-mi permit să o contest. Dar poate am putea cădea de acord că până când unul din noi se căsătoreşte cu altcineva, uşa să nu fie complet închisă. Dacă îţi schimbi vreodată părerea, iar eu nu sunt în Cornwall, John ştie adresa mea.

— Mulţumesc, Unwin. Era gata să-i spună că nimic nu

o va putea determina să-i scrie, dar o apreciere mai matură a sentimentelor altor oameni o făcu să păstreze tăcerea. Şi o să-i spun unchiului meu că ne-ai făcut o vizită.

Ploaia tocmai se oprise şi o spărtură prin stratul de nori lăsa să se vadă un petec albastru de cer. Dar pe pervazul ferestrei picăturile continuau să se scurgă.

Unwin spuse:

— Credeam că unchiul tău era îngrijit de doctorul ăla tânăr. Cum îl chema? Enys. Dwight Enys.

Caroline se gândi dacă întrebarea avea vreun subînţeles. Era imposibil de spus cât de departe ajunseseră zvonurile, cât de mult era legat numele ei de cel al lui Dwight în afara unui mic cerc închis.

— Doctorul Enys este unul dintre aceia care au plecat deja la război. S-a înrolat la Crăciun în Marină, ca doctor bineînţeles, iar acum este în Flotila de Vest. Unchiului meu îi lipseşte grozav îngrijirea lui.

— Într-adevăr. Sper că nu a luat parte la bătălia din ultima săptămână.

— Ce bătălie? N-am auzit.

— Am fost ieri în Falmouth şi nu se vorbea decât despre asta. De vasele lui Ned Pellew. Spuneau că bătălia a durat unsprezece ore şi a avut loc pe o furtună puternică. Mare om, Sir Edward. Avem nevoie de mai mulţi ca el.

Acum Horace respira greu şi sforăia ca şi când ar fi adormit brusc. După o clipă, Caroline spuse:

— Aici toate veştile ajung atât de târziu! mai dă-mi amănunte dacă le cunoşti!

— Amănunte? Oh, despre lupta aia navală. Păi, sunt destul de puţine. Pellew comanda *Arethusa,* cred, şi alte două nave, şi au reperat şi atacat o navă de război şi o fregată franceză. Nu ştiu ce mărimi aveau, dar îmi închipui că vasul francez de război era mult mai mare decât celelalte angajate în luptă. Rezultatul a fost o luptă disperată în care ambele nave franceze au fost aruncate pe ţărm şi au sfârşit ca epave. Noi am pierdut unul din vase.

— Am pierdut? S-a scufundat, asta vrei să spui?

— A fost împins pe ţărm de furtună, ca ale francezilor.

Arethusa şi cealaltă fregată au scăpat cu bine. Tot oraşul vorbea despre asta ieri. Toate cârciumile erau pline ochi cu oameni obişnuiţi care beau în sănătatea lui Ned Pellew.

— Am câţiva prieteni în Flotila de Vest, spuse Caroline, iar unul sau doi dintre ei cred că erau pe nava *Arethusa* sau pe vasele care o însoţeau. Cunoşti numele vaselor care o însoţeau?

Unwin îşi termină brandy-ul.

— Le-am auzit. Au fost pomenite de mai multe ori. Dar mi-e greu să mi le amintesc. Toate numele seamănă atât de bine între ele.

Ieşise soarele de-acum, strălucind pe ardezia umedă, pe crengi şi pe pavaj. Sub ei, în grajdul care se afla chiar sub această încăpere, auziră un cal care necheza şi sforăia.

— Stai, spuse Unwin. Unul era *Travail,* sub comanda căpitanului Harrington; celălalt era *Mermaid,* dar nu-mi amintesc numele căpitanului. Să fi fost Banks? Nu sunt sigur.

— Şi care a naufragiat?

— Cred că *Travail.* Da, ăla trebuie să fi fost, pentru că Harrington a fost ucis în luptă, iar *Mermaid* a riscat încercând să adune supravieţuitorii… Draga mea Caroline, a fost la bordul lui cineva binecunoscut ţie? Sper că nu te-am întristat?

— Nu, nu, răspunse Caroline gânditoare, după o clipă nesfârşită. Cred doar că m-a trecut un fior rece.

*

În mica ei casă cu verandă de la capătul străzii principale din Falmouth, care dădea spre deschiderea golfului, Verity Blamey, născută Poldark, tocmai îşi culca copilul când cineva ciocăni la uşa de la intrare. Soarele îşi aruncase de curând ultimele raze şi se ascunsese după uscat, iar un pâlc de nori de noapte se adunaseră peste St. Mawes. Apa îşi pierduse orice culoare şi sclipea ca o farfurie cositorită. Luminile începuseră să pâlpâie în ferestre şi în vârfurile catargelor.

Doamna Stevens ieşise să vadă un vecin aşa că Verity era singură acasă. Înainte de a coborî la parter, se uită pe fereastra salonului şi văzu că vizitatorul era o tânără înaltă care ducea un cal. I se păru că recunoaşte culoarea părului. Coborî şi deschise uşa.

— Doamna Andrew Blamey?

— Domnişoara Penvenen, nu-i aşa? Ce s-a întâmplat? Nu vă simţiţi bine?

— Pot să intru? Calul meu este în siguranţă aici?

— Da, da. Poftiţi, vă rog!

Fata înaltă o urmă pe Verity în sus pe scări până în salon. Pe obrajii ei erau pete rozalii ceea ce o făcu pe Verity să creadă la început că avea erizipel.

— Noi nu ne-am cunoscut până acum, îi spuse Caroline de-a dreptul şi fără altă introducere. În toţi aceşti ani. Deşi avem atâţia prieteni. Am nevoie de ajutor. Aşa că m-am gândit să vin la dumneavoastră. Nu e ciudat?

— Bineînţeles că nu. I-aţi fost o prietenă atât de bună lui Ross. O să fac tot ce pot. Mai întâi luaţi loc, apoi să vă dau ceva de băut.

— Nu. Caroline stătea la fereastră ţinându-şi cravaşa de călărie. Ceea ce aş vrea să aflu… nu ştiu dacă mă puteţi ajuta. Tocmai am venit călare de la Killewarren.

— De la Killewarren? Neînsoţită?

— Oh, n-are nicio importanţă. Făcu un gest ca şi când nici nu i-ar fi păsat, *Ne-am* întâlnit noi vreodată? Oficial, vreau să spun. Părea că ştiaţi cine sunt.

— V-am văzut de două ori. Prima dată în Bodmin, în urmă cu patru ani.

— Dar aţi auzit de mine, aşa cum am auzit şi eu de dumneavoastră. Probabil că Ross a vorbit de mine şi de prietenia mea cu Dwight Enys.

— Da. Oh, da.

— V-a spus că la Crăciun m-am logodit şi o să mă mărit cu Dwight?

Verity se încheie la gâtul rochiei ei din în Nu prea înţelegea motivul pentru care Caroline era atât de tulburată, dar sosirea neaşteptată a acestei tinere

strălucitoare şi elegante o făcea să se simtă demodată, ca şi când ar fi intrat în încăpere un fluture care bătea din aripi pe lângă o molie maro. Cunoştea reputaţia lui Caroline în privinţa comportamentului ei neconvenţional, a acţiunilor ei spectaculoase şi se întreba ce o îngrijora atât de tare ca să întreprindă acest din urmă gest.

— Nu l-am mai văzut pe Ross sau pe altcineva din familie de la Crăciun. Demelza mi-a scris de două ori, dar nu mi-a spus nimic.

— Păi, trebuia păstrat secretul faţă de unchiul meu care nu este de acord – şi care este bolnav şi pe moarte. Nu trebuia să ştie până când nu se întorcea Dwight acasă şi nu mergeam amândoi la el. Din pricina mea, din pricina dificultăţilor care au apărut, Dwight s-a înrolat în Marină.

Caroline părea că şi-a pierdut suflul.

Verity se duse spre o măsuţă şi luă o carafă. Lichidul gâlgâi într-un pahar pe care Caroline îl luă cu o înclinare a capului, deşi nu bău din el.

Verity spuse:

— Ştiam că s-a înrolat în Marină. Însă nu şi motivul pentru care a făcut-o.

— S-a îmbarcat chiar după Crăciun şi am primit două scrisori de la el. Este pe un vas din Flotila de Vest care patrulează în Canalul Mânecii, sub comanda lui Sir Edward Pellew. Pe o fregată sub comanda lui Sir Edward Pellew.

Verity o privi fix.

— Da? Oh… Adică a luat parte la această ultimă luptă?

— Nu ştiu sigur. Dar cineva m-a vizitat în această dimineaţă. Mi-a spus de luptă. Mi-a spus că unul dintre vasele englezeşti a fost scufundat. Cunoaşteţi numele lui?

— Cred… Staţi puţin, am un ziar. Verity traversă încăperea şi scotoci printre câteva lucruri din lână. Ăsta e. Da, *Travail*. Îşi ridică privirea. A dispărut pe coasta franceză. Domnişoară Penvenen, nu cumva…

Caroline se aşeză pe cel mai apropiat scaun, şi puţin brandy se vărsă pe covor. Verity veni în grabă spre ea şi o cuprinse cu braţul.

— Ei bine, draga mea, spuse Caroline, te asigur că este foarte jenant pentru mine, pentru că nu te cunosc decât de cinci minute, dar mi s-a făcut rău.

*

— Ştii, nu cred că am fost menită să fiu soţie de marinar. Verity, trebuie să ştii mai multe despre asta decât mine, cum ar trebui să te porţi.

— Bea asta! Numai puţin. O să-ţi facă bine.

— Cu toate astea n-am fost niciodată una care leşină ca o fecioară neprihănită. Bătrâna mea dădacă nu încuraja acest lucru. „Tinerele domnişoare”, obişnuia să spună, „au datoria să fie puternice, nu să crească precum nişte narcise”. Aşa încât nu ştiu să fi leşinat până acum.

— Acum încearcă să-ţi revii. O să te simţi curând mai bine.

— Oh, mă simt mai bine. Cine sunt eu să mă plâng? Sunt alţii care nu se simt bine.

— Această navă a naufragiat, nu a fost scufundată de francezi. Totul a avut loc pe o furtună puternică. Probabil că au fost mulţi supravieţuitori.

Caroline rămase rezemată de spătarul scaunului un timp, respirând uşor.

— Ştii, tot drumul până aici, îmi spuneam că neghiobul ăla de Unwin Trevaunance a făcut o greşeală! Când o să ajung acolo, o să descopăr că am fost înşelată de acest obicei enervant al Amiralităţii de a numi atât de multe nave cu nume asemănătoare. Nu o să fie exact aia. Nu o să fie *Travail.* O să aflu că este *Turmoil* sau *Terror* sau *Trident.* Tot drumul până aici mi-am tot spus…

— Nu trebuie să fii atât de supărată, draga mea. Se poate întâmpla orice. S-ar putea să fie teafăr şi nevătămat.

— Mi-am spus, trebuie să mă duc să o văd pe verişoara lui Ross. O să-i fac o vizită. Chiar nu am altă opţiune. Bineînţeles că m-aş fi putut duce chiar la Susan Pellew; ne-am cunoscut odată; sau la Mary Trefusis, sau la unul dintre ceilalţi oameni cu care m-am cunoscut cumva;

dar mi s-a părut – am simţit că este mai firesc să o vizitez pe verişoara lui Ross pe care nu am cunoscut-o niciodată!

— Şi a fost corect. Cât mi-aş dori ca Andrew să fi fost aici… Şi James, fiul lui Andrew, este pe mare. Dar trebuie să mă gândesc…

— Şi în ziar nu se dă niciun amănunt?

— Niciunul. Este reprodus un raport al căpitanului Pellew, care este încă pe mare. Despre *Travail* spune numai că a atins ţărmul în… în Golful Audierne şi că *Mermaid* a scăpat ca prin urechile acului de naufragiu încercând să-l salveze.

— Unde putem întreba… Există cineva care ar putea şti mai multe?

— La asta mă gândesc. Cred că veştile au fost aduse de o goeletă militară. Datorită lui Andrew sunt bine cunoscută la Poşta navală. Ben Pender este de obicei acolo până la opt. Dacă ştie cineva ceva, el este acela. O să vin bineînţeles cu tine. Cred că am auzit-o pe doamna Stevens că s-a întors, aşa că pot să-l las pe micul Andrew cu ea. Te simţi în stare să mergi pe jos?

— Oh, da. Oh, da. Picioarele mi se întăresc pe clipă ce trece.

— Sunt cam patru sute de metri în josul străzii. Mă duc să-mi iau pelerina. Bineînţeles că rămâi aici peste noapte.

— Nu cred că pot. Unchiul meu este bolnav. Când am auzit vestea m-am dus la el şi i-am spus ce aveam de gând să fac. Mă tem că asta l-a supărat, căci, deşi nu ştia mai mult decât i-am spus eu, probabil că dorinţa mea evidentă de a afla adevărul despre Dwight mi-a trădat sentimentele. Când voi afla ce noutăţi sunt, pot să mă întorc călare.

— Trei ore pe întuneric? Sunt prea mulţi oameni care mor de foame peste tot. *Trebuie* să rămâi. O să-i spun doamnei Stevens să pregătească o odaie.

Zece minute mai târziu porniră, croindu-şi drum pe pavaj şi prin noroi şi se strecurară printre oamenii care împânzeau strada îngustă. Prăvăliile erau încă deschise, cârciumile erau aglomerate, beţivii zăceau prin colţuri,

copiii se jucau şi strigau, orbii şi ologii cerşeau, soldaţii bătrâni stăteau şi pălăvrăgeau, în grupuri de câte trei, marinarii cântau cântece porcoase, proprietarii stăteau în uşile deschise, câinii lătrau şi se băteau, iar pescăruşii ţipau peste tot. Era o seară frumoasă şi caldă de aprilie, după ploaie. Dar pentru Caroline era un peisaj fără savoare, fără căldură şi fără lumină. Cei care se înghesuiau în jurul ei nu erau fiinţe umane, ci umbre cenuşii şi albe care o împiedicau să înainteze către un deznodământ inevitabil.

La biroul de poştă, Ben Pender, un omuleţ obosit cu o perucă demodată şi un costum maro de culoarea tutunului, vorbea cu un căpitan de vas poştal în uniformă albastră cu galoane, care se ridică îndată şi se aplecă peste mâna lui Verity. Verity îi prezentă pe cei doi lui Caroline şi le explică pentru ce veniseră aici.

Căpitanul spuse:

— Din păcate, doamnă, nu avem decât mesajul adus de goeletă, care a venit cu veşti proaspete şi a plecat cu următorul flux. Pellew şi navele lui sunt încă pe mare. Dar iată mesajul complet – atât cât este. Sir Edward Pellew relatează că a reperat la început cele două vase franceze, *Héros* şi *Palmier, Héros* având două punţi cu 74 de tunuri, la ora 3 în după-amiaza zilei de joi pe o vreme închisă, cam la cincizeci de leghe sud-vest de Ushant. Vântul bătea puternic dinspre vest şi s-a pornit în urmărirea lor. La şase fără un sfert, *Nymphe* şi *Travail* au apărut şi ele cu navele franceze.

Privi hârtia pe care i-o pusese în faţă Ben Pender şi îşi puse o pereche de ochelari.

— Potrivit acestei relatări atunci a început o luptă în mişcare care a durat cam zece ore pe o furtună care s-a intensificat constant, mai întâi sub nişte nori întunecaţi şi ploaie, apoi sub averse în rafală la lumina lunii noi. În acest timp s-a angajat în luptă şi *Mermaid,* iar cele cinci vase au fost purtate spre coasta franceză. Când în semiîntuneric a început să se vadă peninsula Brest, *Héros* era distrusă, iar *Palmier, Nymphe* şi *Travail* suferiseră stricăciuni considerabile. Ambele vase franceze au încercat să

pătrundă în estuarul Brest, dar starea lor deplorabilă le-a împiedicat să o facă. *Palmier* s-a lovit de o stâncă de lângă Isle de Sein şi s-a scufundat, iar *Héros* a fost purtată în Golful Audierne şi a eşuat pe uscat într-un loc cu valuri înalte. Nici *Travail* nu s-a putut împotrivi forţei furtunii puternice şi a naufragiat aproape de *Héros. Nymphe,* deşi se găsea aproape de ape cu bancuri submarine, a reuşit să reziste, să se îndrepte spre Capul Penmarche şi să iasă în larg. *Mermaid,* care a suferit cele mai mici stricăciuni dintre cele cinci nave, a încercat să se apropie pentru a da ajutor vaselor naufragiate, dar a fost nevoită să se întoarcă pentru a se salva. Pierderile de pe *Nymphe* au fost şaisprezece morţi şi cincizeci şi patru de răniţi. Pe *Mermaid* au fost cinci morţi şi treizeci şi patru de răniţi. Căpitanul Harrington de pe *Travail* a fost ucis la începutul luptei.

Căpitanul îşi dădu jos ochelarii.

— Acesta este tot raportul, doamnă.

Intră un funcţionar cu o lampă aprinsă pe care o puse alături de cea de pe birou. Acest lucru făcu posibilă vederea hărţilor, a desenelor cu nave, a facturilor galbene pentru mărfuri, a cântarelor, a călimării şi a penei de scris, a mobilelor de mahon, a balustradelor de alamă şi a podelei cu dale.

Caroline spuse:

— Aţi văzut personal pe cineva de pe goeletă?

— Pe căpitan, cu care am schimbat câteva vorbe. Dar înţelegeţi, el nu a luat parte la lupte. El doar a adus veştile.

— Aţi discutat vreun pic despre *Travail?*

Căpitanul ezită.

— Câteva cuvinte, doamnă. Dar din experienţă proprie vă pot spune că supravieţuirea într-un naufragiu este în mare parte o chestiune de noroc sau de ghinion. Dacă fregata a eşuat pe o plajă, există şanse foarte mari ca un mare număr de oameni să fie salvaţi. Dar mă tem că probabil n-o să aflăm acest lucru prea curând, pentru că astfel de supravieţuitori, dacă există, vor cădea în mod sigur prizonieri la francezi.

Capitolul 4

Luna mai sosi cu vânt şi ploi, şi aşa rămase. Demelzei i se părea că trecuseră ani de când nu mai avuseseră un mai idilic cu soare şi briză blândă, când toată peninsula ieşise să înoate în marea albastră şi calmă de vară, când florile înfloriseră nestânjenite, când simţeai căldura zilei în spinare oriunde te-ai fi dus. Anul trecut fusese la fel ca acum; ploaie şi vânt aproape tot timpul, cu o pauză de vreme mohorâtă şi rece pe la mijlocul lunii – atunci când ea se dusese la bal la Werry House. (O amintire oribilă, nu putea să se gândească la asta.) Cu un an înainte, în mai fusese petrecerea de la familia Trevaunance, la care toată lumea se aşteptase ca Unwin să-şi anunţe logodna cu Caroline Penvenen, dar el nu o făcuse. Atunci vremea fusese cenuşie şi rece tot timpul.

Cu un an înainte de asta, Ross şi Francis hotărâseră să redeschidă mina Wheal Grace, iar Ross se întâlnise cu George Warleggan la hotelul Leul Roşu, şi avuseseră o dispută, iar Ross îl aruncase pe George peste balustradă.

...Iar ea era însărcinată şi aştepta să se nască Jeremy... îşi amintea vânturile acelea şfichiuitoare, nesfârşite.

Şi iată, era din nou gravidă, dar până în acel moment nu avusese nicio problemă să ţină secret acest lucru pentru toată lumea, mai puţin pentru Ross. Şi acum erau destul de bogaţi ca să-şi poată permite cât de mult cărbune voiau pe foc. Iar biblioteca aceea veche şi întunecoasă, unde învăţase să cânte câteva note la spinetă, avea să fie renovată. Şi fratele ei mai mic, Drake, avea să se ocupe de asta, căci era îndemânatic cu rindeaua şi fierăstrăul. Iar Sam cobora în mină – nu ca miner plătit în parte, ci ca muncitor cu plată fixă. Nu era la fel de profitabil precum plata în parte, dar nu era nici aşa de mult o chestiune de şansă, şi îţi asigura un venit, muncă stabilă pentru plată stabilă, îţi puteai hrăni trupul şi aveai timp să te gândeşti şi

la sufletul tău.

Sam şi Drake, cărora li se oferise o odaie în casa bătrânei mătuşi Betsy Triggs, întrebaseră dacă ar putea să repare şi să stea la Reath Cottage, dincolo de deal, în căsuţa cu pereţi de pământ pe care o construise Mark Danieli cu mâinile lui pentru frumoasa lui nevastă – înainte s-o omoare, câteva luni mai târziu, cu aceleaşi mâini. Acoperişul se prăbuşise de mult, iar mare parte din căsuţă, construită în aşa de mare grabă, nu rezistase probei vântului şi a vremii. Oamenii din Mellin şi Marasanvose nu se apropiau de locul acela după asfinţit: spuneau că în orice moment puteai să vezi faţa mică şi delicată a lui Keren atârnând afară pe fereastră, cu limba umflată şi ochii injectaţi de sânge holbându-se. Dar cei din familia Carne erau făcuţi dintr-un material mai dur. După cum spunea Sam, nu li se putea întâmpla nimic rău sufletelor unor bărbaţi care fuseseră salvaţi din caznele diavolului prin iubirea imaculată a lui Hristos.

Aşa încât în timpul lor liber băteau cu ciocanul, tăiau cu fierăstrăul, lipeau şi făţuiau, iar materialele care rămâneau de la vechea bibliotecă erau adesea folositoare pentru Drake care le ducea la căsuţa lor. Demelzei nu i-a trecut prin cap că în spatele dorinţei de a avea propria lor căsuţă, oricât de dărăpănată, în loc să stea la mătuşa Betsy, se ascunde o altă intenţie decât pe la începutul lui mai, când auzise că Sam spera să extindă încăperea mai mică de la Reath Cottage, şi că deja ţinuse acolo o adunare restrânsă de rugăciune.

Fără îndoială, Samuel considera că nu este timp de pierdut. În cele mai multe comitate, de-a lungul anilor, metodismul cunoscuse urcuşuri şi coborâşuri în popularitate şi entuziasm; şi acest lucru era adevărat mai ales în Cornwall unde firea oamenilor e mai schimbătoare, iar distanţele invariabil foarte mari de autoritatea luminată şi îndrumările fondatorilor. Însuşi marele Wesley, când era încă în viaţă, nu prea îndrăznise să-i lase pe cei convertiţi din Cornwall singuri mai mult de un an o dată. Deşi în unele oraşe şi sate existau grupuri puternice şi devotate, care nu

şovăiau niciodată în credinţa lor şi în rugăciune, în alte părţi oamenii se mai lepădau de credinţă şi cădeau pradă păcatului, aşa cum de fapt se întâmplase în tot ţinutul dimprejur, până la St. Michael, într-o parte, şi St. Ann, în cealaltă parte.

Lui Sam i se părea o privelişte tristă şi pustie. La Grambler era o casă mică de adunare care fusese ridicată prin subscripţie şi de minerii înşişi în prosperii ani şaizeci, dar cum mina se închisese şi oamenii se risipiseră, casa de rugăciune fusese uitată şi acum era în ruină. Mai erau unii care se ţineau încă de vechea credinţă, fără însă să se adune laolaltă sau să-şi reînnoiască credinţa într-o rugăciune colectivă.

Sam era întâmpinat cu resentimente pe alocuri, căci un venetic sosit tocmai de la Illuggan nu era mai breaz decât un străin; iar sentimentul general era că singurul mod în care un asemenea intrus putea fi tolerat era să fie văzut, dar nu auzit. Sam nu se mulţumea să tacă, şi avea de înfruntat priviri ostile; dar legătura lui cu familia Poldark l-a salvat de la necazuri mai mari. Aşa că micul nucleu de credincioşi convertiţi care în toţi anii de nepăsare nu căzuseră în păcat cu totul începură să se adune în fiecare duminică seara la Reath Cottage. Duminica dimineaţă sau după-amiază, Sam îi ducea la biserică, cum se cuvine.

Erau patru biserici la distanţă mică una de alta. St. Sawle, din Grambler-with-Sawle, era cea mai apropiată, apoi venea St. Minver, la Marasanvose. Ceva mai încolo erau St. Ann, în St. Ann, şi St. Paul pe drumul spre St. Michael. Dar la furtuna aia teribilă din mai 88 acoperişul de la St. Paul se prăbuşise, şi nimeni nu avusese bani să-l repare, aşa că fuseseră suspendate pe termen nelimitat slujbele acolo. Vicarul de la St. Ann locuia la Londra şi nu vizitase încă niciodată biserica, aşa încât acolo slujbele se ţineau doar rareori, când se găsea vreun înlocuitor. Enoriaşii care voiau să se căsătorească puteau doar foarte rar să anunţe public evenimentul în biserică, aşa că trebuia să-şi permită să-şi cumpere autorizaţia sau să se descurce fără binecuvântarea bisericii, iar părinţii trebuiau să-şi ducă

pruncii la St. Sawle pentru botez.

De St. Sawle, din Grambler-with-Sawle, cu acoperişurile ei sparte, cu turla înclinată şi cimitirul supraaglomerat, avea grijă reverendul Clarence Odgers, un cleric care primea 40 de lire pe an de la titularul parohiei, care locuia la Penzance. Odgers, care avea soţie şi o liotă de copii de întreţinut, îşi uşura existenţa cultivând legume şi fructe. Biserica era neglijată, dar avea un număr acceptabil de enoriaşi, un cor mai degrabă zgomotos decât melodios şi era, bineînţeles, patronată de cei de la Trenwith House.

Casa cea mai apropiată de St. Minver, din Marasanvose, era Werry House, dar familia Bodrugan se ducea la biserică numai de două ori pe an, iar vicarul, domnul Faber, mai avea o biserică în apropiere de Ladock, şi era amator de vânătoarea de vulpi. St. Minver era o biserică mică, şi prima oară când Sam şi Drake au fost acolo, nu erau decât cinci enoriaşi înăuntru. Din ăştia, doi erau bărbaţi care vorbiseră tot timpul slujbei despre preţul grâului; din cele trei femei, două reparau nişte cămăşi, iar a treia, care era îngrijitoarea, dormea. După slujbă trebuia să aibă loc un botez, iar îngrijitoarea uitase să aducă apă pentru cristelniţă, aşa că vicarul scuipase în palmă şi, în numele Domnului, îl miruise pe prunc cu scuipatul lui. Sam şi Drake ieşiseră la timp ca să-l vadă urcându-se pe iapa lui mare şi bătrână şi pornind la trap în jos pe poteca pietruită.

Aşa încât, atunci când micul nucleu de metodişti îl acceptă drept lider, Sam îi duse la biserica din Sawle, cea mai bună dintre cele patru. În plus, Drake se părea că voia să meargă dintotdeauna acolo.

Timp de două săptămâni cei doi fraţi scotociseră după o bârnă nouă de mijloc care să sprijine acoperişul reparat şi să susţină greutatea suplimentară a ardeziei care înlocuise chirpiciul. Poate că stâlpul ăla fragil de susţinere de la acoperişul minei care fusese folosit ca bârnă centrală n-o să se mai îndoaie; dar nu puteai fi sigur, şi uneori scotea un scârţâit lugubru.

În ultima săptămână din mai Pally Rogers îi spuse lui

Sam că la St. Ann apa adusese la mal o bucată bună de lemn de vapor care fusese luată de una dintre bărcile de pescuit din zonă. Aşa că, cu prima ocazie când Drake avea câteva ore libere şi Sam îşi terminase tura, se duseră s-o vadă. Nu era un catarg, ci o grindă transversală: de vreo cinci metri şi jumătate lungime, şi cu un profil pătrat cu latura de aproape treizeci de centimetri. Era cu vreun metru şi ceva prea lungă ca s-o folosească în căsuţa lor, dar altminteri era perfectă. Pescarii cereau şapte şilingi pentru ea. După ce se tocmiră o vreme, se înţeleseră la cinci.

Pentru încă doi şilingi, spuseră pescarii, o duceau cu barca şi o lăsau pe plajă la Hendrawna. Fraţii refuzară politicos. Lăsară gaj trei şilingi şi spuseră că vor veni după ea a doua zi, care era ultima zi din lună şi sâmbătă. Sam era în schimbul de noapte, iar Drake reuşi să termine la ora trei după-masă, aşa că ajunseră la St. Ann mult înainte de ora cinci. Într-o jumătate de oră plătiseră diferenţa şi porniseră înapoi.

Vremea se mai potolise în sfârşit săptămâna asta, şi soarele era fierbinte când urcau dealul întins ca să iasă din sat. Bârna aceea mare nu se uscase complet încă, şi curând deveni parcă de plumb. Avea să fie un drum lung şi dificil. După ce parcurseseră mai bine de un kilometru şi jumătate, Drake, care nu era încă la fel de puternic precum fratele lui, începu să regrete că nu plătiseră cei doi şilingi în plus pentru ca grinda să le fie „livrată”. Aveau toată noaptea la dispoziţie ca s-o ducă acasă, dar problema era că, dacă se opreau să se odihnească, era greu să ridice iar grinda pe umeri. Nu se puteau opri decât unde era vreun zid la îndemână sau ceva de care să proptească grinda, cam pe la înălţimea taliei.

Acum se aflau exact pe aceeaşi potecă pe care o apucaseră de la Illuggan şi în martie, şi curând ajunseră la răspântia unde atunci încercaseră să traverseze nişte câmpuri, dar fuseseră întorşi din drum cu vorbe urâte de către paznicii de vânătoare ai familiei Warleggan. De atunci nu mai încercaseră să traverseze câmpurile acelea, dar amândoi îşi dădeau foarte bine seama din experienţe

recente că drumul peste câmpuri şi prin cele două pădurici de dincolo de ele le scurta călătoria cu cel puţin un kilometru şi jumătate. Se opriră un minut. Nu se vedea nimeni în zare. Nu se vedea nici Trenwith House, nici vreo altă clădire de pe domeniu. Pe câmpul următor era un fel de şopron.

— Eu zic să ne încercăm norocul, spuse Drake. Nu au cum să fie peste tot, tot timpul. Aşa că traversară câmpul, care era păşune, dar nici măcar vite nu se zăreau în seara aceea.

Pe al doilea câmp era semănat orz, iar vechiul drum folosit de oameni trecea prin mijlocul lui, către pădurea de pe partea cealaltă. Orzul fusese semănat ca să nu se bage de seamă vechea potecă, dar în general nu crescuse des peste ea, ca şi când nici măcar aratul nu distrusese urmele anilor. Trecură prin mijloc, aşteptându-se în fiecare clipă să audă strigătele furioase, ba chiar şi împuşcături.

Nu se întâmplă nimic. Trecură peste pârleazul stricat şi intrară în pădure.

De aici trebuia să fie mai uşor. Nu erau siguri cât mai aveau de mers pe teren privat, dar ştiau că drumul ieşea din pădure la primele căsuţe din satul Grambler, şi nu putea fi departe. Toată pădurea în care tocmai intrară, care se întindea poate pe vreo două mii de metri, era azurie, plină de clopoţei. Frunzele tinere de ulm şi sicomor irupeau într-un verde pal strălucitor prin care pătrundeau razele oblice ale soarelui, împestriţând pământul. Pe la jumătatea drumului era un luminiş unde căzuse de curând un copac, şi mai creşteau doar câteva mlădiţe înmugurite. Ca nişte omizi, vârfurile ferigilor străpungeau covorul de clopoţei. Copacul căzut şi un vechi zid de piatră ar fi fost un loc potrivit de proptit grinda.

— Hai să ne oprim un pic, spuse Drake. Aproape că mă omoară umăru’.

— Nu mai e mult, spuse Sam. O să fie mai uşor când o să ieşim de aici. Dar lăsă grinda jos, dădu deoparte pânza de sac de pe umăr şi începu să şi-l maseze.

Asudând mulţumiţi, se lăsară câteva minute pe vine.

Lângă ei veni un sturz-cântător, ţinându-se în echilibru cu coada lui ca un evantai, apoi ciripi sperios şi zbură. Un animăluţ, probabil vreo veveriţă, se mişcă prin tufişuri, dar fără să se arate. Deasupra, cerul era limpede şi strălucitor, de parcă n-ar mai fi văzut soarele niciodată.

— Pfui! N-am niciun chef să mă mai mişc, spuse Drake. Zic că lemnul ăsta adus de mare o să facă toţi banii când o să ajungem cu el acasă.

— Şşt! spuse Sam. E cineva pe aici.

Ascultară. La început nu se auzi niciun sunet, apoi, foarte aproape, se auzi cineva vorbind. Cei doi tineri se ascunseră iute. În tăcerea care urmă, o mierlă începu să cânte, iar trilul ei limpede nu ţinea seama de nimic altceva decât de seara de vară. Apoi, când se auzi tot mai clar zgomotul unui foşnet şi pocnetul unui toc de încălţări pe piatră, zbură şi ea fâlfâind din aripi.

În luminiş apărură două persoane. Un băiat blond de vreo zece – unsprezece ani şi o fată înaltă şi brunetă, într-o rochie albastră simplă, cu un şal de muselină şi o pălărie de paie în mână. În cealaltă ducea un buchet de clopoţei.

— O, zise băiatul cu glas limpede. Cineva a tăiat un copac. Nu, a căzut. Oare ei ştiu?... Dar ce-o fi cu bucata aia ciudată de lemn?

Fata scotoci în buzunarul fustei şi scoase o pereche de ochelari cu rame de sârmă pe care şi-i puse ca să se uite la grindă:

— Pare să fie o bucată dintr-un şopron... sau dintr-un vapor. Probabil că a adus-o cineva aici. Ba chiar de curând, fiindcă toţi clopoţeii au fost călcaţi în picioare.

Se răsuci şi scrută împrejurimile. Drake făcu o mişcare, vrând să se arate, dar Sam îl prinse de braţ. Numai că răul fusese deja făcut. Ochii ageri ai băiatului zăriseră galbenul de la legătoarea lui Sam.

— Cine e acolo? Cine eşti? Ieşi la lumină! Arată-te! Deşi vorbea pe un ton poruncitor, băiatul era temător şi, în timp ce vorbea, făcu un pas înapoi.

Ieşiră încet, scuturându-şi hainele de crenguţe rupte şi ferigi, ştergându-şi mâinile de părţile laterale ale

pantalonilor.

— Ziua bună, spuse Drake, cât se poate de politicos într-o situaţie de criză. Iertare dacă v-am speriat! Am vrut doar să ne odihnim o vreme şi n-am avut nicio intenţie să deranjăm pe cineva.

— Cine sunteţi? întrebă băiatul. Aceasta este o proprietate privată. Sunteţi oamenii unchiului meu?

— Nu, dom'le, spuse Drake. Asta dacă vă gândiţi la domnul Warleggan. Nu, dom'le. Noi tocmai căram bucata asta de lemn de la St. Ann până la Mellin. Sunt aproape zece kilometri şi ne-am gândit să lăsăm niţel jos povara, că grinda-i tare grea. Sper că n-am făcut nimic rău.

— Încălcaţi o proprietate, spuse băiatul. Acesta este pământul nostru. Ştiţi care sunt pedepsele pentru încălcarea proprietăţii? Fata îşi puse mâna pe braţul băiatului care însă şi-l scutură.

— Iertare, dom'le, dar noi am crezut că e drumul comunal. Am văzut pârleazul, şi acu' mulţi ani, când am venit tot pe aici, nu ne-a oprit nimic şi nimeni. Drake îşi întoarse chipul deschis şi zâmbitor către fată. Nu am vrut să facem nimic rău, doamnă. Poate o să aveţi amabilitatea să-i explicaţi tânărului domn Warleggan că nici prin cap nu ne-a trecut să încălcăm vreo proprietate…

— Nu mă numesc Warleggan, spuse băiatul.

— Iertare încă o dată. Noi credeam că este proprietatea familiei Warleggan…

— Aceasta este proprietatea familiei Poldark, şi numele meu este Poldark, spuse băiatul. Însă este adevărat că până anul trecut sătenii aveau voie să treacă pe aici, deşi nu a fost niciodată dreptul lor. A fost aşa doar pentru că familia mea a fost îngăduitoare multă vreme în astfel de treburi.

— Domnule Poldark, spuse Drake. Dacă numele domniei voastre este Poldark, atunci poate că o să găsiţi nimerit să treceţi cu vederea greşeala asta, fiindcă noi suntem rude cu căpitanul Ross Poldark care, n-ar fi greşit să presupunem, ar putea fi rudă cu domnia voastră.

Băiatul se uită la hainele lor de muncitori. Avea o

culoare vie şi proaspătă în obraji şi o aroganţă firească în atitudine moştenită de la tatăl lui. Era înalt pentru vârsta lui şi cam durduliu; un băiat arătos, dar cu un aer neliniştit.

— Rude cu *unchiul* meu, căpitanul Ross Poldark? Ce fel de rude?

— Soţia domnului căpitan Poldark, coniţa Demelza, este sora noastră.

Afirmaţia îi depăşea cunoştinţele, aşa că Geoffrey Charles nu putea să nege, dar avea un aer sceptic:

— De unde sunteţi?

— Illuggan.

— Asta e departe, nu-i aşa?

— Vreo douăzeci de kilometri poate. Dar acum nu mai stăm acolo. Locuim la Nampara. Adică la Reath, chiar peste deal de Nampara. Eu muncesc în casă pentru domnul căpitan Poldark, tâmplărie şi din astea. Fratele meu Sam coboară în mină.

Băiatul ridică din umeri:

— *Mon Dieu. C'est incroyable.*

— Poftim?

— Deci poate că unchiul meu v-a trimis după grinda asta?

Drake ezită, dar Sam, care până atunci îl lăsase pe fratele lui mai mic şi mai simpatic să vorbească, interveni ca să îndepărteze ispita uşoară.

— Îmi pare rău, dar nu. Unchiul domniei tale n-a ştiut nimic despre asta. Dar vedeţi, cu ajutorul lui Dumnezeu şi spre gloria Lui, am refăcut o căsuţă veche. Muncim la ea de două luni, poate mai mult, şi voiam o grindă lungă, de vreo patru-cinci metri ca să susţină acoperişul. Asta a fost adusă de apă la mal la St. Ann şi am cumpărat-o şi acum o duceam acasă.

— Iertată să-mi fie întrebarea, domniţă, spuse Drake. Dar nu v-am văzut la biserică la Grambler în mai toate duminicile?

Ea îşi scosese din nou ochelarii şi-l privi rece cu ochii ei blânzi şi miopi:

— E posibil.

Numai că Drake, oricât de respectuos, era greu de vexat:

— Fără supărare, domniţă. Absolut deloc.

Ea înclină uşor capul.

— În banca a doua din faţă, spuse el, pe partea dreaptă. Aveţi o carte de imnuri cum nu s-a mai văzut de frumoasă, cu o cruce aurită pe ea şi pagini cu margini aurii.

Fata puse jos buchetul de clopoţei:

— Geoffrey Charles, în vremurile vechi era lucru obişnuit să treci prin această pădure…

Dar Geoffrey Charles se uita la grindă:

— Este de la un vapor, nu-i aşa? Uite, vedeţi, aici este o gaură, prin care probabil trecea o bară de metal. Iar colţul a fost tăiat şi cizelat. Numai că toate astea vor slăbi rezistenţa grinzii, nu?

— Ne-am gândit să tăiem capătul ăla, spuse Drake. Nouă nu ne trebuie decât vreo patru metri, iar asta are peste cinci.

— Păi şi de ce nu aţi retezat-o cu ferăstrăul înainte să plecaţi din St. Ann? V-ar fi fost mult mai uşor de cărat. Băiatul chicoti de propria-i isteţime.

— Da, numai că poate o să găsim întrebuinţare pentru bucata tăiată. Lemnul bun de stejar e greu de găsit. Când ai plătit pentru tot, nu prea vrei să iei doar o parte.

— Este foarte greu? Băiatul îşi băgă umărul sub capătul care era proptit de copacul căzut şi ridică. Se înroşi la faţă. *Mon Dieu, vous avez raison…*

— Geoffrey! spuse fata făcând un pas înainte. Ai să te loveşti!

— Ba nu! spuse Geoffrey, lăsând capătul jos din nou. Dar e greu ca plumbul! L-aţi cărat deja mai bine de trei kilometri? Încearcă, Morwenna, încearcă numai!

Morwenna spuse calm:

— Dincolo de pădurea aceasta, nu mai sunt de trecut decât două câmpuri până ajungi din nou la drumul public. O să vedeţi că poteca veche este încă marcată. Dar după ce plecaţi, nu mai zăboviţi pe drum.

— Vă mulţumim mult, domniţă, spuse Sam. Vă

suntem datori pentru asta.

Privirea ochilor ei negri şi severi trecu peste cei doi tineri:

— Cred că pe câmpul cel mai îndepărtat, acum probabil că sunt doi oameni care mulg vacile. Dacă aţi aştepta o jumătate de oră, cred că vor fi plecaţi, iar riscul de a fi opriţi ar fi mai mic.

— Vă mulţumim, domniţă. Sunteţi prea binevoitoare. Vă suntem de două ori îndatoraţi.

— Dar înainte să plecăm, să vedem cum o ridicaţi! strigă Geoffrey Charles. Nu pot să-mi închipui cum o s-o duceţi încă aproape cinci kilometri!

Cei doi fraţi schimbară priviri între ei.

— Ei, o facem, spuse Sam.

Şi aşa, urmăriţi de tânăra femeie şi de băiat, ridicară grinda pe umeri. Geoffrey Charles dădu din cap aprobator. După aceea, cei doi lăsară iar povara jos.

Ostilitatea de mai-nainte îi dispăruse, şi Geoffrey Charles voia să mai stea, dar Morwenna îl luă de braţ:

— Hai, mama ta o să se întrebe ce ni s-a întâmplat. O să întârziem la cină.

Surâzător, Drake ridică clopoţeii şi-i puse fetei în braţe. Geoffrey Charles spuse:

— Nu l-am văzut de ceva vreme pe unchiul Ross. Vă rog să-l salutaţi din partea mea.

Amândoi fraţii se înclinară, apoi rămaseră să-i privească pe Geoffrey Charles şi pe guvernanta lui întorcându-se pe acelaşi drum printre copaci pe care veniseră.

*

Morwenna Chynoweth spuse:

— Geoffrey Charles, cred că ar fi înţelept să nu spunem nimic despre întâlnirea cu cei doi tineri.

— Dar de ce? Nu făceau nimic rău.

— Unchiul tău George este foarte sever în ce priveşte încălcarea proprietăţii. Nu am vrea să-i băgăm în vreun

necaz.

— De acord. Chicoti. Dar ce puternici sunt! Într-o bună zi, când voi fi mare, sper să fiu şi eu la fel de puternic.

— O să fii. Dacă mănânci tot şi te duci la culcare devreme.

— Of, povestea asta veche! Ştii, Wenna, mă întreb dacă era vreo vorbă adevărată în toată povestea lor cum că sunt rude cu unchiul Ross. Mama mi-a spus că mătuşa Demelza provine dintr-o familie umilă, dar nu mi-am dat seama că e atât de umilă. E foarte posibil să fi născocit povestea ca să ne trezească simpatia.

— I-am văzut la biserică, spuse Morwenna. Îmi amintesc că i-am văzut; dar căpitanul Poldark vine aşa de rar că nu am cum să ştiu dacă erau în banca lui. Cred că stăteau în spate.

— Cel mai tânăr e nostim, nu? Aşa un zâmbet vesel. Mă întreb cum îi cheamă. Într-o zi trebuie s-o întreb pe mama despre mătuşa Demelza.

— Dacă o vei întreba pe mama ta despre ei, cu siguranţă va descoperi secretul nostru.

— Da... Da, nu ştiu să ţin un secret, nu-i aşa? Aşa că mai amân câteva zile... Sau de ce nu întrebi tu? Tu eşti mult mai deşteaptă decât mine!

Ajunseseră deja la capătul câmpului următor şi la poarta care ducea în grădina de la Trenwith. Printre copacii din jur se vedeau coşurile şi frontoanele casei. Morwenna ridica zăvorul porţii când auziră paşi în urma lor. Era Drake, în mijlocul câmpului, alergând şi sărind prin iarbă şi printre pietre încercând să-i întreacă.

Îi ajunse, zâmbind şi trăgându-şi sufletul. În mâini avea un buchet mare de clopoţei, mult mai mare decât cel pe care-l ducea Morwenna. I-l dădu fetei.

— În tot timpul pe care l-aţi pierdut vorbind cu noi, aţi fi putut culege mult mai mulţi, aşa că am cules eu mai mulţi. Mulţumesc, şi seară bună.

Rămaseră privindu-l cum aleargă înapoi. Morwenna privi în jur ca să vadă dacă era cineva prin preajmă care ar fi putut să-l observe. Printre clopoţei erau şi floarea cucului

roz şi colţişori albi. Dacă te gândeai la viteza cu care fusese făcut, era un buchet drăguţ. Din privirea lui, Morwenna ştiu că se voia un buchet. Îi displăcea impertinenţa, venind din partea unuia de condiţia lui. Numai că el se întorsese înapoi în pădure alergând şi sărind.

Capitolul 5

Ross se duse să o vadă pe Caroline Penvenen în marţea de după Rusalii, pe 10 iunie. Avea de făcut cumpărături şi nişte afaceri în Truro şi-i sugeră Demelzei să vină cu el până la Killewarren, să petreacă vreo câteva ore cu Caroline, apoi să se întoarcă fără grabă acasă. Demelza refuză.

— În primul rând mă simt rău. N-o să dureze mult, dacă-mi amintesc eu bine din celelalte vizite; dar acum mă simt rău, şi n-o să-mi fie mai bine dacă o să călăresc în spatele tău. În plus, ar trebui să împrumut un ponei de mină.

Când ajunse la Killewarren şi fu condus în salon, Caroline îl aştepta deja, iar el explică absenţa Demelzei, deşi nu aminti şi motivul stării ei proaste. (Era una dintre puţinele ciudăţenii şocante din firea Demelzei, se gândi el, dorinţa de a-şi ascunde întotdeauna sarcinile de ceilalţi până în ultimul moment posibil.)

Caroline spuse:

— Dar chiar şi tu… Nu era nevoie…

— Ba era. Presupun că nu ai veşti noi?

— Am scris de două ori la Amiralitate, dar îmi spun că încă nu au niciun fel de informaţii.

— Informaţii despre Dwight sau despre *Travail?*

— Presupun că despre *Travail.* Uite ultima scrisoare! Una dintre umilinţele meschine pe care le îndur în această chestiune este că nu am niciun statut oficial. Nu sunt soţia lui, nici sora lui, nici verişoara, nici boul sau măgarul lui, nimic din ce e al lui. Încă evit să le spun oamenilor despre

logodna noastră, pentru că s-ar putea să ajungă atât de uşor la unchiul Ray.

Ross reflectă cât de trasă la faţă şi de palidă părea în rochia ei neagră lungă: floarea-soarelui cea înaltă şi strălucitoare pălise brusc.

— Mănânci vreun pic, Caroline?

Ea ridică privirea:

— Nu am voie să am niciun secret?

— Şi acum, că vânătoarea s-a terminat, mai schimbi şi tu compania sau decorul? Ieşi în oraş?

— Cea mai bună tovărăşie din lume este calul meu.

— Nu vii călare la noi.

— Nu-mi place să fiu departe de casă mai mult de două-trei ore.

— Draga mea, ştiu că e uşor să dai sfaturi, dar chiar dacă cel mai rău lucru se adevereşte, trebuie să te gândeşti la viaţa ta.

— De ce?

Ross se ridică de pe scaunul pe care abia se aşezase şi puse scrisoarea pe birou:

— Oh, sunt ultima persoană care să te mustre, fiindcă şi eu am un temperament cam melancolic. Demelza este cea care ar trebui să dea sfaturi: indiferent de situaţie, cred că ea ar găsi zece motive serioase ca să trăiască şi să aprecieze viaţa ei. Dar chiar şi eu ar trebui să te îndemn... Se opri.

— Da, Ross, spuse ea surâzând dulce. Chiar şi tu ar trebui să mă îndemni... să fac ce?

— Să nu deznădăjduieşti.

Ea ridică din umeri:

— Sigur că eu dramatizez situaţia. E o meteahnă veche de-a mea. Dar precis tu înţelegi că pentru cineva cu firea mea aşteptarea şi inacţiunea înseamnă o oarecare încercare. Doctorul acesta este un prost, dar dacă interpretez semnele exact, unchiul Ray nu mai poate trăi prea multe săptămâni. *Aşadar* sunt obligată de o oarecare legătură de sânge să nu-l las să moară fără a avea în preajmă măcar un chip prietenos. *Aşadar* nu pot să mă duc

la Plymouth sau la Londra, sau oriunde se duce cineva ca să *fac presiuni* pentru a afla veşti despre Dwight…

— La ce ţi-ar folosi? Dacă cei de la Amiralitate nu ştiu, cine ar putea să ştie? Numai francezii. Iar în cazul ofiţerilor se obişnuieşte – se *obişnuia* – să se facă schimbul de prizonieri destul de repede. În mod sigur numele lor ar trebui să fie cunoscute în curând. Dar acum revoluţia a scăpat atât de mult de sub control…

— *Mercury* scrie că Danton e mort.

— O, da, acum vreo lună. Măcar el a fost un om mare. Acum au mai rămas doar şobolanii.

— Mai scrie că Saint-Just şi Robespierre sunt acum liderii supremi.

— Nimeni nu e lider suprem mai mult de o zi. Se pare că greşeala în orice revoluţie este că invariabil lucrurile degenerează. Victoria este întotdeauna pentru extremişti. Există întotdeauna cineva care va spune că partidul la putere nu este suficient de zelos şi de loial.

— Trebuie să existe, undeva, un sfârşit.

— Trebuie să ia sfârşit într-o formă oarecare de oligarhie, dar oamenii aceştia nu sunt suficient de puternici. Cine controlează armata va controla în final şi Franţa.

Ross era în picioare şi se uita pe fereastră la ziua aceea minunată, iar privirea lui era concentrată asupra unor lucruri nevăzute. Aşa cum îşi lăsase părul să crească acum, abia se mai vedea vechea cicatrice, îl urmări în tăcere. Uneori se gândea că are mai multă înţelegere, un sentiment de amiciţie mai puternic faţă de el decât faţă de Dwight, pe care îl iubea până la uitarea de sine. Ross era încăpăţânat, ca şi ea, nonconformist, aproape rebel, încrezător în propriile judecăţi chiar şi când părerile lui erau contrare faptelor evidente, un bărbat care riposta întotdeauna în faţa infamiilor sorţii care îl şi iritau.

— Şi între timp?

— Între timp, ghilotina funcţionează zi şi noapte.

Cu o săptămână în urmă, un duce şi doi mareşali ai Franţei, toţi peste optzeci de ani; Malesherbes, avocatul, împreună cu soţia, fratele, copiii şi nepoţii lui; un grup de

călugăriţe, legate laolaltă şi aruncate în căruţe; sora regelui, Elizabeth; fete care cântaseră un cântec insolent; băieţi, pentru că erau fiii taţilor lor. Acum omoară mai multe femei şi copii fiindcă nu au mai rămas destui bărbaţi.

Caroline se ridică, se duse la bufet şi îşi turnă un pahar de brandy.

— Şi tu îmi spui să sper că Dwight va rămâne în viaţă. Ce şanse ar avea într-un asemenea haos, chiar dacă ar reuşi să ajungă la ţărm?

— O, e o mare diferenţă. Un inamic – chiar şi un englez – n-ar fi niciodată nici pe jumătate la fel de urât ca unul de-al lor, cu sânge aristocratic sau cu altă părere despre forma de guvernământ. Iar aceste – aceste excese revoluţionare – afectează în principal Parisul şi oraşele mai mari din Franţa. Nu cred că tratamentul primit de un ofiţer englez naufragiat pe coasta bretonă ar fi semnificativ diferit faţă de cel acordat unui ofiţer francez naufragiat în Cornwall.

Ea îşi sorbi băutura, privindu-l peste buza paharului.

— O, să nu-ţi treacă cumva prin cap că m-am apucat de băut. Dacă o să caut ceva ca să-mi înec neliniştea de acum, n-o să fie băutura.

— Nu mă gândeam la asta.

— Tot mai crezi că războiul o să fie lung?

— Păi… oamenii au tendinţa să subestimeze efectul asupra unui general francez al faptului de a şti că pentru el retragerea înseamnă ghilotina…

— Ross, tu ştii mai multe decât pot eu să spicuiesc citind gazetele.

Ochii lui erau întredeschişi; apoi ridică privirea şi zâmbi:

— După cum ştii şi tu, am legături cu oameni care fac contrabandă. Acum, că am ajuns la prosperitate, eu, personal, nu mai iau parte deloc la aşa ceva – e surprinzător cât de *respectabil* ajungi când ai bani în pungă –, dar vechii mei tovarăşi sunt încă activi. Uneori vorbesc cu ei. Aduc cu ei veşti…

— E cumva posibil să aibă veşti despre naufragiul

acestui vapor înaintea oricui?

Întrebarea îl surprinse; în mod stupid, nu-i trecuse prin cap că gândurile ei aveau să ducă aici.

— Roscoff şi celelalte porturi bretone se află la o oarecare distanţă de locul unde acest… unde a eşuat *Travail.* Habar nu am care sunt distanţele acolo, dar voi întreba. Vreo doi sau trei dintre cei pe care-i cunosc vorbesc o franceză acceptabilă. Dacă există vreo speranţă de a găsi ceva important, mă voi duce chiar eu acolo.

Ea puse jos paharul şi îşi umezi buzele. Alcoolul îi readucea culoarea în obraji:

— Nu este nevoie să te expui pericolului, dar mă gândeam…

— Un pericol destul de mic. Dar mai întâi voi afla când va avea loc următoarea cursă şi voi ruga pe cineva să facă nişte investigaţii. Nu are rost să aşteptăm un vapor de la St. Ann dacă nu pleacă vreunul în curând. Am prieteni şi la Looe.

— Încearcă cu amândouă, spuse Caroline.

*

Ross urma să rămână peste noapte la familia Pascoe şi trebuia să ia masa cu Harris Pascoe la ora trei. Îl găsi pe vechiul lui prieten într-o dispoziţie foarte bună. Trecând prin bancă, unde cei doi funcţionari erau ocupaţi cu clienţii, se duseră în sufrageria din spate şi mâncară singuri.

Harris spuse:

— Ross, o să fii încântat de veştile despre război. Sau poate le-ai auzit deja în oraş?

— Nu, nu m-am întâlnit decât cu Barbary, care era foarte preocupat în legătură cu siguranţa unuia dintre vasele lui cu cherestea aflat în mare întârziere, şi poate că era prea îngrijorat ca să le dea atenţie.

— Nu ar trebui să fie, fiindcă îl privesc direct. Howe a câştigat o victorie r… răsunătoare lângă Ushant. A capturat flota franceză condusă de amiralul – nu-mi amintesc numele lui – flota franceză fiind mai mare –, şi într-o bătălie

de o zi a făcut-o bucăţi! Şapte nave mari franceze de război distruse sau capturate, numeroase grav avariate, şi toate puse pe fugă! Este una dintre cele mai mari victorii din istorie, şi ar trebui să îngenuncheze acest regim detestabil. Acum blocada va fi completă!

Băură pentru victorie şi mâncară tocătură din carne de oaie şi gâscă friptă, urmate de căpşune cu un vin bun franţuzesc şi un porto tânăr. Ross îl întrebă pe Harris dacă fiica lui este plecată.

— Nu-i plecată, ci stă cu mătuşa ei o zi sau două. Ai auzit şi vestea asta bună?

— Nu, care?

— S-a logodit şi urmează să se mărite cu v… vărul tău St. John Peter. Mă întreb cum de nu ai auzit. Deşi, de fapt, logodna a fost făcută publică abia la începutul acestei luni. Plănuim nunta în octombrie. Este un moment foarte fericit pentru Joan – şi pentru mine, deşi o să-mi fie foarte dor de ea. Dar a venit vremea să am nepoţi şi, deşi fiilor mei nici nu le-au dat tuleiele, Joan are douăzeci şi nouă de ani. Harris mestecă gânditor şi îşi scoase un oscior din gură. Crezusem, mă temusem… îţi aminteşti ataşamentul ei faţă de tânărul doctor Enys. Nu s-a întâmplat nimic până la urmă – cred că a… acum este pe mare – dar mă temusem că, dacă i se devotase, vezi Doamne, lui cu totul, ar fi putut să rateze definitiv orice altă căsătorie. Nu-şi schimbă uşor sentimentele. Sigur că-l cunoştea pe St. John – ca şi mine – de mulţi ani; dar nicio clipă nu mi-a trecut prin minte, cum probabil că nici ei nu i-a trecut, că ar putea lua naştere o afecţiune. Sunt fericit şi pentru că prin această căsătorie familiile Pascoe şi Poldark vor fi mai apropiate. Este un final foarte fericit.

Ross mormăi nişte felicitări. Poate că Harris Pascoe detectase o oarecare rezervă în urările oaspetelui său, fiindcă spuse:

— Oh, ştiu că St. John Peter nu a fost cel mai sârguincios şi mai studios tânăr. Dar nu e un caz neobişnuit atunci când cineva moşteneşte o mică moşie foarte de tânăr… Bancherul se opri, căci simţea că ar putea fi o

chestiune delicată.

— Este o situaţie foarte obişnuită, spuse Ross. Moşteneşti tradiţiile unui gentleman, mândria unui cavaler, aversiunea pentru muncă şi dispreţul pentru comerţ; şi toate acestea ar putea fi tolerabile dacă moşia nu ar fi prea mică pentru a trăi de pe urma ei şi deja complet ipotecată de tată.

— Nu încercam să fac o e… comparaţie, Ross. În orice caz, tu nu ai făcut un secret din faptul că ai abandonat astfel de tradiţii, iar rezultatul din fericire este acum neîndoielnic. Cu influenţa benefică a lui Joan şi ambiţia care ar putea rezulta din întemeierea unei familii, am speranţa că St. John va găsi un nou imbold în viaţă. Nu are decât douăzeci şi şapte de ani.

Asta-l făcea cu cel puţin doi ani mai tânăr decât mireasa lui, chiar dacă nu o bănuiai pe ea că ar fi putut uita un an sau doi.

— Oh, cred că sunt multe lucruri pentru care St. John poate fi lăudat. Este un tip plin de viaţă, vesel şi o companie foarte plăcută. Nu am fost niciodată apropiaţi, dar sigur, lăsând cumva deoparte gradul nostru de rudenie, nu prea ştiu cum să apreciez aceste relaţii. Cred că, deşi moşia lui este mult diminuată, tânărul are câteva sinecuri care-l ajută să fie solvabil şi să rămână un gentleman. Ross îl privi în ochi pe Harris Pascoe şi râse. O, îmi cer iertare, Harris! Nu am intenţionat să am un ton aşa de acru. Sunt foarte fericit şi pentru tine, şi pentru Joan. Şi, dacă relaţia noastră poate fi consolidată de această căsătorie, sunt fericit şi pentru acest lucru.

Vorbiră despre alte chestiuni. Afacerile bancare înfloreau, căci războiul crease o poftă de extindere care uneori era febrilă. Deşi lumea minieră şi industriile din Cornwall erau încă afectate de criză, în ansamblu, în regiune banii deveniseră ieftini şi asta făcuse să răsară noi întreprinderi care sperau să profite de pe urma condiţiilor de război.

Ross spuse:

— Cu ce bancă lucrează St. John Peter?

Ştia deja.

— Cu a familiei Warleggan. E foarte bun prieten cu ei. George l-a ajutat în mai multe rânduri. Şi bineînţeles că eu nu mă opun la acest lucru. Comunitatea n-ar trebui să se divizeze în tabere adverse. Ar fi cel mai rău lucru.

— Sunt de acord. Dar, îţi place sau nu, Harris, bănuiesc că tu eşti în a mea.

— Da. Nu-i admir pe cei din familia Warleggan şi nici metodele lor de a face afaceri. Onestitatea nu înseamnă un set de reguli, este un standard moral. În conformitate cu primul criteriu sunt oneşti, în conformitate cu al doilea, nu. Dar, există. Presupun însă – mă tem – că întrucât oamenii ca ei prosperă, din ce în ce mai mulţi asemenea lor vor ajunge în vârf. În fine, nu putem schimba lumea, nu putem decât să ne adaptăm noi. Cât despre viitorul meu ginere, nu ar trebui să conteze că lucrează cu altă bancă, d... deşi sper că, atunci când se va căsători, se va muta. Voi trece o sumă substanţială din bani pe numele lui Joan.

— Firesc.

— Acest lucru rămâne desigur între noi. N-ar folosi la nimic dacă s-ar afla.

— Poftim?

— Păi, ştii, stabilitatea unei bănci depinde de prestigiul partenerilor ei. Cum nu este o companie pe acţiuni, nimeni nu ştie cu certitudine cât de adâncă îi este punga. Când a murit tatăl meu, am avut o creştere uimitoare a afacerilor pe care le făceam, fiindcă oamenii se gândeau că fiul unui individ care a lăsat o avere aşa de însemnată este probabil suficient de bogat ca să prezinte siguranţă!

— Habar nu aveam.

— La fel, dacă oamenii ar şti că i-am lăsat o parte importantă din avere lui Joan, s-ar simţi mai puţin în siguranţă privind suma rămasă pentru a face faţă situaţiilor neprevăzute din acest domeniu.

Ross clătină din cap:

— Harris, nu sunt eu în măsură să-ţi dau idei; dar mă întreb dacă aş putea să-ţi sugerez să-i oferi lui St. John

Peter o poziţie modestă în banca ta – de exemplu un soi de asociat junior. Ar fi o cale de a pune la adăpost viitorul lui Joan şi al lui.

Harris umplu din nou ambele pahare.

— Mi-a trecut şi mie prin gând. De fapt, am ajuns oarecum la o concluzie în privinţa acestei probleme săptămâna trecută când St. John a luat masa cu noi. Din ce a spus, am înţeles că ar fi de-a dreptul fericit să accepte o astfel de poziţie dacă n-ar trebui să se implice activ. Ca Spry, de exemplu. Dar mi-a lăsat impresia că nu ar dori să se implice în niciun fel în conducerea zilnică a băncii şi, de fapt, să-i fie numele asociat în mod evident cu activitatea bancară şi cu împrumuturile cu dobânzi mari.

Ross se foi stânjenit în scaun. Se întreba dacă această diferenţă de atitudine s-ar putea dovedi baza unei căsnicii fericite.

— Constat mereu, spuse el, că eu cât micii moşieri sunt de rang mai mic, cu atât pretenţiile sunt mai mari. Fără doar şi poate, cu anii va deveni mai înţelept.

— ... Ac... acestea sunt primele noastre căpşune. Cu primăvara aceasta rece, s-au copt mai greu. Şi afacerile tale? Toate sunt înfloritoare în continuare?

— Vom avea o vânzare spectaculoasă de cositor la următoarea emisiune de monedă. Mă tot întreb cum vor putea fi puşi la lucru banii noi care-mi vor veni; un om care depinde de o singură afacere este mai vulnerabil în perioadele de criză decât unul care-şi diversifică afacerile.

— În mod clar nu te-aş sfătui să investeşti într-o altă mină. De această dată ai ieşit învingător în mod cu totul neaşteptat... Sunt sigur că ai auzit zvonurile legate de cealaltă mină pe care ai pornit-o?

— Poftim? Wheal Leisure? Nu.

— Se zice că filonul cel mai bun, cel de cupru nativ, nu mai este profitabil. Se subţiază şi există riscul să se piardă cu totul.

— Nu am auzit treaba asta. Şi cum problema asta se petrece aproape în ograda mea, mi se pare extrem de ciudat că nu am ştiut. Ross îl ţintuia cu privirea pe prietenul

său. Harris, mă uimeşti întotdeauna: ai în buzunar toate bârfele din ţinut.

— Sper că *este* bârfă, pentru binele afacerilor.

Tonul lui Pascoe era un pic cam băţos.

— Bârfe nu e cuvântul potrivit. Dar motivul pentru care înclin să ignor aceste veşti este că Will Henshawe este cel care conduce Wheal Leisure, şi este acţionar. După cum ştii, tot el conduce şi mina Grace şi este unul dintre cei mai vechi prieteni ai mei. M-aş fi aşteptat să-mi spună dacă filonul se pierde.

— Fără doar şi poate. Pascoe îşi scoase ochelarii şi îi şterse cu un şerveţel.

Afară, nişte beţivi strigau. Se auzi zgomotul unei încăierări, al unor lovituri, şi cineva o luă la fugă ţipând.

Ross spuse:

— Nu, nu aveam de gând să pornesc o altă afacere în minerit. Dar sunt şi alte posibilităţi pentru investiţii. Topitorii, şantiere navale, drumuri…

— O să am eu g… grijă pentru tine, Ross. Dar pentru moment, când prosperitatea ta e atât de nouă, poate că ar fi mai prudent să-ţi ţii banii în siguranţă la bancă, aşa cum o faci acum. E uşor să-i retragi, şi la nevoie sunt uşor disponibili. Poate că peste încă un an vei avea un surplus mai consistent.

— În şase luni voi avea un surplus mai consistent, spuse Ross. Nu uita că, exceptând participaţia mică a lui Henshawe, eu deţin toată mina.

— Poate că sunt eu mereu cel mai pesimist, spuse Pascoe, punându-şi ochelarii înapoi pe nas. Dar poate că asta este una din trăsăturile necesare pentru un b… bancher. Urăsc acest război şi consecinţele lui pentru noi, chiar dacă ne aduce poate o prosperitate vremelnică. Pentru a distruge acest sistem pe care-l detestăm aşa de tare, creăm aici condiţii care sunt absolut contrare celor mai scumpe principii ale noastre. Această mişcare nouă a lui Pitt, de suspendare a legii Habeas Corpus[5], loveşte chiar

5 Lege dată în 1679 în Anglia privind libertatea individului (n.tr.)

în inima libertăţii noastre. Încarcerarea fără judecată – ne duce înapoi cu două sute de ani! Şi armata aceasta uriaşă pe care o adunăm; nu este *levée en masse* ca în Franţa, dar mijloacele prin care se face acest lucru sunt la fel de revoltătoare. Răpiri, depravare, mită, orice modalitate de a înrola bărbaţii. Iar Pitt împrumută, împrumută, la cote exorbitante ca să finanţeze războiul – impozitele apasă greu, ştiu, dar ar fi mai bine mai multe impozite. În situaţia de acum, ne ipotechează viitorul. Nu-mi place o politică prin care, indiferent de intenţiile ei, cei mai oprimaţi sunt săracii.

Ross spuse:

— Ştii că vorbeşti doar pentru cei convinşi de acest lucru, altminteri nu ai vorbi deloc. Dar în ultimii doi ani mi-am schimbat puţin părerile. La început vorbele tunătoare ale lui Burke n-au reuşit să mă impresioneze. Am observat însă cum s-au adeverit una câte una. Acesta este un rău cu care ne confruntăm. Când luptam în America, jumătate din timp nu am fost convins pentru ce lupt. De această dată aş lupta mult mai bucuros.

— Sper că nu ai de gând.

Ross rămase tăcut, apoi spuse:

— Am treizeci şi patru de ani, şi am o soţie şi... un copil la care trebuie să mă gândesc. Fusese cât pe ce să spună copii. Formăm o ramură locală a Voluntarilor[6]. Puţinul pe care mi-l mai amintesc despre meseria de soldat s-ar putea să-mi fie de folos acolo. Bineînţeles însă că totul depinde de cum vor evolua lucrurile. S-ar putea ca în curând Anglia să lupte singură.

— Mă rog lui Dumnezeu să nu se întâmple asta.

— Păi, nu ştiu. Uneori acestei ţări îi este cel mai bine când este singură. Istoria războaielor în care am fost înfrânţi este istoria coaliţiilor noastre.

Se ridicară, şi intră slujnica să strângă masa. În cămin ardea un foc mic, iar Harris îşi încălzi mâinile lângă grilaj.

---

6 Trupe engleze de soldaţi voluntari au participat la Războiul de Independenţă din America (n.tr.)

După ce plecă slujnica, Ross spuse:

— Ar fi o ciudată întorsătură a sorţii dacă Wheal Leisure ar fi să devină mai puţin rentabilă acum, după ce George Warleggan s-a străduit din răsputeri să pună mâna pe ea. Dacă nu ar fi celelalte afaceri, m-aş amuza grozav.

*

A doua zi dimineaţă, după ce-şi făcu cumpărăturile, Ross se îndreptă la pas spre râu, în spatele vechii primării unde se ţinea târgul de Rusalii. Erau multe lucruri de care avea nevoie la fermă, în special animale, din care o mare parte fuseseră vândute ca să scoată câteva amărâte de lire sterline cu doi ani şi jumătate în urmă. Sigur că situaţia urma să se îndrepte într-o bună zi, curând. Dar nu puteai să cumperi vite bune cu adevărat la grămadă şi pe grabă. O fermă se punea pe picioare cu dragoste, aşa cum făcuse el până în iarna lui 1790. Nu avea de gând să cumpere vite sau porci, fără să-l aibă măcar pe Cobbledick să-l ducă acasă; dar un cal pentru Demelza care să-l înlocuiască pe Caierhays era o necesitate urgentă, şi dacă ar găsi vreunul cu adevărat potrivit, poate l-ar cumpăra.

Unul cu adevărat potrivit îi ieşi în cale chiar pe la începutul plimbării. Târgul ăsta de Rusalii nu era la fel de mare ca târgul de la Redruth care se ţine în fiecare an în marţea de după Paşte şi unde, cu un anumit prilej, Ross cumpărase ceva deosebit de important în viaţa lui, dar umplea câmpurile care duceau spre râu. Tarabe şi coşmelii se întindeau pe aproape trei hectare de iarbă mocirloasă strivită sub tălpi. Deja bărbaţi zăceau beţi afară din corturile de bere; ştrengari pe jumătate goi făceau tumbe şi se băteau pentru resturi de câte ori cineva arunca ceva; fermieri cu turetci se târguiau pentru preţul oilor şi calitatea cerealelor; vaci costelive noroite pe coapse rumegau fără grabă aşteptându-şi soarta fără să ştie; se pregătea un ring pentru trântele de după-amiază; un taur sforăia şi dădea din copite în semn de protest parcă faţă de frânghia solidă care-l ţinea în loc; cerşetori fără picioare, cerşetori fără

nasuri, cerşetori care întindeau mâini scofâlcite: toţi vor fi probabil mânaţi afară din oraş înainte de căderea nopţii; reprezentaţiile obişnuite: înghiţitorii de flăcări, porcul cu şase picioare, prezicătoarele şi femeia obeză. Din fericire, era o zi frumoasă, dar cu fiecare pas se afunda tot mai adânc în noroi.

Ross era printre nişte tarabe unde erau de vânzare haine vechi, încălţări şi peruci la mâna a doua, când o voce ascuţită spuse în spatele lui:

— Hei, pe legea mea, e chiar căp'tanul în persoană! Tu eşti băiete. Nu poate fi altcineva.

Se întoarse.

— Tholly? Nu-i venea să-şi creadă ochilor. Dar am crezut că ai murit!

Un bărbat corpolent, cu umerii lăsaţi şi adus de spate ca astmaticii; patruzeci şi şase de ani, îmbrăcat cu o haină lungă din bumbac flanelat, vestă de un galben ciuboţica-cucului, pantaloni din cord verde-închis, o legătoare de gât din mătase verde. Un nas turtit, păr negru care încărunţea, ochi cenuşiu-deschis; lângă unul se întindea o cicatrice ca un pliu făcut parcă de o cusătoreasă nepricepută; pe lângă ea, cicatricea lui Ross nu părea mai mult de o zgârietură de pisică. În locul mâinii stângi avea un cârlig de oţel aranjat un pic de un măcelar.

— Mort, am fost – sau aproape – de mai multe ori, dar m-am trezit zâmbind. A trecut mult timp. Treisprezece – paisprezece ani?

— Optzeci şi unu, spuse Ross. Treisprezece. Pare un veac. Nu ştiam decât că ai plecat pe mare. În tot timpul ăsta ai fost plecat?

— Până anul trecut. Atunci m-am ales cu ăsta. Ridică imediat cârligul. Aşa că nu m-au mai vrut. Bătrânul Tholly era terminat, pe legea mea. Sunt înapoi în ţară de anul trecut, deşi prin părţile astea n-am fost prea recent. Nu vrei să-ţi vând un pui de buldog? Îi cresc pentru hăituit taurii. Asta, şi orice altceva mai găsesc de făcut. Dumnezeule, tânărul căpitan! Mă gândesc că tatăl domniei tale a murit?

— De unsprezece ani.

Vorbiră câteva minute, apoi Ross îl duse pe celălalt bărbat într-un cort din apropiere unde se aşezară pe o băncuţă şi băură gin. Sentimente amestecate pentru Ross. Bartholomew Tregiris venea dintr-o lume pe care el o uitase, sau în orice caz, dintr-o lume de care-şi amintea rareori. Zilele tinereţii lui păreau să-i aparţină unei alte persoane. Linia de demarcaţie o constituia timpul petrecut în America. Aceia fuseseră anii în care se formase. Plecase în lume un tânăr rebel şi se întorsese bărbat în toată firea. Deşi când venise acasă nu era mai docil şi mai adaptabil decât când plecase, belele tinereţii păreau acum ridicole, copilăreşti, lipsite de o cauză bună, cu excepţia îndărătniciei unui băiat răsfăţat. În vremurile acelea, Bartholomew Tregiris, cu vârsta undeva între a lui şi a tatălui lui, era liderul incontestabil al buclucurilor, o ştergea cu bătrânul Joshua în expediţii nebuneşti la care Ross nu avea voie sau, când se întorceau acasă, se juca de-a hoţul şi poliţistul cu băiatul. După ce-i murise nevasta, Joshua o jelise doi ani, după care se dedase celor mai proaste obiceiuri, şi nicio femeie care-şi ridicase privirea spre el nu fusese în siguranţă. Tregiris, la vremea aceea un bărbat tânăr şi chipeş, deja astmatic, dar plin de vitalitatea şi agitaţia specifică genului, fusese tovarăşul lui. Un tată scandalizat din St. Michael îl atacase cu un cuţit de măcelar şi aproape îi scosese ochiul. Dar chipul pocit nu afectase atracţia lui pentru femei şi o dusese tot aşa până când, implicat într-un jaf care i-ar fi adus pedeapsa cu moartea dacă ar fi fost prins, o ştersese într-o noapte lăsându-şi nevasta şi cei doi copii mici săraci lipiţi.

Trecuse o veşnicie. Ross nutrea o oarecare afecţiune pentru acest bărbat corpolent şi puternic care şedea lângă el, dar şi un sentiment ambiguu de aversiune pentru că-i amintea de existenţa lui. Iar anii îl schimbaseră pe Tholly – de fapt îl schimbaseră şi în ochii privitorului. Părea ponosit, ramolit, mai mic ca statură şi importanţă.

— Gândesc că eşti însurat, fiule, nu? Însurat de mult, gândesc, cu familie şi copii, nu? Cum mai e locu’ vechi? Mai pescuieşti cu undiţa? Mai participi la lupte? Mai dai fuga la

Guernsey pentru o picătură de tărie? Ceilalţi ce mai fac? Jud mai trăieşte? Jud şi vaca aia grasă, Prudie?

— Da, mai trăiesc, deşi nu mai stau la mine, acum locuiesc în Grambler. Da, sunt însurat şi am un fiu. Nu, nu mai particip la lupte, n-am mai făcut-o de zece ani – doar din când în când la mânie.

Tholly râse zgomotos, apoi îşi trase sufletul:

— Blestemat fie pieptul ăsta al meu, mă omoară în dimineaţa asta. O, eu am participat regulat la lupte până anul trecut, când mi-am pierdut braţul… încă mai port cu mine oscioarele. Zornăi un săculeţ de in atârnat de brâu şi-l privi pe Ross zâmbind. Am auzit că Agnes a murit. Mai ştii ceva despre Lobb sau Emma?

Copiii lui.

— Sunt amândoi prin apropiere. Lobb spală minereu de cositor în Sawle Combe. Emma este slujnică la bucătărie la familia Choakes. Agnes n-a mai trăit decât trei ani după ce ai plecat.

— Biata de ea! A fost întotdeauna o vrăbiuţă răbdătoare şi bolnăvicioasă şi, zău, tinere dom căp'tan, dacă n-a trebuit să fie răbdătoare cu mine!

Chiar şi frazele erau dintr-o viaţă de mult dusă. Cu mult înainte să lupte cu regimentul 62 de Infanterie, pentru câţiva aleşi, Ross era cunoscut drept „Tânărul Căp'tan", ca să-l deosebească de „Bătrânul Căpt'an", taică-său. Joshua nu-şi câştigase titlul datorită vreunui serviciu militar, ci pentru că deschisese mina Wheal Grace; aşa devenise căpitan în minerit[7], ceea ce pentru locuitorii din Cornwall era mai important decât un titlu militar.

— O să mă duc să-i văd într-o bună zi, spuse Tholly. Cu cine crezi că seamănă, cu mine sau cu ea?

— Lobb este ca maică-sa. Emma aş zice că aduce mai mult cu tine.

0 fată înaltă şi frumuşică. Oare face douăzeci de ani? Sau douăzeci şi unu?

---

7 În Cornwall, toate operaţiunile practice din minerit erau controlate de agenţi sau căpitani, (n.tr.)

— Nouăsprezece. Lobb o să facă douăzeci şi cinci. S-a căsătorit vreunul?

— Lobb. N-o cunosc pe nevasta lui, dar au cinci copii. Din câte ştiu, Emma nu s-a măritat încă.

În tăcerea care se lăsă din nou între ei, începură să bată cele două clopote de la biserica St. Mary. Cadenţa lor plutea peste orăşel, peste murmurul şi freamătul câmpurilor unde se ţinea târgul; nu era pe de-a-ntregul un dangăt, ci venea mai degrabă dintr-o lume mai domoală, mai paşnică şi mai melodioasă. Ţipetele ascuţite ale băieţandrilor, mugetul prelung al vreunei vaci, strigătul îndepărtat al vreunui saltimbanc erau înăbuşite de sunetul purtat de vânt al clopotelor de biserică.

— Într-o bună zi, o să vin să te văd, fiule, spuse Tregiris. Zâmbi, dezgolind o mulţime de dinţi stricaţi. Asta dacă sunt bine-venit. De când nu mai sunt pe mare, nu prea mi-a mers bine. Cumpăr şi vând şi-mi duc zilele de azi pe mâine. Nu vrei să-ţi vând ceva acum? Ceva să-i duci nevesticii?

— Aia e taraba ta? Ce ai?

— Tot ce ţi-ar putea trece prin minte. Îţi vând orice vrei, poate mai puţin asta. Ridică braţul cu cârlig. Acum îl folosesc pentru femei. Le agăţ cu el de gât ca să nu poată să se zbată şi să fugă.

— Ai rămas acelaşi Tholly. Păi, nu vreau pui de buldog. Nu este un sport care să-mi placă. Mă bătea gândul să iau un cal, dar nu mă grăbesc cu asta…

Tholly Tregiris lăsă cana cu bere cu o bufnitură.

— Am exact ce vrei, băiete. Întinse braţul cu cârlig să-l bată pe Ross pe umăr, dar se abţinu. În spatele tarabei sunt două iepe splendide, şi una ar putea fi a ta pentru preţul potrivit. Cea mai grozavă e o iapă bălţată straşnică, tânără, nu are mai mult de trei ani, o afacere pe cinste. O cheamă Judith. Hai să ţi-o arăt! Să ţi-o arăt. Deşi te rog să nu te superi dacă vorbim cu glas scăzut, fiindcă nu am autorizaţie pentru negoţul ăsta.

Judith era slabă şi neîngrijită, cu toate că încercase cineva prin cine ştie ce mijloace abjecte să-i dea un pic de

strălucire pielii. „Bălţată” era o exagerare, fiindcă era maro, cu doar trei pete albe, nesemnificative. Avea vânătăi la genunchi şi un ochi care-i fugea. Îl lăsă însă pe Ross să-i examineze dinţii fără să protesteze.

— Asta nu-i cal, e ponei, spuse Ross.

— A, o să mai crească o vreme. E de rasă, asta pot să ţi-o spun, tinere căpitan.

Părea uşor de strunit, pe de o parte, iar ochiul care-i fugea putea fi mai degrabă de la un nerv decât semn că-i nărăvaşă.

Ross îi dădu drumul la bot.

— Cu femeile mă mai poţi păcăli, Tholly, dar cu caii, nu. Are şase sau şapte ani, pe puţin. Uită-te la incisivii ăia. N-ar trebui să tragi pe sfoară un prieten vechi.

Tregiris lăsă umerii în jos şi tuşi zgomotos.

— Ai avut întotdeauna ochi, băiete, fie că-i vorba de femei *sau* de cai. Mi-ar plăcea să te fac partener... Numai treizeci şi cinci de guinee şi e a ta. Nu câştig nimic de pe urma ei – dar nu am bani deloc, şi fac sacrificiu ăsta de dragul vremilor trecute.

— Mai creşte un pic sacrificiul şi s-ar putea să mă intereseze.

În timp ce se târguiau, lui Ross îi trecu prin cap că, dacă va cumpăra de la omul ăsta, probabil va face o afacere proastă. Era posibil ca multe lucruri să nu fie în regulă, fiindcă voia să-l tragă pe sfoară. Dar un sentiment confortabil că această sumă de bani nu mai conta pentru el îi submina raţiunea. Ajuta un vechi prieten; chiar şi în cel mai rău caz, nu putea fi o pierdere totală; iapa ar fi putut fi folosită drept ponei de mină.

Aşa că făcu târgul, dar nu cu toată inima, şi imediat douăzeci şi şase de guinee trecură în alt buzunar. Bartholomew Tregiris părea impasibil la toate schimbările care se petrecuseră în cei treisprezece ani cu bărbatul mai tânăr: caracterul dominant dintre ei doi; era gata să reia chiar aceeaşi relaţie veche, de unchi sfătos. Ross nu-l deziluzionă. Tregiris nu era prost şi învăţa sau putea fi învăţat dacă se ivea ocazia. Dar asta era o întâlnire

întâmplătoare care s-ar putea să nu se mai repete, o dispută între doi oameni – odinioară prieteni care-şi văzuseră de mult fiecare de drumul lui. Ross nu credea că Tregiris se va întoarce la vechile locuri pe care le frecventa. Nu fusese iubit în satele din ţinut, mai ales printre bărbaţii însuraţi.

Capitolul 6

Deşi nu locuise niciodată la mai mult de vreo trei kilometri de mare, Morwenna Chynoweth nu se dusese decât rareori s-o vadă şi cu siguranţă nu fusese conştientă de prezenţa ei când era la Trenwith. Taică-său, un om cu gândire puritană, cu o înclinaţie consecventă către biserica protestantă, nu-şi luase religia în glumă şi considera că plimbările la mare nu sunt potrivite nici chiar pentru copiii lui cei mai mici. Cât despre fiica cea mai mare, era prea ocupată s-o ajute pe maică-sa la treburile casei, cu ceilalţi copii sau cu activităţile caritabile şi sociale ca să mai aibă timp să călărească de plăcere sau să-şi viziteze prietenii. Când abia devenise adolescentă, fusese de patru ori cu taică-său atunci când predicase în parohii aflate pe coastă, dar de fiecare dată nu prea avusese ocazia să se bucure sau să admire marea.

Aici era altfel. O fată la fel de serioasă în unele privinţe ca şi tatăl său, cu idealuri religioase şi cu un puternic simţ al datoriei, venise la această întrevedere la fel de îndurerată de despărţire ca şi îndurerata ei familie, dar ferm hotărâtă să fie tot ceea ce trebuia să fie o guvernantă capabilă. Totuşi, în ciuda faptului că-şi mai pierduse din prestigiu în noua sa poziţie, îşi dădu seama că începe să se distreze mult mai mult decât în vechea ei viaţă. Geoffrey Charles era încăpăţânat şi inteligent, dar nu-i era mai greu să-l controleze sau să-l înveţe decât îi fusese cu surorile ei; domnul Warleggan, deşi o speria un pic, era destul de amabil în felul lui impersonal; verişoara Elizabeth fusese

bunătatea întruchipată şi se dăduse peste cap să-i aline orice sentiment de disconfort sau ruşine ar fi simţit acum, cu noile ei responsabilităţi; în plus, erau tot timpul servitori care făceau treburile cu adevărat înjositoare. Ba mai mult, putea să-l ducă pe Geoffrey Charles în câte plimbări voia – afară în natură, pe stânci, pe plajă – şi nu de plăcere, ci ca parte a sarcinilor ei. Şi avea întotdeauna la dispoziţie un ponei.

Trenwith era la puţin mai mult de un kilometru de mare, dar acolo unde terenul moşiei se mărginea cu marea, erau numai stânci abrupte, cu unu sau două mici golfuleţe pline de alge, unde se putea ajunge doar pe nişte cărări înguste şi primejdioase. La vreun kilometru spre stânga (dacă priveai spre mare), terenul cobora spre Golful Trevaunance, dincolo de care era satul St. Ann. La ceva mai mult de un kilometru spre dreapta era satul Sawle cu un intrând plin de prundiş care se înălţa apoi într-o stâncă scundă şi ascuţită înainte de a ajunge la proprietatea căpitanului Ross Poldark. La reflux, la Trevaunance şi la Sawle nisipul era fin; în zone în general inaccesibile erau fâşii înguste de nisip auriu fascinante; dar de departe, cel mai grozav nisip şi cea mai frumoasă plajă erau la Hendrawna, chiar dincolo de moşia căpitanului Ross Poldark şi care aproape intrau pe proprietatea familiei Treneglos; vreo şase kilometri şi ceva probabil dacă te duceai direct, vreo opt sau nouă dacă ocoleai.

Morwenna nu aflase încă motivul înstrăinării dintre cele două familii, dar ştia de acest lucru. Adică cei din familia Ross Poldark erau rareori menţionaţi; şi, la un moment dat, când Geoffrey Charles pomenise numele în prezenţa altora, efectiv îi retezaseră vorbele. Nu prea putea spune în ce consta duşmănia, ce rău – real sau închipuit – se comisese şi cum şi cine fusese ofensat. Când era abordat subiectul, George devenea brusc ameninţător, iritabil, înclinat spre sarcasm, care însă nu era deloc îndreptat spre Elizabeth. Şi ea era în egală măsură iritabilă, rece; erau perfect de acord în antipatia lor. Era o situaţie bizară pentru Morwenna care, indiferent de neajunsurile

vieţii de acasă, legase întotdeauna imediat relaţii de prietenie afectuoasă cu toţi verii pe care-i întâlnea. În mod evident, cei din familia Ross Poldark făcuseră ceva de neiertat. Era greu să-ţi închipui ce anume. Era curioasă din fire, dar nu îndrăznea să o întrebe pe singura persoană care probabil că i-ar fi spus. Nu simţea deloc repulsie faţă de mătuşa Agatha; se găsise prea deseori în compania unor oameni foarte bătrâni şi pe moarte; dar nu se putea hotărî să ţipe întrebările în urechea păroasă; erau informaţii pe care trebuia să ia caute fără zarvă, nu zgomotos ca o salvă de tun.

Elizabeth nu le interzisese propriu-zis ca în plimbările lor să se apropie de moşia Nampara, dar Morwenna simţea că s-ar abate de la instrucţiunile ei dacă l-ar duce pe Geoffrey Charles acolo; aşa că ori de câte ori se duceau pe plaja Hendrawna, făceau un ocol, lăsându-şi poneii priponiţi de un stâlp de granit la dune şi ajungeau pe jos la plajă unde dunele unduitoare lăsau locul unei bariere de stânci scunde, un fel de contrafort, pe care funcţiona mina Wheal Leisure. De acolo de unde ieşeau se vedeau coşurile de la Nampara House, cam la vreo doi kilometri depărtare.

Sfârşitul lui iunie veni cu vreme frumoasă, cu un vânt dinspre est atât de uşor, că abia se simţea. Morwenna şi Geoffrey Charles se duceau destul de des la această plajă – cu un servitor, bineînţeles, pe care îl lăsau însă cu poneii. Geoffrey Charles descoperise bucuria de a merge prin apă, şi se plimbau amândoi afundându-şi picioarele în marea care-şi croia blând drum spre mal. Uneori se întâlneau cu oameni care le dădeau bineţe când treceau pe lângă ei; oameni sărmani scormoneau după orice aducea fluxul şi ar fi fost cât de cât valoros: femei gârbovite înainte de vreme, foşti mineri flenduroşi care tuşeau cumplit, copii de pripas subnutriţi, mame cu un cârd de prunci după ele; din când în când câte un miner încă în activitate, venind de la mină şi care se plimba sau arunca gunoi să fie înghiţit de apă. Dar din aceştia erau puţini, mai ales în zilele mai liniştite când marea era prea calmă ca să aducă ceva la mal. Servitorului nu-i plăcea să-i lase să plece singuri, dar, după cum bine

spunea Geoffrey Charles, caii erau mult mai valoroşi decât ei pentru hoţi şi oricum, de unde stătea, Keigwin îi vedea de obicei. Odată, la început, merseseră în galop pe plajă, dar să se ducă cu poneii până pe plajă şi înapoi era o treabă primejdioasă, cu o porţiune abruptă de trecut.

Într-o miercuri, la începutul lui iulie, văzură un bărbat venind spre ei, iar Geoffrey Charles îl recunoscu în el pe unul din tinerii pe care-i surprinseseră cărând grinda de vapor pe proprietatea lor. Când se apropiară, îi recunoscu şi el şi veni spre ei călcând apăsat pe nisipul ud; duse mâna la cap şi spuse:

— Ia te uită! Conaşul Geoffrey. Şi domnişoara Chynoweth. Asta da surpriză! Ziua bună, la amândoi! Bună vreme, nu?

Schimbară câteva vorbe, apoi tânărul spuse:

— Vă plimbaţi? Pot să fac şi eu câţiva paşi cu domniile voastre?

Ţinu pasul cu ei fără să aştepte încuviinţarea lor. Era cu capul descoperit şi desculţ, cu pantalonii de dril suflecaţi până deasupra genunchilor şi legaţi acolo cu cânepă. Morwenna ştia că nu ar trebui să tolereze atitudinea lui veselă şi prietenoasă, dar nu părea să fie în fapt nici urmă de lipsă de respect şi, cum Geoffrey Charles era în mod evident atât de prietenos, îi era greu.

— De multe ori vin pe plaja asta să mă plimb de îndată ce găsesc o oră liberă. E cea mai grozavă plajă pe care am fost. Nu v-am mai văzut altă dată. Aţi venit călare sau pe jos, nu? Poate că o ştiţi mult mai bine decât mine.

Geoffrey Charles voia să ştie despre construcţia căsuţei, dacă grinda se potrivise şi cum o fixaseră. Construcţiile de orice fel îl fascinau. Drake încercă să-i explice problemele cu care se confruntaseră. Conaşul Geoffrey trebuia să vină cândva să vadă. Era înapoi, peste deal, la numai vreun kilometru şi ceva de aici. Dacă domnişoara Chynoweth nu se supăra. Geoffrey Charles spuse că sigur va veni şi că sigur că domnişoara Chynoweth nu se va supăra.

Apoi Drake zise:

— Aţi văzut Izvorul Sfânt? Dar sigur că l-aţi văzut. Eu sunt cel străin de locuri…

Geoffrey Charles auzise despre un izvor sfânt, dar nu fusese să-l vadă.

— Păi, e cam la un kilometru de aici, ţii drumul până spre Stâncile Negre. Zece minute, şi eşti acolo. Vedeţi bariera aia de stânci care se înalţă în zare? Veni mai aproape de Morwenna şi-i arătă cu mâna.

— Da, o văd. Dar este prea departe ca să mergem azi.

— O, *nu,* spuse Geoffrey Charles. Nu sunt decât zece minute de când suntem pe plajă, Wenna! Nici nu am mers prin apă încă. Putem să ajungem uşor. Keigwin n-o să se supere. Dau fuga să-i spun ce vrem să facem.

— Nu cred că mama ta ar vrea să ne depărtăm aşa de mult de el…

— O să am grijă să nu păţiţi nimic, domnişoară Chynoweth, spuse Drake, privind-o cu o admiraţie plină de respect. Dacă conaşul Geoffrey vrea, ajungem cât ai clipi, şi e greu să găseşti izvorul fără cineva care să-ţi arate drumul.

Geoffrey Charles o luă la fugă să-i spună servitorului, iar cei doi tineri o luară fără grabă spre stânci.

— Am auzit vorbindu-se că nu sunteţi prin părţile astea de mult mai mult timp decât fratele meu şi cu mine, domnişoară Chynoweth.

— Cam de vreo nouă luni.

— Cam la fel ca noi. Mă numesc Drake Carne, domnişoară Chynoweth. Sper că-mi veţi ierta libertatea de a vă sugera să mă plimb cu domnia voastră…

Morwenna înclină capul.

— Presupun că n-aţi cunoscut-o pe sora mea, doamna Ross Poldark, nu-i aşa?

— Nu…

— Nu credeţi că-i sor’mea?

— O, ba da.

— E o persoană grozavă. Puternică şi deşteaptă. Mi-ar plăcea s-o întâlniţi.

— Nu vin prea des pe aici, numai când călăresc cu

Geoffrey Charles.

— Păi, e nepotul ei, cum ar veni. Prin alianţă. Şi nu l-a văzut de mai bine de trei ani.

Ea spuse:

— Cred că între cele două familii nu există cele mai bune sentimente. Ca nou-venită, nu se cuvine să întreb de ce. Dar până nu se îmbunătăţeşte situaţia, nu pot să-l aduc pe Geoffrey Charles la Nampara. De fapt, nu sunt sigură că mama lui ar fi de acord cu plimbarea pe plaja aceasta.

— Nu-i spuneţi, vă rog.

— De ce?

— Fiindcă atunci n-ar trebui… n-am putea… este cea mai grozavă plajă din împrejurimi.

Morwenna îl privi cu ochii ei negri şi serioşi. Păcat că la cineva din clasa ei socială tot ceea ce spusese el putea fi considerat afabil şi politicos, în timp ce venind de la unul ca el, nu putea fi decât impertinenţă. Păcat că era cel mai chipeş tânăr pe care-l văzuse ea vreodată.

— Arătaţi-ne vă rog acest izvor, domnule Carne; ar fi foarte amabil, sunt convinsă.

Gâfâind, Geoffrey Charles îi prinse din urmă şi trecu în fugă pe lângă ei. Apoi îi aşteptă, cu mâinile în şolduri, până îl ajunseră.

— Mi-ar plăcea să fiu îmbrăcat ca tine, Drake. Aşa te cheamă, nu? Mi-ar plăcea să fiu îmbrăcat ca tine. Hainele acestea, mereu mi-e frică să nu le murdăresc. Sunt potrivite pentru o petrecere, nu pentru un pierde-vară de la ţară.

— Se potrivesc cu clasa dumneavoastră, conaşule Geoffrey, spuse Drake. Dar dacă o să fiţi atent, n-o să le stricaţi. Este doar un pic de urcat.

— De urcat? N-ai zis asta, spuse Morwenna.

— Păi e ceva mai mult de nouă metri, şi ăia uşor de suit.

Din loc în loc, până spre capătul plajei Hendrawna, spre mare se întindeau stânci şi dune, şi trecură pe lângă două roci stâncoase, după care Drake se opri.

— Mai bine o iau eu înainte, spuse el. Apoi, dacă ar

putea să mă urmeze domnişoara Chynoweth, aş putea s-o ajut la urcat; iar dumneavoastră conaşule Geoffrey, o să fiţi în urma ei ca s-o ajutaţi la rându-vă, la nevoie.

Ajunseră sus. Fusese, aşa cum spusese Drake, un urcuş uşor, iar Morwenna s-ar fi căţărat până sus ca o pisică dacă nu ar fi împiedicat-o fusta şi încăpăţânarea ei de a nu şi-o ridica. Aşa că fusese nevoită să-l ia de mână pe Drake de două ori, iar dacă se gândea mai bine, era posibil ca asta să fi fost o alegere mai proastă. Mâna lui era caldă, iar a ei rece. Între ei se transmitea un fel de fior electrizant.

În vârf, traversară o mică platformă înverzită până la o stâncă spânzurată deasupra mării. Cam la treizeci de centimetri ridicat de la sol de marginile stâncoase, era un ochi de apă de vreun metru de la un capăt la celălalt.

— Ăsta este, spuse Drake. E apă proaspătă – gustaţi – deşi e aşa de aproape de mare, şi se zice că a fost binecuvântată de Sf. Sawle acu' mai bine de o mie de ani şi a fost folosită de toţi peregrinii creştini din vechime care străbăteau coasta de la o mănăstire la alta. Gustaţi, e apă pură!

— Ştii toate aceste lucruri – aşa de curând venit, spuse Morwenna.

— Bătrânul Jope Ishbel mi-a povestit – ăla de lucrează la Wheal

Leisure. El le ştie pe toate. Dar, ţineţi cont, a trebuit să vin să mă conving singur.

— Ce apă minunată, spuse Geoffrey Charles. Încearcă, Wenna.

Ea gustă:

— Aa!

— E şi un izvor al dorinţelor, sau aşa se zice. Ce trebuie să faci, spune Jope Ishbel, e să bagi degetul arătător adânc în apă şi să faci trei cruci cu el spunând „Tatăl, Fiul, Duhul Sfânt", şi după asta ţi se împlineşte dorinţa.

— E un sacrilegiu, spuse Morwenna.

— Oh, nu. Oh, iertare, domnişoară Chynoweth, da' nu e. E un loc la fel de sfânt ca şi o biserică. În biserică nu ne

rugăm pentru diverse chestii? Eu fac asta. Dumneata o faci. Şi dumneata, conaşule Geoffrey.

— O, da, sigur că da, eu o să-mi pun o dorinţă. Arată-mi! Spui cu voce tare?

— Doar rugăciunea, nu şi dorinţa. Uite, aşa! Drake îşi suflecă mâneca, înmuie degetul şi mâna în apă, aruncă o privire iute spre Morwenna. Apoi făcu cele trei cruci spunând „Tatăl, Fiul, Sfântul Duh” şi scoase repede mâna fără să scuture picăturile de apă. Trebuie să o laşi să se usuce, mai spuse.

Foarte intrigat, Geoffrey Charles îl urmă imediat, după care o bătu la cap pe Morwenna să facă şi ea la fel. La început ea refuză, dar curând cedă. În timp ce bărbatul cel tânăr şi băiatul o urmăreau, îşi scoase un inel mic cu granat şi îl puse pe o piatră, apoi îşi suflecă mâneca hainei de călărie, atât cât să rămână dezgolită încheietura mâinii şi braţul delicat, până la cot. Băgă mâna în apă, cu degetul întins, reflectă un moment, după care făcu trei cruci şi murmură rugăciunea. Cum era aşa aplecată, părul îi căzu spre faţă, lăsând să se zărească un crâmpei de obraz şi din lobul urechii.

— Nu, nu încă! spuse Geoffrey Charles când ea îşi îndreptă spinarea şi începu să-şi lase mâneca în jos. Trebuie s-o laşi să se usuce!

Rămaseră toţi tăcuţi. Şi marea era liniştită, singurul sunet era cel al brizei care tulbura vegetaţia de pe creasta stâncii şi trilul unei ciocârlii în înaltul cerului.

— Ce ridicoli părem probabil cu toţii! spuse Morwenna calmă, punându-şi inelul pe deget. Sunt sigură că vechii călugări nu ne-ar considera nişte pelerini serioşi, aşa cum ne punem dorinţele frivole la acest izvor.

— A mea nu a fost neserioasă, spuse Drake.

— Nici a mea! spuse Geoffrey Charles. Nu prea poţi să spui că e neserios când ceri… Se opri la ţanc, şi râseră cu toţii.

Când ajunseră la coborâş, Drake zise:

— Cam la un kilometru mai încolo, lângă Stâncile Negre, sunt nişte peşteri grozave. Una se cheamă

Mănăstirea. Înăuntru e exact ca o biserică măreaţă: cupole, stâlpi, naos. Într-o bună zi mi-ar plăcea foarte mult să vi le arăt, dacă vă interesează.

— O, *da!* spuse Geoffrey Charles. Ne-ar plăcea, nu-i aşa Morwenna? Când am putea să mergem? Când?

— Nu este un lucru pe care să-l poţi face fără permisiunea mamei tale.

— E mult mai uşor decât asta, spuse Drake, Nu e de urcat. Mergi numai pe nisip. Dar dacă mi-aţi spune ziua, aş aduce lumânări, fiindcă cu lumânări se vede mai bine.

— Oh, Wenna! spuse Geoffrey Charles. Trebuie să mergem!

— Poate că poţi *tu s-o* convingi pe mama ta, spuse Morwenna sceptică. Ştii cât de multe ar face pentru tine.

Începură să coboare, lucru nu prea uşor pentru o femeie îmbrăcată de călărie.

— Ştiţi de ce se cheamă Stâncile Negre? întrebă Drake oprindu-se la jumătatea drumului. Un răspuns simplu: pentru că şi acum, cu soarele bătând din plin pe ele, sunt întunecate ca noaptea. Aţi mai fost aşa de departe, conaşule Geoffrey?

— Nu. N-am mai fost niciodată atât de departe.

— Nici *eu* nu am mai fost aşa de departe. Nu încă. Haideţi, domnişoară Chynoweth, lăsaţi-mă să vă ajut!

— Nu, mulţumesc.

— Lăsaţi-mă! Altfel nu sunteţi în siguranţă.

— Mă descurc.

— Vă rog… îi luă braţul şi-i ţinu mâna, ca pe o comoară de-abia dobândită.

*

Demelza nutrise întotdeauna o afecţiune specială pentru bibliotecă. Când, copilă fiind, venise pentru prima oară aici, ca servitoare, petrecuse acolo multe ore din timpul ei, explorând încăperea veche şi neîngrijită şi comorile pline de mucegai pe care le adăpostea. De atunci, o mare parte din rămăşiţele unui sfert de veac fuseseră

aruncate sau date, iar piesele mai bune fuseseră reparate şi aduse în casă. La capătul cel mai îndepărtat, era o trapă care dădea într-o încăpere mai mare construită pentru scopuri de care Demelza prefera să nu-şi amintească. În afară de pereţi, din încăpere nu prea mai era nimic care să merite salvat. Acoperişul ar fi trebuit demolat, toate ramele ferestrelor, scoase, podeaua, înnoită, căci era toată putrezită.

Prima idee a lui Ross, care-i venise când bunăstarea lor abia înmugurea, fusese să unească biblioteca cu salonul casei pentru prima oară. (Niciodată terminată, nu fusese niciodată altceva decât un depozit de vechituri, în cel mai bun caz.) Dar odată ce starea lui financiară devenise mai sigură, şi felul în care vedea lucrurile se schimbase în mai bine. Încăperile pe care le văzuse în casa de la Londra când fusese s-o viziteze pe Caroline Penvenen, îmbunătăţirile de la Trenwith, o încăpere elegantă văzută din întâmplare într-una din cele două case din Truro, toate acestea îl inspiraseră, îi dăduseră ideea de a construi şi de a decora cel puţin o încăpere la Nampara, pe cea mai mare, într-un mod potrivit cu un stil de viaţă mai elegant. Aşa încât plănuiseră să pună o podea din stejar lustruit, să aplice stucaturi delicate pe tavan, şi poate să facă pereţi din lambriuri uşoare de pin. Dar perspectiva unui al doilea copil îi făcu să reconsidere lucrurile. În momentul de faţă erau şase dormitoare; destul de puţin, dat fiind că dormeau acolo şi patru servitori. În curând şi Jeremy va avea nevoie de o cameră a lui. Nu existase niciodată o altă intrare în bibliotecă decât dacă ieşeai afară sau prin dormitorul lui Joshua cu patul din firidă. De ce să nu transforme dormitorul lui Joshua de la parter în sufragerie şi să ridice biblioteca la etaj, la acelaşi nivel cu restul casei, să construiască două dormitoare mai mari deasupra ei, şi să facă intrări spre amândouă prin depozitul de vechituri şi bufetul din lemn de măr care acum erau deasupra dormitorului lui Joshua?

Lipsa de meşteri calificaţi sau măcar semicalificaţi ar fi fost unul dintre obstacolele în calea unui asemenea

proiect. Atunci când o ridicase Joshua, Nampara House fusese construită ca să fie funcţională, iar oamenii care lucraseră la ea erau la fel de puţin cizelaţi ca şi casa pe care o construiseră. Dacă în treizeci şi cinci de ani casa mai evoluase, calitatea meşterilor pe care-i puteai găsi era neschimbată. Probabil că ar fi trebuit să aduci zidari de la Bath sau Exeter. Tâmplări care să pună un acoperiş nou erau uşor de găsit, dar nu şi unii care să facă o uşă frumoasă sau o poliţă de cămin. Pietrarii puteau să construiască un perete care să ţină o veşnicie, dar puţini din zonă puteau să lucreze granitul dur sau să facă ornamente în ardezie.

Drake muncise la mină în primele săptămâni, dar curând fusese mutat să înceapă să desfacă biblioteca, şi dovedi rapid că este cel mai bun tâmplar din împrejurimi, cu toate că nu era meseria lui.

Într-o zi, când Ross era plecat, Demelza intră în bibliotecă în căutarea unei huse de protecţie pentru mobilă, când Drake o întrebă:

— Surioară, nu aveţi deloc relaţii cu oamenii de la Trenwith?

Ea răspunse:

— Nu, Drake.

Doar atât, şi nimic mai mult.

— Conaşu’ Francis, care a murit, era vărul căp’tanului Ross. Aşa-i?

— Aşa este.

— Nu ţineau unu la altu’?

— Au avut nişte neînţelegeri. Dar în ultimii ani de viaţă ai lui Francis au fost buni prieteni.

— Te-am mai întrebat despre Geoffrey Charles. Nu ţi-ar plăcea să-l vezi?

— Aş fi fericită să-l văd, dar mama lui şi tatăl lui vitreg nu vor ca el să ne vadă.

Drake luă două cuie dintre dinţii lui puternici şi le puse pe o băncuţă:

— Nu e prea multă înverşunare în lumea asta, surioară? Nu crezi?

— O, ba da. Dar, ascultă-mă pe mine, Drake, aici e vorba de o înverşunare pe care nicio rugăciune creştină n-o va face să dispară. Nu am de gând să-ţi explic mai pe îndelete, dar aşa stau lucrurile.

— Dacă nu ţi-e cu supărare, înverşunarea e dinspre partea lor sau dinspre a voastră?

— Dinspre ambele părţi.

Demelza găsise husa pentru mobilă şi acum răsfoia nişte registre vechi de acţionari. Bărbia ei trăda o anumită fermitate.

El spuse:

— Sam şi-ar dori să te întorci spre Hristos, surioară.

Demelza se încruntă la carte, şi îşi dădu o buclă de păr la o parte:

— Sam îşi doreşte prea multe.

— Îţi doreşti vreodată cu ardoare să-l găseşti pe Mântuitor?

— Nu sunt aşa de învăţată cu chestiile astea.

— Păi, nici noi nu suntem…

— Dar credeţi că voi ştiţi?

— Nu e o chestie de învăţătură. Chestia e să simţi că ţi-e sufletul mort şi prins în lanţurile nelegiuirii, şi atunci cauţi iertarea lui Dumnezeu.

Ea îşi înălţă capul şi-l fixă cu o privire plină de sinceritate. Pe *el* nu-l mai auzise niciodată vorbind astfel:

— Şi voi aţi obţinut-o?

— Io cred că da. Mai ales Sam.

— Sam e mereu mai cu moţ, spuse ea. Îmi aminteşte de tata.

— Oh, da’ nu e ca tata. Tata a fost… a fost un nebun. Se bătea pentru Iisus exact la fel cum se bătea când era beat. Sam e blând. E un creştin înnăscut, Demelza.

Nu-i spunea prea des pe nume. Ea zâmbi:

— Poate că eu nu sunt aşa. Poate că asta nu merge la mine. Mă duc la biserică o dată pe an cu căpitanul Poldark. În ziua de Crăciun mergem împreună şi ne împărtăşim. În restul timpului încerc să mă port aşa cum trebuie să se poarte un creştin. Poate că avem un vecin pe care nu-l

iubim ca pe noi înşine, dar cu cei mai mulţi încercăm să convieţuim în pace şi prietenie. Mă gândesc că poate necazul cu mine – sau o fi problema cu voi?…

— Poftim?

— Nu sunt aşa de convinsă de *păcat,* frate. O, ştiu că aş putea face mai mult aici, dincolo sau aiurea. Şi, desigur, nu-l iubesc îndeajuns pe Dumnezeu. Sunt… pământească. Nu mă uit la un chip de pe cruce, mă uit la lucrurile din jurul meu. Pe *acelea* le iubesc; soţul meu, copilul meu, câinele meu, grădina mea, spineta mea, dormitorul meu, căminul meu. Pământeşti. Înţelegi? Dar pentru toate acestea nutresc un şuvoi de iubire. Acestea sunt mai importante pentru mine decât un Om aşezat pe un tron în Ceruri. Sper că dacă am să-l pot explica acest lucru atunci când îl voi vedea, să înţeleagă şi să vadă lucrurile aşa ca mine…

— Dar, nu înţelegi că Hristos este printre noi tot timpul? Iubeşte-L pe El mai întâi, şi apoi restul se va schimba de la sine.

Ea rămase tăcută. Apoi spuse:

— Nu cred că vreau să se schimbe totul, Drake. Cred că vreau să fie exact aşa cum e acum.

Drake suspină:

— Of, în fine, i-am promis lui Sam că o să încerc.

— I-ai promis… Râse. Deci aşa se explică totul! Nu sunt vorbele tale, ci ale lui *Sam.* Ar fi trebuit să-mi dau seama.

Drake luă ciocanul şi-l ţintui cu privirea, frustrat:

— *Nu.* Nu, surioară, nu-i adevărat. Eu sunt mântuit şi cu mila lui Dumnezeu, exact la fel cum e şi el. Dar, între noi, el e mai hotărât în încercarea de a-i salva pe alţii. Şi el s-a gândit – noi ne-am gândit… Apucă un cui şi-l bătu unde era nevoie.

— Şi v-aţi gândit că sora voastră e complet în beznă şi înstrăinată de Dumnezeu? Nu aşa se spune?

— Păi, e normal, nu-i aşa, să te gândeşti la cei apropiaţi ţie? Iar Sam ştie că eu sunt mai apropiat de tine decât el. Şi crede că pe mine mă placi mai mult decât pe el…

— Dacă o să baţi cuiele aşa, va trebui să le scoţi din nou. Şi o să se crape lemnul…

Întoarse pagina unui registru de acţionari, şi spuse:

— Îmi pare rău, frate. Ar trebui mai întâi să încerci să-l converteşti pe căpitanul Poldark.

— Nu îndrăznesc, răspunse Drake.

— Nici eu n-aş îndrăzni, spuse Demelza. Dar, cu toate acestea, nu-mi spune că nu este un om bun!

Drake înţelese că nu putea face mai mult:

— Păcat, mare păcat! Biblioteca asta…

— Ce-i cu ea?

— Sam se gândea… Doar se gândea. Că pe măsură ce se dezvoltă societatea, ăsta ar fi un loc grozav pentru adunările noastre.

Joe Nanfan intrase în bibliotecă cărând o scândură ieftină. Fiindcă fusese rănit anul trecut când se prăbuşise mina, se apucase de tâmplărie şi învăţa rapid. Demelza lăsă să scape un icnet îndelung reprimat:

— Cred că sunt convinsă că *amândoi* semănaţi cu tata.

Drake îi zâmbi nesigur, se ridică şi plecă.

Mai târziu în seara aceea, cum Ross încă nu venise, Drake veni s-o vadă în grădină:

— Iartă-mă, surioară, dacă mi-am permis prea multe în după-amiaza asta. Sper că nu ne ţii de rău.

Demelza spuse:

— N-aş putea să nu ţin de rău pe cineva care vrea să folosească noua noastră încăpere drept casă de rugăciune.

Râseră amândoi.

— Dar, serios, spuse el.

— Serios, zise ea, eşti un băiat fermecător, Drake. Tremur pentru fetele din împrejurimi.

El se schimbă la faţă:

— Ei, poate că da, poate că nu. Teamă mi-e că nu-i aşa de uşor cum pare… Surioară, mai vreau să te rog ceva, şi aici e vorba despre mine, da poate că nici aşa n-ar trebui să te rog…

— Sunt convinsă că nu ar trebui, spuse Demelza. Şi

sunt convinsă că o vei face.

— Păi… ştiu să citesc, dacă o iau încet şi cu grijă; dar nu avem decât o singură Biblie amândoi, iar Sam o poartă cu el tot timpul. Îmi mai citeşte din ea, dar asta nu mă ajută *pe mine* cu cititul. Şi nu ştiu să scriu. Adică pot să mă iscălesc, dar nimic mai mult. Vreau să învăţ.

— Ai nevoie de o carte? Asta o poţi avea, cu plăcere, deşi nu avem o varietate prea mare. Încă o Biblie?

— Păi, surioară, dacă poate să fie o altă carte, aş prefera asta, fiindcă avem deja o Biblie. Vreo carte bună, poate, care să mă ajute să învăţ două lucruri în acelaşi timp, cum s-ar zice. Şi totodată, adăugă el în momentul în care Demelza se pregătea să deschidă gura, dacă o să învăţ să scriu, mi-ar plăcea foarte mult să mă ajuţi tu. Să vezi ce scriu, să-mi spui unde greşesc. D-astea. Poate vreo zece minute pe zi, nu mai mult.

Demelza contempla o nalbă din grădină, care trebuia deja sprijinită cu un arac, altminteri la primul vânt avea să cadă la pământ. Nalbele nu erau potrivite deloc pentru coasta asta, şi ar fi renunţat la ele de mult dacă nu le-ar fi iubit atât de mult. Aici era nevoie de lucruri mai solide, care să nu crească aşa de mult. În orice caz, începea să înţeleagă – şi asta n-o încânta deloc – că grădinii îi mergea bine numai primăvara. Narcisele, primulele, lalelele erau întotdeauna minunate; dar solul era aşa de uşor, încât căldura de vară îl usca rapid, iar plantele nu aveau cu ce se hrăni.

— Sam nu poate să facă asta pentru tine?

— Sam nu e cu mult mai bun decât mine. Acum am văzut biletul pe care l-ai scris pentru muncitori, că să nu calce prin grădina ta, şi este grozav scris. Probabil că ai scris mult, surioară. Cred că ai făcut multe exerciţii.

— Am început să scriu când eram de vârsta ta, Drake. Ba nu, cu un an mai mică. Sunt şapte ani de atunci. Asta cere mult timp.

— Am timp.

— Ce scriu eu! spuse ea. Ar trebui să vezi ceva documente legale, întocmite de funcţionari şi de alţii ca ei.

Asta înseamnă scrisul. Scrisul meu arată că un păianjen cu un picior rupt.

— Nu vreau decât să pot să-mi fac cunoscute dorinţele.

— Cred că o faci foarte bine şi acum, spuse ea, aplecându-se să apuce o buruiană. Trase, dar vârful se rupse între degetele ei şi rădăcina rămase în pământ.

— Uite aşa, spuse el, şi se aplecă lângă ea; îşi înfipse degetele lungi în solul nisipos şi scoase rădăcina. Ce să fac cu ea?

— Pe grămada aia de acolo. Mulţumesc, frate. Se ridică, iar briza îi flutură părul de pe frunte. Foarte bine, Drake, o să te ajut. Cu condiţia să nu te străduieşti niciodată prea tare să mă converteşti.

O bătu peste mână:

— Mulţumesc, surioară. E foarte frumos din partea ta şi e grozav. Eşti o adevărată creştină.

Capitolul 7

Ross fusese două nopţi la Looe, unde stătuse cu vechiul lui prieten Harry Blewett. În timpul unei cine târzii, îi spuse Demelzei că şantierul naval al lui Blewett prospera, şi că încă era dispus să-i ofere lui Ross o cotă parte din afacere. Banii pe care Ross avea să-i bage în afacere aveau să fie folosiţi pentru extinderea şantierului, a cărui capacitate era în prezent suprasolicitată.

Demelza spuse:

— Ce se va întâmpla dacă războiul se va sfârşi curând?

— Un şantier bun, bine condus, nu prea poate să dea faliment şi să rămână o grijă efectiv. Cererea de vapoare s-ar putea să nu fie foarte mare dacă se sfârşeşte războiul, dar nevoia nu va dispărea cu totul, aşa cum se poate întâmpla cu un filon de cositor sau de cupru.

Demelza îi mai dădu o porţie de friptură de oaie şi spuse:

— Şi… cealaltă chestie?

— De la începutul lui iunie nu au făcut decât o singură cursă, dar doi dintre oamenii lor au făcut investigaţii în numele meu. Pescarii bretoni, spun ei, se deplasează din port în port, dar numai rareori călătoresc în interior pe uscat şi nu au cunoştinţă despre închisori sau lagăre sau despre prizonieri de război. Am oferit cincizeci de guinee pentru orice informaţii concrete care pot fi confirmate despre vasul englezesc *Travail* şi posibili supravieţuitori. Dacă vremea va fi bună, se vor duce acolo săptămâna viitoare.

— Şi de la St. Ann?

— Will Nanfan n-a aflat nimic despre Dwight, dar a auzit că prizonieri englezi din Brest au fost brutalizaţi de gloată, loviţi cu pietre pe stradă şi aruncaţi în închisori îngrozitoare. El s-a gândit că aceştia sunt marinari de pe vase comerciale care au fost capturaţi; bineînţeles că ofiţerii de marină primesc tratament preferenţial.

— Şi nu-i spui toate astea lui Caroline?

— Bineînţeles că nu.

Demelza îi luă farfuria şi spuse:

— Budincă? Sau jeleu? Sau tartă cu agrişe?

— Tartă, dacă ai făcut-o tu, şi nu Jane. Mulţumesc.

O privi cum se ridică şi taie tarta. Copilul ce urma să se nască nu făcuse încă nimic care să-i schimbe silueta; avea încă aceeaşi graţie şi aceeaşi sprinteneală, aceeaşi privire plină de hotărâre tinerească.

— Când eram la Looe, am cunoscut doi emigranţi francezi, amândoi aristocraţi. Un oarecare domn du Corbin şi un oarecare conte de Maresi. L-am întrebat pe du Corbin ce s-ar putea întâmpla cu Dwight dacă a supravieţuit naufragiului. Cred însă că du Corbin trăieşte încă într-o epocă a cavalerismului. El susţine că pentru toţi ofiţerii capturaţi are loc în mod automat un schimb de prizonieri sau sunt eliberaţi condiţionat şi de aceea, cum nu avem veşti de la el, Dwight este mort. Ceea ce cred că nu înţelege el este că chiar şi într-un an şi jumătate de când a plecat, condiţiile din Franţa s-au deteriorat. Comunicaţiile

sunt distruse şi, până când nu va fi reinstaurată ordinea, nimeni nu poate de fapt să controleze procedeele pe care altă dată le considerai fireşti.

Ea se aşează şi-l privi mâncând. Stătea cu un cot pe masă, iar cu celălalt netezea faţa de masă:

— Mă tem că, dacă nu vei avea veşti în curând, s-ar putea să te duci acolo să faci chiar tu cercetări.

— Riscul ar fi mic dacă aş face asta. Niciunul dintre guverne nu a făcut încă nicio tentativă de a opri comerţul.

— Nu e vorba doar despre „guverne”, cum zici tu. E vorba despre oameni. Suntem în război. S-ar putea ca unii să uite acest lucru dacă le umple buzunarele, dar alţii sigur îşi amintesc. Cu fiecare săptămână, ura va creşte. Nu vezi ce zice Will despre mulţimile din Brest? S-ar putea să fii atacat pe mare – sau capturat şi luat prizonier chiar tu – sau înjunghiat pe la spate. Ăsta este un risc. Un alt risc este să fii prins când ajungi înapoi în Anglia. Am scăpat deja o dată ca prin urechile acului. Ar fi prea mult să te mai aştepţi la încă o astfel de situaţie.

Ross zâmbi:

— Câte pericole vezi! Presupun că ai uitat ce ţi-am spus când mi-ai spus că eşti însărcinată. Şi mai ştii ce ai răspuns? „Prin simplul fapt că trăim suntem ostatici ai sorţii”.

— Nu e acelaşi lucru, Ross. Este menirea femeilor – fie că sunt de condiţie umilă sau nobilă –, este destinul lor să dea naştere la copii. Eu am făcut doi. De ce ar fi al treilea altceva? Dar la bărbaţi nu e la fel – nu este destinul lor firesc să călătorească peste mări şi ţări şi să-şi rişte viaţa într-o ţară inamică.

— Nici măcar pentru un prieten?

— Ah, ştiu. Ştiu… îi apăru o cută între sprâncene. Mă faci să par meschină. De ce mă faci să par meschină, Ross? Pot să facă şi alţii ce poţi face tu. Angajează-i! Avem destui bani – ăsta e un mod bun de a-i folosi.

*

La biserica din Sawle slujbele se ţineau la unsprezece dimineaţa în prima şi a treia duminică din lună şi la două după-amiază în celelalte duminici. Cu aceste ocazii domnul Clarence Odgers spunea rugăciuni şi ţinea predici, iar corul şi cântăreţii îngăimau câţiva psalmi şi imnuri, ajutaţi de puţinii enoriaşi prezenţi. Bătrânului Charles Poldark îi plăcuse ca slujba de seară să înceapă pe la cinci sau şase, aşa că, bineînţeles, lucrurile fuseseră aranjate ca să-i convină lui; dar la vreo doi ani după ce murise, cum restul familiei Poldark nu prea se arăta interesată de biserică, s-a trecut la o oră mai convenabilă. Apoi, când a murit Francis, nu fuseseră decât Elizabeth şi băieţelul ei, iar ea fusese atât de solicitată – ca timp şi energie –, încât vechile obiceiuri se duseseră de râpă; în special, şi lucrul cel mai regretat de către domnul Odgers, obligaţia săptămânală a acestei case importante de a-l hrăni pe preot. Încercările domnului Odgers de a-l face pe Ross Poldark să preia această sarcină, dar şi altele eşuaseră în mod lamentabil.

Dar acum, când casa aparţinea familiei Warleggan fusese statornicit un alt regim, iar domnul Odgers era mulţumit să-l vadă pe noul stăpân la biserică în fiecare duminică, atunci când se afla acasă, împreună cu alţi membri ai gospodăriei sale pe care socotea potrivit să-i aducă. Încă nu erau semne că s-ar relua vechiul obicei de a-l hrăni pe clericul cel nevoiaş; dar spre domnul Odgers venea din când în când un alt fel de ajutor, chiar mai preţios – sub formă de *bani;* şi asta era atât de neobişnuit, încât omul acesta şters era foarte dornic să facă orice schimbare la serviciul religios – în formă, timp sau condiţii – pe care ar fi dorit-o domnul Warleggan.

În sufletul lui, sau când era îngenuncheat, Odgers trebuia să mărturisească că lucrurile nu mai erau la fel cu domnul Warleggan cum fuseseră cu Charles sau cu Francis Poldark. Niciunul din familia Poldark nu fusese o prezenţă obişnuită, aşa cum se dovedea domnul Warleggan. Bătrânul Charles fusese un tip dificil cu simpatiile şi antipatiile lui bruşte, şi cu râgâielile permanente, iar tânărul Francis fusese uneori sarcastic şi sardonic. Dar îl tratau ca

pe unul de-al lor. Sau aproape ca pe unul de-al lor. Ceva de genul „Ţi-ai pierdut locul în dimineaţa asta, nu-i aşa, Odgers? Credeai că dorm, nu-i aşa, dar asta dovedeşte că nu dormeam. Ha-ha-ha! Nu că ţi-aş găsi vreo vină, cu toate numele astea ebraice”. Sau Francis zicea: „Fir-aş al naibii, Odgers, individul ăla Permewan, cu viola da gamba; în viaţa mea n-am auzit un zgomot mai urât nici de la o scroafă cu purcei. N-am putea să-l rugăm să pună şi nişte apă în gin?” Domnul Warleggan era altfel. Domnul Warleggan îl chema acasă la el şi-i spunea: „Odgers, dacă nu poţi să faci rost de destui clopotari, îţi trimit eu doi din oamenii mei. Ai grijă ca duminica viitoare să fie trase clopotele cum trebuie”. Sau: „Am remarcat că unii dintre enoriaşi nu se ridică atunci când intrăm noi în biserică. Te rog să fii drăguţ şi să ai grijă ca pe viitor să se ridice toţi”. Nu era vorba despre ce se spunea, ci despre cum se spunea – nimic din acea familiaritate deschisă, ca de la bărbat la bărbat care, deşi nu estompa diferenţele de statut social, ajuta la disimularea lor. Mai degrabă o exagerată politeţe rece care era mai potrivită între stăpân şi angajat.

În ce priveşte cea de-a doua rugăminte, domnul Odgers nu se avântase la comentarii când fusese formulată. Fusese o vreme, la început când Odgers primise parohia, când era obiceiul ca aproape toţi enoriaşii nu numai să se ridice când intrau cei din familia Poldark, ci *să aştepte afară* până veneau şi apoi să-i urmeze în biserică. Totul era atunci foarte natural şi neceremonios, dar era considerat ca parte firească din viaţa satului. „Bună ziua, doamnă Kimber, sper că vă simţiţi mai bine”, spunea Charles când trecea. „Ziua bună, dom’le, bine acu’, mulţumesc”, răspundea doamna Kimber, cu o scurtă înclinare din cap sau cu o plecăciune poate, dacă avea chef; şi intrau cu toţii în biserică. Dar acest obicei se pierduse treptat în scurta perioadă în care Francis ocupase această poziţie, mai ales după ce plecase Verity. Nu prea avea rost de exemplu să aştepţi afară dacă niciodată nu apărea nimeni din familia Poldark. Când murise Francis mersese din rău în mai rău; numărul credincioşilor scăzuse,

iar cei rămaşi deveniseră gălăgioşi; nimănui nu-i mai păsa de biserică.

Acum îi păsa cuiva, dar într-un mod diferit. Enoriaşii trebuiau supuşi unei alte discipline, una care nu încetase cu totul să fie disciplină, devenind un obicei ocazional, consfinţit în timp. Servitorii de la Trenwith şi cei care depindeau într-o măsură oarecare de Trenwith pentru comerţ sau sprijin material nu prezentau nicio problemă. Dar mai erau numeroşi alţii, suflete libere şi încrezătoare, la care domnul Odgers trebuia să mai lucreze.

Pentru început, alese să se posteze la uşa bisericii împreună cu fiul său cel mai mare, care îndeplinea sarcinile unui îngrijitor, cu câteva minute înainte de începerea slujbei. După care, de îndată ce-i vedeau pe cei din familia Warleggan apropiindu-se, îl trimitea degrabă pe fiul lui în biserică ca să-i facă pe enoriaşi să se oprească din sporovăială şi să le spună să se ridice în timp ce el, Odgers, se ducea spre poarta cimitirului să întâmpine grupul care sosea.

Cu toate acestea, George făcea ca lucrurile să fie mult mai dificile pentru că deseori ajungea târziu. Cei din familia Poldark, ca să fim cinstiţi, nu întârziaseră niciodată mai mult de trei sau patru minute, în cel mai rău caz. Dacă aveau să ajungă mai târziu sau nu puteau să vină, Charles îl trimitea pe Tabb sau pe Barge să le spună celor doi Odgers să înceapă fără ei. Aşa că era un lucru obişnuit să nu înceapă înainte să vină ei; în afară de asta, făcuse parte din ordinea firească a zilei. Dar George şi ceilalţi din familia lui întârziau uneori şi zece minute, şi atunci enoriaşii deveneau agitaţi.

În mod normal, la slujbă veneau între douăzeci şi treizeci de săteni, şi încă vreo câţiva în cor. (Doctorul Choake, care se ocupa de problemele laice şi legale, venea tot timpul cu nevastă-sa în prima duminică din lună, căpitanul Henshawe, membru al comitetului bisericesc, parcă ceva mai rar, şi familia Poldark de la Nampara, o dată pe an.) în ultima vreme însă, această cifră fusese umflată de participarea unui grup substanţial de bărbaţi şi femei,

cam vreo doisprezece până la optsprezece, toţi hotărâţi, care intrau în frunte cu un bărbat numit Samuel Carne, şi se aşezau în ultimele cinci rânduri de scaune, lângă cristelniţă. Odgers ştia despre ei că sunt metodişti, o sectă pe care o ura, dar nu putea face mare lucru ca să verifice asta. Deşi veneau la biserică, aşa ca acum, nu prea aveau respect faţă de autoritatea ei şi chiar şi mai puţină pentru preoţii ei hirotonisiţi. Dar purtarea lor în biserica din Sawle era exemplară, iar el nu putea să facă nimic ca să-i dea afară.

Prea exemplară. Făcea vizibil comportamentul celorlalţi enoriaşi deprinşi cu sporovăială şi bârfa între ei; se obişnuiseră să facă asta pe tot timpul slujbei, până când domnul Warleggan pusese capăt şi acestui lucru.

În a doua duminică din august, cum slujba era la două, Sam Carne îşi aduse turma la biserică cu vreo cinci minute înainte de vreme, şi ca de obicei, după o scurtă rugăciune, se aşezară cu toţii în linişte la locurile lor aşteptând să înceapă serviciul divin. Ceilalţi enoriaşi făceau mare gălăgie, aruncau priviri neprietenoase spre metodişti şi chicoteau între ei, considerând că atitudinea respectuoasă a celor din rândurile din spate e prea pretenţioasă. Domnul Odgers nu ştia, dar George îşi întreţinea prietenii şi, deşi prânzul nu avea să înceapă decât după serviciul religios, băuseră ceai şi exersaseră trăgând cu arcul şi în general se bucuraseră de ziua văratică, aşa că trecuseră cincisprezece minute după ora două când opt dintre ei îşi făcură apariţia la poartă. Erau George şi Elizabeth, Geoffrey Charles şi Morwenna, St. John Peter şi Joan Pascoe, Unwin Trevaunance şi domnişoara Barbary, fiica lui Alfred Barbary. Domnul Odgers se precipită să-i întâmpine, şi câţiva dădură din cap spre el, alţii îi zâmbiră când se întâlniră. După care George aproape se opri şi spuse:

— A început slujba?

— Nu, domnule Warleggan, suntem pregătiţi să înceapă.

— Cântecul acela…

Domnul Odgers trase de peruca din păr de cal:

— Nu e vina mea, dar unii dintre enoriaşi îşi petrec timpul cântând un imn născocit de ei. L-am trimis pe John în biserică să-i oprească. Se va sfârşi într-o clipă.

Aşteptară ascultând:

— Ptiu, sună ca un imn metodist, spuse St. John Peter.

— Se va sfârşi într-un minut, spuse domnul Odgers. Se va termina într-un moment.

— Dar de ce trebuie să aşteptăm? întrebă Elizabeth pe un ton vesel. Nu pentru asta sunt bisericile? Poate că, dacă ne grăbim, putem să cântăm şi noi cu ei. Îl strânse de braţ pe George. Hai, dragul meu!

Cum cântecul nu se oprise, George păruse enervat, dar vorbele lui Elizabeth îl potoliră, făcu un gest de renunţare către oaspeţii săi şi îşi continuă drumul.

Când intră în biserică metodiştii ajunseseră la ultimul verset, dar apariţia lui plus neputinţa de a-şi aminti toate cuvintele, aproape îi amuţiră. Câţiva însă, conduşi de Pally Rogers, Will Nanfan şi Beth Daniel, furioşi că în ultimele câteva luni fuseseră ridicate anumite garduri, şi netemându-se deloc de George Warleggan sau de familia lui, cântară mai tare ca oricând ca să compenseze pierderea celorlalte voci, iar ultimul verset îi urmări pe George şi suita lui cu forţă tot drumul până la bancă.

„O pace în care toate dorinţele sufletului nostru sunt îndreptate asupra lucrurilor de deasupra;

Unde teama şi păcatul, şi durerea sfârşesc alungate de dragostea perfectă”.

Şi aici aproape nu se mai auziră. Ceilalţi enoriaşi se ridicară conştiincios la sosirea grupului de la Trenwith. Cei care cântaseră imnul nu se ridicară.

Domnul Odgers se duse în amvon, tuşi şi îşi drese vocea:

— Să ne rugăm, spuse.

*

În săptămâna aceea Sam Carne era în tura de noapte, şi când ieşi din mină, ploua, aşa că-şi arcui spinarea să se

apere de intemperii şi o luă la pas peste coama dealului, spre Reath Cottage. Când ajunse aproape, zări o siluetă mică şi udă alături de un cal, chiar lângă albia secată a pârâului de sub căsuţă. Era reverendul Clarence Odgers.

— Ei, ia te uită! Bună dimineaţa, dom'le. Pe noi ne căutaţi? Cred că fratele-i la muncă. Dar intraţi, e mai uscat înăuntru.

Sam nu avea nicio îndoială cu privire la motivul vizitei lui Odgers. O luă înainte, şi după un moment de ezitare ostilă, Odgers îl urmă în căsuţa întunecoasă. Privi în jur prin odaia dreptunghiulară cu scaune grosolane, multe încleiate din lemne aduse de mare sau bucăţi de cherestea de la mină. Pe o masă dintr-un colţ era o Biblie deschisă, şi Odgers constată cu neplăcere că scaunele erau aranjate în trei rânduri cu faţa spre masă. Pe o tablă de lemn de pe perete era scris „Dumnezeu să vă mântuiască".

Sam îl domina prin înălţime pe micul cleric.

— Vă rog luaţi loc, dom'le. Îs aşa de bucuros să primesc în casa noastră un alt om al lui Dumnezeu.

Fraza nu fusese prea inspirată pentru ca această conversaţie să înceapă pe o notă plăcută. Odgers spuse:

— Aceasta nu este o vizită cu scop religios, Carne. Cred că aşa te numeşti. Cred că eşti nou-venit în acest ţinut.

— Şase luni trecute îs de când Domnul ne-a îndreptat paşii spre această parohie fratelui meu şi mie. Îl iubim şi îl preaslăvim pe Hristos în fiecare zi de sabat în biserica domniei tale. Faţa tristă a lui Sam se încreţi într-un zâmbet.

— Da, spuse Odgers. Păi, da, aşa e. Cum nu avusese vreodată nici banii, nici educaţia necesară ca să-şi alimenteze aroganţa, nu era din fire un om certăreţ, dar primise instrucţiuni clare. V-am văzut acolo pe tine şi pe prietenii tăi, şi în legătură cu acest lucru am venit să vorbim. Ieri, înainte de slujbă aţi cântat – aţi cântat şi rostit imnuri timp de zece minute într-un fel nepotrivit cu demnitatea bisericii şi cu autoritatea mea de om al bisericii. Voi – tu şi grupul tău – veniţi în fiecare săptămână, vă aşezaţi unii lângă alţii şi vă comportaţi ca şi când aţi ţine o

slujbă separată în cadrul serviciului divin!

— Ha? Nu ăsta a fost gându' nost dom'le. Venim împreună – aşa cum ziceţi – şi stăm împreună, şi cântăm împreună ca să ne mărturisim convertirea la credinţa că Hristos va veni şi ne va mântui, să arătăm cum am fost mântuiţi prin sângele Mielului. Noi cu toţii…

— Vorbeşti de convertirea la credinţa venirii lui Hristos care ne va mântui, şi cu toate astea tu şi toţi din secta ta aţi căutat în mod repetat să subminaţi *biserica* lui Hristos, nu-i aşa, să-i distrugeţi doctrinele sfinte şi să creaţi nişte practici rivale anarhice. Nu e nicio îndoială că tu şi cei ca tine aţi pornit să răsturnaţi legea şi ordinea, şi adevărata învăţătură a lui Dumnezeu în lăcaşurile lui miruite şi consacrate!

Domnul Odgers începuse anemic, dar îşi luase avânt pe măsură ce vorbea. Animozităţile lui George puseseră gaz peste foc, alimentându-le pe ale lui. Îşi trecu degetele prin găicile vestei şi trase adânc aer în piept ca să continue, când Sam îl întrerupse.

— Zău, dom'le, acu' sunteţi furios pe noi, da' ce ziceţi nu-i adevărat – nu-i adevărul aşa cum e în Hristos. Niciodată noi sau cei ca noi nu am căutat – prin gând, vorbă sau faptă – să răsturnăm doctrinele sfinte –, noi căutăm să le îmbrăţişăm acolo unde au fost uitate! Prin căinţă adevărată şi recunoaşterea păcatelor noastre descoperim mila lui Dumnezeu, aşa cum se arată ea în Iisus Hristos. Care este *deschisă pentru toţi* – orice om, cât de mic, care îngenunchează şi îşi mărturiseşte greşelile! Ca să poată să înţeleagă binecuvântarea Lui. Şi domnia ta poate s-o facă, la fel ca oricare dintre noi!

— Îndrăzneşti să-mi spui tu mie asta! Mie, care prin hirotonisire, am primit autoritatea şi onoarea succesiunii apostolice…

— Poa' să fie aşa. N-am habar de astea. Dar nu răsturnăm nicio doctrină sfântă. Tot ce vrem noi este ca toţi păcătoşii să se aplece asupra păcatelor lor şi să fugă de mânia care va veni. Venim la biserică regulat, căutând iertare şi mântuire în Hristos. Spuneţi-ne, dom'le, ce-i rău în

asta! Ne conducem după preceptele dictate de cinstitul nostru părinte fondator, domnul Wesley, şi prin…

— Ah! spuse domnul Odgers. Ah! Aşa stau lucrurile. Îl preamăriţi pe omul ăsta, acest predicator renegat şi-i atribuiţi o autoritate care ia locul autorităţii Bisericii Anglicane! Exact asta spun şi eu: pretindeţi că sunteţi independenţi de autoritatea cu adevărat consfinţită! Când veniţi la biserică…

— Altă dată… spuse Sam înflăcărându-se la rândul lui. Dom'le, adăugă ca şi când atunci îi venise gândul. Şi acum, ce găsim când venim la biserică? Ha? E mai degrabă o piaţă decât casa Domnului. Oameni care pălăvrăgesc despre preţul cositorului. Oameni care zic că ouăle n-o să se prea găsească iarna asta. Copii mici şi neastâmpăraţi care fac mare zarvă. Femei care bârfesc, bărbaţi care zbiară unii la alţii peste bănci. Nu-i un fel decent sau potrivit să te porţi. Parcă Satana s-a strecurat în lăcaşul sfânt şi l-a luat în stăpânire!

— Chiar aşa, Satana s-a strecurat acolo, declară domnul Odgers. Dar nu în cei care acceptă cu devotament învăţăturile Bisericii Anglicane. Ci în acele persoane, aşa ca tine, care caută să răstoarne autoritatea cuvenită atât a bisericii, cât şi a statului! Nu prea ai ce alege între secte nesupuse ca a ta, cu grupurile voastre independente şi slujbele de celebrare a iubirii, şi credinţa voastră de… de iluminare religioasă şi acele cluburi iacobine[8] care învaţă prostimea ignorantă mai întâi despre egalitate şi impertinenţă, şi necuviinţă faţă de superiori şi apoi despre dezgustătoarea revoluţie care sfârşeşte prin a-l nega pe Hristos şi trage întreaga omenire în jos, până ajunge într-o cloacă mizerabilă!

Disputa mai continuă o vreme, şi amândoi se încingeau din ce în ce mai mult, devenind din ce în ce mai incoerenţi, până când

---

8 Clubul Iacobinilor a fost o grupare politică-radicală din timpul Revoluţiei Franceze. Au existat numeroase filiale în Franţa, constituind o reţea naţională, (n.tr.)

Odgers se năpusti afară trântind uşa după el. Poate că Sam nu reuşi să dreagă lucrurile când redeschise uşa şi se oferi să-l ajute pe domnul Odgers să încalece pe calul său de împrumut, căci ajutorul îi fu mai întâi refuzat cu indignare, apoi, tot cu indignare, acceptat. Când calul se întoarse s-o ia spre casă cu domnul Odgers care-l stăpânea doar pe jumătate, Sam spuse:

— O să mă rog pentru domnia ta, dom'le, în fiecare zi a vieţii mele!

Rămase în ploaie, cu mâinile în şolduri, până când omuleţul dispăru dincolo de deal. Pe măsură ce chipul lui încins şi furios se răcorea, trăsăturile i se destindeau, şi zâmbi privindu-şi mâinile la fel de încordate, apoi le relaxă şi pe ele. Nu ăsta era felul în care trebuia să se poarte cineva care aflase mântuirea.

Odgers încheiase discuţia interzicându-le accesul în biserică. Sam nu cunoştea legile, dar se îndoia că putea cineva face acest lucru în mod legal. La un moment dat existase o problemă asemănătoare la Illuggan. Dar va fi greu să continue rugăciunile într-o biserică în faţa unei asemenea ostilităţi din partea preotului. Sigur că putea s-o facă. Era privilegiul creştinului să înfrunte persecuţia. Numai că numele şi autoritatea preotului încă mai reprezentau ceva în ochii multora din turma lui, iar unii nu voiau să meargă să-l sfideze. Asta însemna biserica St. Ermyn de la Marasanvose. Nu puteai să renunţi cu totul la biserică.

Ştia că Drake avea să se supere. Din cine ştie ce motive, Drake mereu abia aştepta să se ducă la biserica din Sawle, şi nu-i plăcea St. Ermyn. Sam ridică din umeri. Ei bine, mâine-seară o să fie o adunare pentru rugăciune. Fără doar şi poate că membrii mai vârstnici din grupul lui o să aibă ceva de spus.

Capitolul 8

Ross se vedea cu Henshawe aproape în fiecare zi, dar numai după două luni aduse în discuţie zvonul referitor la Wheal Leisure despre care Harris Pascoe îi vorbise în iunie. Până în acel moment zvonul se răspândise prin împrejurimi, dar Henshawe tot nu-i spusese nimic.

La jumătatea lui august se împlineau trei luni de la ultima „zi a învoielilor” la Wheal Grace; aceea era ziua în care minerii care erau plătiţi „în parte” se tocmiseră ultima dată pentru puţurile din mină, fiind de acord să scoată minereul la suprafaţă pe munca şi pe banii lor – scutiţi doar de costuri suplimentare cum era pompatul apei etc. — în schimbul unei părţi din valoarea minereului adus la suprafaţă. La unele mine acest lucru se făcea printr-o licitaţie la trei sau la două luni, astfel încât minerii să concureze între ei; dar lui Ross nu-i plăcea acest lucru pentru că adesea ducea la duşmănie între mineri, doi oameni cu un puţ deosebit de profitabil putând cădea victime din pricina unor preţuri mai mici oferite de vecinii lor. De aceea, pentru învoielile pe următoarele trei luni, Ross şi Henshawe se aşezau la masă cu oamenii în linişte şi pace, şi chemau alţi oameni numai în cazul în care proprietarul şi căpitanul nu ajungeau la o înţelegere cu cei care exploatau puţul. De fapt, de această dată nu au existat neînţelegeri. Majoritatea minerilor munciseră până la Crăciun pe 12 şilingi şi 6 penny dintr-o liră şi făcuseră un profit gras cu mina, care devenise rentabilă din octombrie. De atunci se mai învoiseră de trei ori, şi profitul procentual al minerilor fusese redus, aşa cum era obiceiul, astfel încât în prezent marja de învoială era de la 4 şilingi şi 6 penny până la 6 şilingi şi 6 penny dintr-o liră. Henshawe făcea presiuni pentru o reducere şi mai mare, dar Ross s-a împotrivit, să-i lăsăm să-şi ia profiturile. Îi mergea foarte bine, şi nu exista niciun motiv să n-o ducă bine şi minerii. Pe deasupra, într-o zonă în care exista atâta suferinţă, chiar şi puţinii oameni cu bani frumoşi în buzunare îi cheltuiau în străinătate.

Când plecă şi ultimul miner, cei doi bărbaţi rămaseră împreună şi se uitară timp de zece minute peste registre,

iar Ross îi puse întrebarea. Henshaw îşi ridică privirea de la pipa pe care şi-o aprindea şi o aţinti asupra flăcării aprinzătorului, înainte de a sufla în ea.

— Oh, chestia asta e destul de adevărată. Filonul principal s-a micşorat până la un biet firicel. Am încercat în toate chipurile să dăm din nou de un loc bun, dar până acum n-am avut noroc.

— Şi celelalte filoane?

— Oh, rezonabile, dar mici, după cum şti. Şi nu de calitate. Cuprul roşu a fost cel care ne-a adus profiturile. Ţine cont, în prezent nu putem decât să continuăm. Mergem înainte, să le dăm oamenilor de lucru. Ultimul raport contabil arată că încă am avut un mic profit.

— Ah, spuse Ross. Zvonul ăsta l-am auzit şi eu.

— Am crezut că ştii în mod sigur. Despre asta e vorba. Cel puţin aici. Este inutil să mai ascundem acest lucru.

— Aşadar ai fost întrebat?

— Da. Henshawe îşi întinse unul din picioarele lui mari încălţate în cizme şi îl frecă cu cealaltă cizmă ca să cureţe lutul nisipos. Nu eram sigur dacă ar trebui să-ţi spun sau nu, dar atunci când la o mină se decide ceva, cred că trebuie să te ţii de cuvânt. Dar la următoarea licitaţie totul va ieşi la iveală.

— Care este acţionariatul acum?

— Domnul George Warleggan a preluat cele nouăzeci de acţiuni ale domnului Coke. Bineînţeles că în tot acest timp domnul Coke n-a fost decât un om de paie. Domnul Cary Warleggan a cumpărat cele treizeci de acţiuni ale domnului Pearce. Ceilalţi nu s-au schimbat.

— Aşa că ei deţin jumătate. Este o situaţie interesantă, Henshawe. Dacă prietenii mei nu ar deţine cealaltă jumătate m-aş amuza copios.

— Şi majoritatea prietenilor tăi încă lucrează acolo, spuse Henshawe.

— Da. Mă bucur că încă este pe profit.

*

A doua zi, Ross primi o scrisoare printr-un mesager, care era o invitaţie la cină într-o reşedinţă aflată la câţiva kilometri în afara oraşului Truro. Era de la un bărbat numit Ralph-Allen Danieli, cu care se întâlnise doar de câteva ori. Odinioară, când lupta să ţină în viaţă Compania Cuprului Cammore, Danieli îi oferise un oarecare ajutor dezinteresat în obţinerea unor părţi la atelierele de topitorie. După aceea, cu mai puţin de o lună în urmă, la ultima licitaţie pentru cositor, Danieli fusese unul dintre cei care au ieşit împreună cu el de la Red Lion, iar apoi au mers pe străzi discutând.

Danieli era un negustor foarte bogat, de vârstă mijlocie, plăcut, bine văzut, care nu avea nevoie să se alieze cu nimeni de vreme ce afacerile lui cuprindeau domenii destul de variate pentru a-i asigura independenţa şi, cum era circumspect din fire, nu considera că ar avea vreun avantaj dacă lua partea cuiva. Era unul dintre strănepoţii lui Ralph Allen, flăcăul hangiului din St. Blazey care plecase de pe coastă pentru a face avere şi devenise filantrop în Bath. Danieli avea ambiţia de a-şi imita tizul; făcuse deja câteva donaţii unor organizaţii caritabile din Cornwall şi cumpărase de curând 500 de acri de pământ pe malurile râului Fal unde îşi construise o casă. Invitaţia era la cină în noua casă. Ross bănuia că aceasta era una dintr-o serie de recepţii pe care Danieli le dădea ca să se mândrească cu casa. Îi arătă invitaţia Demelzei.

— E prima noastră invitaţie după luni întregi! spuse ea. Ce păcat! Mi-ar fi plăcut să merg.

— Şi pentru ce n-ai merge?

— Nu pot apărea în societate cu o burtă mare şi umflată.

— Burta ta e doar puţin mai mare ca de obicei; ştiu eu ce spun. Mă îndoiesc chiar şi că o bătrână cu ochi de vultur ar putea detecta ceva când eşti îmbrăcată.

— Dar de-acum creşte în fiecare zi, Ross. Recepţia este tocmai pe 28. Până atunci o să arăt ca doctorul Choake.

El îşi înăbuşi râsul.

— În orice caz, ce mai contează cine ştie? Nu mi-e ruşine cu faptul că soţia mea e însărcinată.

— Nici mie nu mi-e ruşine, dar nu-mi place să mă afişez în faţa altor oameni – în special a celor din lumea bună. Luă invitaţia. Unde este Trelissick?

— Cam la şase kilometri şi jumătate de Truro, aşa îmi închipui.

— E un drum lung călare.

— Ah, în cazul ăsta înţeleg. Atunci o să refuz pentru amândoi.

— De ce pentru amândoi? Tu poţi merge.

— Nu mă duc în societate fără soţia mea.

— Dar ţi-ar putea prinde bine – probabil că te-ai simţi bine să stai mai mult printre cei asemenea ţie.

— Cei asemenea mie sunt aici, peste tot în jurul meu.

— Ştii ce vreau să spun.

— Ei bine, mergem amândoi sau deloc.

Ea spuse după o clipă:

— În privinţa călăritului, nu e nicio problemă. Obişnuiam să călăresc fără şa înainte de a o naşte pe Julia – asta se întâmpla când tu nu erai pe acolo. Dar nu am niciun chef să merg în… într-o societate de soiul ăla cu senzaţia că faţa mi-e fleşcăită şi burta umflată.

— Hai să ne uităm pe hartă, spuse Ross. Cred că putem traversa călare ţinutul mlăştinos până la Killewarren, bem o ciocolată cu Caroline, iar apoi ne continuăm drumul spre Fal. Cred că reşedinţa este lângă King Harry. Apoi la întoarcere putem dormi în Truro, facem ceva târguieli şi ne întoarcem liniştiţi a doua zi acasă.

Ea merse la oglindă şi se studie din profil.

— Ei bine, n-am mai fost plecaţi de acasă de la botezul micului Andrew Blamey. Ar fi frumos să facem şi noi o escursie.

— Excursie, o corectă Ross cu blândeţe.

— Îmi place mai mult să spun escursie, spuse Demelza.

*

Plecară de acasă pe 28, înainte de ora opt. Era o zi perfectă pentru o astfel de ieşire; era plăcut fără să fie căldură mare, soarele strălucea printre nori, iar umbrele alunecau încet peste peisajul de ţară, puse în mişcare de o briză uşoară. Chiar şi pământul sterp de pe coasta de nord părea mai aşezat şi împlinit în acea zi, şi în timp ce se îndreptau spre sud, copacii şi vegetaţia se înmulţeau şi prosperau.

Demelza se simţise uşurată să descopere că încă mai intra în costumul de călărie albastru făcut de doamna Trelask cu şapte ani în urmă şi purta pe cap tricornul albastru cu pană albă comandat tot atunci pentru ea de către Verity. O călărea pe Darkie pe care acum, la şaisprezece ani, te puteai bizui că n-o să-şi zdruncine călăreţul nici chiar dacă un viezure i-ar fi tăiat calea. Ross o urma destul de mulţumit călare pe Judith, care se dovedea o investiţie bună, deşi era încă prea agitată pentru a-i fi încredinţată misiunea de a purta o femeie însărcinată.

Ajunseră la Killewarren pe la zece şi jumătate, dar atunci când fură poftiţi în salon, fură uimiţi că n-o găsiră pe Caroline singură, ci împreună cu Ray Penvenen, ghemuit într-o haină scurtă de casă mult prea mare pentru el, cu o pătură pe umeri, în faţa unui foc de cărbuni. Domnul Penvenen nu arătase bine nici în tinereţe; cu un păr nisipiu, mic de statură, cu ochii fără gene veşnic încercănaţi, un nas ascuţit şi mobil, buze subţiri şi nişte mâini pline de negi şi rareori liniştite. Acum semăna cu propria lui caricatură mumificată. Faţa lui era atât de pământie, încât ai fi putut crede că era o corcitură, pe jumătate indian, toată carnea de pe ea căzuse, iar ochii îi erau înfundaţi în orbite şi inexpresivi. Puteai crede că, atunci când va fi mort, va arăta exact la fel.

Totuşi îi recunoscu pe Ross şi pe Demelza, şi fu capabil să poarte în şoaptă o conversaţie anostă. Aşa încât ceea ce ar fi trebuit să fie o întâlnire plăcută cu Caroline la o ceaşcă de ciocolată deveni un prilej de discuţie afectată într-o încăpere supra-încălzită şi înăbuşitoare.

Rămaseră numai douăzeci de minute, după care îşi luară rămas-bun. Dar după ce coborâră la parter, Caroline îi trase într-un mic salonaş de lângă uşa de la intrare şi le spuse:

— Săptămâna trecută am fost plecată o zi întreagă să o văd pe Susan Pellew la Treverry. I-am spus adevărul despre mine şi doctorul Enys şi am întrebat-o ce noutăţi avea de la soţul ei despre lupta navală. A fost destul de amabilă să-mi dea scrisoarea lui către ea în care vorbea de asta şi eu am încredinţat-o că i-o voi înapoia cam într-o săptămână. Sunt sigură că nu o deranjează dacă o citiţi, în caz că aveţi timp.

Ross şi Demelza o citiră împreună, stând la fereastră.

Scumpa mea, aşa începea, *ai primit deja veşti despre victoria noastră în lupta contra francezilor de pe 21 şi 22 trecute. Un raport complet a fost transmis Amiralităţii şi cunoşti probabil multe amănunte, dar totuşi mă simt obligat să-ţi scriu cu mâna mea şi să-ţi ofer informaţiile pe care le deţin.*

În după-amiaza zilei de luni eram la bordul lui Nymphe *cam la cincizeci de leghe de Ushant şi ne luptam cu un vânt dinspre sud-vest, când a fost descoperită o navă la nord-vest de noi şi am pornit în urmărirea ei. La început am bănuit că nava străină este o fregată, pentru că vremea era atât de închisă, încât timp de mai mult de o oră nu am putut s-o vedem bine. Apoi am văzut că nu avea dunetă şi ne-am putut da seama în mod clar că era o navă franceză cu două punţi. Împreună cu ea era o fregată care, deşi de-abia se zărea, se apropia de noi. Era clar că francezii nu-şi doreau să intre în luptă, dar noi am pornit în urmărirea lor cu toate pânzele sus. Le aveam cu mine pe* Travail *şi* Mermaid, *deşi ultima rămăsese în urmă şi o puteam doar zări. Vântul îşi sporise de-acum intensitatea, iar valurile creşteau rapid. La patru şi jumătate, vasul inamic mai mare, purtat de furtună, şi-a arătat prova şi catargul principal, şi am putut să vedem că era* Héros, *comandată, aşa cum am aflat mai târziu, de comodorul,* ci-devant

Baron, Lacrosse. Fregata era Palmier, *pe al cărei căpitan încă nu-l cunosc.*

La şase fără un sfert am strâns o parte din pânzele de sus şi am tras asupra ei primele salve de tun când am trecut prin spatele pupei lui Héros. *Inamicul a ripostat cu câteva dintre tunurile de pe puntea superioară şi rafale de gloanţe de muschetă trase de soldaţi, care cred că erau în număr de aproximativ două sute la bord. Eram atât de aproape de ei, încât câţiva din echipajul nostru au smuls steagul duşmanului care rămăsese agăţat de velatura noastră. Atunci am încercat să înaintăm şi să ne câştigăm o poziţie la prova inamicului,* Héros *a evitat însă această manevră şi a încercat, însă fără succes, să se poziţioneze cu partea laterală spre noi, reuşind chiar să se frece prin această manevră de verga catargului nostru din spate.*

Îndată după aceea a început o luptă lungă şi aprigă între fregata noastră şi acest vas francez de război. La o jumătate de leghe distanţă, Travail *şi* Palmier *se angajaseră de asemenea în luptă, şi deplâng faptul că trebuie să-ţi spun că, încă de la începutul acestei confruntări, dragul meu prieten şi camarad căpitanul Ernest Harrington a fost lovit în piept şi în coapsă de gloanţe de muschetă şi s-a stins la scurt timp după aceea. Ne va lipsi foarte mult, pentru că n-a existat un om mai bun ca el. Comanda lui* Travail *a fost preluată de locotenentul Williams, care şi-a condus nava în bătălie cu mare pricepere şi curaj.*

Vântul puternic şi lupta au continuat toată noaptea, pe o mare foarte agitată, iar mişcările violente ale navelor au solicitat un mare efort din partea echipajelor. Pe Nymphe *a noastră oamenii au stat adesea în apă până la brâu, iar câteva dintre tunurile noastre s-au desprins de patru ori din legăturile lor de pe afeturi. Dar toţi şi-au îndeplinit îndatoririle cu noblețe.* Mermaid, *care a apărut mai târziu, a suferit mai puţin decât noi; dar* Travail, *care şi-a continuat încleştarea cu nava franceză mai mică, era în cea mai proastă situaţie, cu catargele şi velatura foarte afectate, cu catargul de la pupa distrus, ca şi duneta, vela pătrată şi verga principală a gabierului. Am putut vedea*

acest lucru atunci când vasele angajate în luptă au fost purtate de vânt mai aproape de noi. Am putut vedea de asemenea că răspundea încet la manevre şi plutea greoaie ca şi când ar fi avut apa de un metru în cală.

La ora patru dimineaţa unul dintre marinarii noştri a observat coasta franceză şi imediat am schimbat cursul şi am abandonat lupta, îndreptându-ne spre nord. Au fost transmise semnale de noapte de pericol către Mermaid *şi* Travail*. În timp ce ne îndepărtam, cei de pe* Héros *au trimis o ultimă şi cea mai distrugătoare canonadă către noi, lovindu-ne toate cele trei catarge mici şi smulgându-ne parâmele de pe partea superioară a catargului principal. A fost nevoie atunci de multă muncă şi de calm pentru a salva partea de sus a catargului care, dacă ar fi fost pierdută, însemna pierderea vasului nostru.*

În acel moment toate cele cinci vase erau purtate cu repeziciune către coasta franceză, care se apropia, cu resacul care ne trăgea spre ea, cu un vânt năprasnic care ne împingea exact într-acolo şi cu valurile uriaşe care se prăvăleau asupra noastră. În cala noastră apa avea un metru şi douăzeci adâncime, şi manevra de a ne îndepărta de ţărm ar fi fost o întreprindere dificilă chiar şi pentru o navă neavariată. Am văzut atunci Palmier-ul *lovit şi aplecat pe o parte şi pe* Héros *purtat în derivă către ţărm.* Travail*, cu toate pânzele principale distruse, era în aceeaşi situaţie, dar* Mermaid *s-a hazardat pentru un timp încercând să le arunce o parâmă la bord. În ceea ce ne privea, eram într-un pericol atât de mare, încât nu puteam decât să ne împotrivim să fim împinşi către sud, până când am văzut brizanţi în bordul de sub vânt care au purtat apoi vasul spre apa de optsprezece stânjeni şi am îndreptat vasul cu faţa la nord, până când uscatul s-a văzut din nou în faţa noastră, iar partea de la prova care era în vânt avea brizanţii în bordul de sub vânt.*

Deja renunţaserăm şi ne consideram pierduţi, iar eu m-am gândit mult la tine şi la dragii mei copii, încredinţându-mi trupul şi sufletul lui Dumnezeu; dar printr-un miracol catargele şi vergile care suferiseră atâtea

distrugeri au rezistat furiei vântului puternic şi, după încă cinci ore de muncă şi luptă ca să ne menţinem cursul, am trecut, împotriva vântului, la o milă de Penmarche şi am ieşit în larg.

L-am văzut pe Héros *zăcând răsturnat pe o parte în valuri şi pe* Travail *la opt sute de metri mai departe în aceeaşi stare, dar nu am putut ridica un deget ca să-i ajutăm. Nu ştiu nimic despre pierderile de pe* Travail *sau câţi dintre curajoşii oameni de pe ei au ajuns la mal. Dar un vas de pescuit din Cornwall cu care am comunicat ne-a spus că după trei zile mai erau oameni pe* Héros *care încă nu puteau fi salvaţi din pricina mării agitate.*

Scumpa mea, am scris mult despre aceste evenimente, dar ştii că sunt nerăbdător să aflu veşti de acasă şi sper că o să-mi scrii în curând din nou. Ultima ta scrisoare...

În timp ce se îndepărtau călare, Demelza spuse:

— Casa aia. Bătrânul ăla îngrozitor. Ce păcat, Ross! Şi ea arată îmbătrânită.

— Ştiu că e păcat.

După pădurile din Killewarren urcară din nou pe o potecă pustie şi pietroasă în ţinutul mlăştinos unde se găseau din belşug tufişuri de orz sălbatic şi iarbă neagră care uneori creşteau atât de dese, încât era dificil de urmat cărarea. Era o zonă dezolantă, mai urâtă decât coasta de nord, bătută de vânturi şi lipsită de copaci. Ici şi colo se ivea câte o căsuţă scundă, câte un catâr care acţiona un troliu, câte o capră priponită. Speriară un iepure, o vulpe şi doi copii costelivi îmbrăcaţi numai pe jumătate, care fugiră cu toţii cu aceeaşi viteză şi spaimă. Apoi coborâră de pe culme şi intrară din nou printre copaci. Din loc în loc poteca se afunda atât de adânc printre garduri vii încât călăreau aproape printr-un tunel.

Demelza spuse:

— Lasă-mă s-o călăresc pe Judith, ca să mai schimbăm. Sunt sigură că pot s-o stăpânesc. Chiar e foarte ascultătoare.

— Fii mulţumită acolo unde eşti!

— Oh, sunt destul de mulţumită. Şi mă simt destul de confortabil. Dar tu nu arăţi bine pe ea. Ai picioarele prea lungi.

— Dacă ai fi atentă pe unde mergi nu ai avea nevoie să fii îngrijorată pentru picioarele mele.

Traversară drumul cu taxă şi se opriră câteva minute pentru ca Ross să-şi dea seama încotro s-o ia.

Demelza spuse:

— Şi scrisoarea aia. Dacă aş fi fost în locul lui Caroline, nu cred că m-ar fi liniştit deloc. Într-o bătălie atât de lungă trebuie să fi fost mulţi morţi. Şi apoi să naufragiezi pe o asemenea furtună…

— În ceea ce priveşte bătălia, un doctor ar trebui să fie mai puţin expus riscurilor, de vreme ce locul lui este pe punte unde să-i îngrijească pe răniţi. Dar Dwight, aşa cum era el – sau cum este – probabil că n-a stat la locul lui. Şi cu toate astea, mă gândeam la naufragiu ca la cel mai rău lucru… Pe aici. Cealaltă cărare ne duce prea departe la sud.

Îşi continuară drumul. Alegerea lui fusese cea corectă. După alţi trei kilometri începură să coboare într-o vale îngustă la capătul căreia se zărea râul albastru; apoi intrară în lateral pe nişte porţi frumoase şi noi şi descoperiră o mare reşedinţă pătrată construită din cărămidă şi piatră, cu ferestre înalte care dădeau spre pajiştile însorite ce coborau spre râul Fal.

Demelza spuse:

— Ştii Ross, asta e prima oară când nu sunt neliniştită. Că merg într-o societate ca asta.

— Te maturizezi.

— Nu, cred că deosebirea este faptul că port copilul tău. Cred că el mă ajută să fiu cumva mai încrezătoare.

Ross spuse:

— În cazul ăsta, cred că o să fie o fetiţă.

*

Ralph-Allen Danieli spuse:

— Bineînţeles că nu voi trăi să văd acest lucru, dar copacii ăştia pe care i-am plantat pe pajişte vor fi o variaţie de decor şi îi vor adăuga rafinament. Acum totul este nou, nepretenţios şi necizelat. Avem de gând să facem grădini în faţa casei şi o mică construcţie extravagantă în pădurea din dreapta dumneavoastră.

— Oricât de banal l-aţi putea considera, spuse Ross, decorul este unul dintre cele mai frumoase. Ce este cu aleea aceea?

— Duce în jos către debarcader. Avantajul de a trăi pe un râu este că ai la dispoziţie un drum lat. Acum, pe o zi frumoasă, nici nu mi-ar trece prin cap să merg călare la Truro sau la Falmouth; iar câteva reşedinţe importante sunt la numai câteva minute de vâslit.

— Faceţi ca ideile mele de îmbunătăţiri să mi se pară jalnice.

— La Nampara? N-am fost niciodată acolo. Este cumva lângă Werry House?

— La câţiva kilometri. A fost construită de tatăl meu când încă trăia mama. Apoi, când ea a murit, şi-a pierdut interesul şi nu a fost niciodată terminată cu totul. De atunci nu au fost nici bani pentru întreţinerea ei, ce să mai vorbim de îmbunătăţiri.

— Acum asta s-a schimbat, înţeleg.

— Nu prea tare. Desigur, casa este mică oricum ai judeca-o. Pentru a-i conferi măcar o parte din eleganţa acestei case ar trebui s-o dărâmăm şi să facem alta.

— Sunteţi prea amabil. Familia Basset a construit Tehidy din profitul obţinut de la minele lor. Şi de fapt şi familia Pendarve şi mulţi alţii.

Stăteau pe terasă privind în jos spre râu; şi chiar atunci fură chemaţi la masă. Era un eveniment destul de important, mai important decât bănuise Ross asociindu-l cu persoana lui Ralph-Allen Danieli, şi probabil cel mai stilat dineu la care participase vreodată Demelza. Era mai bucuroasă ca niciodată că îşi adusese să poarte cea mai bună rochie de zi. Cei mai importanţi invitaţi păreau a fi Vicontele şi Vicontesa Valletort, care în ciuda numelui lor

erau englezi. Împreună cu ei erau patru emigranţi francezi, un anume Viconte de Sombreuil, Contele de Maresi (pe care Ross îl întâlnise pentru scurt timp în Looe), o domnişoară de la Blache şi o doamnă Guise. Ceilalţi prezenţi la petrecere erau vărul lui Ross, St. John Peter, un locotenent Carruthers, domnişoara Robartes, care era o veche prietenă a lui Verity şi Sir John Trevaunance. Unwin se întorsese la Londra. Atât

St. John, cât şi locotenentul Carruthers îi satisfăcuseră toate capriciile Demelzei la unul din primele ei baluri, iar acest lucru o făcea să se simtă mai relaxată în această companie distinsă.

Era o petrecere de tineri, pentru că, în afara gazdelor şi a lui Sir John Trevaunance, toată lumea avea sub patruzeci de ani. Lordul Valletort era cam de vârsta lui Ross, iar soţia lui cu un an sau doi mai tânără. Era foarte frumoasă, dar cea mai slabă tânără pe care Demelza o văzuse până atunci. Şi cu toate acestea reuşea să nu pară fragilă. Părea că fusese crescută în mod special înaltă şi cu oasele subţiri ca să întruchipeze esenţa aristocraţiei. Cei patru francezi erau puţin prea elegant îmbrăcaţi pentru o petrecere de ţară – deşi după părerea Demelzei, doamnei Guise i s-ar fi potrivit mai bine termenul „dezbrăcată”. Avea un păr negru minunat şi purta o rochie de dantelă albă peste un corsaj uimitor de decoltat. Bărbaţilor le venea foarte greu să nu privească prin dantelă. Domnişoara de la Blanche avea în jur de douăzeci de ani şi, una peste alta, era mai distinsă.

Cât despre cei doi francezi, Demelza credea că erau probabil cei mai arătoşi bărbaţi pe care-i văzuse vreodată. De Sombreuil avea în jur de douăzeci şi cinci de ani, era înalt, zvelt, stilat, cu o prestanţă şi personalitate care impresionau fără nicio urmă de ostentaţie. De Maresi, alături de care avu ghinionul să stea tot timpul acestei mese îndelungate, era cam cu zece ani mai în vârstă, scund, subţire, elegant, poate şi ceva mai frumos, dar şi mai conştient de aspectul său. Ghinionul şi calvarul Demelzei constară în faptul că de Maresi vorbea fluent

englezeşte, dar cu un accent franţuzesc atât de puternic, încât adesea părea să vorbească într-o limbă numai a lui. Mirosea atât de puternic a parfum, încât tulbură aromele mâncării şi era de o aroganţă care probabil, se gândi Demelza, explica într-un fel Revoluţia Franceză.

Celălalt vecin de masă era Sir John Trevaunance, un vechi prieten de pe vremea când ea îi vindecase vaca, roşu la faţă şi jovial atâta timp cât nu era vorba de bani.

Mâncară şi băură, şi iar mâncară. Cod fiert cu calcan prăjit şi sos de stridii, friptură de vită şi budincă de portocale, raţă sălbatică cu sparanghel şi ciuperci, fricandou de viţel cu umplutură de salvie şi sos condimentat. După aceea prăjituri cu frişcă stropite cu vin de Xeres, jeleuri, tarte cu caise, budinci de lămâie şi plăcinte dulci. Şi vin de Madeira, şi vin roşu de Bordeaux, şi vin de Rin, şi porto, şi brandy. Contele francez a conversat cu cealaltă vecină de masă, doamna Danieli, lăsând-o pe Demelza să vorbească nestânjenită cu Sir John despre vitele lui. O conversaţie plăcută, fără pretenţii şi lejeră care îi conveni de minune. Dar în clipa aceea De Maresi îşi întoarse privirea strălucitoare spre ea şi îi ţinu un discurs pe care îl găsi complet ininteligibil.

— Vă rog? spuse ea.

El îşi reîncepu tirada şi o sfârşi cu:

— … iar dumneavoastră eşti fort frumos.

— Da, spuse Demelza timid, trecându-şi vârful limbii peste buze.

Această încuviinţare îi făcu plăcere şi continuă să vorbească. În următoarele propoziţii, ea prinse cuvinte care aduceau cu: plictiseală englezească, plictiseală în Cornwall, vreme ploioasă, înfăţişaaare.

Ea nu răspunse, dar închipuindu-şi că este vreun soi de compliment, îi zâmbi strălucitoare.

El spuse:

— Cât despre zicala che vremeile engleze e rece, experienţele mele spune totul. De aceea vă informez, doamnă – nu f-am reţinut nume – că-n dosprece luni experienţele mele m-a confuis de contrariu. Pentru bărbaţi

francezi e greu să înceapă să facă curte la ele. Nu mă minţiţi, doamnă, fă implor, pen’ că nu e de niciun folos.

— Cum îi spuneam lui Sir John, spuse Demelza, noi folosim un amestec de răşină de pin cu apă, pentru că este bun pentru anemie şi slăbiciune, atât la animale, cât şi la oameni. Acolo unde locuiam când eram mică, era un bărbat care atunci când simţea că-l cuprinde slăbiciunea, sărea şi stătea până la gât într-un iaz cu apă rece; apoi bea vreun sfert de litru de gin, dormea trei ore şi se refăcea de minune.

— Doamnă, spuse De Maresi, fă rog nu spuneţi mai mult. O femeie care te dezarmează cu un farmec atât de mare desfăluie clar care e păcatul ei ascuns, aşa că rogu-vă nu spuneţi mai mult. Din păcate, plec cu familia Valleorte la dineu. Aşa că întâlnire va fi dificil de oranjat astăzi. Tar mai târziu în timpul la săptămână am touă zile liber, şi am putea înfăţa mai multe unul de la altul în cel mai *délicieuse* moduri.

— Pentru că veni vorba, spuse Demelza, despre ce cred că vorbeaţi dumneavoastră, este adevărat sau este numai un zvon faptul că Prinţul de Wales s-a plictisit de domnişoara Fitzherbert şi că este împins de la spate să se însoare cu o prinţesă din Brunswick? Ştiţi ceva despre aceste lucruri, domnule?

— Prifiţi acest mâini, spuse contele, răsfirându-le de sub manşetele de dantelă. Acţioneaz de capul lor. Pipăit *mult* femei. Sunt catifelate, iar catifelarea lor spune *mângâie.* Cât despre catifelarea dumneavoastră, doamnă, cred că sunteţi forte catifelată. Făd că pielea de pe sânii dumneavoastră e ca satinul. Afeţi picioare forte lung şi zvelt; am obserfat asta când urcaţi scară. Feţi fi cea mai fericită femeie când foi fi liber să vă descopăr.

— Domnule, spuse Demelza, cred că tarta dumneavoastră cu caise este pe cale să fie stropită cu frişcă şi rom, şi aţi face bine să vă asiguraţi dacă o puteţi ataca şi pe asta. Cât despre mine, sunt plină şi nu mai pot să mănânc nimic. Şi nici nu mai pot să vorbesc în felul în care o faceţi dumneavoastră, pentru că cred că nu e nimic

serios în asta.

— Ho ho! O să fă arăt acest lucru! Fă rog să ne întâlnim vineri, ca să fă arăt acest lucru!

Astfel continuă conversaţia şi astfel continuă şi masa până la patru şi jumătate. Când în sfârşit se termină, femeile îi lăsară pe bărbaţi să-şi vadă de brandy-ul şi portoul lor.

Conversaţia de la masa încărcată cu resturi era de-acum întâmplătoare şi lipsită de vlagă, pentru că toată lumea mâncase şi băuse prea mult. Dar după ceva timp se trezi din nou la viaţă, iar subiectul fu, în mod inevitabil, războiul. Charles, Viconte de Sombreuil, îşi pierduse tatăl şi fratele cel mare cu două luni în urmă sub ghilotină, iar acum era capul familiei. Charles lipsise din Franţa doi ani, luptând pentru revoluţionari în Germania şi în Olanda, dar acum se afla în Anglia şi făcea presiuni pentru o debarcare în Bretania, sprijinită de britanici, pentru a înălţa stindardul regalist. Un breton, Contele de Puisaye, care sosise şi el în Anglia şi vorbise despre suferinţele bretonilor şi despre sentimentele regaliste înfocate care existau acolo, reuşise să capteze atenţia guvernului. Mii de bretoni (sau şuani, aşa cum fuseseră numiţi când se revoltaseră) de-abia aşteptau o debarcare. Într-adevăr, întreaga ţară era sătulă de crime şi excese, şi s-ar fi ridicat la luptă şi mâine dacă ar fi existat o şansă să-i doboare pe iacobini.

De Maresi, oricât ar fi fost de fascinat de pielea unei femei, era un partizan la fel de fervent al unei astfel de contrarevoluţii. Ceea ce doreau, spuse el, nu erau soldaţi britanici, ci armament britanic, aur britanic şi putere maritimă britanică care să ajute la debarcarea unor trupe franceze care să-l repună astfel pe tronul Franţei pe următorul Bourbon supravieţuitor. Spuse că acest lucru pe care ei îl cereau nu era o pomană. O contrarevoluţie de succes în acest moment, când forţele iacobinilor erau într-o asemenea dezordine, ar fi salvat pe termen lung nenumărate vieţi de britanici şi sute de milioane de lire englezeşti. Ar fi pus capăt războiului nu prin cucerire, care ar fi putut dura zece ani, dacă acest lucru s-ar fi întâmplat,

ci printr-o revoltă internă care ar fi putut aduce pacea în decurs de un an.

Lordul Valletort fu perfect de acord cu acest lucru, la fel ca majoritatea dintre ei, iar discuţia se învârti nu atât asupra oportunităţii restaurării monarhiei, ci mai mult asupra şanselor şi asupra trupelor, cheltuielilor în arme şi bani care ar fi fost necesare pentru a lansa cu şanse bune de reuşită o asemenea acţiune. La un moment dat, Ross se întrebă dacă cei prezenţi n-ar trebui poate să discute şi ce contribuţie în bani şi ajutoare ar fi dispuşi să acorde, dar această speculaţie se dovedi nefondată. Era de acord cu cea mai mare parte din ceea ce se spusese şi se întreba numai dacă dificultăţile organizării unei astfel de contrarevoluţii nu erau minimalizate.

Acum, când se ridicară şi ieşiră afară să se alăture doamnelor, Ross avu ocazia pentru prima dată să vorbească cu spilcuitul şi arătosul lui văr, care fusese cel mai tăcut în timpul recentelor discuţii; Ross era sigur că nu pentru că fusese intimidat în vreun fel, ci pentru că era afumat ca să rămână treaz.

— A trecut un an sau mai mult de când nu ne-am întâlnit. Ce fac părinţii tăi, St. John?

— Oh, Ross! Ho, Ross! Ce să-ţi spun, Ross! Mama are un aer de faţadă curajos care îi ascunde dispoziţia temătoare. Ştii, am tot timpul impresia că se aşteaptă să o lovească o boală teribilă. Ca o oaie bătrână care aşteaptă securea supusă şi cu gâtul plecat. Tata. În privinţa sfântului meu tată, Ross, ce să-ţi spun?! Tata este beteag, are o ulceraţie de la gură la gleznă care nu se vindecă şi asta îl face al dracului de irascibil, ştii... St. John căscă grozav. Şi tu, vere Ross? Am auzit că mina ta prosperă în sfârşit. Al naibii să fiu!

— Toată lumea a auzit. Din fericire e adevărat.

— Am fost la începutul lunii la casa veche – şi am rămas peste noapte. Au făcut lucruri grozave acolo. Chiar grozave. Dacă e să-i dăm lui George-turnătorul ce-i al lui, nu se zgârceşte niciodată cu banii şi ştie cum să-i folosească. Elizabeth arată bine, având în vedere pericolul

de moarte prin care a trecut în februarie.

— Pericol de moarte?

— Păi, căzătura aia pe scări când era grea. Nu a fost cea mai fericită… St. John căscă din nou. Ce-ai spus?

— N-am spus nimic.

— Să fiu al naibii, am crezut că ai spus ceva. Când căşti ţi se înfundă urechile. Nu e cea mai bună treabă când eşti în luna a opta. Cu toate acestea nou-născutul este nevătămat – nu are privirea crucişă sau picioarele deformate. L-am văzut şi arată bine pentru modul subit în care a venit pe lume. Cu totul nevătămat. Apropo, vere, cred că blestematul ăla de franţuz a pus ochii pe Demelza, aşa că ai face bine s-o păzeşti. Chiar înainte să-ţi dai seama, a şi pus laba pe ea. Ai grijă!

— Oh? spuse Ross. Cred că Demelza ştie să se descurce cu indivizi din ăştia care se agaţă… Dar cred că ar trebui să te felicităm pentru logodna ta. Joan nu este astăzi aici?

St. John sughiţă.

— Al naibii să fiu, nu! Nu a fost poftită. Ridică din umeri. Când o să fie măritată cu mine, o să fie poftită. O să fie.

Şi plecă.

Ross privi fix după tânărul arătos, cu claia lui de păr blond şi cu silueta gârbovită. Toate bune şi frumoase, dar într-un fel nu se înţelesese bine niciodată cu băiatul ăsta. Dacă era pe cale să se însoare cu fata unui bancher, este posibil să fi fost destul de conştient de statutul ei social inferior, dar probabil că o iubea pe fată, sau banii ei îl convinseseră. În orice caz, nu se accepta o invitaţie fără ea sau, dacă erai întrebat, nu răspundeai în felul acela. Poate că era o greşeală să ia prea în serios ce se spunea la băutură. Dar *in vino veritas.*

*

După ceai avură parte de muzică. Se părea că Lordul Valletort era pasionat de operă şi, pentru a-i face plăcere,

Ralph-Allen Danieli adusese trei cântăreţi care interpretară arii din Mozart şi Monteverdi. După ce mâncase considerabil, fusese dezbrăcată complet de privirile de cunoscător ale lui de Maresi şi purtase o conversaţie destul de inteligentă cu femeile atunci când rămăseseră singure, Demelza se simţea oarecum inconfortabil, îi plăcea muzica, dar tânjea să se plimbe prin grădină şi se ruga lui Dumnezeu ca nimeni să nu-i ceară în acea zi să cânte.

Şi nimeni nu o făcu. Distracţia era asigurată de profesionişti, chiar dacă nu era extraordinară, iar la şapte se opri brusc, când familia Valletort şi cei patru francezi se ridicară să plece. Demelza crezu că şi ei ar fi trebuit să plece, dar majoritatea rămase în continuare, iar doamna Danieli le invită pe ea şi pe domnişoara Robartes să se plimbe cu ea până la râu. Ross dispăruse din nou în interiorul casei, locotenentul Carruthers şi St. John trăgeau cu arcul, Sir John Trevaunance încă nu se trezise din somnul în care îl legănase muzica, aşa că îşi înfăşură părul cu o eşarfă şi o urmă pe doamna Danieli.

De fapt, Ross se afla în biroul lui Ralph-Allen Danieli, unde fusese invitat să studieze planurile casei şi câteva facturi pentru construcţie şi decoraţiuni despre care Danieli credea că i-ar putea fi de ajutor la reconstrucţia Namparei.

Le studiară împreună timp de zece minute, şi apoi Danieli spuse:

— Căpitane Poldark, dacă tot suntem singuri o clipă, mai e o mică chestiune pe care aş dori s-o discut cu dumneavoastră. Este ceva la care eu şi unul sau doi dintre colegii mei ne-am gândit bine în aceste ultime câteva luni. Este vorba despre numirea dumneavoastră ca judecător de pace.

Ross simţise că invitaţia de a vedea planurile fusese puţin forţată, dar nu bănuise care era scopul ei.

— Ei, nu zău?

Se cercetară reciproc pe deasupra mesei. Ralph-Allen Danieli era un bărbat înalt şi voinic, îmbrăcat şi astăzi

aproape la fel de simplu ca un quaker[9] şi avea o purtare sobră. Când zâmbea, aşa cum o făcea acum, exprima prietenie, şi nu neseriozitate.

— De când a murit vărul dumneavoastră Francis, în acest ţinut a rămas vacant un loc de magistrat. Când a murit unchiul dumneavoastră, domnul Francis Poldark a vrut să refuze funcţia, spunând că era prea sărac, dar l-am convins că era de datoria lui să o accepte. Timp de mai bine de o sută de ani această poziţie a aparţinut întotdeauna unui Poldark. Mi se pare un păcat să rupem tradiţia.

Ross se aşează şi îşi încrucişă picioarele. Vinul şi mâncarea îl făceau întotdeauna să devină palid la faţă, şi nu îmbujorat.

Danieli spuse:

— În acest ţinut lipseşte de fapt un om de calitate. Bătrânul Horace Treneglos chiar este prea beteag şi prea surd pentru a-şi face treaba, dar ştim că nu doreşte ca fiul lui să fie făcut judecător cât timp trăieşte el. Hugh Bodrugan este excentric ca aspect şi mod de a raţiona. Ray Penvenen înţelegem că este pe moarte. Trevaunance bineînţeles că este bun.

— E o adunătură jalnică, sunt de acord, spuse Ross.

— Acum, când aţi devenit căpitan de voluntari în zona dumneavoastră, când treburile zilnice ale minei vă lasă mai multă libertate, şi mai ales pentru că războiul cu Franţa intră într-o fază mai înverşunată, avem mare nevoie de cineva cu numele, poziţia şi caracterul dumneavoastră pentru a-şi asuma responsabilitatea şi a-şi face datoria de judecător.

Ross rămase tăcut. Aflase de acest zvon care fusese lansat când murise Francis. Dar nu prea îl luase în serios, nu avusese nicio reacţie la el, şi acesta se stinsese curând. La fel ca speranţele domnului Odgers pentru o masă de duminică. Spuse:

— În prezent există şi în Anglia agitaţia asta.

---

9 Membru al unei secte protestante (n.tr.)

Răspândirea ideilor revoluţionare.

— Ei bine, aşa e. Într-adevăr, aşa e. Într-o perioadă ca asta avem nevoie de conducători puternici.

— Domnule Danieli, mă întreb dacă nu aţi uitat – ia să vedem, cât timp a trecut? — că numai cu patru ani în urmă am fost judecat în Bodmin în faţa domnului judecător Lister şi a unui juriu format din doisprezece oameni sub acuzaţia de incitare la revoltă a unor cetăţeni paşnici, ba mai mult m-am revoltat împotriva legilor pământului. Asta cred că a fost doar începutul rechizitoriului, dar au mai urmat şi alte acuzaţii.

Danieli se înroşise.

— Acuzaţii pentru care aţi fost achitat în totalitate.

— Adevărat. Deşi dacă îmi amintesc bine, judecătorul care a pronunţat sentinţa a spus că verdictul juriului s-a datorat într-o mică măsură logicii şi în mare măsură indulgenţei.

— De asta nu ştiu nimic. Dar ceea ce contează, căpitane Poldark, este faptul că aţi părăsit tribunalul cu reputaţia intactă.

— Da. Presupun că se poate spune şi aşa.

— Dumneavoastră presupuneţi că se poate spune şi aşa. Aşadar, asemenea acuzaţii ar putea fi folosite cu greu împotriva dumneavoastră.

— Da. Dar v-aş mai reaminti şi faptul că, cu doi ani înainte de asta, am intrat cu forţa în temniţa Launceston şi am scos de acolo pe unul dintre servitorii mei care executa o pedeapsă.

— Am auzit ceva de asta. Nu cumva omul era pe moarte?

— Din întâmplare, da. Dar acest lucru mă recomandă cu greu în faţa propriei mele clase sociale drept o persoană potrivită să aplice legea.

Danieli îşi scoase tabachera din carapace de broască ţestoasă şi îl invită pe Ross să se servească. Ross zâmbi şi clătină din cap. Danieli spuse:

— Căpitane Poldark, dacă priviţi în jurul dumneavoastră, cu greu veţi putea găsi pe cineva care să

nu se fi răzvrătit când era tânăr.

Nu este ceva care vă este caracteristic numai dumneavoastră. Priviţi comportamentul majorităţii vecinilor dumneavoastră şi o să găsiţi puţini care să nu aibă de dat socoteală pentru unele greşeli de tinereţe.

— Oh, într-adevăr. Şi nu numai din tinereţe. Dar mă îndemnaţi să accept această funcţie pe principiul că un păcătos îndreptat este cel mai bun predicator?

— N-aş interpreta lucrurile în felul ăsta.

Ross îşi mângâie genunchiul şi privi pe fereastră la ziua luminoasă de afară.

— Cum se numesc aceste ferestre? Veneţiene, nu-i aşa?

— Da.

— Casa este deosebit de luminoasă. Una dintre cele mai luminoase pe care le-am văzut.

— Aveţi un nume foarte vechi, foarte respectat în ţinut. Până când nepotul şi fiul dumneavoastră vor creşte mari, cu excepţia dumneavoastră nu mai există nimeni altcineva care să-l reprezinte.

— Tatăl meu n-a fost niciodată judecător.

— Nu. Dar pe atunci fratele lui mai mare Charles era în viaţă.

N-a fost numai asta, îşi spuse Ross în sinea lui.

— Educaţia şi experienţa au şi ele o valoare deosebită în administrarea ţării, spuse Danieli. Aici era de folos bătrânul Horace Treneglos, care avea cunoştinţe de greacă foarte bune şi unde John Trevaunance este deosebit de folositor, având ceva cunoştinţe despre legi, dobândite în tinereţe la Cambridge. Experienţa dumneavoastră vastă va contribui la ridicarea eficienţei şi a competenţei Curţii.

— Ideea asta aţi lansat-o dumneavoastră personal, domnule Danieli?

— Nu, nu, mai mulţi dintre noi. Am fost cu toţii de acord. Vă asigur că nu vor exista piedici. Oamenii cred că era şi timpul.

Ross îşi îndreptă picioarele şi se ridică. Spuse:

— Vă invidiez pentru toate aceste cărţi. Văd că aveţi

Drepturile omului de Tom Paine. O carte interzisă?

— Nu şi atunci când am cumpărat-o. O să mă aleg cu o pedeapsă dacă o vând astăzi. Aţi citit-o?

— Da. Nu cred că este chiar atât de revoluţionară pe cât pretind unii.

— Păi... Depinde de punctul de vedere al celui care o citeşte. Pensii pentru bătrâni de la cincizeci de ani? Educaţie pentru cei săraci? O taxă pe venit care merge până la confiscarea a tot ceea ce depăşeşte 23.000 de lire? Unii ar spune că e destul de revoluţionară.

— Aşa cum spuneţi, depinde de punctul de vedere al fiecăruia. Bineînţeles că este scandalos de radicală. Dar pentru mine Paine este un vizionar ale cărui idealuri sunt prea înalte, nu un revoluţionar în cel mai agresiv sens, nu un adevărat admirator –, deşi pretinde că este – al realizărilor Revoluţiei Franceze. El nu condamnă posesia proprietăţii private, ci folosirea ei neîngrădită în scopuri egoiste. Mi s-a spus că Pitt simpatizează în secret cu multe din ceea ce a scris Paine.

— Esenţialul este că în această perioadă simpatiile cuiva trebuie să rămână secrete, spuse Danieli sec. Ştiţi cumva dacă mai trăieşte?

— Cine, Paine? Dumnezeu ştie. Nimeni nu mai ştie în ziua de azi cine este în viaţă şi cine este mort în Franţa.

Urmă un răstimp de tăcere.

Ross spuse:

— Mă tem că trebuie să refuz.

Danieli închise tabachera şi se şterse uşor la nas cu o batistă fină, dar simplă din batist. Afară gângureau câţiva porumbei. Era un sunet plăcut care intra pe fereastra deschisă într-o după-amiază caldă de august.

Ross spuse:

— Apreciez faptul că dumneavoastră şi prietenii dumneavoastră mi-aţi propus acest lucru; iar refuzul meu cred că nu va provoca riscul de a fi considerat lipsit de bună-cuviinţă sau ipocrit. Dar nu mă simt în stare să-i judec pe alţi oameni.

— Nu e nevoie decât de interpretarea legii

pământului.

— Da, dar asta implică o judecată superficială. Şi deşi în prezent încerc să respect legea şi sper să continui să o fac, au existat ocazii în trecut când i-am pus la îndoială validitatea – şi s-ar putea să mai fie ocazii în viitor când o s-o fac din nou. Probabil că nu în interesul meu. Eu, personal, nu mă aştept să rămân fără un acoperiş deasupra capului sau să muncesc în condiţii care îţi distrug viaţa, sau să mă îmbolnăvesc de ftizie la treizeci de ani, sau să-mi văd soţia înfometată sau copiii târându-se goi pe podeaua unei cocioabe. Nu mă aştept să fiu supus tentaţiei de a fura lemne de foc pentru a mă încălzi sau de a vâna un iepure pentru a amăgi foamea familiei. Dar deseori în aceste cazuri, legea nu are nicio îngăduinţă pentru împrejurările în care s-a comis infracţiunea. Nu a avut în privinţa servitorului meu, aşa că a intrat la puşcărie pentru doi ani şi a murit acolo. Nu sunt deloc revoluţionar în sensul iacobinilor. Cred în legile proprietăţii. Nu-mi plac hoţii. Dar pedepsele simt prea severe. Dacă în faţa mea ar apărea un om acuzat că a încălcat proprietatea şi că a pus capcane pentru iepuri, nu aş fi în stare să nu mă întreb dacă, în locul lui, nu aş fi făcut la fel. Iar dacă aş fi făcut la fel, cum l-aş putea condamna?

— Nu tot actul de justiţie este orb şi brutal.

— În niciun caz.

— Şi probabil că nu veţi avea acelaşi simţământ în privinţa unui om care ucide alt om sau care violează o fată, sau care dă foc unei căpiţe de fân…

— Bineînţeles că nu, dar acestea sunt probleme de care de obicei se ocupă instanţele mai înalte.

— Aşa că pentru infracţiunile mai mici care ar ajunge înaintea dumneavoastră aţi putea să mai temperaţi justiţia cu puţină indulgenţă.

— Şi să mă lupt cu toţi colegii mei judecători? Pot să mă înţeleg cu Hugh Bodrugan în privinţa condamnării unui braconier? Ar însemna începutul unui alt război civil!

Danieli îşi muşcă buzele şi îşi ridică privirea către bărbatul înalt şi mai degrabă uscăţiv de lângă bibliotecă.

— Funcţia de magistrat, după cum veţi înţelege, nu constă doar în judecarea oamenilor. Un magistrat exercită puterea în ţinut, indiferent de consecinţe. Se ocupă mult de preţuri şi taxe, şi de privilegiul de a le folosi, de construcţia de drumuri, de reparaţii de poduri şi de dragarea canalelor. De mare parte din administraţia ţării. Un bărbat energic ca dumneavoastră ar avea multe oportunităţi de a face treabă. Ar fi păcat să refuzaţi ocazia de a face atât de mult bine din teama de a nu provoca un rău mic.

Ross clătină din cap şi zâmbi.

— Aveţi un mod foarte fermecător de a prezenta lucrurile, domnule Danieli. Aş vrea ca şi refuzul meu să fie la fel de fermecător. Dacă aş fi crezut că oamenii alături de care aş fi participat la împărţirea dreptăţii ar fi semănat cu mine în vreun fel sau ar fi fost măcar deschişi la dezbateri, poate că aş fi gândit altfel. Dacă legile locale ar fi devenit mai liberale şi mai tolerante aş fi fost bucuros să încerc să le interpretez. Dar în acest moment, sub ameninţarea a ceea ce s-a întâmplat în Franţa, ne îndreptăm chiar în sens contrar. Acum dacă numai vorbeşti de toleranţă, de idei liberale, de reformă, de îmbunătăţirea condiţiilor pentru săraci, este echivalent cu trădarea. Eşti etichetat drept iacobin şi condamnat ca trădător. Săptămâna trecută, un om a fost spânzurat la Londra pentru că a luat 1,15 lire dintr-o prăvălie. Acum eşti băgat la închisoare fără proces. Dacă vorbim prea deschis în public, ne asumăm cu toţii un risc. Oh, ştiu, continuă el când Danieli fu gata să vorbească. Cunosc prea bine explicaţia, şi într-o oarecare măsură o înţeleg şi sunt de acord cu ea. Dar deja s-a mers mult prea departe, mai departe decât cred că se justifică pentru binele public sau ţinând cont de siguranţa publică. În vederea învingerii unei tiranii din străinătate, cred că suntem în pericol să creăm noi înşine o tiranie. Nu înţelegeţi că ţinând la părerile mele, aşa cum o fac eu, ar fi o greşeală gravă din partea mea să accept oferta dumneavoastră?

Danieli oftă şi se ridică.

— Vă înţeleg raţionamentul. Şi totuşi cred că este

neadecvat. Oamenii cu idei liberale sunt cei care ar trebui să încerce să interpreteze legea şi să ajute la conducerea acestei ţări, nu să se retragă şi să lase acest lucru pe seama unor spirite mai rudimentare. Aceste pericole vor trece. Buna guvernare a ţării trebuie să continue. Oricum, asta este. Ne întoarcem la doamne? Le văd urcând dinspre râu.

Ieşiră împreună prin hol şi apoi pe terasă. Acolo încă nu era nimeni, cu excepţia unui servitor care mai punea o masă pentru ceai. În această vale erau la adăpost de vânt, iar peisajul era învăluit într-o pace perfectă. Cele trei femei formau o pată de culoare de un albastru-deschis, ocru şi trandafiriu pe fundalul verde. Demelza îşi scosese jacheta, iar bluza ei de mătase strălucea în soare.

— Bineînţeles că vă daţi seama, spuse Ralph-Allen Danieli. Sau poate că nu. Poate că e ceva ce ar trebui să dezvălui în acest moment... să vă spun. Pentru că ne trebuie chiar de urgenţă un om nou în ţinutul dumneavoastră, acesta va fi găsit. În mod sigur acum se va pune problema altcuiva care are un nume. Asta dacă, aşa cum presupun, sunteţi de neclintit în decizia dumneavoastră... Aşteptă, dar Ross nu spuse nimic. Va trebui să oferim acest loc de magistrat altcuiva, iar în modul cel mai evident, singurul alt candidat cu un rang într-adevăr potrivit este George Warleggan.

Demelza îşi flutură eşarfa. Ross nu-i răspunse.

— O alegere admirabilă, spuse el, iar vocea nu-i trădă decât în mică măsură sentimentele. Warleggan are toate calităţile care mie îmi lipsesc.

— Şi îi lipsesc multe din calităţile pe care dumneavoastră le aveţi. Cred că e păcat, căpitane Poldark... Ei bine, dragile mele, v-a plăcut plimbarea?

*

Rămaseră până la nouă seara, bând ceai, mâncând biscuiţi şi prăjiturele şi conversând agreabil despre una şi alta. Danieli le oferi un pat, scuzându-se că nu indusese

acest lucru în invitaţie, dar îl refuzară politicos şi după un rămas-bun prietenos o luară călare înapoi pe vale şi ajunseră la bariera drumului cu plată spre Truro. Până la unsprezece ajunseră la Lion Inn, unde Gimlett sosise deja cu aşternuturi curate ca să se asigure că odaia lor era curată şi pregătită cum se cuvine, iar caii aveau adăpost şi îngrijire adecvate. Cu excepţia licitaţiilor, era prima oară când Ross fusese la han de la scandalul cu George din urmă cu trei ani, când într-o ultimă străfulgerare de mânie îl împinsese şi îl doborâse la pământ şi pe hangiu; dar omuleţul era în mod clar impresionat să-şi vadă importantul client şi să dea uitării trecutul. Ross încercă să fie cât se putea de plăcut la cina lor uşoară, dar cumva nu era într-o stare de spirit care să-i permită să se relaxeze în mod convingător. Demelza, care savurase ziua pe îndelete, nu-l înţelegea şi, până când nu fură singuri în camera lor, el nu-i spuse de oferta pe care i-o făcuse Ralph-Allen Danieli şi de răspunsul pe care îl dăduse.

— Oh, Ross, spuse ea.

— Ce vrei să spui cu „oh, Ross”?

— Păi, eu ştiu ce simţi tu şi sunt bucuroasă că simţi aşa; dar mi se pare că e aşa păcat.

— E păcat că am simţămintele astea?

— Nu. E păcat că ai refuzat din cauza lor. Cred că… nu e bine că nu te învârţi mai mult printre oameni de rangul tău şi… şi că nu eşti o persoană cu greutate printre ei. Asta era o ocazie să fii… Vreau să fii respectat aşa cum meriţi.

— Respect pe care tu crezi că acum nu-l primesc. Mulţumesc.

— Ross, nu mă necăji! Îmi pare rău dacă nu ţi-a plăcut ce am spus. Bineînţeles că accept tot ce crezi tu că e mai bine pentru tine. Dar orice om are un loc care i se cuvine în lume, iar al tău este… este într-o poziţie cam ca asta. Eşti prin naştere moşier şi… şi unul dintre lucrurile cu care se ocupă moşierii este legea. Sunt mâhnită ca a trebuit să refuzi.

— Ai avea o părere mai bună despre mine dacă aş fi fost un destrăbălat bătrân, puturos, borţos şi cu ficatul

mărit ca ibovnicul tău Hugh Bodrugan, care bea până cade sub masă de şase ori pe săptămână şi are mâinile pregătite să umble pe sub fusta sau bluza oricărei femei care se întâmplă să fie la îndemână. Atunci mi-ai admira poziţia în societate? Ai crede că asta arată că sunt o persoană cu greutate?

— Nu, Ross, nu arată; iar tu ştii că nu asta am vrut să spun. Şi mai ştii şi că Hugh Bodrugan nu a fost niciodată ibovnicul meu. Şi nici fusta sau bluza mea nu i-au stat la îndemână.

— Ţi-ar plăcea să fiu un ipocrit, să-i linguşesc pe oamenii care au putere, astfel încât să-mi revină puţină şi mie? Ca să merg ţanţoş şi să cotcodăcesc pe grămada mea de bălegar? Ţi-ar plăcea să fiu pompos, arogant, umflat de propria mea îngâmfare, să mă văd ca un mic Dumnezeu care împarte dreptatea peste alte creaturi mai neînsemnate? Ţi-ar plăcea…

— Te rog, Ross, desfă-mi nasturele ăsta. M-a strâns bluza toată ziua. Mă gândesc, cred că n-o să mai fiu în stare s-o port decât din noiembrie încolo.

El îi privi ceafa, şuviţele de păr care se unduiau pe pielea albă. Îi desfăcu cei trei nasturi şi se întoarse cu spatele teribil de iritat. Nu mai vorbiră până când nu se dezbrăcară şi se băgară în pat amândoi. Ross stinse două lumânări şi lăsă una să ardă. Aceasta fumega, iar fumul se ridica în rotocoale asemenea unei şuviţe din părul ei. El încercă să-şi stăpânească resentimentul iraţional.

— Deci crezi că am greşit, spuse el.

— Cum aş putea să spun? Cum să fie greşit să faci ceea ce tu crezi că e drept?

El nu îi spusese despre omul care probabil avea să fie numit în locul lui.

— A fost o petrecere splendidă, spuse ea. Dar francezul ăla…

— Ralph-Allen Danieli o să fie mai mare peste şerifii din Cornwall anul viitor. Nu i-ai auzit vorbind despre asta la masă?

— Nu. Ce e asta? Sună foarte impresionant.

— Poate că ne puneau la încercare – să vadă cum te porţi tu şi dacă eu nu purtam cravată tricoloră de revoluţionar. Valletort este fiul lordului locotenent, ştii şi tu. Bătrânul Mount Edgcumbe. Ţi-a plăcut de el?

— Nu prea am vorbit cu el – mi-a plăcut soţia lui. Dacă asta e înalta societate, atunci cred că-mi place, Ross. E mai bine decât ce-am văzut până acum.

— Da, e cu mult peste balul regional. Există un stadiu în care posesia banilor se justifică prin faptul că îi oferă posibilitatea celui care îi are să devină stilat, cultivat, rafinat şi elegant. Când se întâmplă acest lucru, probabil că nu există vreo societate mai bună pe lume.

— Sper…

— Ce?

— Că vom fi din nou acolo vreodată.

— Nu-mi închipui că faptul că am refuzat această poziţie mă va face mai iubit de către ei. Cei pe care i-am întâlnit astăzi sunt progresiştii, care în vremuri mai bune ar fi reformatori, care se mândresc că sunt deschişi la minte. Dar bănuiesc că în această conjunctură chiar şi ei vor fi înclinaţi să judece că acela care nu este cu ei este împotriva lor. Asta e tendinţa în vremuri de tensiune şi război. În prezent, moşierii din Anglia văd o nenorocită de revoluţie în spatele fiecărui oblon tras.

— Oh, păi… Ridică uşor din umeri, filosofică… avem atât de multe pentru care trebuie să fim mulţumiţi. Nu are importanţă. Ai luat o listă cu ce urmează să cumpărăm mâine?

— Da. E lungă de-un cot.

— Bun. Atunci să ne gândim la ea. Noapte bună, Ross.

— Noapte bună.

El suflă şi-n ultima lumânare. Atunci singura lumină rămasă fu cea a felinarului de pe coridor care se strecura pe sub uşa lăsată. De jos se auzea un murmur stăruitor, tulburat din când în când de strigăte care veneau din sala unde se bea.

Stăteau amândoi tăcuţi, fiecare cu gândurile lui. Şi amândoi ştiau că, oricât de multe lucruri ar fi cumpărat a

doua zi, oricât de extravagante ar fi fost cumpărăturile lor, evenimentele de astăzi le stricaseră savoarea.

Capitolul 9

George primi invitaţia prin poştă în septembrie şi, după întârzierea cuvenită, răspunse spunând că era bucuros să accepte numirea făcută de Lordul Cancelar.

Sperase la aşa ceva, dar se gândise că probabil trebuia să aştepte până când Horace Treneglos sau Ray Penvenen mureau. El locuia la Trenwith numai de un an; şi nici nu locuia acolo permanent, deşi rămăsese în mod deliberat mai mult decât ar fi cerut convenienţele. Îşi dorise să fie acceptat în ţinut, dar îşi închipuise adesea că oameni precum cei din familia Bodrugan sau Trevaunance i-ar fi putut întoarce spatele. Această numire era o dovadă importantă că fusese acceptat. Banii vorbeau. Şi în curând vor trece înaintea descendenţei.

Era cu atât mai plăcut cu cât cu trei ani înainte tatăl lui încercase să facă ca el să fie ales în consiliul comunal al oraşului Truro şi dăduse greş. Tatăl lui deţinea şi această funcţie, şi era şi magistrat, şi fusese de un real ajutor oraşului; fusese, de asemenea, şi un susţinător constant, înverşunat şi vocal al Vicontelui Falmouth în tot ceea ce plănuia acest gentleman; dar atunci când numele lui George fu adus în discuţie pentru a ocupa un loc rămas liber, Excelenţa Sa preferase pe altcineva şi cu asta totul se încheiase. Oricât de tare încercase familia Warleggan să fie amabilă cu familia Boscawen, aceasta nu fusese niciodată destul de amabilă la rândul ei. Motivul era evident, deşi cei din familia Warleggan îl înţelegeau numai în parte. Lordul Falmouth deţinea controlul asupra oraşului şi a consiliului. Ca aristocrat cu moşii enorme, era obişnuit cu respectul unor oameni precum Hick şi Cardew, şi al celorlalţi membri ai consiliului. Asemenea oameni nu se aşteptau la prietenia lui. Dar nu era la fel de uşor să extindă acelaşi soi de

patronaj asupra unui om care deţinea cinci sute de acri de pământ şi o casă aproape la fel de mare ca Tregothnan, precum şi cea mai mare casă din Truro, plus că avea afaceri importante în domeniul bancar, al topitoriilor şi al mineritului care îl situau printre cei mai bogaţi oameni din ţinut. Aşa că Lordul Falmouth hotărâse că pentru moment era suficient un singur Warleggan în consiliul orăşenesc.

De aceea, acest succes într-un ţinut rural, unde prejudecăţile şi spiritul de clan erau la apogeu, era un semn de progres. Şi nu avea nimic de-a face cu puterea lui economică din Truro. Acest lucru îi făcea o plăcere deosebită.

Bineînţeles că îşi ascunse această plăcere faţă de Elizabeth, căreia îi împărtăşi acest lucru ca din întâmplare într-o seară la cină, spunându-i că uitase complet să amintească de asta până atunci.

Ea spuse:

— Oh, mă bucur. Francis se plângea mereu de asta ca de o corvoadă, dar eu credeam că interesul pentru treburile altor oameni îl ştirbeau pe cel pentru afacerile lui.

Tonul ei, la fel de relaxat ca al lui, dar într-un mod natural, îl irită. Normal că pentru ea şi cei asemenea ei asta venea ca şi când li s-ar fi cuvenit. Jonathan devenise magistrat atunci când murise tatăl lui: nu era nicio realizare, era pur şi simplu o îndatorire plicticoasă a unui gentleman.

— Da, păi, o să aibă de-a face cu mine doar când o să fiu aici. Trebuie să ştie că o să fim în Truro o mare parte din iarnă.

— Ai stabilit data la care ne întoarcem la Truro?

— Nu avem niciun eveniment social până pe 5 octombrie. Mă gândeam la sfârşitul acestei luni, dacă îţi convine şi ţie.

— O să-mi facă plăcere schimbarea.

— De ce?

— De ce? Îşi ridică privirea spre el. N-ar trebui să-mi facă plăcere? Vremea s-a stricat şi nu dă semne să-şi revină. Anul trecut eram însărcinată şi nu am putut să mă

bucur cum trebuie de lucruri. Acum aştept cu nerăbdare să-mi văd prietenii – şi pe ai tăi – concertele, jocurile de cărţi, balurile. E o schimbare de decor.

El se aplecă din nou asupra mâncării, satisfăcut de cele spuse de ea. Încă de când se căsătoriseră el simţise o oarecare reticenţă din partea ei de a locui la Trenwith şi se întrebase adesea dacă mai exista şi altceva în afară de ceea ce vedea el. Bineînţeles că, înainte de căsătorie, el îi promisese că o să trăiască la Cardew, dar când ajunseseră în acest punct tatăl lui nu fusese pregătit să elibereze casa. În efortul de a o convinge că mariajul cu el i-ar fi oferit tot ceea ce îşi dorea ea, George se făcuse vinovat de una sau două exagerări, din care aceasta era cea mai mare. Elizabeth încercase să-şi ascundă dezamăgirea, dar acum, după ce se născuse Valentine, acest lucru era şi mai evident. George bănuise întotdeauna că această dorinţă de a părăsi Trenwith era de fapt dorinţa ei de a se îndepărta şi mai mult de Ross Poldark.

Aceasta era singura masă pe care o luau singuri. În cei doi ani de căsătorie relaţia lor suferise schimbări subtile pe care naşterea lui Valentine le adâncise. George îşi dorise cu ardoare o singură femeie în viaţa lui, iar atingerea acestui scop îi adusese o satisfacţie imensă. O luase pe Elizabeth cu toată pasiunea de care era capabil, şi spre marea lui încântare descoperise că şi ea îi răspundea în acelaşi mod; pentru că el nu ştia că acest răspuns era mai mult o reacţie de mânie decât de pasiune adevărată. Consecinţa nemijlocită a fost faptul că amândoi au pus la bătaie mai mult sentiment decât ar fi făcut-o în mod normal, iar combinaţia a fost excepţională pentru amândoi. Dar sarcina timpurie a lui Elizabeth a fost o scuză pentru a coborî de pe aceste piscuri, pe care nu le-au mai urcat niciodată. George era rece din fire, iar Elizabeth nu mai avea ce să-şi demonstreze. De la naşterea lui Valentine nu-l refuzase, dar era vorba de o propunere şi o acceptare, nu de o dorinţă reciprocă.

Amândoi erau conştienţi de acest lucru. George ştia ce li se întâmpla temporar unor femei după naşterea unui

copil. Ştia ce se întâmplase între ea şi Francis după naşterea lui Geoffrey Charles. Faptul că după naşterea lui Valentine nu se întâmplase acelaşi lucru îi dădea satisfacţie. În orice caz, pentru moment era mulţumit. Faptul că o avea pe Elizabeth era aproape de ajuns în orice condiţii. Cerinţele emoţionale din partea lui erau minime. Iar Elizabeth era mulţumită de răcirea unei relaţii pe care nu era sigură că şi-o dorise vreodată.

Dar în ciuda acestei răciri în sens fizic, în rutina lor zilnică existau puţine animozităţi. Încă din prima zi a căsătoriei lor, George a fost satisfăcut de gradul în care Elizabeth a fost pregătită să-şi identifice interesele cu ale lui – chiar şi în ostilitatea manifestată faţă de familia Poldark de la Nampara. Când se însurase cu ea o crezuse fragilă şi frumoasă ca un fluture; căsătoria cu ea îi stimulase instinctele de protecţie, dar şi de posesie. Dar în timp ce el o percepea ca pe o femeie fragilă fizic şi frumoasă, a descoperit că avea o minte ageră, o judecată la fel de bună ca a lui, o capacitate de a conduce casa fără ajutorul lui şi un interes pentru cariera lui care nu înceta să-l surprindă. Faptul că supravieţuise aproape doi ani ca văduvă şi condusese această casă fără niciun ajutor, fără niciun bărbat şi fără bani nu fusese o întâmplare.

Singurul subiect care constituia o problemă între ei în ultima vreme era, ca de obicei, Geoffrey Charles. Elizabeth spera ca el să-şi petreacă toamna cu ei la Truro, dar George argumentase că, dacă urma să plece la şcoală cam într-un an, era mai bine pentru el să se obişnuiască fără mama lui pentru un timp. Lăsându-l la Trenwith în grija guvernantei, a unchiului şi a mătuşii ar fi fost un mod mai blând de a slăbi legăturile dintre ei. Elizabeth, personal, nu vedea niciun motiv de a slăbi legăturile încă – de fapt nu vedea niciun motiv pentru care ar fi trebuit să plece vreodată la şcoală –, dar după o discuţie îndelungată şi destul de aprinsă, în care nu se exprimaseră prea multe sentimente, ea cedă în cele din urmă.

Aşa că Geoffrey Charles urma să rămână pe loc. În acea seară, după cină, Elizabeth veni la Morwenna care

cosea în salonul de iarnă.

— Oh, Morwenna, e ceva ce am avut de gând să te întreb. Nu-i aşa că e adevărat că aţi mers călare pe plaja Hendrawna?

Fata puse jos lucrul de mână. Pentru asta nu avea nevoie de ochelari.

— Da. Geoffrey Charles ţi-a spus?

— Nu mi-a dat informaţia de bunăvoie. Am găsit nisip în buzunarul lui şi l-am întrebat.

— Da, spuse Morwenna. Am fost de câteva ori. Am făcut ceva greşit?

— Nu greşit. Dar aţi colindat mai departe decât mi-am închipuit că o s-o faceţi.

— Îmi pare rău. De fapt este mai aproape decât am călărit pe celălalt drum. Dar dacă nu vrei s-o mai facem, nu avem de ce să ne mai ducem acolo.

— Cum ajungeţi acolo? Aţi trecut pe domeniul Nampara?

— Nu. Din ce te-am auzit m-am gândit că n-o să-ţi placă să facem asta, aşa că am ocolit pe la Marasanvose şi printre dunele de nisip care cred că îi aparţin domnului Treneglos.

— Keigwin merge cu voi?

— Oh, da. Deşi uneori Geoffrey Charles are chef să mergem pe jos, şi atunci mergem singuri.

— E un băiat încăpăţânat. Nu trebuie să-l laşi să-şi impună voinţa în faţa ta.

Morwenna zâmbi.

— Nu cred că face asta, Elizabeth. Dar nu e atât de încăpăţânat, cât... convingător.

Elizabeth zâmbi şi ea şi puse o mână să învârtească vechea ei roată de tors. N-o mai folosise de peste un an.

Morwenna spuse:

— Cam pe la jumătatea drumului pe plajă, printre stâncile joase este un puţ sfânt. Dacă nu l-ai văzut...

— Nu l-am văzut.

— Ştiu că Geoffrey Charles şi-ar dori tare mult să te ducă acolo. Şi dincolo de el se află nişte grote absolut

fantastice. E ca şi când ai merge într-o mănăstire măreaţă. Peste tot picură apa. Foarte misterios şi straniu. De ce nu vii şi tu călare cu noi într-o zi, Elizabeth?

Lui Elizabeth i se păru că ochii Morwennei aveau o strălucire neobişnuită. Poate că era un joc înşelător al luminii lumânării.

Răspunse:

— Poate că într-o zi o să vin. Vara viitoare. Dar acum zilele se scurtează şi există riscul unui flux puternic, aşa că m-aş simţi mai mulţumită dacă nu v-aţi mai duce pe altă plajă anul ăsta.

— Suntem foarte atenţi…

— Aş prefera să nu aveţi nevoie de soiul ăsta de atenţie.

— Foarte bine, Elizabeth. Geoffrey Charles va fi grozav de dezamăgit, dar bineînţeles că vom face aşa cum spui.

În aceste cuvinte exista ceva vag combativ, în contrast cu tonul obişnuit al Morwennei, care era unul liniştit. Spiritul de observaţie ascuţit al lui Elizabeth băgă de seamă acest lucru, dar nu simţi că era ceva cu adevărat ciudat. Geoffrey Charles, îşi spuse ea, fusese şi el secretos. Dacă va fi necesar, va scoate secretul la iveală de la el.

Morwenna se întoarse înapoi la lucrul ei de mână. Ziua care trecuse fusese foarte misterioasă şi fantastică. Întâlnire la zece cu Drake – el scăpase cumva de la lucru – o dimineaţă strălucitoare cu nori care se adunau pentru ploaia de după-amiază; un kilometru şi jumătate de mers pe nisipul strălucitor de culoarea ocrului – astăzi fin printr-o bizarerie a fluxului, astfel încât paşii lor lăsau o urmă adâncă; Geoffrey Charles alergând spre şi dinspre marginea apei, râzând de încântare când aceasta i se prelingea pe picioarele goale; cei doi tineri mergând mai serioşi şi discutând, râzând uneori împreună cu Geoffrey Charles ca şi când şi-ar fi căutat scuze şi lucruri în comun pentru a-şi exprima plăcerea că trăiesc şi că sunt unul în tovărăşia celuilalt; apropierea de marile grote, părăsite nu cu mult timp în urmă de apa mării, dar încă şiroind de ea; bazinul

larg de la intrarea în ele, şi Geoffrey Charles care îşi suflecase pantalonii cât de sus putuse şi care se bălăcea prin ea; Drake care se oferise s-o ducă în braţe şi refuzul ei; în loc să facă asta mersese în spatele unei stânci şi îşi scosese ghetele şi ciorapii, apoi mersese până pe partea cealaltă cu rochia ridicată prin apa care îi trecea de genunchi şi era aşa de rece că-i dădea cârcei la picioare; hârşâitul de iască aprinsă, lumânările fumegoase din seu de pe pălăriile vechi de miner pe care Drake le adusese pentru ei, explorarea prin algele unduioase, printre lemnele plutitoare şi resturile purtate de flux tot mai departe şi mai adânc către fundul grotelor pline de rezonanţă. Îi fusese frică întotdeauna de locurile închise, iar acesta nu făcea excepţie; şi îi era teamă de valurile mari şi înspumate care urlau nu atât de departe şi ca nu cumva fluxul să revină înşelător şi să-i izoleze acolo. Dar teama se îmbina cu încântarea şi era suportabilă pentru că putea fi împărtăşită cu ceilalţi, şi mai ales cu el. În momentele de luciditate nu putea accepta şi nu era mulţumită că era atrasă de acest tâmplar tânăr şi necizelat; dar nimic, nici barierele ridicate de societate sau de credinţă, nu o putuseră împiedica să se bucure de plăcerile acelei dimineţi.

Elizabeth spusese ceva.

— Îmi pare rău. Visam. Iartă-mă!

— Cum toamna înaintează, te-aş sfătui să nu vă îndepărtaţi, chiar dacă vă însoţeşte Keigwin. Oamenii din sat respectă legea şi oricum vă cunosc şi vă respectă; dar recolta a fost catastrofală, şi asta probabil că duce la sărăcie şi suferinţă. Şi cu cât vă îndepărtaţi mai mult, e mai probabil să vi se întâmple ceva rău. De fapt, pe măsură ce se strică vremea va fi mai sigur să nu ieşi deloc cu Geoffrey Charles de pe domeniu. Aminteşte-ţi că ăsta e primul lui an de relativă libertate, şi nu trebuie să depăşim măsura.

În acea dimineaţă nu o depăşiseră în mod sigur, deşi ea nu se sfârşise cu explorarea grotelor. După ce ieşiseră din nou în aer liber, soarele fusese ca un ochi fierbinte care îi ardea, iar cerul, de un albastru turcoaz, cu o coamă de nori care se furişau dinspre nord, la fel de întunecaţi ca

lâna unei oi negre. Drake se dezbrăcase, rămăsese doar în pantaloni şi intrase sărind în valurile înalte care se spărgeau bubuind pe nisip. Nedorind să rămână mai prejos, fără să ţină seama de împotrivirea Morwennei, Geoffrey Charles îşi dăduse toate hainele jos şi intrase în apă gol puşcă. Morwenna îi urmase până la marginea apei şi rămăsese acolo urmărindu-i în timp ce spuma clocotitoare se învârtejea şi se retrăgea pe lângă picioarele ei. Pe urmă stătuseră în spatele unei stânci în soarele fierbinte ca să se usuce, iar Geoffrey Charles, de dragul unei minime decenţe, se acoperise cu maioul. Oare exageraseră? O asemenea plăcere desăvârşită era interzisă şi deplasată?

— Morwenna, spuse Elizabeth tăioasă.

— Zău că-mi pare rău, Elizabeth; mă gândeam la ceva. Încă o dată, iartă-mă!

— Spuneam că sper ca în perioada în care voi fi plecată să-l faci să se ţină de învăţătură. Cam într-un an, domnul Warleggan este hotărât să-l trimită de acasă la şcoală, poate la Bristol, sau poate chiar la Londra. De aceea este extrem de important să-şi vadă cu atenţie de lecţii, mai ales de cele de latină.

— O să mă străduiesc cât pot să-l fac să se ţină de învăţătură, spuse Morwenna.

*

Will Nanfan era un bărbat voinic cu un păr blond care încărunţea şi se rărea şi care ţinea câteva oi pe mica lui bucată de pământ şi îşi câştiga cu greu existenţa de pe urma lor şi prin alte mijloace. Era unchiul lui Jinny Carter şi soţul lui Chiar, o blondă înaltă la care jinduise odinioară şi Jud Paynter. Veni într-o seară să-l vadă pe Ross cu vestea că îl contactase în Roscoff pe un anume Jacques Clisson, un negustor care colinda peninsula cumpărând dantelă şi mănuşi de mătase şi le aducea în port pentru a le vinde comercianţilor englezi. Ştia tot atâtea lucruri despre ceea ce-i interesa pe ei, îi spuse Nanfan, la fel ca oricare dintre cei pe care îi puteai găsi şi care ar fi fost dispuşi să

deschidă gura pentru bani. După spusele lui Clisson, în închisoarea din Brest erau şase sau şapte sute de englezi şi câţiva la Pontivy şi La Force, dar de departe cel mai mare număr erau într-un loc numit Campair – deşi în limba aia ciudată a francezilor se scria Q-u-i-m-p-e-i. Acolo erau trei sau patru mii de englezi, de toate soiurile şi condiţiile, femei şi copii, marinari comerciali, mateloţi, ofiţeri, bolnavi şi sănătoşi, într-o mănăstire enormă care fusese transformată în închisoare. Conform hărţii lui Trencrom, pe care Nanfan o adusese cu el, Quimper era la numai câţiva kilometri de Golful Audierne unde se scufundase *Travail,* aşa că dacă ar fi existat supravieţuitori, erau şanse ca aceştia să fi fost duşi acolo.

Nanfan îl întrebase pe Clisson ce informaţii putea obţine despre numele vaselor, al prizonierilor şi mai ales al ofiţerilor, şi îi oferise cincizeci de guinee pentru o listă completă a ofiţerilor salvaţi de pe *Travail* – dacă existau. Clisson spusese că o să facă tot ce putea, dar era o treabă primejdioasă şi s-ar fi putut să ceară timp.

Ross îşi îndreptă spinarea deasupra hărţii.

— Ţi-a dezvăluit omul ăsta ceva despre modul în care erau trataţi prizonierii?

— Nu erau bine trataţi. De fapt rău. Jacques zicea că drojdia societăţii era la putere acolo, nu oamenii obişnuiţi. Printre ai de soiul ăla nu prea mai există ruşine.

— Cum te întâlneşti cu Clisson dacă nu ţi-ai fixat nicio dată pentru următoarea cursă?

— E în Roscoff la mijlocu’ fiecărei săptămâni. De joi până luni călătoreşte. Vine acasă luni seara cu calu’ lui şi cu calu’ de povară cu marfa pe care o cumpără pentru Anglia.

— Vorbeşte englezeşte?

— Oh, da. Altminteri n-aş fi priceput ce spune.

— Will, când eram copil am prins o brumă de franceză de la tatăl meu, dar cu greu cred că mi-aş mai aminti acum vreun cuvânt. Ţi-l aminteşti pe tatăl meu?

Nanfan zâmbi.

— Oh, da, dom’le, mi-l aduc aminte bine. Mi-aduc aminte că am văzut-o odată şi pe mama dumneavoastră,

cu toate că a trecut mult de-atunci, pe când nu eram decât un ţânc. Călărea pe cal alături de tatăl dumneavoastră. Era înaltă. Şi subţire, ca… or era subţire p-atunci, cu păr lung şi negru.

— Da, spuse Ross. Da. Avea părul lung şi negru…

Pentru o clipă se simţi din nou copilul de nouă ani şi retrăi o parte din boala şi din durerea ei. Întunericul era atunci îngrozitor, şi femeia care ţipa, şi unguentele, şi leacurile, şi paşii care se grăbeau. Boala şi mirosurile jalnice şi o doică bătrână, şi culoarea pergamentoasă a feţei tatălui său. Fumul care arunca o umbră, iar umbra însemna boală şi moarte. Închise şi deschise ochii ca să alunge vedeniile. Trecuseră douăzeci şi cinci de ani, soţia şi copilul lui înfloreau, iar viermele care rodea dispăruse din casa lui.

Spuse:

— În zilele alea de demult când eram copil şi traversam Canalul cu tatăl meu, nu o făceam ca pe o afacere, după cum ştii; navigam la Guernsey numai ca să ne umplem propriile pivniţe cu brandy, rom şi ceai… Chiar şi atunci guvernul britanic încerca să oprească comerţul în Guernsey. Bănuiesc că până la Roscoff e cam aceeaşi distanţă?

— La fel. Dar Roscoff e unic şi bogat. Se construiesc două hanuri noi şi sunt p-acolo negustori englezi, olandezi şi francezi care fac un comerţ grozav.

— Nu sunt tulburaţi nici măcar de revoluţionari?

— Nici măcar de revoluţionari. Poţi merge prin oraş fără nicio opreliştе, da’ cre’ că dacă ieşi mult din oraş atunci eşti înhăţat destul de repede.

Will începu să ruleze harta la loc. Aceasta trosni în liniştea camerei.

— Ţineţi minte, în Roscoff atmosfera e un pic încordată. Toată lumea e acolo pentru negoţ, dar fiecare îl urmăreşte pe celălalt. E spion lângă spion, s-ar putea spune. Oamenii privesc peste umăr la ceilalţi oameni. Chiar şi femeile e şulfe. O să trebuiască să fim cu grijă cu Clisson, pen’ că dacă cineva dă de ştire că are de-a face cu moşieri englezi va fi uşor de denunţat – aşa îi spun ei – denunţat, şi

o să fie dus la Brest şi descăpăţânat.

Ross clătină din cap.

— Aşa încât, dacă mă duc, ar fi mai bine dacă aş avea nişte afaceri cinstite acolo, negoţ sau ceva de soiul ăsta, iar apoi m-aş întâlni cu Clisson ca din întâmplare?

— Aşa ar fi bine. Şi să vă îmbrăcaţi ca unu dintre noi. N-aţi mai bate la ochi, dacă aveţi de gând să veniţi.

— O să-l vizitez pe domnul Trencrom, spuse Ross.

Capitolul 10

În 1760 când fusese plănuită construcţia casei de rugăciune din Grambler, după una dintre marile reuniuni pentru revigorarea credinţei metodiste care avusese loc în apropiere, Charles Poldark, pe atunci un bărbat de patruzeci şi unu de ani, voinic, dinamic, bogat şi cumpătat, fusese abordat pentru cedarea unei bucăţi de pământ pe care să fie construită micuţa casă de rugăciune. Deşi nu agrea metodismul, aşa cum nu agrea nicio abatere de la obiceiurile statornicite, şi nu avea încredere în el văzându-l ca pe un soi de inamic al autorităţii stăpânului, fusese convins de noua sa soţie, care avea pe atunci doar douăzeci de ani şi era deja mama copiilor lui, să le dea un petec de pământ de la marginea satului Sawle, cu casele lui împrăştiate. Deşi nu-i mărturisise soţului ei niciodată, tânăra doamnă Charles îl auzise pe Wesley predicând pe când ea nu era decât un copil şi fusese cât pe ce să se convertească.

Precaut ca întotdeauna, Charles nu cedase pământul, ci îl dăduse în folosinţă pentru trei generaţii. Oricum, la baza actului scrisese „reînnoirea dreptului de folosinţă gratuită pentru alte trei generaţii rămâne la latitudinea moştenitorilor mei”.

Până în 1790, ultimul om din cea de-a treia generaţie pentru care fusese cedat dreptul de folosinţă murise, iar metodismul se prăbuşise în Grambler asemenea turlei

bisericii din Bodmin; dar tatăl lui Will Nanfan, care încă mai trăia şi era unul din membrii fondatori iniţiali ai congregaţiei şi care îşi amintea suficient de bine de înţelegere, luase alţi doi bătrâni, mersese la Francis şi îi solicitase o reînnoire a dreptului de folosinţă. Francis, preocupat de alte treburi şi lipsit de spirit de afaceri, dăduse pur şi simplu din mână şi spusese: „Lăsaţi-o baltă; terenul este al vostru”. După cuvenitele mulţumiri, bătrânul Nanfan mormăise ceva despre un act, iar Francis spusese: „Bineînţeles, o să mă ocup de asta”. Nu se ocupase niciodată, dar cum era atât de tânăr, nu li se păruse că era nevoie să se grăbească.

Tankard, avocatul lui George Warleggan, plecase în fiecare săptămână din Truro de când locuia acolo, pentru a stabili unde începeau şi unde se sfârşeau hotarele domeniului Poldark, uitându-se pe vechile contracte de închiriere a minelor şi în general punând în ordine lucruri neglijate ani în şir. Când apăreau probleme legate de drepturi, George îi dăduse instrucţiuni ca, oriunde era un dubiu, acesta să fie rezolvat ferm, dar Tankard să adopte o poziţie generoasă. George nu dorea deloc să fie considerat un stăpân aspru de către cei din zonă şi de fapt nici nu avea nevoie. Îşi plătea întotdeauna bine servitorii şi angajaţii, cu mult deasupra mediei; îl costa atât de puţin în plus, iar pentru asta cerea şi primea servicii bune fără nicio implicare prostească sau sentimentală. Dar nu-i plăceau înţelegerile vagi, detaliile nepuse la punct, clauzele neclare şi înţelegerile în locul înscrisurilor. Avea o minte formidabilă, ordonată şi eficientă care nu aprecia ineficienţa celorlalţi.

Adesea cazurile erau suficient de simple ca să se poată hotărî fără să fie nevoie de cercetarea istoricului lor, dar într-o după-amiază, înainte de a pleca înapoi la Truro, Tankard îi spuse:

— Domnule Warleggan, în legătură cu casa aceea de rugăciune, exact de la marginea satului. Săptămâna trecută am văzut că îi reparau acoperişul, aşa că m-am uitat pe documentele pe care le aveţi aici şi am descoperit că funcţionează pe un contract de drept de folosinţă care a

expirat. În dimineaţa asta m-am dus pe acolo să mă întâlnesc cu ei. Erau vreo trei dintre ei pe acolo şi le-am prezentat situaţia privitoare la dreptul de folosinţă, despre care cel mai în vârstă dintre ei, un bărbat pe nume Nanfan, a spus că, atunci când dreptul de folosinţă a expirat cu patru ani în urmă, pământul le-a fost dăruit de domnul Francis Poldark. I-am întrebat de actul care dovedea acest lucru, dar Nanfan a spus că înţelegerea s-a făcut verbal. Domnul Francis Poldark a spus pur şi simplu: „Pământul e al vostru”, şi aşa a rămas. De atunci, din cei trei oameni prezenţi cu acea ocazie, doi dintre ei, inclusiv tatăl acestui Nanfan, au murit astfel încât mai există doar un singur martor. Eu le-am spus că mă voi consulta cu dumneavoastră.

George privi harta de pe peretele biroului său care ilustra graniţele şi detaliile domeniului.

— Asta e? Da. Văd că îi spun chiar uliţa casei de rugăciune. Păi, bănuiesc că până acum a fost şi sfinţită. Fă un act oficial de donaţie. Găseşte pe cineva responsabil din partea lor care să-l semneze. Hai s-o facem cum trebuie!

— Foarte bine. Mă voi ocupa de asta săptămâna viitoare.

— Dar, ia stai puţin… Ăştia nu sunt protestatarii ăia care ne-au deranjat în biserică? Odgers, pastorul ăsta nemâncat de aici, se războieşte cu ei. Le-a interzis să mai intre în biserică, iar acum spune că participă la slujbă la Marasanvose şi se adună la Grambler când se face slujbă la noi. Duminica trecută, biserica noastră era pe trei sferturi goală.

Tankard aştepta respectuos la jumătatea drumului spre uşă.

George bătu uşor cu degetul în hartă.

— Las-o aşa. Las-o în suspensie până săptămâna viitoare. Între timp o să mă întâlnesc cu Odgers şi o să văd ce părere are.

*

Peste două săptămâni George se duse la Truro, în parte pentru afaceri, în parte pentru a vedea dacă reşedinţa lor de la oraş va fi întru totul gata să-i primească. Elizabeth nu veni cu el, rămânând să se ocupe de toate micile treburi la care trebuie să te gândeşti când te muţi pentru câteva luni. Seara, o delegaţie formată din trei oameni ceru să o vadă.

Nu era o oră convenabilă; fusese ocupată toată ziua şi se certase cu mama ei, care devenise extrem de obositoare. Oamenii mai în vârstă de condiţie bună care fuseseră angajaţi să aibă grijă de familia Chynoweth plecaseră în iulie şi nu fuseseră înlocuiţi. Doamna Chynoweth era atât de dificilă încât numai cei mai nevoiaşi ar fi rezistat într-o astfel de situaţie, iar până atunci refuzase trei cupluri noi de doritori. Asta însemna mai multă muncă pentru servitorii obişnuiţi şi mai multă responsabilitate pentru Elizabeth. Pe deasupra şi micul Valentine se simţise prost în acea zi şi fusese iritabil, iar ea spera să nu se îmbolnăvească de ceva. Cu toate acestea, trăise în acest ţinut zece ani, îi cunoştea pe toţi cei din sat şi nu se putea îndura să le spună să plece fără să-i vadă.

De fapt doar doi dintre ei intrară în salon; Tom Harry, care îi condusese, crezu că trei sunt prea mulţi, aşa că îi spuse celui mai tânăr membru al delegaţiei, Drake Carne, să aştepte în bucătărie. Dintre cei doi care intrară, Elizabeth nu-l cunoştea decât pe unul, cel voinic de vârstă mijlocie, mult respectatul Will Nanfan, a cărui mică proprietate se întindea lângă un colţ al domeniului; celălalt era un bărbat mai tânăr, înalt, cu părul blond-deschis, cu o faţă subţire şi ridată care contrasta cu tinereţea lui.

Stăteau stânjeniţi în faţa ei – era dificil să tratezi cu o femeie, dar părea singura lor şansă –, nu ştiau ce să facă cu picioarele şi cu mâinile, până când Elizabeth le spuse, zâmbitoare, să stea jos. Apoi, frecându-şi mâinile şi dregându-şi vocile, îi spuseră povestea lor. Când terminară, iar ea avu toate informaţiile pe care i le putură oferi, le spuse:

— Probabil că vă daţi seama că îmi este foarte greu

să intervin. I-am lăsat soţului meu, domnul Warleggan, libertatea deplină de a conduce proprietatea şi pe el ar fi trebuit să-l vedeţi. Ar fi fost mult mai bine, pentru că el v-ar fi putut da un răspuns bine cumpănit.

— Am cerut să-l vedem săptămâna trecută, dar domnul Tankard a spus că este prea ocupat ca să ne primească.

— Păi, este un om ocupat. O să-i spun că aţi trecut pe aici, dar dacă asta este decizia lui şi nu doar a avocatului, atunci nu vă pot promite că o să i-o schimb.

— Noi am crezut, spuse Nanfan, că domnul Francis ne-a dat nouă terenul. Poate că aţi putea să-i spuneţi domnului Warleggan că – ei bine, că este drept şi se cuvine să ne rămână nouă. Dacă domnul Francis Poldark nu ar fi spus că poate fi al nostru…

— Eşti sigur că a spus asta? N-a fost vreo neînţelegere la mijloc?

— Oh, nu, doamnă, tatăl meu era absolut sigur. Şi bătrânul Jope Ishbel zicea la fel. Pe deasupra, în primul act de folosinţă, domnul Joshua Poldark spunea că urmează să fie reînnoit.

— Cu voia urmaşilor să-i – nu-i aşa?

— … Păi, aşa e, doamnă.

— Da, doamnă, interveni Sam Carne calm. Iar moştenitorul este domnul Geoffrey Charles Poldark, doamnă. Doar că el nu are vârsta necesară…

Elizabeth îl privi pe străin.

— Eşti avocat?

Ştia prea bine că nu era aşa.

— Oh, nu doamnă. Un simplu păcătos care caută mila divină.

— Ei bine, ai dreptate. Fiul meu are numai zece ani. Eu şi cu soţul meu suntem tutorii lui legali. Orice am hotărî, noi hotărâm în numele lui.

— Da, doamnă. Şi vă cerem să aveţi bunăvoinţa de a ne ajuta. Pentru că, prin salvarea casei noastre de rugăciune, o să faceţi lucrarea lui Dumnezeu şi o să salvaţi ceva închinat slavei Domnului Iisus.

Elizabeth zâmbi nesigură.

— Cred că sunt unii care n-ar fi de acord cu asta.

— Există întotdeauna oameni care ne ponegresc, doamnă. În fiecare zi ne rugăm cu bucurie lui Dumnezeu pentru iertarea lor.

— Cred, spuse Elizabeth, că nu o să trebuiască să-i cereţi să ne ierte şi pe noi.

— Nici eu nu cred, pentru că ar fi o lovitură dureroasă pentru congregaţia noastră să pierdem această casă când nu am pricinuit niciun rău nimănui. Acum treizeci şi cinci de ani, divinul Iehova i-a îndemnat pe credincioşii şi pocăiţii Lui supuşi să-l construiască o casă, iar ei au făcut asta cu propriile lor mâini. De atunci aceasta nu a fost folosită pentru nimic altceva decât pentru purificarea spiritului şi pentru sfânta cinstire a lui Hristos.

— Şi nu este biserica locul potrivit pentru o astfel de cinstire?

— Aşa e, doamnă, dar toţi trebuie să ne mărturisim cu devoţiune lui Dumnezeu în timpul vieţii noastre lumeşti, iar o casă de rugăciune, unde oamenii care au găsit mântuirea se pot amesteca cu cei care o caută, este de asemenea un loc potrivit pentru cinstire, dacă nu vă e cu supărare. Noi mergem regulat la biserică – toată congregaţia noastră merge regulat la biserică. Mulţi, mulţi dintre ei merg la biserică şi nu au fost văzuţi mergând în altă parte. Suntem cu toţii servitori umili şi înflăcăraţi ai lui Dumnezeu.

Elizabeth îşi închise cartea, iar degetele ei se jucau cu ciucurii semnului de carte. Era obosită şi îşi dorea ca întrevederea să ia sfârşit. Will Nanfan îi plăcea şi îl respecta, deşi ştia că avusese unul sau două frecuşuri cu servitorii lui George în probleme care ţineau de comunitate. De bărbatul cel tânăr nu era sigură. Respectul din tonul vocii lui nu-i ascundea combativitatea care-i stătea în mod sigur în fire. Bănui că ar fi putut discuta până la asfinţit dacă ar fi fost nevoie, iar convingerile lui erau atât de înflăcărate încât în cursul discuţiei ar fi putut uita diferenţele de statut social dintre ei. Asta era una dintre marile probleme ale metodiştilor: cei convertiţi se simţeau

mai presus de diferenţele de clasă pământeşti. Hristos era singurul lor stăpân. În faţa milei cereşti toţi oamenii erau egali; şi toate femeile de asemenea: Elizabeth Warleggan şi Nan Nanfan, şi oricare fată de miner cu care acest bărbat subţire şi blond ar fi fost căsătorit. În principiu, nu exista nicio îndoială că aceasta era o credinţă creştină unanim acceptată; numai că în practică nu funcţiona.

Totuşi nu era o femeie rea din fire şi înţelese că solicitarea lor era dreaptă. Le spuse:

— Ei bine, după cum v-am spus, soţul meu este cel care ia aceste decizii, dar mă însărcinez ca săptămâna viitoare, atunci când se va întoarce, să-i aduc în atenţie problema voastră. O să-i explic că voi consideraţi că domnul Francis Poldark, răposatul meu soţ, v-a făcut o promisiune fermă şi în această lumină o să-l rog să-şi reconsidere poziţia. Mai mult nu pot să fac, dar o să mă îngrijesc să mă ocup de ea de îndată ce domnul Warleggan ajunge acasă.

— Mulţam, doamnă, spuse Will Nanfan.

— Mulţam, doamnă, spuse Sam Carne. Şi sfântul nostru Mântuitor să fie cu dumneavoastră.

Elizabeth îşi spuse că parcă el ar fi fost mai degrabă preot, iar ea, membră a congregaţiei lui.

*

La bucătărie, Drake aştepta sub privirile ursuze ale lui Harry Harry, cel mai mare din cei doi fraţi.

Bucătăria asta era o încăpere frumoasă şi mare, în care coborai trei trepte ca să ajungi din casă, cu o podea neregulată pavată cu piatră, cu grinzi solide care susţineau tavanul, de pe care atârnau ca un ciorchine în cârlige nişte şunci afumate frumoase care făceau să-i lase gura apă lui Drake. Era prost luminată pentru o încăpere atât de mare, printr-o singură fereastră situată sus pe perete, dar partea de sus a uşii făcută din două bucăţi şi care dădea în curte era deschisă şi lăsa să intre mai multă lumină. O vatră ocupa aproape un perete întreg, iar un ceainic negru uriaş

era atârnat de un cârlig de fier deasupra focului. În celălalt colţ de lângă uşă era o pompă de apă manuală cu o găleată de lemn sub ea.

Curând, Harry decise că tânărul putea sta şi fără să fie supravegheat şi plecă, aşa că Drake merse la uşă şi privi cum un alt bărbat de afară umplea o găleată cu cărbuni mărunţiţi. Auzi o voce tânără din spatele lui:

— Măi să fie, Drake! Asta e chiar Drake! Ce faci aici?

Faţa lui Geoffrey Charles era toată numai un zâmbet, strălucitoare şi netedă de parcă tocmai ar fi fost spălată.

— Domnişorul Geoffrey. Drake îşi duse degetul la buze şi continuă cu o voce joasă. Sunt aici cu fratele meu şi cu Will Nanfan, care au venit la doamna Warleggan, buna dumneavoastră mamă, cu treburi.

Geoffrey Charles râse, dar îşi coborî şi el vocea.

— Ce este atât de secret? N-ar trebui să fii aici?

— Ba da. Ba da. Dar alelalte întâlniri ale noastre sunt un secret. Aşa că ăl mai bine ar fi să ne facem că nu ne ştim unul pe altul, altfel vi s-ar putea interzice să mă mai vedeţi.

— Mă întâlnesc cu cine-mi place, spuse Geoffrey Charles. Dar vocea îi rămase tot scăzută. Nu te-am mai văzut din ziua aceea, de la grote. Vremea a fost atât de urâtă că aproape nu am mai ieşit călare. Şi apoi în cele mai multe zile eşti la muncă.

— Destul de adevărat. Ce face domnişoara Morwenna?

— Bine. Chiar acum se spală, aşa că am fost dat afară. Ascultă, mama şi unchiul George urmează să-şi petreacă toamna la Truro.

O să fie mai uşor să ne întâlnim când sunt plecaţi. Pot să-ţi trimit un mesaj? Iartă-mă, ştii să citeşti?

— De-ajuns, spuse Drake. Dar poate că ei nu vor să te întâlneşti cu mine.

— Dacă nu ştiu, nu-mi pot spune nimic, nu-i aşa? Geoffrey Charles îl luă de mână pe Drake. Hai să-ţi arăt casa! La ora asta nu e nimeni pe aici.

— Nu, mulţam frumos. Nu se face. Poate altă dată.

— Mi-ai promis odată că mergem să prindem mormoloci, Drake. Îţi aminteşti de asta? Mi-ai spus când veneam înapoi de pe plajă. Când putem să mergem?

— Nu e timpul potrivit. Doar ştii.

Geoffrey Charles se legănă de pe un picior pe altul.

— Da, cred că ştiu. Dar necazul e că – înainte, înainte când trăia tata, în iazul mare din partea cealaltă a casei erau nişte broaşte minunate. Şi nu broaşte *obişnuite,* după cum spune mătuşa Agatha. Spune că străbunicul meu le-a adus special din Hampshire, cu ani şi ani, şi ani în urmă, şi de atunci au fost aici tot timpul. Au dungi galbene pe spate şi nu sar, *aleargă.* Era atât de distractiv să le vezi. Şi făceau aşa o gălăgie când orăcăiau seara. *Oac! Oac!* Chiar aşa. Mătuşa Agatha e tare supărată că au dispărut. Iar primăvara erau mormoloci, peştişori şi gândaci de apă, iar vacile intrau şi se bălăceau. Dar de când mama s-a măritat cu unchiul George totul a fost curăţat, broaştele au fost omorâte, iar vacile nu mai au voie acolo. Spun că este *ornamental.* Au pus flori în jurul lui, nuferi la un capăt şi pietre pe fundul lui pentru a opri nămolul.

— Şi ce-aţi face dacă aţi avea mormoloci şi broaşte, domnişorule Geoffrey? Cum le-aţi păstra?

— Oh, în borcane, la grajduri. Sunt o grămadă de borcane goale acolo. Şi poate, chicoti Geoffrey, poate atunci când ar creşte şi ar deveni broaşte i-aş pune la loc în iaz numai ca să le aud orăcăind.

— Ascultaţi la mine, spuse Drake încet. Cre’ că cel mai bine ar fi dacă nu am fi văzuţi vorbind acum. Duceţi-vă şi nu spuneţi la nimeni că ne-am mai întâlnit. Apoi cam peste o săptămână, când o să capăt o zi liberă, vă dau de ştire şi, dacă domnişoara Morwenna ne dă voie, am putea merge cu toţii la iazurile de dincolo de Marasanvose şi vă arăt unde trăiesc broaştele şi mormolocii.

— Drake, când mama şi unchiul o să fie plecaţi, dacă îţi cer să vii aici, o să vii?

— Nu cre’ că se cuvine. Cine rămâne aici?

— Wenna, bineînţeles. Şi apoi bunicul şi bunica mea. Şi mătuşa Agatha, care chiar este soră cu bunicul meu şi

are aproape o sută de ani. Ăştia sunt toţi. O să vii?

— O să mai chibzuiesc la asta, puştiule. Eşti un prieten bun, dar nu trebuie să le facem rău altor oameni. Acum du-te, altfel s-ar putea să dăm de bucluc.

*

Când George ajunse acasă, Valentine încă nu se simţea bine şi se părea că vor trebui să-şi amâne plecarea pentru câteva zile. Elizabeth uită de vizitatorii ei până în miercurea în care, după o lună de ploaie, vremea se îmblânzi şi putură să iasă împreună în grădină la soarele cald. Lui George i se întâmpla rar să se plimbe pe jos. Pentru a face mişcare, pleca călare, de obicei cu Garth sau cu Tankard, sau cu Blencowe. Nu prea părea să fie interesat vreodată de grădină, deşi uneori o surprindea cu câte o observaţie care arăta că remarcase mai multe lucruri decât bănuia ea. Adevăratul lui interes era pentru planurile la scară mare. Dorea să lărgească aleea, să construiască stâlpi noi şi nişte porţi frumoase din fier forjat la intrare; intenţiona să dărâme două ziduri vechi din piatră şi pământ, specifice pentru Cornwall, pentru a lărgi şi a îmbunătăţi panorama din spatele casei. În general avea bun-gust, deşi era înclinat spre formalism: grădinile sălbatice, bordurile de flori, gardurile rustice cu plante agăţătoare pe ele, toate acestea nu prezentau niciun fel de atracţie pentru el. În privinţa florilor din grădină, le prefera pe cele care se dezvoltau necontrolat, iar straturile îi plăceau să fie aranjate în rânduri sau ronduri.

Elizabeth îi spuse acum de delegaţia care venise la ea.

Răvăşind cu bastonul câteva frunze aflate la înălţime, el rămase tăcut până când ea termină ce avea de spus.

— Ce obrăznicia dracului, fu primul lui comentariu. Nu-mi plac vizitatorii care se furişează pe la spatele meu.

— Cred că au încercat să se întâlnească cu tine, iar Tankard i-a refuzat. Şi fără îndoială că s-au gândit că eu am un suflet mai blând.

— Şi ai?

— Păi, cred că da. Deşi, pe de altă parte nu cred că am încredere în metodism. Este oarecum subversiv. Dar n-ar trebui să-l eradicăm luându-le terenul înapoi. Iar dacă Francis le-a promis…

— În privinţa asta nu avem decât cuvântul lor.

— Nu cred că Will Nanfan ar minţi. Şi nici ceilalţi. Să le dăm crezare acolo unde este cazul, au o obsesie ciudată pentru un cod de comportament foarte strict.

Se plimbară până în capătul unde începea grădina cu ierburi. George spuse:

— Ai folosit cuvântul subversiv, şi este perfect adevărat. Toate organizaţiile închise de felul ăsta sunt subversive, chiar şi atunci când se ascund sub camuflajul religiei. Ele sunt stratul pe care germinează radicalismul, şi adesea iacobinismul – care, după cum prea bine ştim, caută să răstoarne statul şi să pună în locul lui tirani sângeroşi după cum se vede în Franţa. Toate aceste grupuri au în sufletul lor acelaşi obiectiv, indiferent dacă se numesc Societăţi Metodiste Wesleyene, sau Societăţi Corespondente sau Foxite[10]. Şi dacă caută să stârnească revoluţii, atunci înseamnă că sunt trădătoare şi trebuie tratate ca atare. Cred că în momentul de faţă nu ne facem datoria dacă le permitem să rămână.

Elizabeth spuse:

— Nu cred că porţiunea asta de grădină a mai arătat la fel de când a plecat Verity. Îşi petrecea atâtea ore aplecată cu dragoste asupra ei încât era întotdeauna îngrijită şi mirosea frumos. Şi *ne era de folos.* Acum bucătarii adună frunze şi calcă alte plante în picioare când fac asta, iar buruienile au scăpat de sub control.

— Este următorul lucru care trebuie făcut.

— Păi, dacă va fi făcut, vreau să se facă sub supravegherea mea, altfel se vor pierde atât de multe plante valoroase.

---

10 În Anglia, politician care adera la idealurile lui Charles James Fox, lider al Partidului Whig - Liberal - în secolul al XVIII-lea (n.tr.)

Se întoarseră şi porniră înapoi spre casă, iar George îşi arcui umerii în modul acela care amintea întotdeauna de un taur.

— Cine a fost celălalt bărbat care a venit cu Nanfan? Îl cunoşteai?

— Un străin. Tânăr, solid, vorbea ca un miner. Era blond, cu faţa ridată.

— Probabil că era unul din fraţii Demelzei Poldark.

Elizabeth deveni brusc încordată. George observă cu o curiozitate rece mişcarea involuntară.

— Nu ştiam că are fraţi.

— Dar nu-ţi aminteşti – ziua botezului copilului, cel care a murit? Tatăl ei a apărut pe neaşteptate cu o ceată de odrasle înşiruite în spatele lui şi i-a cam stricat ziua mândrei mame.

— Da, da, acum îmi amintesc. Aproape uitasem.

— Tatăl a avut un schimb de replici cu John Treneglos. A avut obiecţii că Ruth Treneglos avea pieptul prea dezgolit!

Elizabeth se încruntă.

— Dar ştii că fraţii ei sunt acum aici?

— Tankard mi-a spus. Doi dintre ei au venit din Illuggan. Fără îndoială că viaţa e mai uşoară sub aripa cumnatului lor.

— Este – ăsta nu seamănă deloc cu sora lui.

— Poate doar în ce priveşte obrăznicia.

Trecură pe lângă iaz. În ciuda firului de apă curată care curgea prin el şi a eforturilor de a-i curăţa fundul, apa era încă tulbure acolo unde mişcarea pârâiaşului agita mâlul nisipos; dar impresia generală asupra acestei zile minunate de toamnă era plăcută pentru amândoi. Apa clipocea şi strălucea, iar plăcile mari de ardezie aduse de la Delabole înconjurau marginea şi făceau plimbarea pe lângă ea o plăcere şi nu ceva ce nu se putea face decât în pantofi înalţi.

— Mi s-a mai relatat, spuse George, că cei doi fraţi Carne sunt oarecum capul răutăţilor în această acţiune de reînviere a metodismului care are loc. Înainte de sosirea lor

secta era inactivă, dar de când au venit, a început să iasă din nou în evidenţă. Sunt toţi croiţi din acelaşi aluat. Deşi de fapt nu cred că Demelza are vreun pic de fervoare religioasă în ea. Probabil că s-a molipsit de ateism de la Ross.

Niciunul nu prea îi pomenea numele, Elizabeth, pentru că nu putea suporta s-o facă, George pentru că încă îi era teamă de reacţia soţiei lui. Se simţea jenat, dar era sigur că mai devreme sau mai târziu Elizabeth, care în majoritatea situaţiilor dădea dovadă de o loialitate solidă şi sigură, va sări în apărarea lui. Până acum n-o făcuse. N-o făcuse niciodată de când se căsătoriseră. Încă mai era surprins pentru că în lunga lor perioadă de acomodare dinainte de căsătorie, mai ales când încerca s-o cucerească după perioada în care relaţiile cu Francis se răciseră, fusese nevoit să-şi îmblânzească discursul când venea vorba de Ross. Nu-şi putea arăta niciodată amărăciunea şi antipatia. Dar după căsătoria lor, s-ar fi putut spune că Elizabeth schimbase taberele. Singura lui soluţie fusese să accepte că, atunci când se măritase cu el, îşi schimbase loialităţile, prieteniile şi credinţele. Cu ea se adeverise că „Oamenii tăi vor fi şi oamenii mei, iar Dumnezeul tău va fi şi al meu”. Cu toate acestea chiar acum, după cincisprezece luni de căsătorie, el era încă temător că un cuvânt imprudent ar fi putut provoca reacţia pe care ar fi provocat-o cu doi ani în urmă.

Nu se întâmplă de data aceasta. Elizabeth spuse doar atât:

— Da, acum îmi amintesc de familie. N-a venit cumva şi mama?

Capitolul 11

Pe la mijlocul lui septembrie, Demelza renunţă să se mai străduiască să-şi ascundă sarcina de privirile lumii şi se resemnă pentru cele două luni de disconfort şi înfăţişare

dizgraţioasă. Spre surprinderea ei, lui Ross nu părea să-i pese de această perioadă, în schimb ea fu deranjată. Era fericită în ceea ce privea viitorul şi era nerăbdătoare să-şi vadă copilul născut, dar îi displăcuse întotdeauna să arate ca o matroană şi detesta să fie cât de puţin inactivă.

În ultima vreme, sentimentul de antipatie dintre Ross şi Tom Choake se estompase şi îşi vorbeau din nou. Era o reconciliere stânjenitoare, dar civilizată, aşa că Choake fu angajat din nou pentru această naştere, fiind în mod clar mai priceput decât ceilalţi şarlatani ignoranţi care se ocupau de satele din jur. Dar la cererea Demelzei, doamna Zacky Martin, în care ea personal avea mai multă încredere, a fost angajată să-l asiste.

La începutul lui octombrie, Drake îi spuse noutăţile despre casa de rugăciune, iar ea i le transmise mai departe lui Ross. Era seară, Jeremy era în pat şi stăteau în faţa unui foc din lemn de cireş care la început arsese strălucitor când fusese aprins cu o oră în urmă, iar acum se domolise, deşi încă mirosea plăcut.

Ross spuse:

— Ghinionul lui George este că niciodată nu mă ia prin surprindere. Până la urmă îmi împlineşte şi cele mai negre aşteptări. Aş fi zis că, de vreme ce făcea tot ce putea ca să se pună bine cu cei din ţinut, nu şi-ar fi dorit o scădere a popularităţii în felul ăsta.

— Scădere de popularitate din partea unora, dar creştere din partea altora.

— Da, cred că ai dreptate. Cu cât se arată mai mult un apărător al bisericii oficiale, un susţinător al credinţei, un duşman al sectelor, cu atât se face mai apreciat de către majoritatea prietenilor şi vecinilor noştri.

— Şi bineînţeles că se întoarce la Truro peste iarnă.

— Da. Dacă ar trebui să-i dea afară, din motivele lui personale năstruşnice, acum e momentul s-o facă. Până primăvara viitoare totul va fi uitat măcar în parte.

Demelza întoarse pantalonii lui Jeremy pentru a vedea mai bine cum îi cârpise. Erau încă foarte mici, dar în curând va avea de-a face cu alţii şi mai mici. Ridică privirea

strălucitoare spre Ross, care luase un tăciune din foc şi îşi aprinsese pipa cu coada lungă; apoi îşi plimbă privirile în jurul încăperii şi savură îmbunătăţirile pe care i le aduseseră în ultimul an. Ceasul cel nou, draperiile bogate din mătase crem gofrată, masa cu picioare late, covoarele turceşti, biroul de scris şi fotoliul cumpărate după vizita la familia Danieli.

Mai aveau încă nevoie de multe lucruri, dar pentru moment cheltuielile suplimentare erau destinate reconstrucţiei şi redecorării bibliotecii. Stimulat de splendorile pe care le văzuse la Trelissick, Ross spera să ridice ceva mult mai bun decât orice construise tatăl său, dar care în acelaşi timp să se armonizeze şi cu vechea clădire. Împrumutase câteva cărţi şi îşi petrecuseră seri lungi studiindu-le şi discutând despre ele. Pentru a elabora planul şi a face o schiţă a aripii respective a clădirii, a felului cum trebuia construită şi cum trebuia finisată, îl luase pe un anume Boaşe care se ocupa de astfel de lucruri în Truro.

Ea spuse:

— Presupun că trebuie să se adune undeva.

— Cine?

— Metodiştii.

— Pot folosi casa Reath.

— E foarte mică. Nu încap mai mult de cincisprezece acolo. Cred că ei speră să construiască alta pe undeva.

— În iarna asta ar face bine să se concentreze să supravieţuiască fizic. Ross întoarse un butuc cu piciorul, dar acesta tot nu luă foc. Recolta de sardele a fost săracă al treilea an la rând. Recolta agricolă este cea mai proastă din câte îşi amintesc cei mai mulţi oameni. Cu cea mai mare parte din porumbul nostru distrus şi alimentarea cu produse europene întreruptă, s-ar putea să fie ceva foamete, cu preţuri de perioadă de foamete peste tot.

Demelza spuse:

— M-au întrebat şi pe mine. Sam şi Drake m-au întrebat dacă pot avea un colţişor din pământul nostru ca să construiască pe el.

Ross făcu ochii mari la ea.

— Oh, *nu...* Demelza, asta e prea mult! Pentru ce să apeleze la mine? Nu mă interesează deloc secta lor!

— Nici pe mine. Presupun pentru că eu sunt sora lor, iar tu eşti...

— Să-i ia naiba pe fraţii tăi!

— Da, Ross. Ea se legănă uşor înainte şi înapoi pe scaunul ei. Din păcate nu e vorba doar de fraţii mei, ci şi de mulţi dintre vechii tăi prieteni. Will şi Chiar Nanfan. Paul şi Beth Daniel. Zacky Martin...

— Nu Zacky. El are destulă minte să...

— Păi, doamna Zacky în orice caz. Jud Paynter...

— De parcă i-am datora cine ştie ce nemernicului ăla mizerabil şi bătrân...

— Apoi mai sunt şi Fred Pendarves şi Jope Ishbel, şi mulţi alţii. În mod ciudat ei te văd ca pe prietenul lor.

— Dar în sufletul meu nu-mi place metodismul mai mult decât lui George! E o pacoste a dracului şi nu ştiu deloc ce o să iasă din asta...

Demelza spuse:

— Păi, în sfârşit acum am o soluţie. Când tu şi George vă întâlniţi data viitoare şi vă mârâiţi ca doi buldogi care aşteaptă să-şi sfâşie gâtul unul altuia, o să aduc vorba de metodism şi o să aveţi un subiect cu care să fiţi bucuroşi de acord! Cel puţin a ieşit şi ceva bun din discuţia noastră din seara asta.

Ross o privi şi începură să râdă amândoi.

— Toate bune şi frumoase, spuse el, încruntându-se în timp ce râdea, toate bune şi frumoase, dar e jenant să ceri un astfel de serviciu.

— Nu eu ţi-l cer. Ei ţi-l cer, Ross, iar eu sincer nu ştiu ce să spun sau ce o să spui tu.

Pipa lui se stinsese şi şi-o aprinse din nou. Această operaţiune îi luă timp şi nu spuse nimic până când termină.

— Bănuiesc că de fapt nu am nimic cu metodiştii, spuse el. Şi mai ştiu că, din când în când, ar trebui să-mi analizez prejudecăţile, să văd dacă nu ar trebui să renunţ la ele. Dar în primul rând nu am încredere în oamenii care îl

aduc tot timpul în discuţiile lor pe Dumnezeu sau pe Hristos. Dacă nu este o adevărată blasfemie, este cel puţin un afront. Miroase a egotism, nu-i aşa?

— Poate dacă tu…

— Oh, întotdeauna pretind că sunt umili, admit acest lucru; dar umilinţa nu răzbate şi din părerile lor. Poate că sunt pe deplin conştienţi de propriile păcate, dar sunt întotdeauna mai îngrijoraţi de păcatele altora. În viziunea lor ei au descoperit mântuirea, iar noi, ceilalţi, dacă nu le urmăm calea suntem blestemaţi… Mi-amintesc că Francis i-a ţinut tatălui tău un discurs savuros pe această temă la botezul Juliei, dar nu-mi aduc aminte vorbele lui…

Demelza lăsă jos mica pereche de pantaloni şi luă un ciorap.

— Care *sunt* vederile tale religioase, Ross? Ai aşa ceva? Aş vrea să ştiu.

— Oh, practic nu am niciuna, iubirea mea. Privi fix în focul care ardea timid. M-am molipsit de la tatăl meu cu o atitudine sceptică în privinţa tuturor religiilor; el le considera basme prosteşti. Dar eu nu merg atât de departe. Religia, aşa cum e practicată, nu-mi prea e necesară, şi nici astrologia, sau credinţa în vrăjitorie sau în semne prevestitoare de bun augur sau de ghinion. Cred că toate răsar din ceva care lipseşte din mintea oamenilor, poate din lipsa dorinţei de a se simţi complet singuri. Dar când şi când am sentimentul că există ceva dincolo de lumea materială, nişte lucruri pe care le simţim cu toţii, dar nu le putem explica. Dincolo de viziunea religioasă, există cruda realitate care stă la baza vieţilor noastre, pentru că noi ştim că trebuie să trăim şi să murim ca nişte animale ce suntem. Dar uneori bănuiesc că, sub această realitate crudă, există o viziune mai largă, şi încă mai profundă, care se apropie de adevărata realitate mai mult decât realitatea pe care o cunoaştem.

— Hmm, spuse Demelza, legănându-se uşor. Nu sunt sigură că am înţeles ce vrei să spui, dar cred că am înţeles.

— Când o să fii pe deplin lămurită în legătură cu asta, spuse Ross, rogu-te explică-mi şi mie.

Ea râse.

— Vederile mele politice, spuse el, sunt la fel de solide. Acest război scoate la iveală toate contradicţiile dintre ele. Întotdeauna am îndemnat să se facă reforme, chiar cu preţul de a fi considerat trădător faţă de originea şi poziţia mea socială. Am văzut multe lucruri bune în această revoluţie din Franţa; dar văzând ce întorsătură au luat lucrurile, am devenit la fel de nerăbdător ca oricare bărbat să lupt împotriva ei şi să o distrug... Suflă o şuviţă subţire de fum. Poate că firea mea este contradictorie, pentru că întotdeauna văd şi punctul de vedere al taberei opuse celei în care mă aflu. Chiar dacă nu mi-a plăcut războiul american, m-am dus şi am luptat cu americanii.

Se aşternu tăcerea. El spuse:

— Dar la naiba, nu-i vreau pe pământul meu. De ce i-aş primi aici? Asta e în mare parte vina fraţilor tăi nestăpâniţi. Înainte de sosirea lor toată lumea trăia în pace, iar cele două religii lâncezeau confortabil laolaltă.

— Probabil că aşa este, Ross, şi îmi pare rău. Samuel mi-a sugerat să te întreb dacă pot ridica o casă pe colina de lângă Wheal Maiden, care ar fi tocmai pe hotarul terenului nostru, şi în felul ăsta ar putea folosi piatra de la vechea hală a motorului. Este din belşug, şi e împrăştiată peste tot, iar ei spun că o să facă curăţenie şi o să folosească piatra sfărâmată pentru a pava cărarea, astfel încât să nu se mai facă noroi când este vreme umedă.

El nu răspunse, şi ea continuă:

— Dar să nu crezi că încerc să te conving. Am promis că o să te întreb ce mi s-a cerut şi asta am făcut acum. Mie, una, mi-e indiferent. Sau poate ar trebui să spun nouă ne e indiferent.

— Ce face prietenul nostru? Nu te întreb prea des pentru că ştiu că nu-ţi place să fii întrebată.

— Bine, deşi e un pic cam voinic. Aş fi mai bucuroasă dacă am pune la punct altă problemă.

— Care anume?

— Dacă participi la nunta vărului tău cu Joan Pascoe, săptămâna viitoare.

El o privi cu ochii mari.

— Dar tu nu mergi; ai spus că nu poţi. Ce importanţă are dacă eu mă duc sau nu?

— Are, pentru că, dacă nu te duci, vei fi în alt loc.

El spuse:

— Nu înţeleg. Cine ţi-a spus ceva despre asta?

— Oh, Ross, am metodele mele de spionaj în casa asta.

El se foi.

— Doar ieri s-a hotărât. Am avut de gând să-ţi spun, dar am fost mult prea laş.

— Aşadar, când pleci?

— Duminică, dacă ţine vremea frumoasă. S-ar putea să fie ultima traversare din iarna asta cu vasul plin cu marfă. Domnul Trencrom este mai grijuliu cu vasul lui decât acum câţiva ani. Doamne, când îmi amintesc cât de frig era pe Insulele Scilly când îl aşteptam pe Mark Danieli!

— Cât mi-aş dori să te duci numai acolo!

— Şi în Roscoff e destul de sigur. E posibil să rămân o săptămână şi să mă întorc cu un vas din Mevagissey sau Looe.

Îi explică cum stătea treaba cu Jacques Clisson.

Demelza spuse:

— N-o să prea am linişte cât timp o să fii acolo. Ştii asta. Şi nici el – sau ea.

— Ştiu şi asta. N-o să rămân nici măcar o oră mai mult decât este necesar. Dar te rog să fii pregătită să lipsesc vreo zece zile.

Demelza puse ciorapul jos şi înfăşură lucrul de mână într-o pânză de in

— Cred că o să mă duc la culcare, Ross. Prietenul nostru se trezeşte întotdeauna aşa de dimineaţă.

*

Duminică vremea era frumoasă şi relativ liniştită, iar Ross plecă de acasă puţin după prânz. Luă cu el ceva de mâncare, o sticluţă cu brandy, o manta groasă, un cuţit

scurt într-o teacă de piele şi două sute de guinee în două pungi pe care le ţinea la brâu. Luă cina cu domnul Trencrom şi înainte de căderea întunericului se întâlni cu Will Nanfan pe *One and All.* Ross îi cunoştea pe căpitanul Farrell şi pe toţi membrii echipajului.

Octombrie, atunci când fluxul este înalt, nu este cea mai bună perioadă pentru navigaţie pe coasta de nord a Cornwallului, dar în seara aceea marea era liniştită şi avură vreme bună către Land's End şi apoi de-a lungul promontoriului sudic către Newlyn. Vântul bătea cu intermitenţe şi nu te puteai bizui pe el, dar pe de altă parte nu se oprea, şi până a doua zi la lăsarea întunericului ajunseră la Roscoff, şi cele mai mari vase pe care le văzuseră tot drumul fuseseră un vas cu pânze cu două catarge şi un grup de bărci de pescuit bretone.

Merse cu Will Nanfan şi se întâlni cu Jacques Clisson într-o tavernă numită *Le Coq Rouge,* de pe o stradă pietruită care cobora în pantă de la biserică, şi îşi dădu seama imediat că Clisson era spion. N-ar fi putut spune cu certitudine de ce. Bretonul era un bărbat scund şi îndesat, în jur de patruzeci de ani, într-un jerseu albastru de marinar şi o beretă neagră rotundă, proaspăt bărbierit cu excepţia favoriţilor lungi, cu dinţi frumoşi pe care îi dezvelea într-un zâmbet fermecător şi voluntar, şi ochi albaştri limpezi şi candizi. Un om în care nu te puteai încrede. Dar după douăzeci de minute Ross îşi schimbă părerea iniţială. Un om în care puteai avea încredere până la un anumit nivel, atâta timp cât era plătit şi atâta timp cât altcineva nu-i oferea un preţ mai bun pentru a te împiedica să faci ceea ce aveai de gând. Astfel de oameni există în toate ţările şi prosperă pe timp de război, mai ales în porturi internaţionale neutre unde combatanţii se pot întâlni fără să se lupte. Au valoarea şi preţul lor şi au şi propriul cod moral.

Clisson le spuse:

— Închisoarea din Quimper se află într-o veche mănăstire care nu mai e folosită în acest scop, *monsieur.* Ca să fiu mai exact, toate mănăstirile din Franţa sunt în

această situaţie, mă înţelegeţi... Deşi majoritatea prizonierilor sunt englezi, mai sunt şi portughezi, spanioli, olandezi şi nemţi. Numărul lor e foarte mare, iar hrana e foarte puţină. Sunt numeroşi bolnavi şi răniţi. Clisson ridică din umeri. Comandantul acestei închisori a fost cândva măcelar la Puteaux şi este un adept înfocat al revoluţiei... După cum bineînţeles că suntem cu toţii, *monsieur,* mă grăbesc să adaug! Clisson privi în spatele său. Cu toţii suntem. Dar în diferite moduri... Temnicerii provin în mare parte din mahalalele din Rouen şi Brest. Nu este o situaţie plăcută.

— Cum îmi puteţi face rost de numele celor care simt în închisoare?

— E greu. Într-o închisoare cu patruzeci de oameni, poate ar fi posibil. Dar într-o închisoare cu patru mii...

— Poate că sunt separaţi, civilii probabil de combatanţi, ofiţerii de trupă. Şi banii vorbesc.

— Banii vorbesc, dar aşa face şi Madame La Guillotine.

— Îi cunoaşteţi pe vreunii dintre paznici?

— Nu-i *cunoşti,* vorbeşti *cu* ei. Stai de vorbă la un pahar. Câteodată este amintit numele vreunui prizonier.

— Ce nume?

— Oh... Nu am auzit de niciunul de pe *Travail.* N-am auzit niciodată de *Travail...* Căpitanul Bligh de pe *Alexander* este prizonier acolo – căpitanul – Kiltoe, cred că e – de pe *Espion,* căpitanul Robinson de pe *Thames.* Iar dintre civili, Lady Ann Fitzroy, care venea de la Lisabona. Despre ăştia se vorbeşte şi despre alţii.

— Nu cumva cunoaşteţi un gardian mai bine decât pe ceilalţi?

Bretonul îşi scoase bereta şi se scărpină în capul blond cu degetul arătător.

— Este unul cu care aş putea vorbi. Nu e gardian. Dar este un funcţionar care lucrează la închisoare.

— Care ar putea şti ce dorim noi să aflăm?

— Posibil. Ultima dată am aruncat o vorbă despre un supravieţuitor de pe fregata *Travail* care a naufragiat în

aprilie în Golful Audierne. E precaut, chiar şovăitor. Dar a lăsat să se înţeleagă că părerea lui este că există supravieţuitori închişi acolo.

Ross sorbi din băutura lui.

— Credeţi că pentru numai cincizeci de guinee v-ar da numele supravieţuitorilor?

— Cincizeci pentru cine?

— Pentru el. Şi cincizeci pentru dumneavoastră.

— Ăştia deja mi-au fost promişi.

Ross privi spre Will Nanfan care îşi freca alene degetul mare de marginea paharului său. Will nu-şi ridică privirea. Se întrebă dacă nu era momentul să se oprească şi să propună o altă întâlnire mai târziu. Simţise o oarecare rezistenţă la francez, ca şi când ar fi fost uşor ofensat că era presat prea tare. Dar toate instinctele îi spuneau să nu mai amâne.

— Atunci o sută pentru dumneavoastră şi cincizeci pentru el.

Clisson zâmbi politicos.

— Mi-ar face trebuinţă o sută acum. Cinzeci pentru mine ca avans, cincizeci pentru el dacă este în stare să facă ce îi cerem.

Ross îi spuse celui care servea să le umple din nou paharele.

— Sunt de acord. Dar o să aştept aici în Roscoff până când veţi avea informaţia.

— Vai, domnule, nu pot promite aşa repede. Prietenul meu nu poate face minuni.

— O să aştept.

Clisson îl privi fix pe Ross.

— Nu sunteţi complet în siguranţă dacă rămâneţi. O să ajungeţi să înţelegeţi că ceea ce se petrece în acest port este tolerat – se închid ochii –, dar Comitetul Siguranţei Publice nu doarme. Dumneavoastră, *monsieur,* dacă-mi permiteţi s-o spun, nu arătaţi a pescar – şi nici măcar în parte a contrabandist. V-aţi asuma un risc.

— Pentru o săptămână?

— Vă puteţi găsi o treabă pe aici? Aş putea să vă ajut

cumva.

Chelnerul apăru, le turnă coniac în cele trei pahare şi se făcu din nou nevăzut.

— Problema este că există riscuri şi pentru mine. Nu este bine să fiu văzut vorbind cu un englez ciudat –, iar apoi să mă întâlnesc din nou cu el atât de curând. Mergeţi acasă, *monsieur,* şi o să găsesc eu negreşit un mijloc să vă dau de veste.

— O săptămână. Cu douăzeci şi cinci de guinee în plus dacă până atunci aveţi numele lor pentru mine.

Clisson ridică paharul şi îşi încrucişă pe deasupra lui privirea sinceră şi de o candoare totală cu cea a lui Ross:

— În sănătatea dumneavoastră, *monsieur,* şi Domnul să vă aibă în pază.

*

Domnul Trencrom îi dăduse lui Ross numele unui negustor scoţian numit Douglas Craig, care avea o prăvălie în port şi cu care putea pretinde că face afaceri în jur de o oră în fiecare zi. După ce miercuri

One and All a plecat, se mută la un han numit *Fleur de Lys* şi nu se mai aventură pe afară în timpul zilei, cu excepţia vizitelor de dimineaţă la Craig.

Roscoff îi reamintea de un sat pescăresc din Cornwall, Mousehole sau Mevagissey, cu forma golfului său şi cu căsuţele din granit şi ardezie care se căţărau pe dealurile din jur, cu apa mării care clipocea, vântul insistent şi ţipetele pescăruşilor în zbor. Dar era şi o comunitate mai bogată. Bretonii erau îmbrăcaţi mai bine şi mai viu colorat, atât bărbaţii, cât şi femeile, cu veste şi jachete, rochii şi şaluri purpuriu-deschis, violet şi verde intens. Se înghesuiau pe străzi, vorbind, certându-se şi tocmindu-se cu glas tare, mai ales în dimineţile când aproape că îşi terminaseră treburile. Seara, la o oră sau mai târziu după lăsarea întunericului, orăşelul zumzăia de vorbărie, şi dacă ieşeai atunci pe străzi, era ca şi cum ai fi intrat într-o grădină întunecoasă în care albinele încă nu intraseră în stup.

Vasele englezeşti intrară în port de două ori în timpul săptămânii de când era acolo şi atunci se iscă gălăgie şi un freamăt care se întinse până la primele ore ale dimineţii. Existau două bordeluri oficiale în afară de cele clandestine, iar acestea făceau afaceri bune. Engleza era limba universală înţeleasă de toţi, şi avu puţine ocazii să-şi exerseze franceza.

Douglas Craig era un bărbat de patruzeci de ani, care spunea că locuieşte la Roscoff de doisprezece ani, de când se mutase acolo din Guernsey. Războiul nu-l afectase, cu excepţia faptului că trebuia să se prezinte lunar la jandarmerie, ca toţi ceilalţi străini.

— Căpitane Poldark, nu mă sfiesc să vă spun că la început, când ne-au ajuns la urechi veşti despre evenimentele sângeroase de la Paris, mă bătea tare gândul să las totul şi să plec. În fiecare noapte aşteptam să aud tropăit de picioare la uşa mea, dar negoţul mergea atât de bine, încât am rămas, blestemându-mă pentru curajul meu de a face aşa. Unii au plecat, dar după câteva luni s-au întors, s-au învârtit pe aici, au vorbit cu prietenii lor şi s-au stabilit din nou aici. Aşa că mergem înainte, de azi pe mâine, cam aşa s-ar spune. Mă rog ca războiul să se termine mâine; dar cât timp continuă şi suntem nevătămaţi, afacerile merg mai bine ca niciodată. Ca atât de multe lucruri în viaţă, şi aici trebuie să cântăreşti riscul în raport cu răsplata. În prezent, şi numai în prezent, să bat în lemn, răsplata este încă dintre cele mai mari. Dar vă sfătuiesc să vă mişcaţi cu grijă. Nu atrageţi atenţia asupra dumneavoastră mai mult decât trebuie.

Totul a mers bine până sâmbătă. Sâmbătă dimineaţa, chiar atunci era gata să iasă să se ducă la Craig, era aşteptat în han de trei bărbaţi, dintre care doi erau jandarmi cu muschete. Al treilea, cel care îi vorbi, avea cam cincizeci de ani, era scund şi îndesat, cu o faţă ciupită de vărsat care avea o tentă închisă şi pete fie din cauza murdăriei, fie a vreunei boli de piele. Purta haine care nu erau nici uniformă militară, nici complet civile. Pe cap purta obişnuitul tricorn negru cu o cocardă pe borul din faţă, un

guler înalt pătat cu mâncare şi grăsime care îi ajungea până la buza de jos, o vestă cu dungi orizontale şi revere enorme, o haină cu coadă verde şi pantaloni strâmţi, de un cenuşiu murdar.

Ross înţelese prima întrebare care îi fusese adresată pe un ton răstit, dar hotărî în mod înţelept că nu ştia franceză. Imediat întrebările veniră într-o engleză guturală pe care de-abia o putu înţelege.

Numele, adresa, vârsta, ocupaţia, cu ce treburi pe aici?

Ross Poldark din Nampara, ţinutul Cornwall. Treizeci şi cinci. Importator de vin şi băuturi spirtoase, reprezentându-l pe domnul Hubert Trencrom din St. Ann al cărui partener era.

Data sosirii, vasul cu care sosise, afacerile pe care le făcuse şi cu cine, data plecării, motivul şederii?

Douăzeci şi doi *Vendémiaire,* cuterul *One and All,* proprietatea amintitului domn Trencrom, afaceri cu domnul Douglas Craig, plecarea probabil pe treizeci, dar depinzând de întoarcerea cuterului. Rămăsese să lămurească diverse probleme nerezolvate cu domnul Craig, mai precis, situaţia contabilă, problema noilor taxe pe băuturile spirtoase, aprovizionarea cu butoaie din Guernsey şi în general dorinţa de a extinde afacerile.

Documente care să dovedească toate aceste lucruri? Ross se duse şi scoase din bagajul său documentele pe care Trencrom i le dăduse şi pe acelea pe care reuşise să le capete de la Craig. Era un teanc considerabil şi *agentul* ciupit de vărsat scoase un lornion pentru a se uita la ele. Lornionul era din aur, încrustat cu briliante şi aparţinuse în mod evident altcuiva.

După două sau trei minute lungi, *agentul* îi aruncă hârtiile înapoi. Avea ochii de un verde pal.

— Trebuie să vă supuneţi unei percheziţii.

Ross se supuse unei percheziţii. Fusese probabil norocos că în afara celor douăzeci de guinee pe care le avea la el, restul până la o sută fusese lăsat la Craig.

Puţin după aceea începu să se îmbrace. *Agentul*

privea afară pe fereastră, iar unul dintre jandarmi îşi târâia picioarele.

Agentul spuse:

— Cetăţenii străini, duşmani ai Republicii, care debarcă pe pământul sfânt al Franţei, sunt arestaţi neîntârziat. Apoi sunt duşi în faţa Tribunalului Naţional pentru a fi condamnaţi.

Ross îşi încheie nasturii de la mânecile cămăşii.

— Eu nu sunt duşman al Franţei. Doar un om de afaceri care încearcă să deruleze un negoţ a cărui continuare este în beneficiul Franţei.

— Nu este în beneficiul Franţei să permită spionilor să debarce şi să stea la vedere în porturile şi în satele ei.

— Eu nu sunt spion, iar Republica are nevoie de aurul englezesc. Eu şi prietenii mei aducem aur în acest port şi în altele ca el. Venitul care intră în fiecare săptămână a anului este substanţial. Dacă eu aş fi arestat, acest lucru i-ar descuraja puternic pe alţii să mai vină, pentru că nu am ieşit din portul Roscoff şi nu am făcut nicio încercare de a acţiona în orice mod care ar contraveni practicilor comerciale.

— Aţi acţionat complet ilegal petrecându-vă şi o singură noapte pe pământ francez fără să vă prezentaţi la jandarmerie.

Ross îşi puse haina şi băgă la loc toate micile lucruri personale care îi fuseseră scoase din buzunare.

— Scuzaţi-mă, *monsieur,* dacă am greşit în acest mod. Am presupus totuşi în mod greşit că acest port oferă privilegii excepţionale comerţului liber dintre ţările noastre şi în consecinţă trebuie respectat mai degrabă spiritul legii decât litera ei.

Agentul îşi înălţă capul iritat de deasupra cravatei lui murdare.

— Chiar şi pentru cetăţenii străini *neutri,* pedeapsa pentru o primă abatere ca a dumneavoastră este o amendă de douăzeci de guinee. Pentru o a doua astfel de abatere este arestarea.

— N-aş putea fi tratat de data asta ca un cetăţean

străin neutru şi să mi se permită să plătesc amenda?

— Ar fi posibil – ochii bărbatului licăriră în direcţia banilor lui Ross – cu condiţia să părăsiţi oraşul imediat.

— Aşteptam întoarcerea cuierului. Este planificată pentru luni seară.

— Nu se poate. Este acum un vas în port, *May Queen.* Pleacă mâine-seară. Trebuie să vă îmbarcaţi imediat şi să plecaţi cu el. Dacă veţi fi găsit pe mal după miezul nopţii, veţi fi arestat.

— Cred că *May Queen* vine din Insula Wight. Asta e la trei sute douăzeci de kilometri de casa mea. Poate următorul…

— Asta e treaba dumneavoastră, *monsieur.* A mea este să plecaţi de aici.

— Poate că o ofertă de alte douăzeci de guinee…

— Ar duce la arestarea dumneavoastră pentru încercare de mituire a unui ofiţer al Republicii. Acum o să vă deranjez cu amenda şi un angajament că o să plecaţi…

Capitolul 12

Ross se îmbarcă pe *May Queen* în seara aceea, chiar înainte de lăsarea întunericului. Căpitanul ei, un bărbat pe nume Greenway, a fost destul de binevoitor oferindu-se să-l ducă acasă, dar nu a fost receptiv la sugestia că ar trebui să găsească un pretext pentru a mai rămâne o zi la Roscoff. Francezii erau dubioşi în vremurile astea. Nu puteai fi sigur niciodată cum vor reacţiona. Şi în orice caz, căpitanul Poldark şi-ar face un bine lui însuşi să fie în largul mării până sâmbătă seară.

Căpitanul Poldark nu era deloc încântat de ideea de a fi în largul mării sâmbătă seară, aşa că Greenway îi făcu o altă propunere. În mod aproape sigur mâine, înainte de plecarea lor, vor sosi în Roscoff câteva vase. Dacă, împotriva tuturor intereselor sale, căpitanul Poldark era hotărât să rămână, atunci îl puteau transborda pe vasul

nou-venit, care în mod sigur va rămâne în port o zi pentru a cumpăra marfă şi a o încărca.

Aşa s-au petrecut lucrurile, duminică imediat după ce s-a întunecat, Ross a fost transferat pe *Edward,* un velier mic cu două catarge din Cawsand, şi a rămas la bord pe toată durata unei zile vântoase de luni, în cabinele de sub dunetă, doar în compania unei pisici şi a unui papagal.

Îi trecuse prin minte că apariţia agentului şi a celor doi jandarmi ar fi putut fi determinată de Jacques Clisson, pentru a putea băga în buzunar într-un mod convenabil o sută de guinee şi poate ceva în plus ca informator al francezilor. Ar fi fost o cale de a-l speria şi a-l face să se întoarcă în Anglia, cu o perspectivă de a da socoteală foarte îndepărtată pentru ca Clisson să-şi facă griji. În seara aceea avea să se lămurească, pentru că aranjase să se întâlnească cu Clisson în aceeaşi tavernă, la opt. La cât de repede circulă ştirile prin port, se întreba dacă Clisson n-o să afle oricum că el plecase şi n-o să mai apară.

La şapte şi jumătate, când tocmai socotea cât are de înotat până la ţărm, sosi o bărcuţă din împletitură de nuiele de pe un vas aşa cum i se promisese, şi un tânăr flăcău din Devon îl duse într-un loc lăturalnic al portului. Contra unei alte guinee se asigură că băiatul îl va aştepta cu barca, doar pentru cazul în care va fi nevoit să o şteargă în grabă.

Până la *Le Coq Rouge* avea de străbătut trei străzi prost luminate şi aglomerate. Ross împrumutase o eşarfă de la căpitanul de pe *Edward* şi cu ea în jurul capului şi cu umerii încovoiaţi spera să fie de nerecunoscut în timp ce îşi croia drum prin mulţime. Taverna însemna un risc mai mare, dar dădu la o parte un orb care cerşea la uşă şi intră tiptil înăuntru. Era plină mai mult de jumătate, iar lumina era şi ea slabă, dar văzu curând că Clisson nu era acolo. Se făcuse opt fără cinci.

Se aşeză într-un colţ, ceru de băut şi aşteptă. Totul era un pariu, îşi spuse el, un pariu cu propriul spirit de observaţie necesar pentru a urmări ce se petrecea în jur, un pariu cu puterea lui de a aprecia caracterul altui om şi schimbarea părerii despre Clisson după suspiciunea

profundă pe care i-o trezise prima lor întâlnire. La opt şi jumătate comandă o altă băutură şi se întrebă dacă putea descoperi unde locuia Clisson. După alte cinci minute, Clisson îşi făcu apariţia.

Feţişoara lui rotundă şi indiferentă era încreţită şi încruntată în timp ce scruta încăperea scundă cu lumina care pâlpâia. Îl văzu pe Ross, o străbătu şi se aşeză lângă el.

— Mi s-a spus că aţi plecat. Am venit doar la noroc, ca să fiu sigur. Nu e bine pentru mine să mă întâlnesc cu dumneavoastră aici.

Dacă juca cinstit, Clisson era probabil la fel de neliniştit să se întâlnească pe cât era el însuşi să-l întâlnească pe breton. Erau în joc alte şaptezeci şi cinci de guinee.

— O să fiu bucuros când o să plec, spuse Ross.

— Aşa vă sfătuiesc şi eu să faceţi dacă *ei* simt interesaţi de dumneavoastră. Dar în primul rând, ei bine, am reuşit. Am lista completă. Aveţi banii?

— Poftim.

Clisson întinse mâna. Ross ezită şi apoi îi dădu punga. Clisson o cântări în mână, iar apoi o deschise pentru a vedea culoarea aurului.

— Este de-ajuns. Consider că suma este cea corectă. Poftiţi lista!

O bucată murdară de pergament subţire. O mulţime de nume, şaptezeci sau optzeci, unele scrise atât de prost, încât de-abia puteau fi citite. Degetul lui parcurse coloana de sus în jos.

— Locotenentul Archer, *Travail.*

Aproape că îi scăpase, pentru că acela care scrisese avea un mod ciudat de a-l face pe „t”. Aşadar, *unii* fuseseră salvaţi. Îşi stăpâni graba şi o parcurse mai departe cu atenţie.

— Domnul Williams (căpitan secund), *Travail.* Domnul Armitage, locotenent, *Espion.* Căpitanul Kiltoe, *Espion,* căpitanul Porter, comandant, *Thames,* domnul Rudge, ofiţer cadet, *Travail,* domnul Garfield, comandant, *Alexander,*

domnul Enys, medic locotenent, *Travail,* domnul Parks, ofiţer cadet, *Travail...*

Trecuse peste el şi îl scăpase. Privi îndeaproape numele pentru a se asigura că nu era o greşeală. Apoi scoase o foaie subţire de hârtie din punga lui cu tutun, cu lista ofiţerilor de pe *Travail.* Toţi ceilalţi erau pe ea – Archer, Williams, Rudge, Parks şi încă vreo şase. Şi Enys. Aşadar era în viaţă. Nu putea fi nicio greşeală. Nu putea fi nicio înşelăciune. Aşa că timpul şi banii nu fuseseră cheltuiţi în van.

— Mulţumesc, spuse.

— *Monsieur.*

— Acum trebuie să plec.

— Şi încă repede. Dar o să ies eu primul. Iertaţi-mă că nu vă conduc înapoi la vas.

*

Cât timp Ross fu plecat, Demelza avu un vizitator. Chiar dacă nu era exact din Banbury Cross[11], vizitatorul călărea un excelent cal de vânătoare alb şi era de fapt o doamnă frumoasă, a cărei strălucire se ofilise în ultima lună din pricina grijilor. Demelza tocmai făcea pâine. Întotdeauna făcea ea însăşi acest lucru, pe care nu l-ar fi lăsat în seama lui Jane Gimlett, care nu avea îndemânarea necesară. Pâinea tocmai începuse să crească, când cineva ciocăni la uşa de la intrare. Jane se întoarse şi îi spuse că era domnişoara Caroline Penvenen.

— Oh, Doamne! Jane, pofteşte-o să aştepte în salon, te rog. Spune-i ce fac şi o să vin şi eu într-o clipă.

Femeia plecă, şi Demelza îşi şterse mâinile şi braţele pline de făină cu un prosop şi merse să-şi privească părul în oglinda crăpată de pe uşa dulapului. Şi-l aranjă cât de bine putu şi îşi scoase şorţul. Apoi se duse în salon.

Caroline stătea la fereastră şi părea mai înaltă ca

11 Aluzie la o poezioară pentru copii, *Ride acock horse to Banbury Cross;* Banbury este un oraş englezesc, (n.tr.)

niciodată în costumul ei gri de călărie pe talie şi cu căciuliţă de blană. Lumina intensă îi punea în evidenţă silueta, dar îi ascunse expresia feţei când se întoarse.

— Demelza, sunt recunoscută pentru faptul că ajung în momentele cele mai nepotrivite. Sper că te simţi bine.

— Da, păi, chiar în momentul ăsta, după cum probabil ţi-a spus Jane... Dar rămâi! Rămâi la cină! Mă scuzi pentru un sfert de ceas...

Se sărutaseră, dar puţin nesigure una de alta. Caroline o ţinu pe Demelza cu braţele întinse înainte de a-i da drumul.

— Chiar şi acum cu greu aş putea spune. Cât mai ai?

— Cam şase săptămâni, cred. Brusc, mintea îi intră în alertă. Ai veşti de la Ross?

— Oh, nu. Tu vei fi prima care le va afla, draga mea. Am venit doar ca să te văd.

— Păi, fă-te comodă! Stai jos şi odihneşte-te! Are cineva grijă de calul tău?... Oh, ce cal frumos! Este al tău?

— Îl am de doi ani – de la aniversarea de douăzeci şi doi de ani. Dar uite ce e, trebuie să fiu pedepsită că am venit în acest moment nepotrivit şi să fiu pusă să şed aici ca o fată neascultătoare? N-aş putea să-ţi ţin companie?

— Păi... să faci pâine e plictisitor, iar în bucătărie va fi mult prea cald pentru tine după ce ai venit călare şi...

— Îţi vine să crezi? Nu am mai văzut cum se face pâinea de când obişnuiam să mă furişez în bucătăria de la mama de acasă. Dar poate că te simţi stânjenită dacă vin şi eu?

Exact aşa ar fi fost, dar Demelza trebui să protesteze că nu era aşa, astfel încât în curând merseră împreună la bucătărie, spre surprinderea manifestă a lui Jane Gimlett, care credea în mod evident că orice s-ar fi hotărât doamna Poldark să facă în propria casă era treaba ei personală, dar că în mod sigur acesta nu era locul unei doamne de rangul şi obârşia domnişoarei Penvenen. Până la urmă scăpă un castron şi, când se aplecă să-l ridice, dădu peste un taburet, aşa că Demelza o trimise să facă altceva în cămară, cu promisiunea să o cheme când vor trebui să

scoată pâinea din cuptor.

— Unde este Jeremy? întrebă Caroline, aşezându-se pe taburetul care fusese repus pe picioarele lui. E bine?

— Da, mulţumesc. Deşi are mereu câte ceva neînsemnat. Nu seamănă deloc cu Julia, primul meu copil, care n-a fost bolnavă o zi în toată viaţa ei până când s-a molipsit de difteria care a omorât-o. Rămâi la cină?

— Îţi mulţumesc, mi-ar plăcea, dar unchiului Charles a început să-i placă grozav să cineze cu mine în camera lui. Deşi el, unul, mănâncă puţin, pare să-l atragă vederea cuiva care face ceea ce el nu poate.

— Starea lui s-a schimbat în vreun fel?

— Nu s-a îmbunătăţit deloc, spuse Caroline încet. Dar pur şi simplu nu se lasă să moară. Nu mi-am dat seama niciodată până acum câtă tenacitate există în familia noastră!

Demelza luă din cocă atât cât putu să ridice în mâini şi o puse pe planşetă.

— Nici nu e de mirare de ce eşti aşa slabă. Sigur nu se supără dacă lipseşti o zi!

Caroline se bătu peste cizmă.

— E foarte ciudat – ştii zicala aia veche cu sângele apă nu se face? Ei bine... am căzut pe capul unchilor mei când aveam zece ani şi nu cred că pot să pretind că în anii în care au fost tutorii mei am fost o nepoată ascultătoare sau recunoscătoare. De fapt, nu aş fi deloc surprinsă dacă amândoi ar avea câteva fire de păr alb în plus din pricina grijii pe care mi-au purtat-o. Dar... atunci când unul din ei e bolnav, şi bolnav de moarte – condamnat într-adevăr la moarte de diabetul lui, atunci am fost surprinsă să constat că m-am lăsat antrenată în apărarea lui împotriva acestor lovituri nedrepte. Este ca atunci când doi soţi se ceartă, dar trec peste certurile lor şi luptă umăr la umăr împotriva unui atac venit din afară. Aşa că... stau alături de unchiul Ray – atât cât pot, asta este –, ceea ce este greu şi din punct de vedere fizic, pentru că el nu se mai poate ridica deloc.

— Părinţii tăi au murit de tineri? o întrebă Demelza. Ross nu mi-a povestit niciodată.

— Ross nu ştie. Da, tatăl meu a fost cel mai mic dintre cei trei fraţi iar Ray cel mai mare. Când tatăl meu avea douăzeci şi opt de ani, a organizat o expediţie pentru descoperirea izvoarelor Nilului. Nu s-a mai întors niciodată. Mama s-a recăsătorit, dar a murit când eu aveam zece ani. Tatăl meu vitreg încă trăieşte şi face parte din baroul avocaţilor din Londra, dar nu l-am văzut de mulţi ani, iar el nu s-a interesat niciodată de mine. Aşa că am fost adoptată de cei doi burlaci bătrâni şi serioşi care m-au răsfăţat şi mi-au oferit perspectiva unei moşteniri considerabile, lucru ce m-a făcut ţinta diverşilor vânători de avere, precum Unwin Trevaunance.

Era prima dată când aceste două femei discutau singure şi încă nu se simţeau în largul lor. Demelza era conştientă de hainele ei de gospodină, de munca ei de gospodină, de aspectul ei lipsit de eleganţă, în timp ce această fată roşcată şi stilată stătea pe un taburet, bătea în cizma ei de călărie şi o urmărea. Acum avea mai rar sentimentul originii ei umile când avea de-a face cu oamenii, era doamna Ross Poldark de şapte ani, şi asta era destul de mult. Dar Caroline era un caz oarecum special: era cineva pentru care nu putea nutri decât prietenie şi recunoştinţă, dar şi cineva de aproape aceeaşi vârstă cu ea, a cărei creştere şi a cărei educaţie erau dintr-o lume străină pentru ea, care nu-şi murdărea mâinile nicio zi pe an ca să muncească şi care vorbea atât de relaxat chiar şi atunci când era serioasă. Pe deasupra, cineva pentru care în clipa asta Ross îşi risca viaţa şi libertatea.

— De ce frământi fiecare bucată de cocă atât de mult? întrebă Caroline.

— Pentru că, dacă nu fac aşa, pâinea va avea găuri în ea. Noi mâncăm multă pâine. Aici sunt cinci pâini şi a mai rămas încă ceva pe deasupra. Ai vrea să iei acasă o pâinişoară dacă ţi-o fac din bucata asta mică de cocă?

— Mulţumesc. E ziua mea de naştere aşa că o s-o iau drept cadou.

— Oh, pentru asta nu e de ajuns! La mulţi ani! Aş vrea…

— Ce ai vrea?

— Gândeam cu voce tare. Îmi pare rău… Aş vrea ca Ross să se întoarcă astăzi acasă cu veştile pe care le aşteptăm amândouă.

— Să nu-ţi pară rău că ai spus asta!

— Nu-mi pare rău pentru dorinţa mea, dar sunt superstiţioasă. Mi se pare că e ceva despre care nu ar trebui să vorbim.

— Păi, s-ar putea să fie şi aşa… Dar uneori, când stau închisă în casa aia, mă gândesc că trebuie să vorbesc cu cineva despre asta, pentru că altfel îmi ies din minţi. Demelza, îmi pare rău că ţi-am adus acest necaz pe cap.

Demelza începu să pună bucăţile rotunde de cocă frământată pe o tavă de metal.

— Ross îmi spunea că nu e prea periculos.

— Dar probabil că şederea lui în Franţa în vremurile asta te îngrijorează. Cred că trebuie să-ţi spun că nu s-a dus acolo pentru că i-am cerut-o eu.

— Nici nu mă gândesc la asta. Chiar dacă ai avea motive întemeiate s-o faci.

— Nu… Nimeni n-ar avea vreodată acest drept.

Demelza termină ce avea de făcut, se trase deoparte, îşi şterse mâinile pe şorţ şi apoi îşi dădu la o parte părul umed din ochi cu dosul încheieturii mâinii.

— E plecat de o săptămână şi patru zile. Dacă totul merge după plan, ar trebui să se întoarcă în curând.

— Mi-e groază de întoarcerea lui.

— Hai să mergem într-un loc mai confortabil! Aici nu mai am nimic de făcut pentru vreo zece minute.

Se întoarseră în salon şi sporovăiră un timp. Lucrul de care Caroline avea cea mai mare nevoie era să vorbească, să vorbească mai ales despre Dwight, lucru pe care acum îl făcea în felul ei relaxat şi disperat, scuzându-se din când în când că îşi plictisea ascultătorul cu o asemenea poveste obositoare. Merseră curând înapoi în bucătărie împreună, iar Demelza se duse sub arcada unde se afla cuptorul, deschise uşa de metal a acestuia şi îl curăţă de resturile albe şi fierbinţi de orz sălbatic. Apoi Caroline ridică şi ea de

celălalt capăt al tăvii grele şi o băgară în cuptor. Atunci intră Jeremy strigând după mâncare şi în cele din urmă Caroline fu convinsă să rămână la cină cu ei.

Pe Demelza o bucură acest lucru, pentru că era sătulă să mănânce singură de când plecase Ross, şi se bucură şi de prezenţa gălăgioasă a lui Jeremy, pentru că acesta vorbi ca de obicei tot timpul mesei. În acest fel conversaţia se desfăşură la un nivel emoţional suficient de scăzut şi păru, de asemenea, să o distreze pe Caroline, care nu era obişnuită cu băieţii mici.

Când cina luă sfârşit, Jeremy o şterse în grabă, iar Caroline se ridică să plece.

— Nu, nu, mulţumesc draga mea, pentru atenţia pe care mi-o acorzi, dar cred că unchiul Ray a făcut deja un atac după ce am lipsit atât de mult. Nu ştiu cât îmi va lua până când o să ajung acasă, şi trebuie să-mi iau de îndată zborul.

— O să-i spun lui Gimlett să-ţi aducă imediat calul.

— Sunt sigură că te-am obosit cu toată vorbăria mea. Dar ştii şi tu că la Killewarren nu mă pot purta deschis sub nicio formă. Nu mă pot frământa decât în camera mea. Dacă Dwight a murit, nu sunt nici măcar văduva lui. Nu sunt nimic. Ceea ce probabil că şi merit pe bună dreptate.

Demelza o sărută.

— Hai să aşteptăm şi să sperăm!

Câteva minute mai târziu Caroline călărea pe calul ei alb în sus pe vale, peste pârâu. Chiar înainte să dispară printre copacii rari, se întoarse şi ridică mâna. Demelza îşi flutură şi ea mâna şi apoi se întoarse înăuntru.

Betsy Maria Martin făcuse deja curat pe masă. Demelza merse în bucătărie să vadă ce era cu pâinea şi să fie beştelită de Jane pentru că se ocupase singură de curăţarea cuptorului. Apoi se întoarse în salon şi rămase câteva minute la spineta ei. Încă lua lecţii de la doamna Kemp, dar ajunsese într-o fază în care progresa prea puţin. La început păruse atât de uşor, fusese în stare să scoată melodii din spinetă fără niciun fel de pregătire; dar pe măsură ce muzica pe care i-o dădea doamna Kemp

devenea mai complicată, efortul pe care i-l cerea deprinderea ei părea să-i răpească o parte din plăcerea interpretării. Aşa că acum, foarte adesea când avea nevoie de relaxare, dădea deoparte piesele noi şi le cânta pe cele vechi, care nu îmbătrâneau niciodată. Şi nici Ross nu se plictisea de ele. Uneori cânta şi din gură.

Necazul cu muzica era că în anumite privinţe era prea nostalgică. Doar că acum cânta şi numai ca să se distreze. „A fost odată o pereche de bătrâni care erau săraci", acest lucru îi trezea în suflet atât de multe sentimente aproape uitate, încât mai că îi dădeau lacrimile. Dacă însă cânta „Am cules un trandafir frumos pentru iubita mea", îi reveneau în minte amintiri de demult de la Trenwith House şi acel prim Crăciun. Şi tot aşa. Muzica, îşi spunea ea, poate că era un proces continuu, asemenea vieţii, ca năpârlirea blănii de îndată ce creştea alta nouă. În schimb fiecare melodie părea să-şi ducă existenţa cu notele bine ancorate de un eveniment sau un sentiment sau o perioadă de timp.

Astfel încât era necesar să-ţi dai silinţa să ţi le scoţi pe cele vechi din minte şi să te concentrezi asupra celor noi. Doamna Kemp îi adusese în mai o bucată compusă de un italian, dar încă nu începuse să o stăpânească. Mâna stângă nu prea nimerea notele cum trebuia. *Aia* era problema ei, hotărî ea, nu era lipsă de exerciţiu, ci lipsă de talent, lipsă totală de capacitate de a-şi folosi degetele cum trebuia.

În spatele ei răsună zgomotul unor paşi, şi Jane Gimlett spuse:

— S-a întors domnul căpitan Poldark, doamnă.

Se ridică de pe scaunul de la pian.

— Ce? Unde? L-ai văzut?

— O mişcare dacă faci, spuse Ross apărând în cadrul uşii, şi *bum,* eşti moartă.

— Ross, iubitul meu, iubitul meu!

Fu în braţele lui şi îl sărută.

— Nu ţi-am spus că nu e niciun pericol?

— Oh, te-ai întors! Te-ai întors cu bine.

Se agăţă de el.

— Se găseşte ceva de mâncare şi pentru mine? Sunt groaznic de înfometat.

O mai sărută de câteva ori, pe buze, pe obraji, pe ochi ca şi când nu ar fi tânjit numai după mâncare. Jane Gimlett dispăru neobservată.

— Şi Dwight? Ce noutăţi ai? Ştii ceva despre el?

— Dwight trăieşte şi e prizonier. Asta e tot ce ştiu…

Demelza scoase un ţipăt de încântare.

— I-ai spus lui Caroline?

— Nu, bineînţeles că am venit direct acasă. O să-i spun…

— Dar n-a plecat nici de o oră! Pe unde ai venit?

— Am venit de la Truro. A fost aici? Cred că puţin a lipsit să ne întâlnim. Eu am ajuns marţi la Cawsand, iar de acolo am venit cu o barcă de pescari de sardele direct la Truro. Acolo am închiriat un cal bătrân şi şchiop care mi-a adus aminte de Darkie şi am venit şontâc-şontâc acasă. L-am lăsat pe partea cealaltă a pârâului ca să-ţi fac o surpriză, dar în ultima clipă m-am gândit să nu te surprind, aşa că m-am furişat în bucătărie şi am trimis-o pe Jane să-ţi aducă vestea. Cred că întoarcerea mea acasă te-a tulburat mai mult decât plecarea.

— Ba nu m-a tulburat deloc ca plecarea ta. Chiar trăieşte? Ai vreo dovadă, Ross?

— Destul de grăitoare. Fără alte amănunte. Numai dovada că este prizonier de război într-un loc numit Quimper. Nu cred că sunt condiţii bune acolo, dar *trăieşte.* Trebuie să-i spun curând lui Caroline.

— Ross, trebuie să-i spui acum! Dacă pleci călare după ea s-ar putea s-o prinzi înainte chiar să ajungă acasă!

— Aşa că trebuie să fiu alungat din nou din casa mea îndată ce m-am întors, eh? Iată-mă aici, cu burta goală, ostenit şi cu fundul tăbăcit de atâta călărit şi îmi ceri…

— O să-i spun lui Gimlett s-o înşeueze pe Darkie. N-a prea făcut destulă mişcare şi în timpul ăsta o să-ţi tai o felie de carne de porc, nişte pâine proaspătă şi o bucăţică de unt pe care poţi să le mănânci înainte de a pleca!

— Ăsta e un bun venit extraordinar de generos din

partea unei femei, spuse Ross. Şi nici nu te-ai îngrăşat în lipsa mea! Sper că nu mi-ai înfometat copilul.

— Ba da, chiar asta am făcut, pe bună dreptate, şi o să te las să mori de foame şi pe tine pentru o cauză la fel de nobilă. Oh, Ross, sunt atât de bucuroasă! Asta o s-o facă pe Caroline să-şi revină.

— Şi nu e rău nici pentru Dwight, spuse Ross, deşi după cum ţi-am spus, condiţiile din închisoare sunt proaste şi trebuie să ne temperăm fericirea.

— Simt acum în adâncul sufletului meu că totul va fi bine. Ross, du-te tu şi spune-i lui Gimlett; eu o să-ţi pun ceva de mâncare pe o farfurie.

Aşa încât în zece minute casa se umplu de gălăgie şi agitaţie, Jeremy apăru sporovăind, iar Ross îl mângâie absent cu o mână, în timp ce cu cealaltă se îndopa, şi foarte curând Darkie fu la uşă, Ross încălecă, o atingere a mâinii Demelzei, porni pe urmele lui Caroline în sus pe vale în timp ce vântul flutura coada calului, iar căderea amurgului îi învălui pe toţi.

Cartea a doua

Capitolul 13

Copilul Demelzei s-a născut pe 20 noiembrie şi a fost o fată. De data asta doctorul Thomas Choake făcu în aşa fel încât să fie de faţă şi să aducă copilul pe lume nevătămat. S-ar fi descurcat mai bine fără el, dar cel puţin n-a omorât-o pe ea sau copilul şi nici nu i-a mutilat pe vreunul din ei cu subtilităţi medicale. Un copil de trei kilograme şi foarte sănătos. După ce trecură cinci zile şi nu exista niciun semn de infecţie postnatală atât de temută, Ross începu să răsufle uşurat şi să se bucure de noul membru al familiei sale. Îi dădură numele Clowance.

Săptămâna următoare, Raymond Richard Eveleigh

Penvenen, Esquire, din Killewarren, abandonă în cele din urmă lupta inegală de supravieţuire împotriva unui duşman care nu îi arătase nici urmă de milă, cruţare sau speranţă şi muri liniştit în patul lui, cu nepoata sa Caroline alături de el. La înmormântarea lui de pe 1 decembrie au participat un număr considerabil de oameni din ţinut. Fratele lui William nu putuse veni de la Oxford pentru că era ţintuit la pat din pricina gutei, aşa că Ross fu cel care stătu alături de Caroline în spatele catafalcului. Participă şi domnul Nicholas Warleggan, nu însă şi fiul său.

Duminică după-amiază, adică pe data de 7, Drake Carne veni în vizită la Trenwith House cu un buchet de primule pe care le culesese el însuşi, fu primit şi petrecu două ore cu Morwenna şi cu Geoffrey Charles.

Această vizită de duminică nu era nimic neobişnuit. Prima dată venise când Geoffrey Charles i-o ceruse în mod imperativ şi fusese neliniştit, se aştepta să fie dat afară de vreo rudă sau de vreo altă persoană cu greutate din casă. Nimeni nu spusese nimic. În afară de vreo doi servitori, nu mai văzuse pe nimeni. Apoi, când Geoffrey Charles i-o ceruse din nou, repetase vizita. Apoi începuse să-i viziteze mai dezinvolt în fiecare duminică pe la ora ceaiului şi să plece neobservat chiar înainte de cină. Prietenia se înfiripase repede. Acum erau „Geoffrey” şi „Drake”, deşi deocamdată rămăseseră – doar – la „domnişoara Morwenna”. Geoffrey Charles nu mai avusese un astfel de prieten până atunci şi îi plăcea să fie tratat ca un adult şi să înveţe lucrurile pe care i le arăta Drake. Prinsese chiar puţin şi din accentul lui Drake, iar Morwenna îl corecta în mod constant. În ceea ce îl privea pe Drake, aceasta avea o căldură înnăscută şi fiind cel mai mic între cei cinci fraţi nu avusese niciodată pe cineva mai mic ca el cu care să vorbească. Era o atracţie reciprocă fără niciun motiv ascuns, deşi motivul ascuns era şi el prezent acolo.

Adesea lua şi ea parte la joc, la exerciţiu, la discuţie sau la orice s-ar fi întâmplat să se ivească în timpul vizitei. Uneori se retrăgea şi îi urmărea pe băiatul frumos cu părul blond-deschis şi pe tânărul frumos şi brunet ca şi când s-ar

fi aflat la distanţă, chiar dacă distanţa reală nu era decât de doi metri. Uneori era atrasă pe nesimţite să intre în joc, şi Geoffrey Charles era exclus – deşi acesta nu-şi dădea seama –, iar ea şi Drake schimbau priviri pline de o emoţie neaşteptată, sau altceva, iar atunci începea să se teamă. În sinea ei ştia că se purta într-un mod pe care Elizabeth l-ar fi dezaprobat profund, fie şi numai pentru că-l primise pe acest tânăr, pentru că era un dulgher şi rotar de rând, pe lângă interdicţia suplimentară impusă de faptul că era fratele doamnei Demelza Poldark. Dar ceva mai puternic decât teama de a fi blamată o împiedica să facă pasul decisiv pentru a pune capăt prieteniei. Nu-şi analiza cu luciditate motivele şi nici sentimentele, ci plutea între amintirea plăcută şi aşteptarea dintre o întâlnire şi următoarea.

În această duminică trebuia să-i spună lui Drake că această întâlnire urma să fie ultima pentru un timp. Pe data de paisprezece plecau amândoi, împreună cu domnul şi doamna Chynoweth, pentru a petrece Crăciunul la Truro şi Cardew, şi probabil că nu se vor întoarce înainte de sfârşitul lui ianuarie.

— Oh, spuse Drake, căruia îi pierise toată veselia, ce păcat, dar asta e. O să-mi lipsiţi amândoi. Chiar e păcat! Toate lucrurile bune ajung să se termine, aşa cred, dar…

— O să ne întoarcem, spuse Geoffrey Charles. E numai pentru o lună sau cam aşa ceva.

— Dar eu cred, cred că atunci se vor întoarce şi ceilalţi, şi e aproape sigur că asta o să pună capăt întâlnirilor noastre.

Fusese o după-amiază întunecoasă şi lumânările fuseseră aprinse devreme. Cei trei se aflau în mica încăpere din spatele salonului de iarnă, acolo unde se întâlneau adesea, şi unde era puţin probabil să fie deranjaţi. Morwenna luase buchetul de primule şi le aranja într-un vas de cositor puţin adânc.

— Eşti priceput de ai găsit atât de multe. Vremea asta blândă le-a încurajat, dar în grădină nu e niciuna.

— Pe astea le-am cules din pădure, unde ne-am

întâlnit prima dată. O să ţin minte toată viaţa ziua aia, ziua când ne-am întâlnit prima oară. Nu-mi amintesc de niciuna la fel.

Morwenna îşi ridică privirea de la flori. Flacăra lumânărilor îi lumina ochii miopi.

— Şi eu mi-o voi aminti.

— Veniţi, spuse Geoffrey Charles, hai să facem un tur al casei! N-ai văzut niciodată toată casa, nu-i aşa, Drake? Şi de vreme ce într-o zi va fi a mea, este firesc să pot să ţi-o arăt.

Drake spuse:

— Domnişoară Morwenna, pot doar să spun, spun doar că pentru mine a fost un lucru nemaiîntâlnit. Aş da ani din viaţa mea doar… doar…

— E o seară potrivită să ţi-o arăt, spuse Geoffrey Charles, pentru că bunicul şi cu bunica nu ies din camera lor din pricina frisoanelor reumatice şi nu mai este nimeni pe aici. N-ai fost niciodată în camera mea, Drake. Acolo sunt desene pe care aş vrea să ţi le arăt. Le-am făcut anul trecut când am zăcut la pat de pojar. Şi am câteva pietre din vechea mină Grambler, care s-a închis cu ani în urmă…

Morwenna spuse:

— Cred că am greşit întâlnindu-ne aşa cum ne-am întâlnit, Drake. Până la urmă nu poate exista altceva decât suferinţă pentru amândoi – pentru oricare dintre noi.

— Camera mea este în spate de tot, spuse Geoffrey Charles, încăperea aia mică cu bovindou pe care o poţi vedea dacă priveşti casa dinspre iaz. Dacă traversăm holul, vă conduc în sus pe scara în spirală către balconul interior pentru muzicanţi şi apoi în camera mea.

— Nu am greşit deloc, Morwenna, spuse Drake. N-aş îndrăzni niciodată să spun că a fost rău că ne-am întâlnit aşa cum ne-am întâlnit. Negreşit că ştiu că nu am niciun drept, că nu se cuvine să am vreun drept…

— Nu de asta e vorba, Drake. Bineînţeles că nu în sensul ăsta este greşit, dar ştii cum stau lucrurile în lumea asta…

— Trebuie să fim ai lumii ăsteia?

— Ei bine, da, pentru că nu putem scăpa de ea. Pentru că dacă doar am încerca…

— Vino cu mine, spuse Geoffrey Charles, atingându-i braţul. Vino, Wenna, îţi poruncesc!

Preocupaţi de sentimente dincolo de puterea de înţelegere a băiatului, îi dădură voie să le dicteze următoarea mişcare. La uşă, Geoffrey Charles le spuse:

— Oh, am face cel mai bine să luăm o lumânare, pentru că la etaj nu e lumină, şi luă un sfeşnic din bronz cu suportul mare care să împiedice picăturile de ceară să cadă pe jos.

Trecură prin salonul mare, cu roata de tors a lui Elizabeth în colţ şi cu harpa de lângă scaunul ei preferat. Deşi pentru un timp acestea fuseseră îndepărtate de acolo, ea făcuse să fie aduse înapoi la locul lor. Pătrunseră în hol. Aici fuseseră aprinse lumânările din sfeşnicele de pe pereţi care însă luminau slab încăperea mare. Focul fusese lăsat să se stingă, astfel încât un singur buştean mai ardea mocnit, ca un vulcan pe jumătate stins. Morwenna îşi trase şalul pe umeri.

— Ăştia sunt toţi strămoşii mei, spuse Geoffrey Charles. Uite aici, ea e Anna Maria Trenwith, care s-a măritat cu primul Poldark. Iar ăsta e Joshua, fratele bunicului meu, când era copil, iar ăla e câinele lui preferat. Iar asta e bunica mea, care a murit la treizeci şi trei de ani. Mătuşa mea Verity a fost botezată după ea. E păcat că mătuşii Verity nu i s-a făcut niciodată portretul. Iar ăsta e străbunicul meu, tatăl strămătuşii mele Agatha. Oh, au mai fost o mulţime pe aici până acum doi ani, dar atunci când mama s-a măritat cu unchiul George, el i-a scos de aici pe mulţi dintre ei. Unchiul George este tot timpul adeptul curăţeniei şi al ordinii.

— Ca atunci când a curăţat iazul de broaşte, spuse Drake.

Geoffrey Charles chicoti.

— Oh, *le* ura. Dar nu cred că îmi urăşte strămoşii. Pur şi simplu i-a lăsat doar pe cei mai buni.

Făcură înconjurul încăperii, uitându-se la lucrurile

arătate de băiat. Apoi acesta îi conduse la uşa îngustă făcută în lambriuri şi îl urmară pe scara de piatră în spirală către balconul din hol unde stăteau muzicanţii. Se opriră acolo, cu mâinile pe balustrada din piatră, privind în jos holul întunecos.

— Nu a fost folosit niciodată de când m-am născut, spuse Geoffrey Charles, şi nici înainte, ani de-a rândul. Bunicului meu nu-i plăcea muzica. Dar când o să mă fac mare şi o să fiu bogat o să dau aici un bal, iar muzicanţii vor sta aici sus şi vor cânta pentru cei care dansează.

Drake o întrebă pe fată:

— O să scrii?

— Dar o să fim plecaţi doar pentru scurt timp.

— Nu de asta. Se pare că ăsta e sfârşitul. Şi tu ai spus aşa…

— O să ne întoarcem, spuse Geoffrey Charles. Aşa că nu-ţi face griji în privinţa asta. Acum, veniţi după mine!

Deschise o altă uşă care de-abia se vedea, se strecurară pe ea şi dădură într-un palier îngust.

— Geoffrey, spuse Morwenna, cred că ar trebui să coborâm. Drake o să joace jocul ăla…

— Tu du-te, dacă aşa vrei. Vreau să-mi vadă desenele şi toate sunt prinse de pereţi. Pe aici. Acum faceţi linişte pentru că bătrâna mea mătuşă este în camera următoare şi cu toate că este foarte surdă aude întotdeauna zgomotul unei scânduri desprinse din duşumea.

Camera băiatului era în capătul coridorului şi trebuia să urci trei trepte. Elizabeth i-o dăduse după ce George se plânsese că vechea lui cameră era prea aproape de a lor. Era o încăpere cu un bovindou cu ferestrele cu menouri din piatră care oferea o privelişte în trei direcţii şi de aceea era încântătoare pentru un copil. Avea de asemenea şi cel mai mare şemineu de la etaj, iar focul era ţinut aprins tot timpul din octombrie până în mai, pentru ca Geoffrey Charles să-şi poată vedea de ale lui confortabil. Pe pereţi erau prinse în cuie câteva desene pline de imaginaţie care reprezentau cai, câini şi pisici pe care le făcuse în ultimii doi ani.

Când intrară descoperiră că focul se stinsese, iar

Morwenna îşi exprimă cu glas tare nemulţumirea pentru indolenţa servitorilor. George şi Elizabeth luaseră cu ei la Truro jumătate din personal, iar cei rămaşi profitau de faptul că nu mai erau controlaţi. Morwenna se aplecă peste tăciunii stinşi, scormoni în ei, îi adună şi încercă să-i aţâţe, în timp ce Geoffrey Charles îşi arăta cu mândrie desenele. Apoi camera se întunecă brusc când Geoffrey Charles răsturnă lumânarea lui.

— Oh, Doamne! spuse băiatul. Acum am dat de necaz. *Mon Dieu,* Drake! Îmi pare rău, Wenna. Putem lua ceva din foc să aprindem? Nu avem amnar, ştiu, pentru că eu l-am dus jos.

Veni şi se aşeză pe vine lângă Morwenna, dar nu prea era nicio scânteie.

— Aşteaptă puţin, spuse el. Mă duc repede jos în hol. Nu durează mai mult de un minut.

— Geoffrey, mă duc eu, spuse Morwenna şi se ridică, dar până atunci el ieşise pe uşă şi i se auzi tropăitul pe culoar.

Rămaseră tăcuţi ascultând cum se îndepărtează până când zgomotul paşilor lui se stinse. Morwenna se sprijini de poliţa şemineului.

— E foarte voluntar. Am încercat să-l disciplinez, dar a fost răsfăţat atât de mult.

— Nu e răsfăţat, spuse Drake. Mai bine aşa decât speriat şi timid. E un băiat pe cinste. Mi-e tare drag de el.

— Ştiu.

— Şi nu numai de el.

Ea nu spuse nimic.

— Ţi-e frig, Morwenna?

— Nu.

— Mi s-a părut că te-a trecut un fior.

Îşi puse palma peste a ei. Până atunci fusese singura lor formă de atingere, oricum foarte rară, şi la modul cel mai întâmplător în aparenţă. Nu fusese niciodată deliberat, ca acum. Ea încercă să-şi retragă mâna, dar el i-o ţinu strâns. Era complet întuneric, iar întunericul şi disperarea îi dădură curaj. Îi ridică mâna şi i-o sărută. Degetele ei

tresăriră şi apoi se liniştiră. Apoi, cu inima bătând gata să-i spargă pieptul, el îi întoarse mâna şi îi sărută fiecare deget la rând. Era un gest neobişnuit pentru un tânăr mai din topor, dar din nou întunericul, în care el nu-i putea vedea decât conturul părului şi al feţei, îi uşură stânjeneala şi îl eliberă din încorsetarea convenienţelor uzuale.

Ea îi spuse:

— Nu, Drake.

El îi eliberă mâna, şi ea o lăsă să-i cadă pe lângă corp, dar totuşi nu se îndepărtă. Aşa că rămaseră faţă în faţă în liniştea deplină a vechii case. Pe lângă ei mai erau zece oameni în casă, dar la fel de bine ar fi putut să nu fie niciunul. Ea stătea acolo zveltă, încordată şi înaltă ca o mlădiţă. Şi părea că se leagănă uşor ca o mlădiţă în întuneric.

El comise afrontul de a o atinge, de a-şi pune mâinile pe umerii ei. Era prima femeie pe care o atingea în acest mod, iar emoţia lui era prea pură şi prea respectuoasă ca să aibă vreo urmă de dorinţă carnală în ea, cu toate că pentru amândoi aceasta plutea undeva într-un viitor incert.

— Morwenna, spuse el, iar cuvintele de-abia se putură desprinde de buzele lui.

— Nu, Drake, spuse ea, ca şi când s-ar fi înecat.

Şi în realitate, din punct de vedere emoţional, chiar aşa era.

El spuse:

— Pleci de lângă mine. Nu poţi să pleci aşa de lângă mine.

Îşi plecă capul şi îşi lipi buzele de ale ei. Buzele ei erau răcoroase şi puţin uscate, ca petalele care tocmai se desprind din mugure, în ele se simţea în acelaşi timp castitatea desăvârşită, dar şi sexualitatea desăvârşită.

Când se dezlipiră o făcură cu senzaţia că deveneau din nou conştienţi după o experienţă care fusese mai presus de ei înşişi. Ea se retrase, se prinse de poliţa şemineului şi îşi plecă capul; el rămase complet nemişcat, stătea acolo ca împietrit, încleştat în propriile sentimente. Aşa se pecetluise o legătură care nu trebuia să se înfiripe şi

nici nu avea dreptul să continue; iar liniştea se aşternu între ei până când tropăitul de afară îi înştiinţă că Geoffrey Charles se întorcea cu o lumină.

*

Ca din întâmplare, chiar în acelaşi timp, deşi într-un cu totul alt loc, era pus în discuţie viitorul Morwennei Chynoweth. În Great House, reşedinţa de la Truro, cina se lua mai târziu decât la ţară, iar în intervalul dintre şase şi nouă, în rarele ocazii când nu aveau invitaţi la ceai sau la jocul de cărţi sau să facă conversaţie, era perioada în care George şi Elizabeth stăteau împreună în salonul mare de oaspeţi de la etaj şi vorbeau despre treburile lor de fiecare zi. George îşi terminase treburile pentru ziua aceea, Elizabeth îşi terminase şi ea de mult puţinele îndatoriri casnice pe care le avea, iar dădaca Polly Odgers era ocupată cu Valentine, aşa încât erau complet singuri. Afacerile lui George mergeau ca unse, gospodăria aproape că mergea de la sine, astfel încât pentru fiecare dintre ei erau mai puţine lucruri de făcut decât la ţară, mai mult timp pentru evenimente mondene şi mai multă nevoie de ele.

Atunci când erau singuri şi nu aveau ce să facă, aveau tendinţa de a rămâne tăcuţi pentru mult timp şi, chiar dacă nu era o linişte ostilă, nu era nici întru totul relaxantă. Elizabeth descoperise că George nu citea prea mult, în timp ce Francis citise dintotdeauna. Deşi viaţa de cuplu cu Francis nu fusese una fericită – cu siguranţă nu atât de prosperă precum viaţa ei cu George –, fusese mai relaxată. Atunci când stăteau împreună singuri într-o încăpere, putea uita de prezenţa lui Francis. Dar cu George, nu putea uita niciodată complet de prezenţa lui. O urmărea adesea, iar atunci când ea îşi ridica privirea şi nu se încrucişa cu a lui, îşi închipuia că în acea clipă el se uita în altă parte. Nu putea să-şi dea seama dacă el mai era încă în acea stare în care îşi savura mândria de a o poseda – aşa se părea; dacă ar fi fost o femeie mai îngâmfată, ar fi fost mulţumită că era

aşa. Dar uneori, când îi întâlnea privirea, părea să existe o urmă de suspiciune în ea.

Era sigură că nu era o suspiciune cu adevărat răuvoitoare – ci ceva care avea de-a face mai degrabă cu fericirea ei, cu mulţumirea ei, mai ales cu mulţumirea ei în ceea ce-l privea. Era conştient că, cu toată modestia ei, avea o încredere în ea pe care el n-o va putea egala vreodată, pentru că niciodată, încă de când era copilă, încrederea în sine nu-i fusese pusă la îndoială. Dacă ea ar fi întâlnit un duce, acesta şi-ar fi dat seama imediat de valoarea ei şi în câteva clipe ar fi discutat de la egal la egal. Aşadar, *putea* ea să fie fericită cu un parvenit bogat? Nu cumva îi displăcea legătura cu negustoria care vorbea de la sine prin transformarea unei părţi din parterul casei lor în birouri şi bancă? Nu *era* plictisită de compania lui? Nu *găsea* că nu era întru totul manierat, că avea o conversaţie banală, că hainele nu cădeau bine pe el, că rudele lui nu erau de soi? Acest sentiment nu-i dădea pace, nu-l făcea să se poarte mai destins şi să se relaxeze complet. Elizabeth nu era măritată de multă vreme cu el până să-şi dea seama cât de cumplit de gelos era – nu numai pe Ross, deşi pe el cel mai mult, dar pe orice bărbat prezentabil. Aşa că ea avea grijă cum se purta cu alţi bărbaţi – care în mod natural îi acordau multă atenţie, datorită înfăţişării ei –, şi îşi măsura oarecum cuvintele ca să nu-l ofenseze fără să vrea.

În seara aceasta George fusese plecat pentru un timp şi atunci când se întoarse discutară despre o recepţie şi un bal pe care le plănuiau pentru ajunul Anului Nou. Acestea nu se puteau ţine la reşedinţa lor, Great House[12] care, în ciuda numelui pompos, era numită aşa doar din pricina comparaţiei cu vecinii. Sala de festivităţi în care se ţineau toate reuniunile dansante din Truro era locul cel mai potrivit; dar George tânjea să le ţină la Cardew, unde era suficient spaţiu şi bineînţeles prestigiul unui asemenea eveniment ar fi fost sporit de faptul că avea loc în propria casă – sau în cea a tatălui lui. Dar în mod clar exista un risc.

12 Great House înseamnă casă mare, conac, (n.tr.)

În Cornwall iarna nu se înteţea decât rareori înainte de mijlocul lui ianuarie, dar ploaia era pericolul permanent în lunile de toamnă, şi deşi Cardew era doar la opt kilometri şi chiar la ieşirea de pe drumul cu plată spre Falmouth, ploaia putea transforma drumul cu şleauri într-o mlaştină cu noroi care noaptea ar fi putut să-i descurajeze pe cei mai slabi de picioare şi de înger.

Bineînţeles că majoritatea celor din înalta societate – şi deci a celor ce dansau – din Cornwall erau tari de picioare şi de înger, dar acest lucru era un pericol suplimentar la adresa succesului unui astfel de eveniment. Timpul balurilor la ţară era mijlocul verii, iama era vremea să stai la oraş. Elizabeth preferase oraşul, fie şi numai pentru că îi permitea să-şi invite numeroşi vechi prieteni pe care îi văzuse de mai multe ori în iarna aceea decât atunci când fusese măritată prima oară, dar cărora le lipseau mijloacele de transport sau banii să le închirieze sau care dintr-un motiv sau altul nu ar fi venit la Cardew oricât de frumoasă ar fi fost seara. Dar nu insistase. În toate chestiunile, cu excepţia celor în care avea o părere bine formată, îl lăsa pe George să facă cum voia. Şi aşa rămaseră la Cardew, angajară o orchestră şi fură invitate o serie de notabilităţi care nu mai participaseră până atunci. În acest scop George se folosi de numele lui Elizabeth în speranţa că vor veni. Familia Basset şi familia St. Aubyn – asemenea familiei Boscawen –, deşi se întâlniseră cu el ocazional în chestiuni de afaceri sau în casa unui prieten comun, evitaseră până atunci ospitalitatea casei lui…

Trebuiau să discute componenţa participanţilor, ca şi vârsta lor. George era interesat în principal de oameni mai în vârstă din raţiuni sociale şi pentru a se mândri cu casa lui; dar era necesară şi înviorarea atmosferei, amestecând printre ei şi oameni încă necăsătoriţi şi proaspăt ieşiţi din adolescenţă, nu numai ca să ducă greul dansului, ci şi să dea petrecerii puţină sare şi piper care altfel ar lipsi. George era împotrivă să invite prea mulţi cu adevărat tineri. Fără să fi fost vreodată tânăr el însuşi, adică frivol, cu capul în nori, entuziast sau voios, avea prea puţină

înţelegere pentru astfel de excese la alţii şi simţea că ar fi o greşeală să scadă nivelul petrecerii încurajând acest lucru la Cardew. Oricum tinerii, cu excepţia celor care aveau un titlu sau erau copiii unor oameni mai în vârstă, nu prea confereau distincţie în raport cu gălăgia pe care o făceau. Pe deasupra, deşi bătrânii Warleggan şi Chynoweth aveau să fie prezenţi pentru a-i întâmpina pe oamenii de vârsta lor, nu era nimeni la Cardew care să-i reprezinte pe cei cu puţin peste douăzeci de ani sau care nu împliniseră douăzeci.

— Ia te uită, spuse Elizabeth. Nici noi nu suntem prea bătrâni. Sau suntem? Suntem, George?

— Nu suntem bătrâni, în mod sigur, dar…

— Va fi şi Morwenna acolo. O să-i fie uşor să se ocupe de fete.

Urmă o pauză de gândire, timp în care auziră cum ucenicii trăgeau cu zgomot obloanele prăvăliei de şei de peste drum. Elizabeth încă nu era sigură dacă George era de acord cu participarea Morwennei. Era tot timpul politicos cu fata, dar lui Elizabeth, care începuse să se priceapă să-i citească expresia feţei care era departe de a fi comunicativă, i se părea extrem de precaut în prezenţa Morwennei. Era ca şi cum el şi-ar fi spus – uite o alta de-a lor, alta din familia Chynoweth, bine-crescută în ciuda înfăţişării ei modeste, ascultând cu urechile ciulite şi privirea plecată şi căutând să descopere nişte greşeli de prost gust pe care le-aş putea face, care mi-ar dezvălui originea vulgară. Una este suficientă; e soţia mea. De ce ar trebui să fie două?

— M-am tot gândit la Morwenna, spuse George, întinzându-şi picioarele solide în fotoliul său elegant, dar incomod.

Când deveni clar că el nu avea de gând să mai adauge nimic, Elizabeth spuse:

— Şi la ce te gândeai în ceea ce o priveşte? Nu eşti mulţumit de ea?

— Crezi că experimentul a avut succes? Când întâlni privirea lui Elizabeth, continuă: Vreau să spun, crezi că a

reuşit să fie o guvernantă bună pentru Geoffrey Charles?

— Da. Aşa cred. Cu adevărat. Tu nu?

— Eu cred că este femeie şi ar fi potrivită să înveţe o fată. Un băiat are nevoie de un bărbat.

— Păi… poate că e adevărat. Pe termen lung s-ar putea să fie adevărat. Dar eu cred că e foarte fericit cu ea. Uneori mă simt chiar geloasă, pentru că vara asta cred că a fost mai fericit decât l-am văzut vreodată în viaţa mea. N-a protestat aproape deloc că l-am lăsat acasă.

— Şi lecţiile lui?

— Vara nu este cea mai bună perioadă pentru învăţătură. O să ne lămurim mai bine când vine, săptămâna viitoare. Dar în ansamblu aş crede că a progresat mult. Poate că asta nu spune multe, de vreme ce înainte se bizuia pe mine ca să îl învăţ!

— Nicio mamă nu ar fi putut face mai mult. Puţine ar fi făcut cât ai făcut tu. Dar eu cred că, dacă va urma să plece la şcoală, va trebui să fie în grija unui bărbat. În orice caz, conveniserăm ca Morwenna să şadă cu noi doar un an, nu-i aşa?

Elizabeth spuse:

— Sunt convinsă că o să fie foarte supărată când o să fie trimisă acasă în martie.

— Bineînţeles că nu e nicio grabă. Cel puţin nu soiul ăsta de grabă. Şi nu mă gândeam neapărat să fie trimisă acasă.

— Vrei să spui că va rămâne cu noi ca o însoţitoare în plus pentru mine – şi vei angaja pe altcineva pentru Geoffrey Charles?

— S-ar putea să fie şi aşa. Dar mai degrabă în mintea mea s-a înfiripat ideea că a ajuns fată de măritat. Este bine-crescută, manierată, şi nu e deloc urâtă. S-ar putea găsi o partidă profitabilă.

Mintea lui Elizabeth începu să lucreze cu febrilitate; ceea ce îi spusese era o surpriză totală pentru ea; nici măcar nu-i trecuse prin cap că el se gândise la aşa ceva, sau că s-ar fi putut deranja să se gândească. Îl privi cu o uşoară suspiciune, dar el bătea alene darabana într-o

tabacheră.

— Nici nu mă îndoiesc că se va mărita la vremea cuvenită, George. Este – aşa cum spui tu, nu este deloc urâtă şi are o fire blândă şi plăcută. Dar cred că ai uitat de marea piedică – nu are niciun ban.

— Nu, nu am uitat de asta. Dar sunt unii care ar fi bucuroşi să-şi ia nevastă tânără. Vorbesc de bărbaţi mai în vârstă. Văduvii şi cei ca ei. Sau unii tineri care ar fi destul de bucuroşi să facă o alianţă cu noi fie şi numai prin căsătorie.

— Păi… nu există nicio îndoială că aceasta se va întâmpla la vremea cuvenită şi fără sprijinul nostru.

— În anumite împrejurări, spuse George lăsând tabachera fără să-şi fi luat vreo ţigară, ar putea avea şi sprijinul nostru. Aş fi gata să-i dau o mică zestre –, asta dacă s-ar mărita cu cineva ales de noi.

Elizabeth zâmbi.

— Mă surprinzi, dragul meu! Nu m-aş fi gândit la tine ca la cineva care ar putea să aranjeze căsătorii, mai ales pe cea a verişoarei mele mai mici! Poate că peste douăzeci de ani o să ne gândim la alte planuri de căsătorie mai importante – pentru Valentine; dar până…

— Ah, păi, până acolo mai e destul. Iar verişoara ta nu este mică, că tot veni vorba. Este înaltă şi, îmbrăcată cum se cuvine, ar atrage ceva priviri. Nu văd niciun motiv pentru care, dacă s-ar aranja o căsătorie potrivită, nu ar fi bine pentru toată lumea.

În loc să fie un mister, direcţia în care mergea gândirea lui George îi fu acum perfect clară lui Elizabeth.

— Ai în vedere o partidă potrivită?

— Nu. Oh, nu, nu am ajuns atât de departe.

— Dar ai nişte idei.

— Păi, opţiunile nu sunt prea multe, nu? După cum am spus, se limitează la un bărbat mai în vârstă care îşi caută o nevastă tânără care să-l învioreze sau la unul mai tânăr de familie bună, dar cu avere puţină.

— Aşa că în mod sigur ţi-au venit în minte câteva nume. N-ar trebui să facem o listă?

— Nu, n-ar trebui. Găseşti că este amuzant?

— Puţin, da. Cred că Morwenna ar fi flatată să ştie că îi acorzi atât de multă atenţie. Dar acum nu mă poţi lăsa aşa, în suspans.

El o privi, neplăcându-i că râde de el.

— Un gând nevinovat mi s-a tot învârtit prin minte. Unul singur. M-am gândit la John Trevaunance.

Elizabeth îl privi fix. Râsul îi dispăruse de pe faţă.

— Sir *John!* Dar... de unde ţi-a venit ideea asta? Un burlac înveterat. Şi e *bătrân.* Probabil că are şaizeci de ani!

— Cincizeci şi opt. L-am întrebat în septembrie.

— Vrei să spui că ai *discutat* acest lucru cu el?

— De fapt, nu, spuse George stânjenit. Bineînţeles că nu. Dar ai observat că în ziua în care a venit la noi a părut să-i acorde o atenţie specială lui Geoffrey Charles după-masă, în timp ce toţi ceilalţi erau la ceai? Mi-a trecut prin minte că nu era prea probabil ca Geoffrey Charles să fie cel care să-i fi captat această atenţie subită.

— Acum că ai amintit de asta... Dar de ce să nu fie Geoffrey Charles?

— Pentru că s-au mai întâlnit de câteva ori până atunci şi nu a existat un astfel de interes. A fost pentru prima dată de când băiatul avea guvernantă.

Elizabeth se ridică şi se duse la fereastră pentru a-şi oferi un răgaz de gândire. Trase perdeaua de dantelă şi privi afară spre şareta unui fermier care se hurduca pe pavajul din stradă.

— Nu cred că Morwenna va accepta această idee.

— Ba da, dacă îi va fi prezentată ca o îndatorire morală. Şi ar fi foarte tentant să fie Lady Trevaunance. Ţine cont că nu ştiu nimic precis despre gândurile lui; dar dacă la acest bal va manifesta vreo preferinţă pentru ea, cred că n-ar fi nelalocul lui să-i facem o propunere. Nu cred că are chef să-i lase averea fratelui lui risipitor. I-ar putea dărui un fiu. Pe deasupra, este un om bun, dar şi avar, iar afacerile nu i-au mers prea bine de la căderea aranjamentului cu topitoria de cupru. Pentru o astfel de căsătorie aş fi pregătit să fiu extraordinar de generos... Şi, bineînţeles că pentru

un bărbat în vârstă gândul la o fată de optsprezece ani ar fi extrem de atrăgător.

Elizabeth se înfioră.

— Şi la cine te-ai mai gândit?

— M-am gândit odată la Sir Hugh Bodrugan, care este mai tânăr cu un an decât Sir John, dar nu mă prea omor după o alianţă între familia lui şi a noastră, iar el este un asemenea destrăbălat, încât nu cred că ţi-ar plăcea drept văr.

— Sigur nu mi-ar plăcea!

— Apoi mai e şi nepotul lui, Robert Bodrugan, care probabil că va moşteni într-o zi ce-o mai rămâne din moşia aia. Dar în prezent n-are o leţcaie, şi nimeni nu ştie cum au dispărut banii. Constance Bodrugan este încă o femeie tânără.

Elizabeth lăsă perdeaua să cadă la loc.

— Continuă!

— Cred că te plictisesc.

— Dimpotrivă.

— Păi, cine ştie ce iese dintr-o speculaţie inofensivă? … Mai e şi Frederick Treneglos. Are douăzeci şi trei de ani şi şi-a făcut ceva timp pentru verişoara ta la acea petrecere. E de familie bună – aproape la fel de veche ca a ta –, dar este fiu mai mic, iar Marina este o sursă de avere îndoielnică. Câţiva se aleg cu o răsplată frumoasă, dar majoritatea rămân săraci.

— Cred că până acum îmi place mai mult decât toţi ceilalţi. E tânăr – şi vesel – şi are entuziasm.

— Am mai remarcat la acea petrecere, spuse George, că şi-a făcut ceva timp şi pentru tine.

— Păi… e bine-crescut. Ceea ce nu se poate spune despre toţi tinerii. Da, îmi place. Mai sunt şi alţii pe lista ta?

— Tu încă mai crezi că este glumă?

— Departe de mine gândul ăsta. Dar probabil că sunt oarecum îngrijorată pentru fericirea Morwennei. Trebuie să ţinem seama şi de acest lucru.

— Fericirea Morwennei trebuie să fie preocuparea noastră de căpătâi. Ceilalţi doi la care m-am gândit sunt

amândoi văduvi. Unul este Ephraim Hick...

— Vrei să spui William Hick.

— Nu, Ephraim, tatăl. William e însurat.

— Dar Ephraim este un *beţiv! Î*n viaţa lui nu a fost treaz după prânz!

— Dar e bogat. Iar William Hick nu-mi place. Ar fi plăcut să-l vedem pe tatăl lui zămislind o altă familie şi lăsându-l pe William cu speranţele distruse. Iar Ephraim n-o să mai trăiască mult. Ca văduvă bogată, Morwenna va fi un premiu mult mai râvnit decât este astăzi.

— Şi ultimul?

— Oh, s-ar putea să mai fie şi alţii. Poţi să te gândeşti prea bine şi la alţii. Ultimul la care m-am gândit a fost Osborne Whitworth. Este tânăr, preot, lucru care s-ar putea să-i placă verişoarei tale...

— E însurat şi are doi copii mici!

— Nevasta lui a murit la naştere săptămâna trecută. O să observi că l-am adăugat pe lista noastră cu invitaţi. Până la sfârşitul acestei luni e posibil ca doliul să-i permită să o însoţească pe mama lui. Cred că nu are decât treizeci de ani şi, după cum ştii, a fost instalat recent la biserica St. Margaret din Truro. Cu doi copii mici cu care trebuie să se descurce şi fiind considerabil de îndatorat, probabil că îşi va căuta curând altă soţie. O fiică de vicar şi în acelaşi timp ştergerea datoriilor sale cred că îl vor atrage destul de mult.

— Dar pe tine ce te atrage la el? întrebă curioasă Elizabeth.

George se ridică în picioare şi rămase o clipă nemişcat, răsucindu-şi alene banii din buzunarul mic.

— Familia Whitworth nu făcea doi bani, Sir Augustus era un judecător cu adevărat incapabil. Dar Lady Whitworth era o Godolphin.

Deci asta era. O alianţă cu o familie aflată acum în declin, dar aliată ea însăşi cu o jumătate de duzină de familii mari din Anglia, şi mai ales cu familia Marlborough.

— Da, spuse imediat Elizabeth. Da. Se întoarse de la fereastră şi în trecere îl bătu uşor pe umăr pe George.

Toate sunt nişte speculaţii foarte interesante, dragul meu, dar totuşi sunt surprinsă cât de departe au mers gândurile tale. Eu, una, încă mă gândesc la Morwenna ca la o copilă, încă destul de tânără pentru măritiş. Cred că totuşi e prematur. Sunt sigură că e foarte fericită cu noi şi i-ar plăcea să mai rămână cu noi o vreme. Hai să ne grăbim încet, nu vrei?

— Nu e nicio grabă, spuse George. Dar nu cred că problema trebuie abandonată.

Capitolul 14

Gerul cel mare se lăsă în Ajunul Crăciunului. Luna decembrie fusese călduţă, dar foarte umedă. O ploaie neîntreruptă căzuse deopotrivă peste mare, peste câmpuri şi peste fumul care ieşea din coşurile minelor; pe câmpuri se formaseră pârâiaşe, râul Mellingey se umflase din pricina potopului, iar drumurile şi potecile deveniseră mlaştini. George îşi trimisese trăsura pentru a-i aduce pe cei doi bătrâni Chynoweth, iar aceasta rămăsese împotmolită şi fusese nevoie să fie scoasă de acolo de cinci ori la dus şi de cinci ori la întoarcere. Pentru a uşura încărcătura şi pentru că ziua era relativ uscată, Morwenna şi Geoffrey Charles veniră călare în urma trăsurii.

Ross şi Demelza intenţionaseră să dea o petrecere de botez pentru Clowance în perioada Crăciunului, dar renunţară din lipsă de invitaţi. Fuseseră invitaţi Verity şi Andrew Blamey, dar Verity le scrisese că micului Andrew îi ieşeau dinţii şi, oricât de mult şi-ar fi dorit să-i vadă, simţea că nu putea risca o astfel de călătorie. Caroline promisese să vină şi să stea câteva zile, dar oricum nu mai era nimeni destul de cunoscut pe care să-l invite. Amândoi se fereau, şi ar fi făcut-o oricând, de petrecerea şi de botezul repetat de două ori al Juliei. Fusese un semn de rău augur pentru ea.

Pe 23 ploaia se opri, şi Caroline sosi într-o după-

amiază luminoasă cu soare. Dar lumina soarelui avea o strălucire ciudată, cu ceva arhaic şi sinistru în ea, ca şi când ar fi fost de pe o lume care se îndepărta pe nesimţite şi îi lăsa în urmă. Pe măsură ce ziua se stingea, lumina îşi pierdu şi ultima urmă de căldură, iar soarele deveni un disc de alamă, contaminând şi marea cu lumina lui metalică obscură şi aruncând umbre de un cenuşiu cobalt printre stâncile de pe faleză şi printre dunele de nisip. Vântul care suflase fără încetare se domolise; crengile, rămurelele şi fiecare fir de iarbă erau nemişcate.

— Cred că trebuie să ne aşteptăm la o schimbare a vremii, spuse Caroline în timp ce descăleca. O sărută pe Demelza, apoi îşi întoarse obrazul aşteptând ca Ross să o sărute. Era şi timpul. De la înmormântare, la Killewarren suntem în noroi până la glezne.

— Se schimbă, spuse Ross, căruia îi plăcuse aroma obrazului ei. Dar cred că o să se răcească.

— Dar ce subţire eşti, Demelza! Credeam că, după ce naşti, rămâi dolofană luni la rând!

— Am fost durdulie. Şi nu mi-am revenit întru totul, aşa cred.

— Ţi-ai revenit suficient, spuse Ross. Ţie nu-ţi stă bine să fii slabă.

Fusese gata să spună că nici unei femei nu-i stă bine, dar se oprise la timp.

Intrară, şi servitorul care venise cu Caroline dezlegă valiza de pe calul lui, iar Gimlett îi luă acesteia pelerina, haina de blană şi cravaşa. Curând era înăuntru sorbind din ceai, şi în timp ce Ross scormonea focul pentru a-l aţâţa, Demelza legă o bavetă la gâtul lui Jeremy, iar Ena Danieli aduse brioşe calde.

— Când o să-mi văd şi eu noua fină? Nu se cade să fiu aici fără ca ea să afle. A fost înştiinţată?

— Curând, răspunse Demelza. Curând. O să o vezi când se trezeşte. Ceea ce se întâmplă în mod obişnuit la şapte fix. Ce bine arăţi, Caroline!

— Mulţumesc. Mă simt mai bine. Graţie acestui bărbat... Mă mai trezesc încă noaptea şi mă întreb ce face

logodnicul meu rătăcitor, mă întreb pe ce doarme şi dacă are vreo alinare la închisoare şi dacă se gândeşte vreodată la mine şi dacă şi când va fi eliberat… Dar nu… nu mai sunt singură pe lume – ştiţi ce înseamnă asta? — chiar şi acum când unchiul meu s-a prăpădit, totuşi nu mai sunt singură pe lume.

— Ştim ce înseamnă, spuse Demelza.

— De când a murit unchiul Ray de-abia am avut o clipă liberă; m-am zbătut să pun ceva ordine în averea lui; dar imediat după Crăciun, mă voi duce la Londra la Amiralitate să mă interesez ce şanse sunt pentru o răscumpărare. Dacă francezii nu mai fac schimb de prizonieri, cu siguranţă o să fie receptivi la bani.

Cinară târziu, Demelza cântă puţin la spinetă, aerul rece se strecură uşor în salon şi se duseră cu toţii la culcare devreme. Dimineaţa următoare era frumoasă şi la fel de liniştită, dar rece de-acum. Peste noapte nu îngheţase, dar cu fiecare oră care trecea temperatura scădea uşor. Pe la prânz iarba scârţâia sub picioare, iar Drake şi ceilalţi doi bărbaţi care lucrau la bibliotecă îşi suflau în mâini cu respiraţia aburindă. La ora trei, Ross îi trimise acasă. Apoi se duse pe jos la mină. Dinspre nord veneau nişte nori întunecaţi. În hala motorului totul era liniştit cu excepţia zăngănitului regulat al tijelor pompei, a ţăcănitului supapelor şi a şuieratului aburului. După frigul serii, înăuntru era cald; lumina a doua felinare se reflecta pe cilindrul uriaş din alamă şi pe biela strălucitoare. Înainte de a pleca, Ross schimbă câteva vorbe cu tânărul Cumow. O strălucire bruscă lumină întunericul când uşa de alimentare a cazanului se deschise pentru ca doi oameni să arunce înăuntru cărbuni cu lopata – totul străluci scurt, portocaliu şi intens; apoi aceasta se închise din nou, iar în acest răstimp întunericul rece al după-amiezii se furişase şi mai aproape.

În casă fusese făcut un foc uriaş pentru a alunga curenţii reci de aer. Era seara în care de obicei corul de la biserica din Sawle venea să le cânte colinde. Demelza îşi aminti cum veniseră de Crăciunul dinaintea morţii Juliei;

fusese singură, iar Ross se întorsese târziu ca să-i spună de căderea afacerii cu topitoria de cupru. În seara asta avea pregătite în bucătărie tarte mici cu fructe şi vin de ghimbir, dar nu veni nimeni. Pe la nouă, ora la care apăreau de obicei, privi afară să vadă dacă se zăreşte vreunul, iar ceea ce văzu o făcu să-i cheme pe Ross şi pe Caroline la fereastră. Afară pământul era acoperit în linişte şi foarte repede de fulgi enormi de zăpadă.

Ninse până la unsprezece noaptea, apoi se opri, dar începu din nou să ningă înainte ca ei să plece la culcare, iar până dimineaţă se aşternuseră opt centimetri de zăpadă, dar ieşise şi soarele. Grădina fusese transformată într-o pădure uimitoare de puf. Ţurţurii atârnau şi străluceau de pervazul ferestrelor şi de porţi. Valea şi clădirile minei erau acoperite cu un strat frumos de zăpadă care era suflată ca o pudră când bătea un vânticel îngheţat. Dar nu se topea. Atât de aproape de marea care îşi menţinea temperatura relativ constantă, zăpada, oricum rară, se topea aproape întotdeauna sau începea să se topească în ziua în care cădea. Dar nu şi acum. Când ieşi afară cu John Gimlett să vadă ce făceau vacile, Ross îşi dădu seama că încă nu se sfârşise cu totul, pentru că norii se adunau din nou, îmbulzindu-se unul lângă altul, galben plumburii pe cupola de nord-vest a cerului.

Botezul trebuia să aibă loc la unsprezece. Ross încercă pământul şi descoperi că nu era prea alunecos, aşa că hotărâră să se ţină de planuri. Caroline fu convinsă să-l lase pe servitorul ei să meargă în faţă şi să ţină frâiele calului; apoi urma John Gimlett ţinând frâiele bătrânei Darkie, cu mersul ei sigur, care o purta pe Demelza cu Clowance; apoi urma Ross pe neastâmpărata şi temperamentala Judith, cu Jeremy în faţa lui; iar în urma lor, pe jos, un şir de servitori şi prieteni: Jane Gimlett, Jinny şi Whitehead Scobie, apoi cei din neamul Danieli şi Martin şi inevitabil cei din familia Vigus, care sperau să le pice ceva. Alţii li se alăturară pe drum sau îi aşteptau la biserică; căpitanul Henshawe şi soţia lui, fraţii Carne, familiile Nanfan şi Choake şi bineînţeles, puţin în întârziere şi puţin

beţi, cei doi Paynter. Luptându-se prin zăpadă, tremurând în vântul muşcător, se adunară în biserica îngheţată, iar reverendul Odgers, arătând la fel de uscăţiv şi de zbârcit ca una dintre legumele lui care fusese lăsată afară toată noaptea, începu să bălmăjească slujba.

Naşii erau Caroline, Verity, pe care o reprezenta Demelza şi Sam Carne. Ultimul nume crease nişte certuri între părinţi. „Să fiu al naibii", protestase Ross. „Este fără îndoială un tânăr demn de respect, iar faptul că este fratele tău prezintă şi mai multă încredere, dar nu vreau să transform copila într-o metodistă!" „Nu, Ross, nici eu nu vreau. Dar mă gândesc că probabil Verity va fi departe, iar Caroline, chiar dacă se mărită cu Dwight şi rămâne la Killewarren, nu este, după cum recunoaşte şi ea, prea religioasă – în timp ce Samuel este". „Pe Dumnezeu că este! Nimănui nu-i este îngăduit să uite vreo clipă lucrul ăsta!" „Dar exact ăsta e modul în care vorbesc metodiştii, Ross. Cu toate astea cred că este un om bun şi ne este foarte îndatorat. Cred că, dacă nouă ni se întâmplă ceva, o să-i fie devotat pe viaţă copilului". „Ferească Dumnezeu", spuse Ross. „Uneori părinţii trebuie să-şi pregătească copiii pentru orice!"

Totuşi el a cedat, aşa cum cedase mai mult sau mai puţin în problema permisiunii de a construi o casă de rugăciune pe ruinele de la Wheal Grace; adică, îi spusese Demelzei că putea fi construită, dar nu-i permisese încă să le spună fraţilor ei. El credea că acest lucru putea aştepta foarte bine până în primăvară, când problema simplei supravieţuiri nu va mai fi aşa acută. Între timp, vechea casă de rugăciune de la Grambler fusese închisă cu forţa în acea lună, iar micile lucruri care îi aparţinuseră – bănci, un mic pupitru, două felinare, două Biblii, câteva partituri cu imnuri şi câteva afişe cu texte – împărţeau şopronul lui Will Nanfan cu vaca, cu oile şi cu găinile lui.

La sfârşitul slujbei, domnul Odgers, care trebuise să spargă o crustă de gheaţă ca să-şi înmoaie degetele în cristelniţă, îşi lăsă jos liniştit cartea de rugăciuni şi leşină pe loc, biruit de frig. Soţia lui ţipa că murise, că rămăsese o

biată nenorocită de văduvă cu şapte guri de copii de hrănit; dar câteva minute de tratament din partea doctorului Choake şi, mai important, împreună cu o sticluţă cu brandy pe care Ross o purta la el, readuseră viaţa şi lacrimile în ochii omuleţului, şi în curând acesta fu în stare să plece şchiopătând la braţul soţiei lui îndurerate şi plângăcioase.

Jud Paynter, care era într-una din stările lui de spirit nepotrivite, văzu în acest lucru un semn rău şi bombănea printre gingii şi cei doi dinţi ai lui, în ciuda tuturor eforturilor lui Prudie de a-i astupa gura.

— Nu-i a bună, spuse el. Nu se cuvine. S' dai la o fetiţă un nume ca ăsta! Clarence îi pentr-un băiat, nu o fată. N-are noimă. Nu-i omeneşte. Îi semn rău, v-o spui.

— Ţine-ţi gura, nătărău mare ce eşti, şuieră Prudie, lovindu-l cu cotul să tacă. Clowance, nu Clarence. Desfundă-ţi urechile!

— Aud la fel de bine ca tine! Şi totu' e anapoda! *Anapoda* de tot, v-o spui! Dovada e că pastoru' a căzut lat. Zi aşa, Clarence! Ce-o *fi în capu' lor...* Biet puişor plăpând! Cre' că d-abia d'apucă anu' nou.

— Nu mai apuci nici tu anul nou şi nici p-al vechi dacă nu-ţi închizi gaura aia spurcată din faţă, şuieră Prudie, trăgându-l spre uşa bisericii.

— Clarence! spuse Jud, lăsându-se tras cu greu. Să mă bată Dumnezeu, să mă-ngropi, ce poa' să le facă oamenii la odraslele lor. Lasă-mă-n pace, muiere jegoasă şi bătrână!...

Ocările lui se stinseră încet.

Restul participanţilor găsiseră de cuviinţă să ignore aceste bombăneli care tulburaseră atmosfera. Demelza îşi învelea mai strâns cu un şal călduros preţioasa fetiţă, Caroline se întreba cum să scape de cartea de rugăciuni mucegăită care îi fusese dată, Zacky Martin sufla să-şi încălzească degetele, iar Polly Choake încerca să-şi vadă imaginea reflectată într-o placă memorială din alamă. Ross merse spre doctorul Choake care tocmai se despărţise de Odgers în uşa sacristiei.

— Choake, spune-mi şi mie ce mai face mătuşa mea?

Stră-mătuşa, de fapt. Ai fost s-o vezi de curând?

Choake îl privi bănuitor pe Ross pe sub sprâncenele stufoase.

— Domnişoara Poldark? Domnişoara Agatha Poldark? Am fost la ea la jumătatea acestei luni. Am găsit-o puţin schimbată. Bineînţeles că starea ei se datorează mai degrabă vârstei decât gutei. Slăbiciunea îi perturbă sistemul circulator şi îi afectează organele vitale. Mănâncă, dar puţin, se mişcă, dar puţin. Totuşi, există o scânteie de viaţă.

— Cine o îngrijeşte? N-a rămas acum aproape singură în casă?

Choake începu să-şi tragă mănuşile din lână gri.

— Nu pot să mă pronunţ. La ultima vizită familia Chynoweth nu plecase. Dar domnişoara Poldark are o slujnică pricepută care stăpâneşte cunoştinţele de bază necesare pentru a o îngriji. Dacă exista vreo schimbare, ar fi trebuit să trimită după mine.

Ross privi spre cer din uşa bisericii. Soarele care se stingea fusese acoperit acum de giulgiul mormântal al norilor; şi de când intraseră în biserică întregul peisaj devenise îngrozitor de rece şi de deprimant. Un fulg leneş şi nepăsător plutea deja coborând din cerul ce părea încărcat de zăpadă.

Îi spuse Demelzei:

— Poţi să duci tu copilul acasă? Dacă e vreun pericol să aluneci, spune-i lui Gimlett s-o ducă el în braţe pe Clowance. Sunt îngrijorat din pricina Agathei singură în casa aia şi mă bate gândul să o vizitez, dacă tot sunt aşa de aproape. Poate să mai treacă o zi sau două până când o să fie din nou posibil.

— Şi eu aş vrea s-o vezi, spuse Demelza. Dar nu mi-ar plăcea s-o vezi astăzi. N-aş vrea să-ţi oblojesc din nou vânătăile şi dinţii sparţi într-o altă zi de Crăciun.

— Oh, niciun pericol dinspre partea asta. Şi n-au fost dinţi sparţi, doar se mişcau… George nu e acasă, iar servitorii nu mă pot opri.

— Cred că fraţii Harry sunt încă acolo. Te cunosc – s-

au mai bătut cu tine.

— Nu-mi pot interzice să-mi văd mătuşa.

Demelza făcu o grimasă de îndoială.

— Nu ştiu… Apoi îi veni o idee. De ce n-ai lua-o pe Caroline cu tine? Ea este bine-venită în acea casă. Iar lor le-ar fi greu să te refuze să intri dacă ar fi şi ea acolo.

— Ai auzit, Caroline? spuse Ross. N-ai prefera să te duci direct în faţa unui foc straşnic?

— De vreme ce Demelza e de acord, aş prefera mai degrabă să fiu apărătoarea ta straşnică.

— Atunci, e bine. Îşi puse mâna pe braţul Demelzei, o strânse uşor şi privi către micuţa lui fiică, care suportase chinul fără să plângă prea tare. Dă-le acestor oameni de treabă care te vor însoţi acasă un păhărel de rom tare şi nişte prăjitură din aia minunată de care ai făcut. Noi o să fim acasă la cină.

— Răsuflarea ta, spuse Demelza, parcă e motorul de la Wheal Grace. Nu-mi amintesc să mai fi fost aşa de rece şi mi-e teamă pentru Clowance. Ajută-mă să încalec, Ross, şi hai să mergem!

*

Trenwith House părea pustie şi lipsită de viaţă când Ross urcă cele trei trepte şi trase de clopoţel. Întregul peisaj era de un plumburiu monoton. Dintr-un horn din spatele casei se ridica în aer o coloană subţire de fum care era împrăştiat de vântul slab. Două stăncuţe stăteau pe acoperişul unei dependinţe şi un pescăruş plana peste nori în căutarea hranei.

O slujnică cu faţa îmbujorată, pe care Ross n-o cunoştea, veni la uşă şi le dădu drumul în hol fără tragere de inimă, apoi plecă în căutarea unui şef peste servitori. În hol nu era foc. Cu excepţia faptului că nu bătea vântul, era aproape la fel de îngheţat ca afară. Caroline îşi strânse haina de blană pe ea şi se cutremură.

— Nu prea seamănă cu ce era pe aici când a fost botezat băiatul lui Elizabeth.

Ross nu spuse nimic. Ca întotdeauna acest loc era plin de amintiri, care se rânduiau una peste alta, şi totuşi fiecare în parte distinctă şi vie – iar acum deşarte.

Apăru o femeie ştergându-şi mâinile pe un şorţ murdar. Era grasă, iar totul la ea era scurt, mai ales picioarele. Semăna mai bine cu o pitică mare decât cu o femeie mică. Pe jumătate slugarnică, pe jumătate acră, le spuse că o chema Lucy Pipe, că era slujnica domnişoarei Poldark şi îi întrebă ce putea face pentru ei.

Ross îi spuse.

— Asta era. Aşa credeam şi eu. Dar vedeţi, domnişoara Poldark doarme şi nu poate fi deranjată. Cred că ar fi un păcat de moarte să fie trezită acum…

— Crezi ce-ţi place, o întrerupse Ross. Ne conduci la ea sau ne ducem singuri?

— Păi, nu sunt eu cea care să vă stea în cale, domnule, dar…

Ross o luă încet în sus pe scări, cercetând în trecere portretele şi întrebându-se ce se întâmplase cu cele care nu mai erau considerate demne de a sta pe perete. La Nampara duceau mare lipsă de înaintaşi. Poate că Elizabeth va renunţa la unii dintre ei…

La uşa dormitorului, Lucy Pipe se băgă în faţa lui Ross. Respiraţia ei mirosea a alcool tare, iar la o privire mai atentă, pielea ei era afectată de erupţia unei boli. Rădăcinile părului ei negru şi des erau înecate în mătreaţă.

— Aşa. Daţi-mi voie acum, domnule! Mă duc s-o văd pe domnişoara Poldark, să văd dacă nu doarme. Mă duc să văd. Ah? Mă duc să văd.

Şi dispăru înăuntru. Ross se sprijini de perete şi făcu un schimb de priviri cu Caroline, care bătea cu cravaşa de călărie în mâna înmănuşată. După câteva clipe, Caroline spuse:

— Oh, le ştiu eu pe cele de soiul ăsta, acum face ordine. Hai să intrăm!

Când intrară, femeia împingea o oală de noapte sub pat, în timp ce mătuşa Agatha, cu o bonetă de dantelă aşezată strâmb pe o perucă aşezată strâmb, se agăţa de

perdelele patului şi mormăia slab nişte blesteme. O pisică neagră tânără se întindea pe pat. În ciuda vârstei, vederea mătuşii rămăsese deosebit de bună şi îşi recunoscu vizitatorul.

— Tu eşti, Ross, nu-i aşa? Ia te uită, să fiu a naibii, băiete! Se încruntă la slujnica care se ridică şi îndreptă o lovitură slabă către spatele acesteia. Să fiu a naibii, ar fi trebuit să-mi fi spus cine era! Să te furişezi aşa! Eşti o prefăcută… Ia uite, Ross a venit să mă felicite de Crăciun, eh? Domnul să te binecuvânteze, băiete!

Ross îşi lipi obrazul de obrazul ofilit al femeii bătrâne. Simţi că atingea ceva dintr-o epocă de mult apusă, o eră care nu mai exista decât pentru ea. Om afectuos din fire, dar rareori sentimental, simţi un fior de emoţie când o sărută pe bătrâna care puţea, pentru că ea era singura legătură care îi mai rămăsese cu copilăria lui pierdută. Cu amândoi părinţii morţi de mult, unchiul şi mătuşa lui morţi, Francis mort, Verity pe care o vedea rareori, ea era singura fiinţă care îi amintea de acea epocă de stabilitate, de tinereţe fără griji, de prosperitate, de o moştenire de familie şi o tradiţie fără oprelişti, era singura legătură rămasă între el şi această casă şi tot ce însemnase ea odată pentru el.

Mătuşa Agatha îl împinse brusc la o parte şi spuse:

— Măi să fie, asta nu e nevasta ta, Ross. Unde e bobocul meu? Unde e floricica mea? Nu-mi spune că ai luat-o pe urmele lui taică-tu! Cel puţin Joshua s-a oprit din curvăsărit cât timp a trăit Grace!

Aşa încât trebui să o prezinte pe Caroline şi să-i explice cu o voce cât putea de puternică ce era cu ea, în timp ce Lucy Pipe împăturea un prosop şi ciocnea vasele murdare într-un colţ, iar pisica îi privea geloasă pe intruşi, iar mierla captivă ciripea în colivia ei. Ross care acum avea timp, băgă de seamă dezordinea din încăpere, mirosul infect, mizeria, perdeaua cu un inel lipsă şi focul anemic.

Era surprinzător cât de multe putea înţelege mătuşa Agatha dacă răcneai direct în urechea ei. Pur şi simplu nimeni nu-şi dădea cu adevărat osteneala să se apropie

prea tare de ea. Bineînţeles că asta era oarecum un calvar. Acum ea află pentru prima oară de noua fiică a lui Ross, de prosperitatea minei lui, de modificările plănuite la Nampara, de prizonieratul lui Dwight în Franţa, de moartea lui Ray Penvenen.

În toiul acestor destăinuiri Ross aruncă o privire spre însoţitoarea lui înaltă care se cocoţase pe marginea unui fotoliu şi cerceta cu dezgust nişte leacuri de pe masa de lângă ea.

— Îmi pare rău, Caroline. Aerul aici este foarte neplăcut. De ce nu stai la parter?

Ea ridică din umeri.

— Uiţi, dragul meu, că sunt familiarizată cu încăperile în care stau bolnavii. Bătrâna ta mătuşă este doar cu puţin mai respingătoare decât era bătrânul meu unchi.

Mai discutară încă cinci minute şi Agatha se lansă într-un şuvoi de plângeri când Ross luă o hotărâre care se înfiripase în mintea lui încă de când intrase în această încăpere neîngrijită. O opri pe bătrână punând o mână pe braţul ei scheletic. Ea îşi ridică privirea, molfăind din maxilarele fără dinţi, cu ochii atenţi şi cu inevitabilele lacrimi scurgându-i-se pe adânciturile obrazului drept.

— Agatha, spuse Ross. Mă auzi bine?

— Da, băiete. Aud aproape totul când oamenii vorbesc clar.

— Atunci dă-mi voie să-ţi vorbesc răspicat. O să mergi acasă la noi. Casa noastră nu e atât de mare ca asta, dar o să fii cu ai tăi. Vino să trăieşti cu noi! Avem o cameră confortabilă. Adu-o şi pe servitoarea asta dacă aşa vrei, o putem găzdui şi pe ea. Eşti în vârstă şi nu este drept să fii printre străini.

Lucy Pipe împături ultimul prosop şi turnă cu zgomot apă dintr-o carafă într-un lighean, stropind cu apă covorul ros. Apoi umplu un ceainic şi îl puse pe focul mic.

Faţa Agathei se contorsionă şi mai molfăi timp de un minut. Apoi apucă strâns mâna lui Ross.

— Nu, fiule, asta nu pot să fac... Asta ai spus? Asta ai vrut să spui – să vin să locuiesc cu voi la Nampara?

— Asta am vrut să spun.

— Nu, băiete. Să mă bată Dumnezeu dacă nu e curajos şi frumos din partea ta, dar nu, nu pot. Şi nici nu *vreau.* Nu, Ross, băiete. Am trăit în casa asta de când eram copil de ţâţă, asta înseamnă nouăzeci şi nouă de ani, şi nimeni n-o să mă scoată de aici până nu mi-o veni sorocul. Copilă, fată, femeie şi bătrână decrepită… Sunt aici de aproape un veac şi niciun pungaş şi parvenit din Truro n-o să mă arunce afară! *Păi,* ce-ar spune *tatăl* meu!

— E bine să fii curajos, strigă Ross. Dar e bine şi să înţelegi schimbările pe care timpul le-a adus. Eşti singură – ultimul Poldark de aici – şi depinzi de servitorii pe care nu te poţi bizui. Uită-te la femeia asta, la şleampăta asta leneşă – fără îndoială că în felul ei te îngrijeşte, dar nu-i pasă, n-are nicio treabă nici cu tine…

— Acum şi dumneavoastră, domnule. Nu e drept şi nici cuvenit să spuneţi aşa ceva…

— Ţine-ţi gura, femeie, sau ţi-o astup eu… Agatha, gândeşte-te înainte de a hotărî aşa repede. Eu nu pot veni aici când George este acasă pentru că îşi apără căminul cu bătăuşii lui. Fără îndoială că lui Elizabeth îi pasă de tine, dar nu şi altcuiva. Dacă nu te hotărăşti să locuieşti permanent cu noi, fă-ne plăcerea să vii de Crăciun – şi să rămâi până când se întorc Elizabeth şi George. Nu-ţi lipseşte compania aici? Nu te simţi foarte singură?

— Oh, ba da. Oh, da, singură… Mâna ei ca o gheară îi mângâie braţul. Dar la vârsta mea, oriunde ai trăi, eşti singur…

— Singură, de acord. Dar trebuie să fii şi izolată?

— Nu. Este adevărat. Clătină din cap. De când s-a prăpădit unchiul tău – şi de când a fost luat şi Francis – sunt izolată. Ei nu *vorbesc* cu mine, Ross. Singură. Singură de tot. Dar nu atât de singură pe cât voi fi într-un an sau doi. Scoase un plescăit de milă pentru sine care se sfârşi într-un râs spart. Până atunci intenţionez să rămân unde mi-e locul. Domnişoara Poldark de la Trenwith. Chiar dacă o să fiu bolnavă şi istovită şi o să mă stafidesc de tot de frig, intenţionez să trăiesc aici până anul viitor când o să

împlinesc o sută de ani. Şi ca să-l *înnebunesc* pe George. Chiar îl fac să înnebunească. Mă urăşte sincer şi eu îl urăsc, şi este o plăcere rarisimă să-l fac să se zbârlească de furie ca un cotoi. Păi, dacă plecam din casa asta nu mai trăiam nicio lună. Nici măcar cu toată atenţia ta – şi cu bobocelul tău care să mă îngrijească. Nu, băiete, Domnul să te binecuvânteze. Şi Domnul să te binecuvânteze şi pe tine fato, slăbănoago! Du-te înapoi la copiii tăi şi lasă-mă în plata Domnului!

Mai rămaseră împreună încă zece minute, şi Agatha ceru să fie deschis şi să i se aducă un sertar din care scoase un mic medalion pictat, pentru a-i fi dat micii Clowance, dar rămase de neclintit în hotărârea ei. Dându-şi seama că ea avea probabil dreptate, dar totuşi exasperat de încăpăţânarea ei, Ross îşi întoarse brusc înveninarea asupra lui Lucy Pipe.

— *Tu,* târâtură! Eşti plătită, ţinută aici, hrănită, aşa că ai grijă să-ţi faci datoria! O vorbă din partea mea spusă doamnei Warleggan şi o să fii azvârlită din casă. Şi o să mă ţin de cuvânt – pentru că o să vin din nou prin surprindere, ca de data asta. Când vin, vreau să găsesc camera asta *curată* – mă auzi, *curată!* — perdeaua reparată, geamurile să strălucească, şi podoabele şi lucrurile domnişoarei Poldark dezgropate de sub straturile astea de praf. Vreau un foc *bun şi strălucitor* – s-a terminat cu cărbunele prost şi cu servitoarele îmbufnate, altfel zbori de aici! S-a terminat cu oalele de noapte negolite şi băgate sub pat; scaunul sub care stă oala de noapte trebuie *curăţat* cum se cuvine, cămaşa de noapte a domnişoarei Poldark spălată şi *toate celelalte aşternuturi! Ai priceput?*

— Da, dom’le, spuse Lucy Pipe, slugarnică şi ostilă totodată. Cred că pot să fac ce spuneţi, da’ de multe ori…

— Tacă-ţi gura! Şi mişcă-ţi fundul gras şi treci la *muncă!* Ross privi spre Caroline. Plecăm?

După un ultim sărut de Crăciun o părăsiră şi ieşiră pe coridorul friguros pe care trăgea curentul, făcând cale întoarsă pe drumul pe care veniseră. Amândoi erau uşuraţi că erau din nou afară din acea încăpere şi că respirau un

aer care nu era îmbibat de mirosul putrefacţiei. Nu-şi vorbiră, dar când ajunseră în hol, Ross spuse:

— Aşteaptă-mă. Mai am ceva de făcut…

Caroline îl urmă trecând prin două uşi şi pe un coridor îngust către o altă uşă, pe care el o deschise larg. Aceasta dădea în bucătărie, în încăperea mare şi întunecoasă ardeau deja două lămpi, iar în mijlocul ei duduia un foc. Erau câteva podoabe de Crăciun, iar prin bucătărie cinci servitori erau tolăniţi în diferite poziţii. Când îl văzură se opriră la jumătatea cântecului pe care îl cântau şi trei dintre ei – cele trei femei – se ridicară în picioare, neştiind cine era el, dar conştiente că reprezenta cumva o autoritate pe care nu o aşteptau.

Ross intră fără să coboare treptele de la uşă.

Spuse:

— Am venit să vă fac vizită la cererea verişoarei mele, să mă asigur că totul este în regulă în absenţa ei. Ce credeţi că ar trebui să-i transmit?

Niciunul dintre ei nu scoase o vorbă, dar unul îşi puse ceaşca jos, iar o alta sughiţă şi îşi şterse nasul cu mâneca.

— Că sunteţi toţi beţi şi nu sunteţi în stare să vă îngrijiţi de îndatoririle care vă revin? Asta credeţi că ar trebui să-i spun? Privi înapoi spre Caroline. Asta credeţi *voi* că ar trebui să-i spun?… E Crăciunul. Poate că ar trebui să mă fac că nu văd felul ăsta nevinovat în care sărbătoriţi. Dar cum poate fi nevinovat când o bătrâna doamnă zace neîngrijită la etaj. *Tu de colo!* Un bărbat sări în picioare când Ross privi spre el. Răspunde-mi!

— Păi, dom’le… Bărbatul se bâlbâi, se foi şi îşi şterse mâinile pe părţile laterale ale nădragilor. Păi, dom’le, nu e treaba noastră să o îngrijim pe domnişoara Poldark. Vedeţi…

— Ascultaţi, spuse Ross. Pe mine nu mă priveşte care este sau nu este treaba voastră. În această casă există o doamnă care trebuie să se bucure de întreaga voastră atenţie *tot timpul.* Domnişoara Poldark este stăpâna voastră cât timp restul familiei este plecată. E bătrână şi neputincioasă, dar ştie foarte bine ce se întâmplă. Iar eu o

să aflu prea bine ce se întâmplă de la ea. Aşa că aveţi grijă ce faceţi. Nu mă deranjează că neglijaţi gospodăria atâta timp cât ea este bine îngrijită. Când trage clopoţelul, *doi* dintre voi să meargă *tot timpul* la ea. Trebuie să fie servită şi să-i fie îndeplinită orice cerere. Altfel veţi fi toţi daţi afară. *Aţi înţeles?*

— Da, dom'le. Sigur, dom'le.

Răspunseră unul după altul, bombănind, murmurând, ranchiunoşi, dar speriaţi. După o altă clipă în care privi de jur-împrejur, Ross se întoarse spre Caroline.

— Acum, hai să mergem!

În acel moment, în bucătărie intră un alt bărbat. Era Tom Harry.

— Ah, spuse Ross. Aşadar, iată-te!

Harry se oprise în uşă. Ducea un urcior cu rom.

— Ce doriţi?

— Le dădeam instrucţiuni celorlalţi servitori cum să-şi facă treaba. Trebuie să aibă mai multă grijă de domnişoara Poldark sau vor fi daţi afară.

— V-aş mulţumi dacă aţi pleca.

Omul vorbea agresiv, dar era mai puţin încrezător fără stăpânul său lângă el.

— Ţine minte ce-ţi spun, Harry! E spre binele tău.

— Nu e treaba dumneavoastră să veniţi să vă amestecaţi.

— E Crăciunul şi am venit doar să te avertizez, cum am făcut şi anul trecut. Dar dacă vrei să ne certăm pe chestia asta nu trebuie decât să spui.

Harry îl privi cu ochii pe jumătate închişi.

— V-aş fi recunoscător dacă aţi pleca.

— Ţine minte ce-ţi spun! Mă voi întoarce de azi într-o săptămână cu o cravaşă de cai, pe care o voi folosi unde e necesar. Vreau ca domnişoara Poldark să fie îngrijită altfel decât până acum. Ai grijă de asta dacă ţii la sănătatea ta!

Apoi ieşiră afară. Judith necheză când îşi văzu stăpânul. Ross o ajută pe Caroline să încalece, apoi încălecă şi el şi porniră pe aleea care scârţâia uşor sub copitele cailor. De-acum începuse să ningă de-a binelea şi plecaseră

destul de târziu.

Când ajunseră la poartă, pe care Ross o ţinu deschisă pentru ea, Caroline spuse:

— Ce mult îmi place un bărbat puternic!

Pe Ross îl distră acest lucru.

— Gluma ta e binemeritată.

— Câteodată glumele spun adevărul.

— Ah, da, dar numai din întâmplare.

— În acest caz, nu e deloc o întâmplare.

El îi zâmbi.

— Nu pot să cred că o femeie atât de civilizată şi de rafinată ca tine poate aprecia cu adevărat manierele noastre necioplite de la ţară.

— Asta arată cât de puţin mă cunoşti, spuse Caroline. Călăriră mai departe prin zăpada pufoasă.

Capitolul 15

Până la miezul nopţii căzuseră cincisprezece centimetri de zăpadă. Atunci ieşiseră şi stelele, iar totul îngheţase bocnă. Peste pământ bătea un vânt îngheţat care părea venit direct de pe Golgota.

Merseră târziu la culcare, neavând chef să se retragă de lângă focul aprins de Ross care trosnea. Până la urmă tot zidul din spatele şemineului se înroşise şi trebuiră să se retragă tot mai departe, cu feţele pârjolite, dar asaltaţi de aerul rece din spate. La etaj, tigăile cu cărbuni pentru încălzit fuseseră puse în paturi, focurile ardeau, găleţile cu cărbuni erau pune, buştenii erau stivuiţi pentru o noapte lungă, dar ei rămăseseră încă jos, neputându-se desprinde de strălucirea şi tovărăşia salonului, de lumina lumânărilor şi de conversaţia plăcută şi sporadică.

Până la urmă, Caroline se ridică în picioare şi se întinse.

— Trebuie să mă retrag sau o să încep să moţăi aici. Nu vă deranjaţi! Această lumânare mă va însoţi. O să mă

bag adânc sub cuverturi şi o să mă gândesc la alţii mai puţin norocoşi. De fapt, deşi nu sunt o femeie care se roagă, după cum ştiţi, s-ar putea să încerc să-mi găsesc cuvintele ca să spun ceva special pentru un bărbat anume şi să sper că această vreme nu s-a abătut şi asupra Franţei. Noapte bună! Noapte bună!

După ce ea plecă, Ross spuse:

— Ar trebui să mergem şi noi. Dar amândoi se adânciră mai bine în fotolii şi râseră. Chiar ar trebui, insistă el. Clowance încă se trezeşte de dimineaţă, chiar şi acum după ce s-a născut şi nu cred că va fi descurajată deloc de zăpadă.

— Crezi că Caroline a vorbit serios? întrebă Demelza. În legătură cu casa ei. Că o s-o transforme în centru pentru emigranţii francezi?

— Caroline vorbeşte întotdeauna serios. Deşi cred că va invita pe toată lumea şi fără discriminări. Se vorbeşte foarte mult de această contrarevoluţie din Franţa, şi este clar că intenţia ei este de a o încuraja în orice mod poate.

— Şi cum poate?

— De obicei, emigranţii duc lipsă de bani. Deşi uneori ambele părţi sunt animate de cea mai bună credinţă, ei abuzează de ospitalitatea unei case sau a alteia. Doi dintre aceştia pe care i-am întâlnit la Trelissick, Contele de Maresi şi doamna Guise, stau acum la Tehidy de cinci luni şi sunt sigur că gazdelor lor nu le-ar displăcea să facă o schimbare. Există şi alţii ca ei.

— Iau şi ei parte la – cum îi spuneţi – contrarevoluţie?

— De Sombreuil este unul dintre cei mai importanţi animatori. El, De Maresi, un bărbat numit Contele de Puisaye şi un general d’Hervilly. Există permanent mesageri care se mişcă între Anglia şi Bretania.

— Şi ce speră că o să facă?

— Jumătate din Franţa, jumătatea sănătoasă, este sătulă de excesele revoluţiei. Toţi oamenii raţionali doresc o întoarcere la o guvernare stabilă, şi mulţi văd în reinstaurarea unui Bourbon ca rege singura cale de a realiza acest lucru.

— Şi el e tot în Anglia?

— Cine?

— Bourbonul.

— Contele de Provence. Nu, acum este în Bremen. Dar la momentul potrivit va veni în Anglia. Planul ar fi să se facă o debarcare în Bretania şi să fie proclamat rege. Bretonii sunt foarte nemulţumiţi şi s-ar ridica în sprijinul lui.

— Crezi că ar putea avea succes?

— Prima dată mi s-a vorbit despre asta în iunie la Trelissick. În acel moment am considerat planurile destul de vagi. Dar din ceea ce spune Caroline, se pare că au făcut progrese reale de atunci.

— Dar pentru ce se amestecă Caroline în treburile astea? Din cauza lui Dwight?

— Păi, Dwight este în Bretania, şi poate că se gândeşte că în felul ăsta va fi eliberat. Dar în primul rând cred că, din pricina faptului că Dwight e prizonier, nu poate suporta să stea fără ocupaţie. Bineînţeles că după Anul Nou va merge la Londra să vadă dacă îl poate elibera plătind o răscumpărare; dar cred că Amiralitatea o va avertiza să nu facă acest lucru pentru că, după ce răscumpărarea va fi stabilită şi plătită, nu va exista nimeni de încredere care să aibă grijă să fie respectată partea lor din înţelegere. Ar fi probabil ceva costisitor şi inutil, şi eu ştiu că ea se aşteaptă la acest lucru. De aceea, cel mai bun mod de a-şi consuma energia şi de a-şi alunga o parte din nelinişte, este să ajute la organizarea unei răscoale în Bretania.

Demelza rămase tăcută o vreme, privind fără să clipească tăciunii înroşiţi din foc.

— Ştii, Ross, cred că Caroline te iubeşte destul de mult.

Ross se jucă cu părul care îi acoperea cicatricea.

— Cred că şi eu o iubesc destul de mult pe Caroline, dar nu în modul în care spui tu.

— Ce alt mod există?

— Modul prietenesc – camaraderesc. Ne potrivim atât de bine. Dar în ceea ce mă priveşte, este complet diferit de ceea ce simt pentru tine, de ceea ce am simţit cândva, sau

se poate să fi simţit…

— Pentru Elizabeth, spuse Demelza, dând cărţile pe faţă.

— Ei bine, da. Dar în ceea ce o priveşte pe Caroline, să nu crezi că există vreo rivalitate între sentimentele mele faţă de ea şi faţă de tine. Şi nici nu presupun vreo clipă că există vreo comparaţie între simpatia ei pentru mine şi iubirea pentru Dwight. E un lucru ciudat, dar asta e.

— „Lucrurile” se pot coace pe neaşteptate şi foarte repede. Şi asta e surprinzător.

— Nu în vreun mod care poate fi un pericol pentru un bărbat cu o căsnicie fericită.

— Întotdeauna există un pericol. Mai ales când soţia nu a fost capabilă să fie soţie – sau să arate ca o soţie – pentru un timp.

— Cum mi-ai putea fi o soţie mai bună decât dăruindu-mi o altă fiică?

— Ăsta e un sentiment foarte lăudabil, Ross.

— Lăudabil! Dumnezeule mare, aşa vezi tu lucrurile? Ce fiinţă perversă eşti! Nu e nimic lăudabil în asta. Şi îţi promit că, atunci când n-o să mai arăţi ca o soţie pentru mine, o să ţi-o spun.

Demelza îşi scoase pantofii şi îşi mişcă degetele de la picioare.

— Bine, poate că soţie nu e cuvântul corect – poate că nu l-am folosit bine. Vezi tu, Ross, în orice căsătorie cinstită, în orice căsătorie bună, o femeie trebuie să îndeplinească trei cerinţe, nu-i aşa? Trebuie să fie o soţie care să aibă grijă de confortul unui bărbat în felul în care bărbatul trebuie îngrijit. Apoi trebuie să-i poarte copiii şi să devină umflată ca un dovleac şi după aceea să-i *hrănească* cu regularitate şi să *miroasă* a copii şi să-i târască peste tot după ea… Şi în al treilea rând, trebuie să încerce în acelaşi timp şi să fie amanta lui; cineva de care el să fie încă „interesat”; cineva pe care să o *dorească,* să nu fie numai persoana care este acolo întâmplător şi la îndemână; cineva care să fie puţin *misterioasă,* ca femeia pe care a zărit-o ieri călărind la vânătoare, cineva al cărui genunchi

sau… sau umăr nu l-ar recunoaşte imediat dacă l-ar vedea alături de el în pat. Asta e… asta e *imposibil.*

Ross râse.

— În mod sigur asta se poate aplica şi în sens invers. Ce aşteaptă o femeie de la soţul ei…

— Nici pe departe atât de mult. Nu e atât de imposibil.

— Într-o oarecare măsură. Ei bine, nu am de gând să-ţi dau asigurări, pentru că, dacă până acum nu eşti sigură, niciun discurs meşteşugit pe care ţi l-aş oferi nu ar avea efect.

— Nu, nu sunt niciodată sigură…

— Şi de ce *eu* aş fi? Nu ai altceva de făcut decât să ridici un deget şi bărbaţii ar veni în goană. Trecutul tău este plin de astfel de avansuri din partea lor.

— Eu cred că probabil te simţi vinovat, pentru că mă acuzi de ceva ce nu s-a întâmplat niciodată, spuse Demelza. Întotdeauna mă acuzi când tu te simţi vinovat.

— Ţi-aminteşti, spuse Ross liniştit, ce s-a întâmplat anul trecut? Ieri a fost un an. Am început să vorbim despre iubirea dintre noi, despre principiile fidelităţii şi mai ştiu eu ce; iar la sfârşitul discuţiei aveai de gând să mă părăseşti. Îţi aduci aminte? Ajunseseşi până acolo încât să-ţi pui şaua pe cal, iar dacă un butoi cu bere nu ar fi fiert la momentul nepotrivit ar fi fost posibil să nu mai fim împreună în clipa de faţă.

— Întotdeauna m-am gândit că berea aia a avut un gust al ei special.

Dar avertizarea lui, făcută pe jumătate în glumă, o făcuse să rămână tăcută.

După aproape un minut, spuse:

— Îi sunt recunoscătoare lui Caroline că a mers astăzi cu tine la Trenwith; şi după cum s-a dovedit, în absenţa ei mi-a fost şi mie mai uşor. Oamenii care au venit aici nu se simt atât de confortabil cu Caroline cum se simt cu noi.

— Am fost surprins că au plecat cu toţii.

— Păi, a fost o zi atât de urâtă, încât au dorit să ajungă acasă înainte ca vremea să se strice şi mai rău. Iar

Sam a ţinut o adunare pentru câţiva dintre ei.

— La ce l-ai mai înhămat pe bietul băiat!

— Dar e un om bun, Ross, chiar dacă glumeşti pe seama lui. Seara trecută, a găsit-o la Grambler pe bătrâna văduvă Clegwidden târându-se în patru labe înapoi spre coliba ei şi încercând să care o găleată cu apă. Suferă atât de rău de reumatism la picioare, încât nu poate sta dreaptă, şi are aproape cinci sute de metri de mers până la pompă. Spune că o să se ducă în fiecare seară şi o să facă asta pentru ea când iese din schimb.

— O să fie o grămadă de ocazii să facă aşa ceva, spuse Ross, dacă ţine vremea asta. Cărbunii s-au scumpit luna asta, au ajuns la patruzeci şi cinci de şilingi la o mie două sute de kilograme. Cartofii au crescut de la patru şilingi la cinci şilingi pentru cincizeci de kilograme. Este mare lipsă de orz pentru pâine. Ouăle sunt două la cinci penny, iar untul este un şiling jumătatea de kilogram. Ce poate să cumpere un muncitor cu opt şilingi pe săptămână?

— Şi nu putem face mai mult pentru oamenii noştri?

— Păi, cei care lucrează în mina noastră nu sunt loviţi atât de tare, dar asta nu ne oferă nicio scuză pentru faptul că trăim într-o lume nepăsătoare faţă de nevoile altora. M-am gândit să iau legătura cu ceilalţi moşieri şi să le sugerez că am putea să convenim asupra unei forme de ajutor în comun. Bineînţeles că ştiu care va fi răspunsul lor – că deja contribuie cu ajutoare prin taxa pentru săraci. Îi mai ajută şi pe cei din preajma lor în cazurile care merită. O să spună că nu doresc să-i încurajeze pe cei care nu muncesc şi pe leneşi.

— Dar oare i-ar încuraja pe cei care nu muncesc?

— Nu, dacă ar privi lucrurile cinstit, ar descuraja foametea şi bolile, în vremuri normale, cei care ar avea nevoie să fie susţinuţi prin taxa pentru săraci ar fi văduvele, orfanii, infirmii şi bătrânii; dar acum au nevoie şi cei zdraveni şi cei harnici, pentru că nici cei care muncesc nu pot câştiga de ajuns ca să se întreţină.

Demelza spuse:

— Poate că ne-ar fi şi Caroline de ajutor să-i aducem

pe ceilalţi alături de noi. Până la urmă şi ea este proprietară de pământ.

— Dar fără să-i compătimească mai mult pe săraci decât ceilalţi. Îi lipseşte influenţa lui Dwight asupra ei.

— Vorbeşte tu cu ea, Ross. Cred că o poţi convinge.

El ridică cinic dintr-o sprânceană.

— O să vedem. Dar îmi supraestimezi influenţa.

Demelza îşi puse unul din pantofi şi se jucă cu celălalt cu degetul mare de la picior.

Ross spuse:

— Mă duc să mai arunc o ultimă privire la animale. Moses Vigus a plecat acum patru ore, şi oricum nu am prea mare încredere în el… Am putea să ne mai luăm ajutoare la fermă. Ăsta e un mod… un mod practic de a da de muncă.

— Ross, spuse ea, mai e un lucru despre care poate că ar trebui să-ţi spun înainte de a ieşi. Sam mi-a spus în secret şi m-a rugat să nu-ţi spun, dar i-am spus că noi nu avem secrete unul faţă de altul…

El clătină din cap.

— Ăsta e un început bun. Îl mai roade ideea cu casa de rugăciune?

— Nu. I-am dat de înţeles – doar i-am dat de înţeles – că în primăvară o să te gândeşti mai bine şi o să fii de acord cu asta. Nu… E puţin îngrijorat de Drake.

— De Drake?

— Se pare că Drake se întâlneşte des cu Geoffrey Charles. S-au împrietenit foarte tare, şi Drake s-a dus regulat la Trenwith – asta până când Geoffrey Charles a plecat.

— Cum s-au cunoscut? Şi ce e rău în asta – în afara faptului că…

— Nu e prieten numai cu Geoffrey Charles. Şi-a descoperit şi o mare afecţiune pentru guvernanta lui Geoffrey Charles, Morwenna Chynoweth.

Ross se ridică în picioare şi se întinse. Lumânările pâlpâiră leneş.

— Verişoara lui Elizabeth? O cunosc?

— Era la biserică atunci când am mers la slujba de

Sfântul Mihail. E înaltă, brunetă şi poartă uneori ochelari.

— Dar cum s-a ajuns la aşa ceva? Nu e de conceput că ar putea exista vreun contact între Drake şi cineva ca ea.

— S-au întâlnit pe undeva pe afară şi a urmat o prietenie. Sam spune că, deşi Drake încearcă să ascundă acest lucru, este îndrăgostit lulea. Nu cred că Elizabeth sau altcineva ştie de prietenia lor. Acum bineînţeles că au plecat cu toţii la Truro să petreacă Crăciunul, dar sunt aşteptaţi să se întoarcă lima viitoare. Sam e îngrijorat pentru că crede că legătura asta îl va distruge pe Drake.

— Asta ar trebui să fie cea mai mică dintre griji.

— Ştiu.

În casă era o linişte deplină. Chiar şi marea era liniştită. După ce vântul bătuse continuu, liniştea şi calmul zăpezii erau remarcabile.

— Câţi ani are ea, fata?

— Şaptesprezece sau optsprezece.

— Şi a început să-i fie şi ei… drag de Drake?

— Presupun că da, din ce spune Sam.

Ross făcu un gest nervos.

— De ce nu se mută cu toţii, cu toată liota lor blestemată! Tot timpul există stânjeneala asta datorată duşmăniei. Bănuiesc că John Trevaunance sau Horace Treneglos n-ar privi cu bunăvoinţă o relaţie a unei nepoate de-a lor cu Drake, dar cel puţin ne-am putea întâlni şi discuta într-un mod rezonabil. Dar între George şi noi – şi acum de fapt şi între Elizabeth şi noi – totul este otrăvit. E clar că Drake nu poate avea nicio speranţă să aibă succes cu o cerere în căsătorie acolo.

— Nu ştiu ce speranţe are şi pentru el însuşi.

— Uneori pasiunea nu vede mai departe de ziua de mâine.

— Sam spune că Drake n-o să accepte niciun sfat de la el în privinţa asta, şi m-a întrebat ce-ar trebui să facă.

— Ce-ar putea face oricare dintre noi? Dacă vrei, l-aş putea da afară şi trimite acasă în Illuggan, dar de ce să-l pedepsesc pentru ceva ce nu este de fapt problema

noastră?

— Ar putea deveni şi problema noastră, de asta mi-e teamă.

— Vrei să-l dau afară?

— Doamne, nu. Dar este o mică problemă care mă îngrijorează. N-aş vrea să se întâlnească cu George sau cu paznicii lui de vânătoare.

— Ştii cum e fata asta? Gândeşte cu capul ei? Dacă Elizabeth apucă să afle şi interzice prietenia, aşa cum o va face, crezi că fata asta o să-i opună rezistenţă?

— Nu ştiu mai multe ca tine.

— Să-i ia dracu' pe fraţii tăi, spuse Ross. Cred că au fost trimişi aici special ca să ne facă viaţa grea. Ar fi trebuit să ne împietrim inimile şi să-i trimitem înapoi unde le e locul.

*

Vremea nu se domoli. După noaptea aceea mai ninse puţin, iar zăpada căzută rămase pe pământ. Iarna pusese stăpânire peste toată Anglia şi toată Europa. În camera Demelzei, apa dintr-un lighean de spălat pe mâini, adus pentru noapte, era îngheţată bocnă în fiecare dimineaţă, iar în a treia dimineaţă ligheanul se sparse. Jos, în salon, deşi focul ardea toată noaptea, gerul broda pânze de păianjen pe interiorul ferestrelor, care nu dispăreau până la două după-amiaza.

În Cumberland îngheţară toate lacurile mari, iar Tamisa începu să se înceţoşeze şi să se gâtuie. Până la Anul Nou, sloiurile de gheaţă rupeau parâmele şi provocau stricăciuni vaselor de pe fluviu, iar o săptămână mai târziu apa îngheţă, la Podul Battersea şi la Shadwell, permiţându-le oamenilor să traverseze fluviul pe jos. Începură pregătirile pentru unul din marile bâlciuri. Dar acesta nu mai avu loc, pentru că un dezgheţ sosit brusc pe la mijlocul lunii făcu ca gheaţa să devină nesigură, fără să o topească cu totul.

În Cornwall copacii nu se scuturară de chiciură zile

întregi şi după o scurtă perioadă însorită de la sfârşitul lui decembrie, peste ţinut se aşternu un întuneric de parcă s-ar fi lăsat pe jumătate amurgul, cu un vânt necontenit dinspre est care sufla totul în calea lui. La St. Ann’s, o femeie şi un bărbat muriseră îngheţaţi – amândoi beţi turtă, în încercarea de a ţine frigul la distanţă. O balastieră de pe domeniul Bodrugan fusese găsită cu gheaţa de patruzeci de centimetri pe ea; şi chiar şi oala de noapte a lui Bodrugan avea o crustă tare de gheaţă în fiecare dimineaţă. Termometrul lui Sir John Trevaunance care fusese atârnat pe peretele casei sale câteva nopţi arăta minus şapte grade. Când începu să plouă, descoperi cu părere de rău că nu mai era bun pentru că se spărsese. Pământul, chiar şi atunci când era descoperit de zăpadă, era prea tare ca să se vadă sau ca să lase ceva să treacă prin el. După cum se plânsese amarnic în ultima lună, nasul unui om ar fi putut sângera de moarte şi n-ai fi găsit o urzică să faci o poţiune astringentă.

Armata franceză din Flandra, într-o stare de spirit proastă, pe jumătate îmbrăcată şi plină de mâncărimi şi paraziţi precum comandantul ei, generalul Pichegru, a fost însufleţită brusc de ordinul de a avansa peste gheaţa râului Meuse – care a suportat până şi greutatea tunurilor –, a atacat din flanc şi i-a surprins pe englezi şi pe olandezi, aruncându-i din calea ei. Cum râurile îngheţau unul după altul în faţa armatelor care înaintau, retragerea devenise un haos, iar în fiecare oraş care îşi deschidea porţile pentru francezi erau mulţimi care îi întâmpinau ca pe prieteni şi eliberatori. Amsterdamul căzu pe 20 ianuarie. Marea era împânzită de nave de salvare cu refugiaţi şi cu averile lor; dar flota olandeză, care era ancorată lângă Insula Texel, se puse în mişcare prea târziu şi fu prinsă de gheţuri, iar cavaleria franceză galopă pe întinderile pustii de gheaţă ale lui Zuider Zee, cu tunurile după ea. Atunci ar fi putut avea loc o bătălie unică în istoria lumii, între husarii călare şi vasele de război blocate în zăpadă ca nişte fortăreţe îngheţate. Dar olandezii, dându-şi seama că erau în dezavantaj, se predară fără luptă. Până la sfârşitul lunii

francezii stăpâneau întreaga Olandă.

Dacă vremea îi ajutase pe francezi în planurile lor de a cuceri Olanda, îi zădărnici însă lui George Warleggan planurile de a cuceri societatea din Cornwall. Pe 31 decembrie se lăsă pentru scurt timp un dezgheţ parţial, aducând cu el grindină şi lapoviţă. Chiar şi cei mai vajnici membri ai societăţii din Cornwall, deprinşi cu greutăţile când era vorba să-şi satisfacă plăcerile, ezitară în faţă unei călătorii de câţiva kilometri pe drumuri pe care unii dintre ei le descriau ca având consistenţa unei budinci necoapte bine. Acei oameni influenţi şi de rang înalt care fuseseră invitaţi să-şi petreacă noaptea la Cardew şi nu voiseră să refuze din pricina lui Elizabeth, acum profitară recunoscători de pretext şi îşi trimiseră mesagerii uzi leoarcă să prezinte scuzele lor.

Fu o seară dezastruoasă. Orchestra sosi înainte de prânz, dar unul dintre muzicanţi alunecă la uşa de la intrare şi îşi suci glezna atât de rău, încât trebui culcat în pat. Servitorii de acolo pregătiseră cantităţi enorme de mâncare, dar cei angajaţi suplimentar să-i ajute nu apărură decât după sosirea invitaţilor, iar o parte din mâncare şi băutură care venea din afară nu ajunse deloc. Casă, care după părerea lui Elizabeth era în mod obişnuit atât de caldă şi neexpusă la curent, în comparaţie cu Cusgarne şi Trenwith, părea în această seară enormă, rece şi răsunătoare, în parte pentru că era expusă vântului de sud-est, în parte pentru că atât de multă mobilă fusese mutată şi depozitată pentru a face loc celor o sută douăzeci de oaspeţi şi în parte pentru că până la miezul nopţii doar treizeci şi doi apăruseră şi erau complet copleşiţi de pregătirile făcute pentru a-i primi. George era furios în sinea lui pentru că aceşti treizeci şi doi erau cei mai tineri şi mai viguroşi, dar şi cel mai puţin influenţi dintre prietenii lui sau ai fiilor prietenilor lui, iar gălăgia pe care o făceau, deşi necesară în tot spaţiul acela gol, îl călca teribil pe nervi.

Cu toate acestea, obişnuit de multă vreme să-şi stăpânească înfăţişarea şi limba în public, afişa doar o faţă agreabilă; şi spre mândria lui nu-şi revărsa supărarea

asupra lui Elizabeth sau a servitorilor, în loc să facă acest lucru, se hotărî să se folosească de această seară pentru a profita atât cât se putea.

Printre cei mai tineri care veniseră în această seară, trei dintre ei fuseseră amintiţi în discuţia despre viitorul Morwennei. Oricum cei mai bătrâni fuseseră excluşi de opoziţia clară a lui Elizabeth. Îi acceptase vetoul în privinţa lui Ephraim Hick şi a lui Hugh Bodrugan; cu excepţia vârstei, obiecţia ei în privinţa lui John Trevaunance era mai greu de înţeles. Dar până la urmă George începu să se dumirească că, oricâte elemente pro şi contra ar exista în privinţa acestei căsătorii, Elizabeth nu ar fi mulţumită să-şi vadă tânăra verişoară devenind Lady Trevaunance şi ducându-şi viaţa ca Lady Trevaunance în imediata lor apropiere. Era o obiecţie care nu-i trecuse prin cap de la început, dar odată apărută, oricât de vagă şi de întortocheată ar fi fost, era una al cărei rost îl pricepu imediat.

Oricum Sir John nu era aici în seara asta şi nici măcar nu trimisese un mesaj de scuze. Erau aici Robert Bodrugan, Frederick Treneglos şi Osborne Whitworth. Având mai puţine lucruri de făcut pentru a-şi ocupa timpul decât se aşteptase, George avu prilejul să le studieze mai bine comportamentul faţă de Morwenna şi pe al Morwennei faţă de ei. Şi pe al unuia sau doi alţi căţelandri care veniseră să amuşine pe acolo.

La sugestia lui, Elizabeth comandase pentru Morwenna o rochie nouă albă, şi descoperi că era mulţumit de rezultat. Părul ei castaniu închis, tenul mai degrabă smead şi ochii căprui mari, miraţi şi miopi erau bine evidenţiaţi de satinul alb. La fel şi silueta ei. Deşi în mod obişnuit era un bărbat netulburat de fantezii sexuale, nu-şi putu împiedica privirea să stăruie pe corpul ei statuar zvelt şi să se gândească cum ar fi arătat dezbrăcată.

Probabil că era un gând care nu lipsea cu desăvârşire din ochii bărbaţilor tineri din încăpere, dar, deşi fata era prea tăcută şi prea timidă pentru a deveni vreodată centrul atenţiei, nu ducea lipsă de parteneri sau de interes. Lui

George i se păru că înflorise brusc şi se întrebă dacă nu cumva nu ridicase ochii suficient de mult când îi analizase perspectivele de măritiş, dacă nu cumva cu o dichisire mai bună şi o pregătire mai atentă nu ar fi putut atrage privirea cuiva şi mai elevat – a unui Boscawen mai tânăr, de exemplu, sau chiar a unui Mount Edgcumbe. Era un gând care îi dădea ameţeli.

Dar probabil unul zadarnic. Ea nu avea bani şi, chiar dacă toate celelalte ar fi mers bine, ar fi existat opoziţie din partea familiilor. Mai ales membrii familiei Boscawen, deşi atât de bogaţi, se remarcau prin căsătoriile lor pentru şi mai mulţi bani. Deşi era gata să facă o alianţă avantajoasă, George nu-i putea oferi Morwennei acea zestre care ar fi transformat-o într-o moştenitoare bogată.

Aşa că ce se putea spune despre posibilii pretendenţi de acolo? Robert Bodrugan nu-şi arătase deloc interesul şi o copleşea cu atenţii pe cunoscuta Betty Devoran, nepoata cu picioare groase a lordului Devoran, care îi răspundea aproape în acelaşi mod. Frederick Treneglos, după o ofensivă iniţială, se alăturase unui grup de tineri gălăgioşi de lângă uşă care cereau cu insistenţă dansuri în grup sau pe perechi în locul dansurilor mai formale care figurau în program. Numai reverendul William Osborne Whitworth se număra printre cei care vizitau constant colţul în care se afla Morwenna. George ştia prea bine că nu preferinţele personale contau întru totul. Propunerea putea fi făcută oricăruia dintre ei ca o adevărată afacere şi ar fi făcut subiectul unui studiu serios dacă era sau nu un târg potrivit. Dar o preferinţă evidentă ar fi fost de folos. Şi per total, dintre toate alternativele aflate la îndemână, George îl prefera cumva pe tânărul Whitworth. În primul rând era preot, şi cine ar fi fost mai bun să se însoare cu fata unui vicar? În al doilea rând, era văduv cu doi copii mici şi probabil că avea nevoie urgentă de o altă soţie. (George observase că pierderea recentă nu-l împiedicase să-şi facă apariţia într-o redingotă verde aprins şi mănuşi galben lămâie.) în al treilea rând, îi lipseau banii. Iar în al patrulea rând, mama lui – care nu înfruntase vremea în acea seară –

era o Godolphin.

În ceea ce o privea pe Morwenna, ea îl vedea pe acest tânăr prelat înalt afectat şi cu voce puternică numai ca pe un partener cu care să păşească pe ringul de dans şi pe care să-l asculte după aceea. Îi plăcea să danseze şi să se bucure de atenţiile neaşteptate ale bărbaţilor tineri. Dar era o plăcere superficială, la fel de superficială pe cât fusese întreaga ei existenţă la Truro în timpul sărbătorilor de Crăciun. Era ca şi când viaţa ei ar fi fost separată în două straturi pe orizontală, suprafaţa de sus fiindu-i ocupată de programul zilnic obişnuit destul de plăcut; se scula, mânca, îl însoţea pe Geoffrey Charles, îşi croia drum prin zăpadă la biserica St. Mary, bea ceai, lucra la modelul unei broderii, o ajuta pe Elizabeth la o partidă de whist şi se urca până la ultimul etaj pe scara în spirală ca să se culce într-o cămăruţă friguroasă. Sub această viaţă, în al doilea strat al ei, se aflau amintiri îmbătător de dulci – despre ochii negri şi tenul prea alb al unui băiat, despre mâinile lui aspre şi blânde pe umerii ei, despre buzele lui, tot atât de nepricepute şi pline de promisiuni ca ale ei. Zi de zi, oră de oră, trăia din nou momentele când se întâlniseră şi ce făcuseră, şi ce îşi spuseseră unul altuia.

Era un vis stânjenitor, pentru că ştia că nu avea să devină real pentru ea. Deşi vorbea mai bine decât alţii, accentul lui puternic din Cornwall şi gramatica precară aparţineau claselor inferioare. Hainele lui simple, stilul lui de viaţă aspru, lipsa de educaţie, chiar şi credinţa sa metodistă îl făceau să nu poată fi considerat un tovarăş potrivit pentru ea. Ştia că mama şi surorile ei ar fi fost la fel de şocate ca Elizabeth dacă ar fi ajuns vreodată să afle că se întâlnea cu el şi că s-ar simţi toate trădate în încrederea lor pentru că a permis prietenia dintre el şi Geoffrey Charles. Şi că ar fi de neimaginat că lucrurile ar putea merge mai departe. Şi ea simţea adesea că îngheaţă de frică la gândul că ar fi descoperită. Dar dincolo de aceste lucruri, asemenea unui şuvoi puternic şi lent de sânge care înlătură toate obstacolele din calea lui, exista credinţa care îi zguduia sufletul că numai ce se întâmplase între ea şi

Drake era adevărat. La fel de adevărat ca boala, la fel de adevărat ca sănătatea, la fel de adevărat ca viaţa şi ca moartea. Orice altceva era deşertăciune.

Aşa că dormea şi se trezea şi iar dormea şi se trezea, îşi îndeplinea îndatoririle şi îşi trăia viaţa; iar atunci când un tânăr atrăgător o conduse pe ringul de dans pentru o gavotă – ai cărei paşi de-abia îi cunoştea îi acceptă atenţia şi mâna cu o inocenţă uimită şi pe jumătate oarbă. Iar atunci când un tânăr înalt cu un guler de cleric, dar fără nicio altă dovadă că ar face parte din tagma preoţească, stătu lângă scaunul ei timp de douăzeci de minute şi vorbi cu glas tunător despre război, despre vreme şi despre educaţia copiilor, ea încuviinţă din cap şi murmură „într-adevăr, da” în momentele cuvenite şi îl privi cu o miopie mentală şi fizică deopotrivă.

Anul Nou fu sărbătorit aşa cum se cuvenea, şi dansul continuă până la două noaptea. Din pricina vremii, George le oferi găzduire tuturor celor interesaţi să rămână peste noapte, şi toţi acceptară. Numai gândul de a ieşi afară în vântul puternic şi umed care urla dinspre răsărit, prin noroiul şi zloata până la glezne şi prin troienele de zăpada îngheţată din şanţuri adâncă de un metru era suficient pentru a-i descuraja şi pe cei mai viteji. Iar ideea de a împărţi paturile şi dormitoarele era încântătoare şi avea subînţelesuri pline de speranţe, dintre care majoritatea nematerializate, mai ales din pricina numărului prea mare de oameni prin jur. Dar nimeni n-a ştiut niciodată cu exactitate ce s-a întâmplat cu Robert Bodrugan şi Betty Devoran; iar Joan, cea mai tânără dintre fetele Teague care era nemăritată şi pentru prima dată fără mama ei, scăpă de sub supravegherea surorii ei, Ruth Treneglos, şi avu nişte experienţe pline de învăţăminte cu Nicholas, cel mai mare dintre fraţii Cardew.

George se strădui oarecum să fie amabil cu Ossie Whitworth şi, înainte ca acesta să plece, îl invită să-i viziteze în noul an la Truro. În cursul conversaţiei relaxate fu amintit întâmplător numele domnişoarei Chynoweth, iar reverendul Osborne, a cărui receptivitate nu era tocită cu

totul de îngâmfarea lui, ridică o sprânceană. Fu suficient de înţelept să nu dezvolte subiectul în acel moment, dar sămânţa fusese sădită. Hotărî ca în decurs de câteva zile să le viziteze pe doamne şi să ia ceaiul. Apoi, înainte ca lucrurile să evolueze, va trebui să aibă loc o întrevedere cu domnul Warleggan. Va fi o întrevedere delicată în care cei doi bărbaţi vor trebui să aducă vorba de nişte subiecte nepotrivite pentru urechile fine ale doamnelor.

Capitolul 16

În fiecare săptămână, Ross îşi croia drum prin zăpadă şi pe gheaţă ca să o vadă pe mătuşa Agatha. Fără Caroline, a cărei prezenţă îi oferea protecţie – aceasta plecase acasă pe 29 el continuă totuşi să meargă fără să fie nevoit să facă uz de violenţă sau să fie întâmpinat cu violenţă. În absenţa lui George, servitorii erau intimidaţi de el şi mai ales Tom Harry îl evita. (Harry, cel mai rău dintre cei doi, îşi urmase stăpânul la Truro.). Aşa că în fiecare săptămână urca în încăperea supra-încărcată şi îmbâcsită şi stătea o jumătate de oră cu bătrâna doamnă, îi asculta păsurile şi încerca să separe realul de imaginar, îl mângâia pe Smollett, hrănea mierla cu firimituri, i se alătura blestemând vremea de afară şi o făceau pe Lucy Pipe să-şi dea toată silinţa de care era în stare, de teamă să nu fie dată afară. Aşadar, de câte ori se ducea – şi nu-şi făcea vizitele la intervale de timp fixe –, focul duduia în şemineu, aşternuturile erau curate, iar Agatha şi încăperea destul de îngrijite. Chiar şi mirosul devenise tolerabil.

De obicei o găsea pe bătrâna doamnă destul de vioaie, dar stările ei de spirit variau mult. Uneori era patetică, iar odată i-a spus cu lacrimi în ochi:

— Ştii, Ross, nu înţeleg pentru ce mai sunt încă *în viaţă.* Cred că Dumnezeu a uitat cu totul de mine!

Dar la următoarea vizită era furioasă din pricina vreunei neglijenţe din partea servitoarei şi striga:

— S-o ia dracu’ de femeie! Îţi spun, a făcut-o intenţionat. M-ar fi putut *omorî!*

Bolile începură să se răspândească în ţinut. Au murit mulţi oameni, mai ales copii şi mai ales de bronhopneumonie şi de malnutriţie. Jud Paynter, care preluase de curând îndatoririle de gropar, se plângea că pământul era atât de tare că „a trebuit să-i îngroape ca pe cartofi”. Într-o zi, pe la sfârşitul lui ianuarie, când Ross era la mină, Henshawe îl urmă în micul birou friguros ce fusese construit lângă hala motorului pentru a găzdui lucrurile care stătuseră iniţial în bibliotecă.

— Cred că trebuie să vă aduc la cunoştinţă, dom’le, pentru că ultima oară v-aţi plâns că nu v-am spus.

— Ce anume?

— Despre Wheal Leisure. Ultima oară aţi spus că aţi auzit când aţi fost în Truro zvonul că filonul principal a secat; iar eu nu v-am spus pentru că…

— Da, da. Nu mă plâng. Înţeleg că ţi-a fost greu şi te respect pentru asta.

— Păi, da, domnule, aşa o fi. Dar ştirile se răspândesc şi nu-mi place să le aflaţi de la altcineva şi să gândiţi „de ce nu mi-o fi spus Will Henshawe despre asta”?

— Şi? Ce încerci să-mi spui acum? A fost redescoperit filonul?

— Ieri a avut loc întâlnirea noastră trimestrială, s-a ţinut la Mingoose, pentru că domnul Horace Treneglos nu e destul de in putere să iasă pe vremea asta. Henshawe îşi muşcă nervos unghia de la degetul mare. Nu s-au prezentat prea mulţi la întâlnire, pentru că angajatul domnului Pearce a reprezentat-o pe doamna Trenwith, iar familia Warleggan şi-a trimis avocatul, pe domnul Tankard, să vorbească pentru ei.

— Ei bine, sper că le-ai arătat că încă suntem pe profit.

— Da, domnule, suntem, deşi asta o spune numai registrul contabil. Dar nu asta voiam să vă spun. S-a hotărât închiderea minei.

Ross se ridică în picioare.

— Ce?

Henshawe clătină aprobator din cap, cu ochii la fel de reci ca ziua de afară.

— Omul familiei Warleggan a venit cu lecţia învăţată, asta spune şi asta s-a hotărât.

— Ce chestie îngrozitoare! În momentul ăsta, cu… Dar spui că eşti încă pe profit?

— Tocmai de-asta. Tankard spune că este timpul să o închidem. Cu filonul de cupru nativ secătuit, ne va fi dificil să scoatem un profit anul ăsta, iar el spune să închidem *înainte* de a începe pierderile. Şi a avut succes.

— Dar cum? Familia Warleggan deţine numai jumătate din acţiuni. Tu însuţi mi-ai spus asta acum câteva luni. A fost vreo…

— Renfrew a votat cu ei.

— Renfrew? Dar el…

— Face negustorie cu materiale pentru mină, domnule. În St. Ann negoţul lui depinde cu totul de minele familiei Warleggan de acolo. Cu greu l-ai putea învinovăţi că a mers pe mâna lor dacă ei i-au dat de înţeles că asta aşteptau de la el. Ascultaţi, nu spun că asta au făcut –, dar de obicei negustorii de materiale pentru mine ar fi ultimii care să voteze să vadă o mină închisă, având în vedere că profită de pe urma aprovizionării ei.

— Dumnezeule milostiv, spuse Ross. Le-aş suci gâturile! Asta înseamnă să arunci în grija ţinutului şaizeci sau şaptezeci de oameni. O să fie afectate treizeci şi cinci până la patruzeci de familii şi printre ei şi unii dintre prietenii mei. Când am deschis Wheal Leisure majoritatea vecinilor mei s-au dus să muncească acolo, iar eu am fost bucuros că pot să le ofer acea slujbă; aşa că, după cum ştii, pentru Wheal Grace am luat numai oameni din Sawle şi Grambler. Nu pot să-i dau pe ei afară pentru a le face loc celor concediaţi de la Leisure! Şi nici nu pot… nu pot dubla deodată forţa de muncă şi capacitatea minei Grace doar ca să-i primesc pe ei! Cred că într-o zi o să-l omor pe George!

— Nu spuneţi asta, domnule, nici măcar în glumă, replică Henshawe. Ştim cu toţii că este cel mai prost

moment posibil pentru a închide o mină. Dar... aşa merg lucrurile pe lumea asta. Oamenii o să aibă necazuri şi mai mari – dar o să le suporte –, aşa cum fac întotdeauna. La urma urmei, nu există niciun miner care să nu se aştepte să se întâmple chestia asta. Întotdeauna minele se deschid şi se închid. Vedeţi ce aproape am fost de asta anul trecut la Grace. S-ar fi putut întâmpla şi să închidem.

Furia lui Ross părea prea mare ca să poată încăpea în acest birou scund. Capul lui, deşi se afla la treizeci de centimetri de grinzi, părea că o să le împingă în sus.

— S-ar fi putut întâmpla, dar nu s-a întâmplat! Ceea ce e insuportabil aici este faptul că Leisure era încă solvabilă! Nu s-a pierdut niciun peni din banii cuiva. Pare o încercare de a mă lovi pe mine prin intermediul acestor mineri şi al oamenilor din sat! E ca şi cum familia Warleggan şi-ar fi spus: „Acum s-a îmbogăţit – ia hai să-i lăsăm foametea la uşă –, să lăsăm boala şi lipsurile să ucidă femeile şi copiii din jurul lui! Nu-i putem distruge mina, dar putem să-i distrugem vecinii!”

Henshawe îşi muşcă din nou unghia degetului mare.

— Trebuia să vă spun, domnule, deşi ştiam că va fi o lovitură. Am sperat că n-o s-o luaţi atât de personal, pentru că s-ar putea să nu aibă legătură cu dumneavoastră. Până la urmă, domnul Warleggan trăieşte acum în acest ţinut şi cred că încearcă să fie popular. Deci nu este în avantajul său să se creadă că le ia pâinea de la gură tuturor acelor oameni. Nu cre’ că asta are legătură cu dumneavoastră personal. Cred că e vorba doar – de afaceri.

— Să-i stea în gât afacerile astea.

— Aşa să fie, amin. Dar e vorba de noul mod de a face afaceri, domnule. Am mai văzut şi înainte şi fără îndoială că o să mai vedem. O să pierdem cu toţii din valoarea umflată a acţiunilor noastre – iar familia Warleggan la fel de mult ca oricine. De fapt, domnul Cary Warleggan, care a cumpărat de curând acţiunile domnului Pearce, va fi în situaţia să piardă cel mai mult, pentru că noi, ceilalţi, am scos cu toţii venituri foarte frumuşele din banii pe care i-am băgat. Pe domnul Treneglos, pe mine, pe doamna Trenwith, pe

domnul Renfrew, ne-a costat per total mai puţin de 100 de lire pe fiecare şi ne-am scos suma asta de mai bine de douăzeci de ori. Pe domnul Pearce probabil că îl umflă râsul că a scos tot atât şi că şi-a vândut de curând acţiunile… Nu, domnule. Henshawe puse o mână ezitantă – mică şi albă pentru un om atât de mare – pe mâneca lui Ross. Nu, domnule, totul va fi justificat în numele afacerilor. Am vorbit după aceea cu Tankard şi cred că spune adevărul. Atâta timp cât Leisure ar fi produs cupru nativ şi ar fi scos un profit adevărat, familia Warleggan ar fi lăsat-o să meargă. De îndată ce cuprul nativ s-a terminat şi a devenit doar o mină care aduce profit mic şi mai aruncă şi cupru pe piaţă, a devenit proastă după socotelile lor. Numai simplul fapt că produce cupru face concurenţă celorlalte trei mine ale lor şi scade preţul cuprului pe care l-ar scoate de acolo!

— Mi-ar plăcea să-l duc pe George sub pământ într-o mină, spuse Ross. Mă întreb dacă a coborât vreodată în una. Crezi că poţi aranja acest lucru?

Henshawe spuse:

— Vă rog, domnule, să nu spuneţi nimic nimănui, pentru că ştirea nu va fi făcută publică decât peste o lună sau mai mult. Dar am crezut că trebuie să vă spun. Aş vrea să-mi daţi cuvântul dumneavoastră.

*

Trecu şi luna ianuarie, şi februarie veni cu vânt şi geruri neschimbate. Caroline, care nu putea călători la Londra decât pe mare – lucru pe care nici măcar ea nu avea chef să-l înfrunte –, acceptă să se ocupe de cauza săracilor, aşa cum îi ceruseră Demelza şi mai ales Ross. Însoţită de un servitor, aluneca şi se târa pe calul ei alb de la o reşedinţă la alta, linguşind, hărţuind sau ademenind pe stăpâni să contribuie la o subscripţie pe care o făcea pentru săracii care munceau şi pentru minerii înfometaţi. Prima care dădu douăzeci de guinee fu chiar ea, iar Ross dădu aceeaşi sumă. Ea stabili că toţi cei care aveau poziţia lor socială nu puteau să subscrie mai puţin; dar în unele case

avu mult de furcă. Sir John Trevaunance, care n-o plăcea prea mult de când îl refuzase pe Unwin, argumentă că el le dădea deja porumb la un preţ redus muncitorilor lui şi făcea acest lucru de trei luni – de ce se aşteptau ca el să contribuie şi a doua oară? oferi 2 lire. Caroline le refuză şi se aşeză jos. Când se făcură trei ore de când era acolo, se ridică şi spuse, bine, poate că mâine o să fie mai bine dispus; o să revină mâine. Sir John mări subscripţia la 10 lire. Caroline acceptă, dar spuse că o să revină luna viitoare pentru cealaltă jumătate.

Bătrânul Horace Treneglos fu de acord, dar fiul său John îi râse în faţă şi îi spuse că în niciun caz nu avea atât de mulţi bani lichizi. Caroline îi spuse atunci că va trimite o căruţă să încarce conţinutul unuia din hambarele sale. În cele din urmă găsiră cincisprezece guinee, întâmplător, Sir Hugh Bodrugan era bine dispus şi îi dădu douăzeci de guinee fără să discute. La Trenwith nu era nimeni, aşa că îi scrise lui George o scrisoare şi i-o trimise printr-un servitor. Servitorul se întoarse cu douăzeci şi cinci de guinee. Douăzeci şi cinci de guinee ca să fie în fruntea listei? se întrebă Caroline. Apoi începu cu plevuşcă, de la care se aştepta la mai puţin. Dar asemenea unui preot irlandez care ştie cât îşi poate permite fiecare membru al congregaţiei, înainte de a merge la fiecare casă, stabili o sumă împreună cu vătăşelul ei, Myners. În felul acesta îl surprinse pe domnul Trencrom şi scoase de la el 10 lire înainte ca acesta să vină cu scuze meşteşugite.

Scopul acestei subscripţii nu era întru totul caritabil, ci pentru a cumpăra încărcătura de porumb a unui vas care trebuia să sosească în scurt timp în St. Ann şi să o vândă minerilor şi familiilor acestora la un preţ redus. Numai în cazurile cele mai disperate urma ca porumbul să fie oferit gratis, pentru că se presupunea că taxa pentru săraci ar fi trebuit să nu permită nimănui să moară de foame.

La sfârşitul lui ianuarie, mătuşa Agatha îi spuse lui Ross că Elizabeth îi scrisese ca să-i spună că n-o să se întoarcă încă, pentru că Valentine nu se simţea bine şi că nu se puteau deplasa dacă ţinea vremea rea. Nu se

întorceau nici Geoffrey Charles cu Morwenna, şi nici bătrânii Chynoweth.

Pe 16 februarie Demelza îşi hrănea păsările în grădina îngheţată – acelea care nu muriseră de frig se îmblânziseră, încât îi ciuguleau pâinea din mână – când dădu peste primul ghiocel care îşi deschisese steluţa albă prin pământul îngheţat. Alergă imediat înăuntru să-i spună lui Ross – dar era singurul semn. Vântul dinspre răsărit mâna eternii nori cenuşii pe deasupra pământului, iar pământul tremura şi se strângea. Sam, deşi preocupat de numărul de suflete pe care trebuia să le salveze, se trezi că era obligat să ţină seama şi de trupurile lor. Ştia că datoria nu trecea înaintea credinţei, dar nevoia îl făcea să acţioneze uneori ca şi cum aşa ar fi fost.

În mod surprinzător, una dintre victime fu Nick Vigus, care trecuse prin viaţă înşelând-o cu atâta succes, încât te întrebai dacă pentru a ieşi basma curată nu putea păcăli pneumonia de care se îmbolnăvise. Dar nici măcar tratamentele doctorului Choake, care costau 1 şiling şi 6 penny pentru o vizită, nu-l ajutară, şi, nu mai isteţ decât ceilalţi când îi sosi sorocul, muri în linişte într-o noapte; iar Jud avu cinstea să-i sape groapa vechiului său prieten şi tovarăş de nelegiuiri. Vigus lăsa în urmă o văduvă, trei fiice şi două nepoate de la fiica cea mare. Toate ajunseră în curând în grija comunităţii.

Wheal Leisure se închise pe 25 februarie. În ziua următoare Ross preluă zece muncitori. Era o măsură de binefacere pe care simţea că trebuie să rişte să şi-o asume, aşa îi explică Demelzei. Nu pentru a scoate la suprafaţă mai mult minereu din galeriile de cositor unde se lucra în prezent, ci pentru a explora mai departe în subteran, în special în direcţia lui Wheal Maiden.

— Dacă scot mai mult minereu acum mă sabotez singur. Dar marja noastră de profit o să permită această cheltuială în plus, şi cine ştie, poate se descoperă vreun filon nou pentru viitor. Înseamnă pur şi simplu că cheltuielile noastre vor creşte în raport cu ce câştigăm.

În aceeaşi săptămână sosi vaporul cu porumb şi

încărcătura sa fu adusă la ţărm şi vândută în următoarea duminică dimineaţa şi în toate duminicile următoare, la şcoala parohială din St. Ann. Preţul grâului a fost stabilit la 14 şilingi baniţa, iar orzul la 7 şilingi baniţa, acesta fiind jumătate din preţul cu care cumpărau la piaţa din Truro. Distribuirea şi vânzarea fură dirijate în cel mai ordonat mod cu putinţă, coada formându-se cam cu două ore înainte de începerea vânzării. Vânzarea fu dirijată de supraveghetori din partea comunităţii, dar Caroline sau unul dintre cei care dăduseră sume importante de bani erau acolo în fiecare săptămână în caz că apărea vreo dispută asupra preţului sau cantităţii.

Văzând că planul începe să funcţioneze, Caroline plecă în sfârşit la Londra, dar nu înainte de a ţine în casa ei o întrunire a emigranţilor francezi. Îi invită şi pe Ross cu Demelza, dar Demelza nu putu merge pentru că Jeremy luase gripa care circula şi avea o febră periculoasă. Demelza simţea lipsa lui Dwight la fel de mult pe cât o simţea şi Caroline. Doctorul Choake, neîndemânatic şi cu vocea lui răguşită, cu preferinţa lui pentru cuţit, o speria întotdeauna, mai ales când era vorba de copiii ei. Jeremy îl ura de când îl dezbrăcase în pielea goală şi îl întinsese în pat ţinându-l de glezne, ca să-l examineze mai bine. Era mult diferit de doctorul Enys, care venea şi stătea lângă pat şi vorbea calm şi punea întrebări înţelegător, apoi examina cu blândeţe şi întotdeauna cu ochi care cântăreau şi evaluau, apoi ajungea la o concluzie şi punea un diagnostic.

Nu numai Demelza îi ducea lipsa. Tifosul se arătase mai întâi în azilurile pentru săraci care se aflau între Grambler şi Sawle, şi rămase acolo pentru o lună şi mai mult chiar; dar toată lumea ştia că, odată instalat, se va mişca şi se va răspândi în propriul ritm. Bineînţeles că şi variola era endemică şi în dezvoltare. Choake fu surprins că Jeremy încă nu fusese vaccinat şi vru să-l vaccineze pe loc, dar Demelza, care ştia că doctorul tăia întotdeauna braţul pacientului până la os, amână ziua fatală şi spuse că o să se mai gândească la asta şi se rugă în sinea ei pentru întoarcerea lui Dwight.

Drake primi de două ori veşti de la Geoffrey Charles, scrisori copilăreşti care nu spuneau prea multe şi aproape nimic despre Morwenna. În ele se povestea ce a făcut Geoffrey Charles, despre ataşamentul lui veşnic pentru Drake şi în fiecare se promitea o întoarcere neîntârziată. A doua scrisoare spunea că vor mai întârzia din pricina bolii lui Valentine, dar că el şi Morwenna se vor întoarce negreşit la Trenwith până pe 6 martie. Pe 5 martie începu din nou să ningă.

*

Boala lui Valentine era gravă. Când se apropie de împlinirea vârstei de un an pofta de mâncare îi scăzu şi începu să vomite şi să aibă diaree. Apoi începu să transpire abundent în somn şi să arunce cu picioarele păturile de pe el chiar şi în cele mai reci nopţi, iar Polly Odgers trebuia să rămână trează şi să-l învelească tot timpul. Când doctorul Behenna descoperi că oasele copilului erau foarte fragile, iar încheieturile mâinilor şi gleznele erau umflate, recunoscu starea incipientă a rahitismului care lăsa urme grave.

Rahitismul era o boală frecventă la copii, dar nu apăruse niciodată în familia Poldark. Mătuşa Agatha, când află acest lucru din scrisoarea de la Elizabeth, afirmă că era vorba de „sânge stricat din ambele părţi”. Pentru familia Warleggan era un fapt foarte îngrijorător, pentru că Valentine era prinţul lor moştenitor şi ar fi fost umilitor dacă copilul care urma să moştenească tot ce aveau ar fi crescut cu malformaţii sau ar fi devenit handicapat.

Daniel Behenna, care străbătea călare străzile pavate şi pline de suferinţă din Truro ca un semizeu, afirmându-şi părerile cu încrederea şi certitudinea de care toţi oamenii aveau nevoie, venea în fiecare zi pentru a-şi vedea micul pacient şi foarte curând se hotărî asupra celui mai bun tratament, de fapt singurul într-un astfel de caz. La şase seara, care era ora obişnuită de culcare pentru Valentine, venea şi îi deschidea copilului o venă din ambele urechi,

aflată între articulaţii. Apoi amesteca sângele astfel obţinut cu o cantitate dublă de *aqua vitae* – numele dat de alchimişti alcoolului nerafinat –, iar cu acest amestec spăla gâtul, coastele şi pieptul copilului. Apoi lua o cremă verde preparată de el însuşi, o încălzea într-o lingură şi cu ea foarte fierbinte îi freca repede băiatului încheieturile mâinilor şi gleznele, acolo unde oasele erau cel mai moi. Asta continuă zece nopţi, în timpul cărora copilului nu i se îngădui să părăsească patul sau să i se primenească schimburile de noapte. La sfârşitul acestei perioade copilului i se prinseră braţele şi picioarele în aţele.

Valentine nu răspunse la acest tratament. Făcu febră şi mai mare şi uneori părea că e gata să-şi dea sufletul. Fu chemat un alt doctor care fu de acord cu tratamentul de până atunci, dar consideră necesar să-i lase şi mai mult sânge şi să-i facă şi o purgaţie după aceea. Trebuia de asemenea aplicată cu regularitate pe labele picioarelor copilului o cârpă umezită cu alcool fierbinte. După o săptămână, părinţii neliniştiţi îl chemară pe doctorul Pryce de la Redruth, care era mai mult doctor de mină decât unul generalist şi care avusese o experienţă bogată cu boala rahitismului. Acesta consideră că băiatului trebuiau să i se scoată atelele, să stea liniştit la căldură, să fie ţinut în pat, să nu se ridice şi să i se dea cât de mult lapte cald poate fi convins să bea. Câteva zile mai târziu copilul începu să-şi revină.

În tot timpul acesta, deşi ambii părinţi au fost la fel de tulburaţi, George continuase să-şi vadă de afacerile şi de ideile lui pentru viitor.

În ceea ce îl privea pe Ossie Whitworth, George se înşelase complet într-o singură privinţă. Nefiind nobil prin naştere, el presupusese că orice discuţie între el şi tânărul prelat în problema unui aranjament pentru căsătorie trebuia să fie abordată neapărat cu discreţie şi pe departe. Nu fu deloc cazul. Nu pentru prima şi de fapt nici pentru ultima oară, George descoperi că, cu cât erai de obârşie mai înaltă, cu atât erai mai înclinat să spui lucrurilor pe nume.

George se gândise la o zestre de 2000 de lire. Când cifra fu adusă în sfârşit în discuţie, Ossie o respinse. Spuse că avea datorii de peste 1.000 de lire. Pentru a trăi cât de cât rezonabil la St. Margaret, în Truro, însemna să aibă în vedere o sumă care atunci când va fi investită să-i permită să se bucure de un venit suplimentar de aproximativ 300 de lire pe an. Dacă eu Morwenna ar fi primit numai cu 1.000 de lire mai mult decât datora, practic n-ar fi putut face nimic. Nu voia să jignească pe nimeni, dar asta i-ar putea aduce 70 de lire pe an, de-abia i-ar dubla venitul necesar traiului.

Dacă tot era la ordinea zilei să se vorbească pe şleau, George îl întrebă politicos ce cifră avea în vedere. Osborne răspunse că nu mai puţin de 6.000 de lire. Lui George începu să-i cam displacă acest tânăr îngâmfat. Numai gândul la relaţiile mamei lui îl făcu pe George să-şi cântărească cuvintele, dar oricum asta nu-l reţinu să nu sublinieze cum stăteau lucrurile în viziunea lui. Morwenna avea optsprezece ani, era fiica unui vicar şi se trăgea din una dintre cele mai vechi familii din ţară. Pe deasupra era pioasă, sănătoasă, cu o fire bună, ataşată în mod special de copiii fără mamă – şi fără îndoială că domnul Whitworth îşi amintea că avea şi el doi –, ştia să conducă bine o gospodărie şi era foarte atrăgătoare. În al doilea rând el, domnul Warleggan, acţiona pentru ea numai *in loco parentis* şi nu avea nimic de câştigat susţinându-i cauza cu excepţia dorinţei de a-şi mulţumi soţia şi afecţiunea sinceră pe care o nutrea pentru o fată foarte bună. Nu exista niciun motiv pentru care ar trebui să dea vreun ban, dar el era pregătit să-i dea fetei o zestre de 2000 de lire. Pentru această sumă, care nu era una mică în aceste vremuri, o mulţime de tineri s-ar arăta amatori. Dacă domnul Whitworth credea că în altă parte, pe undeva pe aproape, o să găsească o tânără drăguţă care să aibă 6.000 de lire numai ale ei şi care era gata să-şi lege destinul de un prelat cocoşat de datorii şi aproape lefter, atunci bineînţeles că era cu totul liber s-o caute.

Dar bineînţeles că nu era nicio grabă, îi spuse George.

Poate că domnul Whitworth avea intenţia să se ducă acasă şi să chibzuiască asupra acestui lucru.

Asta se petrecea la sfârşitul lui ianuarie. Osborne merse acasă şi discută toată tărăşenia cu mama lui, aşa cum George ştia că va face. Lăsă să treacă zece zile, în scop tactic, iar apoi veni din nou în vizită. Spuse că acordase discuţiei lor o maximă consideraţie şi revenise numai pentru că afecţiunea lui pentru Morwenna era neschimbată. Credea că pentru a obţine mâna unei soţii atât de încântătoare şi iubitoare ar accepta şi 4.000 de lire. După ce şi-ar achita toate datoriile, asta i-ar aduce un venit anual cam de 200 de lire, dar domnul Warleggan, sau chiar şi doamna Warleggan, ar putea oare să fie mulţumiţi la gândul că verişoara lor, chiar dacă ar fi fericită în căsătorie, ar supravieţui cu mai puţin de atât? George spuse că şi el avusese timp să se gândească la problemă şi bineînţeles că discutase şi cu soţia lui. Dar, în condiţiile date, cu afacerile care merg prost, cu greutăţile copleşitoare ale războiului, cu mineritul într-o depresiune profundă şi fără să se întrevadă niciun viitor mai bun, credea că nu putea creşte oferta dincolo de 2.500 de lire. La asta se va mai adăuga ca o concesie suplimentară din partea lui 250 de lire pentru achitarea reparaţiilor de care a aflat că ar avea nevoie casa parohială.

Reverendul Osborne Whitworth plecă din nou şi reveni către sfârşitul lui februarie. Târguiala a fost dificilă şi aprigă, iar în cele din urmă s-a ajuns la o înţelegere. Morwenna trebuia să aducă cu ea 3.000 de lire. Niciunul dintre negociatori nu rămase complet nesatisfăcut. Ossie avea un venit de 100 de lire pe an de la mama lui, de care nu se amintise în aceste negocieri. Cu acesta, cu salariul lui şi cu noul venit, venitul lui total ar fi acum spre 300 de lire, şi cu acesta ar putea deveni un bărbat care ar putea ţine capul sus în orice companie. Cât despre George, el adusese o nouă legătură de sânge folositoare la reţeaua pe care o construia.

Cealaltă parte implicată în toate aceste discuţii era în necunoştinţă completă de cauză până atunci. Pentru ea,

faptul că de la Crăciun reverendul Whitworth venise de patru ori în vizită în casa lor şi luase ceaiul cu ea şi cu Elizabeth de două ori nu avea nicio semnificaţie deosebită. Lui Elizabeth îi revenise sarcina de a o lămuri.

Nu era un privilegiu bine-venit. Credea că, de vreme ce George făcuse toate demersurile şi de fapt toate aranjamentele, ar fi putut la fel de bine să desăvârşească acţiunea. Dar George nu era de aceeaşi părere. Această parte era sarcina unei femei. Toată partea dificilă de negocieri fusese depăşită; asta fusese problema şi responsabilitatea lui. Acum partea finală mai plăcută putea fi lăsată în seama soţiei lui. Nicio femeie, şi cu siguranţă nicio fată fără un sfanţ, n-ar fi putut fi decât peste măsură de încântată la aflarea veştii că ar fi căpătat o zestre şi urma să devină soţia celui mai râvnit tânăr prelat din oraş.

Elizabeth amână acest lucru pentru două zile, sub pretextul bolii lui Valentine; dar un bilet din partea lui Ossie în care acesta spunea că spera să-i viziteze a doua zi în cursul dimineţii îi forţă mâna. Era puţin probabil ca el să vină să-i ţină companie viitoarei lui mirese care nu-i cunoştea încă intenţiile.

Se făcuse seară când găsi ocazia potrivită, dar chiar şi atunci trebui s-o urmeze pe Morwenna în salonaşul de la etaj unde se făcea muzică şi să închidă uşa în urma ei ca şi când ar fi fost pe cale să-i împărtăşească un secret îngrozitor.

După faţa Morwennei, văzu clar în lumina pâlpâitoare a lumânărilor că vestea fusese un adevărat şoc pentru ea, şi nu unul plăcut aşa cum prevăzuse George.

Mai înaltă decât Elizabeth, rămase complet nemişcată în rochia ei din catifea gri-maronie ca şi când ar fi îngheţat, fără să mişte un deget, doar cu un muşchi de pe obraz care îi tresărea pe măsură ce Elizabeth continua să-i vorbească. Ascultă până la capăt fără să scoată un cuvânt. Din pricina liniştii care se lăsa la capătul fiecărei propoziţii, Elizabeth se trezi spunând mai mult decât era nevoie cu adevărat – insistând asupra înfăţişării plăcute a viitorului soţ, a partidei excelente, a schimbării bruşte a statutului social al

Morwennei, cum se va transforma dintr-o guvernantă într-o doamnă de vază a oraşului, a bunătăţii şi a generozităţii deosebite ale lui George care s-a străduit să facă posibilă o astfel de căsătorie. Aşa că îşi continuă discursul până când văzu că Morwennei începuseră să-i curgă lacrimile. Atunci se opri.

— Draga mea, te nemulţumeşte toată această grijă a noastră pentru tine?

Morwenna suspină şi îşi duse dosul palmei la ochi. Lacrimile nu i se opriră, îi căzeau pe mână şi i se prelingeau printre degete pe rochie şi de acolo pe podea. Elizabeth stătea pe scaunul de la clavecin şi cânta alene o bucată muzicală, aşteptând să treacă tulburarea iniţială. Dar aceasta nu trecu. Morwenna stătea pur şi simplu acolo şi plângea în tăcere.

— Haide, draga mea, spuse Elizabeth, cu o undă de nerăbdare în voce, nu pentru că ar fi fost nerăbdătoare, ci pentru a-şi ascunde compasiunea pe care simţea că nu trebuia să şi-o arate.

În cele din urmă Morwenna spuse:

— Nu ţin deloc la el; cum ar putea ţine el la mine? Conversaţia noastră s-a rezumat la câteva cuvinte la fel de banale precum cele ale doi parteneri de whist într-o după-amiază. Cum să mă cunoască, sau cum să-l cunosc eu pe el?

— Te cunoaşte îndeajuns încât să-şi dorească să devii soţia lui.

— Dar eu nu *doresc* să fiu soţia lui! Deocamdată, nu doresc să fiu soţia nimănui. Nu sunteţi mulţumiţi de mine? Sunteţi nemulţumiţi de purtarea mea ca guvernantă a lui Geoffrey Charles?

— Nici pe departe. Dacă am fi fost nemulţumiţi de tine, crezi că domnul Warleggan ar fi făcut acest gest extraordinar pentru tine?

Urmă o tăcere lungă. Morwenna căută printre lacrimi să găsească ceva de stat jos. Bâjbâi şi dădu peste un scaun, cu mâinile tremurătoare în timp ce se aplecă să stea pe el.

— Eşti… foarte generoasă, Elizabeth. Şi el la fel. Dar habar n-am avut, nici cea mai mică idee.

— Cred că probabil a fost cumva un şoc pentru tine. Dar sper că, după ce vei reflecta puţin, n-o să-l mai consideri un şoc atât de neplăcut. La urma urmei, Osborne este un om al bisericii. Viaţa ta cu el va fi exact la fel ca în casa tatălui tău, dar mult mai bună în ceea ce priveşte poziţia ta. Noi încă…

— Mama mea ştie? întrebă aprigă Morwenna. Nu ar fi posibil să accept fără permisiunea ei! Dacă ea…

— I-am scris ieri, draga mea. Nu cred că poate fi altfel decât încântată de o asemenea partidă. Pentru o fiică mai mare, de familie bună, dar fără bani…

— Sunt sigură că mama ar fi absolut încântată de partidă dacă crede că eu şi domnul Whitworth ne iubim. I-ai spus că ne iubim?

— Morwenna, nu cred că am folosit acele cuvinte, pentru că acesta este un lucru pe care trebuie să i-l spui tu însăţi. I-am spus că în scurt timp va fi anunţată logodna ta cu domnul Whitworth; i-am scris despre marea generozitate a domnului Warleggan pentru tine şi i-am scris despre obârşia, tinereţea şi înfăţişarea plăcută a domnului Whitworth şi despre perspectivele lui cu adevărat excelente în sânul bisericii. Fără îndoială că o să-i scrii şi tu în curând. Îi scrii săptămânal, nu-i aşa?

— Şi dacă îi spun – dacă atunci când o să-i scriu îi spun că nu-l cunosc pe domnul Whitworth, că în mod sigur nu-l iubesc şi chiar nu-l plac aproape deloc; ce-o să spună ea atunci? O să mai fie încântată, Elizabeth? O să mai dorească să mă mărit cu el?

Elizabeth cântă gânditoare două sau trei note la clavecin. Trebuia acordat. Nimeni nu cântase vreodată la el. Fusese cumpărat de domnul Nicholas Warleggan doar pentru decorarea casei, dar nimeni nu cântase vreodată la el.

— Draga mea, rogu-te mai gândeşte-te la asta înainte de a mai spune ceva, şi cu siguranţă înainte de a-i scrie mamei tale. După ce a aflat de la mine despre partida ta

splendidă, cred că o să se supere foarte tare atunci când o să audă de la tine că nu eşti mulţumită de ea. Ea îţi doreşte să fii fericită, aşa cum îţi dorim cu toţii; dar o să fie teribil de dezamăgită dacă o să creadă că nu eşti de acord cu o astfel de partidă din pricina ideii greşite şi romantice a ceea ce ar trebui să însemne o căsătorie.

— Este greşit să ai o idee romantică despre căsătorie, Elizabeth? Este rău să crezi că în căsătorie trebuie să existe iubire? Povesteşte-mi Elizabeth, povesteşte-mi despre prima ta căsătorie? câţi ani aveai atunci – optsprezece, nouăsprezece? L-ai iubit pe domnul Poldark? Îl cunoşteai bine şi aveaţi secrete de îndrăgostiţi încă dinainte să se pună problema căsătoriei? Sau totul a fost ceva aranjat, fără să fii întrebată, aşa cum aţi aranjat voi acum?

Elizabeth aşteptă până când Morwenna îşi suflă nasul şi îşi şterse ochii.

— Draga mea, poate că nu este drept faţă de tine că noi încercăm să punem o minte matură în trupul tău tânăr. Este normal să speri la iubire. Dar nu este ceva pe care să se poată întemeia o căsătorie de succes. Pentru asta trebuie să accepţi îndrumările...

— Cum a fost? Nu te-ai căsătorit din dragoste?

Elizabeth ridică o mână.

— Foarte bine. De vreme ce îmi ceri să afli, o să-ţi spun. M-am măritat din ceea ce am crezut că era iubire, şi asta nu a durat nici măcar un an. Nu, nici măcar un an întreg. După asta, ne-am suportat unul pe altul. Poate că nu a fost nici mai bună, nici mai rea decât majoritatea căsniciilor. Dar faptul că ne-am închipuit că ne iubeam unul pe altul n-a dus la niciun rezultat. Acum sunt măritată cu domnul Warleggan, şi deşi la început a fost ceva oarecum mai prozaic, se dovedeşte că totul merge mai bine... Asta voiai să afli?

— Nu asta îmi doream să aud, spuse Morwenna.

Elizabeth se ridică şi îşi puse mâna pe umărul tinerei ei verişoare.

— Francezii au o zicală – să fie oare franţuzească? Nu ştiu, aşa cred – spune că nu pui un ceainic care fierbe pe

foc. Pui apă rece în ceainic şi o laşi să se încălzească. Aşa e şi cu căsătoria. Odată căsătoriţi, tu şi Osborne Whitworth s-ar putea să ajungeţi să vă iubiţi cu mult mai mult decât dacă v-aţi fi iubit de la început. Cu cât te aştepţi la mai puţin, cu atât descoperi mai mult. În loc să cerem perfecţiunea, nu cerem nimic şi adesea primim mult.

Morwenna îşi şterse din nou ochii şi apoi dosul palmelor.

— Nu ştiu ce să *spun,* Elizabeth. A fost – un *mare şoc,* un foarte mare şoc. Bineînţeles că vă sunt recunoscătoare pentru grija voastră. Ştiu că tu şi domnul Warleggan aţi fost doar bine intenţionaţi. Dar eu… nu mă văd… nu am sentimentul că asta e… De fapt, cu cât mă gândesc mai mult la asta…

Elizabeth o sărută pe frunte, care era rece şi transpirată din pricina şocului.

— Acum nu mai spune nimic. Mai gândeşte-te şi nu lua o decizie pripită. Mâine-dimineaţă vei vedea lucrurile cu totul altfel. De fapt s-ar putea să descoperi că eşti cu totul încântată de perspectivele care ţi se deschid acum. Sunt sigură că aşa va fi şi mama ta. În condiţii normale, o astfel de partidă este mai mult decât ar fi putut spera pentru tine.

O lăsă pe fată singură în încăperea rece, în lumina tremurătoare a unei singure lumânări. Încercase tot timpul să-şi păstreze detaşarea din voce şi conversaţia rece şi lipsită de sentimentalism. Simţea că reuşise, dar nu fără să aibă remuşcări. I-ar fi plăcut să fi vorbit cu fata aşa cum voia ea, s-o întrebe ce simţea cu adevărat faţă de viitorul ei soţ, să fi încercat s-o consoleze şi s-o încurajeze într-un mod cu totul diferit, nu ca rudă mai în vârstă, ci ca femeie şi prietenă. Dar tot timpul Elizabeth fusese conştientă că era soţia lui George. Avusese o sarcină de îndeplinit şi o dusese conştiincioasă la bun sfârşit. Şi-ar fi încălcat loialitatea faţă de George dacă ar fi vorbit cu fata în vreun mod care ar fi putut să-i încurajeze intenţiile de răzvrătire.

Pe lângă asta, de îndată ce ar fi început să-i facă confidenţe, ştia că mai devreme sau mai târziu ar fi descoperit că este şi ea împotriva lui.

*

Zăpada timpurie de martie se topi şi fu urmată de un dezgheţ rece. Urmară vânturi puternice şi lapoviţă, cu inundaţii aşa cum oamenii nu îşi aminteau să mai fi fost vreodată. Râul Severn îşi ieşi din matcă la Shrewsbury şi luă cu el poduri, râul Lee inundă câmpia din Essex, peste tot în Fens era numai apă şi multe dintre malurile râurilor fură luate, Tamisa dădu năvală asupra Londrei şi inundă o parte atât de mare din ea, încât locuitorii din Stratford şi Bow se mutară în încăperile de la etaj şi foloseau bărcile cu vâsle pe străzi. Vasele naufragiau pe toate coastele, dar de această dată, din nefericire, niciunul nu fu azvârlit pe ţărmurile primitoare de la Grambler şi Sawle.

În Olanda, armata franceză era triumfătoare, iar guvernul britanic îşi trimise vasele de transport la gurile râului Weser pentru a evacua rămăşiţele armatei, armată care, părăsită de aliaţi, de serviciile de aprovizionare, fără materiale medicale şi fără propriii ofiţeri, înregistrase 6.000 de morţi într-o săptămână, în special din pricina tifosului şi a frigului. Wilhelm Frederick al Prusiei făcuse deja pace cu duşmanul, şi timpul de-abia le ajungea pentru a aduce acasă rămăşiţele forţei expediţionare. Celelalte ţări din nordul şi centrul Europei se pregăteau să încheie cea mai avantajoasă pace posibilă în noile condiţii impuse de francezi. Războiul practic se terminase. Dar Pitt spunea: „Nu prea contează dacă nenorocirile care ne-au lovit sunt atribuite slăbiciunii generalilor, intrigilor din sânul taberelor sau invidiei dintre guverne; realitatea este că ele există şi de aceea trebuie să începem din nou salvarea Europei”.

O singură persoană era fericită în mijlocul acestor dezastre, iar aceasta era Caroline care se întoarse de la Londra cu poştalionul, care se târa, înainta şi se hurducăia printre dezgheţurile de la începutul lui martie. Amiralitatea primise o primă listă cu prizonieri de război, pe care se afla şi numele locotenentului medic Dwight Enys. Oricum, ceea ce era mult mai important era o scrisoare de trei pagini de

la Dwight personal, sosită cu acelaşi sac poştal. Pe 11 martie Demelza se afla în grădină, uitându-se cu o plăcere deosebită la o floare de şofran care se hotărâse să-şi iţească căpşorul galben canar înainte să se termine ultimul dezgheţ atunci când sosi Caroline, şi îşi dădu seama de îndată din privirea ei că aducea veşti bune. Din întâmplare Ross era prin apropiere şi intrară ca să se adăpostească de vânt şi să citească scrisoarea împreună în salon.

februarie 1794/5

Iubita mea Caroline,

Îţi scriu această scrisoare, deşi nu sunt sigur că va ajunge la tine, dar încrezător că acum, când am hârtie şi unelte de scris, trebuie s-o fac în speranţa şi rugându-mă ca temnicerii noştri să se ţină de cuvânt şi să lase această scrisoare să plece.

De unde să încep? Toate aceste luni ţi-am compus atâtea scrisori în sufletul meu, dar acum când am în sfârşit ocazia, nu-mi găsesc cuvintele. Lasă-mă să-ţi spun mai întâi că sunt teafăr şi nu sunt bolnav, deşi tratamentul care ni s-a aplicat este departe de ceea ce s-ar aştepta cineva de la o naţiune civilizată. Nici măcar nu ştiu cât timp a trebuit să treacă până să-ţi dai seama că am căzut prizonier. Dacă mi-ai scris, nu am primit nimic. Toate comunicaţiile cu guvernul central au fost întrerupte, şi mie mi se pare că lagărele de prizonieri şi închisorile sunt administrate local după toanele comandanţilor.

Ei bine, cred că asta e una dintre întorsăturile războiului – sau ale acestui război. Cel puţin, cumva, am fost ţinuţi în viaţă. Mi se pare că au trecut o sută de luni, nu zece luni, de la bătălia noastră cu francezii care a durat toată după-amiaza şi toată noaptea cu vântul care bătea îngrozitor şi marea care mugea. Probabil că ai auzit destule despre acea bătălie, şi poţi să-ţi *imaginezi ce rol am jucat în ea fără să fie nevoie de o descriere înfiorătoare. Mai mult de trei sferturi din acest timp am muncit într-un spaţiu descoperit de pe punte împreună cu ajutorul meu, Jackland,*

la lumina unei lămpi care se legăna puternic. Aşa că ajutorul pe care l-am putut oferi răniţilor a fost atât de sumar, încât a fost aproape un coşmar cu intervenţii făcute în pripă şi pe genunchi. De multe ori eram aruncat asupra pacientului sau el asupra mea, astfel încât cuţitul însângerat pe care îl foloseam ne punea la fel de tare în primejdie pe amândoi. Până la două dimineaţa apa făcuse impracticabil spitalul meu improvizat şi am mers cu toţii pe punte în aşteptarea sfârşitului.

Totuşi au mai trecut două ore până când ne-am lovit. Nu-mi amintesc dacă ţi-am spus că din tot efectivul nostru de aproape 320 de oameni, mai puţin de 50 erau voluntari. Aproape o jumătate erau înrolaţi cu forţa, unii fără nicio experienţă anterioară pe mare; erau alţi 50 care erau datornici şi mici infractori cărora li se oferise să aleagă între condamnarea la închisoare şi înrolarea în marină; cam douăzeci şi cinci de străini, olandezi, spanioli, scandinavi, care făcuseră parte din bandele din Plymouth; şi acelaşi număr de băieţandri: hoţomani de pe străzi, orfani, şi alţii ca ei. Acest echipaj a purtat zece ore o bătălie continuă cu inamicul şi cu o mare cu valuri uriaşe, şi ai fi crezut că perspectiva unui naufragiu îi va transforma într-o gloată intrată în panică. Cu toate astea, după ce ne-am lovit de ţărm, printre oameni au domnit un calm şi o disciplină depline. Timp de aproape alte patru ore au muncit la construcţia plutelor şi a parâmelor de salvare şi numai şase au încercat să dezerteze şi s-au înecat. În acele patru ore, sub comanda încrezătoare şi fermă a locotenentului Williams, au transportat la ţărm întâi răniţii, apoi treptat şi în ordine strictă tot echipajul, iar la sfârşit ofiţerii. Eu am avut noroc să fiu trimis primul cu răniţii, dintre care doi au murit pe plajă, iar din întreg echipajul, în afară de cei şase dezertori, numai trei au fost pierduţi pe mare.

Foarte curând am fost înconjuraţi şi escortaţi spre interior de poliţia franceză înarmată şi cazaţi într-o şcoală înainte de a fi puşi să mărşăluim în seara următoare către prezenta noastră închisoare, aşa că n-am văzut prea mult din calvarul lui Héros; dar acesta avea treizeci de prizonieri

englezi la bord pe care i-am întâlnit apoi şi i-am tratat, iar ei mi-au spus că au naufragiat în condiţii mult mai proaste decât noi, că după aceea la bord a domnit panica totală, că au trecut patru zile până când ultimul dintre ei a fost adus la ţărm, lăsând la bord mulţi morţi din pricina lipsurilor, şi marea din jur plină de cadavre. Numai de pe acest vas au pierit aproape patru sute de oameni.

Ei bine, de atunci ne aflăm în această închisoare, iar eu cel puţin am fost norocos pentru faptul că nu am avut niciodată motiv să lenevesc. Cu numai trei doctori la mii de oameni şi cu obişnuitele izbucniri de febră biliară[13] şi scrofuloză provocate de hrana proastă şi lipsa de îmbrăcăminte, niciunul dintre noi nu am dus lipsă de ocupaţie. Până acum se pare că nu s-a pus în discuţie eliberarea pe cuvânt, repatrierea sau schimbul de prizonieri. Niciunul dintre ofiţerii superiori nu a fost eliberat, răscumpărat sau schimbat; iar în închisoare se află şi doamne engleze, dintre care cel puţin una poartă un titlu, de genul celor pe care ai considera că francezii n-ar avea niciun interes să le reţină, dar ele au rămas în continuare aici.

Scumpa mea Caroline, aceasta nu e o scrisoare de dragoste, după cum vei fi înţeles până acum. Dacă ajunge la tine va exista cel puţin o relatare a ceea ce s-a întâmplat în acest an lung. Pot doar să-ţi spun că, deşi am trecut printr-o mulţime de încercări în timpul ăsta, eşti nelipsită din gândurile mele şi că medalionul pe care mi l-ai dat este ţinut întotdeauna strâns la pieptul meu şi că, oricât de mult va mai dura această despărţire, dragostea şi devoţiunea mea pentru tine vor rămâne neschimbate.

Noapte bună, Caroline, iubirea mea. Al tău devotat,

Dwight

— Am vorbit la Amiralitate în legătură cu recompensa,

---

13 Termen medical ieşit din uz; în secolul aj XVII-lea doctorii credeau că febra se datorează unor tulburări ale bilei. (n.tr.)

spuse Caroline. Dar în prezent ei nu o recomandă, aşa cum ai prevăzut tu, ridică ea ironică din sprânceană spre Ross. Încearcă să aranjeze schimburi, dar până acum nu au avut succes cu prizonierii din Bretania.

— Acum că francezii au ieşit victorioşi împotriva altor ţări, spuse Ross, s-ar putea să fie în stare să-şi îndrepte atenţia şi spre conducerea ţării lor.

Cu toate acestea, în sinea lui nu se bucura atât de mult cum o făceau Caroline şi Demelza. Lista Amiralităţii şi scrisoarea nu făcuseră decât să confirme ceea ce aflase el de la Clisson cu şase luni în urmă. Între timp, şi chiar destul de recent, primise relatări din Bretania despre situaţia prizonierilor din lagărele de război din Quiberon şi din alte locuri de pe coastă. Chiar dacă unele puteau fi exagerate într-o oarecare măsură, relatările erau îngrozitoare. Astfel încât, deşi le prezenta celor două femei o faţă satisfăcută şi li se alătură făcând speculaţii despre eliberarea lui Dwight, simţea că şansele de a-l revedea pe tânărul doctor acasă, în viaţă şi teafăr erau aceleaşi ca mai înainte, şi că necesitatea de a aranja un schimb de prizonieri sau de a fi răscumpărat era mai mare decât îşi dădeau ele seama.

Capitolul 17

Ross continuă să o viziteze săptămânal pe mătuşa Agatha până la începutul lui aprilie. Apoi, într-o zi când era la ea, aceasta îi spuse:

— Se întorc.

— Cine? George? întrebă Ross tresărind fără să vrea, pentru că nici celor mai curajoşi dintre noi nu le place să-i prindă necazurile nepregătiţi.

— Nu. Cei doi Chynoweth – bătrânii. Şi Geoffrey Charles cu guvernanta lui.

Ross îşi găsi timp să o admire pentru remarca legată de bătrâni.

— Şi George cu Elizabeth?

— Săptămâna viitoare sau următoarea, aşa spun. Dar au spus şi că vor fi acasă de Paşte, iar Pastele a trecut.

Ross îşi apropie capul de faţa bătrână cu tuleie şi strigă:

— Ştii că atunci când el o să se întoarcă trebuie neapărat să-mi întrerup vizitele.

— Da. Să-i fie ruşine! Ghinionul să se abată asupra lui. Să-l ia naiba! Agatha îşi mângâia pisica neagră în timp ce îl blestema. Ross îşi spuse că generaţiilor trecute probabil că le fusese mare teamă de ea. Ross, băiete, tre' să-ţi spun ceva înainte să pleci. Data de zece august îţi spune ceva?

— Zece? Nu-mi amintesc. Oh… dar este ziua ta de naştere…

Buzele Agathei tremurară deasupra gingiilor purpurii.

— Împlinesc o sută de ani. Pentru asta trăiesc. Până la mine niciun Poldark nu a mai atins vârsta asta. Şi nici n-a trecut de nouăzeci de ani, pe cât ştiu eu. A fost Rebecca, sora lui Charles Vivian, dar a murit de hernie cu mult înainte de a împlini nouăzeci şi unu de ani. Şi ea era de departe cea mai în vârstă. Până la mine. Iar acum Agatha Poldark merge pe o sută de ani! Încă patru luni, atâta trebuie să mai rezist. Când te gândeşti!

Ross se miră zgomotos, aşa cum se cuvenea. Gura bătrânei femei se contorsiona de încântare ca şi când ar fi fost gata să facă un atac.

— Aşa că… fiule. Pe zece august o să dau o petrecere. Eh? Eh? Ce spui? O *petrecere!* N-o s-o coste nimic pe jigodia aia strânsă la pungă cu care s-a măritat Elizabeth. Am *bani.* Nu mulţi, îţi închipui, dar mai mult decât îmi trebuie pentru asta… Tatăl meu mi-a lăsat nişte mici economii în obligaţiuni de stat care aduc trei la sută pe an, iar de atunci s-au tot adunat. I-am dat câteva săptămâna trecută lui Francis, dar încă au mai rămas. Se înecă şi se odihni un minut, încercând să pună în ordine succesiunea generaţiilor, odihnindu-se şi adunându-şi puterile pentru următorul efort. Favoriţii ei păreau să se zbârlească. George nu mă poate împiedica. S-ar auzi în tot ţinutul că nu m-a lăsat. O să vină toţi prietenii – cei pe care nu i-am

văzut de ani şi ani. Şi o să invit şi vecinii, toţi vecinii, şi-o să am un tort mare. O să fiţi invitaţi şi tu cu bobocelul tău. Şi dulceaţa aia de mlădiţă înaltă, zveltă, subţire şi roşcată pe care ai adus-o aici de Crăciun. Şi copiii tăi – vreau să-ţi văd copiii înainte de a muri. Aşa că ţine minte! Ţine minte data de zece august!

Ross o mângâie pe cap. A fost cel mai lung discurs al mătuşii Agatha de care îşi amintea.

— O să-mi amintesc. O să venim. Acum odihneşte-te, altfel te oboseşti. Vezi, vremea se face în sfârşit bună, şi peste încă vreo săptămână o să fie destul de cald pentru tine să ieşi în grădină.

În timp ce se îndrepta spre parter se întâlni cu o fată pe care n-o mai văzuse până atunci.

— Domnişoara Chynoweth?

Morwenna avea un mers destul de neobişnuit, cu paşi mici pentru a nu se împiedica, datorat probabil faptului că nu putea vedea prea departe în faţa ei. Îşi ridică privirea spre el.

— Domnul Pol… — căpitanul Poldark, da?

— Cred că de-abia aţi venit de la Truro, nu?

— Am sosit marţi. Imediat după sărbători.

Deci asta era fata care-i era dragă lui Drake. Nu era frumoasă. Era rezervată. Şi avea ochi frumoşi. Dar erau puţin umflaţi.

— Sunteţi cu toţii bine în Truro?

— Unii au avut gripă. Şi micul Valentine a fost bolnav destul de grav de rahitism, dar e mai bine. Mulţumesc.

Şi-o fi făcut şi ea griji din pricina lui Drake?

— Tocmai am vizitat-o pe domnişoara Agatha Poldark. Se ţine destul de bine, ţinând cont de vârsta ei.

— Da. Cred că arată mai bine decât atunci când am plecat. A suportat vremea neobişnuit de bine.

— Cât aţi lipsit cu toţii, spuse Ross, am vizitat-o săptămânal. Servitorii deveniseră leneşi şi neglijenţi. O astfel de vizită era necesară pentru că nu mai rămăsese nimeni din familie aici.

Morwenna aprobă din cap, dar nu spuse nimic.

— Acum că v-aţi întors, trebuie să-mi întrerup vizitele. După cum probabil ştii, prezenţa mea aici îl deranjează pe domnul Warleggan. Aşa că asta e ultima mea vizită. Mă pot bizui pe dumneavoastră să vă ocupaţi ca domnişoara Poldark să fie bine îngrijită până când se întorc domnul şi doamna Warleggan?

Ea roşi uşor.

— Sigur, domnule. Este aici şi domnul Chynoweth. O să ne asigurăm că nu este neglijată.

— Sau lăsată cu totul singură.

— Sau lăsată cu totul singură.

— Mulţumesc.

Îi luă mâna. Era rece şi umedă. Nu semăna deloc cu Elizabeth. Nu avea ţinută. Nimic din acea frumuseţe patriciană delicată.

— La revedere, domnişoară Chynoweth.

Ea îi răspunse foarte încet şi îl urmări cum pleacă.

*

Fuseseră două săptămâni de disperare. Primul refuz de a accepta căsătoria aranjată îi fusese comunicat numai lui Elizabeth în dimineaţa de după seara în care aflase acest lucru. De data asta fără să plângă, ea îşi susţinu poziţia atât cât putu de raţional. Adânc recunoscătoare pentru că se gândiseră la viitorul ei… o mare oportunitate, ştia… poziţie socială… dar căsătoria era ceva pentru care încă nu era pregătită. Într-un an, poate doi, chiar dacă o partidă atât de bună nu va mai fi la îndemână. Ea era fericită cu ei; de fapt era posibil să nu se mărite niciodată; se gândise adesea să intre într-o mănăstire. Acum îşi dorea mai mult decât orice să rămână cu Geoffrey Charles. Era deosebit de important pentru ea să-şi ducă până la capăt obligaţiile faţă de el fără ca măcar să se mai gândească la altceva.

Detectă pentru prima dată o licărire de simpatie în privirea lui Elizabeth – care deşi ar fi putut fi acolo şi înainte, nu se arătase. Întrevederea se sfârşi într-un impas, dar totuşi cu o licărire de speranţă.

Dar asta nu se repetă şi după întrevederea cu George din seara aceea. În douăsprezece luni avuseseră puţine discuţii personale directe, iar aceasta nu semănă cu niciuna dintre cele care o precedaseră. Deşi Elizabeth fu prezentă şi ea, practic nu avu niciun rol. El nu o atacă, nu era nici măcar supărat –, aproape că ea ar fi preferat să fi fost aşa. Destins, politicos, dar autoritar, îi desfiinţă pur şi simplu obiecţiile. Ar fi putut fi tatăl ei care o anunţa că îi găsise un loc la o şcoală, şi că trebuia să înceapă luna următoare. Era oarecum de înţeles că voia să rămână acasă şi să se joace cu copilul, dar nu aşa mergeau lucrurile în lume. Era necesar să se maturizeze.

Se trezi că se împotrivea faţă de ceva care, aşa cum vedea George lucrurile, se întâmplase deja. Fusese dată deja de soţie. Locul la şcoală fusese rezervat. Lacrimile, temerile, o oarecare suferinţă erau normale. Vor trece. Domnul Osborne Whitworth va veni mâine la patru în vizită şi va lua ceaiul numai cu ea.

Panica aproape că o făcu să se împotrivească categoric; dar fu intimidată în ultima clipă de autoritatea lui George. Acesta avea treizeci şi cinci de ani, era bogat, influent şi avea şi o personalitate formidabilă. Ea avea doar optsprezece ani, era înspăimântată de el şi departe de casă. Încercă în schimb să-l ia pe departe. Spuse că nu ştia deloc ce va spune mama ei şi până la urmă cuvântul mamei cântărea cel mai mult pentru ea. În orice caz, indiferent ce va spune mama ei, avea nevoie de *timp.* Avea nevoie de o lună, două sau poate chiar trei. Timp să se obişnuiască cu ideea căsătoriei. Timp pentru una şi pentru alta; inventă scuze, unele dintre ele raţionale, altele care nici nu puteau fi luate în considerare.

George nu se obosi să le analizeze. Era destul de mulţumit că făcuse prima breşă, că ea acceptase prima concesie. După aceea totul se va desfăşura aşa cum fusese plănuit. Singura lui concesie faţă de obiecţiile el fu să-l cheme pe reverendul Whitworth în biroul lui pentru cinci minute atunci când acesta veni a doua zi să ia ceaiul şi să-l prevină că viitoarea lui soţie era puţin mai sensibilă şi

trebuia să i se lase timp să se obişnuiască.

Ossie nu fu deloc nelinişti. Nici el nu era deosebit de sensibil. Era un tânăr solid, cu picioare masive care ar fi putut fi ale unui marinar şi era foarte conştient de înfăţişarea lui plăcută, de familia sa de soi, de vocea bună şi de cunoştinţele sale vaste în privinţa celor mai la modă haine. Apropierea lui de biserică îi ştirbise doar superficial această ultimă calitate şi deloc pe celelalte trei. Experienţa lui în materie de femei fusese destul de bogată, dar se rezumase în special la bordelurile din Oxford şi la prima lui nevastă, pe care o gratulase cu atenţia lui de două ori pe săptămână până când murise din această pricină. Pentru că Truro era un oraş mic, iar faţa şi haina lui erau deja prea bine cunoscute, avea nevoie de o altă nevastă din motive mult mai intime decât îngrijirea celor doi copii ai săi rămaşi fără mamă.

Încă de la început descoperise că Morwenna era o persoană pe care îi plăcea s-o conducă la dans pentru o gavotă, cu care să stea într-un salon şi care să îl servească cu prăjituri. Nu-i păsa cu adevărat chiar atât de mult de faţa ei – deşi recunoştea că expresia ei modestă era foarte potrivită pentru o soţie de cleric. Dar corpul ei era cu totul altceva. Acum câteva zile se gândise intens la rotunjimile sânilor ei de sub bluza îngrijită din muselină gri, la talia ei subţire, la picioarele ei tinere şi lungi şi la labele picioarelor surprinzător de mici din pantofi. Avea o slăbiciune specială pentru labele picioarelor femeilor. Gândul că toate acestea ar putea fi ale lui, ale lui personal şi exclusiv, îi tulburaseră de curând concentrarea în timpul rugăciunilor. Dar bineînţeles că nu permisese unor astfel de gânduri să pună stăpânire asupra lui până când nu va fi sigur şi de intrarea în posesia sumei de 3.000 de lire.

În prezent avea sentimentul că mariajul cu această tânără trebuia să aibă loc cât mai repede pentru a-i curăţa mintea de fanteziile bolnăvicioase care îi umblau prin ea.

Dar întâlnirea cu logodnica şi viitoarea lui mireasă nu decurse chiar atât de bine pe cât se aşteptase. Odată rămaşi singuri, privilegiu care i se acordă imediat după

ceai, continuă să monopolizeze conversaţia, la început pe un ton calm, povestindu-i în detaliu despre o mână la partida de whist pe care o jucase cu o seară în urmă. Dacă partenerul lui nu ar fi deschis cu popa de pică în runda a doua, aproape că n-ar fi ştiut la ce să se aştepte, dar după aceea, trăgând atuurile, au făcut douăsprezece levate iar adversarii lor avuseseră as, popă de inimă roşie şi as de care. Câştigase 18 lire în acea seară, şi nimeni nu fusese mai trist ca Willie Hick, care nu suporta niciodată să piardă!

Ossie râse îndelung amintindu-şi acest lucru, iar pentru a fi politicoasă, Morwenna i se alătură pentru scurt timp. Domnişoara Chynoweth juca whist, întrebă el? Domnişoara Chynoweth nu juca. Asta îl deprimă pentru o clipă, dar apoi amintindu-şi de scopul vizitei sale, continuă pe un ton mai scăzut şi mai romantic. Îi spuse Morwennei că trebuia să treacă peste faptul surprinzător că el o remarcase în modul în care o remarcase şi că de fapt, încă de când pusese ochii pe ea la balul de la Cardew, fusese hotărât s-o facă să devină a lui. Spre deosebire de Sam Carne, Osborne Whitworth îl aducea rareori pe Dumnezeu în conversaţiile lui de zi cu zi, dar în acest moment afirmă că simţise că Dumnezeu îl îndrumase să accepte invitaţia la bal a domnului Warleggan, când toate instinctele lui normale de soţ şi tată recent îndoliat îl îndemnaseră să refuze.

— Dezolat cum eram atunci, spuse el, am simţit că ai fost trimisă în viaţa mea să-mi oferi alinare, să mă consolezi, să fii noua mea tovarăşă de viaţă şi soţie, şi să fii mamă, noua mamă a lui Sarah şi a lui Anne. Ziua în care am descoperit că sentimentele mele sunt împărtăşite a fost o zi fericită pentru mine. O să descoperi că reşedinţa parohială este plăcută şi confortabilă. Puţin neglijată – în două încăperi lemnul e putred, iar unul dintre hornuri trebuie refăcut –, dar acum o să le punem pe toate la punct în curând.

În timp ce spunea toate aceste lucruri stătuse cu spatele către foc, cu mâinile la spate şi cu coada redingotei de mătase atârnându-i peste braţe. Mănuşile lui violete se

găseau pe masa de lângă el. Morwenna se străduia să spună ceva. Se simţea îmboldită să izbucnească în lacrimi şi să fugă din încăpere; dar fusese tratată atât de mult ca un copil în discuţiile ei cu George şi Elizabeth încât acum nu voia cu niciun preţ să se poarte ca atare. În schimb, fără să-l privească, murmură ceva în legătură cu faptul că nu era deloc sigură că îi *împărtăşea* sentimentele. Îşi dădu seama că asta era tot ce putuse găsi, ca să nu-l refuze de-a dreptul. Era o fată modestă, iar atât tatăl, cât şi mama ei îi insuflaseră şi mai multă modestie ca pe o virtute creştină, şi descoperi că se simţea flatată împotriva voinţei ei de cererea lui în căsătorie; şi deşi era ferm hotărâtă împotriva acestui lucru, îşi scormonea mintea cum să-l convingă pe Ossie că nu este potrivită pentru el, fără să-i jignească sentimentele.

Fu în zadar. Ossie, de neclintit până atunci din postura lui de stăpân al viitorului lor destin, îi luă mâna şi i-o sărută.

— Este un sentiment natural, domnişoară Chynoweth – Morwenna –, este un sentiment natural. Toate femeile – toate femeile virtuoase, vreau să spun – ajung la căsătorie cu o oarecare ezitare şi sfiiciune. Dar sentimentele vor fi împărtăşite, te asigur. Nu numai că sunt un slujitor al bisericii, dar sunt şi un bărbat simţitor. Nu ai de ce să te temi de mine. Ne vom cultiva împreună iubirea. O voi ocroti şi voi avea grijă ca ea să se dezvolte.

Morwenna îşi retrase mâna. În timpul acestei declaraţii îşi ridicase privirea spre faţa peţitorului ei şi văzuse în ochii lui o expresie fugitivă pe care o femeie mai experimentată ar fi recunoscut-o drept poftă trupească. O văzu numai pentru scurt timp şi ca pe ceva mai degrabă surprinzător şi dezagreabil. Poticnindu-se, îşi reluă şi ea stânjenită discursul. În parte ostilă faţă de el, în parte cu regret, îi spuse că de fapt nu-i împărtăşea deloc sentimentele şi că se temea că probabil n-o să i le împărtăşească niciodată. Apoi, văzându-i din nou faţa şi conştientă de faptul că cele spuse de ea reuşiseră să străpungă măcar parţial vălul gros al îngâmfării lui, făcu cu timiditate un compromis şi spuse că, mai mult decât de

orice, avea nevoie de timp. Era vechiul pretext, acela pe care i-l sugerase şi lui George. Pentru ea, timpul însemna totul. Simţea că, dacă ar putea măcar amâna momentul acceptării aranjamentului pentru căsătorie, acesta s-ar putea împotmoli în cele din urmă de la sine. Din poziţia ei laşă, să împingă lucrurile pe mai târziu, să le amâne, însemna totul pentru ea.

Aşa că Osborne plecă, un bărbat nemulţumit şi oarecum jignit. Bineînţeles că nu luă prea în serios refuzul, ci numai îi învinui pe George şi pe Elizabeth că nu pregătiseră suficient terenul. Ştia că lucrurile vor ieşi cum trebuie până la urmă. Dar undeva, în adâncul sufletului său, era conştient că în această fată subţire şi sfioasă exista un sâmbure de fermitate care trebuia depăşit cu tact înainte de a fixa ziua căsătoriei. Pentru moment trebuia să se mulţumească cu fanteziile lui bolnăvicioase.

Urmă o altă săptămână teribilă pentru Morwenna. Elizabeth primi o scrisoare de la mama ei în care aceasta spunea cât de încântată era de veste. Cei doi Chynoweth mai în vârstă, puşi la curent cu situaţia la sfârşitul zilei – aşa cum se proceda cu majoritatea lucrurilor în cazul lor –, fură de acord cu partida şi îi prezentară şi ei felicitări pentru aranjament. Singurul grăunte de alinare fu că mama ei scria că nu primise obişnuita scrisoare de la fiica ei în acea săptămână şi că o aştepta.

Hotărârea de a o lăsa să se întoarcă la Trenwith cu domnul şi doamna Jonathan Chynoweth şi cu Geoffrey Charles fu luată într-o seară, târziu. Elizabeth îi spuse lui George:

— De ce să n-o lăsăm să plece? Poate că de la Crăciun s-a simţit prea ţinută din scurt aici. Cu siguranţă câteva săptămâni nu-i pot afecta viitoarea căsătorie. La urma urmelor, Osborne e văduv numai de la începutul lui decembrie.

Iar George fusese de acord. Nu voia s-o împingă pe fată către vreun gest ultim de disperare; poate că absenţa lui William Osborne îi va înmuia sufletul. Dar în realitate el se gândea mai mult la sufletul lui Osborne decât la cel al

fetei. Îşi dădea seama că momeala de 3.000 de lire nu devenise mai puţin importantă pentru că încă nu fusese înghiţită; dar văzuse şi că privirea domnului Whitworth o urmărea pe fată oriunde s-ar fi dus aceasta. În ceea ce îl privea pe George personal, acesta era devotat mai mult ca oricând acestei partide, pentru că presa scrisese despre prezenţa unchiului lui Ossie, Conan Godolphin, la Curte. Probabil că niciuna dintre părţi nu voia să răcească relaţiile sau să-i permită celeilalte să le răcească.

Din nou la Trewith, departe de prezenţele de-acum apăsătoare ale lui George şi Elizabeth, Morwenna simţea că parcă ar fi început o nouă viaţă – sau cel puţin şi-ar fi reluat-o pe cea veche. Liberă să respire, liberă să gândească din nou fără să fie preocupată de pretendentul ei, liberă să călărească, să se plimbe, să citească şi să vorbească; pentru moment era posibil să alunge ameninţarea unei căsătorii lipsite de iubire şi chiar să alunge ameninţarea luării unei decizii. Îi scrise de aici o scrisoare lungă mamei ei în care îi explică totul – sau aproape totul – şi o rugă să poată veni acasă o săptămână înainte să fie luată hotărârea finală.

Avu grijă să nu depăşească graniţele domeniului Trenwith, evitând orice contact cu un tânăr pe care ştia că nu ar fi trebuit să-l mai vadă niciodată. Orice hotărâre în privinţa lui Osborne Whitworth trebuia luată fără să fie influenţată în niciun fel de o prietenie întâmplătoare care se înfiripase aici în toamna anului trecut –, pentru că ştia că orice s-ar întâmpla, aceasta nu avea niciun viitor pentru ea. Bineînţeles că Geoffrey Charles, de cum se întorsese, ceruse cu insistenţă să meargă să-l caute pe Drake; inventă o scuză după alta ca să-l amâne, iar a treia zi soarta îi veni în ajutor, pentru că băiatul căzu de pe poneiul său şi îşi tăie rău glezna de o piatră.

După aceea, o perioadă se plimbă şi călări singură. Continuă să-şi facă treburile obişnuite, să-l înveţe pe Geoffrey Charles, să stea cu el să-i citească, s-o viziteze pe mătuşa Agatha – ceva mai des după întâlnirea cu Ross –, să-i vadă pe unchiul şi mătuşa ei, să rămână singură după

ce aceştia plecau la culcare şi să se întrebe ce-ar trebui să facă cu viaţa ei şi temându-se de o bătaie uşoară în geam şi de un fluierat în surdină din întuneric.

Apăru duminică cam pe la ora obişnuită. Îl văzu mai întâi venind pe aleea din faţă – în plină lumină a zilei – fără nicio intenţie de a se ascunde, mergând în hainele lui de duminică, în pantalonii din postav închişi la culoare, haina verde de catifea şi legătoarea de gât roz cu dungi. Înalt, ponosit şi sprinten venea îndreptându-se direct către uşa din faţă ca şi când ar fi fost invitat.

Îl întâmpină la uşă, cu inima bătându-i puternic şi cu gura uscată. Era îngrijorată că o să tragă de clopoţelul de la intrare şi că o să apară un servitor, fiind mult mai preocupată acum decât fusese oricând ca această vizită să rămână secretă. În majoritatea după-amiezilor acelea întunecate de noiembrie şi decembrie venise la intrarea laterală la invitaţia lui Geoffrey Charles; era un om de rând, dar respectabil; dacă Geoffrey Charles se hotărâse să-l invite acolo, nu exista cu adevărat niciun motiv pentru care să nu dea curs invitaţiei; relaţia lui de rudenie cu Demelza Poldark îl făcea totodată mai mult sau mai puţin *persona grata.* Orice învinuire făcută asupra ei, a Morwennei, în privinţa acestei prietenii ar fi putut fi pusă uşor pe seama lipsei ei de experienţă.

Acum nu mai era aşa. Cererea în căsătorie din partea lui Osborne Whitworth o smulsese din visurile adolescentine cu ochii deschişi, scuza ei pentru nesăbuinţă. În trei luni se maturizase.

— Drake, spuse ea, şi îşi drese glasul. Nu te aşteptam în seara asta.

El îi privi faţa nerăbdător, atent, cu propriul chip aprins de plăcere, dar curios, scrutător, dorind să-şi reîmprospăteze amintirea ei, luând numai pe jumătate în serios expresia ei rece.

— Domnişoară Morwenna…

— Ai venit să-l vezi pe Geoffrey Charles? întrebă ea. Din nefericire s-a tăiat rău la gleznă. Nu cred…

— Ştiu, spuse el. Mi-au spus. De asta am venit.

Ea ştia că ar fi trebuit să-i închidă uşa în faţă, dar nu avea curajul s-o facă fără câteva cuvinte de scuză. Atunci, un zgomot din direcţia grajdurilor o făcu să-şi dea seama cât de uşor puteau fi văzuţi aici şi se retrase, îl lăsă să intre, închise uşa mare şi se rezemă cu spatele de ea.

— Domnişoară Morwenna, e grozav să vă văd. Băiatul e la pat? Pot să urc?

— Nu cred…

El se opri.

— Ce nu credeţi?

Ea se bâlbâi, fără să-l privească.

— Sigur că ar vrea să te vadă, dar ştiu că mama lui nu ar fi de acord… De când am plecat…

Faţa lui devenise tristă. O cerceta încă cu atenţie.

— Dar încă nu s-a întors.

— Nu… nu… Mergi sus!

Îl urmă în sus pe scări, de-a lungul coridorului întunecos către camera cu bovindou. Când văzu cine intrase în camera lui, Geoffrey Charles scoase un strigăt de încântare şi îl îmbrăţişă cu entuziasm pe Drake. Îşi petrecură aşa o jumătate de oră, vorbind, sporovăind, râzând şi uitând de ceea ce nu se putea uita şi ignorând ceea ce nu putea fi ignorat. În tovărăşia lor, Morwenna se strădui să pară calmă, dar detaşarea ei controlată nu dură mult. În curând începu şi ea să râdă şi să vorbească cu cei doi. Libertatea şi uşurarea îi dădeau energie.

Geoffrey Charles îi arătă lui Drake noile lui desene, iar Drake le povesti cum începuseră să cureţe terenul la Wheal Maiden pentru a înălţa o nouă casă de rugăciune.

— Ştii, înainte de coşul de pe deal, înainte de a coborî direct spre Nampara.

Cea mai mare parte din timp păru să-i vorbească lui Geoffrey Charles, dar în realitate ochii lui rătăciră pe faţa Morwennei, tot căutând. Iar cea mai mare parte din timp ea evită să se uite la el; dar numai din când în când îşi ridica privirea, şi atunci se pierdeau unul în ochii celuilalt. Şi se tot priveau unul pe altul.

Era bine să vorbească despre trecut, dar când

Geoffrey Charles începu să facă planuri pentru vara următoare, în conversaţia lor se strecurară umbre de îndoială. Drake trebuia să-i arate unde trăiau broaştele la Marasanvose, ca să poată aduce câteva cu el pe care să le ţină la grajduri. Drake trebuia să-i ducă din nou la grotele Abbey. Drake trebuia să le arate casa lui şi planurile pentru noua bibliotecă de la Nampara. Iar el, Geoffrey Charles o să-i arate lui Drake unde cuibăreau stăncuţele pe marginea falezei stâncoase, şi stâncile pe care creştea brădişorul pe care îl adunau copiii din sat şi unde doi căzuseră şi muriseră.

În cele din urmă Drake se ridică să plece. Rana lui Geoffrey Charles fusese legată bine de doctorul Choake, şi de aceea nu trebuia să părăsească odaia pentru încă o săptămână, aşa încât nu-şi puteau face planuri să se întâlnească pe afară, dar Drake promise că o să vină din nou duminica următoare la aceeaşi oră. Dacă domnul şi doamna Warleggan se întorceau înainte, atunci urma să-i trimită vorbă să nu mai vină. Geoffrey Charles îl mai reţinu încă zece minute şi îl tot strigă de câteva ori şi după ce părăsise încăperea.

— Te conduc, îi spuse Morwenna.

Coborâră împreună în tăcere. Astăzi vântul purtase din nou câţiva fulgi de zăpadă, iar cerul era la fel de cenuşiu ca şi gândurile lor. Pentru că, atunci când ieşiseră din cameră, se topise orice urmă de râs. Când ajunseră în hol, Drake spuse:

— Poţi să-mi acorzi şi mie un minut?

Ea aprobă din cap şi o luă înainte prin salonul mare către mica încăpere de odihnă de dincolo de el. Era mica încăpere ponosită unde se întâlniseră toată iarna, iar de când venise ea în această casă devenise aproape un salonaş al lor personal. Era o încăpere către care George încă nu-şi îndreptase atenţia pentru a o renova. Draperiile prăfuite erau dintr-o catifea albastră grea şi se trăgeau pe nişte inele care ruginiseră în aerul sărat. Vechiul covor turcesc era rărit lângă uşă şi în faţa şemineului. Mobila era desperecheată, adusă de prin alte încăperi, o masă sau un

scaun fiind aduse aici când erau înlocuite în altă parte. Cu toate acestea era confortabilă; ardea un foc strălucitor; pe masă se afla un ziar deschis alături de călimara cu cerneală şi o pană; o pereche de ciorapi de-ai lui Geoffrey Charles atârnau pe spătarul unui fotoliu aşteptând să fie cârpiţi; pe poliţa şemineului se găseau mici picturi cu tatăl şi mama Morwennei.

El spuse:

— Nu vrei ca eu să mai vin pe aici?

Stătea cu spatele la uşă ca şi când ar fi păzit-o. Ea traversă încăperea şi se ghemui lângă foc.

— Ar fi mai bine pentru amândoi, spuse ea.

— De ce? Ce s-a întâmplat? Ce te-a făcut să te schimbi, Morwenna?

Ea aţâţă focul cu un vătrai din fier prea mare pentru grilajul de protecţie.

— Nu m-am schimbat deloc. Doar că este mai bine să nu ne mai întâlnim.

— Şi… şi Geoffrey Charles? N-o să-l mai văd nici pe el?

— O să-i… explic că e mai bine aşa. Cred că în curând va pleca la şcoală, şi atunci îi va fi uşor să uite.

— Pentru mine n-o să fie uşor să uit.

— Nu. Ea clătină din cap, încă ghemuită şi cu spatele curbat ca un arc, şi la fel de încordat. N-o să-ţi fie uşor.

— Dar ţie cum o să-ţi fie? Cum o să-ţi fie, Morwenna? Ce spui de asta?

— Oh, spuse ea. Mie o să-mi fie uşor. O să plec şi eu.

El veni încet spre ea şi rămase lângă poliţa şemineului, stânjenit, stângaci, cu faţa lui de băiat lipsit de griji şi independent brăzdată de nişte cute nou-apărute.

— Nu-i adevărat. Spune-mi că nu-i adevărat.

Ea se ridică şi se îndepărtă. Şi odinioară mai stătuseră prea aproape de un foc.

— Ba bineînţeles că e adevărat. Această… relaţie întâmplătoare n-ar fi trebuit să înceapă. Mi-e teamă că i-am permis lui Geoffrey Charles să-mi scape din mână.

— Poate că şi mie mi-ai permis… să-ţi scap din mână?

— Da, spuse ea încet. Da, aşa am făcut. N-a fost deloc cuviincios. Te rog să mă ierţi că am lăsat să se întâmple acest lucru, iar acum pleacă.

Se lăsă o tăcere lungă între ei. Ea îşi spuse, dacă nu pleacă, dacă nu pleacă repede…

El spuse:

— Morwenna, o să plec dacă te uiţi în ochii mei când mi-o spui.

Venise din nou în spatele ei.

Ea privi afară, înspre curtea casei. Iarba era tunsă acum, cu marginile drepte, vechea pompă fusese luată, iar în locul ei fusese pusă o statuie modernă din marmură, dar nu vedea nimic din toate acestea. Miopiei ei i se adăugase acum şi un alt impediment.

— Toate lunile astea, spuse Drake. Toate lunile astea nu m-am gândit la altceva. Ai fost tot timpul cu mine, când munceam, când mâneam, când mă rugam, când dormeam. Tu eşti totul pentru mine pe lumea asta. Zi şi noapte. Soare şi lună. Fără tine nu e nimic, nimic.

— Cred că ar trebui să pleci, spuse ea.

— Atunci, uită-te la mine! Uită-te la mine şi spune-mi să plec!

— Ţi-am spus.

— Dar nu te-ai uitat la mine, ca să pot vedea adevărul din ochii tăi.

— Adevărul… Oh, ce înseamnă asta? Îţi spun doar că ar trebui să pleci.

— Dar nu pot crede ce-mi spui până când nu ştiu ce este în sufletul tău.

Ea aproape că se înăbuşi.

— În suflet, Drake? Crezi că asta are vreo legătură cu *sufletul?* Nu aşa merg lucrurile pe lumea asta. Dar pentru că existăm pe lumea asta – şi îi *aparţinem* – trebuie să ne ţinem de regulile şi legile ei. Dacă încă nu ai aflat, trebuie să înveţi.

— Nu asta aşteptam să aflu.

— E tot ce-ţi pot spune.

— Nu… Nu e tot Morwenna. Doar… uită-te la mine,

doar atât. Dezveleşte-ţi sufletul şi spune-mi să plec!

Ea ezită, apoi se întoarse, cu ochii înecaţi în lacrimi.

— Nu pleca, Drake... Cel puţin, nu încă. Oh, Drake... *te rog* să nu pleci!

Capitolul 18

Până în primăvară majoritatea familiilor de vază împărţeau porumb, dar propriile lor rezerve de-abia le depăşeau necesităţile. Nu se găsea nici de vânzare, chiar şi pentru oamenii care îl puteau plăti, pentru că porturile europene erau închise pentru navele care ar fi putut transporta importuri de cereale. Rata mortalităţii în Londra era mai mare decât în oricare an scurs de la Marea Ciumă din urmă cu 130 de ani. În Sawle şi în Grambler erau mulţi bolnavi de o boală digestivă ciudată care ar fi putut fi provocată de un regim alimentar alcătuit exclusiv din pâine de orz necoaptă bine şi din ceai slab. Tifosul se mai răspândise puţin, dar ceva părea să-l ţină în frâu, ca şi când ar fi aşteptat o vreme mai bună.

Fără să fie descurajaţi de suferinţă şi de alte nevoi ale vremurilor, Sam şi Drake Carne plus o duzină de alţi oameni începuseră să cureţe un loc la Wheal Maiden în puţinul timp pe care îl aveau până la lăsarea serii. Ross regreta în fiecare zi că-i încurajase, dar în fiecare zi trebuia să-şi recunoască admiraţia pe care nu şi-o putea reprima pentru hotărârea lor. Se întocmise o listă şi fiecare om îşi făcea numărul lui de ore de lucru. Uneori când trecea prin apropiere îi auzea cântând imnuri în timp ce munceau. Uneori lucrau şi femeile. Sam reuşise chiar să recruteze şi câţiva dintre minerii concediaţi de la Wheal Leisure ca să-i dea o mână de ajutor. Cu excepţia unei ceşti ocazionale cu ceai, răsplata aveau s-o primească în Ceruri.

Într-o zi Ross se dusese s-o vadă pe Caroline, care întreţinea acum şase emigranţi francezi la Killewarren, iar

Demelza încerca să sădească nişte seminţe de nalbe care să le înlocuiască pe cele care nu supravieţuiseră iernii. Sir John Trevaunance o sfătuise că era cel mai bine să le sădească la început în cutii cu pământ nisipos şi să le replanteze afară mai târziu. Nu era departe de liliacul de lângă intrarea din faţă când văzu un bărbat coborând în josul văii pe un căluţ care era mult prea mic pentru el. După ce trecu clipocind peste pârâu, acesta îşi scoase pălăria boţită de pe cap şi o ridică spre ea. Văzu că cealaltă mână a lui – cea cu care ţinea frâiele – era de fapt un cârlig din metal.

— Bună dimineaţa, domnişoară. Bună dimineaţa, doamnă. Nu era sigur care era poziţia ei aici. Să fiţi oare doamna Poldark?

— Da.

— Nevasta căpitanului?

Răspunsul fu un gest aprobator din cap. El zâmbi, arătându-şi gura cu dinţii stricaţi şi descălecă. Se afla la un pas de ea. Era un bărbat foarte masiv, de vârstă mijlocie, cu o faţă de şoim în ciuda nasului turtit. Probabil că fusese cândva arătos, înainte de a fi desfigurat de o cicatrice uriaşă.

— E acasă tânăru' căp'tan?

— Căpitanul Poldark, vreţi să spuneţi? Nu, e plecat.

— Ah... Păi, îmi pare bine să vă cunosc, doamnă! Mă cheamă Bartholomew Tregiris. Căp'tanu' v-o fi vorbit de mine.

Ea îi răspunse că da, da, Ross îi vorbise, dar în sinea ei nu-şi putea aminti prea multe. Un vechi tovarăş de un anume soi care le vânduse poneiul...

Tholly o lămuri repede. Prieten apropiat al bătrânului căpitan, căp'tanu' Joshua, prieten şi tovarăş al căp'tanului Ross când acesta nu era decât un puşti; au petrecut de multe ori straşnic împreună: pescuit cu undiţa, lupte, contrabandă cu rom, alergat după fete, jocuri de noroc; toate distracţii nevinovate, sigur, dar nebuneşti, oarecum nebuneşti. Îi spuse aceste lucruri dominând-o cu statura lui –, iar ea nu era scundă –, în timp ce ochii lui cenuşii şi reci o

cântăreau într-un mod respectuos şi obraznic în acelaşi timp. Probabil că auzise de originile ei şi încerca să descopere din expresia feţei ei dacă Ross se însurase cu o obrăznicătură care dădea tot ce putea şi era gata să se distreze şi ea pe unde apuca, sau cu o arivistă ambiţioasă care era atât de grijulie cu noua ei poziţie încât încerca să dea uitării tot trecutul.

Demelza clătina din cap, zâmbea, spunea da şi nu, şi într-adevăr, şi nemaipomenit; în timp ce zâmbea, îl cântărea şi ea. Apoi îl invită să ia ceaiul. Lui îi făcu plăcere, chiar dacă nu pentru băutura oferită, o urmă înăuntru şi stătu în salon ca un urs sub privirile piezişe ale lui Jane Gimlett care le aduse ceaiul. Dar el încă nu era prea sigur cum stăteau lucrurile, pentru că gazda lui nu se încadra în niciunul dintre tiparele la care se aştepta el.

În ceea ce o privea, Demelza îl categorisi drept un bărbat periculos – pentru că o privea ca un om al cărui respect pentru fiinţele umane, lege sau proprietate era condiţionat doar de nevoile lui personale. Părea un pirat.

Tregiris îşi trase în sus nădragii verzi, ridică ceaşca şi farfurioara şi le privi ca şi când ar fi fost ciudăţenii de pe altă lume şi nu era sigur dacă nu trebuia să muşte din ele. Apoi luă o înghiţitură de ceai.

— L-am prevenit pe căp’tanu’ Ross că s-ar putea să mai dau prin părţile astea, părţile astea fiind şi ale mele după cum s-ar putea spune; îs născut şi crescut în St. Ann; şi am doi copii pe aici şi m-am socotit să-i văd cumva acum că nu mă mai duc deloc pe mare. Lobb este cel mare, iar Emma, cea mică. Nu că n-ar mai fi şi alţii prin împrejurimi, da’ nu-i cunosc.

Puse ceaşca jos cu zgomot.

— Lui Ross o să-i pară atât de rău că nu v-aţi întâlnit, spuse Demelza.

— Oh, mai vin şi al dată, dacă-mi daţi voie. N-o să fiu departe, şi e mai mult sau mai puţin permanent. Stau cu Sally focoasa.

— Cu cine?

— Ştiţi, aia de ţine cârciuma din Sawle. Nu spuneţi că

n-o cunoaşteţi pe văduva Tregothnan.

— Oh, da… am întâlnit-o cândva – poate vă amintiţi de Jud Paynter?

— Jud? De ăsta da. E ăla de umblă ca un buldog jugănit…

— Păi, este acolo mai toate serile când are bani. M-aş mira să nu-l fi văzut.

— Îs acolo doar de trei zile, coniţă. Jud! Tholly se lăsă pe spate şi îşi întinse un picior. Asta îmi învie amintirile. Pe duhul bunicului meu că asta face! Şi Prudie! Ce vacă grasă era! Cât casa. Îl jucau pe degete pe bătrânu' căp'tan, v-o zic eu. Nici pe ea n-au mâncat-o viermii?

— Nici pe ea, spuse Demelza sorbind din ceai.

— Zău că nu ştiu pe unde a găsit-o Jud. S-a întors într-o bună zi cu ea călărind pe un căluţ. Bătrânu' căp'tan a primit-o. Nici io n-aş fi putut face mai mult. Mare netoată!

În vocea lui se ghicea o urmă de gâlceavă mai veche.

— Nici acum nu e mai mică, spuse Demelza.

Tregiris îşi încovoie umerii şi tuşi. Spuse:

— Am oftică. Apare dintr-odată şi tot dintr-odată dispare. Când se mişcă în scaunul lui, un săculeţ subţire de la brâu zornăi, iar el se schimonosi şi rânji. Ştiţi ce e aici, doamnă? Oase din braţu' şi din mâna mea. Le car cu mine peste tot, chiar şi în pat. Am fost pe mare opt ani – doi ani prizonier la francezi – şi m-am luptat ici şi colo. Am omorât mai mulţi decât pot ţine socoteala. Şi fără să capăt vreo rană, sau vreo zgârietură. Dar asta – o vedeţi p-asta? Arătă spre cicatricea ridată. Făcută de un tată gelos, chiar de peste deal. Iar asta… Ridică cârligul de fier. Strivită de o pasarelă în port. Tocmai treceam pe acolo când au ridicat-o şi braţul meu i-a stat în cale. Atârna când m-au tras de sub ea. Doctorul mi l-a tăiat cât ai clipi. Hârş cu fierăstrăul, taie osul, apoi butoiul cu smoală. Nici n-a fost timp să mă îmbăt cum trebuia. Mă trec sudorile şi acu' în unele nopţi.

— Şi pe mine mă trec sudorile, spuse Demelza politicoasă.

Tregiris îşi azvârli capul pe spate şi râse.

— Păi, mulţumesc, coniţă, pentru gândul

dumneavoastră al bun. Şi pen' ce le mai ţin? Nu mă întrebaţi ce mă întreabă cei mai mulţi oameni, pen' ce le mai ţin?

— Pentru ce le mai ţii?

— Ah, acu' e prea târziu să-mi puneţi întrebarea asta! Da' o să vă spun, fie că vreţi, fie că nu vreţi. Îşi încovoie din nou umerii când tuşi. Nu sunt un om credincios, dar nici necredincios. Spun „Doamne binecuvântează!" când mă trezesc şi „Amin" când mă culc, cam asta e tot. Da cre' că e ceva în asta şi mai cre' că, atunci când va suna trâmbiţa Judecăţii de Apoi, iar eu voi fi în mormânt şi mă vor trage de acolo ca pe un peşte neajutorat, ce o să fac dacă nu am toate oasele? Gândiţi că vreau să merg sus în rai – sau chiar jos în iad – cu un cârlig în loc de mână? Nu, doamnă, nu eu; aşa că port oasele după mine oriunde m-aş duce şi cre' că vor fi îngropate împreună cu mine. Când se întoarce acasă căp'tanu' Ross?

— După ora cinei.

El se ridică încet în picioare, aplecându-şi capul ca un om obişnuit să şi-l ferească de tavanele joase. Statura lui părea să domine încăperea.

— Mulţam, doamnă. Spuneţi-i tânărului căp'tan că o să mă întorc, poate mâine, poate peste o zi sau două.

— O să-i spun.

Îl urmă până la uşă, unde el clipi în lumina spălăcită a soarelui. Săculeţul lui zornăi din nou.

— Au trecut mai puţin de doi ani de la întâmplare, dar oasele s-au curăţat şi arată ca noi. Au puţit un pic la început, dar apoi a trecut. Nu v-ar plăcea să le vedeţi?

— Data viitoare, spuse Demelza.

El rânji către ea, arătându-şi dinţii stricaţi.

— V-am vândut un cal bun.

— Un ponei.

— Păi, puteţi să-i spuneţi cum vreţi, da' căp'tanu' Poldark l-a luat al dracu' de ieftin. V-aţi gândit aşa într-o doară să cumpăraţi un pui de buldog? Cel mai bun pedigri. Straşnic pentru luptele cu tauri. Are trei luni. Sau un dihor? Aveţi nevoie de unu.

— O să-l întreb pe căpitanul Poldark, spuse ea.

El încălecă pe poneiul lui neîngrijit, îşi puse pălăria pe cap, după care şi-o scoase din nou în semn de salut pentru ea, apoi îşi îmboldi animalul cu un călcâi şi începură să o ia încet pe vale.

Demelza îl urmări până când nu-l mai putu vedea. Apoi intră înăuntru. Jane Gimlett aduna ceştile de ceai.

— Cine a fost ăsta, doamnă? întrebă ea. Dacă mi-e îngăduit să întreb.

— Un soi de stafie, răspunse Demelza. Cred că... Un soi de stafie.

*

Ross spuse:

— Bătut în cap. Expresie pe care o auzise înainte numai la Prudie. Ce voia?

— Să te vadă. Pe tine mai ales, aşa cred. Şi poate că şi pe mine.

— Pe tine?

— Ei bine, da. Să vadă pe cine-a luat tânăru' căp'tan.

El râse.

— Destul de probabil. Presupun că n-a plecat cu o impresie proastă.

— Nu prea ştiu exact ce vrei să spui, Ross.

— Păi, faci vreodată o impresie proastă?

— Azi-dimineaţă am simţit un pic asta.

— Ţi-a plăcut de el?

Ea răspunse încet.

— Prietenii soţului meu sunt şi ai mei.

— Nu asta te-am întrebat.

— Păi vezi? Sunt proastă.

— Ba deloc. Eşti evazivă, ceea ce este cu totul altceva.

— Ross, anul trecut au apărut doi oameni din trecutul meu. Anul ăsta, dacă apare unul şi din al tău...

— Să sperăm că n-o să ne facă atâtea necazuri ca Sam şi Drake!... Dar este tipic pentru el că şi-a găsit un

culcuş la Sally cea focoasă. Când l-am văzut ultima dată şi mi-a spus că voia să se întoarcă acasă, m-am întrebat... Dar să găsească o văduvă voluptuoasă care a stat prea mult singură, şi încă una cu o berărie unde să se poată face de două ori de folos – asta e soluţia perfectă!

— Şi să creşti pui de buldog şi dihori şi cine mai ştie ce pe deasupra.

— Cred că până la urmă nu-l placi, spuse Ross, necăjind-o.

— Şi nici eu nu cred că-mi place să mi se zornăie în faţă nişte oase vechi pentru a vedea dacă mă înfior.

— Aşa se poartă el.

— Cu femeile?

— Probabil. A avut multe, şi asta deformează cel mai adesea percepţia unui bărbat în privinţa femeilor, mai ales a anumitor femei, în tot cazul în privinţa celor excepţionale. Despre ce aţi vorbit după ce aţi terminat cu prostiile astea?

— Despre copiii lui. Nu i-a mai văzut de nu ştiu câţi ani.

— Eu ştiu. De treisprezece. Au fost crescuţi la orfelinat.

— Mi-a spus că fata lui lucra pentru un doctor.

— O ajută pe bucătăreasa lui Choake. Seamănă cu el, înaltă, îndrăzneaţă şi frumuşică. Se zvoneşte că şi ea schimbă un bărbat după altul, dar bănuiesc că într-un fel continuă s-o facă cu prudenţă, pentru că Polly Choake n-ar fi ţinut-o în casă dacă ar fi făcut-o prea în văzul lumii. Băiatul seamănă cu mama lui, mic şi liniştit, e însurat, cu o ciurdă de copii; lucrează la un şteamp de cositor în Sawle Combe. Când a părăsit orfelinatul, l-a ajutat pe José, fermierul; dar când avea şaptesprezece ani a fost condamnat la o lună de muncă grea şi trimis la Bodmin pentru ca furase mere din livada domnului Trencrom împreună cu un alt flăcău. Dar efortul depus la acţionarea roţii l-a dărâmat, aşa că nu e bun de muncă grea...

— L-a dărâmat?

— Da. Ştii că atunci când lucrezi la roată şi trebuie să faci cincizeci de paşi pe minut, trei ore pe zi, care e norma

obişnuită, necesită efort. Nu e un lucru neobişnuit ce s-a întâmplat. Dar de atunci, Lobb Tregiris a arătat întotdeauna ca un om supărat pe viaţă şi nu mi-l pot închipui primindu-l bine pe tatăl său după atâţia ani în care acestuia nu i-a păsat de el.

În ploaia de seară se auzi dinspre pârâu strigătul ascuţit al unei bufniţe. Ross spuse:

— Tregiris ţi-a spus că a fost prizonier la francezi? Mă întreb dacă vorbeşte limba.

— M-a pus la încercare doar pe mine – ceea ce mi-a fost oarecum de ajuns, Ross. Dar de ce mă întrebi?

— Pentru acţiunea aia.

— Ah… ce s-a hotărât?

— De unde ştii că s-a hotărât ceva?

— Pentru că ai stat destul de mult acolo. Şi după faţa ta când te-ai întors acasă.

El râse scurt.

— Mai mult după a doua decât după prima, aşa presupun. Să discuţi e uşor şi în ultimele luni s-a discutat mult.

— Dar acum discuţiile astea au căpătat vreo însemnătate?

— Aşa s-ar părea. Guvernul a fost de acord să finanţeze expediţia şi să-i asigure transportul şi o forţă de susţinere din vase de război britanice. După ce vor debarca, francezii vor fi sub comanda Contelui Joseph de Puisaye, aşa cum ne aşteptam. Încă nu ştim exact când va fi, dar va avea loc când vremea va fi bună şi sunt şanse foarte mari ca marea să fie calmă.

— Dar pentru ce mă întrebi de Tregiris?

— Păi, când corpul expediţionar va debarca, dacă o va face cu succes, vor fi puţini englezi pe acolo.

— Cred – sper că n-o să te implici şi tu în asta.

El îşi slăbi legătoarea de gât, trăgând de ea cu un deget.

— Iubito, cu toată sinceritatea îţi spun că nu mă gândisem s-o fac. Nu eu, personal. Bineînţeles că nu de la început…

— Ai o soţie şi doi copii.

— Da, oh, da. Nu sunt inconştient. Dar repet – nu merge niciun soldat englez şi nici nu se intenţionează să se trimită vreunul. Vor debarca cinci sau şase mii de francezi, sprijiniţi de vase de război, şi ceva marinari care să-i ajute în primele faze. Apoi vor fi duse pe mal mari cantităţi de muniţie care să-i aprovizioneze pe regaliştii care se vor grupa ca să se alăture celor debarcaţi. *Dacă* debarcarea reuşeşte, atunci s-ar putea să fie de ajutor câţiva englezi care să asigure aprovizionarea, organizând pe ţărm un centru de aprovizionare sau care să păstreze legătura cu Anglia. Dar probabil că nu asta mi-a influenţat opţiunea. Quimper, acolo unde este închis Dwight, se află cam la şaizeci şi cinci de kilometri de locul unde probabil va avea loc debarcarea. Când armata regalistă va cuceri Quimper, Dwight va fi eliberat. Probabil că îi va fi de folos – probabil că mai mult decât de folos – dacă unii de ai lui vor fi la faţa locului în acel moment.

Demelza apropie un sul de hârtie de foc şi începu să aprindă lumânările cu el. Îl auzi pe Jeremy plângând în bucătărie, dar pentru prima dată acest lucru n-o făcu să se grăbească acolo.

— Şi dacă debarcarea nu reuşeşte?

— Dacă nu reuşeşte, nu pare probabil să eşueze înainte de a se ajunge la Quimper. Crede-mă, este vital ca închisoarea să fie deschisă.

— Dar nu crezi că, chiar şi în cazul în care vor fi lăsaţi singuri, prizonierii o să fie… care e cuvântul?

— Repatriaţi. Da, s-ar putea. Cei care vor rămâne în viaţă.

Lumina se înteţi încet. Demelza se duse să tragă draperiile, iar el o ajută. Anul ăsta nici chiar păsărilor nu prea le ardea să înceapă să cânte. În lumina umedă şi răcoroasă a nopţii, luminile de la hala motorului din partea de sus a văii păreau îndepărtate şi ireale. Ea trase ultima draperie.

Ross spuse:

— L-ai prevenit pe Drake în privinţa prieteniei cu domnişoara Chynoweth?

— Nu. Nu se întâmplă prea des ca argumentele să pună capăt unor poveşti de iubire, Ross.

— Ştiu. Dar cred că George şi Elizabeth trebuie să se întoarcă săptămâna asta. Sunt îngrijorat ca nu cumva cearta dintre familiile noastre să nu se reaprindă.

— O să-l întreb pe Sam, spuse ea. O să-l întreb săptămâna asta dacă se mai văd.

Betsy Maria Martin intră să aprindă lumânările, dar când văzu că acestea erau aprinse, se pregăti să se retragă.

— Ce e cu domnişorul Jeremy? întrebă Demelza.

— Dacă nu vi-i cu supărare, doamnă, nu vrea să-şi mănânce laptele cu pâine, şi doamna Gimlett încearcă din răsputeri să-l convingă, iar el nu se lasă convins şi bălăceşte cu lingura în cană şi stropeşte cu lapte peste tot prin bucătărie, aşa că doamna Gimlett i-a dat o palmă, iar lui nu i-a plăcut.

— Nu, cred că nu, spuse Demelza. Mulţumesc, Betsy.

Fetiţa plecă.

Demelza spuse:

— Ce ai vrut să spui, Ross, cu cei care au rămas în viaţă?

— Poftim? Oh, în închisoare… Păi, aşa cum ţi-am spus.

— Poate că nu mi-ai spus chiar tot.

— Am auzit de două ori mai multe lucruri, dar nu v-am mai tulburat cu amănunte – mai ales pe Caroline.

— Păi, spune-mi acum.

El o privi intens.

— Mi-a povestit un olandez – a fost eliberat în februarie, cred pentru că Franţa şi Olanda nu mai sunt în război. A stat şase luni la Quimper şi a văzut mulţi englezi închişi acolo. Un marinar a fost împuşcat pentru că a încercat să se uite printr-o gaură din poarta închisorii, iar cadavrul a fost lăsat acolo două zile. Prizonierii trăiesc numai cu pâine neagră şi apă, şi deşi este multă apă în puţul închisorii nu li se dă voie să meargă acolo decât de

două ori pe zi şi multă vreme nu au avut vase în care să o ţină. Mulţi au mers pe jos aproape dezbrăcaţi din locul unde debarcaseră după ce au fost deposedaţi de lucruri şi bătuţi. Orice purtare mai rea este pedepsită cu moartea şi orice dezordine în lagăr are drept consecinţă treizeci de ore fără hrană şi apă. Nu există medicamente şi bineînţeles că nici pături. Ofiţerii sunt trataţi mai rău decât celelalte grade pentru că ei reprezintă clasa conducătoare în Anglia. O franţuzoaică, deşi era însărcinată, a încercat să le dea un castron cu supă câtorva prizonieri şi a fost împunsă cu baioneta în burtă de un gardian. După aceea gardianul a fost felicitat de comandantul său pentru acest gest. E o poveste lungă şi pe lângă asta mai sunt destul de multe. Tifos, gripă, scorbut şi alte boli de nestăpânit. Dwight e ocupat, dacă încă supravieţuieşte.

Demelza îngenunche lângă Ross pe canapeaua verde de catifea şi îşi dădu părul pe spate ca să-l privească.

— Până în februarie a supravieţuit.

— Da. Până în februarie a supravieţuit.

Vântul care se înteţea sufla acum ploaia în ferestre. Apa gâlgâia pe unul dintre burlanele noi.

Ea spuse:

— Eu nu înţeleg, Ross. Ce îi apucă pe oameni? Sunt francezii mai sălbatici ca alţii?

— Nu. Deşi au în spate războaie civile şi animozităţi pe care noi am fost destul de norocoşi să le evităm.

— Da, bine... dar dacă te uiţi la oamenii din jurul tău. Şi bineînţeles că aici intră şi femeile. Dacă te uiţi la cei din jur, cei mai mulţi nu sunt, nu par, răi. Oamenii de pe aici trăiesc greu, muncesc din greu, sunt... *aspri.* Numai câţiva norocoşi au timpul şi tihna să se bucure de viaţă. Dar toţi ceilalţi, toţi, nu par răi. Eu nu am fost crescută în puf, dar nu am văzut atâta rău. De-abia...

— De pildă să fii bătută în fiecare seară cu cureaua de tatăl tău beat.

— Da, bine. Se opri, întreruptă din discursul ei. Dar băutura era de vină...

— Sau să-i vezi pe băieţi legându-i coada lui Garrick

de coada unei pisici doar ca să se distreze.

— Da. Dar aia e... erau tineri, meritau o bătaie. Dar încă nu ştiu de unde vine răul care îi face pe oameni să se poarte cu ceilalţi ca animalele, aşa cum spui tu. Şi care nici măcar nu sunt străini! Nu o să înţeleg asta *niciodată,* Ross!

El puse mâna pe gâtul ei şi îşi mişcă degetele pe acolo pe unde şuviţele de păr negru se ondulau.

— Poate că asta se datorează faptului că ai atât de puţină răutate în tine.

— Nu, nu. Nu cred asta. Am vrut să spun cu totul altceva. Nu cred că oamenii obişnuiţi au această *răutate* în ei. Poate că e ca o boală care este purtată de aer, ca holera, precum ciuma; este purtată prin aer şi molipseşte oamenii – sau un oraş – sau o naţiune – şi toţi cei de acolo, sau aproape toţi, îi cad victime.

El o sărută.

— Este o explicaţie la fel de bună ca oricare alta pe care o cunosc.

Ea îşi retrase faţa cu câţiva centimetri ca să vadă expresia feţei lui.

— Nu te distra pe seama mea, Ross!

— Nu mă distrez în felul în care bănuieşti tu. Şi nici în vreun mod superior, crede-mă! Zilele astea m-am luptat adesea să nu mă simt *inferior* faţă de tine, şi anume în privinţa părerilor despre fiinţele omeneşti.

— Nu cred că am vreo părere, cel puţin vreuna de care să nu fiu mândră. Dar probabil că eu am simţurile mai ascuţite ca tine. La fel ca Garrick, pot mirosi un prieten.

— Sau un duşman?

— Uneori.

— Şi Tholly Tregiris?

— Oh, nu e duşman. Se încruntă. Poate un prieten periculos.

— Periculos în ce mod? Unul care mă poate atrage înapoi către vechile mele năravuri?

— Dacă te-ai întoarce la vechile tale năravuri, aşa cum le spui, tu ai fi conducătorul, nu cel condus. Nu, am vrut să spun... Loialităţile tale sunt atât de puternice –

poate prea puternice. Odată ce un om e prietenul tău – e aproape deasupra oricărei critici.

— Poate că asta e o formă de egoism.

— Nu cred că ştiu ce înseamnă asta…

— Egoismul înseamnă că te gândeşti prea mult la tine şi drept urmare la părerile tale. Fie că este vorba de politică, de religie sau vin, sau doar de un prieten, pentru egoist nu există nicio îndoială.

Ea îşi întinse picioarele şi se aşează lângă el.

— Mă zăpăceşti, Ross. Voiam doar să spun că prieteniile ţi-au provocat necazuri în trecut, iar Tholly Tregiris ar putea deveni periculos dacă intră în bucluc pe aici, iar tu ai fi implicat.

— Ca Jim Carter, eh? Şi ca Mark Danieli? Şi acum Dwight Enys?

Ea aprobă din cap.

— Doar că ei toţi meritau mai mult, cred eu, decât merită Tholly Tregiris.

— Ai un jabou roz frumos la bluză. E nou?

— Bluza e nouă. A fost făcută de doamna Trelask.

— Frumos. Frumos… Oricum e bine să stau de vorbă cu tine despre prietenie! Cât despre Tholly, ei bine, hai să vedem ce ne rezervă viitorul înainte de a ne face griji în privinţa lui.

— Oh, nu în privinţa lui îmi fac griji.

— Ce urmează să fac – şi Dwight – asta te roade?

— Da.

— Ai vrea să renunţ?

Ea răspunse:

— Lumânările astea ard toate strâmb. În încăperea asta încă e curent.

— Avem nevoie de draperii în faţa uşii.

Se lăsă tăcerea. Ea spuse:

— Ai primit două relatări de la Quimper? Cum a fost a doua?

— Am primit-o abia săptămâna trecută. Un tânăr cadet de pe fregata *Castor* i-a scris mamei lui din St. Austell o scrisoare. A ajuns de curând la ea şi este datată cu o lună

mai târziu decât cea primită de Caroline de la Dwight.

— Şi veştile sunt proaste?

— El spune că este singurul cadet rămas în viaţă dintre cei patru capturaţi, că este aproape un schelet şi că şi-a pierdut tot părul din pricina bolii. Spune – nu-mi amintesc exact cuvintele, dar nu pot uita pentru nimic în lume sensul lor – că te doare sufletul să-i vezi pe oamenii noştri fără bani, fără haine, doborâţi de bob şi slăbiţi în ultimul hal, luptându-se pentru cadavrul unui câine mort pe care îl găsesc câteodată şi îl devorează cu o poftă nebună. Capul şi organele unui astfel de câine, spune el, se vând oricând cu treizeci de livre printre compatrioţii lui înfometaţi.

Demelza se ridică în picioare.

— Cred că s-a trezit Clowance, spuse ea. Mi se pare că o aud.

Ross rămase nemişcat, în timp ce ea înconjura canapeaua. Se opri şi îşi puse bărbia pe capul lui.

— Când urmează să aibă loc debarcarea?

— Credem că undeva prin iunie.

— Roagă-te să aibă succes!

Capitolul 19

George nu era un om lipsit de răbdare şi nici predispus la manifestări de furie dacă lucrurile nu mergeau întocmai cum îşi dorea el; şi se întorsese la Trenwith într-o stare de spirit destul de bună. Balul de Anul Nou fusese un fiasco şi probabil că unii râdeau pe ascuns de asta, iar problema minoră a căsătoriei Chynoweth-Whitworth era în suspensie din pricina încăpăţânării copilăreşti a fetei; iar tatăl său suferea – şi în consecinţă suferea şi el – de pe urma unei alte umilinţe la care îl supusese familia Boscawen. Dar existau şi multe alte lucruri care îl satisfăceau. Cel mai important dintre ele, şi anume tratamentul nemaipomenit al doctorului Behenna – sau

continuarea celui nu chiar nemaipomenit al doctorului Pryce – îşi făcuse efectul, şi Valentine începuse să se refacă bine. Doctorul Behenna era absolut sigur că, dacă vor există unele diformităţi, vor fi atât de uşoare, încât nici nu se vor observa.

Iar Osborne şi mama lui acceptaseră invitaţia de a petrece o săptămână la Trenwith la începutul lui iulie, şi George simţea că, după o săptămână în compania acestuia, Morwenna nu va mai fi capabilă să reziste presiunii blânde, dar ferme venite din toate părţile. Iar afacerile familiei Warleggan, stimulate de economia de război, prosperau aşa cum nu o mai făcuseră niciodată. Şi el îşi făcuse un nou prieten important la dineul de la familia Pendarve din săptămâna anterioară. Iar casa lui de la ţară, când revenise acolo, arăta mai distinsă ca niciodată. Iar vinerea viitoare urma să-şi ocupe locul de magistrat pentru prima oară.

Este destul de adevărat că voiajul până aici fusese foarte obositor. Ploaia, care era ceva foarte obişnuit în Cornwall primăvara (şi vara, şi toamna, şi iama), căzuse toată ziua fără întrerupere, şi îndată ce ieşiseră de pe drum înaintarea devenise atât de dificilă, încât îi propusese de două ori lui Elizabeth să ia caii şi să continue drumul călare. Dar Elizabeth, deşi sătulă de huruitul şi zdruncinatul trăsurii, refuzase să-l lase pe Valentine doar în grija lui Polly Odgers; şi astfel, în cele din urmă, ajunseseră.

Până atunci se întunecase şi deodată, aşa cum se tot întâmpla primăvara în Cornwall (şi vara, şi toamna, şi iarna) vremea se îmblânzise brusc şi când ajunseseră acasă, norii se împrăştiaseră şi răsărise o lună plină încântătoare. Vântul se domolise, se auzea ţipătul unei bufniţe, heleşteul ornamental strălucea, iar acoperişurile ascuţite ale casei aruncau umbre misterioase peste alee, peluză şi tufişuri. Iar la ferestre licăreau lumânări în semn de bun venit.

După aceea Elizabeth se retrăsese să se culce, iar el cinase cu bătrânii Chynoweth, care nu erau atât de obosiţi ca de obicei, apoi se întâlnise cu Tom Harry şi alţi doi servitori cu responsabilităţi şi i se relatase ce se întâmplase peste iarnă, iar înainte de zece se dusese şi el la culcare şi

dormise fără vise până la şase dimineaţa.

Când se trezi se simţea proaspăt, viguros şi nemaipomenit de odihnit. Elizabeth încă dormea, cu braţele aruncate într-un abandon graţios peste cuvertura de pat din mătase de culoare deschisă, aşa că se gândi să se furişeze afară fără să o trezească şi să pună să i se pregătească calul pentru o plimbare matinală pe moşie. Mai rămase în pat câteva minute, contemplând alene cerul albastru care se vedea printre perdelele trase într-o parte, apoi se strecură afară din pat şi îşi îmbrăcă halatul verde cu găitane. Se strecură în camera de toaletă, se folosi de *chaise-percee*-ul pe care îl instalase, apoi sună după valetul său. Era o dimineaţă cu adevărat minunată, chiar dacă era posibil să plouă din nou până la sfârşitul zilei. După frigul îmbâcsit din Truro, acum era perfect pentru o plimbare la galop prin aerul curat şi limpede…

Un sunet îi ajunse la urechi. Era un sunet care îi displăcea în mod deosebit, şi pe care nu se aşteptase să-l mai audă din nou pe proprietatea lui. Era enervant mai ales după tot ce se făcuse anul trecut şi după instrucţiunile pe care le lăsase. Astfel încât atunci când apăru valetul lui, nu-i ceru apă de spălat, ci se răsti:

— Vreau să-l văd pe Tom Harry.

Servitorul, auzind vocea tăioasă ca un brici a stăpânului, plecă în grabă şi peste vreo trei minute se auzi o bătaie în uşă, şi Tom Harry intră, ştergându-se la gură cu dosul mâinii.

— Dom’le?

— Vino aici!

Harry veni lângă el.

— Da, dom’le.

— Ascultă! Ce auzi?

Harry ascultă.

— Nu aud prea…

— Taci! Ascultă! Acolo!

— Broaşte? Acoloşa? Pe sufletul meu, nu-mi vine să crez! A fost…

— Lacul ăsta a fost curăţat anul trecut. Pentru ce sunt

din nou acolo?

— Nu ştiu, dom’le! E cea mai mare surpriză pentru mine, cinstit vă spui, dom’le! Le-am căutat prin martie. Ştiţi care le sunt obiceiurile, dom’le.

— Mi-ai spus anul trecut. Se deplasează.

— Da, dom’le. Numaidecât după ce se împerechează şi îşi lasă ouăle, pleacă să trăiască pe câmp, mai cu seamă pe lângă pârâu. Când am curăţat anul trecut, era vară şi am putut să curăţăm doar ouăle, mormolocii şi broaştele mici. Atât. Nu-i cu putinţă să le găsim pe toate alea bătrâne…

— Şi? Ce s-a întâmplat în martie?

— Dom’le, am avut grijă. Cum s-au întors, cum am auzit una, am şi prins-o. Am prins o grămadă. Le-am vânat de trei ori în martie. Da de atunci n-au mai apărut. Io şi cu Bilco ne-am dus acolo aproape în fiecare seară, ca să nu fie niciuna când vă întoarceţi, dom’le. Jur că n-a fost nici urmă de vreuna toată luna asta!

— Sper, spuse George, că ţi-ai îndeplinit celelalte sarcini pe care ţi le-am lăsat mai bine decât pe asta. Du-te cu Bilco şi curăţă imediat heleşteul.

— Da, dom’le! Numaidecât, dom’le! Îmi pare atât de rău, dom’le! Chiar nu ştiu cum s-a ajuns aici.

*

Când Geoffrey Charles auzi de invazie, dădu drumul unor hohote puternice de râs şi merse şchiopătând către heleşteu ca să-i urmărească pe Tom Harry şi pe Paul Bilco bălăcindu-se mohorâţi prin apă în căutarea animalelor. Îşi luaseră şi terierii cu ei, dar niciun terier nu se mai apropia de broaşte după ce prinseseră una şi îi dăduseră drumul repede; otrava de sub pielea lor era mai mult decât puteau suporta. După ce revenise în casă, fusese repezit cu furie de George, iar râsul lui Geoffrey Charles se mai potolise, şi încercările lui de a o atrage pe Morwenna în această glumă fură întâmpinate cu o faţă îmbujorată care refuză să îl urmeze în acest joc.

De-a lungul zilei se tot auziră din când în când

strigăte, tropăieli de picioare şi pocnetul beţelor. Mătuşa Agatha, trezită de câteva minute în acea dimineaţă, prinse cumva de veste despre această acţiune, se împletici spre o fereastră de unde putea vedea totul şi de unde fu auzită blestemându-i pe bărbaţi şi încurajându-le pe broaşte. Asta îi strică cheful lui George pentru cea mai mare parte din zi, iar servitorii se fereau din calea lui de câte ori era posibil. Lui Geoffrey Charles i-ar fi plăcut să se alăture mătuşii Agatha în blestemele ei, dar nu îndrăznea. Din când în când râsul gâlgâia din el ca un izvor subteran.

Glezna băiatului nu se vindeca. O parte din rana iniţială prinsese coajă, dar exact deasupra ei apăruse o inflamaţie, iar unguentele şi alifiile doctorului Choake împiedicaseră cu succes natura să-şi urmeze cursul. Pacientului i se lăsase sânge, i se făcuseră clisme puternice, fusese consemnat să stea aproape numai în pat timp de două săptămâni, iar apoi, când toate acestea dăduseră greş, fusese sfătuit să facă exerciţii şi să umble într-un baston cât de mult putea. El acceptă cu bucurie acest sfat pentru că glezna îl durea numai când era atinsă şi şchiopăta peste tot prin împrejurimi, vorbind şi iar vorbind, acceptând posomorât lecţiile Morwennei şi lăsându-se în general stăpânit cu greu.

George urmărea toate aceste lucruri cu o privire detaşată. Faptul că Morwenna refuza ezitantă să-l accepte pe Osborne Whitworth nu-i schimbase cu nimic atitudinea faţă de ea. Era curtenitoare, uşor rece – aşa cum fusese întotdeauna –, dar deloc ostilă. De obicei, el îşi impunea punctul de vedere şi nu dorea deloc să fie considerat iraţional, mai ales de către Elizabeth. Astfel încât pentru moment nu mai discutară nimic. Dar, de când Morwenna se întorsese la Trenwith se mai întâmplaseră multe lucruri fără ştirea lui George. În trei săptămâni avuseseră loc trei întâlniri cu Drake, care îl vizita pe Geoffrey Charles în fiecare duminică şi, din pricină că acesta fusese reţinut la pat, o văzuse după aceea în fiecare seară câte o jumătate de oră singură, în salonul din spate.

Fuseseră întâlniri tensionate, încărcate de emoţie,

ceea ce făcuse ca relaţia lor să se dezvolte mult mai repede. Ea nu-i spusese nimic despre vreun rival, pentru că practic rival nu era cuvântul potrivit. Cum ar fi putut fi Drake un pretendent la mâna ei? Şi cum ar fi putut fi Osborne un pretendent la iubirea ei? Dar în cursul acelor întâlniri, conştientă de ameninţarea iminentă la adresa întâlnirilor lor, şi totuşi incapabilă să reziste tentaţiei de a-şi explora propriile sentimente, îşi urmase instinctele sau le dăduse frâu liber mai mult decât o făcuse vreodată, sau ar fi făcut-o în mod normal dacă Drake ar fi fost un tânăr care o curta conform convenienţelor. Faptul că primea un tânăr şi stătea cu el fără ca rudele ei mai în vârstă să ştie era compromiţător pentru situaţia şi onoarea ei la care el nu ar fi putut aspira niciodată. Dar în cursul acestor întâlniri trăia nişte sentimente adânc înrădăcinate în sufletul ei pe care de-abia şi le putea stăpâni. Banii şi situaţia făceau oare *îndreptăţită* căsătoria cu un bărbat pe care nici măcar nu îl plăcea, dăruirea trupului ei într-un fel pe care de altfel nu-l înţelegea deloc, împărtăşirea unei intimităţi inimaginabile, numai pentru că rudele ei mai vârstnice hotărâseră aşa? Era *greşit* să te căsătoreşti – sau cel puţin să iubeşti – un muncitor viguros, onest, curat şi tânăr pentru că nu avea bani şi exista o diferenţă de poziţie socială şi educaţie? Era *greşit* să iubeşti, să iubeşti în felul ăsta, aceste întâlniri îmbătătoare, savuroase şi foarte sentimentale trebuiau să înceteze pentru totdeauna?

La a doua întâlnire stătuseră amândoi pe canapeaua dărăpănată şi vorbiseră nimicuri timp de aproximativ cinci minute, iar apoi el începuse să-i sărute mâna şi apoi gura. Sărutările erau caste încă, dar castitatea se pierdu în emoţiile pe care acestea le stârniră. Stăteau pe canapea amândoi – lipsiţi de răsuflare, ameţiţi, îmbătaţi, fericiţi şi trişti; şi pierduţi.

După ce el plecase, ea îşi dăduse seama că orice ar fi simţit în legătură cu căsătoria cu domnul Whitworth nu era o scuză pentru a-i permite oricui altcuiva această libertate. Nu degeaba fusese crescută într-o casă religioasă şi se rugase mult cât timp fusese la Truro. O făcuse mai ales

pentru a căpăta putere să reziste presiunii exercitate de familie; iar acum se întreba cu vinovăţie dacă de fapt rugăciunile ei nu fuseseră pentru a fi îndrumată şi sprijinită într-o hotărâre la care ajunsese fără ajutorul lui Dumnezeu. Acum avea nevoie de un alt soi de putere, puterea de a rezista ispitelor cărnii – orice ar fi putut însemna asta – puterea de a-şi păstra echilibrul, puterea de a fi în stare să continue să reziste împotriva unei căsătorii pe care nu şi-o dorea, fără a ceda unei mezalianţe care nu putea duce decât la dezastru.

Peste toate acestea sosise în sfârşit de la mama ei şi o scrisoare lungă, chibzuită, calculată, dar care nu-i aducea nicio alinare. Bineînţeles că nu trebuia să se mărite cu cineva cu care nu dorea. Bineînţeles că nu trebuia să se mărite în grabă. Dar... şi apoi urmau darurile. Vicarul murise aproape lefter. Prin bunăvoinţa unui frate, doamna Chynoweth nu rămăsese falită, dar mai avea trei fete de crescut. Niciuna dintre ele nu va avea o situaţie. Toate fetele vor trebui să-şi caute de lucru ca guvernantă sau preceptor de vreun fel. Vor fi norocoase să-şi găsească un post atât de încântător de plăcut ca al ei. Iar fără bani, perspectivele lor de măritiş nu erau prea mari. Să fii toată viaţa guvernantă nu era un viitor pe care şi l-ar fi *dorit* pentru vreuna dintre fetele ei. Dar în cazul *ei,* al Morwennei, perspectiva se schimbase cu totul. Prin generozitatea domnului Warleggan i se oferea o zestre substanţială. Odată cu ea venea şi căsătoria cu un tânăr preot în ascensiune – cu aceeaşi credinţă în biserică la fel ca ea –, nici el lipsit de bani şi cu speranţe de mai bine atunci când mama lui murea, şi pe deasupra şi de familie bună. Cu această căsătorie venea şi un vicariat bun în cel mai select oraş din ţinut, o poziţie socială, o casă, copii, tot ce ai fi crezut că-şi putea dori o tânără. S-ar putea ca împrejurările să devină de asemenea natură încât să fie posibil ca în timp să o ia pe una dintre surori acolo ca să-i îngrijească pe copiii *ei.*

Trebuia să se gândească bine înainte de a refuza toate aceste lucruri şi trebuia să se roage pentru a fi

îndrumată, aşa cum se vor ruga toţi.

Între timp, încheia doamna Chynoweth, îi scria cu aceeaşi poştă lui Elizabeth sfătuind-o să o trateze cu blândeţe pe fiica ei şi propunând un răgaz de două luni înainte de a-i cere să ia hotărârea finală.

Aşa că la a treia întâlnire cu Drake avu o tentativă mai reuşită de a-şi păstra luciditatea. La început reuşi pe deplin, astfel încât el fu rănit şi dezamăgit. Dar acest lucru nu dură mult. În sufletul ei, ceva îi spunea: „Dacă tot urmează să pierd toate astea, nu este scuzabil să mă bucur de ele cât timp mai pot?”

*

George se întorsese marţi, iar broaştele fură îndepărtate miercuri. Tom Harry continua să-i spună neîncetat lui George şi oricui altcuiva care l-ar fi ascultat că nu putea înţelege cum de erau atât de multe. George îl bodogăni şi nu-i mai spuse nimic, dar se trezi în linişte în dimineţile de joi, vineri şi sâmbătă. Duminică broaştele erau din nou înapoi.

Atunci îl apucă o furie nemaipomenită şi le-ar fi tras o mamă de bătaie lui Tom Harry şi lui Paul Bilco, dacă fratele mai mare al lui Tom nu ar fi venit la el cu o scuză ieşită din comun şi cu o posibilă explicaţie.

— Astea nu-s broaştele râioase de care am scăpat anu’ trecut, dom’le. Astea-s broaşte obişnuite, ca alea care trăiesc în heleşteiele din Marasanvose.

— Şi? spuse George nerăbdător.

— Păi, poate că au venit aici. Brotacii şi broaştele râioase sunt animale ciudate. S-au înmulţit aici pentru mai bine de juma de secol. Sau poate… Sau poate că au fost aduse aici din răutate.

George îşi privi servitorul, care încerca stânjenit să nu-l privească pe George.

— Pentru ce şi-ar dori cineva să facă asta?

Harry nu ştia. Nu era rolul lui să furnizeze explicaţii. Dar George nu avu nicio dificultate în a-şi da singur răspuns

la întrebare. O casă de rugăciune luată pentru a fi făcută magazie şi membrii ei alungaţi? O mină închisă şi familiile ducându-şi existenţa din ajutorul parohial? Potecile de pe domeniul lui închise şi gardurile ridicate? Oricare şi toate acestea ar fi putut da naştere unei dorinţe copilăreşti de răzbunare.

— Cât de departe e Marasanvose?

— Cel mai apropiat iaz e la peste cinci kilometri.

— Ar fi putut veni de atât de departe?

— Păi, dom'le, cre' că ar fi putut, dar nu cre' că au *făcut-o.*

George privea eforturile jalnice ale servitorilor să-i de a le prinde din nou în iaz.

— Vreau să stea cineva de pază, Harry, spuse el. Din seară până în zori. Pentru că tot e responsabilitatea lor, lasă-i pe Tom şi pe Bilco să facă de pază.

— Da, dom'le. Să-mi fie cu iertare, dom'le, dar dacă de vină este străduania unor vagabonzi, probabil că n-o să se întoarcă înainte de marţea sau miercurea viitoare. O să lase o zi sau mai multe până data viitoare – aşa cum au făcut acum.

— Lasă pe cineva de pază în fiecare noapte până când o să vină. Fratelui tău o să-i facă bine să rămână treaz mai mult decât îi este obiceiul.

— Da, dom'le. Prea bine, dom'le.

Aşa că mai trecu o zi, care fu exact precum cea de miercuri. Era o zi nemaipomenit de însorită şi proaspătă de primăvară, dar bucuria din casă nu era prea mare. Geoffrey Charles intră în bucluc pentru că părăsea tot timpul încăperea şi şchiopăta în sus pe scări spre dormitorul lui. Se plânse de o uşoară durere de stomac, care o sperie pe mama lui, dar în realitate singura cauză a acestei dureri de stomac era râsul pe care şi-l înăbuşea. Pentru că Morwenna nu dorea să împărtăşească bănuielile lui, i-ar fi plăcut la nebunie să facă acest lucru cu mătuşa Agatha, dar îi pierea tot curajul când se gândea că trebuie să strige în urechea ei, iar Lucy Pipe era posibil să fie prin preajmă.

Faptul că George a trebuit să afle în aceeaşi zi de

vizitele săptămânale ale lui Ross a fost o întâmplare nefericită. Elizabeth aflase de ele din prima zi în care s-a întors, dar s-a gândit că era mai prudent să nu-l informeze. De când se întorsese, George n-o văzuse pe mătuşa Agatha. Dar în această duminică însorită ea se simţise tentată să se împleticească pe scări în jos în braţele lui Lucy Pipe şi era singură în salonul mare atunci când George trecu pe acolo după ce fusese la heleşteu să vadă câte broaşte prinseseră paznicii lui de vânătoare.

După aceea urmă o discuţie sau mai degrabă un monolog care avu drept consecinţă o înfruntare între Elizabeth şi soţul ei care se albise la faţă de furie.

— Ştiai că Ross Poldark a venit aici frecvent cât timp am fost plecaţi?

Ea roşi.

— Am aflat de la Lucy. M-am gândit că n-o să iasă nimic bun dacă fac din asta o problemă.

— Adică dacă îmi spuneai mie?

— Da. E de domeniul trecutului. Acum nu se mai poate face absolut nimic.

— Obraznic şi înfumurat… *Să vină* aici, când ştie că nu este dorit – să-şi *croiască drum cu forţa* aici, să umble brambura pe proprietatea mea, să cutreiere prin casă, să dispună nestingherit de ea, să dea ordine şi să-mi hărţuiască servitorii, să bage de seamă ce s-a făcut pe aici, să ne fi cotrobăit fără îndoială prin birouri şi să fi stat în fotoliile noastre – şi să se fi folosit de casă ca şi când ar fi fost a lui. Dumnezeule! Este insuportabil!

Elizabeth se aplecă deasupra copilului, prefăcându-se că îi cercetează faţa adormită.

— Dragul meu…

— Da?

— Sunt de acord cu iritarea ta, o înţeleg, deşi poate că nu o resimt aşa de tare ca tine. Nu avea niciun drept să intre în această casă fără permisiunea ta. Dar din nefericire i-am oferit o scuză – nimic mai mult, dar a fost o scuză – lăsând-o pe mătuşa Agatha singură…

— Dar erau aici servitorii! Avea propria ei servitoare.

— Dacă îmi dai voie să termin, aveam de gând să spun singură fără vreo rudă sau prieten. Bineînţeles că avea servitori, inclusiv pe Lucy Pipe, şi asta ar fi trebuit să fie de ajuns, dar înţelegi, nu-i aşa, că tocmai asta i-a oferit ocazia să se comporte în mod autoritar aşa cum îi e obiceiul. Pe lângă asta, fără a avea vreo justificare, el consideră această casă ca pe a familiei lui pentru că a fost a bunicului lui şi şi-a petrecut mult timp aici când era copil. O cunoaşte îndeaproape – cred că mai bine decât mine – şi nu am nicio îndoială că, dacă nu i s-ar fi dat voie să intre pe uşa din faţă, ar fi reuşit să pătrundă înăuntru prin alte mijloace. Îţi aminteşti cum a venit odinioară peste noi.

— Vrei să spui că nici măcar acum, chiar dacă suntem aici, nu am mijloacele de a-l ţine la distanţă?

— Nu cred că va încerca să vină. Nu dacă e cu capul pe umeri. Nu dacă a vorbit serios anul trecut. Dar cred că dacă Agatha mai trăieşte un an trebuie să facem alte planuri pentru ea. Nu trebuie să-i oferim o scuză.

George îşi privi şi el copilul. De când începuse să se însănătoşească, Valentine luase în greutate şi în somn arăta foarte frumos. Ca unul din acei îngeri pe care George îi văzuse pictaţi pe tavanul unei reşedinţe din Greenwich. Cu mâinile grăsuţe împreunate şi cu buzele ţuguiate pentru a sufla în trâmbiţa lui Gabriel. Era brunet ca tatăl lui, dar foarte alb la faţă, cu părul frumos şi cârlionţat care îi încadra urechile, ochii şi ceafa. Ca întotdeauna, această privelişte îi dădea lui George un sentiment de împlinire. Acesta îi potoli, dar nu-i putu înăbuşi complet furia din acea zi. Se pronunţase împotriva lui Ross mai vehement decât o făcuse vreodată în timpul căsniciei lor şi, deşi nu se putea lupta cu sentimentele lui Elizabeth, i-ar fi plăcut să se lupte cu calmul ei.

— Dacă Agatha mai trăieşte un an! Nu mă îndoiesc că eşti cu totul la curent cu ce pune la cale pentru august!

Copilul adormit se mişcă, iar Elizabeth trase pătura peste el.

— Mi-a spus. Presupun că este normal să-ţi doreşti o astfel de aniversare.

— În casa noastră. Cu servitorii noştri!

— Este casa ei, George. Înaintea mea, înaintea ta, înaintea lui Ross. Spune că va plăti…

— Oh, va plăti! Asta n-ar fi nimic. Probabil că eşti conştientă că, de când am venit aici, cu multă vreme înainte de a ne căsători, a pornit o luptă personală împotriva mea. Mă urăşte pe mine şi familia mea şi îmi poartă pică fiindcă stăpânesc ceea ce ea consideră casa familiei Poldark. Ba chiar mai mult, acum îşi revendică dreptul de a-şi sărbători a o sută aniversare aici, folosindu-se de casă ca şi când ar fi a ei şi invitându-şi toţi prietenii împuţiţi şi decrepiţi!

Elizabeth zâmbi.

— Dragul meu, toţi prietenii ei împuţiţi şi decrepiţi simt morţi şi duşi de mult. Cei pe care îi va invita vor fi probabil oameni mai în vârstă din ţinut pe care îi cunoaştem şi noi.

— Şi Ross Poldark?

— Ross Poldark?

— Tocmai mi-a spus că are de gând să-l cheme la petrecere.

Elizabeth îşi netezi părţile laterale ale rochiei.

— Oh, Doamne!

— Şi pe soţia lui. Şi pe cei doi copii.

Valentine începu să se foiască şi se trezi. Zgomotul vocilor îl trezise. Chiar era timpul să fie trezit şi hrănit, dar doctorul Behenna îi sfătuise să-l lase să doarmă cât putea şi adăugase puţină tinctură de opiu diluată în doctoria lui pentru noapte, făcând astfel ca recomandarea lui să devină mai eficientă.

— Nu cred că o să vină, spuse Elizabeth. Îl subestimezi.

Clătină din cap.

— Nu. Nu cred că o să vină – nu şi n-o va aduce pe Demelza.

— De ce nu? Asta îi va da ocazia pe care şi-o doreşte de a mă insulta şi mai tare decât a făcut-o până acum.

Ea oftă.

— Poate că ar trebui s-o vedem ca pe o şansă de a aplana vechiul conflict.

El o privi cu atenţie.

— Îţi doreşti acest lucru?

Era o întrebare foarte importantă pentru el.

Valentine deschise ochii, îi văzu uitându-se la el şi deodată zâmbi. Iluzia inocenţei angelice se topi complet. George îl luă imediat în braţe şi îi întinse un deget pentru a fi apucat cu mâinile grăsuţe.

Elizabeth spuse:

— Aş fi mai fericită dacă nu i-aş mai revedea niciodată. Aş fi mai fericită dacă nu am locui atât de aproape de ei. Dar dacă Agatha îşi doreşte, în mod sigur vor trebui invitaţi. Şi dacă vin, în mod sigur va trebui să încercăm să ne ascundem neplăcerea şi să trecem peste eveniment cum se va putea. Cearta de acum doi ani a fost în centrul discuţiilor din ţinut. O reconciliere de formă măcar ar mai linişti discuţiile pe tema asta.

— Şi asta îţi doreşti?

— Nu spun că asta îmi doresc. Dar nu-i putem refuza Agathei petrecerea aniversară. S-ar răspândi cam peste tot vorba că am refuzat-o şi ne-ar face mai mult rău decât o jumătate de duzină de certuri.

În dimineaţa aceea mai târziu, după ce îşi făcuse plimbarea călare însoţit de Tankard, în timpul căreia vizitase o serie de cătune îndepărtate şi împărţise mici pomeni bine chibzuite, George se întoarse şi văzu patru bărbaţi căutând cu plasele prin heleşteu. Un gând îi trecu prin cap. În iarna asta Ross Poldark fusese adeseori aici. Discutase de multe ori cu bătrâna Agatha sus în camera ei. Când heleşteul fusese curăţat prima dată de broaşte, Agatha se plânsese că acestea erau de un soi deosebit şi fuseseră aduse aici din Hampshire de tatăl ei şi că era ruşinos să pui să fie omorâte. În timpul discuţiilor ei apropiate cu Ross din această iarnă era foarte posibil ca ea să i se fi plâns. Nu ar fi fost posibil ca el să fie responsabil pentru această glumă practic gratuită şi copilărească?

Nu prea părea să fie stilul lui; şi totuşi, cu cât George

se gândea mai mult, cu atât mai mult lucrurile păreau să se lege. Cine altcineva ar fi putut afla de aversiunea lui? Cine altcineva, dintre oamenii din sat, ar şti sau i-ar păsa de faptul că se făcuse curăţenie în heleşteu? În mod sigur, cine altcineva ar fi avut minte să plănuiască lucrul ăsta, să aducă înapoi în heleşteu broaştele râioase special pentru a-l întâmpina la întoarcere. Deşi era o glumă ridicolă şi copilărească, demonstra un nivel de gândire şi ingeniozitate. Şi răutate.

*

Întors la grajduri trimise după Harry Harry.

— Dom'le?

— Fii atent. Vreau ca acelor doi oameni care vor sta de pază noaptea să li se adauge şi alţii. Vreau cinci oameni. Şi vreau să fii şi tu cu ei.

— Eu, dom'le? Da, dom'le.

— Ai înţeles? Să fiţi cinci. În fiecare noapte din săptămâna viitoare. De la amurg până în zori. Anulaţi-vă îndatoririle din timpul zilei. Vreau să fiţi cu toţii proaspeţi şi vigilenţi ca să faceţi de pază toată noaptea.

— Da, dom'le.

— Şi Harry! Dacă prindeţi pe cineva şi opune cât de puţină rezistenţă nu-l trataţi cu blândeţe. Adu-ţi aminte că mi-a încălcat proprietatea, a braconat şi s-a opus arestării. Un cap spart şi câteva oase rupte n-ar fi deloc ceva ieşit din comun.

— Nu, dom'le. Bizuiţi-vă pe mine, dom'le.

— Dar... încercaţi să nu treziţi toată casa. Nu vrem să le deranjăm pe doamne.

Capitolul 20

Săptămâna trecută fusese lună, dar acum răsărise prea târziu ca să mai fie de folos în prima parte a nopţii.

Erau însă vreo câteva stele împrăştiate pe un cer inconsistent şi o vreme cu vânt. Era suficientă lumină pentru scopul lui şi poate era mai sigur decât să umble printre umbrele lungi pe care le arunca luna.

Drake se culcase devreme şi se trezi cam pe la zece când fratele lui dormea dus primul somn. Era greu să te certi cu Sam, şi chiar nici nu avuseseră vreo ceartă de la începutul acestei afaceri. Doar durere. Doar tristeţe. Doar regrete, că chiar fratele lui Sam, care păruse să-l accepte pe Hristos cu totul, a cărui credinţă păruse atât de sigură, de înrădăcinată în inima şi sufletul lui, lăsase convingerea să se erodeze până când ajunsese chiar în valea umbrelor.

Un timp Sam se rugase cu el şi discutase cu el, explicându-i că inima lui e ca o grădină din care fusese demult tăiat copacul răului. Rămăsese însă un ciot, şi din ciotul acela, deşi doar vag presărat cu pământul căinţei, puteau răsări, şi cu siguranţă răsăriseră, lăstari puternici şi păcătoşi care ameninţau să sufoce şi să ucidă florile spiritului. Drake să aibă grijă! S-o smulgă din timp, altfel rămăşiţele mortale ale minţii lui carnale devin nestăpânite şi el va fi pe vecie pierdut Satanei şi iadului.

Argumentele lui Drake în acest caz erau că nu simţea că păcătuieşte prin acţiunile lui. Faptul că se întâlnea cu o tânără femeie cu o gândire religioasă diferită era poate regretabil; dar dacă lucrurile vor merge vreodată mai departe, cine ştie, poate cu timpul ar putea fi convertită? Căsătoria nu era un păcat. Uniunea dintre doi oameni nu era un păcat. Dragostea nu era un păcat. Faptul că se întâlnea cu o tânără dintr-o clasă socială complet diferită şi într-o situaţie care făcea căsătoria aproape imposibilă era chiar şi mai regretabil. Dar era ceva nevinovat. (Sau aproape nevinovat.) Era gata să admită că din cauza acestei preocupări începuse să aibă o perspectivă prea carnală asupra vieţii. Dar nu era pregătit să recunoască, aşa cum insista Sam, că viaţa asta era numai pregătirea pentru cealaltă. Drake iubea viaţa asta; îi plăcea totul la ea: apusurile de soare, răsăriturile de lună, strălucirea aurie a grâului copt în bătaia vântului, lucirea neagră precum

cerneala a aripilor unei muşte albăstrii, gustul proaspăt al apei de izvor, să se aşeze şi să se întindă pe spate când era obosit, să se trezească dimineaţa cu perspectiva unei noi zile, să mănânce pâine proaspăt coaptă, să simtă marea rece învolburându-i-se în jurul picioarelor, să coacă un cartof în cenuşa unui foc şi să-l cojească şi să-l mănânce cât încă era prea fierbinte ca să-l ţină în mână, să se plimbe pe stânci, să stea la soare, să lucreze o bucată bună de lemn, să facă să sară scântei din oţel. Ar mai fi putut adăuga încă cincizeci de astfel de plăceri.

Şi printre lucrurile pe care le iubea era o fată, iar asta era cea mai mare dragoste dintre toate. Erau multe lucruri regretabile în această relaţie, dar el nu simţea că păcătuieşte. Poate că în paradis erau multe alte lucruri grozave, dar el nu şi le putea închipui.

Aşa că Sam şi Drake căzuseră de acord că au păreri diferite. Când era acasă, Drake încă mai participa deplin la viaţa acelui grup; încă mai lucra voluntar la fundaţia pentru noua casă de rugăciune de pe deal; încă se ruga cu Sam în fiecare seară. Sam renunţase însă să mai încerce să controleze tot ce făcea Drake în alte momente; iar atunci când îl apuca să se scoale în toiul nopţii şi să plece din căsuţă, Sam nu comenta. Nu putea gândi de rău cu adevărat despre fratele lui; şi de fapt, după faţa lui Drake dimineaţa, Sam reflecta că diavolul nu-l prinsese prea tare în gheare.

Era a treia oară când Drake lipsise de acasă. Era genul de glumă savuroasă care îl amuza. George Warleggan, cu care nu vorbise niciodată şi pe care-l văzuse doar la biserică, devenise un soi de balaur. Acesta era singurul mod în care putea să încerce să taie capul balaurului.

La început Drake se gândise s-o facă numai o dată. Împrumutase două coşuri pentru peşte de la bătrâna Betsy Triggs şi o bucată de năvod pentru sardine de la un om din Sawle. Cu năvodul şi cu ajutorul unui par şi al câtorva bucăţi de lemn făcuse un fel de plasă rudimentară de prins crevete. După aceea, totul era uşor. Brotăceii şi broaştele

râioase se împerecheau târziu anul ăsta şi viermuiau în cele trei iazuri legate între ele de la Marasanvose. Prindea vreo două duzini şi punea în fiecare coş câte o duzină, apoi lega deasupra o bucată de pânză de sac. După care, p-aci ţi-e drumul. Era înapoi în pat în ceva mai mult de două ore.

I se păruse amuzant şi spera să funcţioneze. Era foarte posibil ca broaştelor râioase să nu le placă mutarea şi să se întoarcă la locul lor până dimineaţă. Dar iazul de la Trenwith fusese casa lor de fapt, şi se gândea că n-o să aibă nimic de obiectat. Sigur că ştia că-şi asumă un risc, şi încă un risc exagerat faţă de amuzamentul şi satisfacţia pe care le aduceau gestul. Încălcarea proprietăţii reprezenta o infracţiune gravă, mai ales când se petrecea noaptea. Dar de acum cunoştea moşia Trenwith foarte bine, căci explorase terenurile în vizitele lui, pe drumul spre şi de la conac. Deşi era înalt, se mişca rapid şi în linişte şi era convins că e mai deştept decât orice paznic stângaci care s-ar fi întâmplat pe acolo. Riscul unor câini era mic, fiindcă lui George nu-i plăceau câinii. Nu erau decât vreo doi terieri care aparţineau familiei Harry, şi se părea că sunt mai tot timpul închişi.

Miercuri se întreba dacă vizita lui fusese remarcată, dar vineri, când se întorcea la căsuţă, îl aştepta un bilet de la Geoffrey Charles. Probabil că fusese adus de unul dintre servitorii din casă.

Dragă Drake,

Am fost aşa de bucuros miercuri! În iaz erau broaşte şi unchiul George a fost din cale-afară de furios! Tu ai fost? Am râs aşa de mult că am fost trimis în camera mea. Tom şi Paul au avut mari probleme că nu au curăţat iazul. Au stat în el toată ziua, prinzând broaştele. Le-au prins pe toate vii. Dragă Drake, când putem să ne întâlnim şi să mergem la Marasanvose?

Cu drag,

Geoffrey Charles

Cu un alt scris, cineva mâzgălise în grabă dedesubt.

Dacă tu ai fost, nu ar fi trebuit *s-o faci. M.*

Aşa că o făcu din nou sâmbătă noaptea. Poate că era un pic mai riscant fiindcă în mod evident paznicii de vânătoare aveau parte de învinuiri, iar Geoffrey Charles, de distracţie. De data asta, deşi era mai întuneric decât marţi, luna răsărise înainte să ajungă el la iazul de la Trenwith, aşa că Drake procedă cu multă grijă. Nimeni nu-l văzu însă venind şi plecând, aşa că lăsă broaştele, cel de-al doilea dar pentru amuzamentul lui Geoffrey Charles.

Şi s-ar fi putut sfârşi aşa, fără altă scrisoare care să-l încurajeze sau să-l prevină. Dar lucrurile s-au aflat, aşa cum se întâmplă întotdeauna când într-o casă sunt angajaţi săteni. Polly Odgers a vorbit cu tatăl ei, Lucy Pipe a vorbit cu fratele ei. Chiar Nanfan a aflat povestea de la Beth Bate, al cărei soţ, Saul Bate, era grădinar la conac. Toată lumea şuşotea şi îşi dădea cu presupusul. Oamenii de la ţară nu credeau într-o invazie de broaşte râioase de pe câmpurile învecinate. Astea erau broaşte de la Marasanvose şi nu săriseră pe cele patru picioare ale lor până acolo. Era o glumă. O glumă bună, şi ceea ce făcea lucrurile mai interesante era că nimeni nu ştia cine-i făptaşul. Oamenii vorbeau şi făceau haz pe seama faptului că ploua cu brotaci şi broaşte râioase, deşi cerul era senin, şi cum domnul Warleggan ar fi trebuit să deschidă una dintre morile lui unde să le transforme în carne pentru bucătăria lui. Şi aşa mai departe.

Prin urmare, Drake simţea că merită s-o mai facă încă o dată.

Broaştele râioase şi brotacii erau foarte guralivi în noaptea aceea. Genul ăsta de vreme le plăcea: aerul proaspăt şi umed, deşi încă era răcoare. Drake puse cele două coşuri jos şi se apucă de treabă. Nici nu prea era nevoie să se ude pe picioare. În semiîntuneric, peste tot în jurul lui orăcăiau şi făceau bule la suprafaţa apei şi, deşi

tăceau când se apropia el, erau uşor de prins când încercau să fugă. Ca şi altă dată, avu grijă să nu le prindă în plasă pe cele mai gălăgioase, fiindcă altfel ar fi avut o grămadă de masculi care, trezindu-se lipsiţi de membrii de sex opus, n-ar mai fi avut motiv să-şi continue cântecele de dragoste.

Când coşurile fură pline, le legă deasupra câte o bucată de pânză de sac, apoi ascunse plasa între crengile unui copac şi îşi începu drumul împovărat. Ostaticii lui, grămadă unii peste alţii pe fundul coşurilor, erau tăcuţi.

Erau aproape cinci kilometri până pe moşia Trenwith, şi se strecură cu grijă pe poarta aflată nu departe de dumbrava unde vorbise prima oară cu Morwenna şi cu Geoffrey Charles. Acum călca mai cu grijă, evitând crengile uscate şi fiind atent la umbrele misterioase. Se gândea că probabil în noaptea asta cineva o să stea de pază; dar dacă chiar o făceau, probabil că era pe lângă iaz.

Iazul era mărginit pe două laturi de peluză, pe o a treia de o porţiune de teren deschis bine bătătorit de vite în zilele de demult; şi cu clădirile fermei în vecinătate. Pe a patra latură, unde iazul era cel mai îngust, iar izvorul minuscul care-l alimenta picura într-un şanţ îngust plin cu pietriş, crescuseră tufe de păducel, orz sălbatic şi vreo câţiva pini devastaţi de vânt; de celelalte ori din partea asta se apropiase înainte să le dea drumul ostaticilor lui să ajungă cu un pleoscăit uşurel în libertate, unul câte unul, în iarba subţire de la capătul iazului. De data asta fu prevăzător şi lăsă jos coşurile la vreo treizeci de metri mai în spate lângă un şopron izolat, după care făcu un tur preliminar.

Era trecut de miezul nopţii şi casa era în întuneric cu excepţia unei singure licăriri într-o încăpere de sus pe care Drake n-o mai văzuse folosită. Se strecură prin stânga şi văzu că nu e nicio lumină în partea laterală a casei sau deasupra grajdurilor unde dormeau servitorii. Un vânt noptatic subţire şi uscat foşnea prin iarbă, însă nu aducea încă voioşia primăverii care se chinuia să-şi intre în drepturi. După ploaia de ieri călca uşor, ca pe un burete, aşa că riscul să păşească pe vreo creangă uscată era mai

mic. În depărtare marea se lovea cu zgomot de mal.

Îl zări pe primul bărbat aproape imediat: o siluetă care se sprijinea de uşa celui mai apropiat grajd. Omul era prea departe că să poată fi foarte eficient, dar se retrăsese probabil acolo ca să se ferească de vântul rece. Nu avea să fie greu să lase broaştele fără să-l deranjeze. Dar oare paznicii de vânătoare stăteau de veghe singuri? De obicei, la fel ca porumbeii, erau perechi.

Era posibil ca al doilea om să fie mai conştiincios decât colegul lui. Sau poate că făceau cu rândul la veghea mai îndeaproape. Ei, şi dacă unul se adăpostea lângă uşa grajdului, celălalt era probabil în raza lui vizuală, aşa încât im semnal stabilit... Drake trecu cu grijă în revistă cele câteva ascunzişuri la îndemână. Copac, zid, tufiş, stâlp de piatră, copac, copac, căruţă, zid, şopron, tufiş, ah... îl văzu. Celălalt bărbat şedea foarte aproape de iaz, astfel încât capul lui nu trecea peste înălţimea tufişului care-l ferea de priviri. Nici nu se clintise, şi numai o mişcare scurtă din cap îl trădă.

Treaba asta avea să fie mai complicată. Pur şi simplu nu putea să dea drumul la broaşte în iaz fără să fie văzut. Tot ce putea face acum era să se apropie la adăpostul tufişurilor şi să le lase să alunece uşurel în izvor, sperând că vor urma cursul firesc al lucrurilor şi se vor îndrepta spre iaz urmând firul de curgere a apei. Drake se întoarse cu grijă şi se ciocni de un bărbat.

— Te-am prins! spuse o voce răstită, iar o mână îl apucă de braţ.

Mişcarea bruscă pe care o făcuse fără teama vreunui pericol îl salvă de capturarea imediată. Îşi trase cu putere braţul, sfâşiindu-şi manşeta hainei; o bâtă mare îi şuieră pe la urechi, îi atinse uşor braţele şi se lovi cu zgomot de zid. Se feri şi căzu grămadă în mâini şi genunchi, pe jumătate alergând, pe jumătate rostogolindu-se spre casă. Brusc, un alt bărbat în calea lui; făcu un salt lateral exact la timp. Locul viermuia de indivizi. Paznicii de vânătoare, constată destul de tardiv, nu vânau întotdeauna doar în perechi.

Acum era pe drumul principal, în văzul tuturor; îl

împresurau din toate părţile. Se răsuci la nouăzeci de grade şi ţâşni spre zidul jos de dincolo de straturile de flori. Doi dintre bărbaţi alergară ca să-i taie calea, dar fură învinşi de teamă şi de picioarele lui lungi: era dincolo de zid, în teren deschis, alergând să-şi salveze viaţa pe primul din cele două câmpuri care duceau la dumbrava unde o întâlnise prima oară pe Morwenna. Nu aveau câini; pentru asta trebuia să fie recunoscător.

Dar încă nu ieşise din pădure – nici măcar nu intrase – când o altă siluetă apăru în câmp din direcţia drumului principal – călare, venind spre el ca să-i taie orice cale de scăpare. Drake viră brusc spre colţul îndepărtat unde terenul cobora abrupt. Aici era ruina unei vechi mori de vânt, părăsită demult şi cândva sluţită de foc. Nicăieri, niciun adăpost în direcţia aceea, dar, după ce va trece rapid peste zidul scund din piatră de care se apropia, pentru o vreme nu va putea fi zărit. Moara de vânt dărăpănată, lesne de înţeles, era un loc bun de ascuns, dar dincolo de ea terenul se vălurea până spre St. Ann, îngrădit pentru prima oară de când îşi aminteau oamenii, arat şi semănat cu grâu de primăvară.

Zidul ăsta vechi tipic pentru Cornwall nu avea niciun metru înălţime; pe alocuri dărâmat, ducea înapoi spre clădirile fermei. Se prăbuşi cumva peste el, o luă spre dreapta şi îşi continuă drumul anevoie în patru labe, tăindu-se la mâini în pietre şi cioturi de orz sălbatic. Se târa frenetic, într-o cursă care trebuia să fie nu doar rapidă, ci şi tăcută. În cazul în care călăreţul ar fi sărit zidul, toate eforturile lui ar fi dat greş. Dar era clar că omul nu intenţiona să-şi supună poneiul la asta în miez de noapte; descălecă şi apoi se căţără pe zid, urmat de doi bărbaţi care alergau gâfâind şi care îl ajunseseră din urmă.

Se apropiau, iar Drake rămase culcat pe pământ printre tufele de orz sălbatic şi pietre, economisind aerul fiindcă era deja fără suflu. Abia acum îşi dădu seama de durerea din braţ, unde fusese lovit.

— Pe aici, cred…

— Nemernicu-i în moară, nu-i de mirare… Mai bine ne

despărţim.

— Ai un cuţit cu tine? Pentru şobolanii încolţiţi.

— Tom, du-te la moară! Şi tu, Jack. Eu o să mă duc jos să văd dacă e vreun semn sau zăresc ceva…

Se despărţeau, dar numai în două. Nu voiau o luptă în ruină, unu la unu. Un moment de pauză. Însă numai pentru câteva minute.

Când auzi zgomotul paşilor lor se mişcă. Era la noroc: nu vedea încotro se duceau. Dar nu se auzi niciun strigăt.

Îşi continuă drumul, aplecat şi mai mult. Încerca să-şi dea seama câţi oameni erau după el. Cel puţin cinci sau şase. Pentru moment numărase sigur trei. Dar aproape neîndoielnic călăreţul se va întoarce când nu va găsi nici urmă de el înspre dumbravă şi îşi va da seama că n-ar fi putut ajunge aşa de departe. Unde erau ceilalţi? Încă în jurul casei?

O vreme se aşternu tăcerea împrejur. Pe măsură ce-şi recăpăta suflul, braţul îi zvâcnea mai tare. Ajunse la capătul zidului. Dacă de aici o lua pe scurtătură şi ajungea la grajduri, din câte îşi amintea în spatele casei erau două livezi, apoi încă vreo două câmpuri care urcau la mlaştina ce dădea spre stânci.

Scrută grajdurile întunecate. Necheză un cal, de pe unul din acoperişuri zbură fâlfâind din aripi o bufniţă, altminteri tăcere. Dacă-l

aşteptau, îl aşteptau. Ceilalţi oameni aveau să se întoarcă în câteva minute. Aruncă o privire în spate. Călăreţul nu era încă pe urmele lui. Îşi înălţă privirea spre casă. De aici nu vedea dacă singura lumină mai lucea încă. Care era camera Morwennei? N-o văzuse niciodată, nu aflase niciodată unde doarme. Cea a lui Geoffrey Charles dădea în spatele casei. Bizară, prietenia lui cu băiatul ăsta – nici vorbă să fie doar un pretext pentru chestia cealaltă.

Continuă să meargă, dar nu înspre grajduri. În partea din faţă a casei, lumina dispăruse. Se strecură în partea cealaltă, spre iaz, o ţintă bună pentru puşcă sau altceva de urmărit oameni. Dar erau cu toţii departe, căutându-l într-o altă direcţie.

Dincolo de iaz şi în sus spre izvor. Cele două coşuri erau acolo unde le lăsase, dar înăuntru era mişcare. Ocupanţii lor îşi pierduseră frica şi deveneau agitaţi. Săltă coşurile şi le duse la iaz, dădu deoparte pânza de sac, lăsă broaştele să cadă cu un pleoscăit în apa puţin adâncă de la mal. Una orăcăi aproape de îndată ce o lăsă în libertate.

Cu câte un coş pe fiecare braţ, începu cu mare grijă să dea un ocol doar pe jumătate casei, şi când îl termină o luă spre stânci.

*

Până dimineaţă braţul îi era vânăt, dar se duse ca de obicei în bibliotecă şi reuşi cumva să muncească. Adevărul e că acum erau puţine de făcut, până când Ross avea să ia o hotărâre. Atunci când fusese dat jos acoperişul, descoperiseră, contrar tuturor aşteptărilor, că, deşi pereţii bibliotecii păreau de granit ca aspect, nu erau de fapt deloc din granit, ci erau făcuţi din spărtură de piatră. Aşa se făceau pereţii altă dată, mai primitiv: se ridica din pietre un perete grosolan dublu de gros, cu un spaţiu gol de vreo optzeci de centimetri, acoperit cu mortar deasupra, iar spaţiul gol era umplut cu orice se găsea la îndemână: spărtură de pietre, lut, pământ, roci sterile de la mina locală. Ceea ce rezultase era destul de solid, dar exista o oarecare ezitare dacă să-l folosească ca sprijin pentru încă un etaj. Pe Ross îl enervase să descopere că hala motorului de la Wheal Maiden fusese construită din cel mai bun granit.

În orice caz, Drake se simţea în stare să-şi ocupe timpul, şi totul ar fi trecut neobservat dacă nu s-ar fi întâmplat să fie ziua pentru lecţia lui săptămânală de citit şi de scris. Deşi în prima parte se descurcă de minune, în partea a doua fu copleşit.

— Îţi ţii braţul prea ţeapăn, spuse Demelza. Ţi-e braţul înţepenit? Ce-ai păţit?

— Am alunecat şi am căzut, spuse el. Nu am nimic, doar o vânătaie, dar mi-e mai greu să scriu literele.

— Ia să văd! Nu luă în seamă protestele lui şi îl obligă să-şi scoată vestonul. Oh… Păi, asta e o vânătaie pe cinste, pe care n-o faci de la o căzătură. Ia să… Nu-i rupt?

— Ăăă… Nu. Doar o vânătaie. Abia acum începe să se învineţească, de aia e aşa de închisă la culoare.

— Ar trebui să te legi. Altfel o să se crape pielea şi o să te doară. Găsesc o cârpă şi nişte alifie de busuioc.

După ce termină, spuse:

— Ei, cum nu poţi să scrii azi, o să trebuiască să citim ceva mai mult.

Petrecură ora săptămânală de studiu în salon, şi erau clipe pe care amândoi ajunseseră să le preţuiască. În lunile de iarnă fratele şi sora se apropiaseră. Deseori vedeau lucrurile la fel. Deşi în ţinuturile acelea bărbaţii se maturizau de timpuriu, în unele privinţe el era încă foarte tânăr. Ei îi plăcea vitalitatea lui masculină proaspătă, lipsită de griji. Detesta gândul că era nevoit să se confrunte cu familia Warleggan într-o luptă sterilă şi inegală, şi totuşi nu spusese nimic niciodată, căci i se părea totul atât de zadarnic. Iar acum, fără să se gândească prea mult, rupse tăcerea. Era prea târziu. Dar mereu fusese prea târziu.

— Te mai vezi cu Morwenna Chynoweth?

El înălţă privirea, tresărind:

— Cine ţi-a spus?

— Sam.

— Ah… Sam. Răsuflă uşurat, apoi chipul i se goli de expresie.

— Da.

Ea aşteptă, dar el nu mai scoase o vorbă. Luase cartea din care citise mai devreme şi o răsfoia. Ea zise:

— Nu e bine că s-a întâmplat asta.

— Poate… Poate că asta ar spune cei mai mulţi.

— Drake, nu cred că poate ieşi ceva bun de aici.

— Ce înseamnă bun? replică el. Uneori mă întreb şi eu.

— Ceva bun pentru tine sau pentru ea. Ţine la tine?

— O, da.

Ea spuse:

— M-am gândit de multe ori să zic ceva. Dar, deşi sunt sora ta, poate că nu e locul meu să mă amestec.

— Nici al tău, nici al lui Sam.

— Să nu mă înţelegi greşit.

— Nu, n-aş face aşa ceva. Îmi vrei binele.

— Da, îţi vreau binele. Dar mi-aş fi dorit să fie cineva din altă casă. Cine ştie, poate s-ar fi ajuns la o înţelegere. Dar nu cu familia Warleggan.

— Morwenna nu face parte din familia Warleggan. Aşa cum nici eu nu sunt din familia Poldark.

— Dar sunteţi înrudiţi cu ele, asta-i nenorocirea.

— Certurile sunt lucruri diavoleşti, surioară. Nu ştiu nici părţile bune, nici pe cele rele din povestea asta, dar nu ar trebui să influenţeze viaţa cuiva care crede în Hristos.

— Cu toate astea chiar şi Sam simte că… că această prietenie este nepotrivită.

— Simte că-i nepotrivită fiindcă crede că e carnală, şi în felul ăsta Dumnezeu cade pe locul al doilea. Şi mai simte că-i nepotrivită fiindcă Morwenna nu-i de aceeaşi credinţă şi nu-i mântuită, aşa că m-ar putea îndepărta de credinţa noastră.

— Şi ar putea s-o facă?

Drake clătină din cap:

— Nici nu prea ne-am gândit la asta. Dar sunt mai multe feluri de a-l sluji pe Dumnezeu. Eu cred că doi oameni – un bărbat şi o femeie – în perfectă armonie pot da lumii şi lui Dumnezeu mai mult împreună decât fiecare separat.

Demelza îl privea cu ochi blânzi. Ceea ce spunea el se potrivea aşa de bine cu convingerile şi cu experienţa ei că nu avea nimic de adăugat.

— Morwenna Chynoweth este fiica unui vicar. Ar vrea… ar putea să accepte o viaţă…

— Oh, nu mă întreba surioară. E mai mult decât ştiu în acest moment. Ştiu că n-am nimic să-i ofer… nimic. Pentru mine ăsta este un lucru greu şi amar. Până acum – deocamdată – nu putem să punem la cale mai mult decât viitoarea noastră întâlnire. Şi deseori nici măcar atât. Ceea

ce ar trebui să fie aşa de frumos între noi – un dar de la Dumnezeu, zic eu – este murdărit de temeri şi răzgândiri şi oprelişti ale lumii ăsteia…

Se ridică, ţinând cartea încă în mână, şi se îndreptă spre fereastră.

Demelza spuse:

— Încă ceva, Drake. Dacă vă întâlniţi, nu vă putem împiedica. Este doar între voi, şi nimeni altcineva. Dar unde vă întâlniţi, asta-i altceva. Nu ar trebui s-o faceţi pe domeniul Trenwith, acum că domnul Warleggan s-a întors. Are mulţi servitori, iar căpitanul Poldark a avut parte de primire violentă în două rânduri când s-a dus acolo. Dacă domnul Warleggan ar şti că vii să te întâlneşti cu verişoara lui, atunci s-ar putea să te alegi cu vânătăi şi mai mari decât cele pe care le ai acum pe braţ.

Drake se întoarse pe jumătate:

— Cei s-a întâmplat căpitanului Poldark?

— A… reacţionat la fel. Nu cred că a fost vreun învingător, dar a fost vărsare de sânge.

— Mă prind că a fost…

Demelza care venise în spatele lui, îi luă braţul sănătos:

— Dacă nu vreau să i se întâmple ceva soţului meu, nu vreau asta nici pentru fratele meu. Iar tu nici nu ai fi la fel de puternic ca el ca să rezişti… Aşa că, ai grijă, de dragul meu – şi poate de dragul Morwennei… Ei, dar la ce pagină rămăseserăm? Douăzeci şi doi, nu? Tocmai dăduserăm pagina.

*

Drake se întoarse la Reath Cottage pe la patru. Demelza spusese că nu poate munci cu un singur braţ şi că trebuie să se ducă acasă să se odihnească. Dar trupul lui nu-şi găsea odihna, nici nu dorea odihnă, aşa că se gândi să-şi facă o cană de ceai şi pe urmă să facă o plimbare lungă pe plajă. Fusese aşa de preocupat de alte lucruri că nici măcar nu-şi băgase picioarele în mare din noiembrie.

Sam nu avea să se întoarcă acasă de la mină până târziu.

Scăpără un foc şi aprinse câteva crengi vrăfuite în cămin. Când construise căsuţa, Mark Danieli nu se pricepuse prea mult la aspect, nici că i-ar fi păsat, aşa încât singurul loc de foc şi cămin în acelaşi timp era astfel amplasat că iarna când se făcea focul aveai senzaţia că se face curent din toate părţile: de la uşă, de la fereastră şi de la acoperiş. Dacă pentru a avea căldură şi tihnă stopaseră treptat curentul, venea un moment când brusc creştea temperatura în încăpere. Era momentul când începea să iasă fum.

Era un ulcior plin cu apă pe care Drake o scosese din izvorul de la Mellin în dimineaţa aceea, şi vărsă cu grijă două ceşti într-o cratiţă şi o puse pe surcelele care trosneau. Chiar atunci cineva ciocăni la uşă şi, când se întoarse, îl văzu pe Geoffrey Charles în prag.

Băiatul alergă în braţele lui. Drake încercă să nu se strâmbe de durere în îmbrăţişarea lui, râse şi îl îmbrăţişă la rândul lui, cu priviri nerăbdătoare spre uşă, căutând o altă siluetă.

— Nu e o surpriză? Nu este, Drake? Te miră? M-am strecurat pe furiş. Nu ştie nimeni. *Mon cher,* am aproape unsprezece ani. Nu-i momentul să mă depărtez călare…?

— Domnişoara Morwenna…?

— O ajută pe mama să facă vin de ciuboţica-cucului. Am poruncit să fie înşeuat Santa, iar Keigwin m-a întrebat unde mă duc, dacă să vină cum mine, şi eu am răspuns că oh, nu, doar până la dumbrava de lângă porţi; aşa că apoi am încălecat şi pur şi simplu am venit până aici!

— Dar ştiai unde să mă găseşti, oricum, nu? Muncesc – în zilele normale nu mă întorc de la muncă până la şase…

— Am întrebat. Şi m-am gândit că poate am noroc şi eşti aici. E doar şansa, înţelegi? Ziua mea norocoasă.

— Şi a mea, spuse Drake. A mea, că sunt acasă să-ţi urez bun venit. Fac ceai. Nu vrei şi tu?

Băiatul răspunse că ar fi încântat şi, în timp ce apa fierbea, sporovăiră de una şi de alta. Ca să-şi ascundă dezamăgirea că musafirul lui venise singur, Drake îi povesti

despre problemele legate de curent şi de foc şi râse de încercările lor de a păstra căldura iarna şi de a continua să şi respire în acelaşi timp. Geoffrey Charles privea în jur.

— Drake, arată ca o capelă. E mai degrabă o capelă decât o casă. Nu cred că mi-ar plăcea să locuiesc într-o casă aranjată aşa. Dar, în legătură cu focul, de ce nu săpaţi mai adânc podeaua?

Drake presără în fiecare cană câteva frunze de ceai dintr-o cutie de cositor şi turnă apa fierbinte deasupra:

— Şi pe urmă?

— Se duce pământul de la intrare, şi o să puteţi pune o ţeavă de acolo până la cămin. O acoperiţi şi bătătoriţi bine. După aia puneţi un grilaj – va trebui să fie un grilaj bun – unde o să faceţi focul. Aşa aerul o să intre de afară şi va sufla în sus pe coş. Drake, ai fost din nou azi-noapte?

— Dacă am fost din nou? Nu am lapte, Geoffrey Charles. Vrei să bei fără?

— Erau *mai multe* broaşte! În dimineaţa asta erau *cu zecile* şi făceau un zgomot grozav şi formidabil de tare! Unchiul George îşi ieşise din fire de tot.

— Asta cu căminul e o idee grozavă. O să te faci inginer, băiete? Dar toată cenuşa o să cadă prin grilaj şi o să înfunde ţeava, mă gândesc. Cu asta cum facem?

— O să trebuiască să o curăţaţi, aşa cum se curăţă funinginea de pe coş. Ai fost?

— M-am socotit că norii erau tare urâţi azi-noapte. Mi-am zis, am zis că înainte de cântatul cocoşilor o să plouă cu broaşte[14], şi atunci ce-o să zică conaşul Geoffrey?

Băiatul chicoti încântat, acceptă cana de ceai şi amestecă:

— Râzi de mine! *Tu ai fost,* nu-i aşa? A fost *aşa o* agitaţie de dimineaţă: servitorii alergau, terierii lătrau, paznicii de vânătoare bâldâbâc în iaz după ele! Oho, a continuat tot aşa ore întregi. Unchiul George era aşa de

14 Ploaia cu animale pare să fie un fenomen meteorologic foarte rar, şi de-a lungul istoriei astfel de situaţii au fost relatate în diverse ţări; în engleză, există expresia „to rain cats and dogs“, a ploua cu găleata (n.tr.)

furios! M-am dus în camera mea şi mi-am ascuns faţa în pernă într-un *accès de fou rire!* Dragul meu Drake, cum ai reuşit asta fără să fii prins? Am auzit că au stat treji toată noaptea pândind să prindă pe vreunul care încalcă proprietatea – şi am auzit că aproape au pus mâna pe el. Au fost cât pe ce să te prindă? Zbori? Ai aripi de vrăjitoare?

Dar Drake nu se lăsă momit. Nu ştia dacă băiatul ăsta poate să-şi ţină gura, şi deşi era bucuros să-l lase pe Geoffrey Charles să bănuiască ce voia el, nu recunoştea nimic.

— Şi ce-ţi mai face glezna? S-a vindecat în cele din urmă?

— Nu complet, dar e mai bine decât când m-am lovit. Apropo de zburat prin aer, îţi mai aminteşti de arcul pe care mi l-ai făcut în noiembrie şi cum mi-ai zis că o să-mi faci altul mai bun când o să ai timp, iar eu ţi-am spus că mi-ar plăcea să avem un desen pentru un arc mare, adevărat, ca acelea folosite la Agincourt[15]? Ei bine, acum îl am. E într-o carte pe care mi-a cumpărat-o unchiul George, şi l-am copiat pe hârtia asta ca să vezi şi tu.

Întinseră hârtia pe masa grosolană şi, în timp ce-şi sorbeau ceaiul, o studiară împreună.

— Uite vezi, spuse Geoffrey Charles, am notat toate dimensiunile şi celelalte detalii. Dar mai întâi va trebui să găsim nişte lemn de tisă. Scrie în carte că nimic altceva nu este la fel de bun.

— Dar ăsta e un arc – nu zice şi că e o nevoie de o forţă de aproape treizeci de kilograme? Ar fi prea mult, fiule. N-ai putea să tragi cu el. Poate…

— O să cresc. Când o să plec la şcoală, o să vreau să-l iau cu mine. Cu siguranţă există ore de tras cu arcul, şi ar fi grozav să ajung acolo cu un arc cum se cuvine. Nimeni altcineva, pot să pun prinsoare, nu va avea…

— Totuşi ar fi mai bine să-l facem mai mic. Vreo optsprezece kilograme ar fi mai mult decât de ajuns. Ziceai

---

15 Bătălia de la Agincourt, în Războiul de 100 de ani dintre Anglia şi Franţa (n.tr.)

că pleci la şcoală?

Geoffrey Charles dădu din cap că da.

— Unchiul George caută deja şcoli. O să-mi fie dor de tine, Drake, dar n-o să fie decât pentru un timp, iar când o să vin acasă în vacanţă…

— O să fii prea important ca să mai stai de vorbă eu d-alde ăştia ca mine. Şi domnişoara Morwenna ce-o să facă cât o să fii tu plecat?

— O, nu cred că o să plec decât după ce se mărită Morwenna. Şi n-o să fiu *niciodată* prea important pentru d-alde ăştia ca tine, fiindcă tu eşti prietenul meu cel mai bun. Tu eşti primul meu prieten, primul prieten adevărat şi real pe care l-am avut vreodată. Pe măsură ce voi creşte, voi fi mai independent, voi putea face ce vreau şi n-o să mai fie tot timpul nevoie s-o rog pe mama pentru ceva sau pe unchiul George pentru altceva. Atunci o să pot să te am mult mai *aproape* de mine ca prieten decât acum!

Drake împăturea desenul pe care-l adusese băiatul:

— Domnişoara Morwenna urmează să se căsătorească! Nu înţeleg. Ce vrei să spui?

— Oh, s-a petrecut când eram la Truro. Cu un cleric – Ossie Whitworth. Mie, unul, nu-mi place cine ştie ce – îmi aminteşte de un porumbel. Dar totul a fost aranjat de mama şi de unchiul George înainte să plecăm.

— Şi… ce spune Morwenna?

— Oh, cred că nu are nimic împotrivă. La urma urmelor, fetele sunt făcute pentru căsătorie. Bineînţeles că o să locuiască la Truro, aşa că o s-o văd din când în când. Drake, ai idee de nişte lemn de tisă? Dacă aş putea să fac rost de ceva lemn de tisă…

— O să ţi-l fac eu… cândva… Când o să… când o să…

— Poţi să păstrezi planul. De aceea l-am copiat…

— Geoffrey, când urmează să se căsătorească?

— Morwenna? A, nu cred că au fixat o zi. Cred că au avut loc nişte certuri. Morwenna nu voia să se mărite încă. În orice caz, mă bucur fiindcă nu vreau să o pierd cât timp sunt acasă.

Geoffrey Charles puse cana pe marginea căminului.

Vreascurile din vatră arseseră de tot, şi nu se mai vedea decât o strălucire în inima focului:

— O să-i cer unchiului George o bucată de lemn de tisă. El poate să facă rost de orice.

Ieşiră afară şi stătură de vorbă în soarele capricios. Geoffrey Charles nu observă tăcerile prietenului său. În cele din urmă, Drake spuse:

— Trebuie să pleci, băiete. Altminteri, o să trimită o poteră şi o să zică că eu te-am răpit. Dar vrei să faci ceva pentru mine? Ceva special?

— Sigur că da! *Certainement!* Ce?

— Vreau să-i transmiţi un mesaj domnişoarei Morwenna. Ceva ce am uitat când ne-am întâlnit ultima oară la tine în odaie, iar acum că s-a întors domnul Warleggan acasă nu prea mai îndrăznesc să vin acolo. E doar... doar ceva ce am uitat să-i spun când ne-am întâlnit ultima oară sus la tine în cameră.

Cât timp băiatul aştepta afară, aruncând cu pietre în vale ca să necăjească ciorile, Drake se duse în casă şi, cu un creion împrumutat de la musafirul lui, încercă cu degete tremurânde să caligrafieze literele învăţate de la Demelza. Nici nu mai simţea durerea din braţ.

M. Vrei să ne vedeam la bisric duminc cincii. Io însă aştept. D.

Nu avea cum să sigileze biletul, dar îl legă cu o bucăţică de fundă de la o cămaşă veche de-a lui Ross care-i parvenise prin Demelza. Nu se temea că Geoffrey Charles îl va deschide. Când se duse din nou afară cu peticul de hârtie şi creionul îl rugă pe băiat să i-l dea când era singură, iar acesta promise că aşa va face.

După care Geoffrey Charles se sui pe poneiul lui, iar Drake îi strânse mâna mică şi moale, apoi rămase urmărindu-l pe băiat cum se depărtează, îndreptându-se la trap spre poteca principală ce-l ducea acasă. Intră apoi iar în căsuţă şi se lăsă în genunchi lângă foc, încercând să-l aducă la viaţă din nou. Se duse după câteva bucăţele de

lemn şi nişte şipci pe care le adusese de la muncă şi le puse peste jar; şi imediat, suflând peste vreascuri, se stârni o flacără care cuprinse lemnul cel nou. Rămase acolo. Nu era frig, dar lui îi era frig. La acest moment din an nu era nevoie să însufleţeşti focul, şi dacă ar fi văzut Sam, ar fi spus că e o risipă. După luna martie, nu ardeai lemne decât ca să găteşti, şi în mod obişnuit te duceai la brutar chiar şi pentru asta, doar ca să economiseşti combustibil. Dar lui Drake îi era frig. Începu să tremure. Simţea că are nevoie de focul acela. Avea nevoie de el pentru tovărăşie şi căldură deopotrivă. Se simţea ca şi când toată căldura dispăruse din lume.

Cartea a treia

Capitolul 21

Tholly Tregiris nu mai veni la Nampara până în a treia săptămână din mai. La scurt timp după vizita lui la Demelza, avusese loc o altercaţie la cârciuma lui Sally Chill-Off, pentru care era în parte vinovat. Sally ţinea ordine şi curăţenie de obicei, iar faptul că era văduvă era întotdeauna de ajutor. Bărbaţii se împleticeau beţi spre casă în mod obişnuit, dar în cea mai mare parte din timp era un spectacol paşnic, şi dacă unul sau altul devenea agresiv şi căuta scandal, erau destui cu capul pe umeri să-l pună jos sau să-l arunce în şanţul de afară.

Sosirea lui Tholly schimbă lucrurile. În teorie prezenţa unui bărbat în casă – un bărbat puternic, dur – ar fi trebuit să contribuie la păstrarea ordinii. Dar îi eliberă pe clienţi de obligaţia nescrisă de a avea grijă de siguranţa văduvei. În plus, sătenii au memoria lungă, şi erau unii care şi-l aminteau pe Tregiris fără căldură sau plăcere.

După aceea, nimeni nu-şi mai amintea prea bine cum începuse buclucul; în realitate însă instigatorul era tocmai

Jud Paynter. Sub influenţa lui Sam şi a învăţăturilor lui, metodismul lui Jud, care oscilase de-a lungul anilor, luase brusc foc şi, deşi nu permitea să se amestece cu obiceiurile lui de băutor, se simţea chemat să participe la întrunirile pentru rugăciune şi să se îmbibe ca un burete de pilde de înţelepciune în fiecare săptămână.

Necazul cu Jud era că se simţea extrem de dornic să le împărtăşească şi altora tot ceea ce învăţa, şi întotdeauna într-o mulţime vocea lui era cea mai puternică, iar ceea ce spunea nu putea fi ignorat în totalitate chiar şi în cea mai gălăgioasă companie. În seara aceea, bine înfierbântat de stacanele de bere împletită cu rom, se băgase într-un colţ unde mai erau Jacka Hoblyn, Sid Bunt, Joe Nanfan cărora le împărtăşea din pildele citite de Sam în ziua precedentă, atât cât putea el să-şi amintească.

— A fost odată un rege – Dumnezeu ştie cam când – da' regele ăsta este în Cartea Sfântă – cum te văd şi cum mă vezi, Nabacudonar[16]. A zămislit un chip de aur – mare, mai mare decât o casă, mai mare decât un coş de mină –, l-a aşezat pe un câmp şi a zis, a zis că de câte ori se aude sunet de 'arpă, tobe, ţiteră şi lăută, voi cu toţii să vă plecaţi şi să vă târâţi ca nişte năpârci. Şi care nu s-o supune, şi nu s-o pleca şi nu s-o închina când o auzi sunetu' 'arpei, tobelor, ţiterei şi lăutei, zdup cu el în cuptorul încins zdravăn, şi eşti mort! Pricepeţi? Aşa că…

— Ai greşit cu totu' numele, zise Kemp iritat. Cu totu' greşit. Mi-amintesc, când eram la şcoala primară, că mi s-a spus povestea asta. Chiar cu Nabacudonar!

— Cât ai fost tu la şcoala primară, Tom? întrebă Tholly umplându-şi paharul. Destul cât s-o laşi cu burta la gură pe fata învăţătoarei?

Vrusese să sune ca o glumă, dar Kemp era dintre cei cu ţinere de minte.

— Dup' aia, insistă Jud dezgolindu-şi cei doi dinţi, dup' aia trei bărbaţi se ridică. Ca tine, ca mine şi ca Jacka de colea. Se ridică şi spun: „Rege, o, rege, să trăieşti veşnic!

16 Nabucodonosor (n.tr.)

Da’ nu t-aştepta ca noi să ne târâm pe-aci ca nişte năpârci de câte ori pui să sune din arpă, tobe, ţiteră şi lăută. Fi’n’că n-o s-o facem, pricepi?…

— Şi toate soiurile de muzică, se băgă Kemp. Tre’ să fie şi asta pe undeva. Şi toate soiurile de muzică.

— Păi, exact asta am zis şi io! Arpă, tobe şi alelalte. Aia-i muzică, pricepeţi? Nu ştiaţi, prepun. Da muzica, aia-i…

Jud luă o înghiţitură lungă din berea cu guler, şi gura pe care rămăsese spumă apăru de îndată peste buza stacanei, ca să-şi continue povestea:

— De cum auzi regele asta… De cum auzi…

— La dracu’! Mă scuipi! zise Collins ştergându-şi faţa cu mâneca, împroşti peste tot ca o stropitoare!

— Şi le zice la ăia trei – să mă ia dracu’ dacă-mi amintesc numele lor – le zice „Plecaţi-vă, sau în cuptor cu voi. Plecaţi-vă când pun să sune din arpă, tobe, ţiteră şi lăută, sau în cuptor cu voi! Sfâr, sfâr, şi gata cu voi, morţi sunteţi…

— Nu-i decât o poveste evreiască veche, spuse Jacka. Asta-i tot, în orice caz. N-are nicio legătură cu noi.

— E din Cartea Sfântă! susţinu cu tărie Jud, aproape răsturnându-şi băutura. Totul e din Cartea Sfântă! Îi din Cartea lui Iov! Ştiu io, şi vă zic şi vouă. Să zici altceva, e cea mai mare prostie…

— Toată Cartea Sfântă e despre evrei, spuse Jacka. Prepun că nu cred nici juma din ea.

— Iisus Hristos a fost evreu, spuse Tholly, care mai aduse de băut şi reluă discuţia ca şi când n-ar fi lipsit nicio secundă. Poate că suntem cu toţii evrei, ei? Tu, Tom Kemp, eu, omu’ ăla de colo. Dacă Dumnezeu e evreu, cine vrea să fie altfel?

— Nu, Iisus a fost creştin! strigară mai multe voci.

— Dacă vreţi cu toţii să ştiţi adevărul, spuse Jud ridicându-se şi golind stacana, dacă vreţi cu toţii să ştiţi adevărul de-l grăieşte Cartea Sfântă, cum zic, cum vă zic io vouă, cum e-n Evanghelie, Iisus Hristos a fost din *Cornwall,* şi să nu mă contraziceţi!

Se auzi un hohot de râs dinspre ceilalţi, iar când Jud

încercă să se aşeze, Collins puse piciorul încălţat cu cizmă pe scaun, aşa că Jud sări iar în picioare.

— Dă-i înainte! Lăsaţi-l să zică! strigă Kemp. E-n stare să vă bată, vă zic!

— Păi sigur că era din Cornwall! mârâi Jud, şi capul lui chel lucea de sudoare. Era din St. Austell, de acolo era, negreşit. Vă zic io. Născut la Bethel, lângă St. Austell. Vă *spui* io! Totu' s-a întâmplat prin părţile noastre. Predica de pe Munte. Asta-i încă acolo, unde s-a întâmplat, lângă Market Jew. Acum acolo stau oameni din St. Aubyn sau alţi granguri d-ăştia. Da' nu era aşa demult. Nu era deloc aşa.

— Aoleo, vorbeşti prostii! spuse Collins. Eşti un vierme, asta eşti. Păi, dacă eu…

— Jud! zise Kemp chicotind. Jud! Ce nume frumos pentru tine! Mă întreb cum s-a ajuns la Jud? Cred că a fost Judas la început? Slobozi un hohot de râs. Judas Paynter! Aşa-i? Judas Paynter!

Absolut din greşeală, deşi părea că-i intenţionat, Jud răsturnă cu o izbitură paharul în capul lui Kemp, apoi se răsuci şi lovi cu cotul berea lui Joe Nanfan răsturnând-o în poala lui Collins. După care căzu peste Jacka Hoblyn, răsturnând şi băutura acestuia. Într-un şuvoi de bere risipită şi autocompătimire, Jacka se ridică şi-l pocni pe Jud, care dispăru într-o clipită printre picioarele lor, şi începu bătaia. Cum vechile ranchiune împotriva lui Tholly mocneau, iar acum se adăuga insulta de a fi fost numit evreu, Tom Kemp îi aruncă acestuia restul de bere în faţă. Jacka îl pocni peste faţă pe Kemp cu dosul mâinii, după care urmă haosul. Era ca şi cum imboldul spre violenţă fusese o prezenţă discretă aproape toată seara, iar acum incidentul acesta rupsese zăgazurile.

În cincisprezece minute jumătate din salonul cârciumii era vraişte; şi când după acest răstimp cei mai mulţi se treziră în drum, încăierarea între beţivi continuă; iar la venirea dimineţii, doisprezece sau treisprezece dintre ei încă zăceau dormind sau pe jumătate conştienţi ori într-o stare de comă de beţie în drum sau în şanţul de lângă han, unii pe jumătate dezbrăcaţi, alţii căzuţi în propria lor vomă.

Era miezul zilei când ultimul dintre cei rămaşi se trezi şi se târî spre casă. Jud ajunse acasă în toiul nopţii, şchiopătând, iar dimineaţa îşi obloji nasul învineţit, lăsându-se pradă unui adânc sentiment de suferinţă. În timpul zilei repetă destul de des şi de tare ca să audă Prudie: „*A fost* din S'n Aus'ell!"

*

Mai târziu, văduva Tregothnan spuse:

— N-a fost vina ta, Tholly, nicidecum, dar tu o să fii învinovăţit, fiindcă în zece ani nu s-a întâmplat nimic aşa de rău, şi nu mă gândesc la plângeri.

— Ehei, zise Tholly, cred că am doborât vreo patru sau cinci cu mâinile goale. Restul au plecat destul de liniştiţi.

— Liniştiţi? Aşa se pare. Şi de unde „mâini"? Vrei să spui „mână". Cârligul ăla nu-i mână, iar unii dintre cei pe care i-ai apucat cu el o să simtă. Nu vreau să dea buzna peste mine magistraţii. Cred că ar fi cel mai bine să te muţi până se stinge scandalul.

— Să mă mut? Dar abia m-am mutat aici! De cât timp, dragă? Nu suport să stau fără tine.

— Potoleşte-te! O lună-i destul. Dar ţine minte... vorbesc serios; când te întorci, gata cu toate astea, altminteri o să trebuiască să renunţ la tine.

Aşa că o lună fu plecat. Îşi luă poneiul mărunţel şi subnutrit şi cei şase pui de buldog şi se duse la Penzance, unde ajută la organizarea unei reprezentaţii de hăituire a taurilor, precum şi a altor activităţi pe care cetăţenii mai respectabili nu le vedeau cu ochi buni. În tot acest răstimp născoci o cale de a vinde toţi căţeii la preţuri bune şi de a cheltui banii câştigaţi pe un trai bun, aşa cum înţelegea el acest lucru. Se întoarse totuşi la Sawle cu un costum nou şi zece guinee în buzunar, însă nu-i satisfăcu curiozitatea lui Sally privind modul în care le obţinuse.

*

Şi Ross fusese multă vreme plecat în aceste ultime săptămâni, şi, într-o zi când venea acasă, la Bargus Cross, unde era spânzurătoarea veche şi de mult scoasă din uz, nu fu deloc bucuros să-l zărească pe bărbatul înalt şi adus de spate aşteptându-l, cu pălăria lui ponosită, cu pelerina neagră de lână şi cu picioarele-i lungi bălăngănindu-se de o parte şi de cealaltă a poneiului, aidoma unui Sancho Panza în aşteptarea unui Don Quijote. Ross făcu această comparaţie şi îşi ascunse un zâmbet pe măsură ce se apropia. Cum se trezise din nou în el vechiul sentiment de autocritică, se întrebă o clipă dacă de fapt îşi petrecuse o parte din propria viaţă luptându-se cu morile de vânt.

— Te-am văzut venind, spuse Tregiris. Ce mai faci, tinere căp'tan? Pot să te însoţesc o vreme?

— Te-ai abate din drum.

— Nici vorbă. Mă gândeam să te vizitez, dar am fost plecat pe la Penzance şi am lipsit mult.

— O călătorie profitabilă?

— Aşa şi aşa. Am vândut toţi puii de buldog, aşa că, dacă voiai unul, o să mai treacă o vreme până la următoarea serie de pui.

— Parcă spusesem că nu. Nu l-ai văzut pe Garrick când ai fost la Nampara?

— Garrick?

— Câinele nostru. Nu e prietenos cu alţi câini.

Continuau să meargă.

— Am văzut-o pe doamna, soţia domniei tale, spuse Tholly. Mi-a spus ea. Am băut ceai amândoi, eu cu doamna, soţia domniei tale.

— Mă mir că i-ai recunoscut gustul.

— Al cui?

— Al ceaiului.

— Păi, tre' să recunosc că a fos niţel cam ciudat pentru mine.

— Un şoc pentru tine.

Pentru o vreme se lăsă tăcerea.

— M-am înţeles foarte bine cu soţia domniei tale.

— Mi-a spus şi ea.

— A zis că poneiul pe care ţi l-am vândut face toţi banii. Cel mai bun animal pe care l-ai cumpărat vreodată.

— Acesta, spuse Ross, este cel mai bun animal pe care l-am cumpărat vreodată.

— Oh... Păi, îmbătrâneşte totuşi, nu-i aşa? Uită-te la botul ei! Uită-te la coamă! Încărunţeşte. Curând o să ai nevoie de alta.

— Poate.

— Dă-mi de ştire când o fi!

— Am auzit că ţi-ai găsit un culcuş confortabil la văduva Tregothnan.

— Ne-avem bine. Avea nevoie de un bărbat.

— Ca să păstreze ordinea în cârciumă, fără doar şi poate.

— A, povestea aia. A fost o neînţelegere. E-n regulă, nu s-a întâmplat nimic. Acum sunt liniştit ca un porumbel.

Porumbel? Ross aruncă o privire spre tovarăşul lui de drum. Mai degrabă corb.

— Ce-ţi fac copiii?

— I-am văzut abia săptămâna trecută. Nu mă vor, căp'tane.

— Te miră?

— Totu' s-a întâmplat cu mult timp în urmă. Iartă şi uită, ăsta-i mottoul meu. Dar ei... Fii atent, ce diferenţă între ei! Emma seamănă cu mine. O codană grozavă, puternică şi sănătoasă. Şi prietenoasă. Tholly îşi linse buzele. Aoleo, şi prietenoasă. Dacă n-ar fi chiar a mea... Dar Lobb! Biet şoricuţ! Exact ca maică-sa. Fără pic de viaţă în el. Şi gheboşat, gheboşat ca un moşneag. Ar putea să aibă cincizeci de ani. Iar copiii lui! Cel mai mare e pe jumătate salvat, nici nu prea poate vorbi, face crize. Iar ceilalţi, biete sufleţele, mereu bolnavi, ghemuiţi lângă foc, prin cenuşă, cu burţile umflate, cu picioare ca nişte păianjeni. Toţi nişte chinuiţi, cu toţii.

De pe promontoriul acela se vedea marea apărând şi dispărând de-a lungul coastei. Se vedeau copacii care împrejmuiau Trenwith şi cei de pe lângă Femmore, casa

familiei Choake, clopotniţa şchioapă a bisericii din Sawle, ba chiar şi o dâră îndepărtată de fum ridicându-se din singura mină din comitat care mai mergea.

— Şi-au făcut viaţa lor, spuse Ross. Nu prea te poţi aştepta să simtă vreun sentiment al datoriei faţă de tine.

Tholly mângâie uşor poneiul şi îşi înfipse călcâiele în burta lui:

— Mă gândisem să-i ajut pe Lobb şi pe familia lui.

— Poţi să-i ajuţi?

— Pot să-i ajut dacă alţii mă ajută pe mine.

„Aha, asta-i şmecheria. Trebuia să mă aştept”, cugetă Ross.

— În cazul ăsta, ajutorul ar trebui să meargă direct la ei.

Tregiris îşi îndreptă spinarea ca să respire mai uşor:

— Nu la milă mă gândeam eu. Să mai muncesc uneori, dacă-i nevoie, fiindcă dumneata ai de lucru. Şi când o să ai nevoie de o gloabă nouă, când iapa asta bătrână şi-a trăit traiul, biata iapă bătrână şi împiedicată pe care o călăreşti, când şi-o fi trăit traiul, la cine altul mai bun găseşti una nouă? Eu cumpăr şi vând. Ştiu totul despre femei şi animale. Aşa că… atunci când te gândeşti să cumperi… nu-ţi pierde timpul, tinere căp’tan, lasă totu’ pe seama lui Tholly! Ei, ce zici de asta?

Ross surprinse privirea scrutătoare a celui de lângă el şi râse:

— O să mă mai gândesc.

Călăriră unul lângă altul o vreme, fără să spună nimic, până ajunseră la răspântia din potecă unde Ross îşi continua drumul, iar Tregiris trebuia să cotească spre Sawle.

Când îşi struneau caii, Ross spuse:

— E ceva ce-aş putea să-ţi dau de făcut, dar nu ştiu dacă te-ar interesa. Vorbeşti franceză?

— Da. De baltă, dar ca lumea. Ca un băştinaş, cum s-ar zice.

— Chestia asta… chestia asta pe care aş putea să ţi-o dau de făcut… s-ar putea să fie oarecum riscantă sau s-ar

putea să nu fie.

Tholly zăngăni oasele din pungă:

— Acu’ te recunosc, tinere căp’tan! Te recunosc pe domnia ta, dar şi pe bătrânu’ căpt’an din nou!

— Hei, las-o mai moale, Tholly, nu e cazul! Peste câteva săptămâni mă duc în Franţa, fac parte dintr-o expediţie franceză în care debarcarea ar urma să aibă loc… în fine, undeva pe coasta franceză. O să fie foarte puţini englezi, cu excepţia marinarilor englezi de pe vapor şi a puşcaşilor englezi, dar eu merg şi m-am gândit să iau cu mine vreo şase oameni care vor fi la ordinele mele, deşi şi eu voi fi la rândul meu la ordinele comandantului englez sau direct ale francezilor.

— Sunt omul domniei tale.

— Aşteaptă. Înainte să fii de acord prea în grabă, să-ţi fie clar că sunt şi alte condiţii. Nu aveţi voie să atacaţi, să prădaţi, să furaţi bunurile francezilor sau să violaţi femei franceze. Oricine va fi găsit vinovat de o astfel de faptă va fi împuşcat.

— Totul cum se cuvine şi corect, eh, căp’tane, nu-i aşa? Dar gândesc că suntem în război cu francezii!

— Nu când cooperăm cu ei la debarcare. Aşa că… n-o să fie chilipiruri pentru tine, Tholly. De fapt, dacă te-aş prinde cu vreunul m-aş simţi obligat să te împuşc de îndată.

— Păi şi cu ce mă aleg?

— Te plătesc. Fiecare om care va veni va fi plătit. O sumă fixă care va reprezenta singura răsplată.

Bartholomew Tregiris tuşi îngrozitor în aerul rece de primăvară:

— Cât?

— Douăzeci de guinee.

Tuşi din nou, şi când Tholly fu în stare să vorbească, Ross nu reuşi să înţeleagă ce mormăise.

— Poftim?

— Am zis că, dacă-mi dai cincisprezece, vin, căp’tane.

*

Abia în ziua aceea luă hotărârea definitivă de a se duce; după întâlnirile din ultima lună de la Killewarren, de la Tehidy şi de la Falmouth. Expediţia era în totalitate pusă la punct şi urma să pornească peste trei săptămâni. Forţa de bază fusese adunată la Southampton: trei mii cinci sute de francezi în vreo patruzeci de transporturi; încă o mie din porturi aflate de-a lungul coastei. Patru vase mici aşteptau la Falmouth cu vreo două sute de oameni. Flota urma să fie escortată de amiralul Sir Borlase Warren, al cărui stindard era arborat pe fregata cu 40 de tunuri *Pomone,* împreună cu alte cinci nave de război. De fapt, până când ajungea la destinaţie, expediţia urma să fie însoţită de întreaga Flotă Regală de Nave de Război sub conducerea lordului Bridport, o dovadă mai mult decât suficientă a faptului că Guvernul de la St. James le acorda sprijin sincer. Pe lângă echipament pentru cei care plecau pe mare, transporturile duceau mari cantităţi de arme, muniţie, uniforme şi alte provizii pentru regaliştii din Franţa.

Contele de Puisaye, uriaşul breton, urma să fie la comandă, căci entuziasmul său făcuse ca planul să fie finalizat; iar prinţii de Bourbon, deşi înceţi ori precauţi când venea vorba să se mişte ei înşişi, îl numiseră pe el locotenent-general şi comandant al Armatelor Loialiste din Franţa.

Ross nu-i cunoscuse nici pe De Puisaye, nici pe contele d'Hervilly, care fusese colonel într-unul din regimentele franceze de elită şi urma să fie comandant-adjunct, fiindcă aceştia rămăseseră la Londra; dar prin Caroline păstrase legătura cu tânărul şi chipeşul viconte de Sombreuil, cu domnişoara de la Blache, cu care era logodit de Sombreuil, cu energicul, dar oarecum nestatornicul De Maresi, cu doamna Guise, care-şi petrecuse timpul în paturile multor gentilomi din Cornwall; şi mai cunoscuse alţi vreo şase. Dintre toţi îl prefera în mod special pe De Sombreuil care, în ciuda inteligenţei şi a vitalităţii, adeseori părea să aibă o umbră pe chip. Poate că era umbra ghilotinei care aproape îi exterminase familia. Îi spunea lui Ross că, atunci când va veni pacea, trebuia să-şi aducă

soţia şi să stea cu ei în grandiosul lor *chateau* de lângă Limoges. Era o prietenie sinceră, şi Ross ajunsese să o preţuiască, poate mai ales pentru că avea relativ puţini prieteni apropiaţi în Cornwall.

În compania francezilor fu şi el molipsit de hotărârea şi entuziasmul lor şi de curajul lor evident. În expediţie avea să fie nevoie de toate acestea. Şi se înmulţeau informaţiile – prea numeroase ca să fie false – legate de totala nemulţumire a poporului francez faţă de actuala lege a terorii. Dacă Anglia suferea puternic din cauza războiului şi a vremii, Franţa stătea încă şi mai rău. Deşi era, teoretic, stăpâna Europei, în fiecare oraş francez erau cozi imense la pâine. Moneda aproape că se prăbuşise, astfel că ţăranii nu-şi puteau vinde recoltele; controlul pe care-l exercitase guvernul până atunci în Paris începea să se năruiască: grupuri de tineri rătăceau pe străzi ucigând şi jefuind în voie; mai multe oraşe îndrăzniseră chiar să aleagă primari regalişti. Francezul obişnuit şi cinstit nu mai tânjea după libertate, egalitate şi fraternitate sau în orice caz nu în detrimentul dreptăţii, ordinii şi al hranei. Toate astea erau adevărate; iar Ross spera că această expediţie va dobândi succesul pe care-l merita.

Doar din când în când nu era sigur că vitalitatea teribilă a Revoluţiei nu se stinsese încă. Îşi cunoştea propriile aspiraţii pentru o societate mai bună şi mai echitabilă şi îşi amintea cum proclamaţiile iniţiale ale revoluţionarilor îi făcuseră inima să bată mai repede. Acum era atât de deziluzionat de anarhia şi tirania care urmaseră, încât era pregătit să lupte împotriva aceloraşi revoluţionari absolut oriunde. Dar îşi amintea de felul în care – doar cu câteva luni în urmă – oraşele olandeze îi întâmpinaseră pe revoluţionari. Poate că strigătul de luptă îşi pierduse strălucirea şi fusese pătat, dar nu-i dispăruse magnetismul cu totul. Şi chiar dacă olandezii îşi regretau amarnic entuziasmul pentru acest ideal minunat, atunci când deveniseră limpezi aplicaţiile lui practice, şi chiar dacă francezii îl îndură seră şase ani, alternativă, care însemna o reîntoarcere la vechiul regim, putea cu siguranţă să ofere

prea puţine atracţii. Deşi De Sombreuil era o excepţie, concepţia multora dintre cei fugiţi pe care îi cunoscuse Ross era că ţăranii erau doar ceva mai mult decât nişte vite şi trebuiau trataţi ca atare. Atitudinea chiar faţă de servitorii englezi ai gazdelor lor era total lipsită de orice urmă din omenia care marca, chiar dacă într-un mod bizar, relaţia dintre servitor şi stăpân în Anglia.

Aşa că, între entuziasm şi speranţă, avea îndoieli. Şi acest lucru a stat la baza deciziei lui de a se duce el însuşi şi de a lua câţiva prieteni cu el. Iar bărbaţii pe care-i chemase să i se alăture erau, în afară de cel pe care tocmai îl întrebase, oameni care se bucuraseră sau ale căror familii se bucuraseră de ajutorul doctorului Dwight Enys. Jacka Hoblyn, Joe Nanfan, John Bone, Tom Ellery, Will Jonas, fiul morarului. Pe Will Nanfan nu-l întrebase pentru că avea copil mic de la cea de-a doua nevastă; pe Zacky Martin pentru că nu se simţise bine toată iarna; pe Paul Danieli din cauza vechii tragedii cu Mark şi Keren. Dar, împreună cu Tregiris, grupul acesta făcea şase oameni, şi era foarte posibil să fie suficient. Ba poate chiar că nu avea să se folosească de niciunul.

După ce se despărţi de Tholly, îşi continuă pasul iute până când ajunse pe pământul lui. Nu era nerăbdător să se întâlnească cu Demelza, fiindcă acum trebuia să-i spună despre hotărârea lui. Ştia că avea s-o accepte şi să ia lucrurile aşa cum sunt; dar îi displăcea gândul că îi provoacă o asemenea grijă; iar el ştia foarte bine că, dacă lucrurile nu mergeau cum trebuie cu expediţia, planul lui de rezervă avea să-l conducă spre pericol. Asta nu avea să-i mai spună.

Dar el o ştia şi se lupta cu simţămintele lui complexe în timp ce mergea călare prin vale, cu pârâul Mellingey care se auzea bolborosind şi şopotind nu departe. Se simţise o urmă clară de vară în soare în acea zi. Lumina fusese limpede şi strălucitoare, aerul, încărcat de viaţă şi ozon, cerul păruse la o distanţă de un milion de kilometri. Era o zi care te făcea să te simţi fericit că eşti în viaţă.

Şi atunci de ce să alegi să rişti?

În primul rând era îndatorirea lui copleşitoare faţă de Dwight. Asta era mai importantă decât hotărârea lui. Dar în al doilea rând – şi deloc de neglijat – era dorinţa lui lăuntrică vag conştientă pentru pericol şi aventură, şi tovărăşia oamenilor. Acasă, casa de care tocmai se apropia, avea o soţie ale cărei frumuseţe tinerească, înţelepciune şi francheţe încă le găsea fermecătoare; şi avea un fiu de patru ani, chipeş, cu o minte ascuţită şi plin de iniţiativă, cu cele mai înduioşătoare trăsături deja conturate; şi avea o fiică de şapte luni, cu părul şi ochii negri că ai mamei ei, dolofană, veselă şi mulţumită că venise pe lume. Pe toate acestea le punea în pericol. Un glonţ de muschetă rătăcit ar lăsa o văduvă distrusă şi doi copii fără tată, iar el ar dispărea complet, n-ar mai respira, n-ar mai trăi şi nu s-ar mai bucura de nimic.

Totuşi, deşi nu reuşea să rezolve chestia asta în termeni simpli în mintea lui, se gândea că însăşi savoarea vieţii era mai intensă dacă nu considerai că ţi se cuvine. Poate că avea legătură cu întreaga filosofie a lumii în care ne-am născut. Dacă am trăi veşnic, cine ar aştepta nerăbdător ziua de mâine? Dacă nu ar exista întuneric, am aprecia atât de mult soarele? Căldură după frig, mâncare când ţi-e foame, apă când ţi-e sete, dragoste sexuală după absenţa dragostei sexuale, întâmpinarea părintească după ce-ai fost plecat, confortul de acasă şi lipsa de umezeală de acasă după ce ai călărit prin ploaie, căldura şi pacea şi siguranţa focului din cămin după ce te-ai aflat printre duşmani. Dacă n-ar exista contraste, poate că ar fi plictisitor.

Nu-şi închipuia că acestea erau gânduri originale, dar constituiau un element în hotărârea lui de a pleca. Ştia cât de rapid le-ar fi demolat Demelza dacă i le-ar fi împărtăşit. Acceptând primul argument, fără îndoială, ar fi continuat demonstrându-i falsitatea tuturor celorlalte. Dragostea este scurtă, soarele este efemer, căldura, pacea şi fericirea sexuală şi părintească nu durează decât câţiva ani. Puţini le au aşa cum le avem noi acum. Aşa încât să ne bucurăm cât mai putem. O să treacă suficient de repede şi fără să inviţi

un glonţ de muschetă franţuzească să le sporească farmecul. Era logic şi dacă s-ar fi ajuns la ceartă, ar fi recunoscut că ea are dreptate. Dar nu se va ajunge niciodată la ceartă, fiindcă nu i-ar dezvălui niciodată celelalte motive pentru hotărârea lui. În ce priveşte loialitatea faţă de Dwight, ea nu ar avea niciun argument.

Capitolul 22

Pentru reverendul Clarence Odgers devenise un obicei să facă o vizită la Trenwith House în fiecare sâmbătă dimineaţă, când familia era acasă. Renunţase să mai spere că va primi de mâncare acolo duminica. Deşi fiica lui cea mare era angajată ca doică pentru Valentine, George abia dacă avea habar de existenţa unei doamne Odgers sau a familiei Odgers. Dar sâmbăta, preotul se bucura nu rareori de beneficiul unei mici sume de bani şi, dacă apăreau chestiuni legate de parohie, puteau fi discutate atunci. După aceea primea instrucţiuni pentru a doua zi, dacă domnul şi doamna Warleggan aveau să participe la slujbă şi dacă aveau vreo preferinţă privind subiectul predicii sau imnurile.

În acea zi, când era şase iunie, George îl primi în biroul lui, o încăpere pe care bătrânul Joshua o făcuse în mod special a lui. George purta o legătoare de gât din mătase de culoare crem, un halat de casă lung din mătase înflorată şi papuci purpurii, şi era foarte relaxat. Mai că ai fi putut să faci greşeala de a presupune că are gentileţea de a fi prietenos. Ceea ce făcu sarcina autoimpusă a domnului Odgers deopotrivă mai uşoară şi mai dificilă. P.putea să aducă vorba despre subiect mai uşor, dar se temea de schimbarea de atitudine care va urma.

— Domnule Warleggan, începu el. Domnule Warleggan, nutresc speranţa că mă veţi ierta dacă pare că mă amestec în chestiunile private ale casei dumneavoastră. Nu am dorit niciodată să pară că mă bag în vreo problemă

de familie sau în orice altă chestiune a vieţii dumneavoastră care nu are legătură directă cu viaţa bisericii de aici din Grambler şi Trenwith. Dar, domnule Warleggan, este ceva ce simt că trebuie să vă spun. Dacă ştiţi deja şi sunteţi de acord, atunci sper că veţi accepta umilele mele scuze şi veţi considera că problema nu a fost niciodată menţionată.

Chipul lui George se schimbase deja uşor:

— Nu sunt în măsură să spun nimic până nu voi şti care este problema.

— Problema, domnule Warleggan. Problema, domnule Warleggan, este nepoata dumneavoastră. Pardon, verişoara soţiei dumneavoastră. Mă refer la domnişoara Chynoweth. O domnişoară admirabilă, am spus asta mereu, fiica unui vicar, o tânără creştină, un ajutor pentru biserică; o comoară, dacă pot să spun aşa, domnule Warleggan. O comoară…

George înclină capul în semn de aprobare.

— De curând ne-a ajutat cu corul şi a lucrat o broderie pentru pupitrul de citit. Admirabil. Dar… dar… o, domnule Warleggan, se vede – ştiaţi? — se vede cu un tânăr… un tânăr – şi încă metodist – şi folosesc biserica noastră drept loc pentru întâlnirile amoroase. Nu pot să cred că aţi dori să facă aşa ceva! mai ales că tânărul cu care se întâlneşte este unul dintre conducătorii grupului de gălăgioşi pe care am reuşit să-i excludem din biserică la indicaţiile dumneavoastră. Sau, în orice caz, la sugestia dumneavoastră, domnule Warleggan, la sugestia dumneavoastră. Probabil că vă mai amintiţi vizita pe care v-am făcut-o anul trecut – cam pe la sfârşitul verii – şi am căzut de acord că ar fi în interesul parohiei…

George ridică mâna ca să pună capăt şuvoiului de vorbe. Şi domnul Odgers, ascultător, rămase tăcut. George stătu nemişcat un minut înainte de a vorbi.

— Cum s-a întâlnit cu el şi când?

— În biserică, duminică după-masă, şi poate şi cu alte ocazii, nu ştiu. Domnul Odgers reflectă o vreme, apoi spuse printre dinţii rari: Fiindcă ne ajută în biserică, ştie unde este

ascunsă cheia, aşa că poate să intre oricând. Am dat peste ei din întâmplare acum două duminici, intrând în biserică dinspre sacristie; ei nu m-au văzut fiindcă am reuşit să mă retrag la timp. Dar i-am văzut acolo de două ori în ultimele două săptămâni.

— Eşti sigur că era domnişoara Chynoweth?

— O, da, cu siguranţă, domnule Warleggan. Mă tem că da. Şi acelaşi tânăr.

— Care acelaşi tânăr?

— În timpul absenţei dumneavoastră, domnule Warleggan, am profitat de ocazie şi am vizitat-o pe domnişoara Agatha Poldark din când în când. Multă vreme a venit la biserică, deşi se întâmpla înainte de venirea mea aici... Ei bine, de două ori când eram în vizită, o dată când soseam şi altă dată când plecam, l-am văzut pe acest tânăr, acelaşi tânăr, apropiindu-se de casă ca şi când venea în vizită – o vizită la cineva din casă. Nu pot decât să trag concluzia, pare logic să trag concluzia că...

— Asta s-a petrecut înainte de Crăciun sau mai recent?

— Oh, înainte. Cum vremea era aşa de urâtă, nu prea te aventurai pe afară.

George se ridică şi se duse la fereastră. Fereastra asta nu dădea spre iaz, sursa celorlalte supărări ale lui. Dădea spre curtea mică dinspre partea din spate a casei.

— Nu ştiam despre aceste întâlniri şi bine ai făcut că mi le-ai adus la cunoştinţă. Este posibil să aibă o explicaţie nevinovată, şi sper că aşa este. Dar, nevinovată sau nu, vor fi oprite.

— Mulţumesc, domnule Warleggan. În toată această poveste am făcut ce am crezut că este în interesul dumneavoastră şi al domnişoarei Chynoweth...

Scărpinându-se sub peruca din păr de cal, domnul Odgers continuă spunând aceeaşi poveste şi făcând aceleaşi comentarii, cu alte cuvinte. Primise o lovitură uşoară pe spate de încurajare, şi-i plăcuse atât de mult, încât, repetând că motivele sale erau nevinovate, aştepta încă un semn de încurajare şi recunoştinţă. Nu-l primi.

George, a cărui minte era foarte ocupată cu ceea ce tocmai aflase, nu avea nici timp şi nici intenţia de a-l mai băga în seamă pe preot, aşa că, cu câteva vorbe şi după ce dădu de câteva ori din cap mormăind, se descotorosi de el.

George se duse direct la Elizabeth, care nu ştia mai multe decât el despre această poveste. Ignoranţa lor dovedea lipsa de comunicare care exista, izolarea în care trăiau, deşi erau înconjuraţi de servitori şi de restul comunităţii. Căci, în ciuda convingerii lui Drake şi a Morwennei că lucrurile stau altfel, un număr considerabil de oameni ştiau despre plimbările lor împreună pe plajă, despre vizitele lui la conac, despre întâlnirile de la biserică. Poate că într-un oraş secretul ar fi fost posibil, nu era însă posibil la ţară, unde să afli ce face vecinul era una dintre puţinele distracţii pentru toţi. Dacă Verity ar fi fost în casă, sau chiar şi Francis, cineva le-ar fi aruncat o aluzie, cum era şi de aşteptat. Oamenilor le era frică să facă asta şi cu George, pentru că le era frică de el, iar Elizabeth, deşi destul de amabilă, fusese întotdeauna distantă.

Fură chemaţi mai mulţi servitori, interogaţi şi trimişi apoi la treburile lor. Urmă apoi Geoffrey Charles care fu pe rând de o francheţe plină de veselie, sfidător, temător şi din nou sfidător. Şi în cele din urmă, Morwenna.

Îşi purta suferinţa cu inima spărgându-i pieptul şi cu respiraţia tăiată, dar în aparenţă, la început, calmă şi sfioasă. Da, Geoffrey Charles îl văzuse pe acest tânăr în compania ei, din când în când, încă din vara trecută. Cum el era rudă cu familia Poldark, ea se gândise că nu e nimic rău în asta, chiar dacă el nu avea educaţie şi era meşteşugar. După cum probabil că le spusese chiar el, Geoffrey Charles îl plăcuse *foarte mult.* Drake – Drake Carne – reuşise să-l înveţe pe Geoffrey Charles multe despre aspectele practice ale vieţii de la ţară, lucru pe care ea nu ar fi putut să-l facă. Ea se străduise să participe la educaţia lui teoretică, dar cum să facă noduri, să aprindă focul, cum să tragă cu arcul, toate aceste deprinderi ea nu le avea. Aşa încât se legase o prietenie care continuase.

— Şi prietenia *dumitale,* domnişoară Chynoweth?,

întrebă George. Asta cum o explici?

Morwenna îşi ridică privirea speriată spre a lui, apoi îşi ascunse teama privindu-şi mâinile.

Prietenia ei se dezvoltase din prietenia comună a celor trei. Fusese bucuroasă să-l vadă pe Geoffrey Charles aşa de fericit şi se molipsise de fericirea lui. Astfel că, fără intenţie, îi permisese tânărului să o îndrăgească şi ajunsese să-l îndrăgească şi ea.

— Şi stai aici şi ne spui acest lucru? zise George calm.

— Îmi pare rău. Ştiu că n-a fost înţelept. Dar aşa s-au petrecut lucrurile! Nu pot decât să fiu sinceră cu dumneavoastră, domnule Warleggan. Pentru că exact aşa s-a întâmplat. Nu am intenţionat şi nici nu am crezut că facem ceva rău – nici el, nici eu.

— Pentru moment, să lăsăm intenţiile lui. Să vorbim despre ale dumitale. Ai venit aici ca guvernantă a fiului meu vitreg. Prin aceasta, ai acceptat sarcina de a avea grijă de el şi de a-i fi educatoare aşa cum ştii că am dori noi. În loc de asta, sub pretextul că vrei să cunoască obiceiurile rurale – şi trebuie să spun că nu pot să consider asta decât un pretext dumneata te încurci cu un miner şomer, cu un metodist; te compromiţi pe dumneata şi-ţi târăşti numele – şi pe cel al lui Geoffrey Charles totodată – în mocirla de pe străzile satului ca să râdă şi să bârfească toţi.

Cu privirea împăienjenită, Morwenna căută ajutor în celălalt colţ al încăperii, la Elizabeth, dar Elizabeth nu se uita deloc la ea.

— Acum înţeleg foarte bine, continuă George tot cu voce joasă, de ce nu voiai să accepţi căsătoria prosperă şi avantajoasă pe care ţi-am aranjat-o. Pentru că i te dăduseşi acestui miner, ai simţit că nu poţi să vii la ceremonia căsătoriei cu trupul şi inima curată.

— Nu „m-am dat” acestui miner, cum îl numiţi! spuse Morwenna şi se ridică, cu lacrimile şiroindu-i pe obraji. Am stat de vorbă şi… şi am ajuns să ţinem unul la celălalt…

— Aţi ajuns să ţineţi unul la celălalt, spuse George. Este a doua oară când foloseşti această expresie. Păi… e de-a dreptul o declaraţie, nu-i aşa, pe care o faci se pare

fără ruşine sau regret…

— Am încercat deja să…

— Lasă-mă să termin, te rog! Mă întreb ce ar fi spus tatăl dumitale dacă ar fi trăit. De fapt, mă întreb şi ce va zice mama dumitale, căci în mod clar trebuie să i se spună. Sau surorile dumitale mai mici care se presupune că te priveau cu admiraţie ca pe o persoană al cărei exemplu ar trebui urmat. Această aventură care are loc sub acoperişul nostru este de natură atât de sordidă, încât te întrebi ce urmează să mai iasă la iveală!

Şi o ţinu tot aşa. Deşi era de acord cu sentimentele lui, Elizabeth simţea că este prea furios şi prea sever. Dat fiind că el se simţise întotdeauna inferior celor din familia Chynoweth, nu se putea abţine să se întrebe dacă nu se folosea acum în mod special de această ocazie ca să lovească pe cineva care încălcase regulile bunei purtări. Iată, în sfârşit, o persoană pe care se simţea îndreptăţit să o condamne…

În plus, insulta era cu atât mai gravă cu cât Carne era cumnatul lui Ross Poldark… Cum nu era în stare să înţeleagă încă ce se petrece în mintea soţului ei, nu-i trecu prin cap că şi George nutrise o atracţie pe jumătate refulată pentru fată şi în acest fel descoperise o oarecare satisfacţie bizară în a se purta deosebit de brutal cu ea pentru că-l dezamăgise.

De îndată ce o văzu pe Morwenna părând gata să leşine, Elizabeth îi făcu indignată un semn imperios lui George să se oprească.

— Un lucru este sigur, îi spuse el lui Elizabeth. Căsătoria cu domnul Whitworth nu poate avea loc. Îi voi scrie şi îi voi explica pe îndelete motivele, rugându-l să-şi amâne vizita în casa noastră până după plecarea domnişoarei Chynoweth. La sfârşitul acestei luni domnişoara Chynoweth se va întoarce la mama sa. De asemenea, voi face toate aranjamentele pentru ca Geoffrey Charles să plece la şcoală. Între timp, trebuie să înceteze orice comunicare cu acest om, Carne. Ştiu că te vei ocupa de acest lucru, draga mea. Pot să mă bizui pe tine. Vei face

ceea ce e cel mai bine.

Părăsi încăperea, lăsându-le pe cele două verişoare împreună.

Elizabeth nu putea face decât un singur lucru. La fel ca George, nici ea nu aproba purtarea Morwennei, dar în împrejurarea dată, se manifestase deja toată dezaprobarea. Îşi puse braţul pe după umerii fetei şi o sărută pe obrajii uzi:

— Gata, gata! Hai să ne aşezăm şi să vorbim! Nu te lăsa copleşită de durere.

*

Toate recoltele erau întârziate cu o lună şi cele mai multe erau slabe şi de proastă calitate. Cei mai mulţi dintre fermierii din Cornwall nu-şi recoltaseră cartofii timpurii, aşa că gerurile de la începutul lunii mai distruseseră o mare parte din ei şi afectaseră celelalte legume timpurii. Fânul era insuficient şi anemic, iar Ross nu credea că va reuşi să-l cosească până la sfârşitul lui iulie.

Năpasta, când ajunge până la înfometare, înseamnă îngrijorare şi răscoale. În tot ţinutul izbucniseră probleme. Cu un stat revoluţionar la numai câţiva kilometri peste Canal, era o perioadă grea atât pentru autorităţi, cât şi pentru răufăcători. Fuseseră adoptate atitudini de avertisment, dar şi de provocare şi, odată asumate, trebuiau menţinute în faţa presiunilor pentru compromis. Totuşi, una peste alta, predomina o uimitoare reţinere. Dacă rebelii invadau un oraş, nu jefuiau prăvăliile, ci organizau distribuirea bunurilor la un preţ de vânzare pe care-l credeau ei decent. La Bath, un număr mare de femei se urcaseră pe un vapor cu cereale aflat pe râu, iar când judecătorii de pace le avertizaseră că vor fi pedepsite, spuseseră că nu era o revoltă, ci doar împiedicau exportul cerealelor, şi cântaseră împreună *God Save the King.*

Cu toate acestea, trebuiau să urmeze măsuri represive, şi instigatorii să fie pedepsiţi.

În Cornwall, deja avuseseră loc tulburări grave în

patru oraşe. Şi din nou, printre mineri prevalase un anume grad de disciplină; puseseră mâna pe morile de minereu şi pe hambare şi-i forţaseră pe proprietari şi pe negustori să vândă grânele ieftin, dar nu se dedaseră la alte violenţe şi de obicei, după ce obţineau ce voiau, se risipeau destul de paşnic. Însă mulţi dintre micii nobili din Cornwall erau foarte alarmaţi, şi se răspândise zvonul că nişte soldaţi cărora li se ordonase să tragă asupra minerilor răsculaţi din Truro refuzaseră să asculte ordinul. Treaba asta părea să fie calea directă spre iadul francez.

În ţinutul Grambler şi St. Ann erau semne de nemulţumiri, dar până în acel moment nu fusese nicio răbufnire. Zilele în care se întuneca târziu erau de ajutor, căci chiar şi nopţile scurte aveau o oarecare luminozitate, iar soarele mai degrabă se ascundea decât dispărea. Ciocârliile cântau în înaltul cerului, iar nagâţii, care avuseseră mult de suferit în timpul iernii, strigau, zburau şi plonjau deasupra câmpurilor de ovăz şi grâu. Gardurile vii, după ce fuseseră acoperite săptămâni întregi de zăpada îngheţată, păreau să înflorească mai abitir, iar clopoţeii, opaiţele roşii şi micşunelele palpitau într-un protest patriotic doar al lor. Marea era calmă şi nu aducea nimic de adunat. Cu vremea caldă, în cele din urmă izbucni tifosul în casele sărace şi se răspândi în familiile de mineri. Era timpul ca doctorul Enys să se întoarcă.

Şi totuşi, în ciuda tuturor, construcţia noii case de rugăciune mergea înainte. Aşa cum era de aşteptat, Sam plănuise această nouă casă mult mai mare decât cea veche, reflecta Ross. Cât despre bibliotecă, după ce se consultase cu vreo doi constructori şi cu bătrânul Horace Treneglos, care se pricepea la astfel de treburi, Ross hotărâse să meargă înainte cu pereţii existenţi. Treneglos zisese că Mingoose era în întregime construită din piatră sfărâmată şi granit, şi rezistase destul de mult timp. Lucrurile se liniştiră însă de-a binelea când Ross decise că cele două ferestre din spate, îngrozitor de nepotrivite, ce dădeau spre sud-vest, ar trebui blocate, şi făcută una nouă mai mare. Faptul că urma să se taie o deschidere nouă în

zid îndepărtă orice îndoială cu privire la rezistenţă şi la capacitatea de a suporta încă un etaj.

În iunie la Gwennap avu loc o mare renaştere. Începuse la Redruth, unde opt oameni – aproape toţi deodată – brusc îşi aflaseră liniştea în Dumnezeu. În noaptea următoare, mulţi alţii fuseseră pătrunşi straşnic de convingerea păcatelor lor şi, după multe eforturi mentale şi insistenţe în rugăciuni, îl găsiseră pe Mântuitor. Unul dintre aceştia era un om din Gwennap care, ducând vestea cea bună acasă, începuse o renaştere chiar şi mai mare al cărei punct central era amfiteatrul Gwennap Pit unde predicase deseori Wesley. Această arenă, despre care unii credeau că este antică, luase naştere de fapt prin prăbuşirea unei mari zone din mină foarte aproape de suprafaţă, iar acum forma un amfiteatru natural pe care grecii l-ar fi adorat şi pe care John Wesley îl valorificase.

În regiunea înconjurătoare, una dintre cele mai mari zone miniere din ţinut, erau – pe vreo doi kilometri şi jumătate pătraţi – Wheal Unity, Treskerby, Wheal Damsel şi Tresavean, acum toate abandonate, şi din această cauză şomajul şi sărăcia erau foarte mari. Dar în această parte de ţinut, în loc să se revolte, oamenii se întorseseră spre Dumnezeu. Favorizată de vremea frumoasă şi nopţile plăcute, renaşterea continuase o săptămână, timp în care peste cinci mii de ignoranţi îşi mărturisiseră păcatele şi se uniseră într-o societate religioasă care se ridica mai presus de grijile şi privaţiunile acestei lumi şi îşi găsea liniştea în Hristos şi în promisiunea vieţii eterne. Sam, care auzise despre asta a doua zi, se dusese la căpitanul Henshawe, îi ceruse voie să lipsească şi mersese pe jos toţi cei peste cinci kilometri până la Gwennap ca să ia parte la experienţa religioasă. Făcuse tot ce putuse ca să-l convingă pe Drake să-l însoţească, însă Drake era într-o asemenea stare de tulburare emoţională şi fizică, încât pentru moment viaţa spirituală nu-l atrăgea. Sam îşi văzuse de drum, bucurându-se de gloria lui Dumnezeu şi de mila Lui pentru a le deschide inimile oamenilor, dar întristându-se că iubitul lui frate era într-o asemenea stare de amărăciune încât nu

putea fi cu el în acest moment preţios.

La Trenwith, George nu mai insista ca Morwenna să fie trimisă acasă de îndată, dar era de la sine înţeles că va trebui să se întoarcă la Bodmin la începutul lui septembrie, când Geoffrey Charles se ducea la şcoală. George făcuse cercetări referitoare la şcoli timp de douăsprezece luni, iar acum, cu obişnuita lui dibăcie de a profita de pe urma oricărei situaţii nedorite, reuşi să folosească recentul neajuns ca argument pentru a o convinge pe Elizabeth să fie de acord. Acasă, Geoffrey Charles era în mod evident scăpat de sub control. Uite în ce mod isteric se comportase când îi spuseseră că nu mai are voie să se întâlnească cu minerul acela, tânărul Drake Carne. Acum, probabil că nici măcar un meditator de sex masculin n-ar mai fi reuşit să-l stăpânească. O şcoală cu internat era soluţia potrivită şi singura.

— Harrow este şcoala pentru Geoffrey Charles, spuse George. Ştiu că va fi o călătorie costisitoare şi plictisitoare, dar politica foarte recent anunţată de cei din conducere este exact ceea ce cred că vrem amândoi. Ei spun – uite aici, în scrisoarea aceasta oficială – că indiferent care au fost intenţiile fondatorilor, „în prezent această şcoală nu este în general potrivită pentru persoane de condiţie umilă, ci mai adecvată pentru cei din înalta societate”. Noi asta vrem pentru Geoffrey Charles, să se învârtă printre oameni de condiţia lui şi chiar mai sus. Toate celelalte şcoli pe care le-am luat în consideraţie în ultima vreme, Eton, Westminster, Winchester, au încă politica de a admite copii de muncitori.

Elizabeth spuse:

— Drumul de ducere acolo şi întoarcere acasă îi vor răpi aproape două săptămâni din vacanţă. Şi va fi o cheltuială mare pentru mijloacele lui modeste.

— Ştii că mi-am asumat costurile educaţiei lui cu mult timp în urmă. Mi s-a spus că internatul, cărţile şi taxele şcolare vor ajunge cam la treizeci de lire sterline anual, iar uniforma va fi alte douăzeci şi cinci. La aceste cheltuieli se va adăuga călătoria; dar el este moştenitorul acestei case şi

al acestei moşii, şi în această calitate trebuie să aibă ce este mai bun. *Ca fiu al tău,* ar trebui să aibă ce este mai bun.

Elizabeth surâse când George o mângâie pe mână. Ştia că remarca lui era măgulitoare cu un scop; ştia de dorinţa lui de a slăbi legătura dintre mamă şi fiu.

Elizabeth nu avea încă detaşarea necesară – poate că nu o va avea niciodată – de a recunoaşte cât de mult se dezvoltase Geoffrey Charles de când reuşise să se desprindă mai mult de ea. Din când în când simţise şi ea câte o urmă de gelozie când îl vedea atât de fericit în compania Morwennei; dar mai degrabă ar fi acceptat bucuroasă continuarea acestei situaţii, decât să-l piardă cu totul, aşa cum simţea că se va întâmpla, pradă unei lumi mai dure a bărbaţilor care, în procesul şlefuirii lui, avea fără doar şi poate să-l pedepsească şi să se poarte atât de rău cu el, încât, când va veni acasă, va fi cu totul alt băiat.

Dar vremurile acelea fericite erau de mult trecute.

Cum George părea într-o dispoziţie mai blândă decât în ultimul timp, abordă un subiect pe care voia să-l pomenească de câteva zile şi care ştia că îl va irita din nou:

— Mătuşa Agatha a făcut o listă cu invitaţi. Îi întinse o coală de hârtie pe care părea că o muscă înecată în cerneală se târâse în agonia morţii. O parte le-a scris chiar ea, altele le-a notat Geoffrey Charles la rugămintea ei. Îţi mărturisesc că nu cunosc nici jumătate din oamenii pe care i-a ales.

— Nici nu doresc să-i cunosc, spuse George luând hârtia cu vârfurile degetului mare şi arătător, de parcă ar fi fost în patul unui bolnav de friguri. Pur şi simplu nu cred că suntem obligaţi să facem asta. Cu cât se apropie mai mult, cu atât mi se pare mai dezgustător.

— Nu suntem obligaţi – nu, fizic. Dar moral, nu suntem?

— Nu înţeleg. Pentru numele lui Dumnezeu, nu înţeleg. Ce e cu toate numele acelea tăiate?

— Toţi sunt morţi. M-am consultat cu domnul Odgers şi bătrâna Agnes de la Sawle, care a lucrat pentru familia

Poldark cu mulţi ani în urmă. Sunt oameni despre care mătuşa Agatha crede fără doar şi poate că sunt în viaţă.

George îi dădu hârtia înapoi:

— N-ar fi mai bine să facem petrecerea de aniversare la cimitir? Aşa, toate mormintele s-ar deschide vesele când tăiem tortul.

Elizabeth se cutremură:

— Unele dintre numele acestea le cunoaştem foarte bine, bineînţeles, şi sunt oameni pe care ar trebui să-i primim aici, în orice caz. Familiile Treneglos, Bodrugan, Trevaunance. Unii dintre ceilalţi sunt fără îndoială prea bătrâni ca să vină sau prea departe. Nu cred că, una peste alta, va fi o petrecere prea mare. Poate douăzeci sau treizeci.

— Cred că sunt o sută de nume acolo!

— O, da, dar cei mai mulţi nu vor veni.

— Dar eu nu – Elizabeth, dacă va trebui să tolerez invadarea casei mele – a casei noastre – de către o hoardă de oameni dezgustători doar ca să satisfac ultima zvâcnire de egoism a unei femei bătrâne – nu le voi – nu le vom oferi ospitalitate peste noapte! Nu voi permite să ni se umple casa de schelete rablagite, dintre care unele fără doar şi poate cu incontinenţă, iar altele ramolite; nu voi permite să fie găzduiţi în casa noastră, nici măcar ca să păstrăm aparenţa că suntem de acord cu această sărbătorire oribilă. Nu, Elizabeth, să clarifici acest aspect de la început; spune-i bătrânei ăleia – dacă poţi s-o faci să mai priceapă ceva – că nu vom face aşa ceva şi că nu ne poate obliga!

— Cred, spuse Elizabeth împăciuitoare, sunt convinsă că Agatha intenţionează ca petrecerea să ia sfârşit pe la şase. Aşa încât majoritatea vor avea timp din belşug să se întoarcă – vreau să zic, cei care sunt sănătoşi şi dispun de mijloace financiare ca să ajungă aici.

George reflectă câteva clipe la cele spuse, apoi adăugă, trăgând spuza pe turta lui:

— Care vasăzică, bătrâna are idei în legătură cu ce fel de petrecere ar trebui să-i organizăm noi?

— Ea plăteşte pentru tot, dragul meu. Să nu uiţi asta.

Este casa în care s-a născut. Iartă-mă că-ţi reamintesc acest lucru – bineînţeles că ştii, dar… vezi tu, ea crede că este îndreptăţită. Exact cum ar fi, să zicem, dacă tatăl tău ar fi cu patruzeci de ani mai bătrân şi ar mai locui la Cardew. Aşa şi ea – îşi face planuri şi se aşteaptă ca noi să aranjăm lucrurile aşa cum doreşte – presupunând că ceea ce-şi doreşte este rezonabil.

— Şi este?

— Cred că da. Am fost sus la ea în odaie puţin…

— Dumnezeu să te apere!

— Şi am discutat despre asta împreună. Vrea – i-ar plăcea să-i invite pe musafirii ei la micul dejun la ora două. Speră desigur că va fi jos să-i primească, iar masa se va servi în salonul mare şi în sufrageria de iarnă. Nimic sofisticat – ciocolată caldă sau brandy de băut, cu tort de biscuiţi, turtă dulce şi chestii din astea. După aceea ne-am gândit că, dacă vremea este frumoasă, invitaţii ar putea să facă o plimbare prin grădină vreo oră sau mai mult. Fără îndoială unii vor sta şi vor sporovăi cu Agatha – alţii ar putea admira ce îmbunătăţiri am făcut la casă şi la celelalte.

Se opri, lăsându-l să rumege ideea. Dacă ar reuşi să capete sprijinul activ al lui George, sau măcar să-l mai îmblânzească puţin, i-ar fi ziua mai uşoară.

— Ne-am gândit şi la o gustare rece în sufragerie. Agatha ar fi vrut un prânz complet, dar am convins-o să nu facem asta. Ea va sta în capul mesei, dar ceilalţi vor mânca şi vor sta unde vor dori. Diverse supe calde, bineînţeles, dar altminteri, chestii mai uşor de pregătit: limbă friptă, friptură rece de oaie, plăcintă de pui, porumbei. Şi sparanghel, dacă o să reuşim să găsim, cu ouă murate. Şarlote şi tarte cu fructe. Apoi tort. După-masă vom tăia tortul şi vom toasta pentru sănătatea ei. Cred că totul va fi foarte plăcut.

George îşi linse buzele:

— Şi pe urmă?

— Şi pe urmă îndrăznesc să spun că mătuşa Agatha va fi convinsă că şi-a trăit viaţa frumos. Fără îndoială că va fi extenuată după atâtea emoţii. Va rămâne jos până la

şase, zice ea, dar vom vedea.

În orice caz, vom servi ceaiul pe la şase, şi sper că până la şapte vor fi plecat toţi.

— Amin, spuse George. Dar de ce trebuie să facem toate pregătirile în iunie, când aniversarea asta deplorabilă nu are loc decât în august?

— M-am gândit numai să-ţi amintesc despre ea, dragul meu, ca să te ţin la curent. Ştii bine că nu-ţi place să se facă aranjamente fără ştirea şi consimţământul tău. Mătuşa Agatha vrea ca invitaţiile să fie trimise cât de curând posibil. Trăieşte pentru această zi şi, firesc, toate gândurile ei se concentrează asupra acestui lucru.

Când te căsătoreai în familia Poldark, trebuia să-ţi porţi crucea, iar crucea lui, cea mai grea dintre toate, credea George, nu mai putea – era în firea lucrurilor – să fie purtată prea mult. Aşa că mormăi posac ceva ce aducea a consimţământ şi plecă.

Capitolul 23

Sam petrecuse o săptămână minunată la Gwennap şi se întoarse acasă numai când entuziasmul începuse să mai scadă. Era o zi frumoasă pentru drumul lui pe jos, şi fericirea lui era atât de mare pentru ceea ce înfăptuise Dumnezeu într-un timp atât de scurt, încât se opri şi strigă în gura mare de mai multe ori. În depărtare, oamenii care munceau la câmp îşi ridicară capetele, uitându-se lung după el; bătrâni încovoiaţi de spate, fete cu bonete de paie, puştani scurmând prin mirişte după resturi. Îl credeau nebun.

Dar nu era pic de nebunie la el, ci doar o dulce bucurie că se unise cu Hristos. La Gwennap văzuse asemenea minuni care nu ar fi putut avea loc dacă spiritul lui Dumnezeu n-ar fi plutit aşa de puternic peste acele tărâmuri. Şi încă nu luaseră sfârşit. De asta era convins. Se mai domolise la Gwennap, poate pentru o vreme, poate

pentru că-şi terminase menirea pentru mult timp. Dar, odată aprinse, puterea şi mila Sfântului Duh erau precum o vâlvătaie. Ardea înăbuşit părând că se stinge, după care irupea deodată în altă parte. Marea renaştere spirituală începuse de această dată la Redruth şi după câteva zile ajunsese la Gwennap; iar de acolo era posibil să apară brusc la St. Austell sau Penzance. Ba chiar era posibil să mocnească şi să se extindă cu forţă în satele de coastă, Grambler şi Sawle. Cine putea şti? Cine putea şti ce ar fi putut face o singură creatură îngrozitoare şi nevrednică aşa cum era el, dacă deborda de credinţă şi era în strânsă legătură cu Mirele Ceresc?

Pe măsură ce se apropia de casă, îşi dădu seama că credinţa lui fusese tot timpul prea neînsemnată, că trebuia nu numai să se impulsioneze degrabă pe el, ci şi că trebuia să-şi convingă şi mica turmă să facă la fel. Ce păcat că Drake nu se eliberase de influenţele puternice ale diavolului ca să poată fi pătruns din nou de frumuseţea deplină a binecuvântării, căci nimeni nu ştia – sau poate doar El ştia – ce ar fi putut realiza împreună. Ajunse la concluzia că mai întâi trebuia să-şi cerceteze el inima şi să afle ce slăbiciune lumească zăcea în ea şi care ar fi putut să-l împiedice să aibă suficientă influenţă asupra lui Drake ca să-l aducă înapoi la deplina înţelepciune a vieţii spirituale. Într-un fel, era posibil ca el să greşească. Doar rugăciunile – doar ore lungi în genunchi înaintea Creatorului – îi vor deschide porţile autocunoaşterii. Ar fi vrut să-l poată convinge pe Drake să le împărtăşească cu el. În acest fel, cine ştie pe câţi alţii ar fi reuşit să-i convingă să le împărtăşească cu ei? Credinţa putea să facă minuni. Credinţa *făcea* minuni. I se arătase în faţa ochilor plini de mirare toată săptămâna.

Numai că uneori lumea pământească te înşfacă prea brutal, de aceea chiar şi pentru un om ca Sam era greu de ignorat. Oricâtă sfinţenie purta în inimă, presiunea răului material şi spiritual avea să-l copleşească în ziua aceea şi să-i prindă mintea captivă, gonindu-i, cel puţin pentru o vreme, speranţele de a aduce o viaţă nouă în satele Grambler şi Sawle. Trecuse bine de ora şapte când ajunse

acasă. Îl bătea o gheată, îi era sete şi foame, era obosit şi abia aştepta să mănânce împreună cu Drake şi să-i spună vestea bună despre mântuirea atâtor suflete. Numai că Drake nu era acasă. Fusese o zi frumoasă, dar acum cădea un soi de ploaie lăptoasă peste mare şi peste dunele de nisip, şi probabil că în câteva minute avea să se răspândească şi pe uscat. Soarele era pe jumătate ascuns din cauza furtunii, dar peste mlaştini şi peste câmpurile din spate cădea o lumină gălbuie.

Sam băuse o stacană de apă şi tocmai îşi tăiase o bucată de pâine şi o pătrăţică de brânză când auzi o bătaie în uşă şi-l văzu în prag pe Bob Baragwanath. Bob era tatăl lui Charlie, şi Sam se rugase împreună cu ei când murise Charlie. Bob nu era destul de isteţ ca să priceapă tot ce făcuse şi spusese Sam, dar apreciase gestul.

— Frat'le tău, spuse el…

— Da? Drake? Ce s-a întâmplat? A lăsat vreo vorbă?

— Nu. Nicio vorbă. A fo' luat. Fo' luat. Cam de vreun ceas. Luat cam acu' o oră.

Sam lăsă pâinea:

— Ce s-a întâmplat, Bob? Drake luat? Luat unde?

— Poliţaiul… poliţaiul Vage. L-a luat cam acu' vreun ceas. L-a luat la închisoare. L-a dus la închisoarea de la St. Ann.

— Drake? La închisoare? Pentru ce? Poliţaiul Vage? Eu… Ai *văzut* tu?

— Da. Văzut cu ochii mei. Luat pentru că a furat. Aşa a zis poliţaiu'. A furat! L-a luat cam acu' vreun ceas.

*

Tocmai terminau cina când sosi Sam. În aceste zile însorite mâncau mai uşor decât iarna, aşa că cina devenise o masă mai importantă. Fuseseră tăcuţi în timpul mesei, aşa cum se întâmplase de mai multe ori în ultima vreme, şi pe măsură ce se apropia momentul plecării lui Ross în Franţa. Demelza nu era genul care să-i poarte ranchiună pentru că se ducea, dar iminenţa plecării arunca un nor

asupra bunei ei dispoziţii. Nu sporovăise ca de obicei despre grădină şi nici nu-i împărtăşise cugetările ei legate de ce gândise Garrick când îi luase puiul de iepure, nici nu-i descrisese acţiunile unui botgros când mânca pulpa albă dintr-o teacă goală de păpădie. Nu era vorbăreaţă şi, cum Ross nu era din fire genul care face conversaţie, fusese o cină tăcută.

Peste toate astea, veni fratele ei ca s-o informeze că celălalt frate al ei fusese arestat pentru furt.

Demelza se ridică şi-l ţintui cu privirea:

— Furt? Drake? Este imposibil, Sam.

— Da, surioară, e imposibil să fi făcut aşa ceva, dar nu-i imposibil să fie acuzat.

— Ce spun că a furat?

— Păi, e greu de aflat adevărul. Dar m-am întâlnit cu Art Curnow, care a fost de faţă când l-au luat, iar poliţaiul zice că este acuzat că a furat o Biblie – o Biblie cu închizătoare de argint – de la Trenwith House.

— Trenwith House? Dar când? Nu s-a mai apropiat de Trenwith House de săptămâni bune, nu după ce George – nu după ce domnul Warleggan s-a întors acasă.

— Nu ştiu care-i adevărul, surioară, nu ştiu decât ce mi s-a spus şi că Drake a fost dus la închisoarea de la St. Ann şi închis ca şi când ar fi infractor.

Se ridicase şi Ross, dar se întoarse cu spatele la ei ca să-şi ascundă enervarea de pe chip.

— Ştii cine a adus acuzaţia?

— Domnul Warleggan, se zice.

Asta era. Domnul Warleggan. Şi cum băiatul ăsta era fratele Demelzei, cu atât era mai mare zelul de a face rău. Şi cum putea el, Ross, să evite să fie implicat, şi mai ales cum putea să evite ca Demelza să fie amestecată în povestea asta cât timp el era plecat? Exasperant. Mai mult ca oricând regreta că nu adoptase o poziţie dură cu băieţii ăştia când veniseră şi nu-i trimisese înapoi la Illuggan, unde le era locul. La vremea aceea, o avertizase pe Demelza că la un moment dat, în viitor, fraţii ei ar putea s-o pună într-o situaţie stânjenitoare căsătorindu-se pe acolo, şi foarte

posibil să-i zădărnicească astfel ambiţiile sociale. Niciodată, nici în cele mai rele vise, nu se gândise că unul din ei va avea o relaţie amoroasă cu verişoara lui Elizabeth! Iar acum, să fie arestat pentru furt – şi mai ales pentru furtul unei Biblii!

Dar în acest moment nu trebuia să o lase pe Demelza să vadă enervarea lui. Şi aşa trebuia să se împace cu greşelile şi ciudăţeniile lui, cu devotamentul şi prieteniile lui din străinătate şi cu spiritul lui neliniştit şi plin de frământări care-l trimitea în călătoria din Franţa. Nu se putea aştepta la înţelegere din partea ei fără să-i ofere şi el aceeaşi înţelegere.

Spuse:

— Domnul şi doamna Warleggan au fost plecaţi vreo două zile. Crezi că Drake a fost la Trenwith în această perioadă?

— Nu ştiu, dom'le căpitan Poldark. Şi eu am fost plecat cu treburile întru Domnul. M-am întors în seara asta.

— Ştii dacă Drake s-a întâlnit cu domnişoara Chynoweth în ultimele săptămâni?

— S-a văzut cu ea de vreo două sau trei ori la biserica din Sawle, duminica după-masă. Dar după aia s-a aflat totul şi a fost mare supărare la Trenwith, de la începutul lunii. Aşa că nu s-au mai văzut de atunci. Mi se pare că s-a spus că domnişoara Chynoweth o să fie trimisă acasă.

— Se pare că George intenţionează să o mărite pe domnişoara Chynoweth cu cineva din Truro, pe nume Whitworth, spuse Demelza. Reverendul Whitworth.

— Poftim? Osborne Whitworth, fiul judecătorului Whitworth?

— Cred că da. Ar fi trebuit să fie o partidă bună pentru ea. Aşa încât a fost o mare problemă când s-a aflat de prietenia ei cu Drake.

— Un filfizon şi un prefăcut. Sigur ţi-l aminteşti. S-a purtat excesiv de aferat cu tine de mai multe ori, dar de regulă a fost eclipsat de Hugh Bodrugan şi de John Treneglos.

— Mi-l amintesc, spuse Demelza.

— Dar cine ţi-a zis asta?

— Drake. Săptămâna trecută când a venit pentru lecţia de scriere.

Ross privi gânditor în jos, spre farfuria cu tarta cu zmeură pe care nu o terminase:

— Crezi că este posibil ca acuzaţia să fie adevărată?

— O, niciodată! spuse Demelza.

— Drake nu e hoţ. Nici vorbă! spuse şi Sam.

— Da, în fine... totul e foarte bine, dar a fost înaintată acuzaţia. Trebuie să existe nişte motive, oricât de neînsemnate. Partea enervantă din povestea asta e că, dacă familia Warleggan s-a amestecat, s-ar putea să fie greu să-i convingem să renunţe. Oricine altcineva ar fi deschis să asculte argumente raţionale. Dar nu şi ei. S-ar putea să regreţi, Sam, că eşti înrudit cu familia Poldark.

Sam spuse:

— Poate dacă m-aş duce eu să vorbesc cu ei.

— Nici gând. Ai fi primit cu ostilitate şi chiar mult mai rău. Nu, primul lucru este să-l vedem pe Drake şi să aflăm şi versiunea lui despre această poveste. Până când nu vom şti asta, nu putem face nimic.

Se lăsă tăcerea. Apoi Sam spuse:

— N-o să am odihnă în noaptea asta. Dar n-are rost să mergem până mâine-dimineaţă. O să mă duc acolo să-l văd.

— Nu, spuse Ross. Nu te băga. Nu e cazul să fii şi tu acuzat de cine ştie ce altceva. Mă voi ocupa chiar eu dimineaţă.

— Mulţumesc, spuse Demelza.

— Până atunci, nu are rost să facem presupuneri. Este posibil ca acuzaţia să fie retrasă. Nu avem cum să aflăm mai multe, aşa că cel mai bine e să nu mai discutăm. O să mă duc acolo călare mâine la prima oră.

— Dumnezeu să te binecuvânteze, spuse Sam. N-o să am odihnă în noaptea asta.

*

„Închisoarea” din St. Ann nu era în realitate o puşcărie, ci un arest unde din când în când răufăcătorii erau ţinuţi sub cheie înainte de a fi aduşi pentru judecată în faţa magistraţilor locali. Făcea parte din casa şi magazinul domnului Renfrew, negustorul de materiale pentru minerit, şi era compusă dintr-o încăpere la etaj şi una jos, şi amândouă ar fi trebuit să fie folosite pentru toate problemele justiţiei, dar pe care domnul Renfrew le utiliza şi ca spaţiu de depozitare. Drept urmare, încăperea de sus era ticsită cu colaci de frânghie, lămpi, scripeţi, lumânări cu feştilă de cânepă împletită, târnăcoape, fitiluri şi toate celelalte accesorii pentru minerit. Cea de jos era păstrată pentru scopul stabilit, deşi şi spaţiul acesta era invadat de domnul Renfrew care aducea aici tot ceea ce socotea el că n-ar putea fi stricat de prizonierii ocazionali sau ce nu i-ar fi ajutat să evadeze.

Pe drumul până acolo, Ross meditä la problema lui. Urmărit de sfatul de ultim moment de la Demelza care, deşi profund îngrijorată pentru fratele ei, era încă şi mai preocupată ca soţul ei să nu repete escapadele de evadare din puşcărie din urmă cu şase ani, Ross era mai preocupat de atitudinea pe care trebuia s-o adopte în cazul în care explicaţia lui Drake se dovedea raţională sau scuzabilă. Cu şapte ani în urmă, sau poate ceva mai mult, când Jim Carter fusese arestat pentru braconaj, se dusese la Truro, compăruse în faţa judecătorului şi făcuse un apel public la clemenţă. Fusese respins cu brutalitate. Şi trăsese învăţăminte din povestea asta. Nu trebuia să ceri milă în public, ci să-i abordezi pe magistraţi în particular şi să le ceri, ca pe un gest de prietenie faţă de tine personal, să-i acorde acuzatului încă o şansă. Dar cum să procedeze aici? Nu-i putea cere nicio favoare lui George Warleggan. Dacă el însuşi ar fi fost judecător, ar fi fost de mare ajutor în toată istoria asta. Dar refuzase acest lucru. Cine-ar fi putut prevedea un asemenea caz?

Domnul Renfrew era acasă şi îl salută plin de efuziune, încreţindu-şi ochii miopi într-un zâmbet. (Domnul Poldark era, ca şi domnul Warleggan, unul dintre clienţii

lui.) Prizonierul? Da, domnul Poldark putea să-l vadă. Bineînţeles. Desigur. Poate că arestul nu era atât de curat pe cât şi-ar fi dorit domnul Renfrew, dar fuseseră ocupaţi în ultima săptămână. De fapt, în acest moment mai erau încă doi închişi care aşteptau următoarea şedinţă a judecătorilor. Fuseseră cu toţii aduşi ieri, dar ei, prinşi cu una cu alta, nu reuşiseră să facă tot ce-ar fi vrut. Învinuiri? O, unul îl atacase pe domnul Irby în prăvălia lui. Celălalt fusese beat şi făcuse zob nişte ferestre la cârciuma Miner’s Arms. Vor fi acuzaţi probabil mâine. Dacă domnul Poldark e amabil să vină după el. Domnul Poldark îl urmă.

Era o odaie foarte mică, cu un stâlp pe mijloc, din podea până în tavan, de care să fie încătuşaţi prizonierii. Un colţ al încăperii era plin cu saci şi o grămadă de lemne, altminteri nu mai era altceva, în afară de cei trei bărbaţi. Mirosul era însă oribil, fiindcă nu exista latrină, iar dejecţiile nu fuseseră îndepărtate de săptămâni întregi. Unul dintre bărbaţi încă zăcea adormit în propria lui vomă, iar ceilalţi doi ridicară privirile când se deschise uşa.

Ross îşi acoperi nasul cu legătoarea de gât.

— Mă lăsaţi cinci minute cu el afară, în curte? Vă promit că nu fuge.

— Păi, domnule… Cred că da, dacă promiteţi…

— Ne puteţi urmări de la distanţă, dacă vreţi.

Lui Drake i se permise să iasă afară. Clipi în lumina zilei, arătând neobişnuit de palid după noaptea în arest. Cu o tresărire de iritare şi furie, Ross observă din nou asemănarea lui cu Demelza.

— Ei, băiete, ai dat de necaz! Cum s-a întâmplat?

— Oh, dom’le căpitan Poldark, ce drăguţ din partea dumneavoastră că aţi venit. Nu ştiu, aşa cum nici dumneavoastră nu ştiţi. Cum Sam era plecat de acasă şi…

— Sam s-a întors aseară. A auzit şi ne-a spus şi nouă. Ce e toată povestea asta?

— Păi, nu prea ştiu de unde să încep. Cred că ştiţi că m-am împrietenit cu tânăra domnişoară de la Trenwith House. Soră-mea ştie totul despre asta…

— Da, mi-a spus.

— Ei, şi ni s-a interzis orice legătură când familia Warleggan a aflat că mă întâlneam cu ea la biserică. Aşa că... aşa că de atunci nu ne-am mai văzut deloc. Dar Geoffrey Charles – domnul Geoffrey Charles – s-a răzvrătit şi a venit să mă vadă nu doar o dată. Vedeţi dumneavoastră – vedeţi dumneavoastră, nu doar cu domnişoara Morwenna – da' şi cu el m-am împrietenit eu, înţelegeţi...

— Da, înţeleg.

Drake îşi frecă barba ţepoasă de pe obraz:

— Săptămâna asta domnul şi doamna Warleggan erau plecaţi, aşa că domnul Geoffrey Charles mi-a trimis un bilet în care zicea că sunt duşi într-o vizită şi că pot să vin acasă să-l mai văd o dată, fiin'că are să plece curând la şcoală.

— Mic şi prost, spuse Ross. Îţi cerea să intri în belea.

— Mda, tot ce se poate. Dar m-am gândit că o să reuşesc – şi chiar aşa a fost. M-am dus peste câmpii – apoi am intrat prin uşa laterală – şi mă aşteptau. Faţa lui Drake fu străbătută brusc de un spasm. Morwenna mi-a zis că şi pe ea o trimit acasă, aşa că a fost ca un fel de rămas-bun pentru noi. Doar am stat de vorbă cam o jumate de ceas, după care eu am zis că trebuie să plec. Aşa că atunci Morwenna...

mi-a dat o batistă ca să-mi amintească de ea – ca şi când aş putea s-o uit! — iar Geoffrey mi-a zis: „Trebuie să-ţi dau şi eu ceva, Drake. Uite, îţi dau Biblia mea de la botez", mi-a zis, şi asta a şi făcut. Eu am zis: „Nu, nu pot s-o iau, e a ta, cu iniţialele tale pe copertă şi cu o închizătoare, nu pot s-o iau". Dar el a zis: „Te rog, te rog, Drake" – ştiţi cum e el – aşa că, în cele din urmă, am luat-o. După aia am plecat de acolo şi am venit acasă. Habar n-am dacă m-a văzut cineva, da' în clipa aia nici că-mi păsa. M-am întors acasă fără să văd pe unde umblu şi am pus cele două daruri sub paiele patului meu, după care m-am întins şi eu în el şi... în fine, nu m-am purtat bărbăteşte...

Pe un câmp din apropiere, doi bărbaţi încercau să despartă o vacă de viţelul ei, iar mugetele lor răsunau ca

un ecou în aerul răcoros al dimineţii de vară.

— În ce zi a fost asta?

— Marţi seară.

— Şi au venit după tine ieri. Deci în cele douăzeci şi patru de ore probabil că familia Warleggan s-a întors, cineva le-a spus despre vizita ta, şi s-a descoperit că lipseşte Biblia. Cine a venit la tine acasă?

— Poliţaiul Vage şi un om înalt şi slab, cu ochi apropiaţi şi privirea fixă. L-am mai văzut pe la moşie…

— Cred că-i Tankard. Te-au acuzat?

— Au zis că au motive să creadă că am furat o Biblie şi alte obiecte de la Trenwith şi că o să scotocească prin colibă. Au găsit Biblia unde o pusesem. Nici măcar nu apucasem să mă uit la ea din urmă cu o seară, când o pusesem acolo. Nu ştiu, da’ parcă nu puteam să suport gându’.

Ross îl privi pe tânăr lung şi gânditor:

— Mda, în fine…

Drake spuse:

— Nu-i prolema dumneavoastră, dom’le căp’tan Poldark. Nici a soră-mii. Nu vreau să vă fac probleme. Când o să ajung în faţa judecătorilor, o să le spun adevărul adevărat. Nu-i decât o greşeală, şi o să mă lase să plec. N-am făcut nimic de care să mă ruşinez.

— Cred că ar fi înţelept să accepţi ajutorul pe care ţi-l putem da noi, băiete. Când există declaraţii care se bat cap în cap, persoana acuzată nu este mereu crezută. Mai ales dacă unul dintre judecători are nişte conturi de reglat. Cât era de mare Biblia?

— Oh… nu mare. Cam aşa. Dar frumoasă, cu iniţialele G.C.P. pe copertă. Şi o închizătoare de argint.

— Ai fost un prost că ai luat-o.

— Da, ştiu. Dar în momentul ăla, a insistat aşa de tare. Iar eu eram aşa de tulburat – nici nu prea ştiam ce se întâmplă.

— O pierdeai pe iubita ta, nu? Da, e greu. Dar ai ţintit prea sus, Drake.

— Când am cunoscut-o, n-aveam nimic de gând.

Credeţi-mă. Pur… pur şi simplu s-a întâmplat.

— Da… Ross privi în direcţia cealaltă, spre Renfrew, care aparent număra nişte lopeţi. Da. Ei, e timpul să te duci înapoi. Domnişoara Chynoweth era în încăpere când Geoffrey Charles ţi-a dat Biblia?

Drake se gândi:

— Nu. Se dusese să vadă dacă sunt în siguranţă şi dacă pot să plec. Dar trebuie să mă fi văzut că o am când s-a întors în odaie. N-am ascuns că o am.

— Hm. Dar… Geoffrey Charles e demn de încredere?

— O, da! Mă pun chezaş cu viaţa mea pentru asta.

— S-ar putea să fii nevoit, spuse Ross sec. Acum, du-te înăuntru! Renfrew! Prizonierul tău e gata să se întoarcă înăuntru.

Înainte ca Ross să plece, Renfrew îi spuse că judecătorii locali urmau să se întrunească mâine, vineri, la Miner’s Arms, cârciuma din St. Ann. Bineînţeles, mai spuse el, dacă se va considera că este o chestiune urgentă, unul sau altul dintre ei s-ar putea să audieze cele trei cazuri azi şi să-i condamne pe bărbaţi sau să-i trimită la Truro; dar cum întrunirea obişnuită trebuie să aibă loc mâine, era aproape sigur că totul va fi amânat până atunci.

Ross aprobă cu o mişcare din cap şi-i mulţumi lui Renfrew, apoi încălecă şi porni la drum. Se gândea că Renfrew are dreptate. Singurul magistrat care probabil ar putea să-şi strice ziua ca să scape de un caz anume era George, iar Ross era convins că noul George n-ar fi vrut să pară că se implică prea mult, mai ales că în acest caz era vorba despre un furt de pe proprietatea lui. Oricât de mult şi-ar fi dorit să-l vadă pe Drake condamnat sau trimis în altă parte să-şi aştepte sentinţa, n-ar fi făcut nimic care să-i ofenseze pe colegii lui magistraţi sau să pară că-şi foloseşte noua autoritate după bunul plac.

Avea o zi la dispoziţie. Magistraţii se întâlneau la unsprezece, aşa încât avea ceva mai mult de douăzeci şi patru de ore. Cum să le folosească? Pe bună dreptate poţi să spui: „Am fost prost data trecută”; acum trebuie să fie cu totul altfel. Cum altfel? Abordând fiecare magistrat

separat, pe rând? Dar cine avea să fie mâine la St. Ann? Cine avea să vină? Trevaunance, Bodrugan, Treneglos? Warleggan, cu siguranţă. Şi cum să-i abordeze pe ceilalţi? Furtul unei

Biblii cu închizătoare de argint era o infracţiune gravă. Nu te puteai aştepta să n-o ia în serios. Ba chiar era posibil să considere că este un caz prea grav ca să-l judece ei, iar băiatul va fi trimis la o instanţă superioară. Dacă se considera că furtul Bibliei este o infracţiune în care valoarea este mai mare de patruzeci de şilingi, şi dacă se dovedeşte asta, atunci ar putea fi pedeapsa cu moartea. Ross nu ştia cum stau lucrurile cu minorii la tribunal, dacă puteau fi citaţi şi ce greutate ar avea mărturia lor. N-ar fi imposibil ca George, dacă setea lui de răzbunare era suficient de mare, să-şi consolideze cazul prin mărturia vreunui servitor, ceea ce ar cântări mai mult decât orice ar fi spus Geoffrey Charles.

O situaţie neplăcută. Se gândi să i-o prezinte Demelzei şi să vadă ce crede ea şi ce sfat îi dă. Dar pe măsură ce se apropia de casă, starea de spirit i se schimbă, şi odată cu ea şi direcţia. În ciuda bunului-simţ şi a inteligenţei, Demelza era depăşită în acest caz. Era implicată personal ca să-l ştie pe Drake în siguranţă; habar nu avea de legi sau de tactica necesară pentru respingerea acuzaţiei. Dar cine ştia? Nimeni din apropiere, în afară de Harris Pascoe din Truro sau bătrânul notar Pearce. Cât despre sfaturile lor? Juridice, terne şi conformiste. Parcă-i auzea. Să obţină transferarea cazului la o instanţă superioară. O mai mare probabilitate pentru un proces imparţial. Un răgaz mai mare pentru pregătirea apărării şi analizarea probelor. Dar când ar putea avea loc un astfel de proces? Ross trebuia să plece la Falmouth duminică, sau cel mai târziu luni. S-ar putea să fie plecat o lună. Orice ar fi reuşit să facă până luni, ar fi inutil dacă nu va fi prezent când va fi discutat cazul.

Schimbase direcţia când ieşise din satul Grambler; trecu la trap pe lângă Gatehouse, ajunse la hotarul moşiei lui şi coborî spre dunele de lângă mare, foarte aproape de

locul unde obişnuiau să vină Geoffrey Charles şi Morwenna. Măcar nu era vânt, aşa că legă frâiele lui Judith de un stâlp la îndemână şi o lăsă acolo, iar el porni într-o plimbare pe plajă.

Aşa cum se întâmplă uneori în dimineţile liniştite, erau valuri mari. Se rostogoleau unul după altul ca nişte cavalerişti fără pereche care se predau în faţa unui bastion indestructibil. Fără sfârşit, de îndată ce unul se stingea şi apărea altul, se zdrobea de ţărmul care-i stătea în cale. Ici şi colo, unde se iţea câte o stâncă, păreau nişte cozi albe şi înfoiate de păun care se înălţau în aer şi pluteau, pentru ca apoi să se dezintegreze treptat în ceaţa străpunsă de razele soarelui. Aerul pulsa de sunete şi de mişcare. Ross îşi începu plimbarea.

Deci, ca tactică pur şi simplu, s-ar putea să fie mai bine să încerce să obţină judecarea cazului mâine. Dar cum ar putea influenţa rezultatul? Oriîncotro se întorcea, silueta de la capătul drumului era George.

Dacă toate astea i s-ar fi întâmplat lui John Trevaunance, s-ar fi putut aranja într-o oră. Sau oricăruia dintre ceilalţi. Chiar şi lui Hugh Bodrugan. O discuţie civilizată, o înţelegere să nu fie de acord cu faptele din acest caz, o scuză şi propunerea de a plăti valoarea Bibliei. Băiatul ăsta e o pacoste; trimite-l de aici, oriunde; şi după asta, retrag acuzaţia. Simplu.

Dar cum să-l abordeze pe George? Şi mai ales, cum, fără certitudinea unui eşec? Poate că George se convinsese pe el însuşi să creadă sincer că Drake e hoţ; dar credinţa asta ar fi întărită şi sporită ştiind că aşa îi poate lovi pe Demelza şi pe Ross. *Orice* mod de abordare ar fi însemnat o umilire. Elizabeth? Ross însă nu putea s-o abordeze pe ea, nici măcar – credea el – ca să-i salveze pielea lui Drake. Şi, oricum, ea îl asculta pe George.

Ross îşi înălţă privirea spre clădirile scunde, masive şi reci aflate pe stâncă ale minei Wheal Leisure. Nu prea mai fusese pe plajă după ce fusese închisă. Vremea fusese foarte urâtă, iar el nu voise să se uite la mină şi s-o vadă tăcută. Prima lui companie, înfiinţată cu opt ani în urmă.

Fusese atât de prosperă, până când familia Warleggan începuse să pună stăpânire pe ea. Puneau stăpânire pe tot. Iar acum, chiar şi pe dorinţa lui de a locui pe propriul lui pământ şi de a trăi în pace. Era greu pentru noile lui ţeluri. Poate că expediţia aceasta pe care era pe cale s-o facă în Franţa era o supapă de siguranţă pentru instinctele lui ascunse spre violenţă. Era mai bine să fie în război cu francezii decât cu vecinul lui.

Dar ce se întâmplă dacă vecinul caută războiul cu insistenţă? Continui să întorci şi celălalt obraz, fără încetare? Cu doi ani în urmă, de Crăciun, îi prezentase lui George alternativele şi-l lăsase să reflecteze asupra lor. De atunci, îşi aruncaseră doar câte o privire, la biserică sau în alte întruniri oficiale. Nu schimbaseră nici măcar o vorbă. S-ar putea ca acum să fie nevoie să schimbe o vorbă. Cum altfel ai fi putut să avansezi în chestiunea asta?

Dar cum să schimbi o vorbă fără ca vorba să se transforme în război? Nu era timp de scrisori, iar scrisorile erau oricum inutile. Trebuia să se ducă să-l vadă. Cumva trebuia să se ducă să-l vadă şi să discute – exact aşa cum ar fi făcut şi cu Trevaunance sau cu ceilalţi. Să găsească cumva o cale să rămână civilizaţi. Trebuia să existe o modalitate de a rezolva povestea asta decent. Dacă George devenea nepoliticos, arunci ar fi nevoit să-şi revizuiască atitudinea.

Aproape fără să vrea, deja se întorsese lângă locul unde era priponit poneiul. Înaintă cu greu prin nisipul moale, şi ea înălţă capul şi nechează. Când tocmai încăleca, îl văzu pe Sam venind spre el.

— V-am văzut poneiul, dom’le căpitan Poldark. V-am văzut venind încoace. M-am gândit eu că e calul dumneavoastră. Mă tot întrebam… aşteptam… L-aţi văzut pe fratele meu?

Reprimându-şi impulsul de a-l repezi pe tânăr, Ross îi povesti ce se întâmplase.

— Binecuvântat fie Dumnezeu cel milostiv! spuse Sam. Deci n-a fost decât o greşeală, şi mâine o să fie liber.

— Continuă să te rogi, spuse Ross, căci s-ar putea să

nu fie chiar aşa de uşor. Acum du-te şi spune-i surorii tale ce ţi-am spus şi explică-i că am avut nevoie de un pic de timp ca să mă gândesc ce e de făcut. Acum m-am hotărât ce să fac. O să cer ajutorul unui avocat. S-ar putea să dureze vreo oră sau două, dar ar trebui să mă întorc la cină. Aşa să-i spui, înţelegi?

— Cu bucurie în inimă, zise Sam. Cred cu adevărat că Drake va fi în libertate curând. Şi mă rog ca, atunci când totul va fi trecut, să fie nu doar o libertate a trupului, ci şi a sufletului.

— Să ne ocupăm mai întâi de trup, spuse Ross posomorât şi plecă.

Nu subestima dificultatea a ceea ce urma să facă. Era posibil ca George să-l alunge de pe moşia lui. Era posibil să refuze să-l vadă, şi în acest caz nu ar avansa deloc.

Ross nu era un bărbat uşor de intimidat odată ce se hotăra, dar bunul-simţ îi dicta să-şi ia nişte măsuri de apărare. Şi se înţelege că măsura cea mai potrivită era un însoţitor.

Zacky Martin ar fi fost alegerea firească, dar Zacky avea peste cincizeci de ani şi nu se simţise bine. Paul Danieli ar fi fost următorul, dar Paul era unul dintre noii muncitori plătiţi în parte, care fuseseră preluaţi când se închisese Wheal Leisure şi probabil era în mină, la Wheal Grace. Iar Sam ar fi fost mai rău decât inutil. Nu ţi-l prea puteai închipui pe Tom Harry un subiect potrivit pentru convertire.

Ross continuă să călărească, trecu pe lângă Gatehouse, prin satul Grambler, pe lângă biserica din Sawle şi o luă pe poteca spre satul Sawle. Pe stânga era crâşma văduvei Tregothnan şi afară, împingând un butoi după colţul casei, era chiar omul pe care-l voia.

— Ia te uită, tânărul căp’tan! Bun venit! Şi călare pe cel mai grozav cal din ţinut! Nu-i aşa că-i o frumuseţe? Şi ce mai chilipir a fost! Ascultă, căp’tane, oricând vrei s-o vinzi, sunt bucuros să-ţi dau cât mi-ai dat dumneata. La preţul ăla a fost ieftină ca braga.

— Ai grijă, spuse Ross, că poate te cred. Sunt convins

că nu vrei asta. Tholly!

— Da?

— Ai timp să mergi undeva cu mine călare? Am nevoie de un apărător paşnic.

— Când? Acum? Da, bucuros. Numai să arunc butoiul ăsta unde vrea văduva Sally, şi sunt omul dumitale.

— Ai armă? întrebă Ross. Nu ca s-o foloseşti, ci doar s-o arăţi. Ca să păstrăm discuţia paşnică.

Tholly râânji:

— Păi, cum să nu. Stai niţel, o iau într-o clipită!

Capitolul 24

Merseră călare până la uşa de intrare de la Trenwith într-un soi de procesiune dezlânată; un cuplu diferit precum ziua cu noaptea, dar totuşi asemănător: doi bărbaţi zdraveni, cu picioarele bălăngănind, pe doi ponei mititei: cavalerul rătăcitor şi servitorul zdrenţăros. Măcar Don Quijote călărise un cal.

Uşa fu deschisă de unul dintre servitorii pe care Ross îi dăscălise în bucătărie de Crăciun. Păru surprins la vederea celor doi în prag. Ross îi spuse să-l anunţe pe stăpânul lui că a venit în vizită şi doreşte o discuţie de cinci minute. Servitorul le închise uşa în nas şi fu plecat aproape cele cinci minute pe care le solicitase Ross. Apoi întredeschise uşa doar ca să le spună că stăpânul lui nu este acasă pentru ei.

— Du-te şi spune-i stăpânului tău că vin cu intenţii paşnice, spuse Ross. Nu vreau să fac niciun rău, nici lui, nici familiei, dar doresc să vorbesc cu el într-o chestiune urgentă, iar dacă refuză să ne vedem, nu voi pleca.

Servitorul icni, ezitând.

— Şi nici n-o să mă puteţi clinti, adăugă Ross privind peste umăr, la Tholly.

Tholly, care nu descălecase încă, îşi împinse muscheta veche pe umăr, fluierând printre dinţii ştirbiţi.

Servitorul închise uşa din nou.

Aşteptară. Privirea ageră a lui Tholly se plimba peste faţada elegantă a casei vechi, peste terenurile îngrijite, clădirile bine întreţinute ale fermei, pajişti, flori, peste heleşteul decorativ.

— Grozavă proprietate, remarcă el.

— Da, răspunse Ross.

— Îmi amintesc când era a unchiului domniei tale; a lăsat grădinile în plata Domnului.

Nu vorbiseră deloc despre obiectul vizitei lor.

Un iepure cafeniu trecu în goană peste unul din câmpurile învecinate, fluturându-şi codiţa albă. Într-un copac din apropiere erau potârnichi. Tholly se linse pe buze.

— Şi foarte bine garnisit cu de toate.

Uşa se deschise din nou.

— Stăpânul vă primeşte – singur.

— Aşteaptă-mă aici, Tholly. Dacă o să am nevoie de tine, te strig de la fereastră.

Tholly rânji şi ridică ciotul cu cârligul.

— Dacă o să aveţi nevoie de mine, o să vin.

Ross fu primit într-o odaie mică de la primul etaj, care fusese biroul unchiului său, Charles. Aici nu se schimbaseră multe. George era aşezat la un birou şi lucra. Alături, în picioare, era Tankard, înalt şi cu căutătură chiorâşă. George purta un halat de casă înflorat, lung până la glezne, încheiat cu brandenburguri până la gât. Nu ridică privirea când Ross fu poftit să intre, ci continuă să scrie. Tankard îl ţintuia pe musafir cu o privire suspicioasă. Ultima oară când se întâlniseră în această casă fusese obligat să se adăpostească sub o masă, în timp ce George şi Ross îşi reglaseră conturile bătându-se peste capul lui.

Tankard îşi umezi buzele:

— Aţi dorit să-l vedeţi pe domnul Warleggan?

Ross îl ignoră. Ridică amândouă braţele deasupra capului:

— Vin cu gânduri paşnice, George. Voi încerca să nu fiu violent în timpul acestei vizite, decât dacă deveniţi voi

mai întâi. Dar îţi cer zece minute din timpul tău.

George îi spuse lui Tankard:

— Întreabă-l pe omul ăsta ce treabă are.

Ross îi făcu semn lui Tankard să tacă; apoi se aşeză şi îşi încrucişă picioarele.

— Eu cu tine am treabă, George, nu cu avocatul tău. Aş prefera să discutăm între patru ochi, dar dacă insişti să fie de faţă şi sfătuitorul tău legal, nu te pot împiedica.

— Spune ce ai de spus.

— După ce termini de scris.

Pana continuă să scârţâie. Ross luă o carte de pe o masă din colţ şi răsfoi fără grabă paginile.

Pana se opri:

— Ei?

— Un tânăr pe nume Drake Carne a fost acuzat că a furat o Biblie din această casă. În acest moment este într-o celulă dezgustătoare din St. Ann, aşteptând întrunirea magistraţilor, care înţeleg că va avea loc mâine.

Pentru prima oară, George îşi ridică privirea, plimbând-o cu indiferenţă peste veşmintele de călărie sărăcăcioase ale lui Ross.

— Aşa este.

— Ceea ce poate nu ştii este că această Biblie i-a fost dată lui Drake Carne de către proprietarul ei, fiul tău vitreg, Geoffrey Charles. Se despărţeau după o lungă prietenie – o prietenie care le fusese interzisă de tine –, şi Geoffrey Charles a vrut să aibă Carne ceva care să-i amintească de el. A insistat să o ia, iar Carne a acceptat-o cu greu şi a dus-o acasă.

— Eu nu asta am auzit.

— Întâmplător, ăsta este adevărul.

— Fără doar şi poate este versiunea pe care Carne speră acum că o vor accepta judecătorii.

— L-ai întrebat şi pe Geoffrey Charles despre asta?

— Băiatul este minor, şi emoţiile lui pot fi cu uşurinţă exploatate. N-am nicio îndoială că acum ar spune orice ca să-şi scoată din necaz prietenul amărât. Dar faptele indiscutabile par să fie următoarele: Carne s-a strecurat în

casă marţi, în timp ce eu eram plecat – în ciuda ordinelor mele exprese. Cu alte cuvinte, a comis cea mai flagrantă şi mai reprobabilă infracţiune – a încălcat proprietatea, faptă pe care legea o pedepseşte sever; şi, odată înăuntru, a profitat de sentimentele băiatului ca să-l convingă să nu renunţe la aşa-zisa lor prietenie, ci s-o continue, în ciuda opoziţiei mele. George îşi plimbă degetul mare peste pana de scris. Cum n-a reuşit – fiindcă Geoffrey Charles fusese total de acord că prietenia lor trebuie să ia sfârşit –, Carne şi-a însuşit cu bună ştiinţă Biblia şi apoi a plecat cu ea, intenţionând s-o transforme în bani cu prima ocazie. Dispariţia Bibliei a fost constatată din pură întâmplare: soţia mea – care i-o făcuse cadou fiului ei la botez – a remarcat că lipseşte de pe noptiera lui şi l-a întrebat ce se întâmplase cu ea. După ceva cercetări serioase, toată povestea asta sordidă a ieşit la iveală. Dar n-a fost nicio referire legată de vreun cadou. A fost pur şi simplu un furt. De îndată ce s-a aflat, domnul Tankard s-a dus cu poliţistul Vage la casa lui Carne de pe domeniul tău şi s-a găsit Biblia ascunsă sub patul lui. A fost prins asupra faptului, şi ştiu că şi ceilalţi judecători vor adopta aceeaşi poziţie.

Ross era tentat să fie de acord cu el. George construise un caz foarte solid. Neajunsurile evidente erau cele pe care le putea controla într-o oarecare măsură. Tankard îşi mută greutatea de pe un picior pe altul, şi Ross se întrebă cum, dat fiind că erau aşa de slăbănoage, reuşea să se susţină pe ele.

— Presupun că Geoffrey Charles va fi chemat ca martor în sprijinul acuzaţiei tale?

— Este minor şi impresionabil pentru un băiat. Nu i-ar fi de niciun folos... prietenului tău.

— Cumnatului meu.

— Da, dacă insişti. Cumnatul tău. Nu-l cunosc pe acest om, dar poate că şi el este o fire impresionabilă – metodiştii ăştia sunt adeseori aşa. E posibil să fi furat Biblia din dorinţa de a se răzbuna pe cei din această casă care s-au opus prieteniei lui. Acum îl suspectez că tot el este răspunzător şi pentru alte obrăznicii din vara aceasta. Dar

să trecem peste asta. Nu poate afecta rezultatul cazului.

— Se pare că tânărul Carne nutreşte o afecţiune profundă pentru Geoffrey Charles – şi Geoffrey Charles pentru el.

— A încercat să capete influenţă asupra unui băiat impresionabil. A fost o obrăznicie de neiertat.

— Pe motiv de diferenţă de statut social, presupun?

— Da.

— Dar alţii au avut ambiţia de a-şi depăşi condiţia. Tu eşti unul.

După ce spuse asta, Ross regretă că a spus-o, căci făcea orice speranţă de compromis imposibilă. Dar nu subliniase George deja faptul că nu exista o astfel de speranţă?

George se albise la faţă:

— Condu-l pe acest aşa-zis gentleman.

— O clipă! N-am terminat încă…

— Ei bine, eu am terminat. Ai promis că nu vei fi violent, şi atât cât mă pot aştepta să te ţii de cuvânt, sper să pleci fără violenţă şi fără să opui rezistenţă.

— Am venit cu dorinţa puternică de reconciliere, spuse Ross. Puţin probabil, având în vedere ceea ce tocmai am spus; şi în acelaşi spirit, îmi retrag vorbele şi îţi cer iertare. Nu te plac, George, şi nici tu nu mă placi, dar – ne place sau nu – suntem rude. Nu eu am ales să ne înrudim, iar tu fără doar şi poate ai acceptat fără tragere de inimă, dar asta este. Fiul verişoarei mele este fiul tău vitreg, şi el este în centrul acestui necaz. Pot să jur că în orice alte două familii din ţinut situaţia s-ar clarifica absolut prieteneşte şi nu s-ar întâmpla nimic mai rău în afară de o scurtă dojană. De aceea am sperat că şi între noi – dacă nu pentru noi, măcar de dragul soţiilor noastre – am putea „rezolva lucrurile în afara tribunalului”, ca să spun aşa, evitând astfel o celebritate nedorită.

— Mă tem că nu mă priveşte pe mine ce simte soţia ta. Ar trebui deja să ştii asta.

Ross îşi păstră cumpătul:

— Dar Elizabeth? De ea nu-ţi pasă?

— Nu o interesează această poveste.

— Cu siguranţă trebuie s-o intereseze fiindcă verişoara ei, domnişoara Chynoweth, este extrem de implicată.

George îşi mângâie bărbia:

— Tankard, du-te jos te rog şi spune-i doamnei Warleggan că vin şi eu în cinci minute. Şi trimite-i pe fraţii Harry să-l supravegheze pe însoţitorul acestui om. Nu vreau să umble încoace şi-ncolo pe moşie.

După plecarea notarului, George spuse:

— Fiindcă vrei să aduci în povestea asta numele domnişoarei Chynoweth, te informez că nici acest lucru nu-ţi va fi – ţie şi cumnatului tău – de niciun folos. O să fac tot ce voi putea ca să-i salvez reputaţia, dar nu până acolo încât să retrag acuzaţia, aşa că poţi să alungi orice gând că m-ai putea şantaja să tac.

Tăcură câteva minute, apoi Ross spuse:

— Speri la o partidă bună pentru domnişoara Chynoweth, nu-i aşa? Whitworth – deşi nu-mi place – ar fi o partidă bună pentru ea. Merită să strici acest aranjament şi poate să-i distrugi ei viaţa de dragul de a pedepsi un tânăr care n-a făcut nimic rău decât că a ţintit prea sus?

— Logodna domnişoarei Chynoweth cu domnul Whitworth a luat deja sfârşit. Am simţit că este de datoria mea să-i scriu şi să-i spun că s-a compromis cu alt bărbat. Desigur, este o informaţie confidenţială, iar el va respecta acest lucru. Dar domnişoara Chynoweth va fi trimisă acasă la mama ei, în Bodmin, la sfârşitul verii. Viitorul ei nu mă mai interesează. Nici pe soţia mea. Nu am avea nimic de pierdut prin dezvăluirile tale nedemne de un gentleman. Singura care ar avea de pierdut ar fi domnişoara Chynoweth.

Ross îşi plecă privirea spre cizme. O bucăţică de noroi uscat căzuse pe covorul oriental care începuse să se decoloreze. Parcă-l vedea pe unchiul Charles care şezuse atât de des unde stătea George acum, gâfâind, imens, râgâind uşor în timp ce examina veniturile şi cheltuielile mai vechi ale domeniului. Obişnuiau să vină aici sus când

erau nişte puştani neîndemânatici el şi Francis, să ceară vreun hatâr, iar Charles era pe jumătate adormit, cu un câine la picioare şi o carafă de porto la îndemână.

Spuse:

— Mai ţii minte când am venit să vă văd pe tine şi pe Elizabeth de Crăciun, în ’93? Eraţi la masă într-o seară, iar eu am intrat şi am avut o discuţie despre convieţuirea în pace. Îţi aminteşti că ţi-am făcut nişte oferte de pace şi ţi-am explicat şi consecinţele care ar putea urma dacă pacea nu este respectată?

— Nu mă interesează ameninţările tale.

— Nici nu intenţionam să sune a ameninţări – doar promisiuni.

Se lăsă tăcerea din nou. Trecuse mult timp de când cei doi bărbaţi nu mai fuseseră singuri ca acum. Întotdeauna întâlnirile dintre ei, fie că era vorba de schimburi de cuvinte sau de lovituri, avuseseră loc în prezenţa altor persoane. Ross îşi aminti cum o dată au ieşit de la o licitaţie şi au mers pe jos împreună, pe o stradă din Truro, dar asta se întâmplase cu mult timp în urmă. Acum, singuri, deşi plini de resentimente unul faţă de celălalt, se simţeau mai puţin relaxaţi, într-un fel, duşmănia lor fusese exprimată prin atitudini care erau mai uşor de păstrat în faţa altora. Nu era vorba atât despre ceea ce se aşteptau alţii, cât despre ce aşteptau ei de la ei înşişi. Numai că acum nu aveau public. Antipatia putea să sape profund, întocmai ca un râu adânc: nu putea să iasă la suprafaţă pe cale firească.

În cele din urmă, Ross spuse:

— Dă-i drumul, George!

George clătină din cap negativ o singură dată, un refuz rece. Un împărat roman care respinge schimbarea unui decret.

Ross spuse:

— Recunoaşte – este o furtună într-un pahar cu apă. Dacă explodează în ceva mai amplu, şi tu ai de pierdut la fel de mult ca mine.

— Băiatul a fost acuzat. Îţi baţi gura de pomană.

Ross zise:

— Îţi respect inteligenţa. Ştiu că nu ai face niciodată greşeala de a presupune că, dacă se ajunge la luptă, m-aş împiedica de vreun principiu de conduită. Poate că dispreţuieşti clasa din care provin eu, dar eu am fost întotdeauna un renegat.

— Şi? Ce-i cu asta?

— Îţi mai spun o dată. Retrage-ţi acuzaţia! Ca magistrat nu e nicio greutate. Lasă-l să plece mâine-dimineaţă, şi uită toată povestea. Nu e un triumf – nici pentru mine, nici pentru tine –, ci doar pentru bunul-simţ.

George clătină din cap că nu.

Ross spuse:

— Ameninţările sunt pentru bătăuşi; şi ştiu că tu nu eşti dintre cei care se dau bătuţi în faţa lor. Dar dacă va fi audiat cazul mâine, o să am grijă să fie prezent un avocat bun şi nimic să nu fie aşa cum speri tu, şi o să mă asigur că băiatul va fi absolvit de vină. Va fi chemat şi Geoffrey Charles.

— Geoffrey Charles este la Cardew. L-am trimis acolo miercuri. Părinţii mei au grijă de el, căci este obosit şi cam bolnav. Pe mărturia lui nu te-ai putea bizui.

— Va fi chemată şi domnişoara Chynoweth. Oricât de puţin îi pasă acum de ea lui Elizabeth, nu cred că s-ar bucura la gândul că reputaţia ei ar fi distrusă în ochii vecinilor voştri şi ai colegilor tăi magistraţi.

— Nu va simţi mai multă simpatie faţă de tine pentru ceea ce faci, Ross. Dar dacă aşa doreşti, nu te pot opri.

Ross trase aer în piept, apoi îl lăsă să iasă lent:

— Atunci, aşa să fie. Vezi tu… eu, personal, nu am mare lucru de pierdut în afacerea asta…

— Atunci, să nu mai vorbim şi să lăsăm legea să-şi urmeze cursul…

— Dar Demelza are, şi de aceea sunt profund – deşi împotriva voinţei mele – implicat. Am fost să-l văd pe Drake Carne şi sunt convins că spune adevărul când zice că Geoffrey Charles i-a dat Biblia în dar. De aceea, dacă procesul îi va fi potrivnic, voi considera că este un eşec al

justiţiei, pus la cale de tine în mod deliberat, şi prin urmare o adevărată declaraţie de război, cel pe care am tot încercat să-l evit.

George dădu o pagină din scrisoarea pe care o scrisese şi aruncă hârtia, dar nu vorbi.

— Prin urmare, dacă băiatul va fi găsit vinovat şi va fi condamnat, mă vei obliga să-mi retrag promisiunea pe care ţi-am făcut-o cu doi ani în urmă – una pe care aş prefera să nu o ţin. Ross făcu o pauză, întrebându-se cât de puţin ar putea să spună ca să transmită exact ce voia să spună. Instinctul îi spunea să evite confruntarea explicită. Spuse scurt: Sunt tulburări serioase printre minerii de aici.

— Sunt tulburări şi în alte părţi.

— Până acum au fost paşnice aici. Mă gândesc, cred, că influenţa mea în ţinut a contribuit la menţinerea unei situaţii paşnice. Nu a ta, George. Cu siguranţă nu a ta. După ce s-a închis Leisure, ai devenit cel mai detestat om din comitat.

George se ridică în picioare:

— Ieşi din casa mea! Spectacolul ăsta nu-i e nimănui de vreun folos.

— Nu, aşteaptă. Termin imediat. Departe de mine ideea de spectacol; dar lasă-mă să-ţi atrag atenţia asupra unui lucru pe care ţi i-am spus odată: venind să locuieşti aici, ai făcut un lucru care-ţi va crea probleme. Prin aproape tot ceea ce ai făcut – închiderea vechilor drumuri de acces, îngrădirea terenurilor comunale, distrugerea casei de rugăciune şi închiderea minei Wheal Leisure când încă era profitabilă – ţi-ai sporit nepopularitatea printre mineri şi oamenii obişnuiţi. Ştiu, nu printre micii nobili, pe care eşti foarte preocupat să-i mulţumeşti. Dar printre toţi ceilalţi. În acest moment nu există ceva anume pe care să se concentreze antipatia faţă de tine, niciun nucleu pe care să se dezvolte şi să sporească. Dacă băiatul ăsta ajunge la închisoare, va furniza motivul.

George se duse la fereastră şi aranjă draperia:

— Nu te amăgi singur. Genul acela de violenţe în masă au luat sfârşit în comitat.

Ross mai scutură un pic de noroi uscat pe covor:

— Rareori a fost vorba despre asta, George, rareori au fost *violenţe* în masă. Revoltele, dacă poţi să le spui aşa, au fost până acum remarcabil de paşnice. Când oamenii obţin ceea ce vor, de obicei se duc acasă. Dar ca să controlezi o gloată este o chestiune neobişnuită, după cum bine ştii. Gloatele astea sunt formate din oameni disperaţi şi flămânzi, nu din indivizi furioşi şi beţi. Ai fost vreodată de faţă în ziua de plată chiar şi la mica mea mină? Este greu să-i împiedici pe oamenii cu bani în buzunar să se înghesuie la cârciumă şi să-i cheltuiască. De regulă se îmbată zdravăn, iar zarva ţine doar o vreme. Dar, dacă ar fi instigaţi, ar putea să se transforme cu uşurinţă într-o gloată cherchelită. Şi atunci, dacă se produce o revoltă, şi este îndreptată spre un obiectiv anume, ar putea deveni violentă şi periculoasă.

— Ameninţări? spuse George. Asta numeşti tu promisiuni? Sunt pur şi simplu ameninţări, de cea mai josnică speţă, şi nu cred că ai îndrăzni să le aduci la îndeplinire. Cu reputaţia ta, şi cu ţara în starea de alertă în care este pentru păstrarea legii şi ordinii, te-ar spânzura pentru aşa ceva!

— În fine... Ross ridică din umeri. Deci este o ameninţare. Dar nu ai niciun martor, George. Ţi-ai expediat avocatul prea repede. Ar trebui să încerc să mă ţin în umbră în orice tulburare s-ar isca.

— Şi să-i laşi pe alţii să fie spânzuraţi pentru tine? Aşa grăieşte nobilul conducător al celor săraci!

— În povestea asta nu sunt conducătorul nobil al celor săraci. Ţi-am spus. Nu sunt pregătit să fiu un gentleman. În povestea asta mă lupt cu tine pentru libertatea unui băiat fără minte care, din nefericire, se întâmplă să fie cumnatul meu. Asta-i tot.

George se întoarse şi ridică din umeri:

— Încerci să mă intimidezi şi te lauzi zadarnic. Nu ai îndrăzni niciodată să faci aşa ceva. Niciodată! Du-te acasă la nevasta ta ignorantă şi vezi-ţi de mina ta neînsemnată şi uită de fanteziile astea!

Se ridică şi Ross, dar cei doi bărbaţi păstrară distanţa încăperii între ei.

— Nu pot să-ţi spun, George, dacă este o laudă vană, până nu încerc. Au trecut şase ani de când n-am mai instigat o gloată. Atunci mi-a reuşit. Azi, s-ar putea să fie un eşec. Dacă ar fi un eşec, atunci tu ai realiza acest lucru – acest complot de a-l pedepsi pe tânărul Carne, şi nu ţi s-ar întâmpla nimic mai rău decât câteva garduri rupte şi câţiva copaci doborâţi. Dar dacă eu reuşesc, atunci s-ar putea să fie pierderi de vieţi printre oamenii din casa aceasta, ca şi printre mineri. La capătul unei nopţi, cine ştie? Din casa asta splendidă s-ar putea să nu mai rămână nimic, în afară de câteva animale speriate şi structura arsă.

Se fixau din priviri.

— Nu se poate să vorbeşti serios.

— Nu am venit aici ca să glumesc.

— Atunci, fă-o! spuse George alb. Asta-i tot. Fă-o şi gata!

— Sper că nu mă vei forţa să încerc.

Bătu cineva la uşă.

— *Aşteaptă,* spuse George.

Ross străbătu jumătate din încăpere şi se aplecă înainte, cu mâinile sprijinite de birou:

— Presupun că aceste… promisiuni ale mele nu te înspăimântă. Nu acesta a fost scopul lor. Dar cântăreşte alternativele. Merită să rişti ca să obţii o răzbunare meschină? Amândoi suntem, cred, bărbaţi cu un oarecare curaj, nu ne lăsăm doborâţi cu uşurinţă. Dar există o diferenţă între noi. Tu ai o judecată mai solidă şi un punct de vedere mai calculat despre viaţă. Eu sunt jucătorul care pariază. Dacă ţi se pare că e vorba despre o ameninţare vană, n-o lua în seamă. Dar a o ignora reprezintă acţiunea unui parior, nu a unei persoane echilibrate, cum cred că eşti tu. Şi, ca jucător mă voi simţi obligat să-mi apăr miza.

— Ai terminat?

— Da, am terminat.

— Atunci, pleacă.

— Sper, pentru binele amândurora, că vei face

alegerea raţională.

Tankard era la uşă, dar Ross îl împinse cu umărul şi, fără să-l bage în seamă, trecu pe lângă el pe coridor şi pe scări în jos. O slujnică se trase înapoi într-o intrare; nimeni altcineva prin jur.

Tregiris îl întâmpină zâmbindu-i cu toţi dinţii lui înnegriţi:

— Teafăr şi nevătămat, tinere căp'tan?

Ross mormăi ceva neinteligibil drept răspuns. În timp ce străbăteau aleea cu pietrişul scrâşnind sub copitele cailor, un stol de pescăruşi ţâşni în zbor dintr-un câmp din apropiere, stropind cerul cu aripile lor albe.

Tensiunea începuse să se mai risipească, iar el era ud tot de sudoare. Se întrebă dacă George era acelaşi. Nu ştia dacă intervenţia lui fusese de vreun folos, dar îşi dădu seama că era posibil să fi făcut mult rău. Dacă George accepta provocarea, acum el era obligat să se ţină de cuvânt, oricare ar fi fost consecinţele incalculabile. Ştia că, deşi Demelza voia cu disperare să-l salveze pe Drake, nu ar fi riscat niciodată aşa cum făcea el acum, şi dacă ar şti, nu ar fi de acord, iar dacă l-ar vedea pe Drake condamnat şi apoi ar încerca să-şi ducă la îndeplinire ameninţările, Demelza ar fi categoric împotrivă.

Ameninţându-l, chiar era posibil să-i fi făcut jocul lui George. Dacă răzvrătiţii se dezlănţuiau devenind violenţi şi stricau sau distrugeau casă, s-ar putea ca George să considere că merită să plătească acest preţ ca să-l aducă pe Ross Poldark din nou în faţa judecătorilor. Pentru că, de fapt, cum să conduci nişte răzvrătiţi fără să se ştie că la mijloc a fost mâna ta? câţiva oameni, cum era sperietoarea asta slăbănoagă ce călărea lângă el, s-ar fi dezlănţuit bucuroşi la cererea lui, dar oare el ar putea, în ciuda oricăror dezminţiri, chiar să-i vadă acuzaţi de revoltă în locul lui? Iar paza bună trece primejdia rea. Dacă Drake ar fi condamnat, şi George se aştepta la răzbunare, nu era lipsit de ajutor pe moşia lui. Vreo şase paznici de vânătoare şi servitori, hotărâţi şi înarmaţi cu puşti, puteau face mult ca să sperie gloata.

Toată povestea asta stârnise un haos îngrozitor, iar el, prin intervenţia lui, era posibil să fi înrăutăţit mult lucrurile. Totul depindea acum de cât de bine ghicise caracterul lui George. Un individ prudent, rece, bogat şi care continua să se îmbogăţească, care avea ambiţia să devină o reală forţă în comitat, care avea ambiţia să devină popular printre oamenii de viţă nobilă, un individ obişnuit să folosească banii pentru propriile lui scopuri, să-i facă să-i aducă profit şi să-i folosească chiar pentru a-şi plăti vechi „datorii”. Dar nu era deloc un om violent. Pentru el violenţa era demodată, ceva medieval, demn de dispreţ. În lumea modernă îţi realizai ţelurile prin mijloace total diferite. Nu era nicidecum laş, dar avea mult de pierdut implicându-se într-o poveste atât de brutală şi de primejdioasă. Spera că era suficient de sigur de el ca să nu fie obligat să se abţină în faţa unei ameninţări, de teama de a nu se spune că-i e frică. Spera.

Dar până mâine, cel mai devreme, nu avea cum să ştie. Între timp, trebuia să se ocupe de această chestiune urgentă pas cu pas. Dacă nu se renunţa la acuzaţii, nu mai era decât o singură speranţă – oricât de mică – să se dovedească neîntemeiată. Asta depindea însă de cine avea să vină la întrunirea de mâine a magistraţilor şi de cât de mult puteau fi influenţaţi de o apărare bună.

Ar fi aproape o situaţie nemaiîntâlnită să angajezi un mare avocat pentru un astfel de delict, dar după eşecul cu Jim Carter, Ross nu mai avea de gând să se bazeze pe propria lui putere de convingere. Aşadar, trebuia să facă rost de un avocat, iar cel mai apropiat era la Truro. Bătrânul Nat Pearce era prea departe ca să-i fie de vreun folos, dar Harris Pascoe precis ştia dacă era vreunul mai tânăr cu reputaţie bună. Va trebui să-l angajeze. Şi va trebui să se întâlnească azi cu el.

— Tholly, trebuie să-mi continui drumul de aici. O să te plătesc pentru timpul pierdut data viitoare când ne întâlnim, spuse Ross.

— Duminică?

— Poftim?

— Asta ar fi duminică, aşa aţi spus.

— A… da. Uitasem. E aşa de curând.

Tregiris îl cercetă cu privirea:

— Nu s-a schimbat nimic, nu?

— S-ar putea să amânăm plecarea până luni. Depinde. În orice caz, nu cred că vom ridica ancora până la flux, marţi dimineaţă.

— Am înţeles. Tholly dădu pinteni calului. Aşa aţi spus. Ceilalţi vin pe jos? Mai degrabă ei decât eu. N-am prea ţinut la mers pe jos niciodată, tinere căp'tan. Mai bine patru picioare decât două. Dar o să fie tare bine să simt din nou puntea sub picioare. Doi ani e mult.

Capitolul 25

Netulburată de evenimentele din ultima săptămână, neatinsă de certurile din casă şi de tensiunile care se extindeau în afara ei, o singură persoană de la Trenwith şedea ca şi când ar fi fost în inima unui ciclon şi îşi făcea planuri ce o priveau direct, dând instrucţiuni legate de cele necesare, bombănind când venea vorba de frustrările ei, pregătindu-şi trusoul şi planificându-şi ziua. Mătuşa Agatha nu fusese măritată niciodată; acum făcea aranjamente speciale ca să-şi întâlnească mirele fantomatic care avea să vină pe 10 august şi s-o încoroneze cu ghirlanda de lauri pentru o sută de ani. Pentru a face faţă cum se cuvine acestei ocazii, avea nevoie de tot atâta atenţie, de tot atâta răsfăţ ca orice mireasă tânără. Şi bineînţeles că nu avea parte de ele.

Lucy Pipe nu era de niciun folos – abia putea să citească, iar cu scrisul stătea şi mai rău; în plus, nu avea niciun fel de autoritate în casă. Era doar o slujnică şi mesajele pe care le trimitea ea erau ignorate. O vreme, tânăra domnişoară Chynoweth îi fusese de ajutor, dar acum n-o mai văzuse nimeni de două zile.

Cei mai vârstnici din familia Chynoweth nu băgau pe

nimeni în seamă şi nu erau preocupaţi decât de ei înşişi, şi oricum, Agatha şi doamna Chynoweth nu se înţeleseseră nici măcar în zilele acelea fericite din urmă cu douăzeci de ani.

Aşa că nu mai rămânea decât Elizabeth; iar Elizabeth, deşi cea mai bună din grămada aia de neisprăviţi, era mereu ocupată, se îndepărta întotdeauna tiptil, promiţând mereu că se întoarce.

— Dacă materialele nu ajung aici curând, n-o să mai fie timp să facem nimic, spuse ea. Când o să mai trimiţi? Femeia aia, Trelask. Crede că poate să stea acum să se gândească şi să aleagă, bănuiesc. Oamenii ăştia moderni nu mai au timp pentru noi, ăştia bătrâni.

Păi, îmi amintesc când nu era decât o cusătorească neînsemnată – venea şi-ţi cârpea ciorapii pentru unu sau doi penny. Nu se face. Nu iese nimic din asta.

— Am trimis săptămâna trecută, strigă Elizabeth. Săptămâna trecută! Au promis că materialele vin până luni. Le va aduce fata doamnei Trelask.

— Ha? De ce nu?

— Ea *le va aduce.* Şi va rămâne până când îţi vei alege unul şi va *croi şi lucra aici pentru prima probă.*

— Ah, spuse Agatha. Ah, da. Dar când?

— După aceea se va întoarce la Truro, şi rochia va fi terminată acolo. E timp destul!

— Timp. Asta-i problema. Nu-i timp. Acuşi vine august şi nimic nu-i gata. Unde-i… cum o cheamă… Wenna?

— Morwenna nu… se simte bine, strigă Elizabeth.

— Ce are? Şi unde-i inelul meu cu topaz?

— Uite-l, aici, în sertarul acesta. Acolo unde l-ai pus.

— Oh? Da, bine. N-o să-mi intre. Ţi-am zis. Mi s-au umflat degetele. Trebuie lărgit.

— O să-l lărgim. O să se ocupe George de asta.

— Dacă e după el, George n-o să facă nimic, spuse Agatha, brusc însufleţită. Tuşi şi îşi şterse saliva de la gură cu dantela de la cămaşa de noapte. Roagă-l pe Francis să se ocupe de asta, fata mea. El o să se ocupe. O să-ţi las ţie inelul ăsta când o să mor.

— Nu vreau inelul tău, spuse Elizabeth, dar o spuse cu o voce abia auzită. Nu se simţea deloc bine în acea zi. Neajunsul cu Morwenna, dar mai ales cu Geoffrey Charles, o indispusese fizic, şi ieri, când plecase la Cardew şi îl condusese, chipul lui palid şi furios îi amintise pentru prima oară cu intensitate de Francis. Geoffrey Charles şi George se înţeleseseră întotdeauna aşa de bine –, în primele zile George avusese în mod special grijă să şi-l facă prieten pe băiat – dar cearta asta legată de miner provocase o primă prăpastie serioasă între ei. Sigur că la nici unsprezece ani Geoffrey Charles era încă foarte mult sub influenţa lor şi se supunea ordinelor lor, dar îi displăcea profund să vadă furia şi revolta din ochii lui. Nu prevestea nimic bun pentru viitor. Avea un sentiment neplăcut de teamă că relaţia dintre George şi Francis, care începuse printr-o strânsă prietenie şi se sfârşise în cea mai cruntă duşmănie, s-ar putea repeta la fiul lui Francis. Era îngrozitor de supărător pentru Elizabeth care credea că o înstrăinare între fiul şi soţul său avea să o lipsească în final de compania fiului ei şi în cele din urmă poate chiar şi de dragostea lui.

Îl ura pe bărbatul acesta care, prin cine ştie ce mijloace, intrase în graţiile lui Geoffrey Charles, şi o ura pe Morwenna că luase parte la acest complot.

— … şi vreau un colier de jais nou, spunea acum mătuşa Agatha. Al vechi s-a făcut bucăţi, şi vreau unul nou-nouţ. Trebuie să trimiţi după el la Truro… Hei, un te duci?

— *Trebuie să plec!* Trebuie să-l văd pe George! Şi trebuie să văd cum se simte Morwenna! O să mă întorc. Era îngrozitor să strigi. Amplifica totul în mod artificial.

— Dă-i nişte leacuri naturale şi rubarbă. Mie asta-mi dădeau mereu. Te pune pe picioare cât ai zice peşte. Fetele astea de azi îs tare plăpânde.

Încă mai vorbea când Elizabeth se strecură afară pe uşă respirând recunoscătoare o gură de aer mai proaspăt pe coridor. Şi acum, cealaltă vizită. Nu-i făcea plăcere deloc. Dar oricât de prosteşte se purtase Morwenna, Elizabeth se simţea oarecum responsabilă şi pentru bunăstarea ei.

Bătu la uşă, dar nu primi niciun răspuns, aşa că intră. Morwenna sări de pe scaunul pe care stătea şi moţăia. Nu dormise noaptea şi acum ziua caldă o copleşise.

— Te rog să te aşezi, spuse Elizabeth. Te simţi puţin mai bine?

— Mulţumesc, Elizabeth. Nu… chiar nu ştiu. Cred că febra s-a dus. Morwenna bâjbâi după ochelari. Pe obraji se mai vedeau încă urmele lacrimilor uscate.

Elizabeth se aşeză şi îşi pipăi cheile agăţate în talie:

— O să-i scriu azi mamei tale şi o s-o rog să vină.

— I-am scris şi eu. Dar îmi pare rău că trebuie să facă un drum aşa de lung. Puteai să mă trimiţi acasă cu diligenţa.

— Ne-am gândit că ar fi mai bine să o vedem şi să-i explicăm. La urma urmelor, poate că într-o oarecare măsură şi noi suntem vinovaţi pentru toate acestea. Aşa cum Geoffrey Charles ţi-a fost încredinţat ţie în grijă, aşa şi mama ta ni te-a încredinţat nouă. Trebuie să încercăm să-i explicăm cum am eşuat – în ambele cazuri.

— Nu se poate explica de ce cineva trebuie să fie acuzat pentru ceva ce nu a făcut!

Rareori auzeai atâta patos în vocea ei. Elizabeth se mira cum de acest tânăr reuşise să suscite atâta loialitate, şi mai ales aşa de diferită. (Poate într-un anume fel loialitatea şi dragostea nu erau aşa de diferite: atât Geoffrey Charles, cât şi Morwenna erau prinşi în mrejele iubirii adolescentine.)

Elizabeth spuse:

— Ar trebui să încerci să nu-ţi faci atâta sânge rău. N-a fost nimeni pedepsit încă.

— Dar a fost arestat! Asta nu e pedeapsă? Şi acuzat de furt! E în închisoare aşteptând să fie condamnat!

— Cine ţi-a spus asta?

— A… Morwenna se opri. Am auzit de la cineva din casă. Spune-mi că nu este adevărat!

Elizabeth îşi puse mâna pe capul care o durea:

— Se va decide totul într-o zi sau două. Trebuie să recunoşti că tânărul a greşit teribil venind aici. A încălcat în

mod voit proprietatea…

— Geoffrey Charles l-a invitat! I-a scris şi l-a rugat să vină. Ce altceva putea să facă?

— Oh, ce să facă? Ar fi putut să *refuze,* ştiind foarte bine că i se interzisese să mai vină în această casă. Cât despre faptul că a luat Biblia…

— Nu a luat-o, verişoară. Geoffrey Charles a insistat s-o ia!

— Ai văzut tu asta?

— Nu. Ieşisem pentru o clipă, dar tocmai îi dădusem o batistă să… să-i amintească de mine. Când m-am întors, le ţinea pe amândouă în mână. N-a spus nimic – n-a explicat nimic în legătură cu Biblia – nu puteam să vorbim. Nu puteam să ne spunem nimic! Pe mine mă durea în gât aşa de tare, că nici nu puteam să înghit. Am… am dat din cap ca să-i dau de înţeles că drumul e liber, iar el… doar m-a sărutat şi a plecat.

Lăstunii care se roteau în sus şi în jos pe sub streşini făceau dâre de umbră pe fereastră, ciripind ascuţit în soarele de după-amiază.

Elizabeth spuse:

— Îmi pare rău, draga mea. E o mare nenorocire pentru tine.

— Elizabeth, dar de ce, de ce nu accepţi spusele fiului tău? spuse Morwenna cu o voce aproape gâtuită din nou. Nu sunt de ajuns?

— Bineînţeles că vor fi luate în considerare la momentul potrivit. Geoffrey Charles are o mare vină în toată această poveste.

— Dar nu va apărea la proces! L-aţi trimis de acasă!

— A fost meticulos interogat înainte să plece. Tot ceea ce a spus a fost notat cu grijă. Nu-ţi fie teamă. Totul va fi investigat cu mare atenţie.

Imediat după asta, Elizabeth reuşi să scape şi petrecu o jumătate de oră jucându-se cu Valentine care, în afară de un picior uşor îndoit, se refăcuse.

Instinctul matern era puternic la Elizabeth – dar nu se ştie de ce, perioada până când fiul ei cel mic reuşise să-i

câştige afecţiunea profundă durase mai mult decât la cel mare. Geoffrey Charles fusese întotdeauna atât de apropiat de inima ei, încât să se despartă de el fusese o agonie la început, iar acum, după doi ani de când îndura acest chin, nu era aproape deloc mai bine. Valentine îi luase locul fără să-i acapareze şi dragostea. Dar pe măsură ce creştea şi începea să gângurească şi să vorbească, iar ochii negri să-i strălucească jucăuşi, când o trăgea de fustă, de păr şi de faţă, începuse să simtă o oarecare fericire şi mulţumire când îi ţinea în mâini trupşorul, ştiind că este al ei.

Astăzi însă, pentru scurt timp, plăcerea aceasta fusese copleşită de alte griji, iar când Polly îl luă din nou, fu tulburată, dar cu mintea mai relaxată decât fusese. Aşa că, după câteva minute în dormitorul ei ca să-şi dea cu puţin balsam de buze şi ca să-şi pudreze obrajii, se duse jos să ia ceaiul cu George.

*

Sam era din nou în schimbul de noapte. Îşi petrecu timpul muncind, săpând, ciocănind, într-o stare de semistupoare, preocupat de lucruri care ştia că nu ar fi trebuit să-l preocupe.

Aproape împotriva voinţei lui, şi la mica adunare de închinăciune pe care o ţinuseră câţiva dintre ei, spusese o rugăciune care să-l apere pe Drake – dar şi pentru sănătatea lui. Pentru el, comuniunea cu Dumnezeu era o problemă de bunăstare spirituală, nu materială. El muncea ca să trăiască şi-i îndemna şi pe alţii să facă la fel, dar odată făcut acest lucru, i se părea că-i suficient. Primejdiile acestei vieţi constau în tentaţiile diavolului, nu în riscurile din minerit, în cele ale bolilor sau în opresiunea din partea latifundiarilor hrăpăreţi. Dar cel mai important era să facă izvorul de apă vie să ţâşnească permanent în suflet. Credinţa şi speranţa aduceau bucurie mai presus de atingerea oricărui rău material.

Dar viaţa fratelui lui, care nu avea încă douăzeci de ani, era într-o primejdie de moarte. Fuseseră spânzuraţi

oameni pentru mai puţin de atât. Aşa că acesta părea să fie prilejul să facă o excepţie şi să ceară ajutorul unui Dumnezeu milostiv ca să mai aibă grijă o vreme de Drake în lumea aceasta carnală, dacă va alege să-şi arate milostenia. Rugămintea era foarte urgentă – şi foarte îndreptăţită –, căci Drake ajunsese să trăiască neglijându-şi cu totul sufletul, aşa încât, dacă ar fi fost să moară acum, fără iertare, nu ar prea avea şansa să ajungă la comuniunea cu Dumnezeu şi duhurile Lui binecuvântate în viaţa de apoi.

Aşa că se rugă şi coborî în mină, şi munci fără pauză toate cele opt ore ale nopţii. El şi tovarăşul său întăreau acum zidurile unui tunel de o sută de metri pe care alţi patru bărbaţi îl săpau spre sud faţă de filonul principal, în speranţa descoperirii de noi zăcăminte pentru viitor. Era una dintre „investiţiile” lui Ross, un mijloc de a folosi mai mulţi muncitori în acelaşi timp, dar până atunci, la fel ca şi celelalte, nu produsese nimic de valoare. Jack Greet, tovarăşul lui Sam, remarcă în glumă că în curând vor ajunge sub noua casă de rugăciune de la Wheal Maiden.

Când bătură clopotele la ora şase, Sam îşi întinse spinarea lungă, îşi puse uneltele pe umăr, se lăsă pe vine şi se târî înapoi până la puţul principal, apoi urcă cele trei sute de trepte de toate felurile de la diferite scări, până ajunse sus, la iarbă, şi clipi în pâcla lăptoasă a dimineţii. Nu adăstă decât cât să facă aranjamente pentru o întrunire de citire a Bibliei în acea după-amiază, apoi o luă pe jos spre casă peste deal. Căsuţa lor era rece şi umedă; aprinse nişte vreascuri să-şi facă ceai, tăie o bucată mare de pâine şi o înfulecă gânditor înainte să se suie în pat. Stătu aşa o vreme întins, cu ochii larg deschişi, gândindu-se la Drake şi la ultima reînviere, a cărei binecuvântată sămânţă molipsitoare sperase să o aducă înapoi cu el de la Gwennap.

Într-un fel sau altul secase puţin şi în el. Într-un fel sau altul arestarea lui Drake îi otrăvise mintea şi-i îndepărtase sufletul de la puritate şi iertare. Trebuia să-şi examineze din nou propria conştiinţă ca să afle slăbiciunea şi păcatul din

el care lăsaseră să se întâmple acest lucru. Acum îl lua somnul, dar nu voia să adoarmă încă. Se dădu jos din pat şi căzu în genunchi, rămânând aşa o jumătate de oră, uneori tăcut şi cufundat în gânduri, alteori rugându-se cu voce tare. Apoi, în cele din urmă, cu sufletul liniştit, se întinse şi alunecă blând într-un somn adânc şi fără vise.

Dormi trei ore şi fu trezit exact înainte de ora unsprezece de cineva care umbla în linişte pe lângă casă. Se ridică în capul oaselor, se frecă la ochi în lumina puternică şi preţ de o clipă se întrebă dacă nu visează.

— Drake! Tu eşti?

— Da, frate. Am încercat să nu te trezesc.

Sam se rostogoli din pat pe podea şi se ridică.

— Drake! Ţi-au dat drumul?

— Da, frate. Mi-au dat drumul.

— Mulţumesc bunului Dumnezeu! Deci judecătorii au fost de acord că acela e adevărul când l-au auzit. De câtă milostenie a dat dovadă Dumnezeu!

— Aşa e. Dar judecătorii nu s-au întrunit încă. A fost retrasă. Acuzaţia a fost retrasă. Cei de la Trenwith au retras acuzaţia. S-a terminat totul.

Sam spuse:

— Stai să fac nişte ceai! Stai jos şi odihneşte-te! A fost o perioadă grea. Drake, reflectă el, nu părea bucuros sau fericit că a scăpat. Era aşa de tras la faţă şi cu cearcăne la ochi. În mod normal se rădea de două ori pe săptămână, dar barba asta neagră şi ţepoasă era mai mare decât fusese vreodată.

— Cum s-a întâmplat? Paznicul închisorii ţi-a dat voie pur şi simplu să pleci? Nu te-a văzut nimeni înainte să pleci?

— N-am văzut pe nimeni, Sam. Dar paznicul mi-a zis că fusese cineva pe acolo mai devreme. E mâna căp’tanului Poldark în asta. Nu ştiu cum, dar el a făcut ceva care le-a schimbat hotărârea şi mi-au dat drumul. Sam…

— Da, frate.

— După ce faci ceaiul, du-te şi te culcă la loc! Îmi pare rău că te-am trezit. Îmbuc ceva şi pe urmă mă duc la

Nampara să-l văd pe căp’tanu’ Poldark.

*

Ross spuse:

— Ei, gata, s-a terminat. Nu-ţi mai bate capul. Şi nu te obosi să-mi mulţumeşti. Însă pe viitor evită astfel de capcane.

— N-am spus decât adevărul, spuse Drake. Biblia aia chiar mi-a fost dată mie. Dar ce a făcut domnia voastră a fost să mă ajute pe mine, şi trebuie să spun „mulţumesc”. Şi o fac din inimă.

Erau în Long Field. După ce călărise până în St. Ann ca să se întâlnească la ora nouă cu avocatul care venea de la Truro, un tânăr dezagreabil, dar isteţ pe nume Kingsley, care acum era asociat cu Nat Pearce, Ross aflase că fusese retrasă acuzaţia împotriva lui Drake. Prin urmare, îl plătise pe Kingsley şi, după ce se uitase de la distanţă să-l vadă pe Drake ieşind din încăperea infectă în care fusese închis, îşi întorsese iapa spre casă, fără să fie văzut de băiat.

Nu avusese o noapte odihnitoare, căci pusese în joc ceea ce ar fi putut fi întregul lui viitor, precum şi fericirea şi prosperitatea viitoare a familiei lui atunci când încercase să-l intimideze pe George;

şi simţea că era un preţ prea mare de plătit, sau pe care riscase să fie nevoit să-l plătească doar ca să salveze un băietan nechibzuit şi prea încrezător dintr-un necaz care era cel puţin în parte din vina lui.

Nu-i plăcuse deloc că fusese nevoit să o facă şi simţise o aversiune teribilă în ce priveşte necesitatea unei asemenea discuţii cu George – care reaprinsese vechea lor duşmănie, ca şi când ar fi pus sare pe rană – şi fiindcă Drake era fratele Demelzei, iar el făcea toate astea de dragul ei, o parte din stinghereala, din ruşinea, din neplăcerea pe care le resimţea se răsfrângea asupra ei. Aşa că, ţelul lui fiind atins, şi înainte să simtă vreo uşurare pentru rezultat, se dusese călare direct acasă, îi spusese răspicat că fratele ei este liber, şi la fel de scurt îi retezase

mulţumirile pline de efuziune. La Long Field se duse să vadă cum e fânul şi să se hotărască dacă trebuia tăiat săptămâna aceasta sau mai trebuia lăsat puţin. Atunci sosi Drake, palid, sfrijit, subţiratic, cu un aer încântător de puştan; rămase în faţa lui, apoi îl urmă stingherit peste tot pe câmp.

— Simt că am greşit în toată povestea asta, spuse Drake, fiindcă am provocat necazuri între familia dumneavoastră şi cei de la Trenwith.

În mod evident se întâlnise cu Demelza înainte de a veni aici.

— Erau probleme şi înainte să vii tu. Singurul lucru rău pe care l-ai făcut a fost să te laşi atras într-o relaţie cu o femeie dintr-o cu totul altă clasă socială – dar şi asta a fost mai mult greşeala ei decât a ta.

— O, nu. Nu a fost vina ei. Îmi cer iertare, dar ea nu s-a purtat altfel decât ca o doamnă.

— Poate că, în privinţa aceasta, avem păreri diferite, spuse Ross.

— Nu, dom’le căp’tan Poldark. Nu. E nedrept să sufere ea.

Era jumătatea lui iunie, medită Ross. Destul de târziu oricum. Dar o ploaie uşoară timp de o săptămână, urmată de soare ar face ca fânul să mai crească vreo douăzeci de centimetri. Era dezastruos de scund. Însă după ce perioada asta frumoasă se ducea, era foarte posibil să vină trei săptămâni de ploaie. Şi de vânt. Şi atunci, tot fânul ar fi culcat la pământ pe tot câmpul, precum părul unui beţiv abia trezit din somn.

Supărat, spuse:

— Ei bine, acum vei putea să-ţi îndrepţi toată atenţia către religia ta. Fratele tău a fost îngrijorat. Credea că te-ai lepădat de credinţă. Casa de rugăciune încă are nevoie de acoperiş.

Drake zise:

— Plec…

— Zău? Unde?

— Nu ştiu exact. Mă mai gândesc. Dar am provocat

necazuri aici, şi nu a fost frumos din partea mea.

— Te întorci la Illuggan?

— Nu…

— Cred că fratele tău va fi dezamăgit. Ca să nu mai pomenim de sora ta.

Băiatul dădu cu piciorul într-o piatră din iarbă:

— Trebuie să plec o vreme, dom'le căp'tan Poldark. Ca să-mi liniştesc mintea şi sufletul.

— Păi, să ai grijă unde te duci. Se găseşte greu de muncă, chiar şi pentru un meşter, iar o parohie nu te va primi să-i fii o povară, poate doar dacă ţi-o porţi singur.

— Da, ştiu asta.

— Dacă ai ajunge fără niciun căpătâi, chiar ar fi o viaţă irosită. Recent am văzut un grup alungat de pe strada principală din Redruth. Oamenii nu făcuseră nimic rău decât că nu erau ai oraşului, şi prin urmare trebuiau mânaţi spre următorul oraş. Unde, cum se poate bănui, vor primi acelaşi tratament.

— Drept să spun, nu cred că mă îngrijorează ce o să se întâmple, spuse Drake. Câtă vreme pot să uit…

Ross îl ţintui cu privirea pe băiat. Teatru? Suferinţa dragostei adolescentine spulberate. În câteva luni avea să uite cu totul de ea şi de toate necazurile nenorocite pe care le provocase, şi va umbla de colo-colo ţopăind şi fluierând ca şi când nimic nu s-ar fi întâmplat.

Poate. Dar nu întotdeauna prima dragoste e superficială. A lui durase mulţi ani. A Demelzei nu se schimbase niciodată. Băiatul ăsta semăna prea mult cu soră-sa.

Spuse:

— Crezi că fânul ăsta ar trebui cosit acum sau să mai aştept vreo două săptămâni?

— Poftim?

— Fânul. Ar trebui cosit acum?

Drake se holbă la câmp atât de mult, încât Ross se gândi că nu va răspunde niciodată.

— Ce o să faceţi după aia?

— Cu câmpul? O să-l folosesc ca păşune.

— Atunci, nu e grabă, nu? Fânul nu se strică dacă nu-l coseşti. Nu e ca porumbul…

O luară încet spre casă.

— Cred că ar trebui să plec, spuse Drake când ajunseră aproape de poartă. Nu vreau să încurc pe nimeni.

— Nu vrei să vii cu mine în Franţa? spuse Ross.

— Ce?

— Plec în Franţa. Nu vrei să vii?

— În… în Franţa?

— Da. Mai sunt şapte sau opt oameni din comitat. Cu toţii o să debarcăm în Franţa.

— Eu… când plecaţi?

— Duminică sau luni. Pornim din Falmouth.

Drake continuă să meargă în tăcere pentru o vreme.

— Mă gândeam doar, spuse Ross cu un sentiment de uşurare. Las-o baltă!

— Da… spuse Drake. Mi-ar plăcea să merg.

— Nu e vorba de vreo experienţă religioasă, te previn. Francezii sunt foarte… nu seamănă deloc cu noi. Şi probabil că aşa sunt şi mai toţi însoţitorii tăi.

— Da, spuse Drake. Vin.

Capitolul 26

Porniră din Falmouth odată cu refluxul de marţi dimineaţă într-un cuter al Amiralităţii, o iolă şi un vas de pescuit cu trei catarge, cu un efectiv cam de două sute de oameni. Dintre aceştia, o sută patruzeci erau francezi, iar restul alcătuiau echipajele sau erau englezi ca Ross care se alăturaseră expediţiei din convingere, spirit de aventură sau prietenie. Se întâlniră cu grosul flotei în largul peninsulei Lizard în seara de miercuri şi îşi continuară drumul în convoi. De Maresi şi De Sombreuil fură transbordaţi de pe cuter pe nava amiral *Pomone*, şi graţie prieteniei lor îl luară şi pe Ross cu ei. Tovarăşii lui rămaseră pe *Energetic.*

Se despărţiseră într-un mod ciudat. Demelza fusese tăcută – nimic fals în asta, dar era asaltată de atâtea gânduri contradictorii, încât marea ei anxietate nu mai era atât de evidentă ca în luna octombrie. În primul rând nu era însărcinată şi reuşise să-şi ascundă mai bine temerile. În al doilea, faptul că el îl salvase pe Drake de la o condamnare la închisoare dăduse naştere unui *quid pro quo* în sentimentele ei. Deşi nu-i spusese niciodată ce făcuse sau ce spusese atunci când îl vizitase pe George, ştia că îşi atinsese scopul folosindu-se de ameninţări sau se târguise, lucru care atrăgea probabil după sine un soi de risc pentru ei toţi. Astfel încât se părea că faptul că el cochetase cu o primejdie în folosul ei îi lăsa mai multă libertate de a se angaja într-o altă acţiune primejdioasă. Sau o punea pe ea în situaţia de a nu protesta prea tare. În mintea ei se înrădăcinase şi un simţ al fatalităţii, prin faptul că înţelegea mai bine decât credea el că se măritase cu un bărbat pentru care o aventură neaşteptată era o a doua natură. Nu-i plăcea prea mult această idee, dar o considera ceva inevitabil.

El nu-i spusese nimic clar în legătură cu întoarcerea, pentru că era evident că acest lucru nu-i stătea în putere. Putea să lipsească două săptămâni, sau şase. Dar îi sărutase buzele reci, îi mângâiase faţa şi îi spusese că o să îi scrie dacă vor fi mai mult de patru săptămâni.

— Foarte bine, Ross, spusese ea, privindu-l drept în ochi. O să aştept. Iar Clowance o să aibă doi dinţi în plus.

— Ai mare grijă de ei. Şi de tine, iubito. O să-ţi aduc o bucată frumoasă de mătase.

— Adu-te pe tine.

Aşa că plecase. Ea nu protestase prea tare că îl luase pe Drake cu el, pentru că alternativă părea să fie să-i dea voie să se rupă de toţi prietenii lui. Dar Demelza simţea din nou că, salvându-l dintr-un pericol, îi scoteau acum în cale altul.

*

O vizitase pe Caroline la Killewarren ca să-şi ia rămas-bun.

Aceasta îi spusese:

— În astfel de situaţii femeia joacă un rol absolut detestabil. Îşi oferă casă, timpul şi banii pentru pregătirea unei mari aventuri, iar apoi când vine vorba ca aceasta să se materializeze e dată la o parte şi pusă pe un raft ca un ornament prăfuit şi lăsată să atârne acolo până când totul se termină.

— Nu pot să mă gândesc că ţi-ar plăcea să atârni două săptămâni pe nişte vase mici în tovărăşia a patru mii de bărbaţi care au rău de mare. Bănuiesc că marea aventură se va concentra într-o perioadă scurtă, iar restul va fi o corvoadă plicticoasă pe mare şi pe uscat.

— Pentru un om de bun-simţ, Ross, asta e o eschivă ridicolă.

El zâmbi şi sorbi din vinul de Xeres pe care ea insistase să-l ia.

— Păi… Nu pot schimba lucrurile pentru tine – şi probabil că n-aş face-o nici dacă aş putea. Oricât de frumos ar fi prezentat, războiul ar un iz de sudoare urât şi grosolan, şi prefer ca femeile la care ţin să fie scutite de el.

— Şi eu prefer ca bărbaţii la care ţin să fie şi ei scutiţi, dar într-un fel sau altul aceştia se implică în el. Sper din tot sufletul că asta ar putea fi ultima dată.

— Amin!

El se pregătea să plece, dar ea spuse:

— Ross!

— Da?

— Am sentimentul neplăcut că totul este din vina mea.

— Ce anume?

— Plecarea ta. Faptul că Dwight se află acolo, asta e sigur. Aşa că ai mare grijă, te rog, dacă nu de pielea ta, atunci măcar de conştiinţa mea.

— O să am o grijă deosebită pentru conştiinţa ta.

— Mulţumesc. Îi prinse faţa în palme şi îl sărută pe gură. Acest lucru îi luă câteva secunde. Ei bine, spuse ea,

eliberându-l, de mult timp mi-am dorit să fac asta.

— Este o greşeală să te reţii de la ceea ce-ţi place, spuse Ross. Nu trebuie să-ţi asumi niciodată riscul de a fi considerat un puritan.

Îşi zâmbiră unul altuia, şi el ieşi.

Înainte de a pleca din Falmouth, o văzu şi pe Verity, şi luară masa împreună de două ori vorbind despre vremurile trecute.

În timpul primei săptămâni, cât fu îmbarcat pe *Pomone,* se gândi la toate aceste despărţiri şi la multe alte lucruri – şi nu în ultimul rând la capitularea lui George care, deşi îi produsese o mare uşurare, sfârşise în cele din urmă mai degrabă prin a-l surprinde. Acest lucru îi demonstrase că apreciase corect caracterul lui George; dar mai demonstrase şi că George se arătase un om rezonabil. Fără îndoială că George cedase plin de resentimente unei ameninţări necivilizate, dar faptul că procedase aşa, dovedea că era o persoană mai uşor de suportat ca vecin. Poate că mai curând decât te-ai fi aşteptat ar putea fi posibil să se ajungă la o oarecare reconciliere în ţinut, astfel încât să trăiască cu toţii în linişte.

Vremea era frumoasă în săptămâna aceea, cu o briză dinspre est, şi în fiecare dimineaţă când se iveau zorii de un roşu pal şi pâclos, era o privelişte minunată. La sud de *Pomone,* vasele Flotei Canalului pluteau ca nişte păsări de mare uriaşe care se aşezaseră pe apă, dar încă nu îşi strânseseră aripile. *Royal George* şi *Queen Charlotte,* amândouă cu 100 de tunuri. *Queen, London, Prince of Wales, Prince, Barfleur.*

Prince George, toate cu 98. Cu 80 de tunuri, *Sans Pareil* şi cinci cu 74 de tunuri, *Valiant, Orion, Irresistible, Russel* şi *Colossus.* Şi peste tot în jurul lui *Pomone* se afla restul escadronului lui Sir John Borlase Warren: trei vase de război, cinci fregate şi patruzeci sau cincizeci de vase cu pânze care transportau trupe franceze şi proviziile lor. Era o flotă măreaţă, îndeajuns să-l îmbărbăteze şi pe acela care nutrea cea mai mică îndoială.

Dar în acele prime zile nimeni nu era pesimist, iar

mesele de seară din cabina de la pupa erau vesele, gălăgioase, încrezătoare, purtate la întâmplare în două limbi, uneori vorbite simultan. Charles de Sombreuil era un comesean nemaipomenit atât în conversaţie, cât şi ca strateg.

Chiar şi în acele prime zile Ross deveni conştient de neînţelegerile dintre conducătorii francezi. Contele Joseph de Puisaye se părea că nu-l mai întâlnise niciodată până atunci pe Contele d'Hervilly, secundul lui la comandă. Încercările care fuseseră făcute de a-i reuni la Londra eşuaseră, d'Hervilly fiind tot timpul ocupat cu regimentul său. Văzându-i pe amândoi la aceeaşi masă înţelegeai care era motivul. De Puisaye era un bărbat uriaş, solid şi puternic, el însuşi breton şi într-o vreme conducător al şuanilor, acei bretoni care se uniseră şi purtaseră un război sporadic împotriva Revoluţiei încă de la executarea regelui. Deşi conte, nobleţea şi accentul lui erau provinciale, iar în ochii multor oameni mai avea şi dezavantajul de a fi fost un girondin în primii ani ai Revoluţiei, înainte de a se întoarce împotriva ei. D'Hervilly, pe de altă parte, era colonel în unul dintre cele mai bune regimente ale Franţei, Royal-Louis. Era un aristocrat fără cusur, relaţia lui cu Bourbonii exilaţi era dintre cele mai apropiate, iar dispreţul lui pentru domnul de Puisaye şi tovarăşii lui pe jumătate ţărani de-abia disimulat. Era un început nefericit pentru această acţiune.

Aceeaşi dezbinare domnea chiar şi printre soldaţi. Lăncierii erau printre puţinele regimente de elită disponibile, alcătuite din cei mai buni combatanţi, bine antrenaţi şi disciplinaţi. Dar inevitabil aceştia erau puţini, iar restul soldaţilor erau o mulţime pestriţă, recrutată de oriunde şi oricum.

Pe deasupra, când flota se apropie de destinaţie şi pe măsură ce începură discuţiile tactice şi strategice, deveni evident că niciunul dintre conducători nu avea o idee clară cum vor exploata eventualul succes iniţial pe care l-ar fi putut avea. De Puisaye dădea din mână explicând că numai la vederea armatei contrarevoluţionare toată regiunea se va ridica şi că vor înainta triumfători eliberând un oraş după

altul. Doi ofiţeri şuani, care sosiseră de curând din Bretania, confirmară că pe dealurile din jurul Quiberonului şi Carnacului se aflau 10.000 de oameni înarmaţi care îşi vor uni forţele cu ei de îndată ce vor debarca. D'Hervilly, care avea responsabilitatea conducerii armatei, îşi scoase hărţile, ridică degetul arătător lung şi subţire şi întrebă, unde, unde, unde. La toate generalităţile cu care i se răspundea, el ridica din umeri, lua câte puţin tutun de prizat şi îşi privea cu răceală prietenii.

Când se apropiară de coasta franceză, o fregată din avangardă zări vase de război franceze şi întreaga Flotă a Canalului se despărţi, pregătindu-se de luptă. Vremea se schimba, cerul era pâclos şi tulbure, dar vântul se potoli pentru un timp. Ross se folosi de ocazie şi vâsli către *Energetic* pentru a vedea ce făceau tovarăşii lui. Îi găsi ocupaţi, cam aşa cum se aştepta. Drake împrumutase o Biblie şi stătea pe un colac de frânghie şi citea, urmărind literele cu degetul arătător. Bone îşi repara cămaşa; Ellery şi Jonas erau la pupă, ajutând cu o parâmă; Hoblyn şi Tregiris jucau *tric-trac* în timp ce nişte francezi îi urmăreau.

Ross nu putu rămâne mult timp, pentru că, dacă vântul se înteţea, ar fi putut să rămână blocat pe *Energetic;* dar schimbă câteva cuvinte cu toţi, cel mai mult cu Drake, căruia îi prinsese bine această săptămână pe mare. Când fu gata să plece, Tholly se strecură în apropierea lui şi îi spuse:

— Ştii ce cred eu, tinere căp'tan?

— Nu. Ce crezi?

— Cred că aici o să dăm de ceva bucluc. Chiar aici. Cu debarcarea asta.

— De ce spui asta?

— Franţujii ăştia. Îi aud vorbind. Ei cred că io nu înţeleg. Unii din ei îs prizonieri de război. Au fost prizonieri de război şi acum au fost eliberaţi.

— Vrei să spui… eliberaţi ca să se alăture acestei expediţii?

— Chiar aşa. Cineva a colindat prin lagărele din Anglia căutând voluntari. Înţelegi? Eşti regalist? Vrei să lupţi

pentru noul rege? Vrei să răstorni republica? Dacă vrei, vino cu noi!

— Şi?

Tholly tuşi tare printre dinţii săi oribili.

— La ce poţi să te aştepţi? E un mod grozav de a merge acasă. Aşa spuneau. I-am auzit şuşotind, şuşoteau pe întuneric.

Ross privi spre fregata care era acum casa lui. Una dintre pânze se ridica.

— Crezi că atunci când vor ajunge pe ţărm?…

— Unii o să lupte, poate. Alţii nu. Unii o să pună muschetele jos şi p-aci ţi-e drumul.

— Ăsta poate fi un caz izolat. Ai auzit pe mulţi vorbind astfel?

— Destui.

— Ah… Păi, e bine de ţinut minte.

— Scuzaţi-mă, domnule, spuse marinarul care venise cu el. Cred că cel mai bine ar fi să plecăm.

— Da. Ross îl bătu uşor pe Tholly pe braţul sănătos. Ai grijă să nu câştigi prea mulţi bani de la Jacka. Face urât atunci când e stârnit.

*

Pierdură din vedere Flota Canalului, dar le ajunse vestea că avusese loc o luptă scurtă în care fuseseră capturate trei vase franceze de război. Ei îşi menţinură cursul spre Franţa şi aruncară ancora la adăpostul Peninsulei Quiberon în seara următoarei zile de miercuri.

Ross nu mai fusese niciodată în partea aceasta a coastei. Golful Quiberon avea faţa către est şi era format dintr-o limbă de pământ care avansa în mare către o insulă mare care se numea Belle Isle. I se spusese că această limbă de pământ avea cam zece kilometri lungime şi de la un kilometru şi jumătate la cinci kilometri lăţime. Proteja golful de toate vânturile cu excepţia celui de sud-est şi făcea această fâşie de uscat ideală pentru debarcarea trupelor şi a proviziilor.

Totul arăta foarte liniştit în acea seară, cu două sau trei mici sate care dormitau în lumina soarelui la apus şi nu se vedea aproape niciun om. Fâşia lungă şi neîntreruptă de nisip îi amintea de plaja Hendrawna, numai că aici nu erau valuri, iar stâncile falezei nu erau atât de sălbatice. Stătea cu De Sombreuil şi încă alţi doi sau trei, urmărind doi gardieni francezi de coastă care se apropiau de convoiul de vase. Fiecare dintre ei agita un steag alb, iar când se apropiară fură auziţi strigând:

— *Vive le Roi! Vive le Roi!*

— Este începutul, spuse liniştit de acum De Sombreuil, entuziasmul lui lăsând locul unei emoţii solemne. Acolo e ţara mea. Aşa că mă închin în faţa ei. Totul depinde cum o priveşti, nu-i aşa? Pentru un om din Americi sau din altă parte e numai o bucată de pământ, de uscat. Pentru mine e *Franţa,* casa mea şi viaţa mea.

— Unde ar trebui să ne debarcăm oamenii?

— Acolo. În cel mai îndepărtat punct de Quiberon. Acela este satul – Carnac. Ni s-a spus că acolo toţi vor fi gata să ne primească. Dar au fost trimişi înainte doi ofiţeri cu o şalupă – acum două zile – şi depinde de raportul lor.

Ross reuşi să vadă o faţă cunoscută la bordul lui *Energetic,* care se apropia să arunce ancora lângă ei. Flutură din mână şi văzu un cârlig de fier ridicat în semn de răspuns. Între bărcile gardienilor şi flota ancorată se auzeau multe strigăte şi în acest moment doi oameni urcară la bord şi coborâră în cabina de sub punte. Rămaseră acolo o jumătate de oră şi reapărură însoţiţi de silueta zveltă şi austeră a colonelului d’Hervilly.

— Se duce să vadă cu ochii lui, spuse De Sombreuil. Nu cred că este cel mai potrivit om să conducă o astfel de trupă de adunătură, dar curajul lui nu poate fi pus la îndoială.

Urmăriră cum contele era dus cu o barcă cu vâsle la una dintre bărcile gardienilor, iar acestea se puseră în mişcare spre mal. Încă una sau două bărci de pescuit cu pânze sau asemănătoare începură să apară şi să facă înconjurul flotei. Nu dădură niciun semn de ostilitate.

Soarele apunea. După calmul de la Brest urmaseră două zile cu vreme aspră, dar acum era din nou linişte. Ross se întrebă dacă fânul lui fusese băgat deja la adăpost.

După lăsarea întunericului, domnul d'Hervilly se întoarse şi se ţinu un consiliu de război în cabina căpitanului de pe *Pomone.* Ross nu fu invitat să ia parte, dar fu ţinut bine la curent de către De Sombreuil. Fusese o întâlnire unde se rostiseră vorbe grele. D'Hervilly nu găsise nimic în Carnac; doar câţiva ofiţeri şuani şi câţiva ţărani binevoitori gata să-i ajute; nici urmă de cei 10.000 de oameni promişi, numai asigurări că vor veni, se vor grupa de pe dealuri şi se vor alătura forţei expediţionare îndată ce aceasta va debarca. Promisesem că odată debarcaţi totul se va desfăşura conform planului. Dar bazându-se pe faptele descoperite în recunoaşterea făcută personal, d'Hervilly hotărî că nu va avea loc nicio debarcare.

Pentru o vreme nimic nu-i putu clinti hotărârea. Era împotriva oricărei logici militare, spunea el, şi într-adevăr şi împotriva instrucţiilor primite de la Curtea Regală, să debarce o armată firavă, aproape lipsită de tunuri, echipament greu şi cai pe un ţărm unde vor fi obligaţi în curând să întâmpine o rezistenţă republicană bine organizată. Toate promisiunile şuanilor, repetate cu atâta insistenţă la Londra, fuseseră încălcate. Armata care urma să debarce putea să rămână aici pe vasele din convoi sau se putea întoarce în Anglia; el declară că n-o va conduce la pieire pe ţărm.

Faţă de aceste argumente, toate încercările domnului De Puisaye şi ale celorlalţi bretoni de a-l convinge fură zadarnice. Jurară că jumătate din Bretania era deja răsculată; era nevoie numai de o singură scânteie în Golful Quiberon, pentru ca întreaga ţară să izbucnească în flăcări. Îl întrebară ce rezistenţă întâlnise când debarcase el personal? Fusese întâmpinat ca un prieten.

Atunci Sir John Borlase, care îşi păstrase calmul până în acel moment, încercă să-l clintească din convingerile lui pe francezul mânios. După organizarea acestei forţe militare invadatoare, cu tot cu armament şi provizii, spuse

el, nu i se părea ruşinos să se întoarcă fără să fi făcut măcar o încercare? Chiar dacă armata debarca şi lucrurile mergeau prost, retragerea nu era tăiată. Flota rămânea să apere frontul de retragere. Flota franceză fusese avariată serios şi împinsă să se întoarcă la Brest. Pe mare nu exista niciun pericol. Reîmbarcarea era posibilă oricând.

Atunci cineva aminti în sfârşit de curaj şi fu nevoie de intervenţia englezilor pentru a împiedica un duel. Apoi d'Hervilly cedă brusc. Aşa să fie. Argumentele lui fuseseră respinse. Vor debarca mâine-dimineaţă în zori. Responsabilitatea pentru debarcare trebuia să fie a lui – responsabilitatea pentru luarea *deciziilor* pe uscat, nu. Asta trebuia consemnat; apoi va consimţi.

De Sombreuil urcă imediat sus pe punte şi îi spuse lui Ross.

— O să începem să coborâm bărcile acum. Trupele vor fi dotate cu treizeci de cartuşe şi două flinte de om şi provizii pentru patru zile – nimic altceva în afară de o raniţă. O să-şi ocupe cu toţii locurile în bărci pe timpul nopţii, iar în zori vor începe să debarce. *Hélas!* Este începutul!

— Sunteţi de acord cu De Puisaye?

— Cred că De Puisaye şi-a luat prea mult avânt. Dar ăsta e lucrul care trebuie făcut acum. Şi în general are dreptate, aşa cred. Dacă nu suntem anihilaţi de la început, ţara se va ridica!

Ross vâsli spre *Energetic,* unde bărcile începuseră deja să fie coborâte. După ce găsi un loc între ele pe întuneric, urcă pe punte pentru a vorbi încă odată cu fiecare dintre prietenii săi. Nici ei, nici ceilalţi englezi nu se pregăteau să coboare de pe vas. Schimbă câteva vorbe la urmă cu Drake, căruia îi explică pentru ce trebuia să debarce numai francezii.

— Şi nici nu ţi-am dat încă vreo explicaţie pentru ce te-am adus pe tine şi pe ceilalţi, adăugă el.

— Nu-i nimic, spuse Drake. Cel puţin mi-a mai alungat gândurile.

— Cât despre ce am de gând să fac – dacă o să fac

ceva –, totul va depinde de succesul debarcării. Încă nu am făcut planurile. De fapt s-ar putea să nu facem absolut nimic.

— Nu-i nimic, spuse Drake. M-a mai eliberat de ce am lăsat în urmă.

Debarcarea avu loc când apăru prima geană de lumină din zorii unei zile înceţoşate şi ploioase.

După o noapte petrecută în cea mai mare parte în bărcile mici, moţăind şi înghesuiţi unul în altul în bătaia unui vânt rece, cam trei mii de francezi debarcară pe ţărm lângă Carnac. Până atunci se aflase de sosirea lor, şi fură întâmpinaţi cu salve de focuri de muschete trase de un detaşament de soldaţi republicani care se grăbiseră să ajungă acolo în timpul nopţii. Căzură puţini regalişti, dar d'Hervilly ordonă unuia dintre cele mai bune regimente ale sale să debarce într-un golfuleţ din spatele inamicului, să urce pe stâncile falezei şi să-i lovească din spate. Făcură acest lucru cu cel mai mare elan, mulţi soldaţi nemaiaşteptând ca bărcile să ajungă pe uscat, ci sărind în apă şi înotând spre ţărm. După numai o oră de luptă cu republicanii, care erau depăşiţi numeric în proporţie de zece la unu, aceştia îşi aruncară armele şi o luară la sănătoasa pe un drum care ducea într-un oraş numit Auray. Regaliştii intrară în triumf în Carnac, în timp ce soarele se ridica de după norii ceţoşi. Mulţimi de ţărani roiau în jurul lor şi strigau *„Vive le Roi!”* şi fluturau steaguri. Când sosi, d'Hervilly fu înconjurat de mulţime. Acum când debarcarea chiar avusese loc, acum când armata regalistă se afla în mijlocul lor, oamenii începură să vină cu adevărat din satele învecinate, nebuni de fericire. Se părea că până la urmă De Puisaye avusese dreptate. De Puisaye era sigur că avusese dreptate.

Debarcă şi el pe la ora zece însoţit de cea mai mare parte a statului său major şi fu întâmpinat ca un înger eliberator. De Sombreuil fusese din zori alături de regimentul său, dar lui Ross i se permise acum să debarce, împreună cu De Maresi şi o jumătate de duzină de ofiţeri de marină englezi.

Era o privelişte nebună, fiindcă ţăranii aduceau vin şi mâncare pentru a-i sărbători pe salvatorii lor. Mulţi dintre soldaţii francezi mai puţin disciplinaţi nu ajunseseră mai departe de plajă, unde îşi aruncaseră armele şi stăteau pe lăzi înconjuraţi de şuani foarte bucuroşi şi beau vin din sticle de un litru şi primeau brânză, prăjituri şi orice altceva le era oferit de către săteni. Alţii o făceau lată prin micul oraş. Ross credea că era situaţia perfectă pentru un contraatac.

Din fericire şi alţii credeau acelaşi lucru. În timp ce Contele de Puisaye era primit la *mairie* ca şi când ar fi fost Ludovic al XVI-lea înviat din morţi, d'Hervilly dădea ordine ca detaşamentele celui mai bun regiment al său să cerceteze zona rurală în căutarea unor urme ale inamicului. Conducea el însuşi o companie de grenadieri, iar De Sombreuil, o alta. Lui Ross i-ar fi plăcut să-i însoţească şi nu se simţea deloc în largul lui în mijlocul acestei sărbători.

Merse înapoi pe plajă şi urmări cum erau transportate pe mal proviziile. În entuziasmul său, De Puisaye ordonase să fie aduse pe ţărm şi distribuite şuanilor, care erau dornici să primească arme; dar nimeni nu conducea întreaga operaţiune şi nimeni nu primise vreun ordin despre cum aveau să fie distribuite. Drept urmare, totul se transformă în haos. Lăzile mari erau descărcate pe plajă şi sparte. Unele erau încărcate cu muschete, altele, cu băutură, altele, cu haine şi altele, cu medicamente. Trei ofiţeri şuani făcură o încercare pentru ca împărţirea să se facă ordonat, dar curând ţăranii, cu aversiunea lor înrădăcinată de a aştepta la rând pentru orice, se îngrămădiseră în jurul lor şi trăgeau de lucruri aproape înainte ca acestea să fie despachetate. În multe cazuri Ross văzu femei plecând cu muschete englezeşti şi pe altele, încărcate cu uniforme noi pentru soldaţii de pe linia frontului. Uneori izbucneau certuri, şi francezii se luptau între ei. Văzu şase şuani plecând cu un tun uşor, trăgându-l după ei prin nisipul moale. Văzu un bărbat aproape în genunchi, cu şase muschete pe care nu le putea căra.

La început încercase să intervină, dar se răţoiseră la

el să-şi vadă de treaba lui.

Locotenentul McArthur, unul dintre ofiţerii britanici, spuse:

— Nu poţi face nimic cu ei. Lasă-i în plata Domnului.

— Cineva trebuie să-i spună lui De Puisaye înainte de a fi prea târziu.

— Crezi că el îi poate opri?

— Cel puţin poate opri plecarea proviziilor de pe nave.

Se întoarseră împreună şi după o luptă fură în stare să-şi croiască drum până la general. Dar toţi erau acum în al nouălea cer. D'Hervilly trimisese vorbă că un fort important din flancul lor drept, Fortul St. Michel, se predase fără să tragă un foc, că l-a lăsat în seama unei companii de cincizeci de şuani şi că înainta în continuare spre sud. De Sombreuil trimisese şi el veşti că un sat numit Plouarnel căzuse, şi republicanii care fugeau lăsaseră în urmă o mare cantitate de provizii de hrană şi armament. Întreaga ţară se răscula, aşa cum prevăzuse el. Ce mai conta că proviziile transportate pe mal nu erau distribuite în mod echitabil aşa cum ar fi trebuit? În curând vor fi din belşug pentru toţi.

Ziua se scurse şi se lăsă noaptea. Toţi comandanţii detaşamentelor din avangardă se întorseseră şi îşi prezentaseră dispunerea trupelor la o conferinţă de la *mâine*. În ciuda haosului care domnise ziua, această dispunere era la fel de bună pe cât şi-ar fi dorit orice general bun. În linii mari, eliberatorii ocupau acum un amfiteatru care avea plaja drept scenă. Arcul se întindea pe aproximativ 8 kilometri de la un capăt la altul şi se bomba cam la 8 kilometri spre interiorul uscatului. Armata era bine poziţionată să reziste unui atac şi totuşi avea spatele la mare, fiind la mică distanţă de provizii şi de linia de retragere. Republicanii luptaseră ici şi colo, dar nu fusese o rezistenţă prelungită sau fanatică. Cedaseră întotdeauna.

— Cine este comandantul armatei republicane din zona asta? îl întrebă Ross pe De Sombreuil înainte de a se despărţi pentru noapte.

De Sombreuil făcu o grimasă.

— Lazare Hoche.

— Nu cunosc numele.

— Mă tem că îl vei cunoaşte dacă nu reuşim să isprăvim curând.

— E un om capabil?

— Poate cel mai bun pe care îl au. Dar este încă tânăr – cam de vârsta mea – douăzeci şi şase sau douăzeci şi şapte. Viclean, feroce, chibzuit. Rămâne de văzut.

— Care sunt planurile pentru mâine?

— Niciunul, încă. Discuţii, neîndoielnic. Neînţelegeri, neîndoielnic. Certuri – posibil.

— N-ar trebui să cucerim mai întâi Quiberon? Avem nevoie de un port. Nu trebuie să ne mai sosească şi alte provizii din Anglia?

— Oh, ba da. Dar Fortul Penthievre care apără gâtul peninsulei nu va fi uşor de luat. Acolo peninsula are doar un kilometru şi jumătate lăţime şi este dominată de tunurile fortului pe toate părţile. Nu există nicio protecţie pentru trupele care atacă, şi cucerirea lui va costa multe vieţi. În ceea ce priveşte restul lucrurilor, vezi deja că există multă suspiciune şi antipatie între comandanţi. Cine ştie ce se va întâmpla? Cel puţin a început bine. Vom vedea.

Capitolul 27

Se făcu ziuă şi ceea ce prevăzuse De Sombreuil se întâmplă. Discuţii, neînţelegeri şi certuri. Aristocraţii francezi nu aveau încredere în trupele pe care trebuiau să se bizuie să le apere flancurile; îi considerau pe şuani o gloată de ţărani pe care nu te puteai bizui şi care aveau să fugă la primul foc de armă. Şuanii îi considerau pe aceşti nobili aroganţi şi dispreţuitori nişte uşuratici şi nişte dandy care fuseseră întotdeauna privilegiaţi în toate privinţele şi răspundeau la dispreţ cu dispreţ. Ici şi colo izbucneau certuri în locurile unde francezii de viţă nobilă fuseseră auziţi maimuţărind accentul şi manierele oamenilor cu care se presupunea că ar fi trebuit să se unească.

În acelaşi timp proviziile continuară să fie aduse pe ţărm şi să fie împărţite tuturor celor care veneau după ele. Omul nici măcar nu trebuia să-şi declare simpatiile regaliste pentru a fi înzestrat cu o muschetă şi o raţie de muniţie. Până a treia zi, toate cele 80.000 de muschete fuseseră aduse pe ţărm şi împărţite.

Cu toate acestea inamicul de-abia se pusese în mişcare şi fusese văzut abandonând câteva poziţii importante fără luptă. Era foarte încurajator. O divizie de şuani atacă şi cuceri valorosul oraş Auray aflat la 11 kilometri în interiorul continentului. Prin el trecea un râu navigabil şi putea fi luat în considerare ca port pentru vasele mici, deşi nu putea primi vase de război şi de transport. Un detaşament de grenadieri avansă până dincolo de el pentru a tăia comunicaţiile cu Vannes, un centru de mult mai mare importanţă. Landevan şi Mindon căzură şi ele.

De Puisaye era din nou trup şi suflet pentru înaintare, fără să se gândească prea mult la strategia militară pe care îl implica acest lucru. Deşi fusese conducătorul şuanilor pentru un timp înainte de a pleca la Londra, ideile lui despre război erau vagi şi eroice. Dar ideile lui d'Hervilly erau la fel de limitate pe cât erau de expansive cele ale lui De Puisaye. El nu credea nicio clipă că, dacă ar avansa spre Vannes, acesta ar cădea. Era preocupat numai de propria armată, căreia îi lipseau caii, tunurile şi tot armamentul greu necesar pentru a lupta cu armata republicană dacă aceasta l-ar fi încolţit şi ar fi fost nevoit să dea piept cu ea.

Până la urmă se luă hotărârea de a ataca Fortul Penthievre. Ross descoperi că De Sombreuil nu exagerase deloc formidabila lui poziţie defensivă; şi totuşi aceasta părea poziţia care trebuia cucerită înainte de a încerca orice altceva. Planul era ca englezii să sprijine debarcarea pe capătul peninsulei a unuia dintre cele mai bune regimente franceze, Hector şi Emigranţii Loiali, sub comanda lui De Puisaye însuşi, în timp ce flota se va apropia şi va bombarda fortul de la mică distanţă. În acelaşi timp d'Hervilly urma să conducă atacul dinspre continent,

cu regimentele Royal Louis şi Dudresnay. Ambele atacuri urmau să fie sprijinite de un mare număr de şuani. Operaţiunea începu în zori, dar spre surprinderea tuturor rezistenţa fu firavă şi aproape imediat comandantul fortului se oferi să negocieze. Asumându-şi un mare risc, d'Hervilly se duse singur în fort pentru a negocia şi după ore lungi de târguieli îl convinse pe comandant să se predea. Fu un triumf uriaş. Prin această capitulare, întreaga Peninsulă Quiberon căzu în mâinile regaliştilor. Chiar şi d'Hervilly, întâmpinat acum ca un erou, îşi permise luxul unui zâmbet.

Dar după aceea urmă o perioadă de inactivitate, confuzie şi consilii la care opiniile erau împărţite. Până şi aprovizionarea se prăbuşi. Soldaţi aflaţi la doar câţiva kilometri de cartierul general trimiteau mesaje în care se plângeau că nu îşi primeau raţiile până la ora şase seara. Nu exista nicio organizare care să se ocupe de cele mai mărunte probleme administrative şi se părea că nici nu prea se făcuseră încercări în acest sens. Nimeni nu privea nici măcar cu câteva zile mai departe.

Ross deveni tot mai nerăbdător. În sinea lui credea că prudenţa lui d'Hervilly, care îşi dorea să aştepte să-i sosească mai multe tunuri grele din Anglia, era justificată din punct de vedere strict militar, de vreme ce deja o dată sau de două ori, în nişte lupte de hărţuială, bretonii neinstruiţi dovediseră că nu te puteai baza pe ei. Dar în ceea ce privea o înaintare spre Quimper, îşi dădu seama că în cel mai bun caz era o chestiune de săptămâni. În regiune nu fusese nicio revoltă *generală,* nici măcar un imbold la revoltă. Dacă trebuiau să-şi croiască drum înaintând leghe cu leghe, cine ştie cât timp le putea lua? Era deja plecat de acasă de aproape trei săptămâni şi îi scrisese Demelzei cu vasul poştal de ieri. Dar el, personal, nu făcea *nimic de folos* pe aici. Nici măcar nu i se permitea să lupte. Iar până atunci tovarăşilor lui din Cornwall nu li se dăduse voie decât de două ori pe ţărm.

Şi apoi sosi vestea că generalul Hoche se mişca în sfârşit. Din loc în loc, liniile frontului care marcau teritoriul destul de vag al loialiştilor au început să fie străpunse de

atacurile tăioase ale republicanilor. O armată de şuani între două şi trei mii de voinici a fost alungată de o contrariposta a centrului armatei lui Hoche; apoi Auray, atât de curând cucerit, căzu din nou; apărătorii îşi aruncaseră armele şi fugiseră fără nicio luptă. Fuseseră comandaţi de De Vauban, care în cele din urmă îi adunase şi îi oprise, dar nu putuseră fi convinşi să contraatace, iar el le trimisese înapoi mesaje de un dispreţ muşcător. În sânul armatei se răspândi o suspiciune contagioasă. Previziunile lui Bartholomew Tregiris se împliniseră deja de cel puţin două ori – soldaţi care luptau pentru rege schimbaseră brusc tabăra şi se declaraseră supuşi loiali ai Republicii.

Apoi, trei zile mai târziu, la unul dintre cele mai furtunoase consilii, d'Hervilly îşi anunţă decizia de a-şi retrage cele mai bune trupe din liniile de apărare şi de a le concentra în cei patruzeci de kilometri pătraţi ai Peninsulei Quiberon. Liniile exterioare de apărare aveau să fie deservite de şuani care nu făceau parte din armata regulată, conduşi de câţiva aristocraţi precum De Vauban şi De Maresi. Era din nou un exemplu incontestabil de logică militară. Apăraţi din trei părţi de marea patrulată de britanici şi din a patra de Fortul Penthievre, aceste trupe regulate erau acum pe o poziţie defensivă extrem de puternică. Dar Ross simţi că acest lucru va fi dezastruos din punct de vedere al strategiei politice. Pentru miile de pierde-vară din provincie era un semn că trebuiau să stea liniştiţi şi să nu ridice un deget pentru loialişti până când luptele nu se vor desfăşura în continuare.

Foarte curând se văzu că pentru locuitorii unor sate precum Carnac, care îi întâmpinaseră pe invadatori ca pe nişte salvatori şi le oferiseră tot ajutorul posibil, acesta părea un semn de abandon şi părăsire. Aceştia nu prea aveau speranţe că armata neregulată va rezista mult timp în faţa trupelor experimentate ale lui Hoche, şi, de îndată ce aceste sate vor fi recucerite, vor suferi represalii nemiloase din partea republicanilor. Aşa că sute dintre ei vociferară şi se plânseră atunci când armata loialistă eliberatoare se adună mohorâtă pentru a se retrage, iar

mulţimile o urmară cărându-şi lucrurile şi trăgându-şi copiii după ele către La Falaise unde urma să fie stabilită noua linie de apărare.

Ross îşi petrecuse cea mai mare parte a zilei pe *Energetic* şi nu ştia nimic despre asta, dar când debarcă în seara aceea pe plaja de lângă

Penthièvre împreună cu Bone şi cu Ellery, văzu mişcările de trupe şi auzi lamentările oamenilor care veneau în urma lor, aşa că se grăbi să întrebe ce se întâmpla. Apoi îşi petrecu vreo două ore plimbându-se de jur-împrejurul peninsulei, pentru că venise pe ţărm cu un scop. După căderea fortului, mulţi dintre soldaţii de rând fuseseră încartiruiţi în mici sate aflate de-a lungul limbii de pământ; dar aceştia erau mai ales şuani, regimentele mai experimentate fiind desfăşurate în altă parte după căderea fortului. Atunci erau aduse aici şi regimentele bune, iar şuanii trebuiau să se mute pentru a le face loc. Peste tot erau discuţii, certuri, ordine şi contraordine şi dezordine crâncenă. Nici măcar soldaţii de lângă cartierul general nu mâncaseră nimic din zori.

După un timp, cei trei englezi se întoarseră în fort, iar Ross făcu o încercare să găsească pe cineva care avea putere de decizie. Dar nu reuşi decât să pătrundă în marea încăpere din fort rezervată ofiţerilor şi să vadă faţa voinică a Contelui de Puisaye înconjurat de o mulţime de şuani care protestau. Ross îşi pierduse aproape orice speranţă de a schimba câteva cuvinte cu el, aşa că se întoarse spre Bone şi Ellery şi le spuse:

— În seara asta nu putem face nimic. Hai să ne întoarcem! O să fim mai în siguranţă la bord.

Astfel încât ieşiră în seara de iulie fără stele, printre tropăiturile de picioare, huruitul roţilor şi gălăgia făcută de sporovăială agitată a francezilor. În acest *mêlée,* Ross nu se temea atât pentru siguranţa lui personală – în cel mai rău caz se putea face înţeles în franceză şi avea prestanţa necesară pentru a face acest lucru –, dar Bone şi Ellery, care nu ştiau o boabă de franceză, s-ar fi putut trezi atacaţi pentru că erau spioni, pentru că fiecare om îşi suspecta

aproapele.

Aproape că ajunseseră la barca lor când un călăreţ singuratic trecu pe lângă ei. Chiar şi pe întuneric silueta lui era greu de confundat, şi Ross îl strigă:

— De Sombreuil!

Acesta îşi struni calul.

— Cine e acolo? Oh… tu eşti, Poldark. Ce cauţi aşa departe de vasul tău?

— Mi-am adus doi dintre prieteni să-şi dezmorţească picioarele. Poţi să-mi acorzi cinci minute?

— Şi o oră dacă vrei – pentru că mi-e totuna dacă sunt aici sau în altă parte. Hotărârile sunt luate. Sau se iau de capul lor. Totul devine un *cauchemar.*

Ross îi spuse lui Bone:

— Du-l pe Ellery pe vas. Vin şi eu în câteva minute.

De Sombreuil descălecase lin şi îşi mângâia calul agitat pe bot. Deşi era doar un cal de fermă, se molipsise de agitaţia generală.

— Ce efect vor avea toate aceste lucruri, Charles? îl întrebă Ross, arătând către luminile care se legănau şi către coloanele în mişcare.

Francezul ridică din umeri.

— Oh, ştiu, ştiu. Cine hotărăşte? Nu eu. Câteodată sunt prezent la consilii, altă dată nu. De fapt, eu nu eram acolo când d’Hervilly a forţat această decizie. Bineînţeles că ne aşteaptă o bătălie – sigur că ştiu acest lucru; inamicul nu e departe. Prin această retragere, ne-am asigurat o poziţie solidă. Dar atunci cine face prima mişcare?… Dar nu totul se decide pur şi simplu printr-o bătălie.

Rămaseră acolo în tăcere pentru o vreme.

— Charles.

— Da, prietene?

— Aici nu-ţi sunt de niciun folos – ştii asta?

— Ba îmi eşti de mare folos pentru că mâncăm şi bem un pahar cu vin împreună.

— Da, da, dar ştii că sunt legat de mâini şi de picioare pentru că nu fac parte din forţele britanice regulate şi pentru că noi, englezii, ne ferim ca de dracu’ de teamă să

nu pară că *noi* invadăm Franţa.

— Dacă aţi face-o, nu ai fi prietenul meu.

— Asta se înţelegea de la sine când m-am hotărât să vin. Dar tu ştii care e principalul scop pentru care am venit. Acum nu mai poate fi îndeplinit într-un viitor previzibil.

— Păi… bătălia încă nu s-a dat. Dacă l-am fi avut pe Hoche de partea noastră m-aş fi simţit mai bucuros.

— Dar – iartă-mă – chiar dacă debarcarea are încă şanse de reuşită, nu va fi aşa cum am crezut la început. Ţi-l aminteşti pe De Maresi desfăşurând covorul la Killewarren? Aşa se va desfăşura armata regalistă peste teritoriul Franţei.

— Louis este întotdeauna omul gesturilor măreţe.

— Aşadar… Ross îl prinse pe francez de braţ. Cât de mult abdic de la aceste ambiţii măreţe dacă vă părăsesc pe toţi şi încerc să-mi ating scopul în alt mod?

— Nu, Ross. Nu e aşa. Ambiţiile măreţe au fost ale noastre, nu ale tale. Accept acest lucru şi multe altele. Mi-ar plăcea să te am alături de mine în regimentul meu în bătălia care va urma; dar acest lucru nefiind posibil, trebuie să te consideri liber să pleci acasă.

— Nu acasă.

— Nu acasă?

— Nu acasă.

— Ah… înţeleg.

Undeva în depărtare, spre Sainte Barbe, se auzi bubuitul unui tun dar după asta nu mai urmă nimic.

— Pentru asta, spuse Ross, o să am nevoie de o barcă.

— Ai mai multe.

— O barcă franţuzească. O barcă de pescuit. O barcă cu pânze, un lugher mic.

— Păi… coasta asta nu duce lipsă de aşa ceva.

— Eu nu pot să rechiziţionez una. Dar tu ai putea.

Pintenii lui De Sombreuil zăngăniră.

— Pe ce temei? N-aş face asta bucuros. Spiritele sunt deja destul de încinse între noi şi ţăranii ăştia needucaţi.

— Atunci nu pot avea una?

— Prietene, nu-ţi pot spune să iei una. Dar nici nu-ţi pot spune să nu iei, nu-i aşa? În Quiberon, în toate satele astea, la fiecare chei poţi vedea astfel de bărci. În perioada asta e o mare debandadă. Cuiva o să-i lipsească în mod sigur, dar dacă eşti foarte atent, cine o să ştie unde a dispărut?

— Ei bine... îţi mulţumesc, dacă nu voi acţiona împotriva spiritului nostru *entente...*

— Nu cred asta. Nu cred. Dar nu va fi uşor. Spionează terenul şi fă-o noaptea!

Făcură împreună câţiva paşi şi De Sombreuil îşi puse mâna pe şa.

— În plus, în acţiunea asta pe care o întreprinzi, în plus mai fi şi cu băgare de seamă! Nu te aşteaptă o sarcină uşoară!

— Poate că este imposibilă. Nu pot afla până când nu văd cu ochii mei. Între timp, prietene... Dacă nu te voi mai vedea din nou.

— Din nou? Din nou sau vreodată? De Sombreuil râse. Într-un an sau doi, o să vii la castelul meu din Limousin unde o să bem un vin mai bun decât orice ai gustat pe aici! Deşi nu sunt întinse, podgoriile mele sunt printre cele mai bune din Franţa.

— Nu am vrut să spun vreodată, spuse Ross. Numai în această expediţie.

— Ei, da. Ei, da. Dar bineînţeles că s-ar putea *să fie* valabil şi vreodată. Ne aşteaptă o luptă crâncenă... Ştii, este foarte ciudat să-ţi pierzi familia – masacrată de aceşti *sansculottes* – şi pe deasupra să-ţi pierzi şi ţara, moşiile, căminul strămoşesc. Devii... te îndepărtezi cumva de viaţă, şi nu prea îţi mai pasă de ea.

— Ba să-ţi pese, îi spuse Ross, pentru că asta este tot ce avem.

— Este tot ce avem, dar ca să devină suportabilă trebuie să merite să fie trăită. Această expediţie este hotărâtoare pentru mine, dacă merită să fie trăită...

— Şi domnişoara de la Blache?

— Ah, da. De îndată ce toate astea se vor termina, ne

vom căsători. Când voi putea s-o duc din nou la casa mea şi să-mi întemeiez o familie în linişte…

Asta am făcut şi eu, îşi spuse Ross; dar totodată am şi părăsit-o.

— Dacă ai ocazia s-o vezi pe domnişoara de la Blache înaintea mea – şi pare probabil – pot să te rog să-i dai acest mic inel? A fost al mamei mele. L-am găsit într-o punguţă chiar înainte de a pleca. Nu e de valoare.

Ross luă inelul, se scotoci după punga sa şi îi dădu drumul în ea.

— Împreună cu dragostea mea, spuse De Sombreuil.

— Împreună cu dragostea ta.

— E un fleac, spuse De Sombreuil. Nici nu ştiam că l-am păstrat.

— Nu pot să-ţi promit că i-l voi da.

— Cine ar putea? Tu sau eu? Vom vedea… Când pleci?

— Oh, mâine sau poimâine. După cum spui, sunt multe bărci. Dar şi mulţi proprietari. În orice caz, dacă va avea loc vreo bătălie înainte de a pleca, n-o voi face şi voi aştepta deznodământul ei.

Dinţii lui De Sombreuil străluciră în întuneric.

— Nu va avea loc nicio bătălie – nici mâine, nici poimâine, nu atâta timp cât este d'Hervilly la comandă. O să stăm şi o să ne uităm chiorâş unii la alţii, noi şi *les bleus,* încă vreo câteva zile, fiecare aşteptând să facă mişcarea decisivă celălalt.

*

Ross mai aşteptă două zile. În acest răstimp, apreciind corect retragerea duşmanilor lor, republicanii ocupară rapid Carnac şi celelalte sate, iar şuanii care le apărau se retraseră în peninsulă sau fugiră cu bărcile pe mare pentru a fi recuperaţi de englezi. Femeile şi copiii îi însoţeau, ducând cu ei ce bunuri putuseră lua. Nu era o privelişte încurajatoare. Republicanii se apropiară de fapt la distanţă de un foc de muschetă de Fortul Penthievre, apoi

se retraseră, ca un val care se risipeşte temporar. Îşi ocupară poziţiile pe înălţimile de la Sainte Barbe şi aprinseră focuri pe toată lungimea coastei.

Astfel încât cele două armate se priveau ameninţător una pe alta. Până la urmă, Contele d'Hervilly făcu un plan de atac. Spionii îi spuseseră că armata inamică era cam de două ori mai mare decât a lui, dar în spatele republicanilor era în curs de formare o armată de şuani, lucru necunoscut lui Hoche. D'Hervilly credea că, dacă cele două armate îl atacau pe Hoche în acelaşi timp, ar fi putut câştiga o victorie răsunătoare. Cu siguranţă era o posibilitate, dar nimeni nu ştia când se va încerca acest lucru. Ross nu mai putea aştepta. Pentru el era timpul să plece. Aşa încât practic o şterse.

Era o barcă de pescuit bretonă tipică, un lugher cu două catarge, foarte asemănătoare cu o barcă de acelaşi tip din Cornwall. Avea cam paisprezece metri lungime şi o lăţime maximă de patru metri, o suprafaţă a velelor de aproximativ 120 de metri pătraţi şi se conducea uşor în vânturile aspre obişnuite în zonele de coastă pentru care fusese construită. Nu ţi-o puteai închipui răspunzând foarte uşor la curenţii de aer slabi dintr-o noapte de vară.

Din fericire, în noaptea în care o luară sufla o briză puternică dinspre vest. Tregiris o reperase cu două seri înainte, şi o ţinuseră două nopţi sub observaţie. Pescarii ieşiseră în larg ca de obicei cu fluxul, dar barca asta nu fusese folosită. Tregiris îşi petrecuse o jumătate de zi în sat şi descoperise că proprietarul murise şi că era aşteptat fratele lui din Vannes ca să o revendice.

Nu era uşor să te strecori pe întuneric. Erau atât de mulţi soldaţi primprejur, atât de mulţi încartiruiţi prin căsuţe, încât micul port nu dormea niciodată cu adevărat aşa cum ar fi făcut-o în vremuri obişnuite. Cu toate acestea, lipsa unei linişti totale avea şi avantajele ei. Dacă erau văzuţi, era mai puţin probabil să fie opriţi. Şi cine ştia cu exactitate ce ordine sau contraordine fuseseră date de la cel mai înalt nivel?

Aşa încât se mişcară pe pavaj trecând de la o umbră

la alta. Mai lătra un câine sau altul, şi o jumătate de duzină de beţivi zăceau ca morţi pe chei. Apoi Tregiris sări la bord, după aceea Drake, apoi şi ceilalţi şi în cele din urmă şi Ross. Până în acel moment nimeni nu strigase „hoţii”. Dar încă trăiau momente de încordare în timp ce *Sarzeau* fu dezlegat de vasele vecine şi împins în linişte cu prăjina către intrarea portului. Ultimul colţ al digului de piatră se ivi lângă ei, apoi ridicară o velă şi pe urmă pe cealaltă. Încă nu se auzise niciun strigăt. Când barca începu să răspundă la manevrele cârmei, lui Ross îi veni inima la loc.

Dintre cei opt care navigau pe *Sarzeau* în noaptea aceea cu un cer pâclos care se limpezea şi se înceţoşa din nou, cu nori subţiri, cinci ştiau să manevreze o barcă: Ross, Tregiris, Bone, Ellery şi Nanfan. Era tipul de barcă pe care o cunoşteau. Fuseseră la bordul unor ambarcaţiuni asemănătoare din când în când încă de când erau copii. Aveau la ei mâncare să le ajungă cam zece zile, pulovere de pescari şi câteva legători de gât bretone, viu colorate, astfel încât de la distanţă ar fi putut trece drept ceea ce se presupunea că erau. Mai aveau cu ei şi trei pistoale, patru muschete şi mai multe cuţite.

În zori vântul se opri şi nu se porni din nou decât odată cu apariţia soarelui, aşa că plutiră alene o parte a zilei îndreptându-se încet spre Groix şi Insulele Glenan. Nu era nicio grabă. Nu prea aveau ce face înainte de lăsarea amurgului. Ross îşi petrecu o oră cu Tholly uitându-se peste o hartă a zonei din jurul Quimperului, apoi scoase planul mănăstirii pe care fostul prizonier olandez îl desenase pentru el cât timp fusese în Falmouth. Era o clădire mare sau mai degrabă o serie de clădiri situate pe o suprafaţă întinsă.

Ross nu prevăzuse o astfel de acţiune atunci când părăsiseră Anglia. În cel mai rău caz, se gândise el, debarcarea regaliştilor va crea o asemenea dezordine în provincie, încât până când ajungea el la Quimper, prizonierii probabil că ar fi început să se elibereze singuri, în loc ca lucrurile să se petreacă aşa, regaliştii erau izolaţi pe o peninsulă la optzeci de kilometri distanţă şi în

defensivă. Acum, în cel mai bun caz, nu putea decât să spere că eventualele trupe republicane care s-ar fi aflat aproape de Quimper probabil aveau să fie deplasate spre sud pentru a-l ajuta pe Hoche să stăvilească invazia. Dar nu avea nicio idee dacă cei care păzeau închisoarea erau relaxaţi sau în alertă şi cât de fermă era supravegherea ei. Olandezul îi dăduse informaţii utile în privinţa numărului şi a dispunerii gardienilor. Dar aceştia erau înarmaţi şi se întrebă dacă nu cumva îi conducea la moarte pe aceşti şapte flăcăi inimoşi din Cornwall. Singurul avantaj – sau unul dintre cele foarte puţine – era acela că gardienii închisorii se vor fi aşteptat cu toţii să aibă grijă de pericolele care ar fi venit dinăuntru – nu din afară. Dacă la Truro ar fi existat un astfel de lagăr, niciun gardian de acolo nu s-ar fi aşteptat să apară francezi veniţi din afară care să-i atace. Asemănarea era potrivită, pentru că şi Quimper se afla pe un râu, la şaisprezece sau şaptesprezece kilometri de mare.

Ross era un om de acţiune, dar şi unul reflexiv. Această din urmă trăsătură de caracter care îl făcea permanent să fie critic faţă de autorităţi era îndreptată şi împotriva lui însuşi. Aceeaşi capacitate care punea sub semnul întrebării corectitudinea morală a legii şi a celor care făceau legile era concentrată şi asupra propriilor acţiuni. Era o trăsătură de caracter care îl mântuia şi îl pedepsea totodată. Aşa că ziua aceea nu era şi pentru el la fel de plăcută cum era pentru ceilalţi, care râdeau şi glumeau între ei, bucuroşi că se puseseră în mişcare după o perioadă de inactivitate atât de lungă.

Îi urmări şi îi ascultă – chiar şi Drake li se alătura câteodată – şi îşi puse la îndoială propria hotărâre de care depindeau atât de multe. Nerăbdarea – sentimentul că sosise momentul potrivit – combinată cu un sentiment de inutilitate – îl determinase să părăsească expediţia de la Quiberon într-un moment în care soarta ei nu era hotărâtă. Pentru că, oricât curaj de faţadă afişau regaliştii, această invazie începuse să miroasă a eşec, să aibă o tentă de condamnare iminentă. Toate îndoielile lui de la început,

covârşite de entuziasmul tuturor, reapăruseră pe măsură ce entuziasmul pălea. Nu mai credea că până şi De Sombreuil şi De Maresi se gândeau că vor reuşi. Continuau pentru că se aflau pe pământ francez, pentru că erau dedicaţi cauzei regaliste şi pentru că erau bărbaţi curajoşi.

Ar fi trebuit să facă şi el acelaşi lucru, cel puţin până când se hotărau lucrurile? Era laş, sau cel puţin mai lipsit de curaj ca să-i părăsească în acest moment când lucrurile erau încă în balanţă? O dată sau de două ori în cursul zilei ar fi acceptat bucuros această mustrare de conştiinţă dacă ea i-ar fi oferit libertatea să se întoarcă şi să le spună tovarăşilor lui că până la urmă se răzgândise şi în loc să se ţină aproape de coasta franceză urmau să navigheze direct spre Cornwall, înapoi la căminele şi la siguranţa lor, la confortul şi obişnuinţele vieţii lor de zi cu zi. Această acţiune în care erau pe cale să se angajeze era probabil mai potrivită pentru un nebun înfierbântat de douăzeci şi unu de ani care nutrea vise de moarte şi glorie; nu era tipul de aventură care să fie condusă de un proprietar de mine de aproape treizeci şi şase de ani cu nevastă, doi copii şi o poziţie în ţinut. Ce-ar mai râde George. Sau mai degrabă ar rânji. Şi câtă dreptate ar avea!

Traversară golful pe lângă coastă cam până la şase după-amiaza, apoi se scufundară în studiul hărţii pentru a hotărî care era intrarea pe râu pe care o căutau. Tregiris mai fusese de două ori în aceste ape cât fusese pe mare, şi experienţa lui fu cea care îi conduse către satul Benodet la intrarea pe râul Odet. După o oră intrară prin gura lui îngustă şi pătrunseră în apele mai largi de dincolo de ea. Lumina zilei era încă puternică, dar faptul că se aflau pe o barcă de pescuit franceză le îngădui să treacă fără să fie deranjaţi. De două ori fură strigaţi de oameni de pe alte bărci, iar Tholly le răspunse cu obscenităţi care părură să-i satisfacă.

Vântul bătea cu intermitenţă printre dealurile împădurite, iar când acestea se apropiară, iar râul se îngustă din nou, aproape că se stinse. Dar ei continuară să înainteze. Acum se apropiaseră de pantele abrupte şi

împădurite. Nu erau siguri până unde ar fi trebuit să navigheze în interior. Conform hărţii, după trecerea prin acest defileu îngust, râul se lărgea din nou şi forma un lac liniştit cu o lăţime de mai bine de opt sute de metri. Dar de-acum ar fi putut fi opriţi oriunde, iar până la căderea întunericului mai era destul. Ross îl privi întrebător pe Tholly, care era la cârmă, iar acesta ridică din umeri şi spuse:

— E voia ta, căp'tane.

— Atunci riscăm.

Ajunseră în golf, aşa cum era denumit pe hartă, iar soarele care scăpăta arunca umbre uimitoare şi aprindea în flăcări vârfurile copacilor. Câteva case licăreau în lumina serii. Cele mai multe se aflau pe malul estic, aşa că se ţinură aproape de cel vestic, care era năpădit de vegetaţie şi mult mai sălbatic, cu unul sau două *château*-uri pe terenul mai ridicat dintre copaci. Dădură de o limbă de apă care venea din stânga; era îngustă şi aproape înecată sub vegetaţie, dar canalul părea suficient de adânc ca să poată intra. Ross îi făcu semn lui Tholly care cârmi într-acolo. Plutiră încet pe pârâu şi coborâră pânzele cât mai în linişte posibil.

Intrarea nu avea mai mult de o sută de metri şi către capătul ei se vedea nămolul galben. Două găinuşe de baltă zburară peste apă, strigând cu o înfiorare melancolică. Tholly aduse barca lângă malul stâng, chiar lângă locul unde apa înceta să mai fie adâncă, iar Nanfan o legă de un copac din apropiere.

— Oare acum o fi flux sau reflux? întrebă Jacka Hoblyn morocănos, uitându-se peste partea laterală a bărcii.

— Flux, dar nu cred că e la maximum.

— Poate că atunci când o să plecăm, apa o să scadă mult.

— Depinde când ne întoarcem, spuse Ross. Trebuie să ne asumăm riscul ăsta.

Cinară cu pâine, brânză şi vin, în timp ce păsările ciripeau, iar soarele apunea. Apoi, când întunericul începu în cele din urmă să se lase, Ross porni în fruntea lor de-a

lungul malului către oraş.

Capitolul 28

Găsiră mănăstirea pe înălţimile din partea de nord a oraşului. Până acum nu fuseseră opriţi. Marele risc era să întâlnească o patrulă. Odată ce ar fi fost opriţi, erau pierduţi, pentru că numai Tregiris vorbea suficient de bine franceză ca să schimbe câteva cuvinte fără a trezi bănuieli. Dar făcând din nou analogia cu Anglia, Ross se întrebă ce patrule ar umbla pe străzile unui oraş din Cornwall?

La vederea zidului înalt care înconjura mănăstirea, se aşezară pe vine şi Ross le explică încet planul clădirii aflate în faţa lor.

— În spatele zidurilor înalte este un mic oraş. Există o singură clădire mare şi patru mai mici, răspândite pe o suprafaţă care cred că este cam la fel de mare ca mina Grambler. În jurul lor este un parc cu copaci, parcele cu grâu, o grădină de zarzavaturi, păşune şi un lac. Toate astea sunt pentru ca măicuţele să se poată întreţine singure. Acum nu mai sunt călugăriţe, dar puţine lucruri s-au schimbat... Nu suntem siguri în ce clădire este închis doctorul Enys, dar mi s-a spus că ar fi de aşteptat ca pe doctor să-l găseşti în clădirea principală. Acum să vedem ce e cu clădirea asta. Se află în stânga cum intri pe poartă, iar uşa de intrare în ea este tot în stânga clădirii. Poarta principală din zidul acela are un grilaj prin care vizitatorii pot fi văzuţi înainte de a fi deschisă. Exact lângă poartă, în interior, a fost construită o gheretă unde stau zi şi noapte două santinele...

Se opri. Un greiere cânta în tufişuri.

— Nu le spune mai multe, tinere căp’tan, spuse Tregiris. Altminteri o să-i descurajezi.

— Vorbeşte pentru tine! spuse Jacka Hoblyn.

Jacka era un om arţăgos pe care însă Ross fusese întotdeauna capabil să-l stăpânească. Dar nu luase în calcul

lunga lui perioadă de izolare împreună cu Tregiris de pe *Energetic.*

Ross spuse:

— După ce intri pe uşa principală, dai într-un hol de intrare care duce la o biserică. Biserica aceasta, care bineînţeles că a fost curăţată de simbolurile religioase, este cea mai mare încăpere din clădire şi în ea dorm în fiecare noapte cinci sute de prizonieri. Dar în dreapta holului, cum intri, este o altă uşă care dă într-o sală de adunare, care a fost transformată în cameră de gardă. În timpul nopţii, aici se află toţi ceilalţi gardieni – de obicei şase la număr. Aceştia patrulează rareori prin clădire pentru că îşi pot face loc cu greu printre cei care dorm. Dincolo de biserică este un rând cu celule, o cameră de recreere şi un refectoriu. Bineînţeles că nici acestea nu mai sunt folosite în scopurile iniţiale, ci sunt doar locuri de dormit şi de stat pentru prizonieri.

— Ăia sunt toţi gardienii, dom’le? întrebă Ellery.

— Nu. Alţi doisprezece sau cam aşa locuiesc în spălătoria care se află cam la trei sute de metri de clădirea principală. Ei sunt gardienii ieşiţi din serviciu care pot fi chemaţi în caz de urgenţă. Dar mi s-a spus că de obicei numai jumătate din ei se află acolo, de vreme ce mulţi preferă să se ducă acasă să doarmă noaptea.

— Sau pe la casele altora, spuse Tholly.

— Şase – doişpe – îs cel puţin paişpe, spuse Drake, asta dacă se dă alarma. Dar credeţi că putem intra fără să se dea alarma?

— Noi credem că se poate, spuse Ross.

*

Porniră pe la ora unsprezece. O felie subţire de lună tocmai apunea. Olandezul credea că gărzile de la poartă se schimbau la ora 10 seara, la 6 dimineaţa şi la 2 după-amiază. Zidul care înconjura mănăstirea avea cam trei metri înălţime şi avea ţepuşe din oţel pentru a-i descuraja pe cei care ar fi vrut să-l escaladeze. Uşa din zid era din

stejar ghintuit cu fier, iar grilajul glisa lateral în acesta cam la un metru şi jumătate de pământ. Când bătură în uşă, gardianul trase grilajul pentru a vedea cine voia să intre la ora aceea din noapte.

— *Quels poissons pêche-t-on ici?* mormăi Tholly cu vocea lui groasă. *Eh? Eh? Voici mon prisonnier! Un Anglais qui s'échappe de votre petite crèche! Je l'ai attrapé près de chez moi!*[17]

Îl ţinea pe Bone de guler şi îl zgâlţâia.

— Dă-mi drumul! gâfâi Bone. Dă-mi drumul! Mă înăbuşi!

După o pauză lungă, zăvoarele fură trase. Gardianul privi afară.

— *Qu'y a-t-il? De quoi s'agit-il? Qu' voulez-vous? Je ne sais pas de...*[18]

Tholly îi dădu o lovitură de pumnal în stomac, de jos în sus.

Bărbatul scoase un geamăt care se înecă într-un gâlgâit când sângele îi umplu gura. Bone îl prinse în timp ce se prăbuşea; Tholly trecu pe lângă el pentru a-l întâmpina pe al doilea gardian care tocmai apăruse din mica lor gheretă. Ross îl urmă îndeaproape, dar Tholly ajunse primul şi îl lovi cu cârligul său de fier. Al doilea bărbat se prăbuşi cu un zăngănit monumental făcut de muschetă, pălărie, sabie, centură, echipament şi greutatea proprie. Într-un minut, toţi cei opt intruşi fură dincolo de zid, cu poarta închisă în urma lor, aşteptând şi ascultând.

După zgomotul teribil urmaşe o perioadă de linişte. Greierii erau ocupaţi cu solourile lor de vioară pe toată lungimea bazei zidului, în clădirea principală din stânga lor se vedeau şase lumini. Aşteptară să se aprindă mai multe lumini. La dreapta aveau o altă clădire joasă şi solidă. Să fi fost spălătoria? Totul era cufundat în întuneric. O bufniţă trecu iute pe lângă ei.

---

17 Ce peşti prindem aici? Eh? Eh? Iată-l pe prizonierul meu! Un englez a fugit din creşa voastră! L-am prins lângă casa mea!

18 Ce e? Despre ce-i vorba? Ce vrei? Nu ştiu...

Ross se aplecă să-l examineze pe al doilea francez.

— L-ai omorât şi pe ăsta, îi spuse lui Tholly.

Tregiris ridică din umeri şi tuşi. Efortul îi stârnise astmul.

— Cică nu mai ai aceeaşi atingere sensibilă. Nu cu ăsta, spuse el ridicându-şi cârligul.

Ross îi făcu să aştepte mai mult decât şi-ar fi dorit fiecare dintre ei. Apoi o porniră prin iarbă, prin pietriş şi din nou prin iarbă până la uşa clădirii principale.

Era o uşă mică, cu partea de sus rotunjită, din stejar, solidă, dar fără grilaj. Pe zid, deasupra ei, atârna un felinar care nu era aprins. Ross bătu darabana în uşă scurt, un zgomot puternic şi autoritar şi aşteptă. Nu se întâmplă nimic. Încercă inelul zăvorului, dar acesta nu se mişcă. Bătu din nou.

Se auziră paşi. O voce de francez, care în mod evident nu aştepta un ofiţer superior, ci bănuia că vreun alt gardian îi dădea bătaie de cap, bombăni şi mormăi ca pentru sine. Cheia trosni în broască. Uşa scârţâi. Un om în cămaşă cu un felinar. Ross îi băgă pistolul în piept. Bărbatul deschise gura să strige; degetele ridicate ale lui Ross îl opriră; făcu un pas înapoi; Tholly îi smulse felinarul care era gata să-i cadă. Uşa se închise la loc cu o bufnitură. Erau înăuntru, Nanfan îi ţinu mâinile gardianului, iar Bone îi băgă un căluş în gură.

O uşă întredeschisă în capătul coridorului; o fâşie subţire de lumină cădea pe pereţii lambrisaţi şi pe podeaua cu dale. Ross se strecură spre ea cu Tholly şi Drake pe urmele lui. Când ajunseră acolo, un bărbat ieşi. Ross îl împinse, făcându-l să intre înapoi în încăpere, şi ceilalţi îl urmară. Alţi patru bărbaţi; trei la o masă jucând cărţi şi un scaun gol, bani pe masă, pahare, o carafă. Al patrulea bărbat stătea lângă fereastra îngustă şi îşi trăgea tunica pe el.

— Rămâneţi pe loc, spuse Tholly. Fără zgomot. Cine mişcă e mort.

Jacka Hoblyn avea unul dintre celelalte pistoale, iar Ellery pe al treilea. În acest moment intraseră cu toţii în încăpere, o încăpere mare, iar Nanfan şi Bone îl ţineau pe

bărbatul care fusese capturat primul. Jonas scoase o frânghie pe care şi-o înfăşurase în jurul mijlocului şi începu să-i lege cu ea pe cei şase bărbaţi. Totul se petrecu aproape în tăcere. Bărbatul de la fereastră încercă să protesteze, să se împotrivească. Nu-i folosi la nimic. Dar le luă mult timp să-i lege şi să le pună căluş. Le puse nervii din plin la încercare. După cincisprezece minute, isprăviră cu toţi, spre satisfacţia lui Ross. Dacă dădeau greş aici, ar fi însemnat că întregul plan eşua.

— Gata, zise el, şi luă un mănunchi de opt chei mari de după uşă.

Luară cele două felinare din încăperea pe care o lăsară în beznă, ieşiră pe hol şi o luară spre uşa îndepărtată care dădea în biserică. Aceasta era închisă cu cheia şi cu zăvorul. Potriviră o cheie; traseră zăvorul cu foarte mare precauţie. În această fază era esenţial să nu dea impresia că veniseră să elibereze prizonierii. Dacă ar fi dat această impresie s-ar fi iscat o vânzoleală nebună la uşi şi o alarmă generală.

Îi izbi o duhoare infectă de trupuri nespălate, de boală şi de sudoare. Biserica, care avea probabil şaizeci de metri lungime pe doisprezece metri lăţime şi îşi dubla lăţimea la naos, se înălţa sub măreţele arcade gotice. Intraseră pe uşa dinspre vest. Toate scaunele şi mobilierul obişnuit dispăruseră; pe podea se afla un covor nemişcat şi dezgustător de fiinţe umane, înghesuite atât de tare încât ar fi putut fi întreţesute. Din loc în loc câte unul se agita în somn şi gemea; unii sforăiau; majoritatea stăteau nemişcaţi, fie că dormeau, fie că erau treji, de parcă ar fi ştiut că numai stând liniştiţi ar fi putut rămâne în viaţă. Doamne, îşi spuse Ross, m-am întors în închisoarea din Launceston ca să-l salvez pe Jim Carter? Oare vieţile tuturor oamenilor se desfăşoară în cicluri?

Se uită cu atenţie la picioarele sale. Pe o distanţă de câţiva paşi se aflau douăzeci de oameni care puteau fi întrebaţi. Dar pe care să-l aleagă? Văzu un ochi sclipind în lumina felinarului. Trecu peste vreo doi oameni.

— Hei, tu! Suntem noi în lagăr. Tocmai am sosit. Vrei

să ne dai nişte îndrumări?

— Dumnezeu să te ajute, marinare! Ce îndrumări să-ţi dau? Aici nu e loc să te întinzi. E loc mai mult mai departe, lângă altar.

— Mi s-au dat instrucţiuni să-l găsesc pe doctorul Enys. Ştii unde e?

— Cine? N-am auzit de el niciodată! Şterge-o şi lasă-mă să dorm!

Omul îşi pusese capul jos, dar Ross îl prinse de braţul emaciat şi îl ridică.

— Ascultă – trebuie să aflăm!

— Ia-n auzi la câinele ăsta! Braţul lui Ross fu azvârlit. Nu las pe nimeni să pună labele pe mine. Dacă eşti atât de…

Ross îl apucă mai strâns şi îl zgudui pe bărbat. Acesta dădu din picioare şi trezi alţi doi care erau întinşi alături.

— E cineva bolnav! Sunteţi englezi, nu-i aşa? Ce fel de ajutor e ăsta? Ascultaţi, vreau să ştiu! Doctorul Enys! Probabil că îl cunoaşteţi cu toţii pe doctorul Enys!

— Enys? întrebă unul din ceilalţi bărbaţi, ridicându-se. Era un cadavru despuiat, dar totuşi încă în viaţă. Putreziţi-ar oasele, Carter, cu firea ta nenorocită! Cine e ăsta? Cine sunt toţi ăştia? Nou-veniţi? Dumnezeu să vă ajute pe toţi! Enys? Da, îl cunoaştem toţi pe Enys.

— Atunci unde e? Unde doarme?

— Nu aici, marinare.

— În clădirea asta sau în alta?

— Oh, în asta, dacă îl poţi găsi. Nu poate fi departe de infirmerie. Niciodată nu se îndepărtează, niciodată, asta îţi garantez eu. Dar nu doarme acolo. Încearcă într-una din celulele de pe partea asta a refectoriului.

— Pe unde o iau?

— Oh, naiba să te ia cu ochii tăi! Mergi spre altar. În partea sudică a naosului e o uşă care dă în sacristie. Dincolo de ea e infirmeria, iar apoi rândul ăla de celule. Probabil că e pe acolo.

— Îţi mulţumesc, prietene.

Cu felinarul ţinut sus, Ross începu să-şi croiască drum

printre celelalte schelete adormite de pe podea, iar Bone rămase în spatele lor cu celălalt felinar. Şirul bărbaţilor şerpui în drum spre biserică. Fu imposibil să facă acest lucru fără să-i trezească pe câţiva din mulţimea adormită, pentru că nu aveau pe unde să calce. O dată sau de două ori oamenii din mijlocul şirului se împiedicară în semiîntuneric şi o ploaie de înjurături îi ajunse din urmă. Ross ştia prea bine că lăsau în urmă oameni curioşi şi oameni care se treziseră. Era sigur că nou-veniţii nu intrau neînsoţiţi de gărzi, cu două felinare şi în puterea nopţii.

Uşa sacristiei nu putu fi deschisă din pricina oamenilor care dormeau. Doi trebuiră să fie ridicaţi în picioare şi treziţi mai bine decât ceilalţi, şi îi asaltară pe intruşi cu întrebări. Unul dintre ei era foarte tânăr, foarte vigilent – probabil un ofiţer cadet – şi el fu primul care ghici că ei nu aveau ce căuta aici. Se strădui să se ridice în picioare şi îl apucă pe Drake de braţ, dar Drake nu putu decât să se descotorosească de el, să zâmbească şi să-i urmeze pe ceilalţi. Băiatul se luă pe urmele lor. Semăna cu o sperietoare şi în starea asta părea doar puţin mai mare ca Geoffrey Charles.

Pătrunseră în infirmerie. Aici duhoarea era de două ori mai scârboasă, dar bolnavii aveau ceva mai mult loc să doarmă şi să se răsucească. Erau aşezaţi pe rânduri precum cadavrele într-un centru medical de triaj după o bătălie. Cel puţin exista o lumină: o lumânare într-un felinar atârnat atât de sus, încât nimeni nu putea ajunge la el. Arunca umbre geometrice, luminând câte o faţă bolnavă şi cadaverică, lăsându-le pe celelalte în umbră. Un bătrân zdrenţăros cu o barbă neagră îngrijea un pacient care delira. Când intrară, se ridică.

— Cine sunteţi? Aici nu mai e loc.

— Sunt căpitanul Poldark. Îl căutăm pe doctorul Enys.

— Sunt locotenentul Armitage de pe *Espion.* Nu-l puteţi trezi acum. A ieşit din serviciu acum o oră. Am şi eu ceva cunoştinţe medicale.

— Nu de cunoştinţele lui medicale avem nevoie. Unde doarme?

Armitage îi privi nedumerit.

— Pentru ce sunteţi aici? întrebă tânărul cadet. Domnule, eu cred că nu au nicio treabă aici!

— Nicio treabă cu tine, spuse Ross. Îl căutăm pe doctorul Enys şi nu-i vrem decât binele. Vă asigur de asta, locotenente Armitage. Vă dau cuvântul meu de ofiţer.

— Uitaţi, domnule, spuse cadetul, acest om are un pumnal! Pentru ce sunt aici?

— Ca să-ţi tăiem gâtul, spuse Tholly, venind ameninţător spre el, dacă vrei mai mult aer decât poate intra printr-o gură închisă.

Armitage îl privi insistent pe Ross.

— Aţi pătruns aici cu forţa?

— Veniţi cu noi la doctorul Enys şi o să vă explic.

Armitage spuse:

— Nu pot să plec de aici. Enwright, du-i la locotenentul Enys.

— Am înţeles, domnule.

În timp ce plecau, un bolnav strigă după apă şi Armitage se duse la el. Cadetul îi conduse pe un coridor de piatră cu celule pe partea dreaptă. Uşile celulelor nu erau închise, şi Enwright se opri în faţa celei de-a treia.

— Cred că aici este.

Ross intră. În celulă erau opt bărbaţi prăbuşiţi şi ridică felinarul căutându-şi din ochi prietenul. Toţi erau bărboşi, şi crezu că, de fapt, cel căutat nu se afla acolo. Atunci, unul dintr-un capăt se mişcă şi se ridică.

— Ce este? Pe mine mă căutaţi?

Era reacţia unui doctor, obişnuit să se trezească dacă era chemat la un bolnav.

— Da, Dwight, spuse Ross. Pe tine te căutăm.

La început fusese de nerecunoscut pentru Ross, cu barba mare, neagră şi pătată cu cenuşiu şi cu trăsăturile scheletice. De-abia dacă mai cântărea 45 de kilograme. Avea pielea feţei desfigurată de bube. Ochii adânc înfundaţi în orbite îl făceau să pară un om ajuns la capătul puterilor.

La început fu neîncrezător. Apoi se îndoi. Apoi, deveni ezitant în cele urmă.

Pentru că nu prea se aşteptase la asta, Ross deveni şi el mai insistent.

— Ascultă, Dwight, opt dintre noi şi-au riscat viaţa pentru asta! Ţi-ai îndeplinit partea ta de datorie aici. Acum ai o datorie şi faţă de alţii. Dacă nu vii de bunăvoie, o să vii cu forţa!

— Oh, nu că n-aş aprecia profund ceea ce ai făcut. Dar câţiva dintre aceşti oameni care sunt în grija mea sunt aproape pe moarte…

— Şi tu? Cât de aproape eşti şi tu de moarte?

Dwight făcu un gest de lehamite.

— Noi toţi ne-am încercat norocul împreună. În ultimul an, toţi oamenii aflaţi cu mine în celula asta au căpătat ceva cunoştinţe medicale de la mine, dar nu-mi pot prelua…

— Nu mai sunt şi alţi doctori pe aici?

— Oh, ba da, patru. Dar este mai mult de lucru decât putem face şi…

— Aşa că plecăm acasă fără tine?

— Oh, Ross, nu e asta. Nu, nu, vă mulţumesc mai mult decât pot spune…

— Crede-mă, încă nu suntem scăpaţi, şi fiecare clipă pe care o pierdem cu scrupulele tale face ca pericolul să fie şi mai mare. Dar după ce plecăm, ceilalţi oameni se pot elibera dacă vor. Până acum am venit în secret ca să nu creăm panică la ieşire…

— Şi câţi dintre aceşti oameni vor reuşi să ajungă în Anglia dacă evadează? Câţi nu vor fi prinşi din nou sau vor muri în încercarea de a evada?

— Depinde de ei ce alegere fac. Nimeni nu-i obligă să încerce. Dar dacă au ocazia, nu e mai bine să moară evadând decât să moară în iadul ăsta împuţit?

— Aşa-i, spuse unul dintre ceilalţi care se trezise. Du-te, Enys! Nu fi prost! Aş vrea eu să am norocul tău!

— Să evadăm! strigă tânărul Enwright din uşă. Să evadăm!

Strigătul îi muri în gât când Ellery îi puse o mână aspră peste gură.

Dwight se uită împrejur la oamenii de lângă el. Apoi se uită la Ross. Îşi linse buzele pline de răni.

— Caroline… e bine?

— N-o să mai fie bine dacă rămâi aici.

— Sunt gata. Thompson, te las în locul meu.

— Am înţeles, domnule. Nu vă mai gândiţi la asta. Dacă ar exista şi numai o jumătate de şansă, v-aş urma.

— Pe tânărul ăsta nebun să-l ţineţi aici, spuse Ross arătând spre Enwright care se împotrivea. Altfel o să alarmeze toată Franţa.

Îl lăsă pe băiat în seama celor din celulă şi ieşiră. Văzu că Dwight nu era sigur pe picioare.

— Pe unde o luăm? întrebă Dwight.

— Mai e şi alt drum către uşa principală cu excepţia celui prin biserică?

— Pe coridorul de sub arcade. Dar noaptea e închis pe acolo.

— Am chei, spuse Ross şi i le arătă.

— Ah. Dwight zâmbi îndurerat. Atunci vă conduc eu.

O luă spre o altă uşă şi acolo se opri. Tovarăşii din Cornwall se ţineau grupaţi după el. Dwight rămase nemişcat. Asculta.

— Cred că am ajuns prea târziu, spuse el.

— Ce este?

Cineva striga pe undeva, iar murmurul vocilor creştea. Apoi se auzi un foc de muschetă. Înainte ca ecoul lui să se stingă, clopotul din biserică începu să bată.

Olandezul care îi dăduse lui Ross indicaţii referitoare la topografia închisorii fusese extraordinar de precis. Singura lui scăpare fusese estimarea timpului când se schimbau gărzile. Cele de la poarta principală se schimbau la miezul nopţii, nu la zece seara.

Capitolul 29

— Ei bine, spuse Ross încet, poate că la urma urmelor am venit ca să fim alături de tine. Mai există vreo cale de ieşire?

Dwight spuse:

— Nu. Niciuna pe unde să fie posibil. Mai există o ieşire din bucătării, dar este închisă cu zăvorul. Iar uşa spre bucătărie este oricum închisă.

— Pe aia probabil că o putem deschide.

— Da… Păi, e o şansă foarte slabă…

În larma iscată de oamenii din jur care se trezeau şi de strigătele şi ţipetele de afară, se grăbiră printr-o altă încăpere ticsită cu oameni care tocmai se treziseră din somn şi se foiau. Acum nu mai puteau aştepta să meargă cu grijă şi mulţi dintre ei strigară şi înjurară când fură călcaţi. În timp ce îşi urma îndeaproape tovarăşii, Ross îşi spuse că remarca lui privitoare la faptul că se vor alătura acestor prizonieri fusese una optimistă. Cu responsabilitatea a doi gardieni morţi în cârcă…

Uşa bucătăriei era la baza unei scări cu cinci trepte. Trei chei alese în grabă nu se potriviră să deschidă încuietoarea. Reuşiră cu a patra şi intrară într-o încăpere mare şi boltită, cu câteva ustensile de gătit, dar fără nimic de mâncare. La capătul ei se afla un puţ cu o găleată care atârna. În mijloc mai fumegau rămăşiţele unui foc. Oalele murdare zăceau peste tot şi dăinuia un miros de supă râncedă, în capătul ei se afla o uşă şi patru sau cinci se îndreptară în fugă într-acolo şi se izbiră de ea. Tregiris luă cheile de la Ross şi începu să le bage în broască. A doua făcu mecanismul ei greoi să ţăcăne, dar uşa nu se clinti.

— E zăvorâtă pe dinafară, spuse Dwight.

— Să te ia dracu’ de uşă nenorocită! O să fie imposibil de deschis fără un zgomot asurzitor.

— Jacka, spuse Ross. Ia cheile astea şi închide uşa aia pe care am intrat. O să ne ţină spatele pentru o vreme.

În timp ce Hoblyn alergă să-şi facă treaba, ceilalţi priviră în jur după un obiect pe care să-l folosească drept pârghie. Lângă foc era un vătrai mare, iar Ellery şi Tregiris îl

aduseră la uşă, dar nu aveau cum să forţeze uşa cu el. Balamalele uşii erau pe interior şi Ross se gândi că era mai uşor să se concentreze asupra lor decât asupra uşii solide de stejar. Dar dacă gardienii erau liberi, cu cel puţin încă şase în plus veniţi de la spălătorie, erau suficient de numeroşi ca să patruleze prin curtea mănăstirii şi orice lovitură violentă i-ar fi adus la această uşă şi i-ar fi aşteptat afară. Această operaţiune nu le-ar fi slujit la nimic.

Existau două ferestre, una mică şi una înaltă. Dar dacă spărgeai sticla dădeai de barele de afară. Îşi puse palmele pe geam şi apăsă, apoi îşi luă legătoarea de la gât şi o puse între palme şi sticlă pentru a încerca să nu se taie. Era gata să izbească când Drake îl apucă de braţ.

— Căp'tane Poldark. Priviţi!

— Ce?

— Hornul. M-am uitat în sus pe el. Se vede cerul.

Ross se încruntă la el.

— Şi ce-i cu asta?

— Pot să mă urc pe el.

— Cum?

— E destul de larg. Iar lui Jonas i-a mai rămas nişte frânghie. Pot s-o iau în jurul mijlocului şi, când ajung sus, o las până jos.

Dwight era lângă el.

— Focul mai arde încă, iar cărămizile păstrează căldura. O să te arzi.

— Nu, nu prea rău. Deja am dat tăciunii la o parte.

Ross spuse:

— Şi dacă ajungem sus? O să fim pe un acoperiş.

— Mai bine decât şobolani prinşi într-o cursă, spuse Tregiris. Îi ştiu eu pe francezii ăştia şi dacă i-au mai şi găsit pe cei pe care i-am omorât…

Ross îşi luă legătoarea de pe fereastră.

— Crezi că o să reuşeşti?

— Da.

— Foarte bine. Atunci, încearcă!

Timp de o clipă nedorită, Demelza îl privise din copacii în care se căţăra la Nampara. În timp ce Drake îşi scoase

cizmele şi îşi înfăşură restul de frânghie la brâu, Ross se duse la uşa bucătăriei şi ascultă. Dinspre partea principală a mănăstirii se auzeau gălăgie şi vociferări. Se părea că şi ceilalţi prizonieri, odată ce fuseseră treziţi, se răzvrăteau, încercau să iasă afară şi împiedicau gărzile în căutările lor. Dar asta nu putea fi decât o problemă de minute.

Ross îi spuse lui Jacka:

— Blochează uşa cu ce poţi. Masa aia s-ar putea să folosească la ceva.

După ce focul fusese îndepărtat de sub horn, aruncaseră cu apă peste el, iar acum praful şi fumul umpleau bucătăria. Drake aruncă o planşetă pe care se frământa coca peste locul unde fusese focul, păşi pe ea şi apoi ridică felinarul să se uite în sus. Erau câteva locuri de unde se putea agăţa cu mâinile, dar nu existau suporţii aceia pe care se urcau coşarii, aşa cum s-ar fi întâmplat în Anglia. Răsuflă adânc şi porni.

După câţiva paşi, mâinile i se băşicară, iar ciorapii din picioare îi ardeau. Apoi, pe măsură ce coşul se îngusta, căldura deveni şi mai puternică. Zidăria din cărămidă era aspră şi oferea mâinilor şi picioarelor lui sprijin pe care şi-l menţinea apăsând cu picioarele şi cu spatele pe două laturi ale zidului.

La vârf, hornul se îngusta şi mai mult. Urcase poate şase metri şi mai avea încă vreo doi. Funinginea îi intrase în ochi, în nări şi în păr, dar când privi în sus văzu stelele. Clipi, tuşi şi pipăi pentru următorul punct de sprijin pentru mână. Dar nu mai găsi niciunul.

Cineva îl strigă de jos, iar el îi răspunse că totul era bine. Dar încă nu era totul bine. Îşi încordă spatele, capul şi fesele de un perete şi mai urcă vreo douăzeci de centimetri. Vârful hornului era acum aproape. Întinse o mână în sus, degetele se agăţară de o protuberanţă, îi alunecară, se prinseră din nou. Duse cealaltă mână, se agăţă de partea de sus a coşului şi se balansă timp de o secundă. Un picior găsi un sprijin de siguranţă într-un loc de unde căzuse mortarul. Împinse de câteva ori în picioare şi fu sus.

Îl urmară unul câte unul. Dwight fu penultimul, pentru că trebuiră să-i prindă frânghia de mijloc şi să-l tragă sus. Ross li se alătură şi el. Exact atunci când pornise în sus, în uşa bucătăriei începuseră să se audă nişte lovituri bubuitoare. Probabil că aceasta va rezista trei sau patru minute.

Hornul se înălţa cam la un metru deasupra unei turle a acoperişului care era înclinat abrupt pe ambele părţi. Dar alte acoperişuri din jurul lor, de mărimi asemănătoare, îi ascundeau faţă de pământ, cu excepţia părţii de nord. Pe acolo puteau vedea spre spălătorie, unde pâlpâiau acum multe lumini şi spre alte două clădiri care acum se trezeau.

Dwight spuse:

— Dacă am putea traversa acoperişul spre refectoriu, pe acolo se poate coborî. Un acoperiş se lasă către altul şi nu este decât cam un metru şi jumătate de sărit.

— Şi unde sărim de acolo?

— În spatele mănăstirii. Dincolo de ea este lăptăria – o clădire separată iar după ea este păşunea pentru vaci şi un teren în pantă spre zidul mănăstirii.

— Poţi să ne conduci? O să te ajute Bone.

— Pot.

— Scoateţi-vă cizmele, le spuse Ross celorlalţi. Şi nu vă împiedicaţi, pentru numele lui Dumnezeu. Dacă ne aud pe acoperiş suntem terminaţi!

Merseră de-a lungul acoperişului abrupt, cu Dwight şi Bone în faţă, Ross şi Drake în ariergardă.

La trecerea pe acoperişul refectoriului avură de depăşit un punct dificil, pentru că refectoriul era o clădire cu un singur nivel şi asta însemna o coborâre cam de trei metri. Bone cobori primul târâş, cu ajutorul celor de sus, apoi Dwight fu coborât mai cu blândeţe, şi apoi urmară toţi, unul câte unul. De aici auzeau strigăte în curte şi apoi un alt foc de muschetă.

Dwight îi conduse de-a lungul unui parapet oarecum expus privirii de jos. Câţiva nori alunecau peste stele, dar era prea multă lumină ca să se simtă în siguranţă. Aici acoperişul era ornamentat cu garguie şi efigii de piatră. Se

furişară şi se târâră printre acestea către o altă coborâre pe un acoperiş aproape plat, de unde părea că nu mai e mare lucru până la pământ.

— Poţi să alergi? îl întrebă Ross pe Dwight Enys. Pe o distanţă scurtă.

— Pe unde o luăm acum?

— Vezi lăptăria? Ne îndreptăm spre ea, apoi peste câmpul deschis. La poarta din capătul îndepărtat al câmpului o luăm spre sud. Acolo e o livadă bătrână. În primăvară, un bărbat a evadat folosindu-se de crengile unui măr care atârnau dincolo de zid.

— Nu mai e nicio poartă în afara celei din faţă?

— Ba da, dar sunt încuiate tot timpul cu lacăt şi acelea vor fi primele locuri în care se vor duce gărzile.

Ross se întoarse spre grupul strâns în linişte lângă ei.

— Aţi auzit? Aceştia aprobară din cap. Bine, Bone şi doctorul Enys vor deschide calea. Eu şi Tregiris venim ultimii. Dar dacă suntem descoperiţi, nu vă grupaţi. Răspândiţi-vă şi încercaţi să săriţi peste zid cum puteţi mai bine. Merii sunt cea mai mare speranţă a noastră. Dacă unii dintre noi scapă şi alţii nu, nu aşteptaţi pe afară – îndreptaţi-vă spre barcă şi aşteptaţi acolo. Nu staţi lângă barcă, ci în pădurea de lângă ea. Aşteptaţi acolo în timpul zilei de mâine. Cine nu va apărea până mâine la miezul nopţii, înseamnă că a fost prins. Porniţi îndată ce fluxul vă permite. *Daţi-i drumul!*

Bone sări pe pământ şi îl prinse pe Dwight în cădere. Se rostogoliră amândoi în iarba înaltă. Când se ridicară fură urmaţi şi de ceilalţi. Alergară peste câmpul deschis până la adăpostul oferit de lăptărie. În timp ce făceau acest lucru, de după colţul clădirii apărură nişte siluete şi o muschetă bubui.

Cu Bone şi Dwight încă în frunte, fugarii ieşiră din umbră şi fugiră pe câmp. La colţul lăptăriei Ross îl apucă pe Tholly de braţul sănătos.

— Trebuie să le dăm timp celorlalţi.

Rămaseră în umbră. Doi oameni veneau în fugă, unul ducând o muschetă. Ross îl lovi cu tocul pistolului. Celălalt îl

văzu pe Tregiris la timp, îşi lăsă capul în jos şi se repezi cu sabia asupra capului lui Tholly. Tholly pară lovitura cu cârligul de fier; lovitura metalului pe metal iscă scântei. Ross izbi din nou adversarul, în timp ce acesta se lupta să se ridice, şi se întoarse spre ceilalţi doi care se rostogoleau prin iarbă. Bâjbâi cu mâinile ca nişte gheare, apucă o cizmă franţuzească, îl trase pe bărbat cu faţa în jos, iar Tholly îl articulă cu cârligul de fier. Tholly îşi duse mâna la pumnal, dar Ross îl opri.

Porniră după ceilalţi. Un glonţ de muschetă trosni pe lângă ei; în mod ciudat, Ross nu auzi împuşcătura, ci numai cum trece glonţul pe lângă el. Erau printre un grup de vaci şi în siguranţă pentru moment. Apoi ieşiră din nou în câmp deschis – se îndreptară spre poartă şi o luară la dreapta. Tholly trebui să se oprească să-şi tragă sufletul.

— Şi vacile astea! Aia cu faţa albă. Am crezut că e un franţuz!

Ross scruta împrejurimile.

— Nu-i văd pe ceilalţi.

Tholly se îndreptă făcând zgomot cu respiraţia lui şuierătoare. Îl urmă pe Ross, care era la un pas sau doi în faţă. Înaintau aplecaţi spre un pâlc de copaci. O siluetă se ivi brusc.

— M-am întors, spuse Drake. Mă întrebam…

— Ascultă, băiete, spuse Tholly, tu eşti de vină dacă erai luat drept altcineva. Cuţitul meu nu face deosebirea…

— Unde sunt ceilalţi? întrebă Ross.

— Acolo. Lângă copacul ăla. E uşor de urcat. Sid şi doctorul aproape au trecut.

Îşi croiră drum printre urzici şi rugi de mure. Orice altceva poate că fusese îngrijit de când plecaseră călugăriţele, dar merii nu fuseseră. Nişte siluete întunecate stăteau strânse laolaltă.

— Daţi-i drumul! spuse Ross mânios. Nu mai aşteptaţi!

Hoblyn fu următorul care porni. Silueta lui se văzu scurt pe fundalul cerului de noapte înainte de a-şi face loc printre ţepuşele de pe gard şi a sări. Apoi Jonas şi Ellery.

Când Ellery se pregătea să sară, o muschetă bubui pe undeva destul de aproape. Tregiris fu următorul, dar neputându-se folosi de un braţ trebui să fie ajutat să se urce în pom de către Joe Nanfan. Ajunse în vârf şi era gata să sară când muscheta bubui din nou. Deci nu era accidental sau din întâmplare. Cineva îi putea vedea.

— Dă-i drumul odată, dobitocule! îi şuieră Ross, dar Nanfan care băgase de seamă cât de aproape trecuse glonţul, se trăsese înapoi în copac. Ar fi putut urma mai multe împuşcături, dar părea improbabil, iar a şovăi acum însemna a-i da timp să-şi reîncarce arma.

— Nu! şuieră şi Drake. Du-te!

Nanfan se ridică să sară; arma bubui din nou; Nanfan se clătină, apoi păşi printre ţepuşe şi dispăru peste muchia zidului.

— Repede, spuse Ross. Du-te acum repede!

Drake se urcă în copac ca o pisică şi ajunse sus pe zid. Apoi se ridică să sară, dar nu sări; în loc să facă asta, rămase acolo timp de câteva secunde, legănându-se în faţă şi în spate ca şi când ar fi şovăit. Ross, care urcase până la jumătatea copacului în urma lui, îl porcăi şi îl înjură îndemnându-l să sară. Atunci muscheta bubui pentru a patra oară; Drake se clătină în faţă şi sări; Ross, aflat în urma lui, trecu zidul fără probleme.

Ajunseseră în altă livadă cu arbori mai mici, probabil o livadă cu meri pentru cidru. Bărbaţii erau strânşi în jurul unei siluete. Ross crezu că era Drake, dar Drake apăru brusc din iarba înaltă.

— E Joe. E de rău.

Dwight era în genunchi lângă Nanfan. Era încă prea întuneric ca să se vadă bine, dar glonţul îl lovise pe Nanfan în partea laterală a capului şi îi smulsese o parte din ureche. Glonţul rămăsese în craniul lui. Încă nu murise. Avea ochii pe jumătate închişi.

Dwight spuse:

— Nu pot să fac nimic pentru el. Şi nici altcineva nu poate.

— Doamne, ne trebuie o lumină! spuse Ross.

— Trebuie să-l lăsăm aici! spuse Tregiris. Altminteri o să păţim toţi ca el.

— Rămân eu, spuse Drake. Voi plecaţi. Vă urmez dacă o să pot.

— Nu face pe nebunul, băiete! se răsti Ross la el. Ei ştiu cum am sărit zidul. De îndată ce trăgătorul le spune, ceilalţi…

— *Vreau* să rămân! spuse Drake. Nu-mi *pasă!*

— Ai venit sub comanda mea! spuse Ross. Plecaţi cu toţii aşa cum am stabilit. O să rămân eu cu Nanfan până când…

— Nu, spuse Ellery. E prietenul meu. Am lucrat împreună noapte de noapte trei ani şi…

— Şi tu eşti la ordinul meu! Toţi sunteţi! Am venit să…

— Nu mai e nevoie să rămână nimeni, spuse Dwight încet şi se ridică. A murit.

Străbătură livada cu meri, apoi o alta şi încă una, îndepărtându-se de mănăstire, dar totodată şi de râu, înspre nord. Nemaiauzind zgomotele făcute de urmăritori începură să facă un ocol, dar Dwight era mult prea slăbit ca să mai poată umbla, iar căratul lui îi făcea să înainteze încet. Apoi Drake începu să rămână în urmă. Crezură că picioarele lui erau de vină, dar când se ivi o geană de lumină Ross îl văzu ţinându-se de umăr, se duse la el şi descoperi că mâneca lui era umedă de sânge. Trăgătorul avusese succes de două ori. Să nimereşti cu două lovituri din patru noaptea, doar la lumina stelelor, spunea multe despre dibăcia şi vederea ageră a francezului.

Dar nu spunea nimic despre şansele lor de a ajunge la barcă în ziua aceea. Până în zori reuşiseră să ocolească oraşul şi erau pe un teren înalt de unde îl puteau privi de sus. Se deplasaseră în mare în direcţia corectă, în sens invers acelor de ceasornic, astfel încât râul nu se afla între ei şi barca lor. Când se află că Drake fusese rănit, Dwight făcu un bandaj improvizat pentru a opri sângerarea rănii; dar de îndată ce se lumină deplin – din fericire era o lumină înceţoşată – şi descoperiră că se aflau într-o pădure necălcată de om, se mobiliză ca să o cerceteze mai pe

îndelete. Glonţul pătrunsese pe deasupra subsuorii şi ieşise pe sub claviculă. Mărimea şi poziţia rănii la ieşire indicau că glonţul spărsese şi luase cu el şi o bucată de os.

Lipsit de apă curată pentru a spăla rana şi de pansament curat, Dwight nu putea face prea mult. Braţul fu legat la piept cu bandaje din cămăşi sfâşiate pentru a fi împiedicat să mai sângereze şi pentru a-l imobiliza. Drake pierduse mult sânge. Era o chestiune de noroc, îşi spuse Ross. Mulţi oameni îşi reveniseră de pe urma unor răni mult mai grave. Alţii muriseră din mai puţin.

La lumina zilei arătau ca o adunătură jalnică. Erau toţi plini de tăieturi şi vânătăi, cu feţele negre şi unse cu funingine de pe coş. Mâinile lui Dwight arătau ca ale unui bătrân, cu pielea pătată şi cafenie; pielea feţei lui era la fel de albăstrie ca laptele fără grăsime şi accentua petele roşii de scorbut. Până şi vocea lui era răguşită şi subţire. Dus imediat acasă la el, dacă i s-ar fi dat lapte cald, supă de pui şi o jumătate de litru de vin pe zi, fără îndoială că ar fi început să-şi revină. Şansele lui păreau însă plăpânde, dat fiind că urma să petreacă o zi flămând, sub cerul liber, urmată probabil de o săptămână de privaţiuni pe mare. Ross îşi blestemă zilele. Moartea lui Nanfan îl îmbolnăvise. Dacă se întorcea acum acasă şi cu Drake şi cu Dwight morţi în barcă alături de el, va mai fi oare în stare să trăiască vreodată împăcat cu el însuşi?

Dar acum, în această clipă, trebuia să conducă în continuare această acţiune hazardată. Într-un anume sens îşi îndeplinise misiunea, aceea de a-l elibera pe Dwight; iar pierderea unui om nu era o pierdere excesivă ţinând cont de importanţa acţiunii lor. Un căpitan la comanda unui pluton ar fi considerat pierderea lui lipsită de importanţă. Dar în ciuda rangului său, Ross nu era căpitan în sensul obişnuit, iar acesta nu era un pluton obişnuit. Aveau nevoie urgentă de hrană şi apă. La bordul bărcii – dacă aceasta nu fusese furată – existau suficiente raţii. Dar era foarte dificil să mărşăluieşti prin peisajul de ţară, să-ţi petreci ziua pe barcă şi să porneşti pe lumină când aveai de străbătut şaisprezece kilometri pe râu. Relativa lor siguranţă din

prezent se datora aproape sigur faptului că pericolul era ceva mai departe spre sud. În întregul Quimper probabil că au rămas maximum douăzeci de gardieni –, iar dintre aceştia, ţinând cont de raidul şi răzmeriţa din noaptea trecută, cel puţin doisprezece vor fi permanent de serviciu în lagăr.

Fiecare om din ţinut va fi fără îndoială împotriva lor, dar puţini dintre aceştia vor fi înarmaţi cu ceva mai periculos decât o furcă. Ellery îşi pierduse pe undeva pistolul, dar încă le mai aveau pe celelalte două.

Undeva sub ei, spre sud, un coş fumega într-un pâlc de fagi. Vedeau oraşul în depărtare, împreună cu licărirea râului. La vest se afla o altă fermă.

— Acolo este apă, spuse Tholly arătând cu degetul. Se vede după sălcii.

— Nu poţi ajunge la ea fără să treci prin câmp deschis.

— Nu, dar vine de undeva de sus. Dacă îi pot lua urma, poate ajung la ea fără să cobor. Apoi mai sunt şi vaci. Când sunt vaci, n-ar trebui să duci vreodată lipsă de ceva.

— Atunci ia-l pe Jonas. Vedeţi ce găsiţi. Dar nu riscaţi. Mai bine rămânem o zi nemâncaţi decât să ne punem toată lumea în cap.

Plecară la şase şi se întoarseră pe la opt. Aduseră apă în pălăria lui Jonas şi lapte în a lui Tholly. Aveau cu toţii câte o porţie şi ceva lapte în plus pentru Dwight.

— Acasă ai fi trimis în temniţă pentru asta, spuse Ellery. Prin *88,* văru’ meu a luat două luni de puşcărie pen’ că a muls vaca vecinului. Judecătorii au spus că asta se întâmpla prea des.

În timpul lungii dimineţi unii dintre ei aţipiră în timp ce alţii stăteau de pază. Drake îşi pierduse cizmele când fugiseră şi avea picioarele băşicate învelite în cârpe. Pe la amiază, Jonas plecă din nou, de data asta cu Ellery şi se întoarseră peste o oră cu două ouă dintr-un cuib de lişiţă. Unul fu luat de Dwight, iar celălalt îi fu oferit lui Drake. Dar Drake spuse că nu îi era foame, aşa că îl păstrară pentru Dwight pentru mai târziu.

Ziua se târa înainte nesfârşită. Văzură o femeie care veni după vaci şi un bărbat care făcea o căpiţă de fân. Un câine lătra şi alerga prin jurul lor, dar din fericire erau prea departe ca el să le simtă mirosul. Puteau vedea nămolul din râu şi mai târziu o velă sau două în mişcare atunci când fluxul crescu. Era o zi liniştită, iar fumul care se ridica din oraş formase o ceaţă deasupra lui. Un nor subţire aflat la mare înălţime întunecase soarele. Ross privi neliniştit cerul. O furtună ar fi fost un dezastru, dar la fel şi o atmosferă prea calmă.

Când veniseră, se gândise că, dacă lucrurile mergeau bine, ar fi fost posibil să nu se întoarcă la barca lor de pe râu, ci ar putea s-o apuce pe jos către mare şi să fure altă barcă de pescuit aflată într-un loc mai prielnic. Dacă se întorceau la *Sarzeau* riscau ca aceasta să fi dispărut sau să cadă într-o capcană şi să fie aşteptaţi de către soldaţi. Oricum, acum nu mai aveau de ales. Dwight n-ar fi putut merge în veci optsprezece kilometri. Şi nici Drake.

Mai târziu se duse lângă Drake, care se sprijinise de un tufiş şi îşi îngrijea rana şi arsurile de pe picioare. I se păru că obrajii lui Drake prinseseră o culoare nouă şi nu-i plăcu acest lucru.

— Cum te simţi?

— Binişor, dom’le, mulţam de întrebare.

— Crezi că o să poţi merge când va sosi vremea?

— Oh, da. Cârpele astea sunt la fel de bune ca încălţările, câtă vreme nu calc pe pietre ascuţite.

— Şi umărul?

— E amorţit de o vreme.

Rămaseră tăcuţi. Ross îşi spuse, dacă blestematul ăla de câine ar veni aici…

Spuse:

— Noaptea trecută, ce te-a făcut să şovăi atât de mult pe zid?

— Aşa am făcut?

— Ştii bine că aşa ai făcut. Te-ai răsucit de pe o parte pe alta.

— Nu eram sigur unde să sar.

— Cred că minţi.

Drake îşi schimbă poziţia, dar nu spuse nimic.

— Încercai să te laşi împuşcat? îl întrebă Ross.

— Nu! N-aş fi în veci aşa prost.

— Atunci încercai să atragi asupra ta următorul foc – asta era? Pentru ca eu să trec peste zid în siguranţă în timp ce puşcaşul îşi reîncărca arma.

Drake spuse:

— Mi-e sete. O mai fi rămas vreo picătură prin pălăria aia?

Ross i-o aduse.

— Ascultă, băiete, când o să vreau să faci pe eroul în contul meu o să ţi-o cer.

Drake îşi ridică mâna bandajată pentru a-şi şterge buzele.

— Şovăiam unde să sar, spuse el.

Capitolul 30

Porniră îndată ce dispărură şi ultimele raze de lumină de pe cer. Era o coborâre lungă şi anevoioasă pentru că trebuiau să evite toate clădirile, fie că erau case, fie anexe ale lor. Oriunde exista posibilitatea ca un muncitor să se întoarcă acasă de la câmp şi, deşi astăzi nu fuseseră semne clare că erau urmăriţi, oricine de pe o rază de treizeci şi cinci de kilometri probabil că auzise deja de raidul lor. Multe depindeau de faptul dacă exista vreo companie de soldaţi rămasă la o distanţă ce putea fi străbătută uşor călare; dacă era aşa, aceştia puteau ajunge aici până în dimineaţa următoare. Ca să nu mai amintim nimic de *agenţii* de la Brest sau Concameau.

Ross şi Tregiris mergeau în frunte. Ambii aveau cunoştinţe militare de profesionişti şi, înainte de a părăsi *Sarzeau,* îşi întipăriseră bine în minte locul în care o legaseră. Un punct exact pe malul unui râu străin nu era cel mai uşor lucru de localizat în întunericul străpuns doar de

lumina slabă a lunii.

Merseseră timp de două ore doi câte doi, cu Bone care îl ajuta pe Dwight în spatele primilor doi, cu Ellery care îl ajuta pe Drake şi cu Jonas şi Hoblyn în urma lor; nu erau la mai mult de câteva sute de metri de râu, dar undeva mai în aval. Ross tocmai schimbase direcţia înapoi către oraş când Tholly îşi ridică cârligul. Nimeni nu mai scoase niciun sunet. Zgomotul cel mai mare îl făcea respiraţia lui Tholly, care răsuna ca un ibric în fierbere.

Ross făcu un pas în spate şi ajunse alături de Tholly, care ridică mâna sănătoasă şi arătă ceva cu ea. În jurul lor se auzeau toate zgomotele obişnuite ale serii: ciripitul unei păsări, clipocitul apei, foşnetul frunzelor, un pescăruş ţipând în depărtare. Dar nu era deloc vânt care să foşnească frunzele. Aşteptară.

Zgomotul unor paşi. Foarte precauţi şi venind direct spre ei. În acest loc lăstărişul era des şi fusese o chestie de noroc, sau poate auzul ager al lui Tholly, că ei îi auziseră pe oameni apropiindu-se, şi nu invers. Ca să faci şi cea mai mică mişcare erai nevoit să dai la o parte ferigile, rugii de mure şi ramurile joase ale copacilor. Erau pe o potecă, dar una înăbuşită de vegetaţie, care nu fusese folosită aproape deloc în anul acela. Foarte prudenţi, se afundară unul câte unul în lăstărişul de pe fiecare parte a potecii. Dar şi zgomotul paşilor se oprise. Tholly îşi scoase cuţitul. Voci înăbuşite. Treceau pe la o răspântie a potecii, la o distanţă atât de mică, încât aproape că puteau fi atinşi. Cineva îi atinse umărul lui Ross. Acesta se întoarse mânios. Era Dwight.

— Sunt englezi. Doi bărbaţi. Cred că sunt din închisoare.

Paşii încetaseră din nou. Probabil că auziseră şoaptele lui Dwight.

Ross ridică o mână pentru a-l împiedica pe Dwight să se mişte, dar când unul dintre oameni ieşi din ascunzătoare şi o luă la fugă, Dwight spuse tare:

— Sunt Enys. Veniţi din lagăr?

Unul din cei doi încă nu o luase la goană. Silueta lui se

îndreptă spre ei prin lăstăriş. Tholly ridică cuţitul.

— Enys? spuse o voce. Eu sunt Spade. Locotenentul Spade. Unde eşti? Vorbeşte!

— Aici! Opreşte-te, Tregiris, sunt prietenii noştri!

Cel care o rupsese la fugă se opri. Îşi făcură loc prin lăstăriş şi se holbară unii la alţii prin întuneric. Doi zdrenţăroşi care ar fi putut fi cerşetori pe stradă.

— Armitage, spuse celălalt. Cred că ne-am mai întâlnit.

Ross aprobă din cap.

— Sunteţi singuri? Mai sunt şi alţii cu voi?

— Suntem singuri. Poate vreo doisprezece dintre noi am evadat dar ne-am despărţit doi câte doi pentru mai multă siguranţă.

Vorbiseră în şoaptă, dar Ross îşi ridică mâna şi întregul grup amuţi, ascultând. Dar nu se mai auzeau foşnete neobişnuite.

Ross întrebă:

— Ce s-a întâmplat în lagăr?

— I-aţi închis pe gardieni? Gărzile de la poartă au descoperit că prietenii lor lipseau şi s-au grăbit să-i elibereze pe cei pe care i-aţi legat. Apoi au intrat în închisoare cu felinare, în căutarea voastră. Tânărul Enwright, piaza aia rea, a stârnit panica năpustindu-se în biserică şi strigând *„Evadaţi, evadaţi!”* Dar poate că a fost de ajutor, pentru că a început o îngrămădeală la uşi pe care nici măcar gardienii nu au fost în stare s-o oprească. Nu ştiu câţi oameni au fost călcaţi în picioare, dar vreo douăzeci şi cinci dintre noi au ajuns la ziduri şi cam jumătate le-au sărit. Mi-e teamă că mi-am părăsit postul de la infirmerie, Enys. Dar tentaţia libertăţii a fost prea mare pentru mine, încheie Armitage.

Enys spuse:

— A fost prea mare pentru toţi cei de acolo.

După un timp, Spade spuse:

— Nu am mâncat şi nu am băut nimic toată ziua. Aveţi ceva la voi?

— Nimic. Dar s-ar putea să mai existe o barcă – aia cu

care am venit. Acolo este hrană şi băutură, dacă nu a fost luată.

Grupul se puse din nou în mişcare, având doi oameni în plus. Ross ştia că cei doi nu le dădeau mai multe şanse de reuşită. Dar poate că salvarea a trei oameni buni în locul unuia singur făcea ca acţiunea lor să aibă o motivaţie şi mai solidă.

Ajunseră în apropierea locului unde râul se lărgea într-un lac. Apa sclipea şi reflecta cornul lunii. Ross se bucură când simţi o adiere de vânt pe faţă.

— A dispărut! spuse Ellery. Am lăsat-o taman lângă copacul ăla!

— Nu, stai, spuse Tholly. Copacul nu era aşa aplecat. Ah! Ăla de dincolo e.

Poticnindu-se acum de-a lungul malului cu iarba înaltă, priviră în întuneric. Nu se vedea nimic acolo, niciun catarg, nici... Dar Tholly o luă la goană şi îşi ridică cârligul sus. Lugherul era încă acolo, cu catargele înclinate, împotmolit cu totul în nămol.

Ross ezită câteva momente, oprindu-i pe Dwight, pe Drake şi pe Bone, de teama unui atac prin surprindere. Dar niciun foc de armă nu veni să tulbure pacea pădurii adormite, aşa că fie ce-o fi, porni înainte. Dacă erau soldaţi pe aici, totul era pierdut. Dacă nu, şi dacă nu apărea niciunul, nu aveau altceva de făcut decât să aştepte câteva ore până când apa creştea.

*

Sub puntea lui *Sarzeau* era o cală destul de încăpătoare. De la catargul principal spre pupă era un compartiment unde se ţineau velele de rezervă; în spatele lui era încăperea mare pentru peşte. Mai departe spre pupă era un spaţiu pentru plase, iar după el o cabină, prin al cărei mijloc trecea partea inferioară a catargului din spate. Cabina avea cam trei metri lungime pe doi şi jumătate lăţime şi aici fură aduşi cei doi bolnavi.

Acum cel puţin aveau apă şi pâine cu o rămăşiţă de

unt rânced. Toţi mâncară câte ceva, dar Ross, puternic tulburat de norocul avut să găsească încă lugherul acolo, nu le permise să facă nicio mişcare şi niciun zgomot. Până când apa creştea din nou trebuiau să zacă de parcă ar fi fost morţi.

Apa veni, centimetru cu centimetru, atât de încet la început, încât de-abia băgară de seamă. Părea imposibil ca această barcă mare să se ridice vreodată de pe o parte şi să se îndrepte. În timp ce aşteptau, li se părea că noaptea devine şi mai întunecoasă şi că după fiecare copac din împrejurimi se ascundea câte un soldat. Când apa crescuse până pe la jumătate, o barcă cu vâsle trecu în jos pe lângă ei pe canalul principal, apoi se întoarse în sus. Oare era o patrulă de soldaţi sau cineva care se întorcea târziu acasă de la o întâlnire amoroasă? Un caprimulg de pe mal continuă să cârâie răguşit ore de-a rândul.

Bineînţeles că apa va creşte cu două ore mai târziu decât atunci când veniseră. Poate că nu va mai creşte niciodată. Poate că lacul se umplea prin aceste locuri numai la fluxul de primăvară de după luna nouă. Atât de aproape şi totuşi atât de departe. Poate că până la urmă ar fi trebuit să se îndrepte spre coastă, cărându-i pe cei doi invalizi.

Barca începu să se îndrepte. Încet, la fel de şovăitor precum creşterea apei, încet cum creştea aluatul de pâine, încet ca bătrâneţea, lent ca moartea, barca se îndreptă până la urmă şi începu să plutească.

Era manevrată de numărul minim de oameni: Tregiris la timonă, Bone şi Ellery ridicau pânzele, ceilalţi erau sub punte. Slavă Domnului pentru această briză de noapte.

Dezlegară barca. Începu să răspundă leneş la comenzile cârmei. Ellery împinse cu o prăjină în mal şi porniră.

Briza era intermitentă. Aici, în interiorul uscatului, bătea şi apoi dispărea – părea să-şi revină după un alt sfert de ceas şi se oprea din nou. Pânzele se umflau şi fâlfâiau. Se deplasară încet pe lac.

Apoi, spre spaima lui, Ross văzu că nu înaintau către intrarea pe lac – se îndepărtau de ea. Curgerea fluxului îi

împingea spre interiorul uscatului, către oraş.

Se târî spre Tregiris.

— O poţi opri? Apa ne poartă spre interior.

— Văd, căp'tane. Am pierdut aproape de tot blestematul ăla de vânt.

— Ce adâncime crezi că e aici? Crezi că Ellery ne poate împinge cu prăjina?

— Nu împotriva curentului ăstuia.

Ross se luă cu mâinile de cap.

— Dumnezeule! Să mă ardă focul gheenei!

— Nu, nu aveai de unde să ştii. Poate că reuşim să ancorăm.

— În mijlocul lacului ăstuia, la nici trei kilometri jumate de cheiul oraşului? Cineva o să ne vadă curând, dacă nu ne-o fi văzut deja. Apoi ar putea trimite să ne blocheze unde se îngustează râul la Vire-Court.

— Poate am putea schimba direcţia şi să ne întoarcem de unde am plecat. În vreo două ore o să înceapă refluxul.

— Nu, continuă. Îndreaptă-te spre celălalt mal. Cât timp mai este întuneric nu prea contează pe ce mal suntem, dar cred că apa este mai adâncă acolo.

Se târâră încet traversând curentul şi pierzând teren tot timpul. Când se apropiară de celălalt mal nu mai lăsară decât suficient spaţiu ca Tholly să oprească barca în flux, iar Bone lăsă ancora şi coborâră pânzele. Jacka Hoblyn scoase precaut capul pe trapa de pe punte.

— Ce se întâmplă?

— Am plecat prea devreme, spune-le şi celorlalţi. Trebuie să aşteptăm refluxul.

Se aşternu liniştea. Apa clipocea blând pe părţile laterale ale bărcii. Tholly spuse:

— Nu stăm mai rău aici decât unde am fost înainte, căp'tane. Cine s-ar fi aşteptat?

— Un marinar s-ar fi aşteptat, spuse Ross. Sau un om cu minte – oricât de puţină ar fi avut. Merit să pierd.

— Nimeni nu merită să piardă, spuse Tholly şi respiră din greu de câteva ori. Nu aşa merg lucrurile pe lumea asta, căp'tane. Oamenii nu-şi merită întotdeauna soarta.

Ăsta e un noroc pentru mine, eh, căpitane?

— Eşti un om credincios? întrebă Ross.

— Nu prea. Ştii că nu mă duc la rugăciune.

— Ei bine, roagă-te acum!

*

Câteva ore mai târziu – sau zile – sau un oarecare timp în care a fost încă întuneric, vântul se înteţi din nou şi se aventurară în albia râului. Vântul era acum mai statornic şi văzură că şi fluxul se oprise. Navigară în linişte către apele mai strâmte din capătul sudic al lacului.

Aici era mereu maree, cu excepţia perioadelor când fluxul şi refluxul erau la maximum, şi numai norocul fusese cel care îi adusese aici miercuri fără ca ei să bage de seamă. Cu vântul care era în seara aceea, n-ar fi fost nicio speranţă să înainteze împotriva curentului. Acum înaintau binişor, probabil ceva mai repede decât o barcă cu vâsle, târându-se printre colinele împădurite, cu fiecare minut care trecea fiind mai în siguranţă. Cerul se lumina şi se întuneca pe măsură ce norii pluteau pe el. Nu mai era mult până în zori.

Astfel zona strâmtă fu lăsată în urmă şi intrară pe o porţiune mai largă a râului. Printre arborii piperniciţi se zăriră formele pătrate ale unui castel mare. Acum nu mai aveau mult, dar mai aveau de trecut şi cealaltă gâtuitură de la gura râului, de lângă Benodet. Era posibil ca aici să fie bărci care să-i ţină sub observaţie pe cei care ieşeau. Lui Ross nici nu-i trecu prin cap să-i schimbe pe oamenii de pe punte, după cum nu se gândi nici el însuşi să coboare sub punte. Era totul sau nimic pentru ei toţi, iar Bone şi Ellery erau cei mai buni oameni.

Respiraţia lui Tregiris continua să scoată un şuierat printre dinţii negri şi sparţi. Ross îl privi şi se gândi că era portretul perfect al unui pirat. Barba nerasă de o săptămână, cicatricea uriaşă de cuţit profilată pe unul din obrajii tăbăciţi, părul cărunt care îi flutura în vânt, dinţii sălbatici care de-abia se arătau, o mână pe eche, cârligul

fixat bine de parapet ca să fie sigur pe picioare. Omorâse doi oameni noaptea trecută fără să aibă mai multe scrupule decât dacă ar zdrobit o muscă.

Tholly întâlni privirea lui Ross şi clătină din cap.

— Se crapă de ziuă, căp'tane.

Ross îşi dădu seama în aceeaşi clipă că vedea prea bine faţa tovarăşului său.

— Cât crezi că mai e? Trei kilometri jumate?

— Oh, mai puţin. Doar o bucăţică de drum. Vezi, colo e biserica aia de pe deal. Asta a fost curând după ce am intrat pe râu.

Ross se uită spre biserică, dar apoi privirea îi fu atrasă de ceea ce se afla în urma lui. Cum se luminase mai bine, putu să vadă trei bărci şi apoi o a patra ieşind de după un cot al râului de care tocmai trecuseră.

— Bucăţica asta de drum ar putea fi totuşi prea lungă.

— Ce vrei să spui? Tholly privi înapoi şi barca se clătină când mâna lui sări de pe eche. Sfântă Fecioară! Suntem terminaţi! S-au ţinut după noi tot drumul!

Mai apărură două bărci, iar apoi încă una, a şaptea. Se aflau la ceva distanţă în spatele lui *Sarzeau* şi totuşi la mai mult de o bătaie de foc de muschetă, dar câştigau teren.

— Am face bine să-i trezim pe ceilalţi, spuse Tholly. Şapte bărbaţi în putere, iar sub punte sunt patru *puşti. O* să ne vindem scump pielea! John! Jim! Vedeţi dacă puteţi ridica o trincă! Sculaţi-l pe Jacka şi pe unul dintre locotenenţi ca să ne ajute! Trebuie să încercăm să înălţăm toate…

Ross îl trase de mână.

— Tholly! O clipă! Aşteaptă! Aşteaptă!

Ceilalţi doi oameni veniseră la pupa, iar Jacka îşi scosese din nou capul la auzul vocilor ridicate.

— Ei? spuse Tholly. Ce este?

— Mai uită-te o dată, îi spuse Ross. Priveşte cu băgare de seamă. Crezi că bărcile alea ne urmăresc? Eu nu prea cred. Cred că e flota de pescuit din Quimper care tocmai iese în larg odată cu refluxul de dimineaţă.

Îşi continuară drumul. În total după ei veneau unsprezece bărci, şi cunoscând vânturile şi curenţii mai bine, îi ajungeau din urmă.

Şi dacă presupunerea lui Ross era corectă, acest lucru constituia mai degrabă un avantaj decât un pericol. În albia strâmtă de la Benodet îi aşteptau două nave cu pânzele strânse, dar cu oameni pe punte care păreau în stare de alertă. Aceştia nu făcură nicio încercare de a opri *Sarzeau.* Era una dintre bărcile flotei de pescuit care ieşea în larg pentru îndeletnicirile ei zilnice.

Când ajunseră la gura râului Odet, îi întâmpină o mare agitată. Până acum riscul fusese ca vreuna din bărcile de pescuit, care era greu de crezut că nu recunoscuseră o barcă străină, să-şi facă timp să o captureze. *Sarzeau* avea probabil încă un avans cam de patru sute de metri când mai reduse din pânze şi se îndreptă spre sud-vest pentru a trece de Capul Penmarche. Una câte una, celelalte bărci se îndepărtară spre sud-est, iar distanţa dintre ele se mări, şi acum nu li se mai vedea decât partea de sus, după care dispărură toate.

De fapt, lunga întârziere provocată de aşteptarea refluxului, în loc să le zădărnicească scăparea, îi salvase.

Aşa încât, de-a lungul întregii zile, pe măsură ce se depărtau de coasta franceză, spiritul şi inima li se înviorară. Acum nu mai părea posibil să-i oprească cineva, pentru că niciun vas francez de război probabil că n-ar fi urmărit un lugher francez, iar dacă un vas de război englezesc ar fi făcut acest lucru nu li s-ar fi putut întâmpla nimic.

Îşi făcură felii de pâine peste care puseră apă fierbinte în care aruncaseră o bucată de unt rânced şi un praf de sare. Aveau suficientă hrană pentru câteva zile şi cu puţin noroc trebuiau să ajungă în Anglia înainte de a se termina. Acest regim începu chiar să-l facă pe Dwight să-şi mai revină şi cum stătea la prora lugherului cu vântul puternic şi cald fluturându-i prin păr, obrajii începuseră să-i prindă puţină culoare. Îşi tăiase barba cu cuţitul bine ascuţit al lui Tholly şi îşi răzuise urmele ţepoase care îi mai rămăseseră pe obraz.

Totuşi, Drake făcuse febră mare. În a doua zi petrecută în larg aproape îşi pierduse cunoştinţa. Dwight dorise să stea cu el, dar ceilalţi îl convinseseră că era spre binele propriei lui sănătăţi să rămână pe punte, iar pacientul rămase cu Bone, înlocuit din când în când de Ellery, care prinsese mare drag de băiat.

Când ajunseră în mijlocul Canalului vântul se schimbă şi începu să bată în rafale, iar marea, să fie agitată, cu valuri înalte, şi pentru o vreme nu reuşiră să înainteze prea mult. Ross se duse să stea puţin timp alături de Dwight, care era încă pe punte – în partea ferită de vânt a trapei principale care dădea sub punte.

Ross spuse:

— Asta o să ne mai ţină o zi pe mare. Acum că am ajuns până aici, sunt nerăbdător să fiu acasă.

Dwight spuse:

— Şi eu.

— Sunt sigur de asta.

— Ross, cred că nu ţi-am mulţumit deloc până acum pentru că ai făcut ceea ce ai făcut, pentru că ţi-ai asumat riscul pe care ţi l-ai asumat. Şi n-o pot face aşa cum se cuvine nici după o săptămână…

— Nici nu încerca. Totul e de domeniul trecutului.

— Dar trebuie să încerc, oricât aş fi de sigur că n-o să reuşesc… Când ai venit, când ai apărut din noapte ca o fantomă, cu un felinar, un pistol şi cu oamenii înarmaţi din jurul tău, cred că nu prea m-am grăbit să accept norocul care îmi apăruse în cale.

— Nici nu mă mir…

— Oh, ba da, e de mirare. Dar vezi tu, chiar şi într-o închisoare ca aia intri într-o rutină, şi după mai mult de un an devii apatic, pe jumătate resemnat că eşti aproape să mori de foame, cu mizeria, cu oamenii bolnavi şi muribunzi, cu rănile care duhnesc şi supurează, cu febra, cu lipsa oricărui ajutor medical şi devii un… un dinte în angrenajul lagărului, un dinte *important,* pentru că fie şi numai câteva cunoştinţe firave de medicină devin nepreţuite. Lagărul era condus de un grup dintre noi, unii aflaţi în situaţia de a fi

mai norocoşi decât ceilalţi. Câtorva dintre prizonierii civili li s-a permis să deţină o mică sumă de bani – spre deosebire de ceilalţi dintre noi, care am fost dezbrăcaţi şi prădaţi de tot îndată ce am ajuns în mănăstire. O oarecare Lady Ann Fitzroy, care nu a fost eliberată decât de curând, a fost de nepreţuit cu micile ajutoare pe care a fost în stare să le obţină pentru noi – mai ales în iarna îngrozitoare care tocmai a trecut. Oamenii mureau tot timpul în jurul meu; dar alţii, înzestraţi cu o hotărâre fantastică, au continuat să trăiască în ciuda tuturor bolilor şi privaţiunilor. Această voinţă de a trăi mă uimeşte întotdeauna, chiar şi atunci când pare că nu a mai rămas nici măcar un singur lucru pentru care să trăieşti… Ei bine… Dwight îşi tamponă rănile de pe buze cu o cârpă şi privi în gol peste marea agitată… Ei bine, o duzină dintre noi conduceam lagărul. Într-un fel eram responsabili pentru toţi cei de acolo: civilii într-un sector, soldaţii şi marinarii în altul, femeile în al treilea. Ne organizam întrunirile, vieţile, încercam să născocim mijloace de destindere pentru oameni, să le facem de lucru – cărămizi din paie, şi am făcut tot ce am putut. Astfel încât asta devenise viaţa noastră, scopul nostru. Aşa că, la început, când ai apărut – în prima clipă de surpriză –, am simţit că numai cu greu aş putea pleca…

— Înţeleg.

— Dar să nu crezi că mai sunt în starea aceea hipnotică. Regret – da, încă regret că acei oameni, aproape toţi, sunt tot prizonieri şi au nevoie de îngrijirile pe care nu pot să le mai acord. Pentru mine adevărata fericire ar fi fost dacă am fi putut fi eliberaţi cu toţii împreună…

— Nu era posibil.

— Oh, ştiu. Am fi avut nevoie de un vas de transport ca să ne întoarcem acasă… Dar acum sunt liber – acum sunt cu adevărat liber – şi nici nu pot să spun cum mă simt. Să simt aerul curat, soarele şi sarea pe buze, să ştiu că nu mă mai întorc în acel… acel iad. Să ştiu că mă aflu printre prieteni şi că în curând o să-mi revăd vechii prieteni. Şi să o văd în sfârşit pe Caroline… Aproape că îmi dau lacrimile.

— Da, bine…

El însuşi afectat, Ross privi încruntat către orizontul neclar.

— Ea ce face?

— Destul de bine de când a auzit că trăieşti. Înainte de asta îmi amintea de o floare care a fost tăiată şi nu a fost pusă în apă.

— Nu cred că o pot vedea în halul în care sunt. O să-mi las mai întâi o lună ca să mă străduiesc să mă refac.

— Bănuiesc că mai degrabă o să vrea ea să te refacă.

— Da… da. Nu ştiu. Sunt ca o sperietoare.

Nu mai spuseră nimic. Locotenentul Spade, ultima dată pe nava Maiestăţii Sale *Alexander,* era la eche şi schimbă direcţia ca să prindă vântul.

— Cel puţin s-au mai salvat doi împreună cu tine, spuse Ross. Asta e o mică compensaţie. Şi poate că încă unul sau doi sunt în curs de a-şi câştiga libertatea, doar că sunt foarte tulburat din pricina lui Nanfan. Mi-e groază de clipa când o să-i spun tatălui lui.

— Oh, în privinţa asta am să-ţi mărturisesc ceva, spuse Dwight. Când l-am părăsit, Nanfan nu era mort.

— Nu era mort? Dar…

— Oh, trăgea să moară. Tot creierul îi fusese afectat. Nu mai avea de trăit nicio oră. Dar dacă nu vă minţeam, ştiam că în ora aia unul sau altul ar fi rămas cu el. Dintr-o loialitate care nu îl putea ajuta cu nimic, cineva, probabil tu, şi-ar fi pierdut şi el viaţa.

Ross deveni din nou tăcut, meditând ia asta. Dar dacă Nanfan îşi recăpătase cunoştinţa? Lăsat să moară singur printre duşmani. Şi mai înainte, când avusese loc accidentul minier, înşelase aşteptările doctorilor şi îşi revenise.

— De data asta nu mai exista nicio şansă, te asigur, îi spuse Dwight, citindu-i gândurile. Cu rănile interne nu poţi şti niciodată sigur. Dar acum se vedea clar.

Ross aprobă din cap.

— Şi în privinţa celuilalt rănit?

— Tânărul Carne? Încă nu mă pot pronunţa. Nu am mijloace şi nici instrumente medicale. În general rănile de glonţ nu produc infecţii, dar nu se poate spune dacă nişte

fire din cămaşă sau haină nu au pătruns în corp odată cu glonţul. Şi nici nu se poate şti cât de mult a fost spart osul. Dar asta e mai puţin important pentru supravieţuirea lui.

— Atunci care sunt şansele lui?

— O să ştim curând după ce ajungem pe uscat. Nu-mi place că are febră mare, dar ar putea fi cauzată de şoc. Dacă rana se cangrenează bineînţeles că nu mai e nicio speranţă. Nu poţi amputa un umăr.

Vântul care bătea dinspre direcţia lor de înaintare continuă să-i hărţuiască şi timp de o zi câştigară puţin teren. Dacă era să te iei după toate pânzele pe care le văzuseră, puteau să fi fost la fel de bine şi în mijlocul Atlanticului. Locotenentul Armitage, care era cel mai priceput dintre ei, estimă că se aflau cam la o sută de kilometri nord-vest de Brest şi, în consecinţă, probabil cam la aceeaşi distanţă la sud-vest de Peninsula Lizard. Vântul bătea dinspre nord-est şi, ca să debarce acolo unde doreau, trebuiau să cârmească tot timpul cu prova în vânt. Ca să prindă uscatul, trebuiau să intre direct în vânt, pentru că extremitatea Angliei nu era departe, şi nu voiau să se trezească în Atlantic. Toată noaptea păstrară trei oameni pe punte, iar restul se adăpostiră în cabina fetidă unde erau aruncaţi de colo până colo, erau zguduiţi şi clătinaţi fără încetare. Rămăseseră fără lumânări, ultima ardea în noaptea asta în felinar; unii aveau rău de mare, iar alţii încercau să doarmă; Dwight stătea cu Drake care părea că se stinge. Dwight spuse că era atât de obişnuit să rămână treaz noaptea şi îşi revenise atât de bine după două zile pe mare, încât se putea descurca bine cu asta.

După ce discutară în contradictoriu, Ross cedă, pentru că şi el însuşi nu rupsese decât când şi când câte o oră de somn de când plecaseră din Quiberon. Aţipi istovit şi visă că îi explica Demelzei cum murise fratele ei în expediţie. „Era aproape mort”, îi spunea el, „aşa că l-am părăsit. Era fiecare pentru el şi nu mai era nimic de făcut”. Demelza îl privea, şi faţa ei devenea faţa lui Caroline. „Cel puţin ţi l-am adus acasă pe Dwight. L-am pierdut pe Joe Nanfan, am ucis doi gardieni francezi, iar o serie de prizonieri de război

britanici şi-au pierdut viaţa, iar Drake, fratele Demelzei, bineînţeles că a trebuit să se prăpădească. Dar cel puţin l-am adus pe Dwight”. Şi se întorsese să i-l arate, dar acolo nu erau decât doi infirmieri soldaţi cu o targă, iar pe targă se afla Dwight, care era şi el mort. „Cel puţin”, spuse Ross, „o să-l poţi înmormânta în cimitirul familiei. Asta înseamnă că totul a meritat”.

Către dimineaţă se chinui să se scuture de coşmar şi urcă spre punte pe scara care se legăna. După ce apusese luna, fuseseră câteva ore de întuneric atât de intens, încât nu se mai vedeau nici crestele valurilor care se spărgeau. Dar acum se ghicea o geană de lumină spre est. Respiră adânc. Se simţea mult mai rău decât înainte de a se culca. Îl dureau mădularele, avea un gust de pucioasă pe limbă, avea gâtul inflamat şi era copleşit de greaţa răului de mare. Se târî până la locotenentul Spade care era de cart la cârmă.

— E vreun semn de schimbare?

— Încă nu. Dar trag speranţă. Se întâmplă foarte rar ca vântul de nord-est să bată mai mult decât a bătut până acum. În perioada asta a anului, vreau să spun.

Când se crăpă de ziuă, văzură un vas cu trei catarge la orizont, dar se îndepărta de ei şi în curând dispăru. Atunci apăru şi Dwight pe punte.

Ross îl întrebă:

— Ei bine?

Dwight ridică din umeri.

— Nu sunt sigur. E mult mai liniştit. Poate că doarme ca toţi oamenii sau poate că e în comă. Dar i-am mirosit bandajele în fiecare oră, şi nu există încă niciun semn de necroză. Până la prânz o să ştim mai multe.

Pe la zece vântul se opri şi lugherul lâncezi ca o pasăre împuşcată pe marea agitată. Apoi se iscă o briză dinspre vest, iar norii se adunară a ploaie. Pânzele fluturară şi se umflară, iar barca se înclină în vântul proaspăt stârnit. Chinul se terminase, şi se îndreptau spre casă.

La prânz, în timpul unei averse intense de ploaie de vară, Dwight veni sus la Ross, care era la cârmă.

— Cred că ai un om mai puţin pe conştiinţă, Ross. Cred că o să-şi revină.

Capitolul 31

Ajunseră la Falmouth în aceeaşi seară cam pe la şapte. Acum ploua cu găleata, şi vântul sufla tare. În ciuda unei cămăşi albe care flutura nebuneşte pe fiecare catarg, fură întâmpinaţi cu două salve de tun de la castel, dintre care ultima în mod sigur nu era oarbă, înainte ca o şalupă să vină la ei şi să le verifice actele.

Când întunericul de-abia se lăsase, Verity fu chemată la uşă şi văzu acolo un bărbat înalt şi uscăţiv. În spatele lui se afla o sperietoare de ciori sprijinită de un servitor voinic.

— Ross! spuse ea. Oh, te-ai întors? Lăudat fie numele Domnului! Mi-am făcut atâtea griji pentru tine! Intraţi! Intraţi vă rog! Veniţi sus! Aţi mâncat? Am o grămadă de hrană rece şi mai e şi vin…

— Ţi-l aminteşti pe doctorul Enys, scumpa mea?

— Oh… oh, da! Verity îşi înghiţi nodul din gât. Aşadar ai *reuşit!* Mă bucur atât de mult pentru tine! Vă rog să intraţi!

Îl duseră pe Dwight sus. Mai degrabă se luptară cu el. Când se aşezară, Dwight spuse:

— Doamnă Blamey, îmi pare rău că sunt atât de nemâncat… La Quimper nu ne dădeau pui în fiecare zi… Vărul dumneavoastră a venit şi m-a luat cu forţa, iar asta cred că s-a petrecut la ţanc, dacă avea de gând să-mi salveze bruma de frumuseţe rămasă. O zi sau două cu mâncare gătită în casă o să schimbe fără îndoială lucrurile.

În lumina lămpii Verity nu-şi putea lua ochii de la el, apoi începu să vorbească repede ca să-şi ascundă consternarea.

— Pui! Mi-am amintit. Avem oase de pui din care vom face repede o supă. O chem pe Martha să o pună pe plită. O să se încălzească repede…

Ross o opri când era gata să plece.

— Câte dormitoare ai aici, Verity?

— Trei, în afară de al nostru. Sunt destule pentru doctorul Enys, pentru tine şi pentru omul tău…

— Suntem mai mulţi, draga mea. Mai avem un bolnav. Drake Carne, fratele Demelzei, a fost rănit şi este încă în pericol. Dacă ai putea să-l adăposteşti măcar în seara asta, poate că mâine…

— Adu-l imediat şi lasă-l să stea cât timp e nevoie. În Falmouth n-are unde să fie îngrijit în altă parte. Unde e? Jos?

— E încă pe barcă. Trebuia să te văd pe tine mai întâi…

— Să-ţi fie ruşine! Poţi să trimiţi după el? Unde aţi tras la chei? O să se ducă doamna Stevens după ce o trezesc…

— O să se ducă Bone, dacă vrei să-l primeşti. Dar trebuie să te previn, este grav bolnav şi dacă te angajezi să-l îngrijeşti s-ar putea să dureze zile sau chiar săptămâni…

Verity îi zâmbi bărbatului îndesat.

— Du-te te rog, Bone! Nu-l mai asculta pe stăpânul tău.

*

Aşa că Ross, Dwight, Drake şi Bone dormiră la familia Blamey. Armitage şi Spade îşi găsiră o cameră la King’s Arms; Tregiris, Ellery, Jonas şi Hoblyn rămaseră la bordul lui *Sarzeau.*

Dimineaţa, Drake avea mintea limpede, deşi avea febră. Dwight cercetă îngrijorat bandajele, dar nu miroseau a cangrenă. Cum nu se mai umblase la bandaj de cinci zile, hotărî să-l lase aşa cum era pentru moment. Dacă ţesutul era sănătos, i-ar fi făcut mai mult rău decât bine desfăcând bandajul ca să examineze rana.

Dwight încă nu era pregătit să călătorească şi nici nu era nerăbdător s-o facă. Dacă doamna Blamey era atât de bună să-l găzduiască încă o zi sau două, ar fi rămas şi s-ar fi

odihnit.

Ross spuse:

— Nu trebuie să-ţi fie frică de întâlnirea cu Caroline. O subestimezi dacă crezi că înfăţişarea ta şubredă o va descuraja.

— Aici nu e vorba de înfăţişare *şubredă.* Arăt de parcă de-abia mi-am revenit după ciumă.

— Oricum ai arăta, o să vrea să te vadă.

— Păi, lasă-mi vreo două zile. Şi să călăresc un cal este o mare încercare.

— Lasă-l încolo de cal; o să luăm o trăsură. Chiar dacă te ajută Dumnezeu, pe o parte din drum oricum de-abia dacă încap patru roţi în acelaşi timp. Dar rămâi aici astea două zile. Între timp trebuie să le dau de veste.

Ross se duse la barcă, sperând că Tholly o să fie dornic să-şi încalece poneiul care îl aştepta şi să se ducă să-i spună Demelzei că soţul ei se întorsese nevătămat, dar nu putea ajunge acasă decât peste câteva zile. Dar Tregiris nu era nici pe departe dornic. Ajutase la capturarea unei bărci de pescuit franceze, iar pentru asta se dădea o recompensă în bani şi nu se mişca din Falmouth până când nu îşi primea partea. Totuşi nu era împotrivă să-i împrumute căluţul său lui Ellery, care plecă în acea dimineaţă spre casă ducând veştile. Pe drum, Ellery urma să se oprească la Killewarren şi să-i spună lui Caroline să-l aştepte pe Dwight miercuri. Ross îi cedase partea lui din recompensa în bani lui Tholly, conform înţelegerii că orice parte i-ar fi revenit lui urma să fie împărţită în mod egal şi cu ceilalţi, între timp, dacă erau ceva formalităţi de îndeplinit, ceva hârtii de semnat, îl puteau găsi în casa căpitanului Blamey.

Oarecum spre surprinderea lui şi ceilalţi doi erau la fel de nerăbdători să rămână la bord. Jacka Hoblyn, care suferise cel mai tare de rău de mare şi fusese cel mai dificil tot timpul călătoriei, se bucura acum de mica faimă dobândită şi nu se grăbea deloc să se întoarcă la familia lui din Sawle. Ceea ce îi păruse atât de atractiv când se părea că îi va fi luat, acum, pentru că devenise din nou accesibil,

era mai puţin ademenitor pentru el.

Ross fu surprins că se făcea atâta vâlvă, deşi, dacă stătea să se gândească bine, ştia că nu ar fi trebuit să fie surprins. Ambii locotenenţi dădură interviuri presei, iar acestea apărură în *Exeter Chronicle* şi *Sherborne Mercury.* Un bărbat îl urmă pe Ross până acasă, cerându-i amănunte, dar nu primi nicio încurajare în acest sens.

Luni dimineaţă, pe o ploaie încă torenţială, Ross se duse să îl vadă pe Drake, care stătea ridicat în pat şi care, exceptând umărul şi degetele bandajate, arăta acum mai întremat decât Dwight. Poate că nici asta nu era surprinzător. La nouăsprezece ani, dacă un om nu moare din pricina unei răni, se însănătoşeşte repede.

— Aşa deci, spuse Ross. Am crezut că s-ar putea să fiu nevoit să-i duc veşti proaste surorii tale acasă.

Drake zâmbi. Toţi cei din familia asta blestemată au zâmbetul ăsta minunat, îşi spuse Ross. Cu siguranţă că nu l-au moştenit de la tatăl lor.

— Nu, domnule. În dimineaţa asta am mâncat două ouă şi terci înainte. N-am fost niciodată mai bine îngrijit.

— Doamna Blamey e verişoara mea iubită. Te va îngriji ca o mamă; iar doctorul Enys crede că mai ai nevoie de asta o săptămână.

— Sunt sigur că n-o să am nevoie de atâta. Dar ar fi frumos să rămân. Cred că în trei-patru zile…

— Vom vedea. Sau mai degrabă doamna Blamey va vedea. În starea în care eşti, doctorul Enys nu-şi închipuie că poţi fi lăsat pe mâna vreunui spiţer din Falmouth pentru că are sentimentul că probabil te-ar curăţa. Aşa că, atunci când va pleca marţi, şi eu plec odată cu el, va rămâne numai doamna Blamey care să spună dacă te-ai făcut destul de bine şi trebuie să asculţi de ea.

— Cum spuneţi, căpitane Poldark.

Ross se duse la fereastră. E un adevăr trist că, atunci când un bărbat se îndrăgosteşte de o fată, nu e neapărată nevoie ca acesta să-i admire şi fraţii, şi surorile, şi nici măcar pe bărbatul şi femeia care i-au dat viaţă. De fapt aşa e natura umană, cu cât un bărbat îşi iubeşte mai mult soţia,

cu cât este mai posesiv, cu atât mai puţin este probabil să preţuiască pântecul care a zămislit-o sau celelalte roade ale acestui pântec. Ross nu avea o fire geloasă sau posesivă, dar încă de când sosiseră fraţii Carne îi privise ca pe o bătaie de cap: în primul rând, numai faptul că veniseră şi ceruseră favoruri în temeiul rudeniei lor; în al doilea rând, pentru că erau metodişti înflăcăraţi; iar în al treilea rând şi mai recent, pentru legătura periculoasă a lui Drake cu Morwenna Chynoweth. Riscase atât de mult să-l salveze pe acest băiat – pentru Demelza –, încât începuse să-i displacă riscul şi aproape că ajunsese să-i displacă şi băiatul.

Dar în cele optsprezece luni de când îi cunoştea pe cei doi tineri, contactele şi discuţiile adevărate cu ei lipsiseră practic cu desăvârşire. Pentru că Demelza se interpusese între ei ca zaua unui lanţ, aceasta jucase şi rolul unei bariere. Numai în această călătorie reuşise să vorbească personal cu Drake. Şi sentimentele lui, ezitante la început, se schimbaseră.

— Mai e ceva…

— Da dom’le?

— Înainte de a veni cu mine în această călătorie ai vorbit de o plecare. Oriunde, nu ştiai dinainte. Înainte de a pleca de aici, vreau să-mi făgăduieşti că o să vii la Nampara vreo două săptămâni ca să analizăm cu toţii situaţia ta aşa cum se prezintă acum.

— Bine, promit, căp’tane Poldark.

— Şi dacă nu intenţionezi să stai cu Sam, vino cele două săptămâni la noi. S-ar putea să-ţi facă bine şi să te ajute să-ţi recapeţi echilibrul.

— Mulţam, căp’tane Poldark. Mă bate gândul să stau cu Sam, dar poate că o să fie o schimbare plăcută să stau bunăoară cu dumneavoastră.

— Şi nu-mi mai spune căpitane Poldark, spuse Ross stânjenit. Aşa v-a obligat Demelza. Te rog să-mi spui Ross.

Drake cercetă spatele cumnatului său.

— O să vă spun Ross când o să am douăş’unu de ani, dacă e să fie cum aş vrea eu – căp’tane Poldark. Aşa ar fi mai cuviincios.

— Cuviincios pentru cine?

— Pentru toată lumea.

— Mai e totuşi ceva până atunci.

— Doi ani.

Ross privea pe fereastră cum mulţimea se aduna să urmărească doi oameni care se băteau în stradă.

Drake spuse:

— Cu toate astea, cred că, după ce o să stau o vreme p-acasă, trebuie să plec. Nu cred că mă trage aţa să mă mai stabilesc vreodată acolo. Şi, după cum am mai discutat, aşa ar fi mai potrivit după tot necazul pe care l-am făcut. Şi dacă o s-o uit vreodată – sau o să încerc să o uit…

— Pe Morwenna Chynoweth?

— Da. Deşi mă îndoiesc că o să pot sau că o s-o fac vreodată. E ca o rană mult mai rea decât asta de glonţ din umăr – şi nu există leac pentru asta.

— Timpul o să te ajute.

— Da. Aşa spun toţi.

— Şi ea simte acelaşi lucru pentru tine, Drake?

— Da… nu încape nicio îndoială.

— Poate că asta să înrăutăţească lucrurile – nu ştiu. Odinioară am trecut şi eu prin ceva asemănător. Nu există iad mai rău.

— Şi aţi reuşit să treceţi peste asta?

Ross zâmbi.

— M-am îndrăgostit de sora ta.

Lupta de afară continua. Cei de pe margine strigau încurajări.

— A fost bine că s-a întâmplat aşa.

Drake se foi îndurerat în pat.

— Aşa e, dacă ăsta a fost un lucru bun pentru dumneavoastră.

— Cel mai bun. Dar mi-a luat un timp – ceva mai mult – să-mi dau seama că era chiar cel mai bun.

— Eu nu cred că în viaţa mea va exista vreodată nici măcar ceva la fel de bun ca acum.

— Viaţa ta va fi lungă – sau ar trebui să fie, acum când ai încetat să încerci să ţi-o curmi.

— N-am *încercat* niciodată cu adevărat să mi-o curm. Dar poate că nu mi-a păsat prea mult de ea, aşa cum ar fi trebuit.

— Eu nu am fost niciodată atât de inconştient ca tine. Eu am încercat cu băutura. Dar am scăpat ieftin aşa că n-am mai încercat.

După un minut, Drake spuse:

— Aş vrea să simt că mai e ceva de *făcut* cu viaţa mea! Dar nici măcar Sam şi gândul la Dumnezeu nu par să-mi mai ajute.

— Încă un motiv pentru care ar trebui să vorbim cu toţii: sora ta, eu şi Sam dacă doreşti. În cazul de faţă, cred că patru capete fac mai mult decât unu.

— Mulţumesc… căp'tane Poldark.

Spre dezamăgirea privitorilor, cei doi care se băteau hotărâseră în sfârşit să se despartă, şi unul îşi oblojea nasul sângerând, iar celălalt şchiopăta şi pufăia. O femeie călare şi un lacheu veniră făcând zgomot pe pavaj, prin mulţimea care se împrăştia şi se opriră la intrarea de jos a casei. Încă ploua.

Ross spuse:

— Eu nu cred că o să ajungi vreodată chiar ca Sam – pentru care Hristos şi religia lui înseamnă totul. Pentru mine modul lui de viaţă e nefiresc, cu toate că, fără să vreau, sunt copleşit de admiraţie.

— Şi eu mi-aş dori să fiu ca el. Atunci n-ar fi nicio problemă să dau deoparte gândurile astea pe care le am…

— O clipă, spuse Ross. Mi-e teamă că trebuie să te părăsesc. Văzuse părul roşcat răsfirat pe umerii călăreţei care descăleca. Cred că domnişoara Caroline Penvenen a venit să ne viziteze…

*

Intră, scuturându-se ca un fluture înalt şi ud. Avea o faţă calmă, şi în această dimineaţă absolut minunată.

— Ei bine, căpitane Poldark, deci te-ai întors, după câte văd. Îi luă din nou faţa în palme şi îl sărută pe buze în

felul în care îl sărutase înainte de a pleca, spre dezaprobarea doamnei Stevens care o pofti înăuntru. Aşa cum ai promis. Şi mi l-ai adus înapoi pe păcătosul meu de doctor? Viu şi nevătămat? Întreg? Şi dornic să îndeplinească promisiunile făcute înainte de a pleca?

— Caroline… Trebuia să-l întâmpini miercuri! Am fi venit noi la tine…

— Şi crezi că aş fi rămas de bunăvoie la Killewarren să lucrez la o broderie în timp ce lumea se distra în Falmouth? Mi-ai apreciat greşit caracterul. El unde e? Sus?

— Cred că e în salon. Dar de-abia s-a trezit. Probabil că ai plecat devreme…

— În zori…

— Dar trebuie să te previn. În scrisoarea mea ţi-am oferit oarecare indicii că este încă foarte şubred…

— Verity, spuse Caroline când se întâlni la jumătatea scărilor cu cealaltă femeie care cobora. Ce bine îmi pare că te revăd! Şi în condiţii mai fericite decât ultima dată…

— Caroline! Nu te aşteptam!

— Aşa spune şi Ross. Dar ar fi trebuit s-o faceţi. Deja am aşteptat acasă prea mult ca o fată bătrână care se ofileşte…

— Caroline… Nici nu l-am prevenit! De-abia s-a ridicat din pat şi nu cred că se simte destul de puternic ca să…

— Destul de puternic ca să mă vadă? Trebuie să fii puternic ca să stai faţă în faţă cu mine? Sunt oare un balaur cu solzi din faţa căruia să te retragi înspăimântat dacă nu ai fost înştiinţat din timp? O sărută pe Verity şi îi zâmbi, iar din părul ei lung se scurseră picături de apă pe covorul de pe scară. Aşa încât să mergem sus, nu-i aşa?

Nu era cale s-o opreşti, aşa că urcară. Dwight stătea bănuitor lângă poliţa şemineului, în faţa unui mic foc care fusese aprins împotriva umezelii. Se întoarse şi o privi, numai piele şi os, o caricatură trasă la faţă şi decolorată a bărbatului care fusese odată. Era îmbrăcat într-un costum al lui Andrew Blamey, un maro de culoarea tutunului, care din cauza faptului că era prea larg, atârna pe el ca pe un umeraş. Era proaspăt bărbierit şi tuns, iar prin păr i se

vedeau şuviţe cărunte. Faţa îi era ceva mai puţin cadaverică decât atunci când îl văzuse Ross prima oară, dar era încă albă ca hârtia, pătată, cu răni şi emaciată, semănând cu un craniu.

Caroline rămase nemişcată o secundă, cu un zâmbet blând pe faţă, dar fără să-şi schimbe în mod vizibil expresia.

— Ei, Dwight. Îşi scoase pălăria, o scuturǎ o datǎ şi o lăsă să cadă pe un scaun. Deci te-au scos de acolo şi ai venit să-ţi îndeplineşti promisiunile!

Traversă încăperea şi îl sărută pe buzele cu răni.

— Caroline!

Încercă să-şi tragă capul într-o parte.

Ea spuse:

— Cerule milostiv, deci tot eu trebuie să fac toate avansurile! Ştii, dragul meu, mie nu mi se permite niciodată să păstrez nici măcar o urmă de modestie feciorelnică, pentru că trebuie să alerg după tine, să te caut şi chiar să te sărut fără să primesc nici măcar o îmbrăţişare în schimb!

El o privea de parcă nu i-ar fi venit să creadă că ea era acolo, ca şi când n-ar fi avut încredere că *ea* nu se schimbase, că se maturizase şi că nu-şi pierduse nimic din prospeţime sau tinereţe.

— Caroline! spuse el din nou.

— În tot acest timp, spuse ea, cât te-ai ascuns în lagărul ăla de prizonieri, m-am întrebat dacă o să fiu în stare vreodată să te aduc în situaţia de a-ţi îndeplini promisiunea. Tot timpul mă gândeam, nu, n-o s-o facă niciodată, sunt blestemată să rămân fată bătrână. Acum, când în sfârşit ai ajuns în Anglia, trebuie să călăresc toată dimineaţa printr-o ploaie torenţială ca să pun mâna pe tine înainte să-mi scapi din nou. Uită-te la hainele mele, trebuie puse la uscat, călcate şi poate că vor intra la apă, atât de ude sunt. Şi la părul meu.

Îşi prinse câteva şuviţe cu degetele şi alte picături căzură pe podea. Dar de data asta nu erau numai picături din părul ei.

— Caroline, dragostea mea, singura mea…

— Ah, ai auzit, Ross! Aşadar s-a hotărât în sfârşit! Cred că până la urmă o să facem o nuntă. Dacă o s-o facem, va fi cea mai mare văzută vreodată în Cornwall. O să angajăm orchestra Amiralităţii, gorniştii armatei şi corurile de la trei biserici, toate pentru a sărbători faptul că doctorul Enys a fost prins în sfârşit!... Vedeţi, plâng de bucurie. O să fiu salvată de ororile unei vieţi de fată bătrână! Dar observaţi că şi doctorul Enys plânge, şi ştiu că asta e din pricina libertăţii lui pierdute.

— Caroline, te rog, spuse Ross, trecându-şi şi el mâna peste ochi.

— Dar eu n-o să te părăsesc, Dwight, spuse Caroline, mângâindu-l pe braţ. O să stau pe aproape prin această casă până când vei fi în stare să călătoreşti şi o să am o grijă deosebită să mă asigur că n-o să pleci din nou pe furiş pe mare. Iar atunci când o să fii în stare să călătoreşti, o să stau lângă tine într-o trăsură şi o să-ţi ţin strâns braţul ca să nu poţi sări din ea. Când ne căsătorim? Poţi să spui în ce zi anume, ca să-mi liniştesc sufletul?

Dwight bâigui:

— Nu sunt în stare... aşa. Vezi tu, sunt puţin schimbat, iubirea mea.

— Da, observ, aşa că trebuie să te schimbăm la loc, nu-i aşa? Trebuie să te hrănim cu supă de miel, cu ficat de viţel, ouă proaspete şi vin de Canare. Atunci vei avea curajul să mă iei de soţie legitimă, exact aşa cum planificaserăm în frumoasele zile de altă dată...

Verity îi atinse braţul vărului ei.

— Vino, Ross, hai să-i lăsăm singuri! Nu cred că se vor dondăni...

Dwight spuse din nou:

— *Caroline...* dar de data asta ca şi când sufletul i s-ar fi făcut bucăţi. Dacă încă mă mai vrei. Dar o să am nevoie de timp...

Ross se retrase, dar Caroline încă vorbea cu o voce pierdută. Era topită cu totul.

— Cred că nunta o să fie în octombrie, nu-i aşa? După ce va fi trecut centenarul bătrânei Agatha Poldark, trebuie

să lăsăm oamenii din ţinut să-şi revină înainte de o nouă rundă de nebunii! Până atunci trebuie să mergi cu mine acasă, chiar şi cu preţul unui scandal în ţinut. O să începem imediat să te hrănim cu ce avem mai bun. Vei fi răsfăţat, hrănit, lăsat să te odihneşti şi ţi se va da ce e mai bun din toate. Iar dacă într-o săptămână sau două nu te vei simţi mai bine, o să trimitem după un doctor…

*

Marţi, Dwight scoase în sfârşit vechile bandaje de pe braţul lui Drake. Curse ceva sânge, mai ales din rana din spate, dar fu o sângerare superficială, iar ambele răni deja se închideau. Dar miercuri Dwight însuşi făcu febră, aşa că trăsura comandată fu chemată în ziua următoare.

De fapt, amânarea plecării le dădu prilejul de a afla veşti despre expediţia de la Quiberon. Un cuter al marinei sosi în zorii zilei de joi. Veştile erau sumbre.

Proviziile suplimentare şi întăririle în soldaţi englezi sosite din Anglia sub comanda lordului Moira se întâlniseră cu flota Amiralului Warren aflată pe drumul de întoarcere. La numai o zi după ce *Sarzeau* plecase, d’Hervilly îşi lansase ofensiva asupra republicanilor masaţi la Sainte Barbe. Dar puternicul ajutor promis de şuani sub forma unui asalt din spatele inamicului, care l-ar fi prins pe Hoche între două focuri, se fâsâise după câteva raiduri neconvingătoare, iar regaliştii fuseseră lăsaţi să atace o armată de două ori mai numeroasă, aflată pe poziţii defensive favorabile şi cu mult mai multe tunuri. Avangarda trupelor care înaintau fusese distrusă de focul încrucişat al unor baterii de artilerie ascunse, cu aproximativ jumătate din efective ucise sau rănite, şi însuşi d’Hervilly fusese rănit şi luat fără cunoştinţă de pe câmpul de luptă. Nu-şi numise niciun locţiitor, dar în lipsa unuia, De Sombreuil reuşise să retragă rămăşiţele armatei lui în Fortul Penthievre.

Dar la puţin timp după aceasta, sprijiniţi de renegaţi din interiorul zidurilor, care le transmiseseră parolele, republicanii luaseră fortul cu asalt şi trecuseră prin sabie

ceea ce mai rămăsese din regimentele regaliştilor. Retrăgându-se de-a lungul peninsulei cu forţele pe care le putuse aduna, De Sombreuil purtase tot timpul o bătălie în ariergardă, în timp ce oamenii lui se topeau în faţa inamicului, unii schimbând taberele, unii predându-se, mulţi luând bărcile mici şi vâslind în larg sub protecţia flotei britanice. D'Hervilly era deja la bordul lui *Anson,* grav rănit. Contele de Puisaye plecase la bordul lui *Pomone* cu o zi înainte, sub pretextul că voia să se consulte cu Amiralul Warren, şi nu se mai întorsese. De Maresi luase o *chaloupe* împreună cu alţi zece şi ajunsese pe *Energetic.* Aproape toţi ceilalţi ofiţeri fuseseră capturaţi sau omorâţi. Singurul care rezistase într-o moară numită St. Julien din capătul extrem al peninsulei fusese De Sombreuil împreună cu o mie o sută de oameni. Înconjuraţi din trei părţi de mare – acum prea agitată ca să se mai poată salva – şi din a patra de inamicul care îi bombarda, rezistaseră până când li se terminase muniţia. Apoi De Sombreuil parlamentase pentru vieţile oamenilor lui; acestea le fuseseră garantate pe cuvânt de onoare şi se predaseră.

Dar după aceea, englezilor le parvenise vestea că angajamentul lui Hoche de a le cruţa vieţile celor care se predaseră fusese anulat de Convenţia Naţională sub comanda lui Tallien şi pe un câmp de lângă Auray avusese loc un holocaust în care şapte sute de oameni, floarea aristocraţiei franceze, fuseseră executaţi prin împuşcare. Alţii – cei mai importanţi – fuseseră executaţi sumar pe promenada Garenne din Vannes – printre care şi frumosul şi curajosul Charles-Eugene-Gabriel, Viconte de Sombreuil, aflat în al douăzeci şi şaptelea an al vieţii sale. Un alt bărbat dintre cei executaţi, Episcopul de Voi, aflat lângă De Sombreuil, ceruse să-i fie luată mitra de pe cap ca să se poată ruga pentru ei toţi înainte de a muri. Un soldat fusese pe cale să facă acest lucru, dar De Sombreuil, care avea mâinile legate, îi luase mitra de pe cap cu dinţii şi strigase că asasinii lui nu erau demni să atingă un om al lui Dumnezeu.

Astfel, cu un gest măreţ care îl caracteriza, murise

singurul bărbat dintre francezi pentru care Ross ajunsese să nutrească o afecţiune profundă şi durabilă. Iar la el în pungă se afla un inel care trebuia livrat cândva domnişoarei de la Blache, care nu va mai trăi de-acum niciodată în măreţul castel şi nu va mai ajuta la reînvierea familiei pe care Revoluţia o distrusese.

Rezultatul complet dezastruos al expediţiei îi păru lui Ross un lucru ruşinos – şi nu şi-l putea scoate din minte. Drumul spre iad era atât de des pavat cu bune intenţii; dar aceste intenţii ar fi trebuit cel puţin coordonate şi date în seama unui adevărat conducător. Toate vorbele mari din lunile precedente, tot curajul îmbătător şi speranţele; în realitate nu avuseseră niciodată vreo şansă de reuşită. Guvernul britanic era la fel de vinovat ca şi regaliştii francezi. Jumătăţi de măsuri şi din nou jumătăţi de măsuri. Şi patru mii de soldaţi britanici care veniseră pe mare să sprijine debarcarea când aceasta era deja eşuată.

Micul lui succes personal fusese umbrit de o tragedie şi mai mare, de un eşec şi mai răsunător. El n-ar fi putut face nimic pentru a le preîntâmpina dacă ar fi rămas acolo; dar simţea cumva că avea şi el personal o vină pentru că părăsise expediţia. Iar acum ştia, şi toată lumea trebuia să ştie că războiul avea să fie aspru şi de durată. Cu înfrângerea de la Quiberon pierise şi ultima speranţă de a restaura monarhia şi a unui aranjament rezonabil obţinut prin negocieri. Nu exista nicio speranţă pentru o pace onorabilă cu republicanii. Pentru Anglia soluţia era fie să învingă, fie să moară.

Şi cu toate acestea succesul lui personal era real. Izbutise să învingă în nişte condiţii de a căror dificultate reală reuşise să-şi dea seama de-abia acum, când totul se terminase, şi mergând cu De Maresi şi cu de Sombreuil îşi îndeplinise principalul ţel. În compensaţie pentru moartea lui Joe Nanfan, care nu se însurase niciodată şi care într-un fel îi datora viaţa sa lui Dwight, îşi adusese acasă prietenul. Era o realizare pe care nici toate regretele lui amare nu reuşeau s-o spulbere cu totul.

Îi lăsă pe Dwight şi pe Caroline la porţile de la

Killewarren şi refuză să intre. Simţea că ei ar fi trebuit să se îndrepte complet singuri spre fericirea lor şi spre viitorul lor cămin. Pentru ei era începutul unei vieţi. Nu aveau nevoie de o a treia persoană. Caroline, care participase îndeaproape la fazele pregătitoare ale invaziei de la Quiberon, probabil că regreta la fel de mult ca el eşecul acesteia, dar pentru ea orice altceva era covârşit acum de fericirea ei personală. Mai încercaseră să-i mulţumească de câteva ori, dar el le-o retezase mereu scurt.

Dar scuza lui că voia să fie acasă era doar în parte o scuză. Cele cinci săptămâni în care fusese plecat i se păruseră un an. Era clar că nu ştia atât de bine că numai atunci când erai în căutarea aventurii puteai aprecia mai mult viaţa de acasă. La Quimper avusese parte de suficientă aventură cât să-i ajungă pentru multă vreme.

Îmblânzit de emoţiile pe care le nutrea acum – oricât ar fi putut oscila ele între un sentiment de împlinire şi unul de eşec se gândise mult la Drake şi şi-ar fi dorit să facă mai mult pentru el. În timpul orelor numeroase în care lenevise în Falmouth, mintea lui nu lenevise deloc. Lui Drake trebuia să i se ofere o situaţie sau o cale de a dobândi o situaţie. Era încă atât de tânăr, asta era problema cu el. Ce puteai să faci pentru un băiat de nouăsprezece ani? Ei bine, el, Ross, avea bani acum. Trebuia să existe ceva de făcut. Iar George spusese că mariajul Morwennei cu Whitworth, preotul ăla împăunat, picase. Aşa încât fata se va întoarce la mama ei în Bodmin. Va mai apărea curând vreun alt pretendent grăbit? Nu părea probabil.

Ei bine, dacă Morwenna îl iubea pe Drake tot atât de mult pe cât o iubea el, existau şanse ca ea să-i rămână credincioasă pentru un an sau doi.

Aşa că până la urmă nu se putea aranja ceva? Drake o fi fost el doar un rotar, dar era cumnatul unui Poldark. Asta însemna ceva. Iar în Anglia, clasa socială, descendenţa şi averea nu mai erau nişte structuri atât de rigide precum fuseseră odată. Actualul arhiepiscop de Canterbury era fiul unui geamgiu. Această capacitate de a permite amestecul între clase fusese cea care salvase Anglia să nu aibă

aceeaşi soartă ca Franţa. Orice om care se ridica de jos şi ajungea cineva important în comunitatea lui era asemenea unei supape de siguranţă pentru corpul societăţii, permiţând scăderea unei părţi din presiunea socială acumulată.

Iar căsătoriile nu se făceau întotdeauna între persoane de acelaşi rang. Thomas Coutts se însurase cu servitoarea fratelui său, şi ea era acum primită de Prinţul Henric al Prusiei; una dintre fiicele lor era măritată cu Sir Francis Burdett, iar alta, logodită cu Contele de Guilford. În anumite împrejurări barierele puteau fi depăşite. Pentru ce i-ar fi fost imposibil unui meseriaş talentat, cu rude bogate şi de familie bună să aspire la mâna fiicei scăpătate a răposatului vicar de Bodmin? Singurul obstacol real fusese legătura Morwennei cu familia Warleggan. Trebuia doar să se mute de la Trenwith, iar Drake de la Nampara, şi nu părea să existe vreun motiv temeinic ca să nu fie din nou împreună peste un an sau doi.

Cu acest gând fericit în minte Ross traversă satul Grambler, trecu pe lângă ultima cocioabă în care trăiau Jud şi Prudie Paynter şi tocmai trecuse prin vadul lui Mellingey când zări un băieţel care venea în fugă spre el din direcţia vechii mine Wheal Maiden. Timp de o clipă nu-şi recunoscu fiul de patru ani până când nu văzu alergând şi o femeie, care se ivise dintre brazii îndoiţi de vânt şi care venea şi ea spre el.

Se dădu jos de pe cal, şi Jeremy sări gâfâind în braţele lui, ţipând de încântare. Apoi veni rândul Demelzei, care îi zâmbi cu cel mai strălucitor zâmbet al ei; atunci ştiu că era acasă.

Râseră, vorbiră şi sporovăiră în timp ce urcau dealul spre locul în care casa de rugăciune se înălţa acum cu structura din lemn a acoperişului terminată, apoi în jos spre vale către casa lor, unde al doilea nivel al bibliotecii era aproape gata, şi unde dădură la uşă de familia Gimlett, de familia Cobbledick, de Betsy Maria Martin şi Ena Danieli, şi toţi îl aşteptau ca să-l întâmpine ca pe un erou victorios. (O altă recompensă pentru pericolul prin care trecuse, îşi

spuse el? Iar o comisese. Viaţa era făcută din contraste: umbra făcea ca lumina să pară mai strălucitoare. Dar era bucuros şi va fi bucuros pentru mult timp de acum încolo dacă lumina va continua doar să strălucească.)

Demelza îi spuse că Jeremy stătuse în vârful dealului, lângă Wheal Maiden, toată ziua de ieri, însoţit de ea sau de Jane, astfel încât întreaga zi nu se făcuse nimic în casă, dar până la sfârşitul ei nici urmă de tata. Ross se scuză şi îi explică motivele. La o cină târzie de-abia reuşi să mănânce din pricina vorbitului, şi invers. Iar Demelza, care nu mai termina cu întrebările, îi mai spunea şi că slăbise, şi că arăta de parcă şi el ar fi fost într-un lagăr de prizonieri, şi când se puteau duce să-i vadă pe Dwight şi Caroline, şi când va fi nunta? (Dumnezeule, îşi spuse Ross, lucrurile par să meargă bine şi nu e deloc cinstit; dar pe *ea* o vreau, nu pe alta, nu pe cea mai frumoasă domniţă de optsprezece ani născută din spuma mării, nici pe cea mai seducătoare fecioară din haremul oricărui sultan; pe *ea* o vreau cu gesturile ei familiare, cu zâmbetul ei strălucitor şi cu genunchii ei juliţi, şi ştiu că şi ea mă vrea în exact acelaşi mod, iar dacă există fericire mai desăvârşită decât asta, eu nu ştiu şi nu sunt sigur nici măcar dacă vreau să ştiu. Aşa că, nebun blestemat, ai fost plecat şi ţi-ai riscat viaţa, iar asta e răsplata ta nemeritată.)

Şi înţelegea el, îl întreba Demelza, prinzându-i privirile şi răspunzând la ele, dar dorind să menţină conversaţia lejeră pentru încă cel puţin o oră, înţelegea el că aveau cu toţii o invitaţie la Trenwith House pentru săptămâna următoare la aniversarea de o sută de ani a mătuşii Agatha – toţi patru, şi va face el o excepţie şi va merge?

— Sigur că vom merge, spuse Ross. Verity a fost invitată şi ea, iar Andrew va fi acasă, aşa că vor fi amândoi acolo – şi cu micul Andrew. I-am rugat să-şi petreacă noaptea de după petrecere aici.

— Sunt surprinsă că i s-a dat voie Agathei să ne invite şi pe noi, dar poate că George n-a putut să-i refuze această plăcere.

— O să mergem, spuse Ross, şi cine ştie, poate că o

să fie începutul unor vremuri mai bune între cele două familii. Am avut o întrevedere extrem de neplăcută cu George în legătură cu arestarea lui Drake; dar l-a eliberat, şi indiferent dacă a cedat în faţa ameninţărilor mele sau mi-a înţeles explicaţiile, cel puţin rezultatul a fost pozitiv. Aşa că poate am putea învăţa să trăim alături unii de alţii cu mai puţină duşmănie. De fapt nimeni nu doreşte să fim prieteni, dar este ridicol că nu ne putem întâlni din când în când ca nişte oameni civilizaţi în loc să mârâim unii la alţii ca nişte fiare.

— Aşa să fie, spuse Demelza, dar având ceva dubii. Şi Drake? S-a refăcut complet?

— De pe urma glonţului de muschetă? Nu cu totul. Dar Dwight crede că este în afara pericolului şi mânca bine când am plecat. Încă nu ştim dacă mişcările braţului îi vor fi afectate… Demelza?

— Da?

Ross ascultă văicărelile lui Jeremy, care tocmai fusese luat. Clowance dormea liniştită cu toată gălăgia.

— M-am tot gândit la Drake.

— Oh?

— Ştii, draga mea, nu cred că l-am preţuit destul. S-a purtat curajos în această expediţie. O să-ţi povestesc mai târziu despre asta. Dar mie mi se pare că ar trebui să încercăm să-i creăm cumva o situaţie. Acum avem bani. E extrem de tânăr – ăsta e un mare dezavantaj – dar e un dezavantaj pe care timpul îl va rezolva. Nu ştiu dacă ar fi mai bine să aibă singur mica lui afacere – vreun mic atelier mecanic sau de produs unelte –, sau dacă n-ar fi mai bine poate să se apuce cu Blewett de construcţii navale în Looe, în vederea unui eventual parteneriat. În doi ani va face douăzeci şi unu de ani şi va fi capabil atunci să-mi preia afacerea de acolo.

Demelza cercetă cu atenţie faţa lui Ross.

— Doamne, dar ţi-ai schimbat cu totul poziţia. Credeam că îmi vezi fraţii ca pe nenorocirile care s-au abătut asupra Egiptului.

Ross râse.

— Drake... Drake îţi seamănă atât de bine, încât m-am trezit că-i purtam pică pentru asta. Dar în ciuda legăturii lui nefericite de la Trenwith, a început să mă preocupe mai mult. De fapt, pe drumul de întoarcere, m-am gândit şi la asta.

Demelza spuse:

— Iubitule...

— Dacă i-am putea crea lui Drake o poziţie din care să-şi poată permite o căsătorie respectabilă, şi dacă fata aceea Chynoweth îi rămâne credincioasă vreo doi ani, după cum pare destul de probabil, pentru ce n-am găsi o cale să-i căsătorim – în afara sferei de influenţă a familiei Warleggan? Ea o să fie în Bodmin, şi dacă el va fi în Looe...

Demelza spuse:

— Iubitule. Trebuie să-ţi spun că asta nu mai e posibil.

— De ce nu?

— Pentru că, acum o săptămână, Morwenna a fost măritată cu Osborne Whitworth în biserica din Sawle.

Capitolul 32

Totul se întâmplase foarte repede. Sau Morwennei i se păruse că s-a întâmplat foarte repede. Încordarea, emoţia, panica şi simţul datoriei pot să amăgească pe cineva cu delicateţe, dar persoana amăgită astfel se simte ca în strânsoarea unei avalanşe.

Vestea că Drake fusese eliberat îi adusese o asemenea uşurare, încât nimic nu păru să mai conteze pentru o vreme; se împăcase cu ideea întoarcerii acasă şi cu tot ceea ce acest lucru avea să atragă după sine. O mamă dezamăgită, surori curioase şi iscoditoare, încercarea de a relua nişte obişnuinţe pe care le lăsase în urmă. Geoffrey Charles era încă la Cardew, şi nu se aştepta să-l revadă înainte de a pleca. Dar Drake era liber şi nevătămat – ăsta era cel mai important lucru. Orice altceva

putea fi dat uitării, iar timpul va avea grijă ca până la urmă aşa să se întâmple – pentru toată lumea cu excepţia ei. Cele optsprezece luni petrecute la familia Warleggan vor deveni doar un episod din viaţa unei tinere femei care închegase o prietenie oarecum nebunească şi nechibzuită. Bodmin era departe. Veştile despre greşeala ei puteau circula – mult exagerate, fără îndoială –, dar se putea trăi cu acest lucru. Nu voia să se întoarcă acasă; viaţa ei cu Geoffrey Charles fusese prea plăcută, pentru ca ea să nu fie conştientă că se întorcea la o existenţă mai limitată şi mai sărăcăcioasă. Dar acceptase acest lucru şi îşi aştepta doar mama să vină să o ia. Chiar şi asta părea o călătorie departe de a fi necesară pentru o doamnă delicată şi foarte împovărată; dar George şi Elizabeth insistaseră pentru acest lucru.

În răstimpul în care o aşteptase petrecu mai mult timp cu Agatha, ale cărei nevoi se înmulţiseră pe măsură ce se apropia ziua ei. Cu cât găsea mai multe lucruri de făcut şi la care să se gândească, Agatha manifesta mai mult interes şi energie, lucru remarcabil la o femeie atât de bătrână. „De făcut” însemna în principal să pună pe cineva să facă pentru ea, iar de vreme ce acum Morwenna nu-l mai avea în grijă pe Geoffrey Charles şi căuta să stea cât mai puţin posibil în compania celorlalţi membri ai familiei, îşi petrecea câteva ore pe zi cu femeia vârstnică, mai ales în camera acesteia, dar de obicei o însoţea în incursiunile ei la parter. În compania Agathei era scutită de întrebările care priveau viitoarea ei viaţă. Iar grija pe care i-o purta bătrânei avea şi un strop de penitenţă în ea. Atmosfera oribilă din camera bătrânei era şi un soi de autoflagelare pe care şi-o aplica pentru a contrabalansa rănile pricinuite de propriile ei gânduri.

Într-o duminică, după slujba de dimineaţă, când sosi acasă, îi găsi jos pe toţi membrii în vârstă ai familiei. Ştia că asta îl va ţine la distanţă pe George, aşa că li se alătură la o ceaşcă cu ceai şi încercă să asculte cum conversau despre tot felul de nimicuri.

Atunci sosi şi Elizabeth, care le zâmbi tuturor în mod

plăcut, dar rece, refuză ceaiul despre care credea că nu ar trebui băut la acea oră a zilei şi spuse că dorea să schimbe câteva cuvinte cu Morwenna. Aşa că Morwenna se ridică şi plecă cu ea, iar Elizabeth îi spuse că s-a gândit s-o înştiinţeze să-şi schimbe rochia după-masă, pentru că aşteptau sosirea familiei Whitworth pe la şapte.

Morwenna simţi cum i se strânge inima.

— Dar – *pentru ce* vin, Elizabeth? Ar fi trebuit să-mi spui – aş fi putut pleca înainte ca ei să sosească!

— Nu… vin să te întâlnească pe tine. Domnul Whitworth a fost foarte amabil şi foarte răbdător cu tine. Osborne Whitworth nu ştie nimic despre necazurile pe care le-am avut noi aici.

— Dar… Domnul Warleggan a spus că le-a scris!

— Şi chiar aşa a făcut. Dar după ce l-a eliberat pe omul acela – pe tânăr – s-a hotărât să nu trimită scrisoarea. Oricum Lady Whitworth şi domnul Osborne Whitworth trebuiau să vină să stea la noi, aşa că nu am spus nimic care să-i descurajeze să facă acest lucru.

— Şi cum aş putea să-i întâmpin eu? Cum ai putea tu…

— Ca şi când nimic nu s-ar fi întâmplat.

— Dar s-au întâmplat multe, atât de multe lucruri! Nu e posibil să te prefaci…

— Nu e nevoie să te prefaci deloc. Poartă-te normal, aşa cum îţi stă în fire. Ce motive ai avea să-ţi fie teamă?

— Dar, Elizabeth… Cum se poate face asta?

Elizabeth zâmbi.

— Cum se poate face ce? Tot ce s-a întâmplat este faptul că domnul Warleggan şi cu mine ne-am sfătuit împreună şi am hotărât că incidentul iscat de pasiunea ta pentru acest tânăr a fost prea neînsemnat ca să îngăduim să-ţi strice viaţa. Nu mai trebuie să ne amintim niciodată de el. Până la urmă, cine a aflat de el?

— Mulţi… mulţi oameni. Chiar şi aici – chiar în această casă! Chiar şi părinţii tăi şi… şi…

— Tatăl şi mama mea şi-au dat seama că s-a întâmplat ceva, dar nu sunt cu adevărat interesaţi. Trebuie

doar să-i priveşti ca să-ţi dai seama de asta. Mătuşa Agatha nu ştie nimic. Geoffrey Charles va fi departe tot restul verii. Cât despre ceilalţi – câţiva oameni din sat care nici nu contează. Elizabeth se opri la uşă şi privi afară. E o zi frumoasă, şi sper că drumul nu le va pune probleme în timpul călătoriei. Lady Whitworth resimte trecerea anilor, iar domnul Whitworth nu dorea să plece până când nu citea slujba şi nu ţinea predica.

— Elizabeth!... Eu... a venit ca un şoc atât de puternic! Nu ştiu cum aş putea să le fac faţă aşa repede!

— E destul timp. Am considerat că aşa e mai bine şi mai agreabil. Ştiu că te-a surprins şi te-a şocat puţin pentru început. Dar cred că, dacă te gândeşti câteva clipe şi îţi dai seama că în acest moment nu ai pierdut absolut nimic din ceea ce crezuseşi că ai pierdut, vei fi foarte bucuroasă să-i întâmpini.

— Nu văd cum aş putea face asta!

Expresia feţei lui Elizabeth se aspri. Frumuseţea delicată a obrazului şi a bărbiei ei rareori lua o linie dură, dar atunci când o făcea, schimbarea era remarcabilă.

— Morwenna, gândeşte-te, te rog, ce noroc ai avut! Acel tânăr a fost cruţat de acuzaţii şi de o pedeapsă care *i-ar* fi distrus viaţa. Când domnul Warleggan s-a hotărât să-şi retragă acuzaţia împotriva lui, a făcut un gest foarte milos şi amabil. Sunt sigură că apreciezi acest lucru.

— Oh, sigur că apreciez! Tot ce voiam să...

— Ei bine, asta a dat naştere celeilalte dorinţe a noastre. Dacă tânărul n-a suferit de pe urma imprudenţei lui, pentru ce ai face-o tu? Acesta este un moment în care trebuie să-ţi arăţi recunoştinţa, şi nu să-ţi scoţi iar la iveală încăpăţânarea.

Coborâră scara şi ieşiră în grădină. Un grădinar îşi atinse şapca în semn de salut, iar Elizabeth vorbi cu el despre trandafiri. Când se întoarse la Morwenna, îi spuse:

— Sunt sigură că mama ta te va sfătui de bine, draga mea.

— Da, ştiu că aşa va fi! Când soseşte?

— În seara asta doarme în Truro, şi dacă vremea este

bună, va fi cu noi mâine la masă. Ştiu cât de nerăbdătoare eşti s-o revezi.

— Elizabeth, nu s-ar putea aranja să nu mă întâlnesc din nou cu domnul Whitworth până când n-o voi vedea pe ea? Îmi doresc atât de mult ajutorul şi sfatul ei.

— Este aproape imposibil. Nu poţi să lipseşti aproape o zi întreagă. Dar nu este nevoie să se hotărască nimic din prima zi. Trebuie doar să le urezi bun venit şi să fii politicoasă, aşa cum ştii prea bine să fii.

— Dar dacă... Cum *poate* fi păstrat secret ce s-a întâmplat? I-am spus mamei totul, iar ea aproape sigur le-a spus ceva surorilor mele. Poate că şi altora...

— Ea încă nu ştie nimic.

— Dar *i-am scris* – şase pagini săptămâna trecută. În mod sigur scrisoarea i-a ajuns înainte de asta şi...

— Nu am trimis-o la poştă, spuse Elizabeth. Este şi acum sus. Nu a fost deschisă. Nimic din ceea ce ai scris nu a fost citit. Oh, s-ar putea să crezi că a fost o exagerare din partea mea s-o opresc. Dar dacă a fost aşa, am făcut-o cu cele mai bune intenţii.

Morwenna îşi muşcă buzele ca să-şi reprime reproşurile.

— Ţinând cont de acest... acest nou aranjament, spuse Elizabeth, am crezut că este mai bine ca mama ta să nu ştie nimic despre legătura ta cu acest tânăr miner până când nu te vei întâlni cu ea. Atunci poţi să-i spui ce vei hotărî, să-i spui cu propriile cuvinte. Draga mea, nu te putem opri să faci acest lucru şi nici nu vom încerca! Dar când o vei întâlni, vei fi într-o stare de spirit mai relaxată şi mai chibzuită. Ea soseşte mâine şi ştie doar despre cererea iniţială în căsătorie făcută de domnul Osborne Whitworth şi ce i-ai scris tu despre asta.

*

Morwennei nu i se păru că Lady Whitworth era o floare delicată mai în vârstă, aşa cum sugerase Elizabeth în descrierea ei. Era o femeie înaltă, solidă, cu obraji aspri şi

căzuţi, cu o voce bărbătească şi ochi rotunzi şi pătrunzători. Ea nu şi-ar fi închipuit nici măcar o clipă că această fată modestă şi tăcută avea calităţile care ar fi făcut-o potrivită pentru Osborne, dar faptul că avea legătură cu banii domnului Warleggan era un lucru bine-venit din punct de vedere practic. Agita neîntrerupt un evantai, înăuntrul casei şi afară, şi de-abia renunţa la el atunci când mânca; iar vocea ei aristocratică, tăioasă şi puternică umplea fiecare încăpere în care intra.

Fiul ei o depăşea în înălţime cu câţiva centimetri, iar vocea lui o acompania pe a ei, şi dominau conversaţia. Mătuşa Agatha, care o cunoscuse pe mama lui Lady Whitworth şi nu avea o părere prea bună despre fiică, nu-i pusese pe lista cu invitaţi la ziua ei de naştere.

Atitudinea lui Ossie faţă de Morwenna era rezervată şi puţin mai arogantă decât până atunci. Ştia că fusese refuzat la Truro şi, chiar dacă nu prea ţinea seama de acest lucru – multe fete credeau că era de datoria lor să refuze un bărbat de vreo două ori, ca făcând parte din joc –, refuzul îl irita. Avea nevoie de zestrea ei, care era de departe cea mai bună ivită până atunci – şi avea nevoie şi de trupul fetei, care era imposibil de ascuns chiar şi în acele haine fără gust –, dar continua să poarte pică personalităţii ascunse în spatele acelor ochi căprui, timizi şi liniştiţi. Era pregătit să treacă peste aceste lucruri pentru beneficiile pe care le-ar fi dobândit, dar cu toate astea era încă puţin rigid şi neliniştit.

În acea primă seară rămase câteva momente singur cu ea, dar nu se coborî până acolo încât să-i ceară mâna. În schimb îi povesti despre conţinutul predicii pe care o ţinuse în acea dimineaţă şi de efectul avut de aceasta asupra congregaţiei, şi despre cât de grozav de greu îi fusese să-şi părăsească parohia ca să vină în vizită la Trenwith. Nu ar fi putut adopta o atitudine mai rece şi mai formală. Dar tot timpul se uita la ea, iar ea ştia că era privită.

Apoi, a doua zi, exact înainte de masă – şi cu adevărat obosită de călătorie, nu ca Lady Whitworth, gata pentru un rom tare şi o partidă de cadril –, sosi şi mama ei. Era atât

de obosită, încât amânară masa până la ora trei.

Amelia Chynoweth fusese şi de fapt încă mai era o femeie foarte drăguţă. Numele ei de fată era Tregellas şi era fiica lui Trelawney Tregellas, faimosul falit. Când acesta murise în Marina Regală, se considerase drept o partidă bună căsătoria singurei lui fiice – legitime – cu reverendul Hubert Chynoweth, un bărbat dintr-o familie ireproşabilă, cu o voce bună de tenor, o stea în ascensiune în ierarhia bisericească.

Ei bine, reuşise să se ridice; şi să se risipească; şi să apună prea curând, lăsând o văduvă sărăcită de patruzeci şi doi de ani şi o liotă de copii fără niciun venit. Probabil pentru că avusese un tată veşnic nonconformist mai întâi în ţinutul unde se născuse, iar apoi în metropola pe care căutase s-o cucerească, Amelia Chynoweth făcuse rareori vreun pas greşit. Era o conformistă, prin voce, prin purtări, prin gusturi, prin păreri. De-a lungul anilor conformismul ei încetase să mai fie unul încordat şi devenise unul binevoitor şi instinctiv. Aşa că nu era deloc surprinzător să privească cu o oarecare plăcere uniunea dintre fiica ei cea mai mare şi fără zestre cu un om de familie bună, o altă stea în ascensiune a bisericii, chiar dacă vocea lui nu avea calităţile uneia de tenor.

Discutară despre asta timp de două ore în dimineaţa următoare, în micul şi întunecosul dormitor lambrisat în stil Tudor, care era singurul dormitor rămas pentru doamna Chynoweth. Morwenna nu-i spuse totul – aici Elizabeth apreciase corect pentru că, într-un fel, întreaga poveste a legăturii ei, aşa cum o descrisese în scrisoare, nu putea fi dată la iveală –, dar îl descrise pe Drake ca pe un tânăr din ţinut, un tâmplar, înrudit cu familia Poldark prin alianţă, un creştin bine-crescut şi curat la suflet, pe care îl iubea cu devotament şi pe care nu va înceta să-l iubească până în ziua morţii ei.

Mama ei nu era lipsită de compasiune şi înţelegere. Ştia câte ceva despre sinceritatea, onestitatea şi statornicia Morwennei în toate privinţele. Când Hubert murise, ea îi fusese cea mai mare alinare. Dar Ameliei îi lipsea empatia,

acea capacitate de a se pune în locul altuia şi de a vedea lumea prin ochii altuia. În ultimii douăzeci de ani făcuse atât de mult acest lucru la nivel superficial, încât îşi pierduse capacitatea de a-l face în profunzime. În timp ce Morwenna îi vorbea, îşi privi viaţa retrospectiv întrebându-se vag – şi nu reuşi să-şi amintească – dacă atunci când se măritase îl iubise pe Hubert. Căsătoria cu el însemnase apogeul unei serii de lucruri făcute pentru că aşa „se cuvenea”. De la căsătorie lucrurile „cuvenite” fuseseră definite şi mai bine de poziţia şi de responsabilităţile ei. De vreme ce devenise soţia unui vicar, răspunsurile veniseră de la sine.

Cum să înţeleagă atunci o fiică al cărei suflet era grav tulburat pentru că iubea un bărbat complet nepotrivit?

— Draga mea Morwenna. Fii sigură că înţeleg ce simţi. Dar cred că trebuie să-ţi aminteşti că eşti încă extrem de tânără.

Morwennei îi pieri tot curajul pentru că acum întrevăzu brusc înfrângerea iminentă. Ori de câte ori cineva îi spunea că era tânără…

Mama ei continuă să vorbească preţ de câteva minute dar ea de-abia ascultă, privind într-un viitor aproape de neîndurat. Trecu ceva timp până când vocea mamei ei răzbătu prin întuneric, amărăciune şi teamă.

— Sigur, s-ar putea spune că nu trebuie să te măriţi deloc – sau cel puţin, nu încă. Acest tânăr pe care ai avut neşansa şi nechibzuinţa să-l cunoşti – o astfel de căsătorie este aproape de neconceput, nu-i aşa? Nici măcar tu nu sugerezi aşa ceva. Cred că înţelegi şi tu acest lucru. Dar cealaltă alternativă, acest domn Whitworth. Cred că ar trebui să fii foarte atentă înainte de a face ceva care să-l descurajeze. Înţeleg perfect că sentimentele… sentimentele tale pentru unul dintre tineri te vor face să nutreşti şi mai greu aceleaşi sentimente sau unele asemănătoare pentru celălalt. Dar cred că trebuie să ai în vedere acest lucru şi să încerci să treci peste asta.

— Şi dacă nu reuşesc, mamă?

Doamna Chynoweth îşi sărută fiica.

— Încearcă să reuşeşti. De dragul tău. Şi de dragul nostru, al tuturor.

— Îmi ceri s-o fac de dragul tău?

— Nu, nu, nu doar de dragul *meu.* Deşi asta m-ar face foarte fericită – şi nu este doar o fericire egoistă, te asigur. Încearcă să priveşti lucrurile în ansamblul lor. Oh, cât mi-aş dori să pun un cap matur pe umerii tăi, astfel încât să poţi analiza situaţia cu înţelepciune şi cu atenţie şi prin prisma experienţei pe care încă n-o poţi avea. În primul rând îţi cer să te gândeşti la tine: nu poţi spera cu adevărat vreodată la o căsătorie mai bună; o situaţie sigură în societate; bani destui; un soţ tânăr şi prezentabil cu mari perspective în biserică; *siguranţă* pentru tot restul vieţii; şi o viaţă bună şi pioasă. Orice fată ar fi gata să facă acest pas. Eu ştiu cât de mult s-ar fi bucurat tatăl tău la gândul că fata lui s-a măritat tot cu un om al bisericii. Apoi, după ce ai luat în considerare acest lucru, gândeşte-te la marea generozitate a domnului Warleggan care a făcut posibilă această căsătorie şi dacă este cuviincios să o respingi. În sfârşit, şi numai atunci, gândeşte-te un pic şi la plăcerea pe care mi-ar face-o mie o astfel de căsătorie. Şi la uşurare, draga mea – trebuie să-ţi mărturisesc acest lucru. Uşurare. Nu că aş dori să te pierd sau nu te-aş primi cu braţele deschise acasă, dar acolo sunt şi celelalte trei, după cum prea bine ştii, toate mai mici ca tine, iar mijloacele noastre de subzistenţă sunt firave. Ştii în ce situaţie delicată mă aflu şi ce mult ne-am zbătut de când a murit tatăl tău. Nu lăsa ca acest lucru să te îngrijoreze prea mult…

— Oh, dar mă îngrijorează, mă îngrijorează!

— Nu *prea mult,* copila mea. Mai întâi şi mai presus de toate trebuie să te gândeşti la viitorul tău. Şi pentru viitorul tău sper şi mă rog să iei o hotărâre înţeleaptă. Dar sunt sigură că domnul Whitworth o să-ţi vorbească în cursul zilei de mâine sau poimâine. *Te rog* să te gândeşti bine ce o să-i răspunzi.

*

Şi domnul Whitworth îi vorbi. O găsi târziu după-amiază în grădină – lăsată ca din întâmplare singură. Făcuse o plimbare cu mama ei până la faleza stâncoasă, timp în care evitaseră cu grijă subiectul şi vorbiseră despre întâmplări petrecute în biserica vicariatului Bodmin; apoi, când se întoarseră, mama ei trebui să meargă în casă şi să se odihnească, iar Elizabeth, care venise să le întâmpine, fu chemată în mod misterios. Astfel încât domnul Whitworth, văzând-o singură, se apropie de ea şi se plimbară împreună prin grădină.

După cum s-a mai spus, experienţele lui Ossie cu femeile se rezumaseră fie la nivelul superficial al unui salon sau la cel al plăţii câtorva monede de argint pentru o oră petrecută într-o încăpere la etaj. Curtea pe care i-o făcuse primei lui soţii fusese succintă şi simplă, pentru că ea îl adorase încă dinaintea căsătoriei lor, situaţie pe care el o considerase foarte firească pentru o femeie şi care făcuse inutile cuvintele formale. Această fiinţă tânără puţin ostilă fusese abordată o dată şi îl respinsese cumva pe jumătate. Era îngrijorător să trebuiască să-şi reia tot discursul de la capăt, mai ales fără să fie absolut sigur de succes.

Şi nici grădina nu era locul pe care el l-ar fi ales, dar timpul îl presa şi sentimentul lui de *amour propre* nu l-ar fi lăsat să se eschiveze de la această oportunitate.

Puse capăt unui comentariu asupra recoltei de vară sărace şi spuse băţos:

— Domnişoară Chynoweth – Morwenna... Probabil că ai aflat despre discuţiile pe care le-am purtat în continuare cu vărul tău, domnul Warleggan, în privinţa căsătoriei noastre, în privinţa propunerii de căsătorie pe care am făcut-o, în privinţa faptului că ţi-am cerut mâna. S-ar putea să fi avut sentimentul că în privinţa tuturor acestor lucruri m-am adresat prea mult protectorului tău şi prea puţin ţie. Dar atunci când am vorbit ultima dată şi ţi-am făcut cunoscute sentimentele mele, mi-ai dat de înţeles că ai nevoie de timp ca să te gândeşti la propunerea mea, de timp ca să te pregăteşti pentru un pas atât de important. În consecinţă, mi s-a părut cuviincios ca în acelaşi timp să nu

fac personal presiuni în privinţa cererii mele, ci să încerc să aflu din timp în timp de la protectorul tău care erau sentimentele tale şi dacă se înregistrase vreun progres.

Se opri şi îşi duse o mână la jabou, îl aranjă şi îşi readuse mâna în poziţia ei obişnuită la spate, împreunată cu cealaltă. Se flată în sinea lui pentru că până atunci nu se bâlbâise şi nu ezitase.

— Da, spuse Morwenna.

— Seara trecută am vorbit din nou cu domnul Warleggan, iar astăzi înainte de masă am avut o scurtă conversaţie cu fermecătoarea ta mamă. Amândoi mi-au spus ceea ce îmi doream să aud.

— Adevărat?

— Adevărat. Dar... pentru ca fericirea mea să fie desăvârşită, aş vrea să aud acest lucru şi din gura ta.

Morwenna privi în jos către un strat de clopoţei care îşi legănau uşor capetele în vântul slab. Apoi se uită peste pajişte către piatra veche cenuşie a casei. La mică distanţă în stânga lor se afla iazul ornamental unde Drake făcuse giumbuşlucul cu broaştele. Dincolo de acesta, mai departe spre stânga, exact peste coama dealului, era dumbrava unde se întâlnise pentru prima oară cu Drake. De la fereastra aceea de la primul etaj al casei îl privise uneori cum sosea şi tot de acolo îl văzuse plecând pentru ultima oară, mergând încet pe alee, cu silueta care se micşora până când dispăruse dincolo de porţi. Aşa se dusese iubirea ei şi viaţa ei.

— Domnule Whitworth, spuse ea. Eu...

— Osborne.

— Osborne, nu ştiu ce să spun...

— Ştii ce vreau să spui.

— Da, da, dar... înţelegi, iartă-mă; dacă doreşti să-ţi spun că te iubesc, atunci nu pot face asta. Dacă... dacă de asta ai nevoie, adică dacă vrei să spui că de asta ai nevoie pentru ca fericirea ta să fie desăvârşită, atunci... atunci nu pot s-o spun. Sunt pe deplin conştientă de neputinţa mea.

Osborne o privi insistent, înghiţi în sec şi apoi îşi îndepărtă privirea de la ea.

— Mi s-a spus, continuă Morwenna, că eu… Se opri.

— Continuă, te rog. Te rog să vorbeşti de-a dreptul.

— Ce s-ar putea întâmpla dacă ne vom căsători eu nu pot să ştiu. Mi s-a spus că astfel de sentimente se dezvoltă…

— Ceea ce ţi s-a spus este corect.

— Dar, domnule Whitworth, n-aş vrea… n-aş putea să fiu sinceră cu dumneavoastră dacă aş pretinde că… că nutresc sentimente, emoţii pe care nu le nutresc. Mi-aţi spus că doriţi să vă căsătoriţi cu mine. Dacă după ce aţi aflat ce v-am spus acum, *încă* doriţi acest lucru, atunci o să mă mărit cu dumneavoastră. Chiar dacă…

— Asta doream să aud! Era tot ce doream să aud!

— Tot…

— Pentru moment, da. Căsătoria va aduce cu ea multe lucruri. Sentimente de care încă nu eşti conştientă. Eşti prea tânără să înţelegi. Trebuie să mă crezi. O să te îndrum. Îi luă mâna care era rece. Mâinile ei erau întotdeauna reci. Detesta acest lucru. Nu am absolut nicio îndoială. Vei fi mama fiicelor mele, şi la vremea cuvenită vom avea copiii noştri. Clădirea vicariatului este gata. În timpul verii au fost terminate reparaţiile necesare, pentru că fostul vicar o lăsase să se părăginească. Hornul a fost refăcut şi carii din lemn îndepărtate. Este o casă gata să fie locuită.

— Nu de asta e vorba, murmură Morwenna. Casă, sunt sigură…

— Doresc ca până duminică să mă întorc, pentru că nu am aranjat cu nimeni să mă înlocuiască la slujbă. Sunt proaspăt venit în ţinut şi am mai mulţi enoriaşi distinşi care de obicei iau parte la slujbă şi nu vreau să o anulez pe cea obişnuită programată pentru duminică. Ne putem căsători vineri şi întoarce în aceeaşi zi…

Morwenna se înecă.

— Vineri? Vinerea asta? Dar e imposibil! Cum se poate aşa ceva? E imposibil, îţi spun…

Se opri, dându-şi seama că, dacă trebuia să treacă prin asta şi dacă trebuia să facă vreo încercare să înceapă o

viaţă nouă aşa cum hotărâseră alţii pentru ea, *nu trebuia* să lase ostilitatea să-i răzbată din voce.

— Îmi pare rău – dar *este* imposibil, nu-i aşa? Pregătirile nu pot fi gata la timp!

— M-am aventurat să fac nişte aranjamente, spuse Ossie, bazându-mă pe informaţiile primite şi pe credinţa mea că timpul şi constrângerile vor reuşi să te facă să-ţi depăşeşti ezitările. Săptămâna trecută am obţinut un certificat de căsătorie de la episcopul din Exeter şi ne putem căsători în biserica ta înainte de a ne întoarce la Truro.

Morwenna se simţea ca şi când i s-ar fi răpit şi ultimele urme de speranţă, ca şi când fiecare portiţă de retragere, oricât de vremelnică ar fi fost, îi era trântită în nas când se apropia de ea.

— Domnule Whitworth, vă rog…

— Osborne…

— Osborne… Nu am *haine,* nu am lucrurile necesare unei mirese! Nimic nu e pregătit! *Trebuie* să-mi laşi timp, să-mi laşi mai mult timp…

Faţa lui deveni mai fermă. Acum era mult mai sigur pe el.

— Iubita mea, ai avut şase luni să te gândeşti la asta. Ai avut în mod sigur destul timp. Cât despre haine… cui o să-i pese? Mama ta nu are bani pentru un trusou de mireasă, adăugă el cu oarecare dispreţ – mi-a spus deja acest lucru –, dar tu ai o rochie albă; doamna Warleggan ne va da un voal – nu va fi greu să improvizăm. Apoi, după ce o să ne căsătorim, o să ne îngrijim să-ţi facem rost de haine de zi şi de seară. Ca soţie a mea, vei fi îmbrăcată corespunzător şi cum se cuvine. O nuntă ar trebui să fie o ceremonie religioasă, şi nu o ocazie pentru o mascaradă vulgară.

— Dar până vineri nu sunt decât trei zile! N-am putea aranja pentru septembrie? Am promis că o să rămân aici la aniversarea bătrânei domnişoare Poldark. Asta e peste două săptămâni. Încă puţin…

Ossie nu-i eliberă mâna. Prin trup i se furişa pofta, ca

şi când ar fi fost contaminat de atingerea ei.

— Nu… Trebuie să fie acum, Morwenna, uită-te la mine! Ea îi aruncă o privire cu ochii împăienjeniţi, apoi se uită din nou în altă parte. Acum trebuie să fie, spuse el, şi se poticni pentru prima dată. Trebuie să fie săptămâna asta. Am nevoie de tine. Copiii… copiii mei au nevoie de tine. Pe deasupra, când se va mai ivi ocazia ca mamele noastre să fie în aceeaşi casă? Ce altă biserică ar fi mai bună pentru a se oficia slujba de căsătorie decât biserica familiei Warleggan, care a fost atât de prietenoasă cu tine?

*

Aşa încât cam la vremea când Drake Carne îşi îngrijea braţul rănit în pădurea de pe dealul de lângă Quimper şi se străduia să nu ceară mai multă apă, pe care dacă i-ar fi adus-o prietenii lui riscau să fie descoperiţi, Morwenna Chynoweth se pregătea să renunţe la numele ei de fată în biserica gotică din Sawle. Elizabeth făcuse mai mult decât să-i împrumute un voal din dantelă veche; scosese prima ei rochie de mireasă, veche de doisprezece ani şi nepurtată de atunci; era prea scurtă şi prea strâmtă pentru Morwenna; dar în trei zile de cusut intens, Elizabeth şi doamna Amelia Chynoweth făcuseră minuni, aşa încât în ziua cuvenită i se potrivea destul de bine, şi nimeni care nu ar fi fost capabil să înţeleagă dedesubturile n-ar fi ghicit planul care fusese pus la cale.

În biserică participară doar vreo doisprezece oameni, iar după aceea urmă o masă de nuntă liniştită la Trenwith, doar pentru familie, cu Ossie şi Morwenna în centrul atenţiei. Ossie arăta cum nu se putea mai bine într-o haină nouă din catifea reiată portocalie cu revere duble – cele interioare cu dungi verzi – şi un jabou violet pal, toate aduse cu el special pentru ocazie, în timp ce Morwenna stătea ca o madonă sfioasă, iar albeaţa hainelor ei făcea ca pielea să-i pară închisă la culoare, dar catifelată. Zâmbea când era de aşteptat să zâmbească, dar cu ochii absenţi, o cochilie din care spiritul încercase să-şi ia zborul, dar se

trezise că era înlănţuit.

Iar George urmărea totul cu o atitudine de stăpânire de sine, calmă şi satisfăcută. Pentru el o înfrângere nu însemna ceea ce însemna pentru toţi oamenii: pentru el era doar o ocazie de a-şi regrupa piesele şi de a schimba suprafaţa de joc. Acceptase şi cedase ameninţărilor lui Ross după o analiză atentă, cântărind riscurile unei înfrângeri şi calculând avantajele unei retrageri tactice civilizate. Se stăpânise şi nu îşi permisese să se înfierbânte, îşi dăduse seama că prin retragerea acuzaţiei se putea retrage pe vechea poziţie, şi reuşise să ducă la bun sfârşit planul căsătoriei cu Osborne Whitworth. Fusese un câştig considerabil în raport cu o mică pierdere de faţadă. Per total era mulţumit de acest schimb.

După-masă urmă un rămas-bun grăbit – cu mătuşa Agatha protestând ca un liliac orb în fundal, iar restul familiei venind la uşă ca să-i vadă plecând în trăsura pe care le-o împrumutase George. După trei ore de hurducături şi zdruncinături, în timpul cărora Osborne nu păru să înceteze nici măcar o secundă să o atingă, pe braţ, pe genunchi, pe umăr, pe mână sau pe faţă, începură în sfârşit să coboare drumul cu şleauri de pe dealul abrupt de la intrarea în Truro. Apoi merseră în goană pe pavaj, către biserica St. Margaret din cealaltă parte a oraşului, intrară pe porţi şi pe o alee scurtă noroioasă şi ajunseră la intrarea în casă. Doi servitori făcură reverenţe în timp ce două fetiţe mici aflate în grija unei dădace se tot holbau la ei cu degetele în gură, apoi urcară într-un dormitor mirosind a lemn vechi şi a vopsea proaspătă. După aceea avu o oră pentru ea, apoi cina, doar ei doi serviţi de un slujitor, cu ceva mâncare bună din care abia gustă şi ceva vin dulce din care bău suficient ca să-şi stăpânească accesele de tremurat care ameninţaseră să pună stăpânire pe ea.

Şi tot timpul Osborne vorbi cu voce puternică – o voce exact ca aceea a mamei lui. Toată ziua fusese voios, dar voioşia lui era asemenea unei măşti puse ca să-i ascundă adevăratele simţăminte şi pentru a i le ţine în frâu. În timpul cinei se ridică de câteva ori de la masă ca să-i sărute

mâna şi o dată o sărută pe gât, dar o tresărire bruscă, chiar dacă ea încercase puţin să şi-o reţină, îl împiedică să mai repete acest lucru. Tot timpul însă privirea lui insistentă n-o slăbi deloc. Ea căuta în ochii lui dragostea, dar nu văzu decât poftă trupească şi într-o mică măsură resentimente. Era ca şi când ea se străduise fără succes să fugă de el, iar el încă îi purta pică pentru că încercase acest lucru.

Aşa că cina se sfârşi şi, cuprinsă de panică, ea se plânse că se simte rău după călătorie şi îl întrebă dacă în acea seară n-ar putea merge mai devreme la culcare. Dar timpul aşteptărilor, timpul amânărilor luase sfârşit; el aşteptase deja prea mult. Aşa că o urmă pe scări până în dormitorul mirosind a lemn vechi şi vopsea proaspătă şi acolo, după câteva mângâieri grăbite, începu s-o dezbrace pe îndelete, descoperind şi scoţându-i fiecare piesă de îmbrăcăminte cu cel mai mare interes. Ea opuse rezistenţă o dată şi el o lovi, dar după aceea ea nu se mai împotrivi. Astfel încât în cele din urmă o întinse goală pe pat, unde ea se strânse ca un melc înspăimântat.

Apoi el îngenunche lângă pat şi spuse o rugăciune scurtă, după care se ridică, începu să-i gâdile picioarele goale după care o violă.

Capitolul 33

Ziua de cinci august, care pică într-o miercuri, fu o zi minunată în acea vară rece şi schimbătoare. Soarele răsărise pe un cer acoperit de nori ca de nişte storuri, vântul slăbise, iar pământul picotea sub căldura primelor lui raze.

Mai erau cinci zile până la petrecerea ei, şi Agatha se trezi devreme şi s-ar fi ridicat din pat, ademenită de aerul blând care pătrundea pe fereastră şi de ciripitul somnolent al păsărelelor. Dar era tot timpul conştientă de nevoia de a-şi menaja puterile şi simţi că ar trebui să se ţină de programul obişnuit de a rămâne dimineaţa în pat, de a lua

o masă uşoară la două, iar apoi un raid pe jos de două, trei ceasuri cam pe la ora ceaiului.

Pierderea Morwennei, plecată acum aproape două săptămâni fusese o mare dezamăgire pentru bătrâna doamnă, pentru că, înainte de a pleca, aceasta devenise stâlpul ei de sprijin. Acum era din nou dependentă de Lucy Pipe şi de vizitele sporadice ale lui Elizabeth. Dar cum-necum aproape totul era pregătit. Doamna Trelask îi făcuse rochia, din dantelă neagră de Flandra cu două flori albe din satin pe decolteu şi o capă din satin negru care îi cădea până în talie. Nu era deloc pe gustul Agathei, deşi toate celelalte femei socoteau că era deosebit de elegantă şi la modă, dar cel puţin era nouă, nu avea cute şi costase o grămadă de bani, aşa că acceptase fără tragere de inimă că mergea.

Pusese să i se lărgească inelul cu topaz pentru ca să-i poate trece de încheietura degetului şi scrisese cu o mână tremurătoare pe spatele unei vechi chitanţe instrucţiuni ca după moartea ei acesta să-i fie dat lui Clowance Poldark. I se făcuse o perucă nouă pe măsură, dintr-un păr deosebit de bun, aproape albă, dar cu câteva şuviţe potrivite de păr cărunt şi i se cumpărase o bonetă nouă din dantelă neagră pe care s-o pună peste perucă. Comandase şi tocmai primise un nou colier la baza gâtului. Era supărată din pricina asta pentru că fusese făcut prea mare şi cădea pe gâtul ei subţire ca un colier obişnuit, dar spera că Elizabeth va reuşi să-l scurteze la timp.

Singurul lucru care îi mai lipsea erau nişte catarame noi pentru pantofi. Labele picioarelor i se micşoraseră atât de mult şi erau aşa de noduroase, încât fusese imposibil să i se comande pantofi noi, dar cea mai bună pereche a ei ar fi mers destul de bine dacă ar fi fost înviorați cu două catarame din argint. Acestea nu sosiseră încă. Elizabeth jură că îi scrisese de două ori argintarului din Truro şi că acesta promisese ferm că le va avea până luni – dar mai era atât de puţin timp. După toată această aşteptare, după luni şi luni în şir, după toate aceste pregătiri, mai era atât de puţin timp. Numai cinci zile. Cinci zile.

Smollett se foi şi se întinse pe pat, aşa că se aplecă spre noptieră şi îi ridică farfurioara cu lapte în pat, pentru ca el să lingă alene din ea.

Treizeci şi opt de oaspeţi acceptaseră invitaţia – sau să fi fost patruzeci şi opt? Agatha nu-şi putea aminti cu exactitate. O dată sau de două ori se întrebase pentru ce George Venables nu răspunsese. El fusese probabil cel mai drăguţ bărbat pe care îl cunoscuse vreodată; se spunea că era prea bătrân pentru ea, dar nu putea să fi avut mai mult de patruzeci de ani la acea vreme. (Patruzeci, un *copil,* un adevărat *copil!)* Dar îşi pierduse toţi banii odată cu falimentul Companiei

Mărilor Sudului, plecase în străinătate cu Ducele de Portland (el să fi fost?), şi nu mai auzise niciodată de el. (Dar păstrase adresa lui şi dăduse instrucţiuni anume să-i fie trimisă o invitaţie. Nu puteai avea încredere în oamenii din casa asta. S-ar fi putut prea bine să fi pierdut invitaţia sau să fi uitat s-o pună la poştă.)

Apoi mai era şi Laurence Trevemper. Vesel şi frumos. Căpitan (aşa să fi fost?) în unul din regimentele de elită. Cum mai dansaseră împreună! Îi spusese: „Domnişoară Poldark, când sunt pe ringul de dans cu dumneavoastră, pe Dumnezeul meu, îmi daţi aripi!” Mort într-o şarjă de cavalerie imprudentă, curajoasă şi inutilă într-un loc numit Potenoy. Trebuie să fi fost în treizeci şi cinci. (Sau poate în patruzeci şi cinci?) Soţia lui fusese o pacoste nemaipomenită.

Înainte de asta fusese Randolph Pentire. Un mic pungaş, mereu era cu mâinile prin bluza cuiva. În cele din urmă se însurase cu acea Kitty cum o fi chemat-o – Kitty Hawes – şi nu avusese niciodată *vreun* copil. După tot desfrâul ăla. *Lor* nu le trimisese invitaţie.

Oh, apoi mai fuseseră alţi cinci sau şase. Nu dusese lipsă de pretendenţi. Numai că, dintr-un motiv sau altul, niciunul nu fusese cu totul *potrivit.* Sau dispăruseră ca dragul de George. Dacă îi auzeai pe tinerii de azi vorbind, ai fi crezut că nimeni nu s-a distrat în trecut, n-a suferit, n-a avut probleme, frustrări amare sau realizări ameţitoare.

Tinerii din ziua de astăzi erau destul de plictisitori, pompoşi, narcisişti, atât de siguri că preocupările lor erau cele mai importante dintotdeauna. Nu aveau nicio *perspectivă,* niciun simţ al proporţiilor. Poate că era nevoie să îmbătrâneşti ca să dobândeşti un simţ al proporţiilor adecvat. Era o consolare măruntă, dar era ceva.

În timp ce reflecta astfel visătoare, între un aţipit şi următorul, intră un alt George decât cel la care visa – cel pe care îl detesta atât de mult.

Acum o clipă o privise pe Lucy Pipe strângându-şi şalul cu care se învelea noaptea, apoi deschisese ochii şi George Warleggan era acolo, iar Lucy Pipe se retrăgea pe uşă.

Venirea lui aici era un eveniment rar – unic chiar. Nici nu-şi putea aminti dacă el mai fusese vreodată în această încăpere. Nu-i plăcea acest lucru: o deranja. Se retrase şi mai mult în ea şi îşi trase şalul de zi peste umeri, ca şi când prezenţa lui aici ar fi fost asemenea unui curent de aer rece de care trebuia să se păzească. Smollett, deranjat şi el, îşi curbă spatele şi scuipă. Pentru Agatha era o mare satisfacţie că, în prezent, George era singura persoană pe care o scuipa Smollett.

Domnul Warleggan era îmbrăcat ca şi când ar fi aşteptat vizitatori, într-o haină strânsă pe corp, cu nasturi şi guler înalt, croită astfel încât să se vadă pantalonii strâmţi. Vesta scurtă la două rânduri era din mătase rubinie, cu nasturi din alamă. Ochii ei ageri şi critici remarcară burta pe care şi-o strângea cu grijă, obrajii şi umerii care deveneau cu fiecare an mai masivi. Apoi observă că el zâmbea. Era nemaipomenit. Îi zâmbea ei. Nu era un zâmbet plăcut; dar de fapt nicio schimbare a trăsăturilor feţei lui nu i-ar fi făcut plăcere – numai dacă ar fi exprimat durere. Spunea ceva. Pusese o carte pe o masă de lângă ea şi îi vorbea cu o voce pe care ştia prea bine că ea n-o putea auzi. Ura contorsionă buzele cenuşii şi umede ale femeii.

— Vorbeşte! Ce vrei?

El se apropie de ea şi îşi puse îngreţoşat batista la nas. Era o jignire deliberată.

Ea spuse din nou:

— Vorbeşte, George! Ştii că sunt tare de urechi. Cărui fapt datorez această onoare, eh? Eh? Ziua mea de naştere e tocmai luni.

Smollett vărsase puţin lapte din farfurioara lui şi două picături albe ca doi ochişori albi rămăseseră pe cuvertură. Ea le şterse.

George se apropie şi mai mult de ea, probabil mai mult decât se apropiase vreodată. Vorbi cu voce puternică, aproape de urechile cenuşii acoperite de peri.

— Acum mă auzi, babo?

— Da, te aud. Şi nu-ţi mai tolerez nicio insultă sau o să te spun lui Elizabeth.

— Am veşti proaste pentru tine, babo.

— Eh? Ce veşti? Ce veşti? Ştiu că n-ai venit cu altceva decât veşti proaste. Asta se vede prea bine pe tine, ca sângele pe o cioară. Vorbeşte!

George o privi şi clătină din cap. Zâmbetul trecător dispăruse. Acum era serios, atitudinea lui era gravă şi hotărâtă.

— N-o să fie nicio petrecere luni.

Agatha simţi un val de sânge care îi străbătu trupul bătrân. Trebuia să fie cu băgare de seamă. Dacă venise ca s-o necăjească pentru a-i face rău, trebuia să fie foarte atentă.

— Prostii! Nu poţi s-o împiedici, George, deşi fără îndoială că ţi-ar face mare plăcere.

— Trebuie s-o împiedic, babo. Altfel te vei dovedi o mincinoasă.

Agatha îl măsură din cap până în picioare. Ăsta era un vechi adversar. Trebuia să fie atentă la vicleşugurile lui.

— Lasă-mă! Lasă-mă în pace!

— Mă auzi? Este important să mă auzi! Când s-a măritat Morwenna cu reverendul Osborne Whitworth, am studiat registrul bisericii şi am văzut că înregistrările din el datau cu un secol şi jumătate în urmă. Ieri, când treceam pe acolo, l-am vizitat pe domnul Odgers şi mi-am petrecut o jumătate de oră citind prin registru. A fost o lectură

interesantă, pentru că acolo se află o istorie a familiilor Poldark şi Trenwith, totul consemnat cu cerneală veche şi ştearsă; aproape la fel de veche şi de ştearsă ca tine, babo.

Agatha nu spuse nimic. Îl urmări cu ochii îngustaţi şi plini de venin.

— Am căutat o înregistrare a botezurilor, babo. Şi l-am căutat pe al tău în 1695. Nu era consemnat acolo. Mă auzi? Nu era consemnat acolo! Ai fost botezată, şi este consemnat acolo, în septembrie 1697. Ce zici de asta?

Inima Agathei bătea cu putere. O simţea pulsându-i în cap. Stai liniştită! Stai liniştită! Nu-l lăsa să triumfe!

— E o minciună! O minciună sfruntată! Nu există o astfel…

— Ia aminte, babo! Mă mai auzi? N-am fost complet satisfăcut cu asta, pentru că botezurile nu se fac întotdeauna imediat după naştere. Aşa că ieri după-amiază şi seara, şi toată dimineaţa asta am pus servitorii să răscolească calabalâcul din vechea cameră de deasupra bucătăriilor, unde au fost aruncate toate lucrurile când a fost renovată şi reparată casa. Mă auzi? Hai să vin mai aproape! Să-ţi vorbesc direct în ureche. Am găsit vechea Biblie a familiei care obişnuia să stea în holul de la parter atunci când trăia tatăl lui Francis, şi iată ce am găsit scris acolo. Lasă-mă să-ţi citesc! Sau preferi să citeşti singură? Uite, aici!

El luă cartea de pe masă şi o deschise. I-o dădu, dar ea se dădu înapoi.

— Atunci lasă-mă să-ţi citesc eu. Îndrăznesc să cred că este scrisul de mână al tatălui tău, cerneala este foarte ştearsă. Dar se vede foarte, foarte clar, babo. Scrie: „Zece august 1697, născută în această vară într-o dimineaţă ploioasă la ora unsprezece, primul nostru copil, o fiică, Agatha Mary, slăvit fie Domnul!” Mă auzi sau să-ţi mai citesc o dată?

— Te aud.

— Apoi, pe marginea de alături, o altă mână a scris: „Botezată pe trei septembrie”. Aşa că înţelegi, babo, lunea viitoare o să ai nouăzeci şi opt de ani.

Agatha rămase înţepenită. Pisica neagră, neţinând cont de agitaţia ei, o privi, căscă şi încercă să se aşeze lângă ea. George se întoarse şi duse cartea pe masa de lângă fereastră, apoi se întoarse şi îşi studie victima. De ani întregi purtase în el o sete aprigă de răzbunare împotriva acestei femei. Trecuse prea multă vreme ca să-şi amintească cine începuse, dacă fusese o antipatie reciprocă de la început, sau aceasta crescuse de la vreo jignire neînsemnată. Dar acum era prea târziu ca să i se pună capăt, prea târziu pentru jumătăţi de măsură sau pentru a trage cuţitul din rană.

— Mă auzi? Mă duc jos să dau instrucţiuni să fie trimise scrisori tuturor oamenilor din ţară care au acceptat invitaţia ta. O să le transmit că ai făcut o greşeală în ceea ce priveşte vârsta ta şi că o să le fie trimisă o nouă invitaţie peste doi ani.

— N-o să îndrăzneşti! Elizabeth n-o să-ţi permită în veci – în veci! Ea nu! Ea nu!

— Nu mă poate împiedica. Eu sunt stăpânul acestei case şi, deşi am permis ca această aniversare să aibă loc aici, n-o să fiu părtaş la o înşelătorie bătătoare la ochi. Ai nouăzeci şi şapte de ani, babo. Luni vei împlini nouăzeci şi opt. Mai trăieşte doi ani şi poţi să-ţi inviţi din nou prietenii. Ai încercat să te stăpâneşti. Întreaga disciplină de fier impusă de încăpăţânarea unei vârste înaintate ţi-a spus ce să faci – închide ochii, respiră adânc, alungă gândurile mânioase, aminteşte-ţi numai că trebuie să supravieţuieşti. Aceste lucruri au fost exersate până acum în atât de multe chestiuni de zi cu zi. Iritarea aparentă, beşteleala furioasă în aparenţă erau furtuni superficiale, care nu creau tulburări reale, tulburări adânci. Ai ajuns să ştii cum… Dar uneori disciplina nu funcţionează, nu poate funcţiona. Furia, suferinţa se acumulează până când scapă de sub orice control şi eşti fără apărare împotriva tuturor acestor agitaţii, a creşterii tensiunii sângelui, a emoţiilor devastatoare care se răspândesc prin tine şi peste tine şi care în cele din urmă te vor distruge. Şi nici Dumnezeu din Ceruri nu te poate ajuta.

George se îndreptă spre uşă.

— Stai! spuse ea.

El se întoarse politicos. Nu dădea niciun semn exterior al vreunui sentiment de triumf pe care l-ar fi încercat. Se putea ruga de el? Se putea înjosi într-atât încât să se roage de acest om?

— Toate pregătirile astea, spuse ea. Toate hainele mele. Lucrurile care sunt pregătite. La bucătărie. Mâncarea comandată.

Se opri şi încercă să-şi recapete răsuflarea. Nu reuşi. Aceasta o părăsise.

El spuse:

— Ce păcat! O să repetăm totul când va fi cazul.

Ea icni, înghiţi şi trase aer în piept la timp ca să nu se înăbuşe.

— Trimite-o pe Elizabeth… Roag-o pe Elizabeth să vină… Fie că e aniversare luni, fie nu. Fie că e petrecere pentru mine, fie nu. Nouăzeci şi opt. Ce vârstă frumoasă… Dar o să împlinesc *o sută* de ani. Ştiu. *Ştiu* eu. Am ţinut socoteala. Cum aş putea să mă înşel?

— Te înşeli, babo, şi n-o să fie nicio petrecere. O să fie uşor de contramandat. Şi deschide fereastra mai mult într-o zi frumoasă ca asta. Încăperea asta pute.

— Stai! El era din nou gata să plece. N-o să mai trăiesc doi ani. Tu ştii asta. Cine-ar fi aflat dacă tu nu spuneai? N-o să mai trăiesc în veci doi ani. N-o să-ţi mai stau în cale niciodată, George. Am aşteptat asta cu atâta nerăbdare şi de atât de mult timp. Eh? Eh? N-o să te mai contrazic niciodată, George. Nu te deranjează cu nimic petrecerea asta. N-o să iasă nimic rău de aici. O să fac un testament nou – îţi las ţie banii pe care îi am în acţiuni de stat. Nimeni n-o să ştie niciodată.

— Nu-mi trebuie banii tăi, babo! George se întoarse cu cartea sub braţ. Şi nici bunăvoinţa ta. Acum îmi pare rău pentru tine, dar mai bine să te văd că putrezeşti în camera asta decât să iau parte la o asemenea minciună!

În acel moment ura era evidentă de ambele părţi, de partea acelui bărbat calm, stăpân pe sine, demn şi de

partea acelui bulgăre dărăpănat de umanitate care se crispa şi gâfâia în pat. Obrajii ei erau scăldaţi în lacrimi, şi nu erau lacrimile care îi curgeau tot timpul din ochii ei apoşi.

— Dacă îmi faci asta, spuse ea, înecându-se şi scuipând ca să dea drumul cuvintelor, să putrezeşti şi tu – şi ştiu sigur că o să putrezeşti. Da, tu şi cu neghiobul ăla de taică-tu şi cu hoitarul ăla de unchi-tu şi cu… şi cu proasta aia greţoasă de maică-ta şi cu feciorul tău strâmb. Micul Valentine! Născut pe lună neagră şi deja *strâmb!* O să hrănească viermii de pe lumea asta cu mult înainte de a muri! *Ştiu* eu! Ţi-o spun eu! Născut pe lună neagră! Ultimul dintre Warleggani!

Deşi era epuizată, reuşi să vadă destul de bine că pe moment lovitura ei firavă îl atinsese. Poate că se prăpădea, dar va continua să-l bombardeze până la capăt. Asta îi spusese acea lovitură. Şi îi mai rămăsese încă o ultimă lovitură.

— Ultimul dintre Warleggani, George! Sau poate că n-o fi deloc un Warleggan?

George ajunsese la uşă şi se întorsese să o privească pe această bătrână firavă, urât mirositoare şi zbârcită. Era o privelişte demnă de toată mila, se răsucea şi se îneca, cu buzele albastre, cu un ultim val de sânge în obraji, cu ochii ca nişte fante, se chinuia să strige, să muşte şi să-i injecteze o ultimă doză de venin.

Ea spuse:

— Ăla n-a fost copil născut la şapte luni, George. Şi de fapt nici la opt luni. I-am văzut cum arată la şapte luni – i-am văzut cum arată şi la opt luni – de nenumărate ori în viaţa mea. Ăia nu au unghii deloc, înţelegi. Şi au pielea zbârcită ca un… ca un măr ţinut prea mult şi… Se înecă şi scuipă salivă pe cearşaf… şi nu ţipă deloc, plâng stins ca un pisoi fără ochi, şi… nu au *păr. Ăla* a fost un copil făcut la soroc! Dragul şi strâmbul tău Valentine a fost un copil născut *la vreme,* mă jur! Aşa că…

O privi fix şi fu ca şi cum şi el ar fi putut prea bine s-o scuipe la rândul lui. Dar n-o făcu. Rămase acolo ascultând

cum erau trase ultimele lovituri, ultima încercare de a-l răni.

— Poate că n-aţi aşteptat ceremonia nunţii tu şi Elizabeth, eh? Poate că aşa a fost. Aşa a fost, eh? Îşi arătă gingiile într-un rânjet. Sau poate că a călărit-o altcineva înainte să vă luaţi! Eh? Eh? Iubitul *tău* Valentine!

El ieşi din odaie, şi bubuitul uşii trântite zgudui vechea casă. Agatha Poldark se prăbuşi la loc pe pernele ei. Iar mierla din colivie ciripi înfricoşată. Şi o briză uşoară ridică perdelele şi dezvălui trecerea unui curent de aer.

*

La distanţă de şase kilometri şi jumătate, Ross stătea împreună cu Demelza şi cu cei doi copii ai lui pe pajiştea din faţa casei. În afară de bufniturile şi huruitul unui şteamp de cositor, cu care auzul li se obişnuise cumva, nu se mai auzea niciun sunet deosebit. Pe versantul văii, coşul de la Wheal Grace scotea un firicel de fum, şi câteva siluete se mişcau printre birourile minei.

Pentru ei era ceva neobişnuit să stea aşa, ca o familie, dar ziua călduroasă le schimbase planurile. Ross o ţinea pe Clowance pe genunchi, iar Garrick rodea un os la picioarele lui. Jeremy stătea întins pe burtă şi făcea un lanţ de margarete, iar Demelza se întinsese şi ea pe burtă şi îl ajuta. Erau cu toţii copleşiţi de mulţumire. După şocul iniţial când aflase că bunele sale intenţii în privinţa lui Drake nu mai contau în momentul de faţă, Ross îşi impusese deliberat să nu se mai gândească la acest lucru. Din când în când se trezea noaptea şi îşi amintea de George şi de capacitatea lui unică şi deranjantă de a transforma o retragere într-o victorie, şi toată bunăvoinţa iniţială din perioada când revenise acasă dispărea din nou. Dar înţelegea destul de bine că ar fi fost o lipsă de responsabilitate să permită amărăciunii care continua să se manifeste într-un singur aspect al vieţii sale să-i strice mulţumirea generală. Trebuia făcut ceva pentru Drake, dar între timp trebuia să *uite.* Trebuia să uite de George, să uite

de Elizabeth şi să vadă doar ceea ce avea. Pentru că tot ce avea era tot ce îşi dorea. Iar soarele strălucea, Clowance dormita uşor pe genunchiul lui, cu căpşorul devenit brusc prea greu pentru gâtul ei fragil, iar lângă el, pe iarbă, Demelza şi Jeremy făceau un lanţ de margarete…

Iar la optsprezece kilometri depărtare, Caroline Penvenen urmărea cum un grăjdar îl ajuta pe Dwight să încalece pentru prima dată. Făcu acest lucru ca un om bătrân, având nevoie să-şi ia avânt de două ori înainte ca muşchii să-l poarte în şa, iar când ajunse acolo păru aproape să alunece din nou jos. Dar se stabiliză şi zâmbi triumfător, un zâmbet alb precum o coală de hârtie pe care o săptămână de mâncare bună nu reuşise încă să-l îmbujoreze, iar Caroline zâmbi de lângă el şi fu bucuroasă că aleseseră cea mai bătrână şi mai liniştită iapă a ei. Stabiliseră nunta pentru octombrie, deşi nu se hotărâseră între dorinţa lui Caroline de a fi una mare sau a lui Dwight pentru una intimă. Ea bănuia că mare parte din atitudinea lui va depinde de cât de repede îşi va recăpăta sănătatea fizică…

Iar în Truro, reverendul Osborne Whitworth, cu sănătatea mintală restabilită, discuta cu voce tare cu paracliserul său despre contribuţiile familiilor care posedau strane, în timp ce Morwenna Whitworth ţinea mâna grăsuţă a uneia dintre micile ei fiice vitrege şi privea dincolo de grădină, acolo unde apele râului tocmai scăzuseră şi se întreba dacă ar fi fost mai bine să te îneci în noroi, în noroi adevărat, mai degrabă decât să te sufoci în mocirla dezgustului fizic…

Iar în Falmouth, Drake Carne şchiopăta pe strada principală alături de doamna Verity Blamey pentru a se întâlni cu soţul ei al cărui vas poştal, *Caroline,* aruncase ancora în apropiere cu numai o oră în urmă. Avea braţul încă legat după gât, dar umărul era mult mai bine, iar mâinile i se vindecaseră complet.

Mânca copios, se simţea bine şi începuse să simtă din nou unele dintre plăcerile vieţii. Acest lucru se datora mai ales faptului că, înainte de a pleca, lui Ross îi scăpase că

acum Morwenna nu mai urma să se mărite până la urmă cu pastorul din Truro. Chiar dacă Morwenna nu îi era hărăzită lui, moralul îi crescuse simţitor, pentru că ştia că ei nu îi plăcea Whitworth. Zilele lui nu mai însemnau o tortură. Se gândea că până acum ea ajunsese la Bodmin. Cine ştie dacă odată n-ar putea merge la Bodmin să o vadă? Şi numai să o vadă din când în când i-ar fi fost de ajuns. Nu privea mai departe. Nu cerea nimic mai mult...

Iar la Trenwith, George mergea încet prin casă, cu faţa golită de orice expresie, dar având ceva în înfăţişare care îi făcea pe servitori să se retragă cu spaimă la trecerea lui. Era o zi atât de frumoasă, încât toată familia ieşise afară, chiar şi cei doi bătrâni Chynoweth.

Omorâse vipera. Ştia că o rănise de moarte. Dar când îi luase piciorul de pe gât, aceasta se întorsese şi îl muşcase de călcâi. Iar veninul lăsat acolo începuse să-şi facă efectul. După ce făcuse două tururi complete ale casei, urcă încet scările şi se duse în biroul lui. Încuie uşa şi se aşeză în fotoliul său preferat. Pentru prima dată în viaţa lui se simţea bolnav şi nesigur pe el. Otrava se răspândea încet, dar constant. Nu ştia dacă se putea scutura de ea.

S-ar fi putut să moară din pricina ei. S-ar fi putut ca alţii să moară din pricina ei. Nu ştia, şi numai timpul va arăta cât de mult se împrăştiase otrava...

Iar în celălalt capăt al casei Agatha se lupta pentru viaţa ei. Era singură-singurică. Lucy Pipe se înţepenise în bucătărie şi cu siguranţă nu se va urni de acolo până când nu va suna clopoţelul. Numai mierla ciripea în colivia ei, iar Smollett, care fusese deranjat de toată agitaţia din pat, coborâse pe podea şi îşi lingea unul din picioarele din spate lângă uşă.

În ciuda faptului că citise ani în sir Biblia, Agatha nu prea credea în viaţa de apoi, aşa că se agăţa de această viaţă cu o tenacitate rară, încercând să-şi adune ultimele fărâme de putere rămase şi să apuce ziua de mâine. Cu vârsta nu mai priveai prea departe în viitor. Odată cu greutăţile vârstei, orizonturile nesfârşite ale tinereţii se îngustau şi se apropiau. Dacă ar fi putut întrevedea ziua de

mâine, şi-ar fi putut stabili următorul ţel. Stăpânirea de sine era totul; potoleşte-ţi inima, reglează-ţi respiraţia, relaxează-ţi mintea! Uită furia, ignoră dezamăgirea, concentrează-te asupra unui singur lucru, nevoia de a respira în continuare, nevoia simplă de supravieţuire.

Dar de data asta mersese prea departe. Violenţa dezvăluirii, furia copleşitoare care o stăpânise îi consumaseră în câteva minute ultimele rezerve de energie din trup. Asta nu era slăbiciune; ştia că era altceva mai rău. Nu se cădea să se îmbolnăvească acum, pentru că în câteva minute tatăl ei va fi aici ca să o ducă la petrecere. Mai târziu se va dansa puţin şi se va juca whist la câteva mese. Trebuia să-şi stăpânească stomacul răscolit; mama ei spunea că era timpul ca la şaptesprezece ani să se maturizeze. Trebuia să se ridice din pat. Încercă să-şi mişte picioarele şi nu reuşi. Nu le mai simţea. Scânci de teamă şi îşi mişcă o mână. Cel puţin aceasta o mai asculta.

În camera ei era un coşciug. Mirosul dulce-bolnăvicios al putrefacţiei. Văzuse de atât de multe ori acest lucru. Al cui era acesta? Morţi, arătaseră cu toţii atât de liniştiţi şi atât de mici fiecare dintre ei, înaintea acoperirii sicriului cu capacul. În toţi aceşti ani se prăpădiseră cu toţii de râs pe seama ei.

Îşi ridică mâna la ochi, şterse şi alungă ceaţa şi sicriul. Lumina caldă a soarelui inunda încăperea, lumina dătătoare de viaţă a soarelui care ei nu mai avea ce viaţă să-i dea. Briza uşoară şi înmiresmată, umbra frunzelor care se mişcau, fâlfâitul aripilor păsărilor în zbor; toate astea probabil că altă dată ar fi ajutat-o. Mai erau cinci zile până când împlinea douăzeci şi unu de ani, şi erau dezamăgiţi de ea pentru că nu se făcuse mai frumoasă. Cineva, o mătuşă, îi mai spusese şi că era lipsită de vioiciune. Dar George Venables nu-i spusese asta. George Venables îi spusese o mulţime de lucruri minunate. Dar de ce nu-i dăduse el voie să-şi facă petrecerea aniversară?

Moartea veni asemenea fluxului, ridicându-se centimetru cu centimetru, adormindu-i trupul. Curând stomacul nu mai exista, apoi nu mai rămase nimic din

respiraţie. Nu se chinui să tragă aer în piept pentru că nu-i mai trebuia aer. Pentru ultima oară, văzându-şi sfârşitul aproape, creierul ei se limpezi din nou. Ce spusese el? Ce scandal începuse ea şi pentru cine? Nu îşi dorise să-i facă rău lui Elizabeth. Ce spusese?

Patul se zgâlţâi când Smollett sări din nou pe el. Capul îi căzu într-o parte pe pernă. Cu un mare efort îl îndreptă. Pentru o clipă îi fu mai bine. Apoi lumina începu să se îndepărteze, lumina caldă, galben lăptoasă a soarelui unei zile de vară. Tavanul cu grinzi se întinse şi se aburi. Nu îşi putea închide gura. Încercă să-şi închidă gura şi nu reuşi. Limba i se înţepeni. Dar o mână încă se mişca încet. Smollett se lipi de aceasta şi o linse cu limba lui aspră. Senzaţia aceea de asprime îşi croi drum de la degetele ei către creier. Fu o ultimă urmă de simţire rămasă. Degetele se mişcară o clipă pe blana pisicii. Ţine-mă, ţine-mă, spuneau ele. Apoi încet, în sfârşit liniştiţi, supuşi, înfrânţi de o voinţă mai mare decât a ei, ochii i se deschiseră şi părăsi această lume.

Sfârşit

Nota autorului

În urmă cu mulţi ani, am scris patru romane despre familia Poldark şi ţinutul Cornwall din secolul al XVIII-lea. Dar după ce le-am terminat, lumea modernă şi mai ales tehnica suspansului au ajuns să mă preocupe în foarte mare măsură. Deşi mă gândeam nu foarte serios că la un moment dat în viitor ar putea fi plăcut să reiau povestea Poldark, dispoziţia şi stilul meu narativ m-au îndepărtat tot mai mult de această idee. Nimeni nu îmbătrâneşte fără să evolueze şi să se schimbe. În cele din urmă, ideea de a

scrie o nouă carte despre ei a ajuns să fie tot mai puţin luată în consideraţie.

Dar uneori, ceva cu totul neaşteptat se întâmplă, şi într-o zi, dintr-un motiv necunoscut, a devenit imperios pentru mine să ştiu ce s-a întâmplat cu aceşti oameni după Crăciunul din 1793. Am devenit foarte preocupat să aflu asta şi mi s-a părut – corect sau greşit – că a recăpăta vechea dispoziţie de a scrie despre ei era o provocare la fel de mare ca a crea încă un roman Poldark. Rezultatul a fost *Luna neagră.*

Dar nu vă aşteptaţi ca acesta să „rezolve” tot, să ofere o încheiere conflictelor trecute sau să nu lase în suspensie pe cele noi. Lucrurile nu s-au întâmplat deloc aşa.